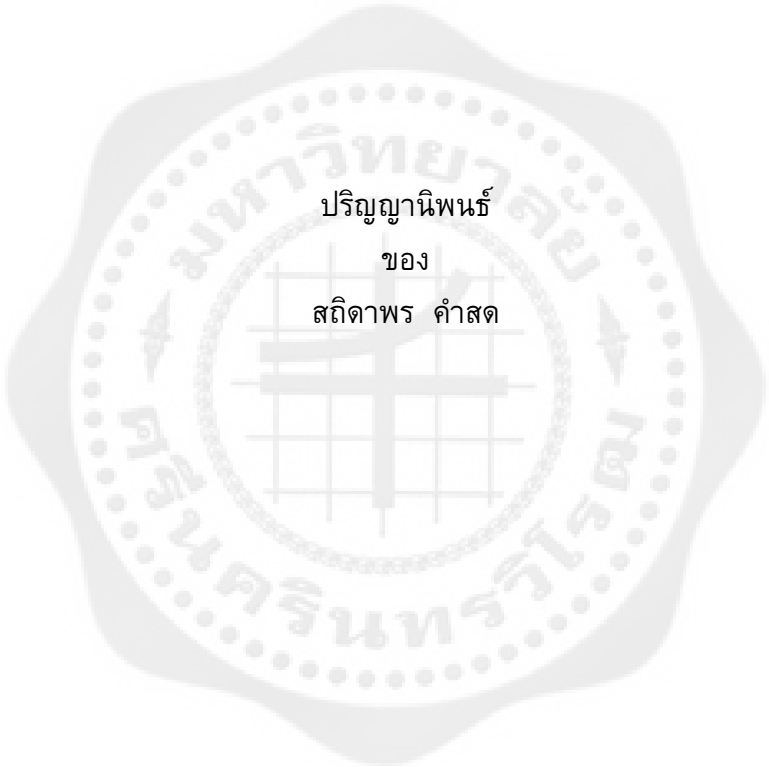
รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

ปริญญานิพนธ์

ของ

สถิดาพร คำสด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่

สิงหาคม 2559

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

ปริญญานิพนธ์
ของ
สถิดาพร คำสด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่
สิงหาคม 2559
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

บทคัดย่อ

ของ

สถิดาพร คำสด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่
สิงหาคม 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สถิดาพร คำสด. (2559). *รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ ดร. องอาจ นัยพัฒน์ รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ, รองศาสตราจารย์ ดร. พิศมัย จารุจิตติพันธ์, รองศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนาณรงค์.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ 2) สร้าง และ 3) ประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบระดับอุดมศึกษา ขั้นตอนดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 1) ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการจากนักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากการศึกษานอกระบบ โดยการสนทนากลุ่ม 9 ครั้งจำนวน 92 คน และการใช้แบบสอบถามจำนวน 178 คน รวม 270 คนได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และตามความสมัครใจ (Volunteer Sampling) 2) สร้างรูปแบบจากผลการศึกษาความต้องการและให้ผู้เชี่ยวชาญ 11 คนประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ และ 3) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติโดยผู้สอนในระดับอุดมศึกษา 71 คนได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และตามความสมัครใจ (Volunteer Sampling) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยโดยสรุป พบว่า

1) รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่สำเร็จการศึกษาจากการศึกษานอกระบบแล้วเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ 1. สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา การบริการการศึกษา สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ 2. ปรัชญา : พัฒนาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้ นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในบริบทชีวิตของผู้เรียน ส่งเสริมทักษะในการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม การพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหา 3. การจัดการเรียนรู้ : ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียน ส่งเสริมการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาขีดความสามารถในการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง พัฒนาการเรียนรู้และสร้างศักยภาพทางการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นเชิงวิชาการด้วยตนเอง 4. ผู้สอนและผู้เรียน : ผู้สอนควรอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มอบหมายและเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้ สนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้และแนะนำให้ผู้เรียนตระหนักถึงศักยภาพทางการเรียนรู้ของตน ผู้เรียนต้องสามารถในการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์ ดำเนินบทบาทและ

ปฏิบัติตนในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถให้เหตุผลหรือระบุสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของตนเอง 5. หลักการ/วัตถุประสงค์ : ตอบเป้าหมายทางการศึกษา ส่งเสริมการปรับตัว ความยืดหยุ่นและส่งเสริมความเชื่อมั่นภายใต้สิ่งแวดล้อมใหม่ เข้าใจในลักษณะของผู้เรียน ลดความวิตกกังวล และ 6. การวัดและประเมินผล : ประเมินอย่างต่อเนื่อง หลากหลายเหมาะกับช่วงวัย ข้อคิดเห็นเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ วัดผลแบบสะสม ยืดหยุ่น สร้างการมีส่วนร่วม

2) ผลการประเมินรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และโดยผู้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

MODEL OF LEARNING AND TEACHING IN HIGHER EDUCATION TO FACILITATE ADULT LEARNERS TRANSITIONING FROM NONFORMAL EDUCATION TO FORMAL EDUCATION

AN ABSTRACT

BY

SATHIDAPORN KHOMSODA

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the

Doctor of Education Degree in Adult Education

at Srinakharinwirot University

August 2016

Sathidaporn Khomsoda. (2016). *Model of Learning and Teaching for Higher Education to Facilitate Adult Learners Transitioning from Non-formal Education To Formal Education*.Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Dr. Ong-Art Naiyapatana, Assoc. Prof. Dr. Snong Lohitwisas, Assoc. Prof. Dr. Pisamai Jarujittipant, Assoc. Prof. Dr. Achara Wattananarong.

The purpose of this study were as follows; 1) Studying the circumstances, problems and needs of adult learners who graduated from non-formal education who are transitioning to higher education; 2) constructing a model of learning and teaching for Higher Education in order to facilitate adult learners transitioning from non-formal to formal education; and 3) Evaluating the appropriateness and feasibility of the implementation of the model.

This study consisted of three procedures. Firstly, studying the circumstances, problems and needs of adult learners by using focus group discussions to gather opinions from ninety two adult learners. A questionnaire was also used to collect opinions from one hundred and seventy eight adult learners. The samples were obtained through purposive sampling and volunteer sampling. Secondly, the construction of a model of learning and teaching in higher education to facilitate adult learners transitioning from non-formal to formal education was achieved by gathering the opinions of eleven experts. Thirdly, the evaluation of the appropriateness and feasibility of implementing this model was implemented by using a questionnaire, collected from a group of seventy one lecturers. The samples were derived through purposive sampling and volunteer sampling.

The research findings were as follows:

1. The focus of this study a model for learning and teaching in higher education to facilitate adult learners transitioning from non-formal to formal education consisted six major components, as follows. First, instructional support and learning resources; Second, Philosophy; Third, learning and teaching; Fourth, lecturers and learners; Fifth, Principles and Objectives and Sixth, Measurement and Evaluation.

2. The results of this study indicated that the opinions of the experts and the lecturers were found to be at the highest and high level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่าน
จากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ
ของ
สถิดาพร คำสด

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
วันที่.....เดือน.....พ.ศ. .....

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์	คณะกรรมการสอบปากเปล่า
.....ที่ปรึกษาหลัก	..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. องอาจ นัยพัฒน์)	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนกนารถ บุญวัฒนะกุล)
.....ที่ปรึกษาร่วม	..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ)	(รองศาสตราจารย์ ดร. องอาจ นัยพัฒน์)
.....ที่ปรึกษาร่วม	..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์)	(รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ)
.....ที่ปรึกษาร่วม	..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์)	(รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์)
	..... กรรมการ
	(รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์)
	..... กรรมการ
	(อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์ รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ ตลอดจนทำให้ผู้วิจัยเกิดแนวคิดใหม่ๆ ที่สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นตลอดการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและตระหนักในคุณค่าที่ท่านอาจารย์ทั้งสี่ท่านได้มอบให้ จึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นอย่างสูงที่จัดสรรทุนอุดหนุนงานวิจัยฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงลงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนกนารถ บุญวัฒนะกุล และอาจารย์ดร.กัมปนาท บริบูรณ์ กรรมการสอบปากเปล่าที่กรุณาช่วยเหลือชี้แนะกระบวนการวิจัยให้มีความสมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่กรุณาช่วยเหลือตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย และตรวจสอบความเหมาะสมของกรอบรูปแบบตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ รวมทั้งอาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาทุกท่าน และคุณครูอิงอร เอกนิล คุณครูลำไพ โพธิ์ศรีขาม คุณครูจิรัฏร์ แก้วกูล และครูกศน. ทุกท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูลสำคัญในการวิจัย ตลอดจนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน.และเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ที่กรุณาตอบแบบสอบถามและเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อณัฐฏ์ถพร คำสด คุณแม่วงเดือน ทองอนันต์ นางสาวชมพูมดี คำสด และเด็กชายศรุต ตันติเวสส น้องสาวและน้องชายผู้เป็นที่รัก เป็นกำลังใจสำคัญและอยู่เคียงข้างเสมอ ขอขอบคุณนางสาวเตือนใจ ทองอนันต์ น้าสาวที่ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ นางสาววันทนา เนืองอนันต์ และครอบครัวเนืองอนันต์ นางสาวผาณิตา พัวเจริญ นางสลีลา สินสวาท และนางสาวลลดา เรืองจรูญ เพื่อนคนสำคัญที่คอยให้กำลังใจและอยู่เคียงข้างเสมอมาทำให้มีพลังในการทำงานวิจัยในครั้งนี้ จนปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงด้วยดี

คุณงามความดีของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ บิดา มารดา อาจารย์และผู้ที่คอยเป็นกำลังใจทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือ อบรม สั่งสอนจนประสบผลสำเร็จในครั้งนี้

สถิดาพร คำสด

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	7
ความสำคัญของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	11
กรอบแนวคิดในการวิจัย	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
กฎหมาย นโยบาย และแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	14
การศึกษาตลอดชีวิต	21
การศึกษานอกระบบ	29
การอุดมศึกษา	36
การเรียนรู้ของผู้ใหญ่	45
แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่าน (Transition Theory)	64
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	73
การกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ	75
3 วิธีดำเนินการวิจัย	88
ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบระดับอุดมศึกษา	89
ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ	94
ตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ	96

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	99
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบจากการสนทนากลุ่มและแบบสอบถาม	100
ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ	159
ตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ	219
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	258
ความมุ่งหมายของการวิจัย	258
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	258
วิธีดำเนินการวิจัยและเครื่องมือการวิจัย	258
สรุปผลการวิจัย	259
อภิปรายผลการวิจัย	269
ข้อเสนอแนะ	282
บรรณานุกรม	286
ภาคผนวก	297
ภาคผนวก ก	298
ภาคผนวก ข	300
ภาคผนวก ค	333
ภาคผนวก ง	374
ภาคผนวก จ	382
ประวัติย่อผู้วิจัย	392

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ลำดับต่อเนื่องของการเรียนรู้จากในระบบสู่การเรียนรู้ตามอัธยาศัย.....	25
2	บริบทของการเรียนรู้.....	25
3	สรุปความแตกต่างระหว่างการศึกษาในระบบ และการศึกษานอกระบบในบริบทของการศึกษานอกระบบ.....	31
4	เปรียบเทียบข้อตกลงเบื้องต้น (Assumptions) ระหว่างการสอนผู้ใหญ่ (Andragogy) และการสอนเด็ก (Pedagogy).....	51
5	การเปรียบเทียบองค์ประกอบต่างๆ ในการออกแบบ (Design Elements) การสอนผู้ใหญ่ (Andragogy) และการสอนเด็ก (Pedagogy).....	51
6	เงื่อนไขในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่.....	53
7	กรอบการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ.....	81
8	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม.....	100
9	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	129
10	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	131
11	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบโดยรวมและรายด้าน.....	134
12	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบขององค์ประกอบรายด้าน.....	134
13	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบขององค์ประกอบรายด้านและรายข้อ..	137
14	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ โดยรวมและรายด้านเรียงตามลำดับ....	159

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
15	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ โดยเป็นรายองค์ประกอบและรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย.....	161
16	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ โดยเป็นรายองค์ประกอบ รายด้าน และรายข้อ.....	163
17	การเปรียบเทียบผลการวิจัยจากแบบสอบถามกับร่างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ.....	175
18	การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ.....	179
19	สรุปรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ.....	202
20	ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เชี่ยวชาญ.....	208
21	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ โดยเป็นรายองค์ประกอบ.....	209
22	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ โดยเป็นรายองค์ประกอบและรายด้าน.....	210
23	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ โดยเป็นรายองค์ประกอบ รายด้านและรายข้อ.....•	212
24	ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เชี่ยวชาญอาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษา.....	219

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง **หน้า**

25 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นอาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ โดยเป็นรายองค์ประกอบ..... 220

26 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นอาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ โดยเป็นรายองค์ประกอบและรายด้าน..... 221

27 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นอาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย..... 224

28 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบโดยผู้เชี่ยวชาญ..... 230

29 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบโดยอาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษา..... 237

30 เปรียบเทียบผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ... 245

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ		หน้า
1	ลักษณะโครงสร้างการจัดการศึกษาตลอดชีวิตตามรูปแบบการศึกษา……	26
2	ลักษณะหลักการของ Heutagogy……	61
3	วงจรการเรียนรู้แบบสองชั้น……	62
4	ความก้าวหน้าจากทฤษฎีการสอน Pedagogy สู่ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ จากนั้นเข้าสู่แนวคิด Heutagogy……	63
5	การเปรียบเทียบความต่อเนื่องเชื่อมโยงของทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ และแนวคิดของ Heutagogy……..	64
6	ช่วงระยะเวลาของการเปลี่ยนผ่าน……	65
7	แสดงความแตกต่างระหว่างการเปลี่ยนแปลงและการเปลี่ยนผ่าน……	66
8	รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบจากผลการศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการจากผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน.และเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา……	207
9	รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบซึ่งสร้างขึ้นจากผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ……..	218
10	รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ……...	268

บทที่ 1
บทนำ

ภูมิหลัง

นับแต่ภาพรวมการพัฒนากระแสหลักได้ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์โดยมุ่งให้ความสำคัญไปที่ทรัพยากรฐานการผลิตที่มีลักษณะเป็นความต้องการกำลังแรงงานที่สามารถนำความรู้ และมีทักษะที่สูงขึ้นเพื่อเพิ่มผลิตภาพการผลิต (Productivity) เพราะฉะนั้นกำลังแรงงานที่มีผลิตภาพแรงงานที่ต่ำย่อมส่งผลต่อขีดความสามารถเชิงการแข่งขันของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อถึงเวลาที่สังคมเข้าสู่การเป็นสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ซึ่งให้ความสำคัญต่อองค์ความรู้จากการวิจัยและพัฒนาเชิงพาณิชย์ ดังนั้นเมื่อความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบในการผลิตไม่ได้พิจารณาจากการมีทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นปัจจัยป้อนเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจการผลิตและการบริการเพียงประการเดียว จึงส่งผลให้เกิดการกำหนดแนวทาง หรือมาตรการเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ดังปรากฏจุดเริ่มต้นจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่8 (พ.ศ. 2540-2544) เป็นต้นมากระทั่งปัจจุบันการมุ่งเน้นการพัฒนาโดยเริ่มที่ทุนมนุษย์ยังคงมีความสำคัญด้วยเหตุที่เป็นทั้งปัจจัยและผลลัพธ์ที่สะท้อนถึงฐานคิดการสร้างรูปแบบการพัฒนาสู่การปฏิบัติในสภาวการณ์จริงในบริบทสังคม ณ ช่วงเวลานั้นดังที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่11ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาประเทศเพื่อให้"สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขด้วยความเสมอภาคเป็นธรรมและมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง”โดยพันธกิจข้อ 2 ที่เกี่ยวกับการพัฒนาประชากรในด้านการศึกษาได้ระบุว่า “พัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะและการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย สถาบันทางสังคมและชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งสามารถปรับตัวรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2555: ออนไลน์)

ดังนั้นบทบาทของการศึกษาตลอดชีวิตได้ปรากฏความชัดเจนจากการสะท้อนฐานคิดในการพัฒนาประเทศในมิติทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจในตลอดระยะเวลาที่ผ่านมากระแสโลกาภิวัตน์ได้ผลักดันให้ระบบเศรษฐกิจและสังคมต้องก้าวเข้าสู่สังคมใหม่ที่เป็นสังคมฐานความรู้ (Knowledge-based Society) การเตรียมการเพื่อพัฒนาความรู้สมรรถนะในตัวมนุษย์เพื่อให้พร้อมต่อการก้าวตามโลกอย่างเท่าทันดังนั้นการศึกษาจึงเป็นรากฐานในการแก้ไขปัญหาสร้างสรรค์ความก้าวหน้าและพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ เพราะการศึกษาเป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศให้เป็นผู้ที่รู้จักคิดรู้จักแก้ปัญหาและการที่ประเทศจะเจริญก้าวหน้าได้จำเป็นต้องมีต้องมีทรัพยากรบุคคลที่มีความรู้ความคิดและทักษะทางด้านฝีมือจำนวนมาก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ. 2552: 1-2) โดยเฉพาะในโลกยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ที่ความรู้และภูมิปัญญาของแต่ละสังคมถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติได้ส่งผลให้หลายประเทศทั่วโลกต่างหันกลับมาทบทวนบทบาทและแนวทางการจัดการศึกษาของตนอย่างจริงจังด้วยเป้าหมายเพื่อ

สร้างและพัฒนากำลังคนที่มีความสามารถที่จะนำการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมการเมืองและวัฒนธรรมของประเทศให้ก้าวสู่ศตวรรษใหม่ได้อย่างมั่นคงสมภาคภูมิโดยเฉพาะในสังคมไทยซึ่งผ่านการปฏิรูปทางการศึกษา ดังปรากฏผลเชิงรูปธรรมจากการบังคับของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาที่กำหนดความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาในมาตรา8 “การจัดการศึกษาให้ยึดหลักเป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชนสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง”โดยการจัดการศึกษาต้องดำเนินการตามกรอบแห่งกฎหมายโดยการศึกษาต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาจำต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถที่จะพัฒนาตนได้เต็มตามศักยภาพและเป็นการพัฒนาตามธรรมชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 6 และ 13) ทั้งนี้รูปแบบในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 15 การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบคือ 1. การศึกษาในระบบ 2. การศึกษานอกระบบ และ 3. การศึกษาตามอัธยาศัยซึ่งในส่วนของการศึกษานอกระบบเป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบวิธีการจัดการศึกษาระยะเวลาของการศึกษาการวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 4) โดยเป็นลักษณะของการจัดการศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ดำรงชีวิตให้แก่ผู้ที่ไม่มีโอกาสเข้ารับการศึกษาในระบบโรงเรียน สำหรับหลักในการจัดการศึกษานอกระบบประกอบด้วย 4 ประการ 1) เน้นความเสมอภาค และการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้คลอบคลุมทั่วถึง 2) ส่งเสริมการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และมีความยืดหยุ่นทางกฎเกณฑ์ หรือระเบียบต่างๆ 3) จัดการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมายโดยเรียนรู้ในสิ่งที่มีความสัมพันธ์กับชีวิต และ 4) จัดการศึกษามีความหลากหลายโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2551: ออนไลน์)

สำหรับการจัดการศึกษานอกระบบมี 2 ลักษณะได้แก่ 1) การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจำแนกเป็น การศึกษานอกระบบสายสามัญ และการศึกษานอกระบบสายอาชีพ 2) หลักสูตรที่จัดขึ้นตามความต้องการและความเหมาะสมของบุคคล ชุมชน และสังคมโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมศักยภาพในการประกอบอาชีพ และเพิ่มศักยภาพในการดำรงชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2551: ออนไลน์) ทั้งนี้ในส่วนที่เป็นการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสายสามัญเป็นการจัดการศึกษาเพื่อขยายโอกาสทางการศึกษาและส่งเสริมให้ประชาชนที่พลาดโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียนเข้าศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอย่างกว้างขวางและต่อเนื่องสำหรับการจัดการศึกษาเริ่มตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนปลายโดยมุ่งให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพหรือเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นต่อไป (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2554: ออนไลน์)

อย่างไรก็ตามแม้ว่า หลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิตที่ต้องการให้ผู้เรียนสามารถที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องได้ตลอดชีวิต แต่รอยต่อระหว่างระบบการศึกษาแต่ละระบบก็ไม่อาจเชื่อมต่อได้อย่างเป็นกระบวนการตามเจตนารมณ์เบื้องต้นของหลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิตดังที่ สนอง โลหิตวิเศษ. (2544: 180) ได้ระบุถึงแนวโน้มการจัดการศึกษาตลอดชีวิตว่า การจัดการศึกษาพบปัญหาในภาพรวมโดยการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบยังไม่ประสานสัมพันธ์เชื่อมโยงกันตามแนวทางการจัดการศึกษาตลอดชีวิตโดยการศึกษาแต่ละระบบแยกจากกันยังไม่มีการถ่ายโอนการเรียนรู้ระหว่างระบบ แม้ว่าเจตนารมณ์สำคัญที่ทางภาครัฐมุ่งมั่นให้การศึกษาตลอดชีวิตเป็นกระแสหลักในการจัดการศึกษาสำหรับประชากรเพื่อสร้างความสอดคล้องและต่อเนื่องของระบบการศึกษาแต่ละระบบ โดยข้อควรคำนึงถึงลักษณะของผู้เรียนที่มาจากการศึกษานอกระบบที่มีรูปแบบการเรียนรู้ที่ต่างออกไปจากกลุ่มผู้เรียนที่มาจากการศึกษาในระบบดังสะท้อนได้จากผลสัมฤทธิ์ต่างๆ ที่ชี้วัดให้เห็นถึงศักยภาพทางการศึกษาตลอดจนทักษะในการค้นคว้าต่อยอดองค์ความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนเชิงรูปธรรมพบว่าจากการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่6หรือเทียบเท่ามีผลคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน (เดิม) ทุกวิชาต่ำกว่าร้อยละ50และต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบในระดับประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552: 9) ทั้งนี้ลักษณะเฉพาะของการศึกษาแต่ละรูปแบบต่างมีหลักคิดที่ต่างกัน กล่าวคือ เมื่อพิจารณาจากสภาพปัจจุบันในการจัดการศึกษาท่ามกลางสภาพสังคมปัจจุบันที่มีปัจจัยซึ่งก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่มีความซับซ้อนมากขึ้นทั้งในกระแสเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือแม้แต่การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ย่อมส่งผลต่อเนื่องระหว่างกันอย่างมิอาจหลีกเลี่ยงได้ อีกทั้งเป็นสร้างแรงผลักดันให้การศึกษาในระดับอุดมศึกษาต้องปรับบทบาทสำหรับการดำเนินการมากขึ้น เช่น ในเชิงเศรษฐกิจพบว่า มีการพัฒนาทางเศรษฐกิจนับวันจะเป็นแนวคิดของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creativity Economy) ซึ่งเกิดขึ้นจากการใช้ความคิดในการผลิตสินค้าและบริการให้มีความน่าสนใจและมีมูลค่า/คุณค่าผ่านทางวิธีการที่หลากหลายเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้า/บริการผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติและค่าจ้างเฉลี่ย (อาคม เติมพิทยาไพสิฐ. 2554: ออนไลน์) หรือแม้แต่ในมิติทางด้านสังคมที่ปรากฏความชัดเจนของการเข้าสู่สภาวะการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างประชากรซึ่งเป็นแนวโน้มที่ในทุกภูมิภาคของโลกกำลังประสบ ดังที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2555 : ออนไลน์) ระบุถึง โครงสร้างประชากรที่มีวัยสูงอายุเพิ่มมากขึ้นประมาณการว่า ประเทศไทยจะเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในปี 2568 ในขณะที่สัดส่วนประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555 ถึง 2559) ทั้งนี้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2554: ออนไลน์) ได้สรุปสถิติประชากรโดยเฉพาะกลุ่มวัยเรียนซึ่งอยู่ในระดับปฐมวัย (3 ถึง 5 ปี) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (12 ถึง 14 ปี) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (15 ถึง 17 ปี) และกลุ่มวัยเรียนในระดับอุดมศึกษา (18 ถึง 24 ปี) ต่างมีแนวโน้มจำนวนที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะเดียวกันมีข้อมูลจากการสำรวจ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553: 4) พบว่า เยาวชนที่มีอายุ 4 ถึง 17 ปี หลุดหายไปจากระบบมากกว่า

3,000,000 คน หรือมากกว่าร้อยละ 21 จำนวนผู้ตกหล่นไปจากระบบนานไปย่อมสะสมมากขึ้น และเป็นสถิติที่สะท้อนจากประชากรไทยวัยแรงงานที่มีจำนวนผู้จบศึกษาต่ำกว่าระดับประถมศึกษามากถึงร้อยละ 67.3ในขณะที่สภาพการส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียนให้แก่ประชาชนมีแนวโน้มโดยภาพรวมเพิ่มมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการรายงานสถิติการศึกษาของประเทศไทยในส่วนที่เป็นสถิติจำนวนผู้เรียนการศึกษานอกระบบในทุกระดับ และประเภทของการศึกษาซึ่งข้อมูลล่าสุด (เมื่อปี 2553) อยู่ที่จำนวน 6,931,489 คน และเมื่อพิจารณาจากจำนวนสถิติผู้เรียนการศึกษานอกระบบโรงเรียนในช่วงปีพ.ศ. 2551 ถึง 2553 พบว่า หลักสูตรสายสามัญศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประเภทสามัญศึกษามีจำนวนผู้เรียน 1,178,783คน (ปีพ.ศ.2551) และลดลงในปีพ.ศ.2552 ซึ่งมีจำนวน 1,150,616 คน และเพิ่มขึ้นในปีพ.ศ.2553 อยู่ที่จำนวน 1,530,956 คน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2555: ออนไลน์)

ดังนั้นหากพิจารณาภาพรวมในประเด็นเกี่ยวกับจำนวนผู้เรียนการศึกษานอกระบบมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่จำนวนนักเรียน นักศึกษาในแต่ละระดับของการศึกษาในระบบค่อยๆ มีจำนวนลดลงซึ่งย่อมหมายถึงผู้เรียนที่จะเป็นปัจจัยป้อนเข้าสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาในอนาคตมีแนวโน้มลดลงไปเช่นกัน ดังที่ กฤษณพงษ์ กีรติกร. (2552: ออนไลน์) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนในช่วง 25 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ.2540 ถึง 2565) พบว่าในช่วงทศวรรษที่ 2540 และในต้นทศวรรษที่ 2550 มีปริมาณผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา (อายุ 18 ถึง 22 ปี) ที่เพิ่มขึ้น หากแต่เป็นการเพิ่มขึ้นเนื่องจากอัตราการเรียนต่อที่สูงของผู้เรียนจากระดับประถมศึกษาสู่ระดับมัธยมศึกษาซึ่งมีสาเหตุจากนโยบายการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี และนโยบายการศึกษาพื้นฐานฟรี 12 ปี แต่มีข้อสังเกตว่าการเพิ่มขึ้นดังกล่าวไม่ได้เกิดจากอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากร ดังนั้นหากมหาวิทยาลัยไม่ปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การมุ่งแต่จัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มผู้เรียนที่อยู่ในวัยอุดมศึกษา (อายุ 18 ถึง 22 ปี)เพียงกลุ่มเป้าหมายเดียวโดยไม่ได้มองที่กลุ่มผู้เรียนที่อยู่นอกเหนือไปจากช่วงวัยอุดมศึกษา หรือกลุ่มคนวัยทำงาน ภายในเวลาไม่นานมหาวิทยาลัยก็ค่อยๆ มีจำนวนผู้เรียนน้อยลงเรื่อยๆ เนื่องจากประมาณการได้ถึงจำนวนผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะเข้าสู่ระดับอุดมศึกษาจะมีเวลาทิ้งช่วงราว 12 ปีเพราะฉะนั้นเบื้องต้นการจัดการศึกษาโดยภาพรวมอาจปรับบทบาทเพื่อให้สอดคล้องต่อบริบทของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับอุดมศึกษาซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการผลิตบัณฑิตซึ่งเป็นกำลังคนในระดับกลาง และระดับสูง สอดคล้องกับที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2550: 1) ซึ่งได้วิเคราะห์ผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงด้านประชากรที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในอนาคต 3 กลุ่มหลักคือ กลุ่มเด็ก กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มแรงงานซึ่งต่อไปจะทวีความสำคัญในการสร้างเสถียรภาพทางเศรษฐกิจต่อสังคมโดยภาพรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการพัฒนาสมรรถนะการทำงานของประชากรวัยแรงงาน นั่นย่อมหมายถึงนับแต่นี้ประชากรวัยแรงงานต้องทำงานเก่งขึ้นความต้องการได้รับการพัฒนาให้สามารถเพิ่มผลิตภาพทางเศรษฐกิจเพื่อการแข่งขันโดยมุ่งพัฒนาทักษะแรงงานผ่านกระบวนการของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

หากสถาบันอุดมศึกษาปรับบทบาทในการผลิตบัณฑิตโดยส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมให้แก่กลุ่มผู้เรียนที่มาจากการศึกษานอกระบบซึ่งแนวโน้มการเพิ่มขึ้นได้เข้ารับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพของตนเอง และเพื่อเป็นการเพิ่มดัชนีชี้วัดเกี่ยวกับคุณภาพของประชากรวัยแรงงานของประเทศที่พิจารณาจากจำนวนปีที่ได้รับการศึกษาของประชากรวัยแรงงาน ดังปรากฏจากแนวนโยบายของภาครัฐที่ได้กำหนดเป้าหมายของจำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยให้เพิ่มขึ้นเป็น 12 ปีภายในปีพ.ศ.2561 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2554: ออนไลน์) ซึ่งหากสถาบันอุดมศึกษาเริ่มปรับบทบาทผ่านการออกแบบการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ โดยให้ความสำคัญต่อการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนผ่านการวิเคราะห์ถึงแนวโน้มจำนวนสถิติประชากรของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เข้าสู่ระบบอุดมศึกษา หรือให้ความเข้าใจในลักษณะเฉพาะตัวของผู้ใหญ่ทั้งในประเด็นเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้ และความต้องการรับบริการทางการศึกษาที่เป็นพิเศษ ตลอดจนสร้างความผูกพัน หรือส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จากการส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ย่อมเป็นเครื่องมือที่จะเชื่อมโยงผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ให้มีความรู้สึกว่า สถาบันอุดมศึกษามีความเอาใจใส่และจริงใจในการสนับสนุนต่อการสำเร็จการศึกษาของผู้เรียน

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาในเบื้องต้นจาก รายงานวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาเทียบเท่าเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในประเทศไทย (สนอง โลหิตวิเศษ และพิศมัย จารุจิตติพันธ์. 2549 : บทคัดย่อ) ซึ่งส่วนหนึ่งของงานวิจัยเป็นการศึกษาอัตราการศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาในระบบของนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในช่วงปีการศึกษา 2548 ถึง 2549 พบว่า นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้วเข้าสู่สถาบันการศึกษาในระบบระดับอุดมศึกษา ปีการศึกษา 2548 จำนวน 1,474 คน (ร้อยละ 26.58)และ ปีการศึกษา 2549 จำนวน 892 คน (ร้อยละ 14.83) โดยประเภทสถาบันการศึกษาที่นักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนไปศึกษาต่อมากที่สุดคือมหาวิทยาลัยราชภัฏ (สถาบันการอุดมศึกษาประเภทการศึกษาชุมชน) (ร้อยละ 24.89) รองลงมาคือ มหาวิทยาลัยรามคำแหง(สถาบันการอุดมศึกษาระบบเปิด) (ร้อยละ 20.93) มหาวิทยาลัยเอกชน (สถาบันการอุดมศึกษาระบบปิด) (ร้อยละ 4.37) และโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน (สถาบันการอุดมศึกษาประเภทอาชีวศึกษา) โดยกลุ่มนักศึกษาการศึกษานอกโรงเรียนที่เข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษามีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 20 ถึง 30 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 65.78)

สำหรับการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้ศึกษาในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่ในช่วงปีการศึกษา 2553 ถึง ปีการศึกษา 2555 ในเขตพื้นที่กรุงเทพฯ มีรายละเอียดดังนี้ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2555 : ออนไลน์) ปีการศึกษา 2553 ภาคเรียนที่ 1 มีจำนวน 12,809 คน ภาคเรียนที่ 2 มีจำนวน 19,702 (เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.13) ปีการศึกษา 2554 ภาคเรียนที่ 1 มีจำนวนผู้เรียน 26,871 คน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.60) ภาคเรียนที่ 2 มีจำนวน 30,414 คน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.64) และปีการศึกษา 2555 ภาคเรียนที่ 1 มีจำนวนผู้เรียน 34,552 คน (เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.66) ซึ่งเมื่อพิจารณาจาก

แนวโน้มจำนวนผู้เรียนพบว่า มีอัตราเพิ่มมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามจากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น พบว่า นักศึกษาการศึกษานอกระบบซึ่งสำเร็จการจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตพื้นที่ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 7 เขตในพื้นที่กรุงเทพฯ ประกอบด้วย กลุ่มศูนย์สนิทอัมรินทร์ ได้แก่ เขตบางพลัดกลุ่มศูนย์บุรีหลวงรามาได้แก่ เขตสัมพันธวงศ์ เขตบางรัก กลุ่มศูนย์เจ้าพระยาสุขุมวิท ได้แก่ เขตวัฒนา กลุ่มศูนย์บุรีหลวงรามาได้แก่ เขตราชเทวี กลุ่มศูนย์ประชารามาวดี ได้แก่ เขตพระนครและกลุ่มศูนย์ถิ่นเพชรชะนี ได้แก่ เขตภาษีเจริญ พบว่า จำนวนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาอยู่ที่จำนวน 687 คน โดยมีอัตราการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญามากที่สุด จำนวน 137 คน (ร้อยละ 19.94) มหาวิทยาลัยเปิดจำนวน 109 คน (ร้อยละ 15.87) มหาวิทยาลัยราชภัฏ จำนวน 70 คน (ร้อยละ 10.19) และมหาวิทยาลัยเอกชนจำนวน 36 คน (ร้อยละ 5.24) ทั้งนี้การรวบรวมข้อมูลค่อนข้างมีความจำกัดเนื่องจากทางสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจะทราบข้อมูลของนักศึกษาการศึกษานอกระบบที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาต่อเมื่อทางสถาบันอุดมศึกษาได้สอบถามเพื่อตรวจสอบวุฒิการศึกษาของนักศึกษาเท่านั้น ในกรณีเดียวกันทางสถาบันอุดมศึกษาก็ไม่มีการรวบรวมฐานข้อมูลเกี่ยวกับประเภทของระบบการศึกษาที่ผู้สมัครเข้าศึกษาต่อได้สำเร็จการศึกษา

สำหรับในส่วนของปัญหาที่ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต้องประสบเมื่อเข้าสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษา ดังปรากฏจากรายงานวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาเทียบเท่าเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในประเทศไทย (สนอง โลหิตวิเศษ และพิศมัย จารุจิตติพันธ์. 2549: บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาสำคัญ 4 ประการที่มีผลต่อกลุ่มตัวอย่างมากที่สุดตามลำดับได้แก่ ประการแรกเป็นปัญหาทางการเรียนซึ่งมีสาเหตุจากรูปแบบในการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งมาจากการศึกษานอกระบบมีลักษณะเฉพาะที่ต่างออกไปจากการจัดการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาในระบบ จึงส่งผลให้เรียนไม่ทันเพื่อนและสอบไม่ผ่านในที่สุด นอกจากนี้ผู้เรียนต้องปรับระบบการเรียนรู้ของตน และต้องใช้ความพยายามมากกว่าปกติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมหรือการทำรายงานส่งให้ทันตามกำหนดเวลาเป็นปัญหาอย่างยิ่งต่อผู้เรียน ประการที่สองเป็นปัญหาจากคุณลักษณะส่วนตัวของผู้เรียนเป็นผลมาจากปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับสังคม และการมีมนุษยสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมคณะ อีกทั้งรู้สึกว่า ตนมีความกระตือรือร้นไม่เพียงพอ และขาดความมั่นใจในตนเอง นอกจากนี้ยังรู้สึกเหมือนถูกบังคับ บางคนเลือกที่จะไม่เข้าเรียน ประการที่สามเป็นปัญหาจากความรู้ความสามารถโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาสิ่งที่นักศึกษาต้องประสบปัญหามากที่สุดคือ พื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอและเมื่อต้องศึกษาร่วมกับผู้ที่มาจากการศึกษาในระบบค่อนข้างเห็นความแตกต่างอย่างชัดเจนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ และทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ขาดทักษะในการสื่อสาร และตีความข้อมูลที่ไม่แตกฉาน และประการสุดท้ายปัญหาด้านค่าใช้จ่าย และการจัดสรรเวลาในการศึกษาซึ่งระบุว่า ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการศึกษาอยู่ในอัตราที่สูง ในขณะเดียวกันต้องทำงานไปด้วยเรียนไปด้วยจึงทำให้เวลาในการเข้าศึกษาไม่เพียงพอ ทั้งนี้อาจสามารถเทียบเคียงได้กับผลการวิจัยของเบลีย์ และมาร์ช (Bailey, April E. &

Marsh, Michael T. 2010 : Online) ที่พบว่า การกลับเข้าสู่การศึกษาของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จะมีความวิตกกังวล และมีปัญหาในการปรับตัวอันมีสาเหตุมาจาก ทัศนะที่มีต่อตนเองไม่ว่าจะเป็นการขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มีหวาดกลัว และความนับถือในตนเองลดลง

สำหรับงานวิจัยนี้เห็นว่า หากการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนผ่านจากรูปแบบการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งสู่การเรียนรู้ในอีกรูปแบบหนึ่งเพื่อสร้างศักยภาพของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ซึ่งเป็นกลุ่มผู้เรียนโดยนำจุดแข็งของวัยผู้ใหญ่จากการมีประสบการณ์ที่หลากหลายมีทักษะในการประยุกต์ใช้ประสบการณ์ให้เข้ากับลักษณะการเรียนรู้ และเมื่อมีความพร้อมผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จะมีแรงจูงใจสูงต่อการเข้ารับเรียนรู้ โดยสามารถเผชิญกับปัญหาและสร้างรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมของตนได้ ดังนั้นหากระบบการอุดมศึกษาสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อให้กลุ่มผู้เรียนซึ่งสำเร็จจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ได้มีโอกาสเข้าศึกษาต่อโดยนำศักยภาพที่มีลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มาเสริมสร้างเพื่อพัฒนา ซึ่งโดยบริบททั่วไปเป็นกลุ่มผู้ใหญ่ที่เข้ารับการศึกษาเพื่อพัฒนาความรู้ และทักษะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน หรือเพื่อให้มีวุฒิการศึกษาที่จะนำไปใช้สำหรับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อพัฒนาตนสู่โอกาสที่ดีขึ้น เพราะฉะนั้นจึงมีความสนใจในการศึกษาถึงสภาพปัญหาของการเปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่อยู่นอกระบบโรงเรียน เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบได้ตรงตามความต้องการ และเพื่อส่งเสริมโอกาสทางในการสำเร็จการศึกษา

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบซึ่งมีความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

2. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

3. เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

ความสำคัญของการวิจัย

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบมีความสำคัญของการวิจัย ดังนี้

1. ได้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบที่มีลักษณะเฉพาะที่เหมาะสมกับความต้องการและรูปแบบการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

2. สถาบันอุดมศึกษาสามารถพิจารณานำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบาย หรือแนวทางในการปฏิบัติเพื่อเป็นการสร้างทางเลือกในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างสอดคล้องต่อสถานการณ์ความเป็นจริงของบริบทของสังคมไทยบนศักยภาพในกระบวนการผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษา

3. สถานศึกษาภายใต้สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมเพื่อการส่งเสริม และขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้ที่พลาดโอกาสทางการศึกษาให้สามารถนำความรู้พื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ โดยมีขอบเขตดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่วิจัย

ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ ในสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตพื้นที่กรุงเทพฯ

2. การศึกษาด้านเนื้อหา

การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังนี้ 1. กฎหมายระเบียบปฏิบัติและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2. การศึกษาตลอดชีวิต 3. การศึกษานอกระบบ 4.การอุดมศึกษา 5.การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ครอบคลุมแนวคิดและประเด็นสำคัญต่างๆ ได้แก่ Andragogy, Heutagogy และ 6. ทฤษฎีการเปลี่ยนผ่าน (Transition Theory) จากแนวคิดของ William Bridges และ Nancy K. Schlossberg's Transition Theory ตลอดจนงานวิจัยการกลับเข้าสู่การศึกษาในระบบของกลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ กระทั่งได้รูปแบบการ

จัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบจากการศึกษาสาระสำคัญจาก 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา 2. ปรัชญา 3. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน 4. การจัดกระบวนการเรียนรู้ 5. หลักการ หรือวัตถุประสงค์ 6. การวัดและประเมินผล

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรที่ใช้สำหรับการวิจัย ได้แก่

ผู้เรียนที่กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพำ้นฐาน ในช่วงปี 2555-2556 จำนวน 1,085 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกตามขั้นตอนการวิจัยดังนี้

3.2.1 กลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนการศึกษาและการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบได้แก่

1) นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 270 คน โดยตารางเครจซี่และมอร์แกน โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่ม 9 ครั้งจำนวน 92 คน และเป็นผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 178 คน รวม 270 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และตามความสมัครใจ (Volunteer Sampling)

2) ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 11 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของสาระสำคัญ ตลอดจนความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ปฏิบัติจริง ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนนี้จำแนกได้เป็น 2 กลุ่มได้แก่ 1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยซึ่งเป็น ผู้มีหน้าที่ หรือประสบการณ์ในการกำหนดนโยบาย การบริหาร และการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และ 2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการอุดมศึกษาซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ หรือประสบการณ์โดยตรงในการกำหนดนโยบาย การบริหาร และการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

3.2.2 กลุ่มตัวอย่างในขั้นตอนการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบได้แก่ อาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาที่นักศึกษาสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครเข้าศึกษาต่อจำนวน 71 คนได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และตามความสมัครใจ (Volunteer Sampling)

4. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบจากการศึกษาสาระสำคัญจาก 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา 2. ปรัชญา 3. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน 4. การจัดกระบวนการเรียนรู้ 5. หลักการ หรือวัตถุประสงค์ 6. การวัดและประเมินผล

5. วิธีดำเนินการวิจัย

กำหนดวิธีดำเนินการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบเพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบระดับอุดมศึกษา

1. การศึกษาเอกสาร (Documentary Study) แนวคิดและทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้องและครอบคลุมบริบท หรือลักษณะเฉพาะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบผ่านการศึกษาข้อมูลที่มาจากแหล่งต่างๆ

2. สังเคราะห์กรอบแนวคิดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบจากการศึกษาสาระสำคัญจาก 6 องค์ประกอบได้แก่ 6 องค์ประกอบได้แก่ 1. สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา 2. ปรัชญา 3. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน 4. การจัดกระบวนการเรียนรู้ 5. หลักการหรือวัตถุประสงค์ 6. การวัดและประเมินผล เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

3. ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบระดับอุดมศึกษา

ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ โดยการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้เรียนซึ่งเป็นนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยซึ่งเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา และผู้เชี่ยวชาญจำนวน 11 ท่านทำการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและเนื้อหาของการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ ตลอดจนพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ

ตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบโดยอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาซึ่งนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของสาระสำคัญ ตลอดจนความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ปฏิบัติจริง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเปลี่ยนผ่าน (Transition) หมายถึง กระบวนการทางจิตวิทยาซึ่งได้วางกรอบความเข้าใจในการเตรียมการเพื่อช่วยเหลือและพัฒนาผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ให้สามารถรับมือและปรับตัวเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง การที่ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่สำเร็จการศึกษาจากการศึกษานอกระบบสามารถรับมือและปรับตัวสู่การศึกษาในระบบระดับอุดมศึกษา

2. ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ หมายถึง ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครซึ่งเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

3. เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุน ช่วยเหลือเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้น โดยการบรรเทา หรือขจัด ลดอุปสรรคปัญหาในช่วงการเปลี่ยนผ่าน

4. การศึกษานอกระบบ หมายถึง การศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 5)

5. การศึกษาในระบบ หมายถึง การศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 6)

6. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ หมายถึง โครงสร้างของการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบซึ่งผ่านกระบวนการวิจัย ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบดังนี้ 1. หลักการ/วัตถุประสงค์ 2. ปรัชญา 3. บทบาทผู้สอนและผู้เรียน 4. การจัดการเรียนรู้ 5. การวัดและประเมินผล และ 6. สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา

7. การศึกษาระดับอุดมศึกษา หมายถึง การศึกษาหลังระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งสำหรับการวิจัยนี้ได้แก่ หลักสูตรอนุปริญญา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับปริญญาตรี

8. สถาบันอุดมศึกษา หมายถึง สถาบันการศึกษาที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระดับหลังมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุปริญญา การศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรี

9. การประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ หมายถึง การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่ผ่านกระบวนการวิจัยไปปฏิบัติจริง

9.1 ความเหมาะสม หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญว่า องค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีผลที่เหมาะกันหรือสมควรแก่ลักษณะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

9.2 ความเป็นไปได้ หมายถึง การวิเคราะห์และกลั่นกรองว่า องค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความเหมาะสมและมีโอกาสที่จะสามารถนำไปใช้ได้ในสถานการณ์จริงที่สมควรแก่ลักษณะเฉพาะของผู้เรียนผู้ใหญ่

11. สภาพ หมายถึง ลักษณะ สภาวะที่เป็นอยู่โดยทั่วไปของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่กำลังศึกษาอยู่ระดับอุดมศึกษา

12. ปัญหา หมายถึง สภาวะที่เป็นข้อขัดข้อง หรืออุปสรรคต่อการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา

13. ความต้องการ หมายถึง ความประสงค์ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ในการได้รับการช่วยเหลือหรือส่งเสริมปัจจัยต่างๆ เหล่านี้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสำหรับเป็นแนวทางเพื่อใช้ในการวิจัยทั้งที่เป็นขั้นตอนการสรุปผลและการอภิปรายผลการวิจัยโดยรายละเอียดการนำเสนอดังเป็นลำดับดังนี้

1. กฎหมายระเบียบปฏิบัติและแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
2. การศึกษาตลอดชีวิต
3. การศึกษานอกระบบ
4. การอุดมศึกษา
5. การเรียนรู้ของผู้ใหญ่
6. แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่าน (Transition Theory)
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

1 กฎหมายและแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

การกำหนดหลักคิดหรือกรอบแนวทางเพื่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศเพื่อนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างคุณภาพของผู้เรียนดังปรากฏขึ้นนับตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยซึ่งกฎหมายที่มีศักดิ์สูงสุดในบรรดากฎหมายทั้งหมดที่บังคับใช้ภายในราชอาณาจักรไทยไล่เรียงไปจนถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และการกำหนดวิสัยทัศน์วัตถุประสงค์เป้าหมายหรือยุทธศาสตร์ในการพัฒนาศักยภาพของคนไทยตามที่ปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาตินับตั้งแต่ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นในการปรับเปลี่ยนมุมมองจากการให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจกระแสหลักสู่การให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของคนโดยถือว่าคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาควบคู่กันไปจวบจน ณ ปัจจุบันประเทศไทยอยู่ระหว่างการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่11 (พ.ศ. 2555-2559)

สำหรับรายละเอียดในตอนที่1 กฎหมายและแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่กำหนดกรอบการพัฒนาทางด้านการศึกษาของประเทศและแสดงถึงรายละเอียดของแนวโน้มในการพัฒนาศักยภาพของคนไทยผู้วิจัยขอนำเสนอรายละเอียดเป็นรายประเด็นดังนี้ 1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพ.ศ. 2550 1.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545และ1.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ถึง 11 เพื่อเป็นการ

ฉายภาพถึงแนวโน้มของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในประเทศไทยนับตั้งแต่เริ่มมีการให้ความสำคัญในการปรับเปลี่ยนมุมมองเพื่อพัฒนาคนควบคู่กับไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจกระแสหลักบนความสมดุล ซึ่งรายละเอียดในแต่ละประเด็นมีดังนี้

1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพ.ศ.2550

รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายได้ให้การประกันสิทธิเสรีภาพพื้นฐานแก่ประชาชนสำหรับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ที่เกี่ยวกับการศึกษาประกอบด้วยหมวด3สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยส่วนที่ 8 สิทธิและเสรีภาพในการศึกษาในมาตรา49 และมาตรา 50 และในหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐส่วนที่ 4 แนวนโยบายด้านศาสนาสังคมการสาธารณสุขการศึกษาและวัฒนธรรมมาตรา 80 ซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. มปป. : ออนไลน์)

มาตรา 49 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

ผู้ยากไร้ผู้พิการหรือทุพพลภาพหรือผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากต้องได้รับสิทธิตามวรรคหนึ่งและการสนับสนุนจากรัฐเพื่อให้ได้รับการศึกษาโดยทัดเทียมกับบุคคลอื่น

การจัดการศึกษาอบรมขององค์กรวิชาชีพหรือเอกชนการศึกษาทางเลือกของประชาชนการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตย่อมได้รับความคุ้มครองและส่งเสริมที่เหมาะสมจากรัฐ

มาตรา 50 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ

การศึกษาอบรมการเรียนการสอนการวิจัยและการเผยแพร่งานวิจัยตามหลักวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครองทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของพลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

มาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคมการสาธารณสุขการศึกษาและวัฒนธรรมดังต่อไปนี้

(1) คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชนสนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัยส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชายเสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชนรวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุผู้ยากไร้ผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

(2) ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาระบบสุขภาพที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพอันนำไปสู่สุขภาวะที่ยั่งยืนของประชาชนรวมทั้งจัดและส่งเสริมให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีมาตรฐานอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้เอกชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสุขภาพและการจัดบริการสาธารณสุขโดยผู้มีหน้าที่ให้บริการดังกล่าวซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานวิชาชีพและจริยธรรมย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

(3) พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมจัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติกฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทันการ

เปลี่ยนแปลงของสังคมโลกรวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทยมีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(4) ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชุมชน องค์การทางศาสนาและเอกชนจัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

(5) ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยในศิลปวิทยาการแขนงต่างๆ และเผยแพร่ข้อมูลผลการศึกษาวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาวิจัยจากรัฐ

(6) ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รักสามัคคีและการเรียนรู้ปลูกจิตสำนึกและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น

1.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542

นับตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้กำหนดให้มีการตรากฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาแห่งชาติซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงประการสำคัญของการศึกษาไทย ดังปรากฏว่ามีการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 เพื่อเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาอันนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้เพราะฉะนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจึงเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นภายใต้อำนาจของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเพื่อสร้างความเปลี่ยนแปลงในเชิงรูปธรรมให้กับระบบการศึกษาไทยสำหรับการกำหนดรายละเอียดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 ได้แบ่งหมวดหมู่ของบทบัญญัติไว้ 9 หมวดทั้งนี้ผู้วิจัยขอนำเสนอรายละเอียดในหมวด1บททั่วไปความมุ่งหมายและหลักการหมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาหมวด 3 ระบบการศึกษาและหมวด4แนวการจัดการศึกษาซึ่งในแต่ละหมวดประกอบด้วยสาระสำคัญดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 2)

หมวด 1 บททั่วไปความมุ่งหมายและหลักการ

มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 7 ในกระบวนการเรียนรู้มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขรู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่เสรีภาพความเคารพกฎหมายความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยรู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติรวมทั้งส่งเสริมศาสนาศิลปวัฒนธรรมของชาติการกีฬาภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทยและความรู้อันเป็นสากลตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสามารถในการประกอบอาชีพรู้จักพึ่งตนเองมีความริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

1. เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน

2. ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา

มาตรา 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกายจิตใจสติปัญญาอารมณ์สังคมการสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือผู้ด้อยโอกาสต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

หมวด 3 ระบบการศึกษา

มาตรา 15 การจัดการศึกษามี3รูปแบบคือ

1. การศึกษาในระบบเป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมายวิธีการศึกษาหลักสูตรระยะเวลาของการศึกษาการวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน

2. การศึกษานอกระบบเป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบวิธีการจัดการศึกษาระยะเวลาของการศึกษาการวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม

3. การศึกษาตามอัธยาศัยเป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจศักยภาพความพร้อมและโอกาสโดยศึกษาจากบุคคลประสบการณ์สังคมสภาพแวดล้อมสื่อหรือแหล่งความรู้อื่นๆ

สถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสามรูปแบบก็ได้

ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตามรวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบตามอัธยาศัยการฝึกอาชีพหรือจากประสบการณ์การทำงาน

มาตรา 16 การศึกษาในระบบมีสองระดับคือการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับอุดมศึกษา

การศึกษาขั้นพื้นฐานประกอบด้วยการศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่าสิบสองปีก่อนระดับอุดมศึกษาการแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐานให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การศึกษาระดับอุดมศึกษาแบ่งเป็นสองระดับคือระดับต่ำกว่าปริญญาและระดับปริญญา

การแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา

มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

1.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2555: ออนไลน์)

วัตถุประสงค์และเป้าหมายตลอดจนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาศักยภาพของคนไทยของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่10ได้ให้รายละเอียดไว้ดังนี้

1) วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกกลุ่มวัยให้มีความพร้อมทั้งกายใจสติปัญญามีระเบียบวินัยมีจิตสานึกวัฒนธรรมที่ดีงามและรู้คุณค่าความเป็นไทยมีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและเป็นพลังทางสังคมในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

เพื่อยกระดับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยให้ได้มาตรฐานสากลและเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย

เพื่อเสริมสร้างสภาพแวดล้อมทางครอบครัวชุมชนและสังคมให้มั่นคงและเอื้อต่อการพัฒนาคนอย่างสอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมในอนาคต

2) เป้าหมาย

คนไทยทุกคนมีคุณภาพเพิ่มขึ้นทั้งทางร่างกายจิตใจและสติปัญญารวมทั้งมีอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เหมาะสมในทุกช่วงวัย

คุณภาพการศึกษาได้รับการยกระดับสู่มาตรฐานสากลต่อยอดองค์ความรู้สู่นวัตกรรมและโอกาสการเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น

โอกาสในการเข้าถึงระบบสุขภาพที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้นและปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพลดลงอย่างเป็นองค์รวม

สถาบันทางสังคมโดยเฉพาะสถาบันครอบครัวสถาบันการศึกษาสถาบันศาสนาและสถาบันชุมชนมีบทบาทในการบ่มเพาะและหล่อหลอมเด็กเยาวชนและคนไทยให้เป็นคนดีมีคุณธรรมและจริยธรรมอย่างเข้มแข็งมากขึ้น

3) ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาศักยภาพของคนไทยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่11 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืนโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้วิจัยขอนำเสนอในประเด็นที่เกี่ยวกับ 3.1 การพัฒนาคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงและ 3.2 การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การพัฒนาคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงสำหรับแนวทางในการพัฒนาคนไทยให้พร้อมรับต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงประกอบด้วย

1. พัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวมทั้งด้านสติปัญญาอารมณ์คุณธรรมและจริยธรรม

2. พัฒนาเด็กวัยเรียนให้มีความรู้ทางวิชาการและสติปัญญาทางอารมณ์ที่เข้มแข็งสามารถศึกษาหาความรู้และต่อยอดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

3. พัฒนากำลังแรงงานให้มีความรู้และสมรรถนะที่สอดคล้องกับโครงสร้างการผลิตและบริการบนฐานความรู้และเศรษฐกิจสร้างสรรค์

4. พัฒนาผู้สูงอายุให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมมีคุณภาพมีคุณค่าสามารถปรับตัวเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงเป็นพลังในการพัฒนาสังคม

5. สอดแทรกการพัฒนาคนทุกช่วงวัยด้วยกระบวนการเรียนรู้สู่วัฒนธรรมการเกื้อกูลเพื่อเสริมสร้างทักษะในการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

6. สร้างจิตสานึกของประชาชนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมสถาบันชาติสถาบันศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์

3.2 การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับแนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและสร้างโอกาสการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้คนทุกกลุ่มทุกวัยสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และองค์ความรู้ที่หลากหลายทั้งที่เป็นวัฒนธรรมภูมิปัญญาและองค์ความรู้ใหม่ประกอบด้วย

1. สร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนมีนิสัยใฝ่รู้รักการอ่านตั้งแต่วัยเด็กและส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัยควบคู่กับการส่งเสริมให้องค์กรกลุ่มบุคคลชุมชนประชาชนและสื่อทุกประเภทเป็นแหล่งเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์สื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย

2. ส่งเสริมการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

จัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพยืดหยุ่นหลากหลายเข้าถึงได้ง่ายที่สัมพันธ์สอดคล้องกับวัฒนธรรมวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพในแต่ละท้องถิ่นโดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเรียนรู้เป็นกลุ่มจนติดเป็นนิสัยใฝ่เรียนรู้

มีระบบเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ปรับระบบการวัดประเมินผลผู้เรียนและระบบการเข้ารับการศึกษาต่อให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาทางเลือกในประชากรทุกกลุ่มตามศักยภาพของผู้เรียน

ส่งเสริมให้มีการพัฒนาบทเรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและการใช้มาตรการทางภาษีในการสนับสนุนการผลิตสื่อเพื่อการเรียนรู้และเป็นช่องทางสาหรับคนทุกกลุ่มวัยแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

3. สนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

เสริมสร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาในระดับท้องถิ่นชุมชนและประเทศโดยพัฒนาโครงข่ายโทรคมนาคมและบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของชุมชนในรูปแบบที่หลากหลายสอดคล้องกับภูมิสังคมและพัฒนายกระดับศูนย์ความเป็นเลิศด้านต่างๆ สู่ภูมิภาคและชุมชนรวมทั้งการปรับปรุงและผลักดันกฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตตลอดจนมาตรการภาษีที่เกี่ยวข้องให้เอื้ออำนวยและส่งเสริมให้เกิดการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

พัฒนาและเปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ทั่วไป อาทิสถานศึกษาห้องสมุดพิพิธภัณฑ์ศูนย์การเรียนรู้ศูนย์กีฬาและนันทนาการรวมทั้งเปิดพื้นที่ / เวทีสาธารณะให้เป็นศูนย์รวมการแลกเปลี่ยนให้กับนักคิดและนาเสนอผลงานเชิงสร้างสรรค์โดยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันเริ่มตั้งแต่วัยเด็กเยาวชนและประชาชนให้เข้าถึงอย่างสะดวกและใช้บริการได้เต็มศักยภาพมีการผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและความรู้สมัยใหม่ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้

พัฒนาองค์ความรู้ของท้องถิ่นทั้งจากผู้รู้ปราชญ์ชาวบ้านและจัดให้มีการวิจัยเชิงประจักษ์ของชุมชนการจัดการองค์ความรู้ในชุมชนอย่างเป็นระบบควบคู่กับการพัฒนาทักษะด้านภาษาและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้เอื้อต่อการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายตลอดจนเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยตนเอง

สร้างโอกาสในการเรียนรู้และการพัฒนาคนทุกคนอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะเด็กเยาวชนและประชาชนที่อยู่นอกระบบทั้งที่เป็นเด็กในวัยเรียนที่ออกกลางคันเด็กพิการเด็กด้อยโอกาสเพื่อส่งต่อเข้าสู่ระบบการศึกษาหรือให้ได้เรียนรู้ตามศักยภาพและตามสภาพแวดล้อมรวมทั้งประชาชนที่ต้องการทักษะเพิ่มเติมในการประกอบสัมมาอาชีพโดยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดในระดับจังหวัดและในระดับท้องถิ่นในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่อยู่นอกระบบและการบริหารจัดการให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 8 ถึงฉบับที่ 11 ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนามนุษย์เพราะมนุษย์เป็นทั้งเหตุปัจจัยในการส่งเสริมกระบวนการพัฒนาในขณะเดียวกันก็อาจเป็นอุปสรรคหรืออาจขัดขวางต่อกระบวนการพัฒนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวโน้มนับตั้งแต่การปรับกระบวนทัศน์โดยให้ความสำคัญในการเสริมความแข็งแกร่งของสังคมที่แต่เดิมมีมุมมองว่าคนเป็นเพียงส่วนหนึ่งของปัจจัยในการผลิตเท่านั้นแต่ในปัจจุบันมีความเห็นว่าทรัพยากรมนุษย์เป็นดัชนีที่สามารถชี้วัดถึงระดับการพัฒนาและสร้างความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบให้แก่รัฐได้ ดังนั้นจึงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาที่มีคนเป็นศูนย์กลาง โดยผ่านกระบวนการสร้างทักษะในการเรียนรู้และการคิดเป็นทำเป็น ในขณะเดียวกันก็สามารถวิเคราะห์ถึงผลเชิงบวกที่สังคมจะได้รับจากการให้ความสำคัญต่อการสร้างและสนับสนุนให้เกิดสังคมการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมและสามารถตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของมนุษย์ ในขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องได้ตลอดชีวิตซึ่งแนวโน้มต่างๆ ดังกล่าวย่อมมีผลต่อสถาบันการศึกษาที่มีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทั้งในลักษณะของการศึกษาผู้ใหญ่การศึกษานอกระบบโรงเรียนและการทรัพยากรมนุษย์ต้องมุ่งสร้างแนวทางปฏิบัติต่างๆ หรือกำหนดมาตรการเพื่อจัดการเรียนรู้ให้สามารถชี้นำหรือแม้กระทั่งสอดคล้องและตอบสนองต่อความต้องการของสังคมโดยภาพรวมได้

2. การศึกษาตลอดชีวิต

บทบาทของการศึกษาตลอดชีวิตได้ปรากฏความชัดเจนจากการสะท้อนฐานคิดในการพัฒนาประเทศในมิติทั้งทางด้านสังคมและเศรษฐกิจในตลอดระยะเวลาที่ผ่านมากระแสโลกาภิวัตน์ได้ผลักดันให้ระบบเศรษฐกิจและสังคมต้องก้าวเข้าสู่สังคมใหม่ที่เป็นสังคมฐานความรู้ซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับการศึกษาตลอดชีวิตผู้วิจัยขอนำเสนอเป็นรายประเด็นดังนี้ 2.1 ความแตกต่างระหว่างการศึกษากับการเรียนรู้ 2.2 เสาหลักสี่ประการของการศึกษาตลอดชีวิต 2.3 ความหมายและส่วนประกอบของการศึกษาตลอดชีวิต 2.4 ความสำคัญและหลักการของการศึกษาตลอดชีวิตซึ่งในแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ความแตกต่างระหว่างการศึกษากับการเรียนรู้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาแห่งชาติ. (2550 : 98) ได้จำแนกให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างการศึกษาและการเรียนรู้ไว้ดังนี้

การศึกษาใช้ในความหมายที่เกี่ยวกับกระบวนการเหตุการณ์กิจกรรมหรือเงื่อนไขที่ทำให้ผู้เรียนหรือบุคคลได้พัฒนาหรือเกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีการศึกษาจึงเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมให้เกิดการเรียนรู้ในทางที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน

ส่วนการเรียนรู้ใช้ในความหมายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวของผู้เรียนหรือในตัวของบุคคลเป็นการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการได้รับความรู้หรือประสบการณ์

เพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างอย่างเป็นรูปธรรมจากความแตกต่างระหว่างการศึกษาและการเรียนรู้ สนอง โลหิตวิเศษ. (2548: 12-13) ได้ชี้ให้เห็นความแตกต่างว่าการเรียนรู้เป็นพฤติกรรมของผู้เรียนเนื่องด้วยผู้เรียนเป็นผู้ได้รับประสบการณ์ไม่ว่าจะเกิดขึ้นจากผู้เรียนเอง
หรือจากผู้อื่นเป็นผู้จัด

ส่วนการศึกษาเป็นกระบวนการซึ่งต้องมีการจัดมีการวางแผนให้เกิดขึ้นผู้จัดและผู้วางแผนอาจเป็นโรงเรียนหรือบุคคลครอบครัวหรือหน่วยงานอื่นๆ ก็ได้

ทั้งอาจสรุปได้ว่าการเรียนรู้เป็นสิ่งที่แสดงนัยส่วนบุคคลกล่าวคือมองที่ตัวของผู้เรียนส่วนการศึกษาเป็นการแสดงนัยถึงการเป็นกระบวนการที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

2.2 เสาหลักสี่ประการของการศึกษาตลอดชีวิต

แนวคิดรวบยอดของการศึกษาตลอดชีวิตจำแนกเป็น 4 เสาหลักซึ่งประกอบด้วย (สนอง โลหิตวิเศษ. 2548: 5-6)

การเรียนเพื่อรู้ (Learning to know) เป็นการเรียนเพื่อให้มีความรู้ที่กว้างขวาง หรือลงลึกในบางวิชาที่เลือกไว้ ซึ่งเป็นการวางฐานที่มั่นคงในการให้ลักษณะของการแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา

การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง (Learning to do) เป็นการเรียนรู้เพื่อช่วยสร้างความสามารถและทักษะในการดำรงชีพได้ในสถานการณ์ต่างๆ จากการมีส่วนร่วมในโครงการประสบการณ์ในงานวิชาชีพหรืองานทางสังคม

การเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ร่วมกัน (Learning to live together) เป็นการเรียนเพื่อพัฒนาความเข้าใจผู้อื่นทั้งในแง่ที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ธรรมเนียมประเพณี ค่านิยมทางจิตใจซึ่งเป็นพื้นฐานในการสร้างความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ตลอดจนรวมทั้งการวิเคราะห์ปัญหา ดำเนินโครงการร่วมกัน และเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหา ข้อขัดข้องต่างๆ ร่วมกัน

การเรียนรู้เพื่อชีวิต (Learning to be) เป็นการเรียนรู้เพื่อปรับปรุงบุคลิกภาพให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งในโลกปัจจุบันการมีความเป็นอิสระและสามารถตัดสินใจมีดุลยพินิจและรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น มีเหตุผล มีความซาบซึ้งในสุนทรียภาพ สมรรถภาพ สมรรถนะทางร่างกาย และทักษะในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น ตลอดจนมีความรับผิดชอบโดยส่วนตัวที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมกันกับผู้อื่น

2.3 ความหมายและส่วนประกอบของการศึกษาตลอดชีวิต

สำหรับความหมาย และส่วนประกอบของการศึกษาตลอดชีวิตมีผู้ให้คำนิยามไว้หลายท่าน ดังนี้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545 : 2) การศึกษาตลอดชีวิตหมายความว่าการศึกษาที่เกิดจากการผสมผสานระหว่างการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

อาชัญญา รัตนอุบล. (2548: 13) การศึกษาตลอดชีวิตเป็นกระบวนการที่มีผลต่อการเรียนรู้โดยวิธีการศึกษา 3 ระบบเกิดขึ้นกับบุคคลตั้งแต่เกิดจนตายเพื่อให้บุคคลได้พัฒนาตนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาต่อไปให้เต็มตามศักยภาพของตนโดยบุคคลมีแรงจูงใจที่จะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง

ส่วนสุนทร สุนันท์ชัย. (2549: 10-11) ได้ให้ความหมายของการศึกษาตลอดชีวิต หมายถึงการจัดกระบวนการให้มีผลต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตดังนั้นจึงมีลักษณะดังนี้

1. เป็นการดำเนินการตลอดชีวิตของบุคคล
2. เป็นการจักที่มีการวางแผนทำให้ได้รับความรู้ทักษะและเจตคติอันจำเป็นต่อการเปลี่ยนแปลงในชีวิตซึ่งเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาจนในที่สุดทำให้บุคคลได้พัฒนาตนอย่างเต็มศักยภาพ
3. เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจของผู้เรียนที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. ใช้แหล่งการเรียนทุกประเภททั้งแบบในระบบนอกระบบและไม่เป็นทางการหรือตามอัธยาศัย

สุมาลี สังข์ศรี. (2544: 24-25) ได้ให้คำจำกัดความของการศึกษาตลอดชีวิตไว้ว่าการศึกษาตลอดชีวิตเป็นภาพรวมของการศึกษาทุกประเภทที่เกิดขึ้นตลอดชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตายและเป็นการศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาบุคคลให้ปรับตัวเข้ากับความเปลี่ยนแปลงในทุกช่วงชีวิตของบุคคลและพัฒนาต่อเนื่องไปให้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล

การศึกษาตลอดชีวิตครอบคลุมการศึกษาทุกรูปแบบทุกวัยทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียนการศึกษานอกระบบโรงเรียนและการศึกษาแบบไม่เป็นทางการจากทุกแหล่งความรู้ในชุมชนและ

สังคมและเกิดขึ้นได้ทุกที่โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่การศึกษาตลอดชีวิตเป็นการศึกษาที่สัมพันธ์กับชีวิตและผสมผสานกลมกลืนกับการดำเนินชีวิตของบุคคล

จากความหมาย หรือคำจำกัดความของการศึกษาตลอดชีวิตสามารถมองการศึกษาตลอดชีวิตได้ใน 2 มิติคือ แนวราบคือ เป็นการศึกษาที่มีการเชื่อมโยงและบูรณาการให้เป็นระบบที่สอดคล้องกันอันจะมีผลต่อการสร้างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องและเชื่อมโยง ส่วนมิติแนวตั้งเป็นการทำให้การศึกษาและการเรียนรู้เกิดขึ้นตลอดช่วงชีวิตของผู้เรียนโดยการผนวกเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับวิถีชีวิตโดยไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกแปลกแยกจากธรรมชาติในการดำเนินชีวิตแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตามแม้ว่าการเรียนรู้ที่คนส่วนใหญ่เข้าใจจะจำกัดแค่ในสถานศึกษาในทางปฏิบัติพึงระลึกเสมอว่าการให้การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นกระบวนการที่ดำรงกลไกตัวเองอยู่ในวิถีการดำเนินชีวิตของพลเมืองในทุกภาคส่วนซึ่งนับได้ว่าเป็นเงื่อนไขแห่งความสำเร็จประการหนึ่งในการสร้างให้สังคมเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้แต่ในสภาพจริงของระบบการศึกษาแต่ละระบบของไทยพบว่ายังไม่มีลักษณะของการประสานเชื่อมโยงระหว่างกัน ดังที่สนอง โลหิตวิเศษ. (2544: 180) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับแนวโน้มการจัดการศึกษาตลอดชีวิตว่าการจัดการศึกษาพบปัญหาในภาพรวมโดยการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบยังไม่ประสานสัมพันธ์เชื่อมโยงกันตามแนวทางการจัดการศึกษาตลอดชีวิตโดยการศึกษาแต่ละระบบแยกจากกันยังไม่มีการถ่ายโอนการเรียนรู้ระหว่างระบบ

ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างสูงที่ต้องมีการสร้างหุ้นส่วนความร่วมมือเนื่องจากการมอบหมายและฝากความหวังไว้ที่หน่วยงานใดให้รับภาระหน้าที่เพียงลำพังไม่สามารถจะสร้างให้ความสำเร็จก่อร่างสร้างตัวขึ้นมาเองได้อันเป็นการสร้างแรงขับเคลื่อนให้การศึกษาในแต่ละระบบสามารถเกื้อหนุนกันได้อย่างเป็นองค์รวม

ส่วนประกอบของการศึกษาตลอดชีวิต (Organisation for Economic Co-Operation and Development. 2010: Online) จากเอกสารของ Organisation for Economic Co-Operation and Development ได้ระบุถึงบริบททางการเรียนรู้ โดยจำแนกเป็น 3 ประเด็นได้แก่ 1 การเรียนรู้แบบเป็นทางการ หรือการเรียนรู้ในระบบ 2 การเรียนรู้ตามอัธยาศัย และ 3 การเรียนรู้แบบนอกระบบ

1. การเรียนรู้แบบเป็นทางการหรือการเรียนรู้ในระบบ คือการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นระเบียบและมีแบบแผนโครงสร้าง และกำหนดอย่างชัดเจนเกี่ยวกับการเรียนรู้ทั้งที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์เวลาหรือทรัพยากรในการเรียนรู้

หากพิจารณาจากมุมมองของผู้เรียนพบว่า การเรียนรู้แบบเป็นทางการเกิดขึ้นจากความต้องการ หรือเจตนาในการเข้ามีส่วนร่วมซึ่งผู้เรียนต้องการเข้าสู่กระบวนการสู่การตรวจสอบและรับรองเพื่อได้รับวุฒิทางการศึกษาและพิจารณาจากลักษณะต่างๆ จะพบว่า การเรียนรู้ในระบบนี้มีความชัดเจนทั้งในแง่มุมของจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาวิธีการแสวงหาความรู้ ทักษะ และ

ความสามารถของผู้เรียนซึ่งที่เป็นเช่นนี้อันเนื่องมาจากแนวคิดในการเข้าร่วมการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องการได้รับความรู้ ทักษะ และความสามารถ สำหรับตัวอย่างทั่วไปของการเรียนรู้แบบเป็นทางการ เช่น การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากระบบการศึกษาและการริเริ่มดำเนินการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรซึ่งปฏิบัติงานภายในแต่ละองค์กรโดยมีผู้ประกอบการเป็นผู้ดำเนินการ

2. การเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการ หรือการเรียนรู้ที่เป็นทางเลือกซึ่งเกิดขึ้นจากกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง โดยที่การเรียนรู้ประเภทนี้ไม่มีการจัดสภาพแวดล้อม หรือมีโครงสร้างในการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจนไม่ว่าจะเป็นในประเด็นที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เวลา หรือทรัพยากรในการเรียนรู้

การเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการส่วนใหญ่เกิดจากความไม่ตั้งใจ หรืออาจไม่ได้เจตนาเข้าร่วมดังเช่นการเรียนรู้แบบเป็นทางการ หรืออาจจะกล่าวได้ว่า การเรียนรู้ในรูปแบบนี้ตรงกันข้ามโดยสิ้นเชิงกับการเรียนรู้แบบเป็นทางการ ซึ่งโดยส่วนใหญ่การเรียนรู้แบบไม่เป็นทางการเป็นการสื่อนัยถึงการเรียนรู้โดยประสบการณ์ซึ่งเป็นสิ่งที่เรียบง่าย เช่น การนำประสบการณ์ของผู้เรียนแต่ละบุคคล

3. การเรียนรู้แบบนอกระบบ เป็นการเรียนรู้ที่มีอยู่ในแผนกิจกรรม แต่ไม่ชัดเจนในการกำหนดหรือออกแบบการเรียนรู้ทั้งในส่วนที่เป็นวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ช่วงเวลาในการเรียนรู้ หรือระบบสนับสนุนการเรียนรู้ แต่เกิดขึ้นโดยความต้องการ หรือตั้งใจเข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งหากพิจารณาข้อได้เปรียบพบว่า การเรียนรู้นอกระบบมีความได้เปรียบการเรียนรู้รูปแบบอื่นๆ เนื่องจากเป็นรูปแบบที่อยู่ตรงกลางระหว่างการเรียนรู้แบบเป็นทางการ และการเรียนรู้แบบตามอัธยาศัย และมีวิธีการที่หลากหลายในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ตอบสนองต่อศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน

ทั้งนี้เพื่อให้เห็นถึงลำดับความต่อเนื่องของการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ ตั้งแต่การเรียนรู้แบบเป็นทางการซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่มีการจัดเตรียมตามโครงสร้าง หรืออาจกล่าวได้ว่า มีความแน่นอนตายตัวกระทั่งไปจนถึงการเรียนรู้ตามอัธยาศัยซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติจากประสบการณ์ของผู้เรียนรู้ซึ่งมีอยู่ทั่วๆ ไป ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 ลำดับต่อเนื่องของการเรียนรู้จากในระบบสู่การเรียนรู้ตามอัธยาศัย

การเรียนรู้แบบเป็นทางการ การเรียนรู้แบบนอกระบบ การเรียนรู้แบบนอกระบบ	**การเรียนรู้ตามอัธยาศัย**
การเรียนรู้เป็นไปโดยเจตนา	การเรียนรู้เกิดขึ้นโดยไม่ได้ตั้งใจ
การเรียนรู้มีโครงสร้างสูงโดยมีลักษณะเป็นหลักสูตร หรือสาขาวิชา	การเรียนรู้ไม่ได้มีโครงสร้างทั้งในลักษณะของหลักสูตร หรือสาขาวิชา
การเรียนรู้มีความเป็นโครงสร้างในด้านระยะเวลาของหลักสูตร	การเรียนรู้ไม่ได้มีการวางแผนและไม่มีการกำหนดแบบเป็นทางการ
การเรียนรู้เป็นกฎระเบียบของรัฐ	การเรียนรู้เป็นไปแบบเสรี
ผู้จัดเป็นไปเพื่อประโยชน์ของสาธารณะหรือรัฐให้การรับรอง	ภาคเอกชนเป็นผู้จัดในรูปแบบขององค์กรอาสาสมัครซึ่งไม่ได้มีการจำกัดการเข้าถึง
มีกลไกประกันคุณภาพ	ไม่มีกลไกประกันคุณภาพ

ที่มา: Organisation for Economic Co-Operation and Development. (2010: Online)

เพื่อเป็นการขยายความถึงบริบทของการเรียนรู้จากความต่อเนื่องของการเรียนรู้ดังที่แสดงในตาราง อาจทำการสรุปได้เห็นถึงบริบทการเรียนรู้ที่มีความแตกต่างกัน ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 บริบทของการเรียนรู้

การเรียนรู้ตามอัธยาศัย	**การเรียนรู้แบบนอกระบบ**	**การเรียนรู้แบบเป็นทางการ**
ไม่เป็นทางการเกิดขึ้นจากความไม่เจตนา	เกิดขึ้นโดยความตั้งใจ มีโครงสร้าง	เกิดขึ้นโดยความตั้งใจ มีโครงสร้าง มีระบบการควบคุม

ที่มา: Organisation for Economic Co-Operation and Development. (2010 : Online)

นอกจากนี้หากพิจารณาจากมุมมองของรูปแบบการศึกษา และการดำเนินจัดกิจกรรมสามารถสรุปความหมาย ส่วนประกอบของการศึกษาตลอดชีวิต และตัวอย่างกิจกรรมการศึกษาตลอดชีวิตได้ดังภาพประกอบที่ 1 ลักษณะโครงสร้างการจัดการศึกษาตลอดชีวิตตามรูปแบบการศึกษา

ภาพประกอบ 1 ลักษณะโครงสร้างการจัดการศึกษาตลอดชีวิตตามรูปแบบการศึกษา

ที่มา: (สนอง โลหิตวิเศษ. 2548: 41)

2.4 ความสำคัญและหลักการของการศึกษาตลอดชีวิต

สำหรับความสำคัญ และหลักการของการศึกษาตลอดชีวิตดำเนินการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์อยู่ตลอดเวลา และทักษะที่เพียงพอต่อการปรับตัวของบุคคลให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเพื่อช่วยให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างมีความคุณภาพส่วนหลักการของการศึกษาตลอดชีวิตเป็นไปดังที่ สนอง โลหิตวิเศษ. (2548: 60-64) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับหลักการ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักการของการศึกษาตลอดชีวิตได้ดังนี้

1. เป็นการศึกษาที่มีความต่อเนื่องตลอดชีวิตกล่าวคือ เป็นการศึกษาที่ไม่ได้สิ้นสุดหยุดลงเมื่อผู้เรียนออกจากโรงเรียน หากแต่เป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องไปตลอดชีวิต ทั้งนี้อาจจำแนกความหมายได้เป็น 2 นัยคือ บุคคลไม่ว่าอายุเท่าไร ควรจะเข้าเรียนในระบบโรงเรียนได้เมื่อมีความต้องการ ทั้งนี้ขยายความรวมถึงการศึกษาในระดับอุดมศึกษาด้วย

2. การศึกษาตลอดชีวิตประกอบด้วยการศึกษาทุกรูปแบบทั้งที่เป็นการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย หรือแม้แต่การศึกษาที่สลับไปกับการทำงานการศึกษาต่อเนื่อง

3. แหล่งการเรียนรู้ต้องมีความหลากหลาย

4. การศึกษาตลอดชีวิตต้องมีความต่อเนื่องและเชื่อมโยงกันได้ทั้งในมิติแนวตั้ง และแนวนอน กล่าวคือ การเรียนรู้ต้องสนับสนุนต่อการเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ และเป็นฐานรองรับในการพัฒนาที่จะเกิดขึ้นในขั้นตอนต่อๆ ไป อีกทั้งต้องดำเนินการพัฒนาอย่างรอบด้านทั้งด้านบุคคลสังคม และการอาชีพเพื่อส่งเสริมให้การศึกษามีผลโดยสมบูรณ์

5. การศึกษาตลอดชีวิตเป็นการบูรณาการในแนวราบ (Horizontal Integration) ซึ่งเกิดขึ้นระหว่างการเรียนรู้ทางกาย ปัญญา สังคม อารมณ์ จิตใจให้มีความกลมกลืนโดยไม่มุ่งเน้นพัฒนาการ

ใดเพียงประการเดียว หากแต่เป็นการบูรณาการการเรียนรู้ในวิถีชีวิต การทำงาน ดำรงชีวิต และเนื้อสาระที่ครอบคลุมในวิถีชีวิต

6. การศึกษาตลอดชีวิตมีลักษณะยืดหยุ่น หลากหลายในเนื้อหาสาระเครื่องมือ และเทคนิคในการเรียนรู้ และระยะเวลาที่ใช้ในการเรียนรู้ ผู้เรียนควรเลือกเรียนในสิ่งที่ตนเองสนใจ เวลาที่ใช้ในการเรียนจะช้า หรือเร็วขึ้นอยู่กับศักยภาพในการเรียนรู้ของผู้เรียน และเมื่อมีความรู้มากขึ้น เนื้อหาที่เรียนก็มีความหลากหลายเพิ่มขึ้น วิธีการเรียนรู้มีความหลากหลาย ผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น

7. การศึกษาตลอดชีวิตเปิดโอกาสให้บุคคลมีทางเลือกในการรับการศึกษา และการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ มากขึ้น

8. เนื้อหาสาระของการศึกษาตลอดชีวิตจำแนกสาระได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ เนื้อหาสาระวิชาการทั่วไป (วิชาสามัญ) และวิชาชีพ โดยสาระทั้งสองมีความสัมพันธ์และเอื้อต่อกัน

9. การศึกษาตลอดชีวิตมีความจำเป็นแก่บุคคลในการปรับตัวและการคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ในยุคปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงนี้ได้ดำเนินไปอย่างรวดเร็วและครอบคลุมหลายด้านไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม เพื่อการดำรงอยู่อย่างกลมกลืนกับสิ่งแวดล้อม บุคคลจำเป็นจะต้องเรียนรู้โดยตลอดชีวิต เช่น เรียนรู้การมีส่วนร่วมในสังคม เรียนรู้ทักษะใหม่ในการผลิตเรียนรู้การจัดการ เรียนรู้การตลาด และการค้าแลกเปลี่ยน เรียนรู้วัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงเพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากันได้อย่างมีความเข้าใจ

10. การศึกษาตลอดชีวิตทำหน้าที่แก้ไขข้อบกพร่องของระบบการศึกษาในปัจจุบันที่ได้รับการวิจารณ์ว่า ผู้เรียนเรียนไปอย่างขาดความหมาย มีการแยกตัวออกจากชุมชน และชีวิตที่เป็นจริง การศึกษาตลอดชีวิตจะทำหน้าที่บูรณาการการศึกษาในโรงเรียนกับการศึกษานอกโรงเรียนเข้าด้วยกันและทำหน้าที่บูรณาการการศึกษาในบ้าน โรงเรียน และชุมชนเข้าด้วยกัน ทำให้สิ่งที่เรียนรู้ไม่ว่าจากแหล่งใจ ผสมผสานเข้าด้วยกันได้

11. การศึกษาตลอดชีวิตเป็นระบบรวมของการศึกษาทุกอย่างและใช้เป็นหลักในการจัดการศึกษาทุกประเภท

12. เป้าหมายที่สูงสุดของการจัดการศึกษาตลอดชีวิตต้องการช่วยให้ผู้เรียนบรรลุคุณภาพชีวิตตามความสามารถและศักยภาพของแต่ละบุคคลและสังคม โดยในระดับบุคคลต้องการให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เจตคติที่จำเป็นต่อการพัฒนาเพื่อเป็นปัจจัยให้สามารถพัฒนาตนและสังคมจนบรรลุเป้าหมายได้

นอกจากนี้ทางสำนักงานพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ตระหนักถึงปัญหาที่มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในสังคมไทยอันเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาเชิงโครงสร้างจากการพัฒนาประเทศที่ไม่สมดุลและไม่ยั่งยืนจึงต้องหันมาทบทวนตนเองและปรับกระบวนทัศน์การพัฒนาให้เป็นไปในทิศทางของการพึ่งตนเองและสร้างภูมิคุ้มกันต่อประเทศให้มากขึ้นจึงได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ 5 ประการได้แก่ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. มปป. : ออนไลน์)

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้

2. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและสังคมให้เป็นรากฐานที่มั่นคงของประเทศ

3. ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและยั่งยืน

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

5. ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการประเทศ

เพื่อให้เป็นการสร้างกรอบการทำงานที่สอดคล้องกันทางภาครัฐจึงให้ความสำคัญแนวทางส่งเสริมแนวคิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีรูปแบบการดำเนินงานที่หลากหลายทั้งนี้ก็เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายหลักในการพยายามสร้างให้สังคมไทยมีระบบเศรษฐกิจฐานความรู้และการสร้างสังคมความรู้ให้เกิดขึ้นโดยได้กำหนดไว้ในเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพของคนไว้ว่าให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกายจิตใจความรู้ความสามารถทักษะการประกอบอาชีพ และมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้กับตนเองที่จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของครอบครัวชุมชนและสังคมไทยอีกทั้งยังมุ่งพัฒนากำลังแรงงานให้มีคุณภาพมากขึ้น (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2551: 38)

โดยหลักในการปฏิบัติงานจะยึดหลักการให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาของประเทศไทยที่มุ่งหวังให้ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง (Coverage) มีความเสมอภาค (Equality) เป็นธรรม (Equity) และมีคุณภาพ (Quality) ภายใต้การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ (Efficiency)(สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2551: 71) ดังที่ได้แสดงเจตนารมณ์ไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2545-2559 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 3-4) ซึ่งกำหนดเป้าหมายไว้ว่าประชากรด้อยโอกาสทุกกลุ่มมีโอกาสในการเข้าถึงและได้รับการบริการทางการศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพที่จัดอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม ดังที่ได้มีการจัดทำกฎหมายด้านการศึกษาซึ่งประกอบด้วย (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2551: 75-77)

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ซึ่งได้กำหนดสาระสำคัญเพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับคนไทยทุกคนซึ่งหมายรวมถึงการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่

การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก 1. เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน 2. ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3. การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้โดยทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบคือการศึกษาในระบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

2. กฎหมายว่าด้วยการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งได้กำหนดสาระสำคัญเพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีสาระสำคัญให้บุคคลซึ่งได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วหรือไม่ก็ตาม มีสิทธิได้รับการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยแล้วแต่กรณี

การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบให้ยึดหลัก 1. ความเสมอภาคในการเข้าถึงและการได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวางทั่วถึงเป็นธรรมและมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน 2. การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

การส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาตามอัธยาศัยให้ยึดหลักการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการศึกษา และการจัดกรอบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน

ให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นหน่วยงานกลางในการจัดทำข้อเสนอนโยบายและดำเนินการในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติรวมถึงติดตามตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน

ให้สถานศึกษาทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนประสานงานและจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยร่วมกับภาคีเครือข่ายโดยอาจจัดให้มีศูนย์การเรียนชุมชนเป็นหน่วยจัดกิจกรรมและสร้างกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนได้

3. การศึกษานอกระบบ

สำหรับบทบาทของการศึกษานอกระบบมีความสำคัญอย่างมากในการสร้างโอกาสและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้เรียนซึ่งมีความต้องการเข้ารับการพัฒนาตนเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น หรือเพื่อเป็นการชดเชยต่อโอกาสทางการศึกษาซึ่งถือเป็นโอกาสที่สองให้แก่ผู้ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษา และผู้ที่อยู่ในสภาวะไม่พร้อมต่อการรับการศึกษาตามช่วงวัยของตน สำหรับประเด็นสำคัญได้แก่ 3.1 ความหมายและความสำคัญของการศึกษานอกระบบ 3.2 หลักการของการศึกษานอกระบบ 3.3 กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบ และ 3.4 การจัดการศึกษานอกระบบในปัจจุบันซึ่งแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ความหมายและความสำคัญของการศึกษานอกระบบ

การศึกษานอกระบบหรือ Non-formal Education (NFE) ได้เกิดขึ้นครั้งแรกในปีค.ศ. 1967 ในการประชุมของ UNESCO เรื่อง The World Educational Crisis ซึ่งได้นิยามการศึกษานอกระบบหมายถึง“การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบการศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non-Formal Education) เป็นแนวทางหนึ่งในการจัดการศึกษาซึ่งเปิดโอกาสให้กับผู้ที่ไม่ได้เข้ารับการศึกษาในระบบโรงเรียนตามปกติได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้พัฒนาตนเองให้สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเป็นการจัดการศึกษาในลักษณะอ่อนตัวให้ผู้เรียนมีความสะดวกเลือกเรียนได้หลายวิธีจึงก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนและสังคมเป็นอย่างยิ่ง (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. มปป: 21-22)

เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญของการศึกษานอกระบบถือได้ว่าเป็นระบบหนึ่งของการศึกษาที่มีความสำคัญและจำเป็นในการสร้างโอกาสและทางเลือกทางการศึกษาอย่างเสมอภาคให้แก่ทุกคนได้พัฒนาศักยภาพของตนเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพท่ามกลางกระแสของความเปลี่ยนแปลงของสังคมและสิ่งแวดล้อมคุณภาพการศึกษาของประชากรทุกคนเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างยิ่ง (สนอง โลหิตวิเศษ. 2544: 56)

3.2 หลักการของการศึกษานอกระบบ

1. เน้นความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ครอบคลุมและทั่วถึง

2. ส่งเสริมการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตมีความยืดหยุ่นในเรื่องกฎเกณฑ์ระเบียบต่างๆ

3. จัดการศึกษาให้สนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายให้เรียนรู้ในสิ่งที่สัมพันธ์กับชีวิต

4. จัดการศึกษาหลากหลายรูปแบบคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลผู้สอนมิได้จำกัดเฉพาะครูอาจจะเป็นผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญจาหน่วยงานหรือท้องถิ่น (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. มปป. : 24)

ทั้งนี้การศึกษานอกระบบเป็นการศึกษาที่มีลักษณะและธรรมชาติที่แตกต่างไปจากการศึกษาในระบบอื่นดังนี้ (ปฐม นิคมานนท์ และศุทธีร์ ไชยวสุ. 2549 : 350-360)

1. ลักษณะแห่งความยืดหยุ่น ได้แก่ ความยืดหยุ่นด้านเวลาเรียน ความยืดหยุ่นด้านสถานที่เรียน ความยืดหยุ่นด้านตัวผู้เรียน ความยืดหยุ่นด้านผู้สอน ความยืดหยุ่นด้านวิธีเรียน ความยืดหยุ่นด้านผู้จัดบริการ ความยืดหยุ่นด้านระเบียบและกฎเกณฑ์ต่างๆ

2. การศึกษาโอกาสที่สอง

3. พิจารณาด้านการลงทุน

4. ส่งเสริมความเสมอภาค

เพื่อเป็นการฉายภาพที่ชัดเจนของความแตกต่างระหว่างการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 3

ตาราง 3 สรุปความแตกต่างระหว่างการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบในบริบทของการศึกษานอกระบบ

องค์ประกอบ	การศึกษาในระบบ	การศึกษานอกระบบ
จุดมุ่งหมาย	ในระยะยาวและโดยทั่วไปมีการให้เครดิต	ในระยะสั้นและเฉพาะอย่างโดยทั่วไปไม่มีเครดิต
ระยะเวลา	วงจรระยะยาวมีการเตรียมการเรียนเต็มเวลา	วงจรระยะสั้นมีการเกิดซ้ำๆ เรียนบางเวลาหรือภาคพิเศษ
เนื้อหา	- ทำให้เป็นมาตรฐานเน้นตัวป้อนหรือผู้เรียนที่เข้ามา - เน้นความเป็นวิชาการ - โปรแกรมกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้ามาเรียน	- ทำให้เป็นรายบุคคลเน้นผลลัพธ์คือผู้เรียนที่ออกไป - เน้นการนำไปใช้ได้ - ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดคุณสมบัติการเข้ามาในโปรแกรม
ระบบการส่งผ่านความรู้ (Delivery System)	- เรียนในสถาบันการศึกษาและแยกตัวจากสิ่งแวดล้อม - โครงสร้างสูงไม่ยืดหยุ่นครูเป็นศูนย์กลางและใช้ทรัพยากรมาก	- สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและชุมชน - มีความยืดหยุ่นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและประหยัดทรัพยากร
การควบคุม	มีระบบการควบคุมภายนอกและเป็นไปตามโครงสร้างลำดับชั้น	มีระบบการบริหารและควบคุมตนเองเป็นประชาธิปไตย

ที่มา: สนอง โลหิตวิเศษ. (2544: 40)

หากเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบอาจเปรียบในลักษณะเชิงประจักษ์ดังที่รุ่งแก้วแดง (ชนาธิป ศิริปัญญาวงศ์. 2547: 91; อ้างอิงจาก รุ่ง แก้วแดง. 2545) ได้ให้รายละเอียดแบบสังเขปของการศึกษาแต่ละระบบซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการศึกษาตลอดชีวิตไว้ว่าการศึกษาในระบบโรงเรียนเปรียบเสมือนของแข็งการศึกษานอกระบบโรงเรียนเหมือนของเหลวไหลไปได้ไม่ต้องมีรูปแบบตายตัว ส่วนการศึกษาตามอัธยาศัยเหมือนกับแก๊สมองไม่ค่อยเห็นแต่มีอยู่ทั่วไป

3.3 กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบ

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ประกอบด้วยบทบัญญัติ25มาตรา(สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.2551: 21)ซึ่งกฎหมายที่ได้วางแนวทางการการจัดการศึกษาตลอดชีวิตให้แก่ประชาชนที่สำคัญ ๆ ได้แก่ 1.3.1 การกำหนดบุคคลที่มีสิทธิในการรับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 1.3.2 หลักการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 1.3.3) การกำหนดเป้าหมายในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 1.3.4) การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง 1.3.5 การส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐและภาคี

เครือข่ายและ 1.3.6 การดำเนินการจัดและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ดังนี้

1.3.1 การกำหนดบุคคลที่มีสิทธิในการรับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

มาตรา 5 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาให้บุคคลได้รับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ โดยให้บุคคลซึ่งได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปแล้วหรือไม่ก็ตามมีสิทธิได้รับการศึกษาในรูปแบบการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยได้แล้วแต่กรณีทั้งนี้ตามกระบวนการและการดำเนินการที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้

1.3.2 หลักการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

มาตรา 6 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ยึดหลักดังต่อไปนี้

(1) การศึกษานอกระบบ

(ก) ความเสมอภาคในการเข้าถึงและได้รับการศึกษาอย่างกว้างขวางทั่วถึงเป็นธรรมและมีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพชีวิตของประชาชน

(ข) การกระจายอำนาจแก่สถานศึกษาและการให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้

(2) การศึกษาตามอัธยาศัย

(ก) การเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและวิถีชีวิตของผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย

(ข) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ให้มีความหลากหลายทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและส่วนที่นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อการศึกษา

(ค) การจัดกรอบหรือแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน

1.3.3การกำหนดเป้าหมายในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

มาตรา 7 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบให้ดำเนินการเพื่อเป้าหมายในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ประชาชนได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาศักยภาพกำลังคนและสังคมที่ใช้ความรู้และภูมิปัญญาเป็นฐานในการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจสังคมสิ่งแวดล้อมความมั่นคงและคุณภาพชีวิตทั้งนี้ตามแนวทางการพัฒนาประเทศ

(2) ภาคีเครือข่ายเกิดแรงจูงใจและมีความพร้อมในการมีส่วนร่วมเพื่อจัดกิจกรรมการศึกษา

มาตรา 8 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาตามอัธยาศัยให้ดำเนินการเพื่อเป้าหมายในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ผู้เรียนได้รับความรู้และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ที่จะเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

(2) ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระที่สอดคล้องกับความสนใจและความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพชีวิตทั้งในด้านการเมืองเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม

(3) ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์และเทียบโอนผลการเรียนกับการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ

1.3.4 การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง

มาตรา 9 ให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยให้ความสำคัญแก่ผู้เกี่ยวข้องตามบทบาทและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้และสามารถเลือกรับบริการได้หลากหลายตามความต้องการของตนเอง

(2) ผู้จัดการเรียนรู้สำหรับการศึกษานอกระบบและผู้จัดแหล่งการเรียนรู้สำหรับการศึกษาตามอัธยาศัยมีการดำเนินการที่หลากหลายตามศักยภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนโดยบูรณาการความรู้ปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่ดีงาม

(3) ผู้ส่งเสริมและสนับสนุนซึ่งเป็นผู้ที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนและผู้จัดการเรียนรู้มีการดำเนินการที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

1.3.5 การส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐและภาคีเครือข่าย

มาตรา 10 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยส่วนราชการหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและภาคีเครือข่ายอาจดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่จำเป็นสำหรับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและการช่วยเหลือด้านการเงินเพื่อการจัดการศึกษานอกระบบ

(2) การจัดการศึกษาการพัฒนาวิชาการและบุคลากรการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเพื่อการศึกษาและการยกย่องประกาศเกียรติคุณสำหรับผู้จัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

(3) สิทธิประโยชน์ตามความเหมาะสมให้แก่ผู้ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบ

(4) การสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนของการศึกษาตามอัธยาศัยสามารถเข้าถึงได้ตามความเหมาะสม

(5) ทรัพยากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเพื่อให้บุคคลและชุมชนได้เรียนรู้ตามความสนใจและความต้องการที่สอดคล้องกับความจำเป็นในสังคมของการศึกษาตามอัธยาศัยหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขในการส่งเสริมและสนับสนุนตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

1.3.6 การดำเนินการจัดและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

มาตรา 11 เพื่อประโยชน์ในการจัดและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องร่วมมือกับภาคีเครือข่าย เพื่อดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) จัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้เช่นแหล่งการเรียนรู้ศูนย์การเรียนชุมชนสื่อและเทคโนโลยีที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้

(2) ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของภาคีเครือข่ายเพื่อให้เกิดความร่วมมือและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

(3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายได้รับโอกาสในการจัดสรรทรัพยากรและเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อการดำเนินงาน

3.4 การจัดการศึกษานอกระบบในปัจจุบัน

การจัดการศึกษานอกระบบในปัจจุบันมีลักษณะที่สำคัญดังนี้ทางสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2553: 33)ได้ระบุรายละเอียดไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนผู้เรียนในการศึกษานอกระบบไม่มีการกำหนดเกณฑ์อายุเหมือนกับการศึกษาในระบบโรงเรียนการเรียนขึ้นอยู่กับความสมัครใจของผู้เรียนเป็นสำคัญไม่มีการบังคับผู้เรียนทุกเพศทุกวัยและทุกวุฒิสามารถสมัครเรียนได้ตามความต้องการและความสนใจที่ตนเองมีต่อวิชานั้นๆ

2. ผู้สอนผู้สอนและบุคลากรการศึกษานอกระบบอาจจะเป็นครูผู้ที่มีความรู้ความชำนาญและความเชี่ยวชาญในวิชาที่เรียนโดยตรงหรือเป็นผู้ที่มีประสบการณ์จากการประกอบอาชีพของตนเองมาเป็นวิทยากรและอาสาสมัคร

3. หลักสูตรและเนื้อหาวิชาหลักสูตรและเนื้อหาวิชาการศึกษานอกระบบยืดหยุ่นได้มากเนื้อหาสามารถปรับตามท้องถิ่นและความสนใจของผู้เรียนเรียนแล้วมุ่งให้นำไปใช้ประโยชน์ได้ทันที

4. รูปแบบการจัดไม่มีรูปแบบแน่นอนรูปแบบการจัดจะต่างกันไปเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามวัตถุประสงค์ของผู้จัดและผู้รับบริการ

5. การเรียนการสอนวิธีการเรียนการสอนของการศึกษานอกระบบจะมีรูปแบบแตกต่างกันไปตามความเหมาะสมความจำเป็นบางครั้งจะจัดการเรียนการสอนเป็นชั้นและบางครั้งจะไม่เป็นชั้นเรียนแต่จัดในรูปกลุ่มพบปะสนทนาการสาธิตการฝึกอบรมการใช้โสตทัศนูปกรณ์และสื่อมวลชนการศึกษาทางไกลฯลฯ

6. สถานที่สถานที่จัดให้บริการการศึกษานอกระบบจะกระจายเปลี่ยนแปลงและโยกย้ายไปตามสถานที่ที่อำนวยให้และเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นโดยอาจจะจัดขึ้นที่ศาลาวัดชั้นเรียนของโรงเรียนภาคปกติศูนย์อนามัยห้องสมุดประชาชนอำเภอหรือจังหวัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านศูนย์การเรียนสถานประกอบการสนามกีฬาศาลาประชาคมใต้ร่มไม้ฯลฯ

7. ระยะเวลาระยะเวลาเรียนของการศึกษานอกระบบขึ้นอยู่กับชนิดและลักษณะของวิชารวมทั้งความสนใจของผู้เรียนด้วยเช่นการเรียนวิชาตัดเย็บเสื้อผ้าในที่แห่งหนึ่งอาจจะใช้ระยะเวลามากกว่าการเรียนการสอนวิชาเดียวกันในอีกที่แห่งหนึ่งก็ได้

8. การรับรองความสามารถและคุณวุฒิการประเมินผลการศึกษานอกระบบมักจะประเมินในระยะสั้นๆ ประกาศนียบัตรหรือวุฒิบัตรที่ได้มีความหมายเพียงว่าได้ผ่านการเรียนหรือการฝึกอบรมในเรื่องใดมาเท่านั้น

การจัดการเรียนรู้นอกระบบ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2551: 9)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 15 (2) กำหนดให้การศึกษานอกระบบเป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบวิธีการจัดการศึกษาระยะเวลาของการศึกษาการวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษาโดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่มดังนั้นการจัดการเรียนรู้นอกระบบจึงต้องมีความยืดหยุ่นหลากหลายทั้งในเนื้อหาสาระการจัดกระบวนการเรียนรู้การวัดและประเมินผลหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรกระบวนการจัดการเรียนรู้การวัดและประเมินผลผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2551: 10-14)

เมื่อประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจึงเห็นสมควรพัฒนาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์จากการทำงานและการประกอบอาชีพ โดยการกำหนดสาระการเรียนรู้มาตรฐานการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้การวัดและประเมินผลให้ความสำคัญกับการพัฒนากลุ่มเป้าหมายด้านจิตใจให้มีคุณธรรมควบคู่ไปกับการพัฒนาการเรียนรู้สร้างภูมิคุ้มกันสามารถจัดการกับองค์ความรู้ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีเพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาสร้างภูมิคุ้มกันตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งคำนึงถึงธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้ที่อยู่นอกระบบและสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจสังคมการเมืองการปกครองความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการสื่อสาร (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. 2553: 45)

สำหรับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาผู้ใหญ่เดิมทีเป็นการศึกษาซึ่งมีที่มาจากความประสงค์ในการจัดเพื่อเป็นกิจกรรมการศึกษาต่างๆ ที่จัดขึ้นสำหรับประชาชนวัยผู้ใหญ่ที่อยู่นอกระบบโรงเรียนซึ่งคำว่า“ผู้ใหญ่” ในการศึกษาผู้ใหญ่ของไทยหมายถึงประชาชนนอกระบบโรงเรียนที่มีอายุตั้งแต่15 ปีขึ้นไปหรือพันเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับประมาณปลายทศวรรษของปี 1960-1969 ทั่วโลกโดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาและด้อยพัฒนาประสบกับปัญหาการให้บริการการศึกษาไม่ทันและไม่เพียงพอกับจำนวนประชากรวัยเรียนที่อยู่นอกโรงเรียนเป็นจำนวนมากการบริการการศึกษาผู้ใหญ่ไม่สามารถจัดได้ครอบคลุมกลุ่มเด็กและเยาวชนที่พลาดโอกาสการศึกษาในระบบโรงเรียนจึงได้ใช้คำว่าการศึกษานอกระบบหรือการศึกษานอกโรงเรียนมาแทนที่เพื่อแก้ปัญหาวิกฤติทางการศึกษาและสามารถจัดบริการการศึกษาได้ครอบคลุมประชาชนในวัยโรงเรียนที่ไม่มีโอกาสเรียนในระบบและรวมถึงประชาชนทุกช่วงวัยตามแนวทางการศึกษาต่อเนื่องและปรัชญาการศึกษาตลอดชีวิต (สนอง โลหิตวิเศษ. 2544: 59)

ส่วนในประเทศแถบตะวันตกโดยเฉพาะประเทศอุตสาหกรรมการศึกษาในระบบโรงเรียนสำหรับผู้ใหญ่รู้จักกันในนามการอุดมศึกษา (Higher Education) ในบางแห่งของประเทศสหราชอาณาจักรเช่นในมหาวิทยาลัยแมนเชสเตอร์ได้รวมการศึกษาผู้ใหญ่กับการอุดมศึกษาเข้าไว้ในภาควิชาเดียวกันว่าภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการอุดมศึกษา (The Department of Adult and Higher Education) เหตุผลคือยึดถือผู้เรียนเป็นเกณฑ์เพราะผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ไม่ว่าจะเรียนในระบบโรงเรียนหรือนอกระบบย่อมมีธรรมชาติความต้องการและคุณลักษณะต่าง ๆ ร่วมกันจะต่างกันก็แต่วิธีการเรียนดังนั้นทฤษฎีที่ใช้ในการเรียนการสอนในการศึกษาผู้ใหญ่และในการอุดมศึกษาจึงใช้ร่วมกันได้ (ปฐม นิคมานนท์ และศุทธีร์ ไชยวสุ. 2549: 347)

4. การอุดมศึกษา

การอุดมศึกษาเป็นการศึกษาระดับสูงสุดของระบบการศึกษาในระบบมีเจตนารมณ์สำคัญในการผลิตบัณฑิตที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งทางด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อทิศทางการพัฒนาประเทศ เนื่องด้วยเป็นแหล่งวิทยาการชั้นสูง และมีความเป็นสังคมหรือชุมชนแห่งนักวิชาการที่มีอิทธิพลในการให้คำแนะนำ หรือเปรียบได้กับ Think tank ที่สำคัญในการนำประโยชน์จากความรู้ ความสามารถ และนวัตกรรมที่ผ่านการสร้างองค์ความรู้ สำหรับประเด็นที่ได้ทำการศึกษามีรายละเอียดดังนี้ 4.1 ความหมายและความสำคัญของการอุดมศึกษา 4.2 หลักการของการอุดมศึกษา 4.3 การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในปัจจุบัน

4.1 ความหมาย และความสำคัญของการอุดมศึกษา

บทบัญญัติมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ระบุว่า “การศึกษาในระบบมี 2 ระดับคือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษาซึ่ง แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญาและระดับปริญญา” สำหรับจุดมุ่งหมายดังปรากฏจากแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ซึ่งระบุว่า การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ และทักษะวิชาชีพในระดับกลาง รวมทั้งมีความสามารถในการริเริ่มประกอบการ และการศึกษาระดับปริญญาประกอบด้วยระดับปริญญาตรีและสูงกว่านั้น การศึกษาระดับปริญญาตรีมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถในสาขาวิชาต่าง ๆ ในระดับสูง โดยเฉพาะการประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติ การริเริ่มการพัฒนาทั้งทางวิชาการและวิชาชีพ ส่วนการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้และทักษะในสาขาวิชาการเฉพาะทางให้มีความชำนาญมากยิ่งขึ้น มุ่งสร้างสรรค์ความก้าวหน้าและความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยเฉพาะการศึกษาค้นคว้า วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : มปน.)

อย่างไรก็ตามเมื่อเข้าสู่ยุคของกระแสโลกาภิวัตน์ที่การศึกษาต้องปรับเปลี่ยน และจัดวางบทบาทใหม่ ย่อมส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาจำต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเนื่องจากความต้องการของสังคมไทยที่จะต้องปรับเปลี่ยนให้มีความพร้อมในการที่จะแข่งขันในเวทีเศรษฐกิจของ

โลก ซึ่งการปรับเปลี่ยนบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาอยู่บนพื้นฐานของกระแสผลักดัน 4 กระแส ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548: 27-28)

1. อุดมศึกษาสู่ความทันสมัย (Modernization) มีลักษณะที่สำคัญดังนี้

1.1. การเป็นคลังแห่งความรู้อันทันสมัย กล่าวคือ คณาจารย์มีความรู้ ความสามารถ และการมีทรัพยากรเทคโนโลยีข่าวสารที่ให้ความรู้อันทันสมัย และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

1.2 ดำเนินการปฏิรูปการเรียนรู้ และการถ่ายเทความรู้ที่ทันสมัยเพื่อให้ผู้เรียนได้ความรู้เท่าทันต่อเหตุการณ์แห่งการเปลี่ยนแปลงของโลก

1.3 พัฒนาองค์ความรู้ที่ทันสมัย เพื่อให้ทันต่อการแก้ปัญหาต่างๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของโลก

2. อุดมศึกษาเปิดเสรี (Liberalization) โดยปราศจากการผูกขาดการศึกษาจากบุคคลหรือองค์กรใดองค์กรหนึ่ง การเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันในด้านคุณภาพ และเพิ่มปริมาณ ประกอบด้วยอุดมศึกษาที่มีการแข่งขันโดยเสรีทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน โดยคำนึงถึงประเด็นต่อไปนี้

2.1 อิสระในการบริหาร และจัดการ

2.2 มีการระดมทุน และทรัพยากรต่างๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชนเพื่อให้ได้ใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า

2.3 การประเมินและประกันคุณภาพทางการศึกษาโดยเสมอภาค โดยมุ่งเน้นในการแข่งขันกันในด้านประสิทธิภาพ คุณภาพ และมาตรฐาน

3. อุดมศึกษาสู่ปวงชน (Popularization) เป็นการเข้าสู่ทุกประชาชนทุกระดับตามความต้องการซึ่งมีความหลากหลายประกอบด้วย

3.1 อุดมศึกษาที่มีความหลากหลาย เหมาะสมแก่บุคคล และชุมชนสภาพแวดล้อมหลากหลายแตกต่างกันไปในแต่ละที่แต่ละแห่งซึ่งไม่เหมือนกัน

3.2 อุดมศึกษาที่มีความเสมอภาค ทุกคนมีโอกาสได้ศึกษา และสามารถสนองตอบได้ทุกเวลา ทุกสถานที่

3.3 อุดมศึกษาต่อเนื่อง และอุดมศึกษาตลอดชีวิต เป็นอุดมศึกษาที่สามารถเรียนต่อเนื่องกันได้ และสามารถศึกษาได้ตลอดชีวิตโดยไม่จำกัดคุณวุฒิ และวัยวุฒิ

3.4 อุดมศึกษาที่เหมาะสมกับสังคม วัฒนธรรมไทยเป็นการศึกษาเพื่อชีวิต และสังคม

4. อุดมศึกษาสู่สากล (Internationalization) เป็นการพัฒนาสู่ความเป็นนานาชาติ ดูดซับความรู้จากนานาชาติ ถ่ายเทความรู้ และความสามารถแข่งขันกับนานาชาติได้ประกอบด้วย

4.1 อุดมศึกษาซึ่งมีความสัมพันธ์ระดับนานาชาติ

4.2 อุดมศึกษาซึ่งสามารถดูดซับความรู้ ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพจากนานาชาติเข้าสู่คลังแห่งความรู้ได้

4.3 อุดมศึกษาซึ่งสร้างสรรค์ความกลมกลืน หรือดุลยภาพระหว่างสังคมวัฒนธรรมไทย หรือความเป็นไทย และความเป็นสากล สัมพันธ์กับชนชาติอื่นเพื่อการอยู่ร่วมกันได้โดยสันติในประชาคมโลก

สำหรับปัจจุบันการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษาไทย ถือเป็นแหล่งรวมองค์ความรู้ศาสตร์ และวิทยาการแขนงต่าง ๆ ตลอดจนเป็นบ่อเกิดแห่งนวัตกรรมทางการศึกษา การวิจัย และเทคโนโลยี อีกทั้งยังเป็นสถาบันทางวิชาการที่ให้ความรู้และความชำนาญในการปฏิบัติกับวิชาชีพและวิชาชีพชั้นสูง มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การศึกษา และส่งเสริมงานวิจัยเพื่อสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดปัญญาเพื่อพัฒนาสังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติและมีดุลยภาพ โดยยึดหลักจริยธรรมทางวิชาการ และหลักในการให้โอกาสทางการศึกษาแก่ประชาชนรวมทั้งการสนับสนุนกิจกรรมของรัฐและท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อมโดยมีพันธกิจหลัก 4 ประการของสถาบันอุดมศึกษา 1. การสอน 2. การวิจัย 3. การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และ 4. การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2553: ออนไลน์)

ปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษามีสถาบันอุดมศึกษาในกำกับ/ในสังกัดทั้งของรัฐและเอกชน รวมวิทยาลัยชุมชน ซึ่งสามารถจัดกลุ่มได้ ดังนี้ 1) มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ 2) มหาวิทยาลัยในสังกัดของรัฐ แบ่งเป็นมหาวิทยาลัยในสังกัดของรัฐเดิม มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 3) มหาวิทยาลัยเอกชน วิทยาลัยเอกชน และสถาบันเอกชน และ 4) วิทยาลัยชุมชน ซึ่งด้วยรูปแบบของสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีเจตนารมณ์ในการจัดตั้งที่แตกต่างกันอันเป็นลักษณะของการแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน ดังที่ สุธรรม อารีกุล (2543: 23 - 24) ได้ให้รายละเอียดไว้ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยของรัฐได้กำหนดหน้าที่ตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง คือ ทำหน้าที่ในการสอน การวิจัย การบริการทางวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ ในขณะที่ พระราชบัญญัติของสถาบันราชภัฏได้กำหนดหน้าที่ให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อผลิตครูและพัฒนาท้องถิ่น ส่วนของสถาบันราชมงคลถูกกำหนดให้ผลิตบุคลากรในวิชาชีพต่างๆ

สำหรับปรัชญาเป้าหมายและวัตถุประสงค์ตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา

สถาบันอุดมศึกษาไทยมีปรัชญาเป้าหมาย วัตถุประสงค์ แนวทางในการบริหารจัดการ และการดำเนินงานตามภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อมุ่งผลิตบัณฑิตทุกระดับ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2552: 2-3)

1. เพื่อให้ได้คุณวุฒิซึ่งเป็นที่ยอมรับในระบบการอุดมศึกษาที่เป็นสากลมีระบบของสถานศึกษาในการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลตรงต่อความต้องการและความคาดหวังของประเทศ

2. เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความรู้ และเข้าใจในการรักษาและประพฤติตนตามขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย

3. ให้มีวัฒนธรรมและอารยธรรมที่เป็นสากล เช่น การรักษาระเบียบวินัย การให้เกียรติผู้อื่น การตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์สุจริต ความโอบอ้อมอารี การเป็นผู้นำและผู้ตามได้ตาม

สถานการณ์ที่เหมาะสม การเป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม และประจักษ์ในคุณค่าว่าเป็นสัญลักษณ์ของผู้พัฒนาและสร้างสรรค์เพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ

4. ให้มีความสนใจใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องตรงต่อคุณลักษณะของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต สามารถอภิปรายตอบโต้ด้วยความเหตุเป็นผลที่ยอมรับได้ มีความรู้และความเข้าใจเพื่อสามารถวิเคราะห์สังเคราะห์ปัญหาหรือคำถามเพื่อหาคำตอบที่มีเหตุผล

5. เป็นตัวอย่างของผู้มีความรู้ในสังคมอารยะและเป็นส่วนสำคัญของสังคมและหน่วยงานเรียนรู้และนวัตกรรม

6. ให้มีความมุ่งมั่นและมีส่วนร่วมในสังคมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

7. ให้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมในเชิงพาณิชย์ที่มหาวิทยาลัย/สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการ

4.2 หลักการของการอุดมศึกษา

การผลิตบัณฑิต (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2554: ออนไลน์) มีหลักการสำคัญ 3 ประการได้แก่ 1. ความเป็นเลิศทางวิชาการ (Academic Excellence) 2. เสรีภาพทางวิชาการ (Academic Freedom) และ 3. ความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ (Autonomy)

หลักการสำคัญในการจัดการเรียนการสอนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวไว้ชัดเจนว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (ทบวงมหาวิทยาลัย. 2544: 10-13.) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดคุณลักษณะของบัณฑิตผู้พึงประสงค์เพื่อ) เป้าหมายการผลิตที่ชัดเจน ฝึกให้ผู้เรียนมีนิสัยใฝ่รู้ ปลูกฝังพัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยีด้านภาษาและการสื่อสาร พัฒนาทักษะด้านความคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดวิเคราะห์การแก้ปัญหาและปลูกฝังจริยธรรม

2. ด้านผู้สอน ทำให้การสอนของอาจารย์มีประสิทธิภาพโดยเน้นการประเมินผลเชิงสร้างสรรค์ ส่งเสริมให้อาจารย์ทำวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอน

3. ด้านการเรียนการสอน มีการจัดรูปแบบและวิธีการเรียนการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน ส่งเสริมให้มีการใช้สื่อประกอบการเรียนมากขึ้น

4. ด้านหลักสูตร การจัดหลักสูตรที่หลากหลายตามความสนใจของผู้เรียน ซึ่งลักษณะเด่นของหลักสูตรเหล่านี้คือ มีความยืดหยุ่นสูง และมีความทันสมัยเนื่องจากมีการพัฒนาและปรับปรุงอยู่เสมอ

5. ด้านผู้บริหาร ตัวผู้บริหารเองได้รับการพัฒนาทักษะด้านการจัดการ และเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง

เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาดำเนินการด้วยมาตรฐาน และคุณภาพจึงมีการประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน 12 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2553 : ออนไลน์)

1. มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต

บัณฑิตระดับอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรมมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งทางร่างกายและจิตใจมีความสำนึก และความรับผิดชอบในฐานะพลเมือง และพลโลก

ตัวบ่งชี้

1.1 บัณฑิตมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตน สามารถเรียนรู้สร้างและประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง สามารถปฏิบัติงานและสร้างงานเพื่อพัฒนาสังคมให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

1.2 บัณฑิตมีจิตสำนึก ดำรงชีวิต และปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบโดยยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม

1.3 บัณฑิตมีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีการดูแลเอาใจใส่ รักษาสุขภาพของตนเองอย่างถูกต้องเหมาะสม

2. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษา

การบริหารจัดการการอุดมศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล และพันธกิจของการอุดมศึกษาอย่างมีดุลยภาพ

ก. มาตรฐานด้านธรรมาภิบาลของการบริหารการอุดมศึกษามีการบริหารจัดการการอุดมศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยคำนึงถึงความหลากหลายและความเป็นอิสระทางวิชาการ

ตัวบ่งชี้

(1) มีการบริหารจัดการบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของประเภทสถาบันและสังคมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติอย่างมีอิสระทางวิชาการ

(2) มีการบริหารจัดการทรัพยากรและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คล่องตัว โปร่งใส และตรวจสอบได้ มีการจัดการศึกษาผ่านระบบและวิธีการต่างๆ อย่างเหมาะสมและคุ้มค่าคุ้มทุน

(3) มีระบบการประกันคุณภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ข. มาตรฐานด้านพันธกิจของการบริหารการอุดมศึกษา

การดำเนินงานตามพันธกิจของการอุดมศึกษาทั้ง 4 ด้านอย่างมีดุลยภาพ โดยมีการประสานความร่วมมือรวมพลังจากทุกภาคส่วนของชุมชน และสังคมในการจัดการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้

(1) มีหลักสูตรและการเรียน การสอนที่ทันสมัย ยืดหยุ่นสอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของประเภทสถาบันและสังคม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการเรียนรู้และการสร้างงานด้วยตนเองตามสภาพจริงใช้การวิจัยเป็นฐานมีการประเมินและใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการหลักสูตร ตลอดจนมีการบริหารกิจการนิสิตนักศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตรและการเรียนการสอน

(2) มีการวิจัยเพื่อสร้างและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ใหม่ที่เป็นการขยายพรมแดนความรู้ และทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมตามศักยภาพของประเภทสถาบันมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษาทั้งใน และต่างประเทศเพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันได้ในระดับนานาชาติของสังคมและประเทศชาติ

(3) มีการให้บริการวิชาการที่ทันสมัย เหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของสังคมตามระดับความเชี่ยวชาญของประเภทสถาบันมีการประสานความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคธุรกิจอุตสาหกรรมทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนของสังคมและประเทศชาติ

(4) มีการอนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบสาน พัฒนา เผยแพร่วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีการปรับใช้ศิลปะ วัฒนธรรมต่างประเทศอย่างเหมาะสมเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ

3. มาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้

การแสวงหา การสร้าง และการจัดการความรู้ตามแนวทาง/หลักการอันนำไปสู่สังคมฐานความรู้และสังคมแห่งการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้

3.1 มีการแสวงหา การสร้าง และการใช้ประโยชน์ความรู้ทั้งส่วนที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทศ เพื่อเสริมสร้างสังคมฐานความรู้

3.2 มีการบริหารจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ โดยใช้หลักการวิจัยแบบบูรณาการ หลักการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หลักการสร้างเครือข่าย และหลักการประสานความร่วมมือรวมพลังอันไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

4.3 การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552: 4-5) ได้ให้รายละเอียดของสาระสำคัญในพันธกิจการสร้างบัณฑิตไว้ดังนี้

1. การอุดมศึกษาคือ การสร้างผู้ศึกษาเล่าเรียนให้เป็นบัณฑิตที่ได้รับการพัฒนาความต้องการของตนเองให้ถูกต้องงดงามเป็นความต้องการที่สูงกว่าความต้องการพื้นฐานซึ่งความสุขหรือความพึงใจเกิดขึ้นต่อเมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการผ่านการบริโภคซึ่งเป็นความต้องการที่

ไม่มีที่สิ้นสุดหรือเพียงพอ แต่การอุดมศึกษามองชีวิตเป็นการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเริ่มจากการพัฒนาตนเองให้มีความต้องการอันดีงามและเป็นกุศล

2. การอุดมศึกษาสร้างปัญญาแห่งความเป็นบัณฑิตโดยพัฒนาต่อเนื่องจากการพัฒนาจิตใจที่มีความต้องการฝ่ายกุศล โดยสิ่งต่างๆ ที่ดีในตัวเองนำไปสู่คำถามว่าทำอย่างไรจึงจะดีและสมบูรณ์ในตัวเองจึงเกิดกระบวนการเรียนรู้ การหาปัญญา การสร้างสรรค์ความรู้และวิธีการที่ทำให้ดีให้สมบูรณ์ในตัวเอง เกิดฉันทะในการใฝ่รู้ ใฝ่พัฒนาปัญญาเกิดความสุขที่ได้รับองค์ความรู้ที่ดีที่สมบูรณ์ในตัวเองเป็นการพัฒนาศักยภาพด้านปัญญาให้สูงสุด

3. การอุดมศึกษาสร้างความรู้ ความสามารถในวิชาชีพของบัณฑิตจากการพัฒนาบัณฑิตให้มีความต้องการที่ดีงามที่เป็นกุศลมีฉันทะในการใฝ่รู้ใฝ่พัฒนาปัญญาเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในตัวของตัวเองไม่ใช่เพื่อสนองความต้องการของทิฐิมานะชื่อเสียงและอัตตาของตนทำให้เกิดพัฒนาความรู้ ความสามารถในวิชาการและวิชาชีพอย่างเต็มที่ได้ความรู้ ความสามารถอันเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพการอุดมศึกษาจึงสร้างความเป็นบัณฑิตทั้งด้านจิตใจ ด้านปัญญาและด้านความสามารถทางวิชาชีพ

4. การอุดมศึกษาสร้างคุณลักษณะของบัณฑิตให้มีสัมพันธภาพที่ดีกับสังคม วัฒนธรรม และธรรมชาติ ผู้ที่ได้รับการพัฒนาจิตใจอันเป็นกุศลมีฉันทะใฝ่รู้ พัฒนาปัญญาและพัฒนาความสามารถทางวิชาชีพเป็นเหตุปัจจัยนำไปสู่การมีความสัมพันธ์ที่ดีในสังคมมีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตอันดีงามและเกื้อกูลต่อธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ปรัชญาการอุดมศึกษาไทยจึงมุ่งสร้างผู้เล่าเรียนให้เป็นบัณฑิตซึ่งอุดมด้วยฐานสี่คือ จิตใจ ปัญญา วิชาชีพ และวัฒนธรรม ธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

5. ประชากรเป้าหมายการศึกษาเป็นเรื่องของสิทธิ ความเสมอภาค และโอกาส การอุดมศึกษาจึงต้องตอบสนองทุกคนที่ต้องการจะไม่เป็นเรื่องของอภิชนอีกต่อไป

6. ความหลากหลายในวิธีการการอุดมศึกษามุ่งสร้างคุณลักษณะอันเป็นฉันทะในการใฝ่การศึกษาใฝ่พัฒนาผ่านวิธีการถ่ายทอดจากผู้รู้และการฝึกฝนการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยจัดเป็นระบบปิดระบบเปิดและการศึกษาโดยทางไกล

โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อนโยบายที่ภาครัฐต้องการให้การจัดการศึกษาของประเทศไทยเป็นไปในลักษณะของการศึกษาตลอดชีวิต ดังที่เอกสารของกรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การศึกษาตลอดชีวิต : การศึกษาของคนไทยในยุคโลกาภิวัตน์ได้ให้คำนิยามความหมายทั่วไปของการศึกษาตลอดชีวิตว่า หมายถึง แนวความคิด และแนวทางที่ส่งเสริมให้เกิดการระดมเอาทรัพยากรทั้งมวลที่มีอยู่ในสังคมมาใช้ในการพัฒนาความรู้ ความคิด และความสามารถของมนุษย์ ทำให้มนุษย์สามารถแก้ปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่เกิดจนตาย ยังผลให้สังคมนั้นกลายเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548: 51 - 52)

นอกจากนี้ยังให้ความหมายการศึกษาตลอดชีวิตในเชิงปฏิบัติการไว้ว่า หมายถึง กระบวนการประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนให้คนในสังคมได้ร่วมกันนำเอาทรัพยากรทางการศึกษา อันได้แก่ องค์ความรู้ แหล่งความรู้ และเทคโนโลยีทั้งมวลที่มีอยู่ในสังคมนั้นมาใช้ในการดำเนินงาน ในลักษณะต่างๆ อย่างน้อย 5 ประการ คือ

1. ขยายการให้บริการทางการศึกษาจากระบบโรงเรียนให้กว้างขวางขึ้นสู่ประชาชน ทุกเพศ ทุกวัย และทุกอาชีพ

2. เสริมสร้างความสำคัญของการศึกษาในฐานะเป็นเครื่องมือเพื่อการพัฒนา คุณภาพชีวิตของมนุษย์

3. ปรับปรุงแบบ และเนื้อหาของการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และ ความต้องการของคนในชุมชนต่างๆ

4. ส่งเสริมให้คนในสังคมทั้งภาครัฐ เอกชน และประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาอย่างกว้างขวาง

5. ปรับปรุงจุดมุ่งหมาย และขอบข่ายของการบริการด้านการศึกษาในครอบคลุม และกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

สำหรับในส่วนที่เป็นภารกิจด้านการบริการวิชาการแก่สังคม ถือได้ว่า เป็นภารกิจที่สำคัญยิ่ง ประการหนึ่ง ที่เกี่ยวข้องกับงานการศึกษานอกระบบมหาวิทยาลัยในฐานะที่เป็นศูนย์รวมของ วิทยาการความรู้ ผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือ และอุปกรณ์ต่างๆ เมื่อเป็นการกระจายประโยชน์ไปสู่ ประชาชน มหาวิทยาลัยจึงมุ่งเน้นที่จะเผยแพร่ความรู้ทั้งทางวิชาการ และวิชาชีพให้กับชุมชนเป็น ลักษณะต่างๆ เป็นการให้การศึกษา ฝึกอบรม สัมมนา เผยแพร่วิชาการผ่านสื่อมวลชน นอกจากนี้ ยังมีบริการ เครื่องมืออุปกรณ์ อาคารสถานที่ วิทยากร เพื่อสนองความต้องการแก่บุคคล และ หน่วยงานต่างๆ

มหาวิทยาลัยของรัฐได้ดำเนินการตามภารกิจในการให้บริการแก่การศึกษาแก่ชุมชนหรือ การศึกษานอกระบบอยู่ โดยบางแห่งมีองค์กรที่จัดตั้งขึ้นในรูปของศูนย์ สถาบัน สำนักส่งเสริม และ การฝึกอบรม หรือการศึกษาต่อเนื่องเป็นผู้ดำเนินการจัดบางแห่งคนต่างๆ อาจดำเนินการจัดเองใน รูปการอบรม สัมมนา อภิปราย นิทรรศการ ให้คำแนะนำปรึกษา (สุมาลี สังข์ศรี. 2549: 356) ส่วนการจัดในลักษณะของการศึกษาต่อเนื่อง ซึ่งเป็นรูปแบบประการหนึ่งที่ตอบสนองต่อความ ต้องการของสังคมได้ดี แต่เมื่อพิจารณาจะพบว่า สิ่งที่สถาบันการอุดมศึกษายังไม่มีมาตรการในเชิง ประจักษ์เพื่อเตรียมการรองรับกับผู้เรียนผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากนอกระบบ ในการที่จะช่วยสนับสนุน หรือเอื้ออำนวยในลักษณะของการจัดการศึกษาเพื่อให้กลุ่มบุคคลเหล่านี้สามารถปรับตัวจากนอก ระบบสู่การเริ่มต้นชีวิตการศึกษาในระบบ เนื่องจากผู้ที่มาจากนอกระบบจะมีอัตลักษณ์ อัน เนื่องมาจากลักษณะพิเศษของการศึกษานอกระบบ ซึ่งการเปลี่ยนผ่านจากการเป็นผู้เรียนนอกระบบ มาสู่การเป็นผู้เรียนในระบบ ถือว่าเป็นภารกิจสำคัญของสถาบันอุดมศึกษาที่จะจัดวางตำแหน่งของ ตนอย่างไร เพื่อให้เป็นไปตามความคาดหวัง และการดำรงสถานะในการเป็น Think Tank ของสังคม ในขณะที่สาเหตุจากการเปลี่ยนเชิงโครงสร้างประชากรที่ได้แสดงนัยว่า ประชากรในวัยเรียน

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวัย 18-22 ซึ่งเป็นวัยส่วนใหญ่ที่กำลังศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา มีแนวโน้มว่าจำนวนของประชากรกลุ่มนี้มีจำนวนน้อยลงอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการพุ่งประเด็นไปยังกลุ่มเป้าหมายของการศึกษาระดับอุดมศึกษาในกลุ่มประชากรวัยนี้ จำต้องได้รับการวิเคราะห์ถึงแนวโน้ม และความน่าจะเป็นใหม่ว่า อุดมศึกษาจำต้องปรับตนอย่างไร เพื่อรับกับสัญญาณเตือนที่ได้แสดงนัยเช่นนี้

ถ้าการศึกษาในระบบโดยเฉพาะในสถาบันอุดมศึกษามีระบบที่ดี มีความคล่องตัวในการบริหาร และจัดการในการจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มผู้เรียนที่ไม่ใช้ประชากรในวัยเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ที่กำลังจะเข้าสู่ระบบอุดมศึกษาได้ว่า เมื่อมีความพร้อมก็สามารถมาศึกษา และประสบความสำเร็จในการนำองค์ความรู้ต่าง ๆ ไปปรับประยุกต์ใช้ในสภาพการณ์ของการปฏิบัติงานได้จริง นอกจากนี้ยังสามารถก่อให้เกิดความเชื่อมั่นเชิงจิตวิทยาว่า ถ้าการศึกษาสามารถทำให้เกิดความศรัทธาในความรู้ผู้เรียนก็พร้อมที่จะกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาได้อีกครั้งเมื่อตนพร้อม ซึ่งจะไม่ส่งผลให้เกิดสภาวะดังปัจจุบันที่พบว่า ค่านิยมในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเป็นไปเพื่อการสร้างฐานานุภาพเฉพาะบุคคล จึงส่งผลให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการขยายตัวอย่างเกินความจำเป็น อันเป็นการสร้างปัญหาเชิงคุณภาพในการจัดการเรียนการสอน ในขณะที่มีกรณีตัวอย่างในประเทศญี่ปุ่นพบว่า ประเทศญี่ปุ่นมีการตรึงการเรียนต่อในระดับปริญญาของเด็กที่จบชั้นมัธยมไว้ที่ประมาณร้อยละ 40 เท่านั้น ที่เหลือต้องออกไปหางานทำก่อนแล้วค่อยหาโอกาสในการกลับเข้ามาศึกษาใหม่ (อมรวิชช์ นาครทรรพ. 2552: 21)

เมื่อนโยบายของรัฐที่มีวิสัยทัศน์ซึ่งต้องการให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยจะมีการดำเนินการปฏิรูปการศึกษา และการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และเรียนรู้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้คนไทยทุกคนได้เรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยอย่างมีคุณภาพ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552: 11) เพราะฐานคิดของการศึกษา และการเรียนรู้ของมนุษย์เป็นกระบวนการที่สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดชีวิตของมนุษย์ แต่ยิ่งไปกว่านั้น การศึกษาเป็นการสร้างโอกาสเพื่อการพัฒนาตนสู่ความเข้มแข็งทางปัญญาอันเป็นการสร้างคุณภาพที่พึงประสงค์ให้เกิดกับประชากรของรัฐและเป็นกลไกที่สำคัญที่สุดที่สามารถมนุษย์สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างมีคุณภาพ

5. การเรียนรู้ของผู้ใหญ่

สำหรับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ผู้วิจัยขอนำเสนอประเด็นดังต่อไปนี้ 5.1 การเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ 5.2 หลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ 5.3 ลักษณะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ 5.4 อุปสรรคที่มีต่อการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่และ 5.5 แนวคิด Heutagogy ทั้งนี้ในแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

5.1 การเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่

ภายในช่วงชีวิตของมนุษย์วัยผู้ใหญ่แต่ละคนอาจเกินกว่าครึ่งชีวิตอยู่ในช่วงเวลาแห่งการประกอบสัมมาอาชีพเพื่อบำรุงหล่อเลี้ยงชีวิตอันเป็นการตอบสนองทางชีวภาพเมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองความต้องการของตนเองแล้วความคาดหวังในขั้นต่อไปจึงมุ่งประเด็นไปยังความสำเร็จในอาชีพการงานความต้องการได้รับการยกย่องซึ่งเป็นเงื่อนไขหนึ่งที่จะส่งผลต่อความสำเร็จในชีวิตด้านการงานนอกจากคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นปัจจัยเอื้อและเกื้อหนุนต่อประสิทธิภาพของผลงานแล้วบุคคลจำต้องสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ตนเองโดยใช้กระบวนการพัฒนาในระดับปัจเจกบุคคลซึ่งแนวทางที่แต่ละบุคคลจะสรรหาและคัดเลือกมาใช้เป็นกลไกในการพัฒนาตนมีรูปแบบที่แตกต่างหลากหลายกันไปแต่อนุมานได้ว่าอยู่บนฐานคิดเดียวกันเพื่อเป็นการสร้างความรู้ทักษะและเจตคติให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงานได้อย่างสร้างสรรค์และวิธีการที่บุคคลนิยมใช้ในการพัฒนาตนในระหว่างที่อยู่ในช่วงชีวิตของการทำงานคือการกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาอีกครั้งกอปรกับสังคมในปัจจุบันเป็นสังคมที่เกื้อหนุนให้ปัจเจกบุคคลได้เข้าสู่ระบบสังคมฐานความรู้ (Knowledge Based Society) ที่มีการตระเตรียมสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้จากสิ่งรอบๆ ตัวหรือแม้กระทั่งการเรียนรู้จากความผิดพลาดของตนเองในการดำรงชีวิตประจำวันซึ่งจอห์น ดิวอี้นักการศึกษาชื่อก้องได้กล่าวไว้ว่า “ชีวิตคือกระบวนการในการพัฒนาและการที่มีการพัฒนาการก็คือการมีชีวิตอยู่” เนื่องจากการเรียนรู้คือกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์ซึ่งเป็นผลจากการที่ได้รับประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์.2551: 54) ดังนั้นเพื่อให้บรรลุพันธกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาอันประกอบด้วยการสอนการวิจัยการบริการวิชาการการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมการทำให้กระบวนการศึกษาสามารถเข้าถึงบุคคลต่างๆ ย่อมเป็นการตอบสนองต่อเจตนารมณ์แห่งพันธกิจหลักของการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่พึงต้องเป็นการศึกษาที่ช่วยขยายหรือเป็นไปเพื่อบริการให้แก่ผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นไปในรูปแบบของการบริการทางการศึกษาโดยสถาบันการศึกษาแก่บุคคลที่อยู่ภายนอกบริเวณสถานศึกษาในรูปแบบต่างๆ เช่นการจัดชั้นเรียนภาคค่ำ (หรือในลักษะนอกเวลาราชการ) การสอนหลักสูตรระยะสั้นการสอนทางไปรษณีย์เป็นต้นสุนทรสุนันท์ชัย.(2549: 14) ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลที่ไม่มีโอกาสได้ศึกษาอยู่ในระบบการศึกษาดังเช่นนักศึกษาในภาคปกติได้ใช้โอกาสดังกล่าวในการพัฒนาตนเองซึ่งตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนคือหลักสูตรในระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ที่ให้โอกาสแก่บุคคลที่สำเร็จการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงมีคุณสมบัติในการสมัครเพื่อเข้าศึกษาต่อและลักษณะเฉพาะของนักศึกษาในหลักสูตรดังกล่าวส่วนใหญ่จัดเป็นบุคคลวัยผู้ใหญ่หรือวัยทำงานมีอายุตั้งแต่ 20 ปีต้นๆ ถึง 40 ปีปลายๆ หรือมีนักศึกษาส่วนใหญ่ที่สำเร็จการศึกษานอกระบบเมื่อตั้งคำถามถึงแรงจูงใจที่

กลับมาศึกษาต่อต้องการที่นำวุฒิการศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วไปปรับเพื่อเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้นหรือเพื่อเพิ่มเงินเดือนให้สูงขึ้นแต่ในบางกรณีนักศึกษาต้องการหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อนำไปปรับใช้ในกิจการงานของตนเองและต้องการมีสังคมที่หลากหลายซึ่งเป็นไปดังที่ Roger (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์.2547: 44-45; อ้างอิงจาก Roger.1979: 13-20) ที่ได้ระบุถึงสาเหตุที่ผู้ใหญ่เข้ามาเรียนใหม่มีเหตุผลจากแรงจูงใจทางด้านอาชีพแรงจูงใจมุ่งพัฒนาตนเองแรงจูงใจด้านสังคมแรงจูงใจอื่นๆ เช่น ช่วยให้ได้รับโอกาสที่สองสำหรับผู้ที่พลาดโอกาสทางการศึกษาซึ่งเบื้องหลังของแรงจูงใจดังกล่าวอาจเป็นปัญหาที่คล้ายคลึงกับปัญหาที่พบเมื่อกำลังแรงงานเข้าสู่การประกอบอาชีพหรือเข้าสู่ตลาดแรงงานสอดคล้องกับที่ สุมาลี สังข์ศรี.(2546: 127-128) ได้ระบุถึงความจำเป็นของการศึกษาต่อแรงงานที่ด้อยโอกาสเพื่อขจัดปัญหาที่กำลังประสบโดยต้องการโอกาสในการได้งานทำต้องการรายได้เพื่อหาเลี้ยงครอบครัวต้องการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต้องการความก้าวหน้าในงานและต้องการความมั่นคงในงานดังนั้นเมื่อตัดสินใจเข้าสู่การศึกษาอีกครั้งก็จำเป็นต้องได้รับการหล่อหลอมและขัดเกลาเพื่อให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ซึ่งสามารถยืนหยัดได้อย่างมั่นคงท่ามกลางกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลงของบริบทต่างๆ ภายในสังคมแต่ในสภาพการณ์แห่งความจริงสิ่งที่กั้นขวางและเป็นอุปสรรคในการเข้าถึงศักยภาพแห่งการเรียนรู้ของปัจเจกบุคคลคือความเชื่อที่ยังผูกติดและยึดโยงต่อมายาภาพเดิมๆ ที่ว่า“วัยที่สมควรให้การศึกษาอบรมคือวัยเด็กส่วนวัยอื่นๆ ไม่เหมาะสมแก่การเรียนรู้” (สุนทร สุนันท์ชัย.2549: 17) ความเชื่อดังกล่าว แม้ว่าอาจยังไม่แน่นอนในด้านหลักฐานเชิงประจักษ์ แต่กลับส่งผลกระทบต่อระบบการคิดของบุคคลที่ไม่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ภายในตนเองกระทั่งเป็นการปิดกั้นและสร้างความไม่คล่องตัวสู่กระบวนการเรียนรู้กล่าวคือเมื่อต้องเรียนรู้ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่จะมีความกังวลใจและบ่อยครั้งที่ประเมินตนเองไปในทางลบโดยให้เหตุผลว่าการร้างการเรียนมานานความลังเลใจโดยไม่แน่ใจว่าตัฐสินใจกลับเข้าศึกษาต่อเป็นการเลือกที่ถูกต้องหรือไม่และความกังวลว่าจะศึกษาจนครบกำหนดของหลักสูตรหรือไม่จนกระทั่งจะเริ่มต้นจากการขาดเรียนและในที่สุดคือการออกกลางคันหรือ Drop-out ซึ่ง (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์.2551: 81-82) ได้สร้างความเข้าใจว่าการลาออกกลางคันเป็นกรณีที่ผู้เรียนหยุดการเรียนออกไปก่อนที่ครบเวลาในการเรียนซึ่งเกิดจากเหตุปัจจัยต่างๆ ดังนี้ผู้เรียนไม่ได้รับในสิ่งที่คาดหวังการขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกทางกายภาพสถานที่เรียนหรือห้องเรียนที่ใช้เรียนและเวลาที่ใช้ในการสอนนักศึกษาไม่เหมาะสมพฤติกรรมการเรียนยังไม่ดีพอจนทำให้เกิดปัญหาในการเรียนปัญหาทางด้านมนุษยสัมพันธ์และทักษะทางสังคมปัญหาทางด้านส่วนตัวของผู้ใหญ่และปัญหาอุปสรรคอื่นๆ ที่ไม่อาจระบุได้

หากแต่ในความเป็นจริงในเรื่องความสามารถในการเรียนรู้ของวัยผู้ใหญ่ได้มีการศึกษาวิจัยจากนักวิจัยหลายๆ ท่าน เช่น ธอร์นไดค์ และชาลส์, แคมป์เบลล์ และ นิสเบ็ต ไทเลอร์(สุนทร สุนันท์ชัย.2549 : 17-19) ต่างก็พบผลการวิจัยที่คล้ายคลึงกันสามารถสรุปได้ว่าบุคคลหลังวัยเรียนสามารถเรียนรู้ได้ปัญหาไม่ได้อยู่ที่ความสามารถจะเรียนรู้แต่อยู่ที่เจตคติต่อการเรียนรู้ต่อไปมากกว่าทั้งนี้จำต้องยอมรับข้อเท็จจริงที่ว่าแม้ความสามารถเรียนรู้ไม่ได้เสื่อมถอยลงแต่กลับมีความสามารถบางประการที่อาจเสื่อมลงสวนทางกับอายุที่เพิ่มมากขึ้นเช่นความเร็วในการตอบสนองสุขภาพกำลังกาย

ความสนใจในการเรียนคุณลักษณะขั้นสูงและโอกาสที่จะเรียนอีกทั้งการมุ่งสร้างทักษะความชำนาญเฉพาะทางมากเกินสมควรซึ่งปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2551: 59) ได้สรุปไว้ว่า เป็นการเสื่อมถอย (Decline) ตามลักษณะธรรมชาติของชีวิตที่ประกอบไปด้วย 3 D's ได้แก่ การไม่ได้ใช้ (Disuse) คือความล้มเหลวเกี่ยวกับความสามารถต่างๆ มีสาเหตุสำคัญจากการไม่ได้ใช้สิ่งนั้นนานๆ โรคภัยไข้เจ็บ (Diseases) คืออุปสรรคที่ทำให้มีการเสื่อมถอยได้มากในวัยผู้ใหญ่และการขาดความสนใจ (Disinterest)คือการไม่มีแรงจูงใจที่สูงมากพอจึงไม่ค่อยเกิดความสนใจในกิจกรรมต่างๆ

5.2 หลักการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่

ปัจจัยต่างๆ ที่กีดขวางและสร้างขีดจำกัดในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่สร้างความสนใจถึงความสลับซับซ้อนหรือความยุ่งยากในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่จะสามารถหาแนวทางในการปฏิบัติที่อยู่บนพื้นฐานหลักการทางจิตวิทยาเพื่อนำมาปรับใช้ในประสบการณ์จริงได้อย่างไรดังนั้นจึงเริ่มต้นจากการพิเคราะห์ถึงลักษณะพื้นฐานทั่วไปของบุคคลวัยผู้ใหญ่พบว่า เชียรศรี วิวิธศิริ. (2534: 32) ได้ให้คำนิยามของความเป็นผู้ใหญ่ไว้ว่าเป็นบุคคลที่มีพัฒนาการทั้งทางกายอารมณ์สังคมและจิตใจที่สมบูรณ์เต็มที่พร้อมรับสถานภาพในสังคมที่พึงจะมีรวมทั้งสามารถพอที่จะรับผิดชอบและดำเนินการใดๆ ร่วมกับผู้ใหญ่คนอื่นๆ ได้ซึ่งหากแยกลักษณะคำจำกัดความของผู้ใหญ่เป็น 3 ลักษณะได้แก่ลักษณะทางอายุลักษณะทางสติปัญญาและลักษณะบทบาททางสังคม (อุ่นตา นพคุณ. 2527: 37-42) ซึ่ง Knowles ได้ให้รายละเอียดถึงลักษณะของความเป็นผู้ใหญ่ ดังปรากฏจากสมมติฐานของทฤษฎีซึ่งยึดคุณลักษณะที่สำคัญของผู้ใหญ่ 5 ประการดังนี้ 1. ผู้ใหญ่มีการพัฒนาและมีวุฒิภาวะเต็มที่ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเองจะพัฒนาเปลี่ยนแปลงจากการพึ่งพาผู้อื่นไปสู่การมีคุณลักษณะที่สามารถชี้นำตนเองได้ (Self-Directed Human Being) 2. ผู้ใหญ่สะสมประสบการณ์มากมายซึ่งถือเป็นแหล่งวิทยาการที่สำคัญยิ่งในการเรียนรู้ 3. ความพร้อมในการเรียนรู้จะสัมพันธ์กับช่วงพัฒนาการทางสังคมของผู้ใหญ่ 4. ผู้ใหญ่มีวุฒิภาวะมากขึ้นย่อมให้คุณค่าต่อเวลาของบุคคลเปลี่ยนไป ดังนั้นผู้ใหญ่จะให้ความสำคัญต่อความรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในปัจจุบันมากกว่าความรู้ที่จะนำไปใช้ในอนาคตซึ่งการเรียนรู้ของผู้ใหญ่จึงมีลักษณะที่เน้นการยึดปัญหาเป็นศูนย์กลาง (Problem-Centered) มากกว่าการยึดเนื้อหาวิชาเป็นศูนย์กลาง (Subject-Centered) 5. ผู้ใหญ่เรียนรู้เพราะแรงจูงใจภายในมากกว่าแรงจูงใจภายนอก (ชิดชงค์ ส.นันทนาเนตร. 2549:93) จากทิศทางของพัฒนาการสู่การบรรลุวุฒิภาวะพบว่าผู้ใหญ่เป็นวัยที่มีการพัฒนาสู่การสร้างความมีอัตลักษณ์เฉพาะบุคคลดังนั้นเมื่อผู้ใหญ่ตัดสินใจที่กลับเข้าสู่การศึกษาอีกครั้ง แต่ละบุคคลจะพัฒนาอัตลักษณ์เฉพาะของวัยซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อการเข้าถึงการเรียนรู้โดยเฉพาะผู้เรียนที่จบการศึกษาระดับสูงกว่ามัธยมศึกษาแต่ต่ำกว่าปริญญาตรีซึ่งมีลักษณะเป็นไปดังที่ สมคิด อิสระวัฒน์. (2543: 39-40) ได้ให้รายละเอียดในประเด็นเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของผู้ใหญ่โดยพิจารณาจากระดับการศึกษาที่จบก่อนการตัดสินใจเข้ามาศึกษาใหม่พบว่า คนกลุ่มนี้มีประสบการณ์ทำงานดังนั้นจึงมีความเชื่อมั่นในตนเองค่อนข้างมากแต่ในด้านความรู้จะมีความเชื่อมั่นในตนเองน้อยเนื่องจาก

เรียนน้อยเมื่อพิจารณาถึงเจตคติต่อการเรียนพบว่า ผู้ที่ประสบความสำเร็จในด้านการเรียนจะมีเจตคติทางบวกต่อการเรียนมีความต้องการที่จะเพิ่มพูนความรู้และประสงค์ที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ส่วนผู้ที่ไม่ประสบความสำเร็จในด้านการเรียนในอดีตจะมีเจตคติในทางลงต่อการเรียนและมักจะปฏิเสธการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้น ซึ่งอุปสรรคที่ขัดขวางการเรียนรู้ของผู้ใหญ่สรุปได้ดังนี้ (สมคิด อิสระวัฒน์. 2543: 107-116)

1. ประสบการณ์เดิมในอดีต

2. การมีเจตคติของผู้เรียนซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ว่าจะเป็นในด้านเจตคติที่มีต่อเรื่องที่เรียนเช่นไม่มีอะไรแปลกใหม่ไม่มีความสำคัญต่องานที่ปฏิบัติอยู่จริงอาจนำไปประยุกต์ใช้ไม่ได้ในสถานการณ์จริงด้านเจตคติที่มีต่อผู้สอนและด้านเจตคติที่มีต่อตนเอง

3. การประเมินตนเองซึ่งบ่อยครั้งผู้เรียนมักจะประเมินตนเองในทางลบจึงไม่กล้าที่จะเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลัวความล้มเหลวหรืออับอาย

4. การขู่บังคับที่ไปกระตุ้นสัญชาตญาณทางธรรมชาติของมนุษย์ในการมีความรู้สึกต่อต้าน

5. ระยะเวลาที่การเรียนรู้ในเรื่องใดๆ ของแต่ละบุคคลอาจมีอัตราที่ไม่เท่ากันโดยเฉพาะในวัยผู้ใหญ่ที่ต้องใช้เวลาในการเรียนที่เพิ่มขึ้น

6. การขัดจังหวะซึ่งมีผลต่อสมาธิและขาดความต่อเนื่องในการเรียนรู้

7. การจัดลำดับความสำคัญเรื่องเรียนของแต่ละบุคคล

8. การขาดข่าวสารข้อมูลที่จำเป็นในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

9. ความสามารถในการปรับตัวความพร้อมของสถานที่และอุปกรณ์

10. หลักสูตรการเรียนการสอนที่ไม่ยืดหยุ่นให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

11. บุคลิกภาพของผู้สอนและเทคนิควิธีการนำเสนอที่ผู้สอนนำมาใช้และการสร้างบรรยากาศในขณะทำการสอน

ดังนั้นจึงถือเป็นภารกิจหลักที่ผู้สอนหรือผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่บุคคลวัยผู้ใหญ่ควรวิเคราะห์สภาพการณ์และหาแนวทางในการบรรเทาและเยียวยาปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อสนับสนุนให้ผู้ใหญ่สามารถสร้างแนวทางในการเรียนรู้ของตนและหลุดพ้นจากสภาวะถูกยึดครองทางความคิดจากความเชื่อดั้งเดิมที่เป็นเหตุของการปิดกั้นการเรียนรู้โดยเริ่มที่การปรับเปลี่ยนบริบทแวดล้อมตัวผู้เรียนดังที่ อุ่นตา นพคุณ (2527: 102-105) ได้ให้รายละเอียดไว้ว่าการปรับเปลี่ยนบริบทมีทั้งด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพซึ่งควรยึดหลักการดังนี้ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีถ้ามีสุขภาพพลานามัยดีได้พักผ่อนและไม่อยู่ในสถานการณ์ที่เครียดการเรียนไม่จำกัดในเรื่องของเวลาการจัดสภาพแวดล้อมของการเรียนการสอนช่วยให้ผู้เรียนได้รับการตอบสนองทางสายตาและการได้ยิน นอกจากนี้ยังต้องปรับเปลี่ยนบริบทสภาพแวดล้อมทางด้านจิตวิทยา สมคิด อิสระวัฒน์. (2543: 221-224) ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางจิตใจที่มีผลต่อการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. การสร้างความรู้สึกสบายใจให้เกิดขึ้นธรรมชาติของผู้เรียนจะสบายใจหากตนเองได้ในสิ่งที่ปรารถนาซึ่งมีผลต่อความอยากรู้แม้บางครั้งผู้เรียนอาจจะมองไม่เห็นถึงความสำคัญจึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่ต้องบอกโน้มน้าวให้ผู้เรียนเห็นประโยชน์ที่จะได้รับก่อนเริ่มทำการสอน

2. ไม่บีบคั้นทางจิตใจอันจะเป็นสาเหตุในการสร้างความรู้สึกต่อต้านกระทั่งไม่เกิดความรู้สึกอยากที่จะเรียนรู้

3. ได้รับการยกย่องและยอมรับจากบุคคลอื่นๆ ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์ทุกคนดังนั้นผู้สอนจึงควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความรู้ความสามารถให้ผู้อื่นได้รับรู้เพื่อสร้างความรู้สึกได้รับการยอมรับและยกย่อง

4. ผู้เรียนมีความรู้สึกว่าตนเป็นคนสำคัญซึ่งเป็นการสร้างความรู้สึกที่มีความหมายสามารถสร้างความรู้สึกอยากเรียนและอยากมีส่วนร่วมในกิจกรรม

5. สภาพการเรียนที่สนุกสนานยืดหยุ่นไม่เครียดซึ่งตรงกับธรรมชาติของคนไทยเพราะถ้าบรรยากาศของการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างเคร่งครัดเต็มไปด้วยกฎระเบียบจะสร้างความกดดันจนกระทั่งผู้เรียนไม่อยากเรียน

6. ผู้สอนให้อิสระให้อภัยและให้โอกาสผู้เรียนดังนั้นผู้สอนจึงควรสร้างความรู้สึกอบอุ่นเป็นกันเองส่งเสริมความมีอิสระแก่ผู้เรียนให้อภัยเมื่อผู้เรียนทำความผิดและมอบโอกาสในการแก้ไขความผิดพลาดโดยไม่ตำหนิติเตียน

จากนั้นจึงควรต้องให้ความสำคัญความสนใจและเข้าไปช่วยเหลือส่งเสริมเพื่อให้ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่สามารถเรียนรู้ได้โดยพิจารณาในระดับบุคคลที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน

ทั้ง 2 ฝ่ายคือในระดับตัวผู้เรียนและผู้สอนทั้งนี้เมื่อพิเคราะห์ไปที่ด้านของผู้เรียนสิ่งที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้นเพื่อเสริมสมรรถภาพทางการเรียนคือเจตคติและแรงจูงใจในกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการเสริมทักษะการเรียนรู้ได้ด้วยการนำตนเองซึ่งถือว่าเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ดังนี้

ด้านเจตคติของผู้เรียนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่งเพราะเจตคติเป็นความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งมีผลทำให้บุคคลมีท่าทีหรือมีทิศทางในการตอบสนองต่อสิ่งนั้นออกมาอย่างใดอย่างหนึ่ง (วิมล อยู่ไว. ม.ป.ป. : 62-64) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องกระบวนการเรียนการสอน เจตคติเป็นสิ่งที่ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนเพราะเจตคติเป็นสาเหตุของพฤติกรรมดังนั้นการทราบเจตคติของผู้เรียนจะทำให้สามารถคาดการณ์พฤติกรรมของผู้เรียนได้และหน้าที่สำคัญของผู้สอนควรต้องปรับเปลี่ยนเจตคติของผู้เรียนจากองค์ประกอบในด้านความคิดโดยการให้ความรู้ใหม่เพราะถ้าบุคคลมีความรู้ใหม่ความคิดความเชื่อดั้งเดิมก็จะเปลี่ยนไปจากนั้นจึงเปลี่ยนที่อารมณ์โดยการเร้าให้ผู้เรียนมีอารมณ์ร่วมในการเรียนและเปลี่ยนที่พฤติกรรมจากการให้ทำกิจกรรมใหม่ๆ ที่สร้างสรรค์ให้เกิดการเรียนรู้เมื่อปรากฏเป็นความเคยชินเจตคติก็จะปรับเปลี่ยนไปตามพฤติกรรม

ด้านแรงจูงใจเป็นอีกปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้เนื่องจากเมื่อผู้เรียนเกิดความต้องการก็จะสร้างแรงผลักดัน (Drive) ที่จะก่อให้เกิดพฤติกรรม อย่างใดอย่างหนึ่งและการกระทำจากพฤติกรรมของบุคคลเป็นไปเพื่อตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้นแต่ถ้าหากการกระทำไม่ทำให้แรงผลักดันลดลงการกระทำจะเกิดขึ้นอีกในโอกาสต่อไปดังนั้นการเรียนรู้

เกิดขึ้นได้จากการให้กำลังเสริม (Reinforcement) (อุ่นตา นพคุณ.2527: 121) และอีกปัจจัยที่สำคัญยิ่งในการเสริมสร้างโอกาสในการพัฒนาทางการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่คือ

ด้านการเสริมทักษะการเรียนรู้ได้ด้วยการนำตนเอง (Self -directed Learning) ซึ่งเป็นกระบวนการที่มีความเหมาะสมในการนำมาปรับใช้กับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่และสอดคล้องรองรับกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในประเด็นเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและการจัดการศึกษาตลอดชีวิตที่เหมาะสมกับบริบทของสภาพแวดล้อมในปัจจุบันที่ต้องการให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองให้เหมาะสมกับความต้องการและความจำเป็นของตนซึ่งเป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางให้ความสำคัญกับความสนใจความถนัดประสบการณ์เดิมและความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อสร้างและต่อยอดองค์ความรู้ตามทักษะที่มีของตนได้โดยจากงานวิจัยของทัฟ (Allen Tough) (อุดม เชยกีวงศ์. 2544: 41; อ้างอิงจาก Allen Tough.1979) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่พบว่าลักษณะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เป็นไปในรูปแบบการนำตนเองสูงมากเพราะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองของผู้ใหญ่จะทำให้รู้สึกรู้จริงความรู้ที่ได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองหรืออาจมีการชี้แนะแนวทางบ้างจะเป็นความรู้ที่ติดตัวถาวรมากกว่าที่จะเรียนโดยมีครูคอยเป็นผู้นำเป็นผู้ให้ความรู้ตลอดเวลาอีกทั้งยังพบว่าผู้เรียนที่กำกับการเรียนรู้ด้วยตนเองจะเรียนรู้ได้ดีกว่าผู้ที่เรียนแบบรอคอยให้ครูอาจารย์ป้อนความรู้ให้ทุกอย่างแบบเก่า (วิทยากร เชียงกูล. 2549: 67-68) เนื่องด้วยการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นกระบวนการซึ่งผู้เรียนมีความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์และตัดสินใจว่าต้องการเรียนรู้สิ่งใดหลังจากนั้นจะกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้รวมทั้งการระบุถึงวิธีการค้นคว้าที่จะนำไปสู่ความสำเร็จกระทั่งสุดท้ายผู้เรียนสามารถตรวจสอบทบทวนถึงผลสัมฤทธิ์และความสำเร็จในการเรียนของตนเองได้ (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2551: 73; อ้างอิงจาก Knowles.1975)

ส่วนในด้านบทบาทของผู้สอนจำต้องดำเนินไปเพื่อเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ดังนั้นผู้สอนต้องสร้างความเข้าใจว่าผู้เรียนที่ตนกำลังสอนเป็นบุคคลวัยผู้ใหญ่ซึ่งมีความแตกต่างโดยสิ้นเชิงกับการสอนเด็กดังนั้นศาสตร์แห่งการสอนจึงต้องมีลักษณะเฉพาะที่เรียกกันว่า “Andragogy” หรือศาสตร์และศิลป์ในการช่วยให้ผู้ใหญ่เรียนรู้ (The Art and Science of helping Adult Learn) ซึ่งผู้สอนจะมีบทบาทแห่งการเป็น“ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน”(Learning Facilitator) ที่ช่วยให้ผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้ในกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงต่างๆ รวมไปถึงทักษะพฤติกรรมค่านิยมและเจตคติ (เชียรศรี วิวิธศิริ. 2534: 151)

ทั้งนี้รายละเอียดที่เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างการสอนผู้ใหญ่ (Andragogy) และการสอนเด็ก (Pedagogy) และผู้เขียนได้นำมาเสนอดังปรากฏในตารางที่6

ตาราง 4 เปรียบเทียบข้อตกลงเบื้องต้น (Assumptions) ระหว่างการสอนผู้ใหญ่ (Andragogy) และการสอนเด็ก (Pedagogy)

ข้อตกลงเบื้องต้น	วัยเด็ก	วัยผู้ใหญ่
ความเข้าใจตนเอง (มโนภาพแห่งตน)	ไม่เป็นอิสระยังต้องพึ่งผู้อื่น	เป็นอิสระมีความสามารถในการนำตนเองเพิ่มมากขึ้น
ประสบการณ์	มีน้อยมีคุณค่าไม่มากนัก	มีมากผู้เรียนมีแหล่งของความรู้ที่มีคุณค่ายิ่ง
ความพร้อม	เกิดจากการพัฒนาการทางชีววิทยาและความต้องการทางสังคม	เกิดจากภารกิจเชิงพัฒนาการเป็นไปตามบทบาททางสังคม
การมองเห็นคุณค่าของเวลา	ทำเพื่ออนาคตสามารถเลื่อนไปหรือรอคอยได้	ทำเพื่อปัจจุบันต้องการนำไปใช้ในทันทีทันใด
ลักษณะ หรือวิธีการเรียนรู้	ใช้เนื้อหาวิชาเป็นศูนย์กลาง**เน้น**เนื้อหา	ใช้ปัญหาเป็นศูนย์กลาง**เน้น**วิธีการแก้ปัญหา

ที่มา: เชียรศรี วิวิธศิริ. 2534 : 154-156 และสุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2547: 250 – 251

นอกจากนี้การออกแบบในการสอนผู้ใหญ่ก็ถือได้ว่ามีความเป็นอัตลักษณ์หรือมีความเฉพาะรูปแบบซึ่งจะแตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับการออกแบบเพื่อนำมาสอนเด็กดังแสดงในตารางที่ 7

ตาราง 5 การเปรียบเทียบองค์ประกอบต่างๆ ในการออกแบบ (Design Elements) การสอนผู้ใหญ่ (Andragogy) และการสอนเด็ก (Pedagogy) (Knowles, Malcolm S, Holton, Elwood F. & Swanson, Richard A. 2011: 115)

องค์ประกอบ	การสอนเด็ก (Pedagogy) การสอนแบบดั้งเดิม	การสอนผู้ใหญ่(Andragogy) การสอนแบบใหม่
ด้านบรรยากาศในการเรียนการสอน	- เป็นทางการ - เป็นการแข่งขันกัน - เป็นการใช้อำนาจของครูหรือครูเป็นผู้ออกคำสั่ง	- ไม่เป็นทางการ - เคารพนับถือซึ่งกันและกัน - ครู และผู้เรียนร่วมมือกัน
ด้านการวางแผน	- วางแผนโดยครู	- มีการวางแผนร่วมกัน
การวินิจฉัยความต้องการ	- ตัดสินใจโดยครู	- มีการพิจารณาร่วมกัน
การพิจารณาวัตถุประสงค์	- พิจารณาโดยตัวครู	- มีการเจรจาปรึกษาร่วมกัน

ตาราง 5 (ต่อ)

องค์ประกอบ	การสอนเด็ก (Pedagogy) การสอนแบบดั้งเดิม	การสอนผู้ใหญ่(Andragogy) การสอนแบบใหม่
การเรียน-การสอน	- เป็นไปตามเนื้อหาวิชา - ใช้หน่วยด้านเนื้อหาวิชา	- เป็นไปตามความพร้อมของผู้เรียน - ใช้หน่วยปัญหาที่เกิดขึ้น
กิจกรรมทั้งหลาย	- ใช้เทคนิคต่างๆ โดยครูมีบทบาทมาก	- ใช้เทคนิคการทดลอง - การสืบเสาะหาโดยตัวผู้เรียน
การประเมินผล	- กระทำโดยครู	- การวินิจฉัยร่วมกันตามความต้องการ - การประเมินผลโครงการร่วมกัน

ที่มา: เชียรศรี วิวิธศิริ. 2534 : 154-156 และสุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2547 : 250-251

จากความแตกต่างระหว่างการจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนวัยเด็กและผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ จึงส่งผลให้ผู้ที่มีหน้าที่ทำการสอนจำต้องเปลี่ยนบทบาทและกระบวนทัศน์เดิมๆ โดยการปฏิบัติตนให้เป็นทั้งในฐานะของผู้เป็นสมาชิกของกลุ่มมีความเป็นกันเองยอมรับฟังและร่วมแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตลอดจนเป็นผู้ประสานประโยชน์ของกลุ่มนอกจากนี้ยังต้องปฏิบัติตนในฐานะเป็นผู้จัดบรรยากาศและกระบวนการเรียนการสอนโดยกระตุ้นและส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นมีความใจกว้างเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมและร่วมสรุปเรื่องราวที่ได้เรียนตลอดจนสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนตามความสามารถ และให้ความร่วมมือช่วยเหลือกัน (เชียรศรี วิวิธศิริ. 2534: 164-165)

แม้ว่าความเชื่อเดิมๆ หรือตามที่ผู้เรียนเข้าใจเองว่าการกลับเข้าสู่การศึกษาอีกครั้งย่อมสร้างความไม่แน่นอนว่าจะศึกษาจนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งที่ในความเป็นจริงมีเพียงในประเด็นของความสามารถหรืออัตราความเร็วในการตอบสนองในกระบวนการเรียนรู้เท่านั้นที่อาจถูกมองว่าเป็นจุดอ่อนในการเรียนรู้ของเรียนวัยผู้ใหญ่ แต่ในทางตรงกันข้ามย่อมปรากฏให้เห็นถึงข้อได้เปรียบของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่มีวุฒิภาวะที่พัฒนาจนถึงระดับที่สามารถออกแบบรูปแบบการเรียนรู้และกำหนดความรับผิดชอบควบคุมในการเรียนรู้ของตน แม้กระทั่งการคัดสรรความรู้ที่ตรงกับความต้องการและความจำเป็นในการนำไปปรับประยุกต์ใช้ตามสภาพจริงในวิถีชีวิตของแต่ละบุคคลดังนั้นหากสามารถนำศักยภาพที่ได้เปรียบของวัยผู้ใหญ่มาใช้โดยปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ของผู้สอนให้มีความยืดหยุ่นโดยอยู่บนพื้นฐานแห่งความสมดุลระหว่างความรู้ค่านิยมทักษะและกลยุทธ์ที่เกี่ยวกับเนื้อหาที่ต้องสอนและหน้าที่ในฐานะผู้ช่วยที่อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือกับผู้เรียน (อุ่นตา นพคุณ.2527: 192-193) ทั้งนี้การให้เกียรติยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคลไม่ได้หมายความว่าเป็นการให้เสรีภาพกับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จนมากเกินกระทั่งเสียระเบียบ และพึงระลึกว่าการเรียนรู้บังคับกันมิได้ (Learning can not be coerced) ไม่มีใครบังคับให้ใครเรียนรู้ได้การเรียนรู้ต้องเกิดจากตนเอง (วิชัย ตันศิริ. 2550: 282) ดังนั้นการ

ปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่สู่การมุ่งหาคำตอบเกี่ยวกับการทำอย่างไรเพื่อให้ผู้ใหญ่สามารถเรียนรู้ได้ย่อมเป็นกระบวนการที่มีความเหมาะสมกับบริบทของการเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ต้องแสวงหาแนวทางกลยุทธ์ในการช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ได้นำศักยภาพของตนมาใช้ให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างสอดคล้องท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงที่มิอาจต้านทานได้เพราะสิ่งที่เรารู้วันนี้จะล้าสมัยในวันพรุ่งนี้ถ้าเราหยุดการเรียนรู้เราจะหยุดอยู่กับที่ (วิทยากร เชียงกูล.2549: 53; อ้างอิงจาก Dorothy D. Billington) ทั้งนี้ เจวีส (Javis, Peter. 2004: 144-145)ได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับเงื่อนไขในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ได้ดังปรากฏในตารางที่ 8

ตาราง 6 เงื่อนไขในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Javis, Peter. 2004: 144-145)

Conditions of adult learning **เงื่อนไขในการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่**	**Approaches to teaching** **วิธีการสอน**
การเรียนรู้เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์	การสอนไม่ใช่เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการเรียนรู้แต่อาจเป็นการอำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้
การเรียนรู้เป็นแรงบันดาลใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการแตกแยกระหว่างประสบการณ์ของแต่ละบุคคลและการรับรู้ของเขาในโลก	ครูผู้สอนและผู้เรียนต้องการมีส่วนร่วมในการออกแบบโครงสร้างสำหรับการเรียนรู้ร่วมกัน โดยสิ่งที่ออกแบบอาจต้องมีความเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ / ปัญหาที่สร้างให้เกิดความตระหนักต่อความต้องการการเรียนรู้
ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้	วิธีการสอนที่ควรจะเป็นการสอนแบบใช้คำถามนำเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เกิดการคิด หรืออำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้ มากกว่าการสอนในสถานการณ์การเรียนรู้มากมาย
ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จะนำสิ่งที่ถนัดมาใช้ประโยชน์ - สถานการณ์การเรียนรู้ที่มาจากประสบการณ์	- ผู้สอนควรใช้ประสบการณ์ของผู้เรียนในฐานะที่เป็นแหล่งการเรียนรู้
- การให้ความหมายอย่างเป็นระบบจากสถานการณ์การเรียนรู้	- ผู้สอนควรที่สร้างระบบความหมายมากกว่าที่ค้นหาเพื่อขัดขวาง โดยต้องให้ผู้เรียนพยายามที่จะบูรณาการความรู้ให้เข้ากับความรู้เดิมที่มีในฐานที่เป็นแหล่งการเรียนรู้
- ต้องการเรียนรู้ในลักษณะที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์	- ผู้สอนควรช่วยให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความเกี่ยวข้องระหว่างสิ่งที่ได้เรียนรู้กับการนำไปปรับประยุกต์ใช้มากกว่าเรียนรู้ที่เพียงเนื้อหาวิชา

ตาราง 6 (ต่อ)

Conditions of adult learning **เงื่อนไขในการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่**	**Approaches to teaching** **วิธีการสอน**
ผู้เรียนจะนำสถานการณ์ที่ตนเรียนรู้มาเป็นประโยชน์ - ความมั่นใจในตนเอง	ผู้สอนต้องให้ความเอาใจใส่และให้ความสำคัญกับในลักษณะของความเป็นมนุษย์แก่ผู้เรียนตลอดเวลาและเมื่อถึงโอกาสที่เหมาะสม
- การเห็นคุณค่าในตนเอง -การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง	ผู้สอนควรทำการเสริมแรงให้แก่ผู้เรียนโดยการใช้ความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อสร้างเสริมความเชื่อมั่น และเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้สอนควรจะให้กำลังใจแก่ผู้เรียนในการประเมินตนเองมากกว่าที่จะให้ผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการประเมิน
ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้อย่างดีเมื่อไม่รู้สึกว่าถูกคุกคาม	ผู้สอนต้องสร้างอุปนิสัยที่ทำให้ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ไม่ได้รู้สึกถึงการถูกคุกถาม หรือห้ามปราม และควรส่งการเรียนรู้ในลักษณะความร่วมมือมากกว่าการแข่งขันและส่งเสริมให้กำลังใจแก่ผู้เรียน
ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต้องการความรู้สึกว่า ได้รับการปฏิบัติในลักษณะผู้ใหญ่	ผู้สอนไม่ควรสร้างความรู้สึกว่า ผู้สอนเป็นเพียงแหล่งความรู้เดียวที่ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ หากแต่ผู้สอนต้องพยายามสร้างสรรค์กิจกรรม หรืออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมแก่ผู้เรียน
ผู้เรียนวัยใหญ่เป็นผู้ได้รับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ของตน	ผู้สอนควรตระหนักในความแตกต่างของรูปแบบการเรียนรู้และให้กำลังใจแก่ผู้เรียนในการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความแตกต่างในชีวประวัติที่หลากหลาย ดังนั้นอาจสร้างความต่างในระดับการเรียนรู้	ผู้สอนควรให้ใจกำลังต่อผู้เรียนในการพัฒนาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ของตน
ผู้ใหญ่มีความแตกต่างในด้านกายภาพซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ส่งผลต่อสถานการณ์การเรียนรู้ เช่น ความสามารถในการมองเห็น หรือได้ยินลดลง มีความอ่อนแอทางร่างกายมากขึ้น	ผู้สอนควรสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนซึ่งมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่เกิดการเรียนรู้

5.3 ลักษณะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

เบลีย์ (Bailey,April E. 2009: Online) ได้ทำการรวบรวมงานวิจัยอย่างหลากหลายเพื่อนำมาจัดกลุ่มในการระบุถึงลักษณะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ ดังประกอบด้วย

1. ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีแนวโน้มที่จะเลือกศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาลักษณะเป็นวิทยาลัยชุมชน หรือเลือกที่จะศึกษาเพื่อให้ได้ประกาศนียบัตรทางอาชีวศึกษา โดยพบว่า ผู้เรียนเลือกที่จะเข้าศึกษาในสาขาด้านบริหารธุรกิจ การศึกษา และการดูแลสุขภาพ

2. ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความรับผิดชอบมากมายทั้งในลักษณะต่อครอบครัว การมีบทบาทที่หลากหลายทั้งในฐานะของการเป็นคู่สมรส หรือการดูแลบุตร การดูแลช่วยเหลือพ่อแม่ที่เป็นผู้สูงอายุ การทำงานแบบเต็มเวลาในขณะที่ตนเองก็มีความสนใจที่จะเข้าศึกษาต่อ ส่วนผู้เรียนปกติเพียงบทบาทเดียวคือ การเป็นนักศึกษาในระดับอุดมศึกษามีความแตกต่างอย่างมากต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

3. ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ส่วนมากเลือกที่จะเข้าศึกษาในหลักสูตรนอกเวลาเนื่องจากต้องใช้ความพยายามเป็นอย่างยิ่งต่อการบริหารจัดการทั้งเวลาในการทำงานและเวลาสำหรับศึกษาเล่าเรียน

4. ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ส่วนมากเจตนาที่จะเลือกเรียนในหลักสูตรที่เป็นออนไลน์ หรือการศึกษาทางไกลเนื่องจากยังคงดำเนินหน้าที่ในชีวิตประจำวันได้ตามปกติ อีกทั้งหลักสูตรดังกล่าวมีความยืดหยุ่นในการสำเร็จหลักสูตร ทั้งนี้พบว่า ผู้ใหญ่จะให้ความสำคัญกับหลักสูตรที่จัดการเรียนการสอนในช่วงสุดสัปดาห์และหลักสูตรที่มีลักษณะเป็นหลักสูตรเร่งรัด

5. มีความเป็นไปได้สูงที่ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จะมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่ค่อยดีนัก ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้อย่างมากที่จะประสบปัญหาทางการเงินมากกว่าผู้เรียนวัยอุดมศึกษาทั่วไป อีกทั้งจะได้รับการช่วยด้านการเงินที่น้อยกว่าเนื่องจากส่วนใหญ่เลือกลงทะเบียนในหลักสูตรนอกเวลา

6. โดยทั่วไปผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จะต้องเรียน และทำงานหนักกว่าผู้เรียนวัยอุดมศึกษาทั่วไปในขณะที่ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จะให้ความสำคัญกับเกณฑ์การพิจารณาผลการเรียนเช่นเดียวกับกับผู้เรียนวัยอุดมศึกษาทั่วไป ทั้งนี้พบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ทำได้ดีเช่นเดียวกับผู้เรียนวัยอุดมศึกษาทั่วไป หรือในบางกรณีสามารถทำผลการเรียนได้ดีกว่า

7. ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่โดยส่วนมากจะเป็นผู้ที่กลับเข้าสู่การเป็นผู้เรียนอีกครั้ง และเป็นผู้มีประสบการณ์มาจากการศึกษาในสถาบันอื่นมาแล้ว

8. ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความเป็นไปมากที่จะออกจากการศึกษาโดยที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ทั้งนี้ผู้เขียนได้กล่าวถึงว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความรู้สึกต้องการเป็นส่วนหนึ่งและเชื่อว่าตนมีความสำคัญ และมีความสามารถที่จะเข้าจัดการกับความต้องการด้วยความรับผิดชอบโดยทำการจัดการด้วยวุฒิภาวะ ในขณะเดียวกับก็ต้องเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ ทั้งความเป็นวิชาชีพ และในเรื่องส่วนตัวเพื่อให้สามารถสำเร็จการศึกษา

5.4 อุปสรรคในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาการ หรือ OECD ได้ทำการวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ผู้ใหญ่ไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ที่จัดเตรียมเพื่อพัฒนาศักยภาพในการทำงานให้เป็นไปตามความต้องการในศักยภาพการทำงานในตลาดแรงงาน ซึ่งจากการสำรวจดังกล่าวพบว่าเหตุผลสำคัญที่ผู้ใหญ่ไม่เข้าร่วมในการจัดการเรียนรู้มาจากไม่มีแรงจูงใจ หรือความสนใจที่เพียงพอหรือต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมแต่พบกับอุปสรรคที่จะดำเนินการ (Organisation for Economic Co-Operation and Development. 2005: Online)

จากการสำรวจของ European Centre for the Development of Vocational Training ที่ทำการสำรวจผู้ใหญ่ที่มีอายุตั้งแต่ 25 ถึง 64 ปีในกลุ่มสหภาพยุโรป พบว่า เหตุผลสำคัญที่ผู้ใหญ่ไม่เข้าร่วมในการศึกษาและการฝึกอบรมมาจากความไม่สนใจ การขาดข้อมูล และเหตุผลที่จูงใจในขณะเดียวกันทาง Organisation for Economic Co-Operation and Development หรือ OECD ได้ทำการสำรวจอุปสรรคที่มีต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่พบว่า เหตุผลสำคัญมาจากการไม่มีเวลาที่เพียงพอต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ขณะเดียวกันภาระงานที่ปฏิบัติมีมาก กระทั่งไม่อาจเข้าร่วม อีกทั้งยังมีเหตุผลทางการเงิน นอกจากนี้ยังมีเหตุผลอื่นๆ เช่น ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ว่าจ้าง

จากเนื้อหาเรื่อง Adult Students in Higher Education : A Portrait of Transitions ของ ฮาร์ดิน. (Hardin, Carlette Jackson. 2008: Online) ที่พบว่า สภาพแวดล้อมในการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งในปัจจุบันมีแนวโน้มการลงทะเบียนของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเหตุผลที่กลับมาสู่ระบบการศึกษาอีกครั้งเพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายในการแสวงหารายได้เพิ่มมากขึ้น 2) การได้รับวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี และ 3) ผู้เรียนส่วนใหญ่เลือกที่จะลงทะเบียนเพื่อศึกษาในวิทยาลัยชุมชนซึ่งคิดว่า มีความเหมาะสมในการเป็นประสบการณ์ครั้งแรกในการเข้ารับการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และเหตุผลสำคัญเนื่องจากวิทยาลัยชุมชนมีการจัดเตรียมโอกาสในการเข้าถึง อัตราค่าเล่าเรียนอยู่ในอัตราที่สมเหตุสมผล และค่อนข้างสะดวกเหมาะสมกับบริบทชีวิตของผู้เรียน 4) เพื่อการเปลี่ยนอาชีพ หรือเสริมความแข็งแกร่งในทักษะการทำงาน 5) ทำตามความต้องการที่ได้ตั้งใจไว้ว่า ครั้งหนึ่งในชีวิตจะต้องได้รับวุฒิการศึกษาในครั้งแรกของตน หรือได้รับวุฒิการศึกษาที่ก้าวหน้ากว่าเดิม 6) ต้องการเรียนรู้ทักษะและความรู้ใหม่ๆ

นอกจากนี้ ฮาร์ดิน ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านสู่การอุดมศึกษาของผู้ใหญ่ไว้ใน 2 ทัศนะคือ 1) การเปลี่ยนผ่านเชิงบวก ซึ่งมีเหตุผลเช่น การเตรียมตัวเพื่อเข้าสู่อาชีพใหม่การพัฒนาหรือเลื่อนตำแหน่งหน้าที่การงาน และเรียนรู้เมื่อปลดเกษียณแล้ว และ 2) การเปลี่ยนผ่านเชิงลบ ซึ่งมีสาเหตุมาจากการลดขนาดขององค์กร หรือการไม่บรรลุผล หรือประสบความสำเร็จในการแข่งขันของตลาดแรงงาน เนื่องจากไม่มีวุฒิการศึกษาที่เหมาะสมกับตำแหน่งงาน

จากงานวิจัยของ เบลีย์ และ มาร์ช์ (Bailey,April E;&Michael T. Marsh. 2010 : Online) ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทบางประการเพื่อให้มหาวิทยาลัยสามารถจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการและลักษณะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่อย่างแท้จริง กล่าวคือ มหาวิทยาลัยอาจให้ความช่วยเหลือในส่วนที่เป็นการออกแบบหลักสูตรใหม่ หรือจัดการบริการเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ซึ่งอาจเริ่มวิเคราะห์จากแนวโน้มต่างๆ ได้จากจำนวนสถิติประชากรของนักศึกษาที่เป็นผู้ใหญ่, ลักษณะของผู้ใหญ่ / ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ และความต้องการใช้แหล่งทรัพยากรเพื่อการเรียนรู้ และการบริการทางการศึกษา หรือแม้แต่การสร้างความผูกพัน หรือการส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียนภายในชั้นเรียน และการมีปฏิสัมพันธ์กับคณะวิชา ย่อมมีอิทธิพลอย่างมากต่อประสบการณ์ภายในมหาวิทยาลัยซึ่งนับได้ว่า เป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ที่ดีให้เกิดแก่ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ และเป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง ทั้งนี้ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ย่อมเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเชื่อมโยง (ความผูกพัน) ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ให้มีความรู้ผูกพันกับสถาบัน (มหาวิทยาลัย) เพราะรู้สึกว่า มหาวิทยาลัยให้ความเอาใจใส่ดูแลให้เอื้อต่อการสร้างความสำเร็จทางด้านการศึกษา

และข้อค้นพบของ เบลีย์ และ มาร์ช์ (Bailey,April E ;&Michael T. Marsh. 2010 : Online) พบว่า การกลับเข้าสู่การศึกษาของนักศึกษาในโปรแกรมบริหารธุรกิจเพื่อต้องการเติมเต็มเป้าหมายในการได้รับ (เพิ่ม) วุฒิปริญญาตรี,ความต้องการมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของตนและครอบครัว, ความมั่นคงทางการเงิน, ผู้ตอบ (นักศึกษา) บางส่วนให้ความเห็นว่า พวกเขารู้สึกไม่มีความสุขในอาชีพการงานปัจจุบัน และประสงค์จะเพิ่มเติมทักษะและความรู้ทางเทคโนโลยี อีกทั้งพบว่า ผู้เรียนมีความวิตกกังวลในการกลับเข้าสู่การศึกษาพบว่า นักศึกษามีทัศนะต่อตนในลักษณะที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง หวาดกลัว และความนับถือในตนเองลดลง

จากบทความวิชาการของ คอมบ์ตัน และคนอื่นๆ เรื่องการเปลี่ยนผ่านของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ (Compton,Jonathan I; et al. 2006: Online) ได้จำแนกลักษณะเฉพาะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ไว้ 5 ประการ คือ 1) ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ส่วนมากจะเลือกเข้าศึกษาต่อในรูปแบบเพื่ออาชีพ (อาชีวศึกษา) ทั้งในหลักสูตรที่เป็นการให้ประกาศนียบัตร และได้รับวุฒิการศึกษาในระดับปริญญา ดังจะเห็นได้จากผู้เรียนส่วนใหญ่มุ่งเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรของวิทยาลัยชุมชน ซึ่งลักษณะเช่นนี้เนื่องจากลักษณะของผู้ใหญ่ต้องการเรียนรู้ในสิ่งที่จะได้ใช้ประโยชน์ได้ทันที 2)ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จะมุ่งสู่เป้าหมายของการศึกษาทั้งในรูปแบบของผลประโยชน์ที่จะได้รับหรือเพื่อเสริมสร้างทักษะในการทำงาน ดังนั้นผู้เรียนส่วนใหญ่จึงมีมุมมองต่อการศึกษาว่า เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนชีวิตจากจุดหนึ่งสู่อีกจุดหนึ่ง 3) ผู้เรียนจะรู้สึกว่า ตนไม่ใช่ผู้เรียนเพราะด้วยภาระหน้าที่ต่างๆ ที่มีในชีวิต ดังนั้นการศึกษาจึงถูกลำดับความสำคัญในสถานะที่รองลงไปจากบทบาทหลักเช่น การเป็นพ่อแม่ การเป็นสามีภรรยา 4) ด้วยลักษณะเฉพาะของผู้ใหญ่ที่มีภาระรับผิดชอบมากมาย การที่จะเลือกศึกษาต่อจึงให้ความสำคัญต่อความยืดหยุ่นในการศึกษาเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการใช้ชีวิตประจำวัน กล่าวคือ ส่วนใหญ่จะเลือกศึกษาในระบบการศึกษาทางไกล 5) ปัจจัยบางประการได้ระบุว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีแนวโน้มที่จะหลีกหนีจากอุปสรรคที่พบจากการศึกษาโดยการเลิกเรียน

หรือออกจากระบบการศึกษากลางคัน (Drop out) ดังที่ รายงานการตีพิมพ์เผยแพร่ของ National Center for Education Statistics หรือ NCES ซึ่งระบุว่า มีความเป็นไปได้อย่างมากที่ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จะออกจากระบบการอุดมศึกษาโดยที่ไม่ได้รับวุฒิการศึกษาใดๆ เลย

ฟาลาสคา (Falasca, Marina. 2011 : ออนไลน์) จากบทความเรื่อง Barriers to Adult Learning : Bridge the Gap ได้ระบุถึง ลักษณะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ไว้ 5 ประการคือ 1) ผู้ใหญ่อิสระในการตนเองสูง และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยการนำตนเอง ดังนั้นจึงต้องการความเป็นอิสระในการนำตนเอง 2) ผู้ใหญ่มีการสะสมความรู้ และประสบการณ์ชีวิตซึ่งรวมถึงกิจกรรมที่เกี่ยวกับการทำงาน ความรับผิดชอบต่อครอบครัว และการศึกษาในช่วงเวลาที่ผ่านมา 3) ผู้ใหญ่จะให้ความสำคัญโดยมุ่งเน้นที่ความเกี่ยวข้องกับตนเอง โดยผู้เรียนให้ความสำคัญต่อเหตุผลที่จะเรียนรู้ 4) การเรียนรู้ของผู้ใหญ่มุ่งให้ความสำคัญกับปัญหาเป็นสำคัญมากกว่าจะมุ่งเน้นไปที่เนื้อหารายวิชา และ 5) ผู้ใหญ่มีแรงจูงใจในการเรียนรู้จากปัจจัยภายในมากกว่าปัจจัยภายนอก

อุปสรรคสำคัญที่ขัดขวางการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ 2 ประการได้แก่ 1) อุปสรรคภายนอก หรือสถานการณ์ และ 2) อุปสรรคภายใน หรืออารมณ์ความรู้สึกที่มี ทั้งนี้มีรายละเอียดในแต่ละประเด็นดังนี้

1. อุปสรรคภายนอกที่ขัดขวางการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

1.1 ผลกระทบจากอายุที่เพิ่มมากขึ้น เช่น ประสิทธิภาพในการมองเห็น หรือการได้ยิน ซึ่งเชื่อได้ว่า เป็นแนวโน้มที่มีผลต่อสมรรถนะในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่มีส่วนร่วมในการศึกษาในระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุผลสำคัญเนื่องจาก สถาบันการศึกษาส่วนใหญ่ไม่ได้นำประเด็นเกี่ยวกับความแตกต่างทางกายภาพของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มาพิจารณาเพื่อจัดการศึกษาให้อำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

1.2 การเปลี่ยนแปลงทางสุขภาพที่เปลี่ยนแปลงไปตามช่วงชีวิตซึ่งมีอิทธิพลโดยตรงต่อความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นความเจ็บป่วย ความเมื่อยล้าซึ่งบ่อยครั้งเป็นไปทั้งในลักษณะความเจ็บป่วยแบบฉับพลัน หรือเรื้อรัง จึงส่งผลต่อความแข็งแรง และแรงจูงใจให้ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

1.3 คุณลักษณะ และบทบาทที่เปลี่ยนแปลงมีผลกระทบโดยตรงต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เช่น การเปลี่ยนบทบาทสู่การเริ่มต้นความเป็นครอบครัว เช่น การสมรส และการมีบุตรหรือความเปลี่ยนแปลงอื่นๆ ภายในครอบครัร เช่น การสูญเสียบุคคลในครอบครัว หรือการเปลี่ยนแปลงบทบาทในการทำงาน

1.4 ปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อแรงจูงใจ เช่น การถูกบังคับให้เข้าสู่อาชีพที่เกี่ยวกับการปฏิบัติการต่างๆ หรือการเข้าสัมมนาเพื่อความมั่นคงในการทำงาน

2. อุปสรรคภายในที่ขัดขวางการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

2.1 ความล้มเหลวที่บ่อยครั้งเกิดขึ้นจากมุมมอง หรือทิฐิที่เกิดจากความเชื่อที่แพร่หลาย หรือความเชื่อที่ส่งผลต่อพฤติกรรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะค่อยๆ ทำลายกระบวนการเรียนรู้ของ

บุคคลที่ละน้อย เช่น ความเชื่อว่า การท่องจำเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการศึกษา การหลงลืมเป็นปัญหาต่อการเรียนรู้ หรือการตอบคำถามมีแค่ผิดหรือถูก

2.2 การพึ่งพาความสามารถในการจดจำมากกว่าการใช้ความจริง และทักษะของตนเพื่อการเรียนรู้ หรือพยายามความสร้างความเป็นเหตุเป็นผลในการเรียนรู้ใหม่ๆ

2.3 พุ่งความสนใจไปที่สิ่งใดสิ่งหนึ่งในช่วงเวลาหนึ่ง จนกระทั่งพลาดที่จะมองเห็นสิ่งเร้าอื่นๆ

2.4 มีความรู้สึกวิตกและกังวลใจว่าจะไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้จากสถานการณ์ใหม่ๆ หรือมีมุมมองที่เชิงลบเกี่ยวกับสถานศึกษา และมีความกังขาต่อคุณค่าของการเรียนรู้

5.5 แนวคิด Heutagogy

วินเทอร์ และคนอื่นๆ (Winter, Abigail ;et al. 2009 : Online) ได้ร่วมกันเขียนบทความเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านของทฤษฎีการสอน และการเรียนรู้ ซึ่งได้ระบุรายละเอียดไว้ดังนี้ เดิมทีทฤษฎีเกี่ยวกับการสอนเริ่มต้นจากศาสตร์การสอนเด็กมีจุดเริ่มต้นจากการพัฒนาในโรงเรียนของโบสถ์ในยุโรปช่วงเวลายุคกลาง และมีที่มาจาการคำศัพท์ในภาษากรีกว่า "paid" ซึ่งหมายถึง เด็ก และผสมเข้ากับคำว่า "agogos,"ซึ่งหมายถึงการนำ ดังนั้นจากการให้คำนิยามจึงหมายถึง ศิลปะในการเรียนการสอนเด็ก สำหรับรูปแบบการสอนนี้จะให้ความสำคัญกับเนื้อหาที่ศึกษาในลักษณะของการส่งผ่านข้อมูลความรู้ และทักษะซึ่งผู้สอนจะตัดสินใจว่า จะถ่ายโอนความรู้ และทักษะใดบ้างที่ต้องการถ่ายทอดให้แก่ผู้เรียน โดยผู้สอนจะเป็นผู้จัดเตรียมเนื้อหาสู่การสร้างหน่วยการเรียนรุ้และเลือกเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการถ่ายทอดความรู้ได้ตรงกับเนื้อหามากที่สุด เช่น การบรรยาย การอ่าน การใช้ห้องทดลอง การออกกำลังกาย การใช้แถบวีดิทัศน์ เป็นต้น จากนั้นมีการเคลื่อนย้ายฐานคิดจาก pedagogy สู่ andragogy หรืออาจกล่าวได้ว่า จากเดิมที่เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ซึ่งโดยปกติแล้วอยู่บนรากฐานของการถ่ายโยงซึ่งเป็นการทำงานในลักษณะที่เติมเต็มส่วนที่ขาดของความรู้และความเข้าใจสภาพแวดล้อมให้แก่ผู้เรียน ในขณะที่ทฤษฎีการติดต่อเป็นการดำเนินงานบนพื้นฐานของความปัจจุบันทันด่วน ความต้องการทางปฏิบัติซึ่งอยู่กับบริบทของผู้เรียน

สำหรับความก้าวหน้าของศาสตร์การสอนผู้ใหญ่ หรือAndragogy ตั้งอยู่บนฐานของการออกแบบกระบวนการติดต่อซึ่งครูเป็นผู้จัดการในฐานะที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการแสวงหาความรู้โดยผู้เรียนซึ่งเป็นลักษณะที่มีความแตกต่างจาก pedagogy ในลักษณะของการเป็นทฤษฎีการเรียนรู้ และไม่ใช่ทฤษฎีทางการสอน เป็นการนำคำในภาษากรีก"anere" ซึ่งหมายถึง ผู้ใหญ่ และ "agogus" ซึ่งหมายถึงการนำ และถูกใช้จากนักทฤษฎีผู้ใหญ่ และนักการศึกษาซึ่งอธิบายถึงทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

ต่อมาในปี ค.ศ. 2000 ได้เกิดแนวคิดใหม่เกี่ยวกับการเรียนรู้ซึ่งมีที่มาจากการนำทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่มาพัฒนาต่อเพื่อหาวิธีการใหม่ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถกำหนดการว่าต้องการที่จะเรียนรู้อะไร อย่างไรในการเรียนรู้ของตนเองซึ่งผู้คิดค้นแนวคิดนี้เชื่อว่า มีความ

เหมาะสมอย่างยิ่งต่อลักษณะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งได้ชื่อว่า เป็นช่วงเวลาแห่งข้อมูลข่าวสาร จึงทำให้เริ่มมองหาวิธีการใหม่ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยการกำหนดด้วยตนเองเฮส และ เคนยอน (Hase, Stewart; & Kenyon, Chris. 2001: Online) มีมุมมองว่า Heutagogyเป็นความก้าวหน้าในเชิงธรรมชาติจากเดิมที่ผู้เรียนต้องการได้รับการพัฒนาสมรรถนะในการเรียนรู้สู่การจัดเตรียมวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 โดยได้ระบุว่า โลกแห่งข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันมีความพร้อมมาก และสะดวกเป็นอย่างยิ่งต่อการเข้าถึง เพราะฉะนั้นการเรียนรู้แบบเดิมๆ ที่เอาเนื้อหาวิชาเป็นตัวตั้งอาจไม่เพียงพอ และเหมาะสมกับการตระเตรียมให้ผู้เรียนเข้าสู่สังคมสมัยใหม่ หรือการเข้าสู่การทำงาน ดังนั้นการเรียนรู้ของบุคคลจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งในลักษณะว่า จะทำอะไร อย่างไรบ้างเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ นอกจากนี้โครงสร้างองค์กรสมัยใหม่ให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้ของบุคคลเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น และสิ่งที่เรียนรู้ต้องมีความเป็นปัจจุบันด่วนเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง โดยผู้คิดค้นแนวคิดนี้เห็นว่าแนวคิด Pedagogy และ Andragogy อาจยังไม่เพียงพอต่อการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่ต้องการให้บุคคลมีลักษณะการเรียนรู้ที่ตอบรับต่อบริบทสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

เฮส และ เคนยอน (Hase, Stewart; & Kenyon, Chris. 2001: Online) จึงได้คิดค้นแนวคิดใหม่ คือ Heutagogy เป็นคำที่มีรากคำศัพท์มาจากภาษากรีกซึ่งแปลว่า ตนเอง ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้วิธีการต่างๆ เพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนอย่างเป็นองค์รวม ด้วยการเรียนรู้ผ่านรูปแบบการปฏิบัติและถือเป็นกระบวนการ (Blaschke, Lisa Marie. . 2012. 58) โดยลักษณะประกอบด้วย 1) เป็นกระบวนการที่ต้องการจะข้ามผ่านการแสวงหาความรู้และทักษะในฐานะที่เป็นประสบการณ์การเรียนรู้ 2) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมเพื่อพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนด้วยความเป็นอิสระ 3) พัฒนาสมรรถนะในการตั้งคำถามถึงคุณค่า และกระบวนการอภิปรายเพื่อได้มาซึงความรู้ 4) การวิพากษ์เชิงเหตุผลต่อบทบาทของการเชื่อมต่อกับระบบสิ่งแวดล้อม 5) การดำเนินการเพื่อแบ่งปันความรู้ มากกว่าจะเป็นการเก็บกักตุนเพื่อสะสมและ 6) ผู้เรียนต้องรู้วิธีการเรียนรู้เพื่อใช้เป็นทักษะพื้นฐานในการสร้างความก้าวหน้าในนวัตกรรมการเรียนรู้และเพื่อปรับเปลี่ยนโครงสร้างของชุมชนและสังคม(Stewart Hase& Chris Kenyon. 2001 : Online)

นอกจากนี้ แม็คคลอลีฟ (Mcauliffe, Marisha; et al. 2008 : Online) ได้สรุปหลักการของแนวคิด Heutagogy ไว้ดังภาพประกอบที่ 4

ภาพประกอบ 2 ลักษณะหลักการของ Heutagogy (Mcauliffe, Marisha; et al. 2008 : Online)

สำหรับ Heutagogy จะพิจารณาจากการรู้โดยความรู้สึกที่เกิดขึ้นเอง หรือการรู้โดยสัญชาตญาณ และแนวคิดเกี่ยวกับวงจรการเรียนรู้แบบสองชั้น นอกจากนี้ยังรวมถึง ลักษณะของสมรรถนะ,กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ เช่น การสะท้อนจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมในลักษณะของความเข้าใจในทฤษฎีระบบและคุณค่าของประสบการณ์ และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น อีกทั้งยังเป็นก้าวข้ามการเรียนรู้ที่เป็นลักษณะเพื่อแก้ปัญหาสู่การดำเนินการเรียนรู้ในเชิงรุก ทั้งนี้วิธีการเรียนของ Heutagogy จะเน้นหนักในเรื่องเกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ในแนวคิดของการเป็นทรัพยากรมนุษย์ , ความมีคุณค่าในตัวตนของบุคคล, สมรรถนะ และมองว่า การเรียนรู้จะอยู่ตรงกันข้ามกับการสอน และ เฮส และ เคนยอน (Hase, Stewart; & Kenyon, Chris. 2001: Online) มีมุมมองต่อการจัดการเรียนการสอนในกระบวนทัศน์เดิมว่า การเรียนรู้เป็นการจัดขึ้นจากบุคคลที่อื่นที่เห็นสมควรว่า ผู้เรียนควรที่จะเรียนรู้อะไรผ่านการจัดเนื้อหาหลักสูตร หรือนำกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เข้าสู่การเป็นส่วนหนึ่งของผู้เรียน และความสำเร็จของผู้เรียนจะพิจารณาจากความเข้าใจ การตอบสนองของผู้เรียน และความสามารถในการจดจำของผู้เรียนซึ่งปฏิกิริยาเหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นจากความเข้าใจ แม้กระทั่งผู้เรียนบางคนอาจไม่สามารถอธิบายซ้ำ ในขณะที่ เฮส และ เคนยอน (Hase, Stewart; & Kenyon, Chris. 2001: Online) ผู้คิดค้นเชื่อว่า ในความเป็นจริงแล้วผู้เรียนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องด้วยตนเอง ในลักษณะแบบทันที (Real time)โดยการมีปฏิสัมพันธ์ในสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังสามารถเรียนรู้ได้อย่างตลอดช่วงชีวิต และนำตนเองสู่การมีทักษะความคิดได้มากกว่าเป็นเพียงผู้รับป้อนความรู้จากผู้อื่น ดังนั้นมนุษย์จึงสร้างความคิดสร้างสรรค์และเรียนรู้วิธีการที่จะเรียนรู้ได้

สำหรับ Heutagogy บทบาทของผู้สอนเป็นผู้ที่อำนวยความสะดวกในกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเตรียมความพร้อม และให้คำแนะนำแนวทาง และแหล่งการเรียนรู้ และได้ละทิ้งการเป็นผู้กำหนดรูปแบบและกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยการเรียนรู้จะเป็นไปในลักษณะของการเจรจาและกำหนดว่าอะไรที่ต้องเรียนรู้ และจะเรียนรู้ได้อย่างไร

ประเด็นสำคัญหลักใน Heutagogy คือ การมีวงจรการเรียนรู้แบบสองชั้น และมีการสะท้อนคิดด้วยตนเอง ทั้งนี้วงจรการเรียนรู้แบบสองชั้นเป็นการพัฒนามาจากแนวคิดของ อกิริส และชอน ซึ่งมีแนวคิดว่า วงจรการเรียนรู้แบบสองชั้น ผู้เรียนเป็นผู้พิจารณาถึงปัญหา และผลในทางการปฏิบัติและผลลัพธ์ที่ได้ รวมทั้งผู้เรียนต้องสะท้อนกระบวนการแก้ปัญหา และระบุว่า มีอิทธิพลต่อผู้เรียนในเรื่องความเชื่อ และการปฏิบัติอย่างไรบ้าง ทั้งนี้วงจรการเรียนรู้แบบสองชั้นเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนตั้งคำถามและทดสอบว่าค่านิยมส่วนบุคคลและสมมติฐานมีผลต่อการเสริมสร้างการเรียนรู้ได้อย่างไร ซึ่งวงจรการเรียนรู้แบบสองชั้นได้แสดงรายละเอียดไว้ในภาพประกอบที่ 5 (Blaschke, Lisa Marie. . 2012. Online)

ภาพประกอบ 3 วงจรการเรียนรู้แบบสองชั้น

แนวคิด Heutagogy เป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถกำหนดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาทั้งขีดความสามารถ ซึ่งเป็นความเข้าใจซึ่งพิจารณาได้จากการได้รับความรู้และทักษะต่างๆ ในขณะเดียวกันก็เป็นการพัฒนาสมรรถนะ ซึ่งหมายถึง บุคลิกลักษณะของผู้เรียนซึ่งพิจารณาได้จากความมั่นใจในขีดความสามารถที่ตนมีซึ่งอาจพิจารณาได้จากการปฏิบัติตนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพจากการวางเกณฑ์ และการแก้ไขปัญหาทั้งในลักษณะที่คุ้นเคยและไม่คุ้นเคยมาก่อนอีกทั้งสามารถจัดการกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้

สำหรับสมรรถนะของผู้เรียนซึ่งมีแนวคิดมาจาก สตีเฟนสัน (Johnson, Stephenson. 1992: Online) ที่ระบุถึงลักษณะสำคัญของผู้เรียนที่มีสมรรถนะประกอบด้วย 1) การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม 2) ความสามารถในการอธิบายเกี่ยวกับสิ่งที่เกี่ยวกับตนเอง 3) ใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 4) เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์ของตน หรือที่ แบรชเคร์ (Blaschke, Lisa Marie. . 2012. Online) ได้ระบุถึง สมรรถนะของผู้เรียนในมุมมองของแนวคิด Heutagogyไว้ดังนี้

1) การรับรู้ในความสามารถของตนเองเป็นการรู้ถึงวิธีการที่จะเรียนรู้ที่มีความต่อเนื่อง และสามารถสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการเรียนรู้

2) ทักษะในการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม ซึ่งเป็นทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และเปิดกว้างเพื่อการสื่อสารกับผู้อื่น

3) การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับประยุกต์ใช้สมรรถนะของตนเมื่อต้องพบกับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่ไม่มีความคุ้นเคย โดยสามารถปรับตัว และมีความยืดหยุ่นในวิธีการ

4) ค่านิยมเชิงบวก

ในขณะที่มุมมองที่มีต่อแนวคิดของ Heutagogy อาจพิจารณาได้จากลำดับความก้าวหน้าของผู้เรียนโดยเริ่มต้นที่ Pedagogy สู่ Andragogy และHeutagogy ในที่สุด หากอธิบายถึงความหมายจะเป็นลักษณะที่มีความสอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียนที่มีความก้าวหน้าสู่การบรรลุวุฒิภาวะของตน และมีความเป็นอิสระมากขึ้น ดังนั้นผู้เรียนที่มีความเป็นผู้ใหญ่จะต้องการได้รับการควบคุมจากผู้สอน และรายวิชาในหลักสูตรการเรียนต่างๆ ต้องมีโครงสร้างที่น้อยลง ในขณะเดียวกันก็มีความสามารถในการนำตนเองเพิ่มมากขึ้นในการเรียนรู้ ในขณะเดียวกันผู้เรียนมีความเป็นผู้ใหญ่น้อยก็มีความต้องการได้รับการแนะนำแนวทาง และได้รับการส่งเสริมในส่วนที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือทางการเรียนจากผู้สอนมากขึ้น (Canning;& Callan, 2010 : Online; Blaschke, Lisa Marie.2012. Online) ดังปรากฏในภาพประกอบที่ 6

ภาพประกอบ 4 ความก้าวหน้าจากทฤษฎีการสอน Pedagogy สู่ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่จากนั้นเข้าสู่แนวคิด Heutagogy

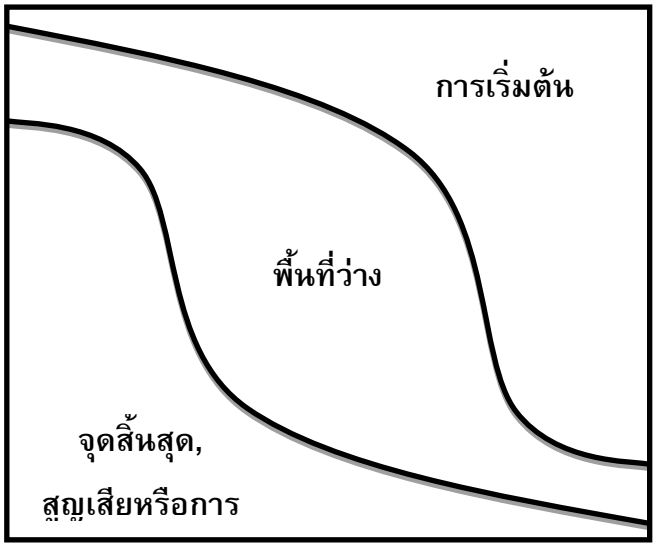
นอกจากในประเด็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ และลักษณะของผู้เรียนแล้ว แบรชเคร์ (Blaschke, Lisa Marie. . (2012 : Online) และ เฮสและ เคนยอน (Hase, Stewart; & Kenyon, Chris.. 2007 : Online) ได้ทำการสรุปแนวคิดของ Heutagogy ว่าเป็นการขยายความเพิ่มเติมจากทฤษฎี Andragogy และเพื่อให้มีความเข้าใจต่อลักษณะความต่อเนื่องของแนวคิดที่มีต่อทฤษฎี Andragogy ทั้งในประเด็นที่เกี่ยวกับหลักสูตร การตั้งคำถามเพื่อนำไปสู่การอภิปราย และการประเมินผลการเรียนรู้จะถูกออกแบบโดยผู้สอนบนความต้องการของผู้เรียน ในขณะที่แนวคิด Heutagogy ผู้เรียนจะออกแบบหลักสูตรการเรียนรู้ของตัน และพัฒนาเป็นแผนผังการเรียนรู้จากหลักสูตรและแนวทางในการประเมินผลการเรียนรู้ อีกทั้ง Heutagogy มุ่งเน้นให้ความสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะซึ่งรวมทั้งขีดความสามารถที่มีจากทฤษฎี Andragogy ดังที่แสดงในตารางที่ 9 ซึ่งเป็นการแสดงภาพรวมของลักษณะเฉพาะที่ช่วยให้เข้าใจถึงแนวทางของ Heutagogy ที่สร้างขึ้นบนฐาน และขยายต่อจากทฤษฎี Andragogy

ภาพประกอบ 5 การเปรียบเทียบความต่อเนื่องเชื่อมโยงของทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ และแนวคิดของHeutagogy

Andragogy (การนำตนเอง)		Heutagogy (การกำหนดด้วยตนเอง)
วงจรการเรียนรู้แบบเดียว	➤	การเรียนรู้แบบสองชั้น
การพัฒนาสมรรถนะ	➤	การพัฒนาขีดความสามารถ
ลิเนียร์ และวิธีการเรียนรู้	➤	นอนลิเนียร์และวิธีการเรียนรู้
การเรียนรู้นำโดยผู้สอนและผู้เรียน	➤	ผู้เรียนกำกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง
ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดย (เน้นที่เนื้อหา)	➤	ทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจว่า จะเรียนรู้ได้อย่างไร (เน้นกระบวนการ)

6. แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่าน (Transition)

การเปลี่ยนผ่านเป็นกระบวนการทางจิตวิทยาซึ่งกระบวนการประกอบด้วย 3 ระยะคือ บุคคลค่อยๆ ยอมรับรายละเอียดของสถานการณ์ใหม่ๆ และมีการเปลี่ยนที่กำลังจะเกิดขึ้นซึ่ง William Bridges ได้ให้ความหมายของการเปลี่ยนผ่านไว้ดังนี้ (Chickering,Arthur W. and Schlossberg Nancy. 1995: 6) การเปลี่ยนผ่านเป็นการสิ้นสุดในระยะเวลาช่วงหนึ่ง ช่วงเวลาต่อมาเป็นช่วงเวลาแห่งการสูญเสีย และว่างเปล่าก่อนที่ชีวิตจะกลับเข้าสู่การเริ่มต้นเพื่อดำเนินต่อไปในรูปแบบที่สามารถเข้าใจได้ง่ายและมีทิศทางในขณะที่ระยะเวลาช่วงที่สามคือการเริ่มต้นใหม่อีกครั้ง ทั้งนี้เพื่อเป็นการขยายความเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านดังจะแสดงรายละเอียดในภาพประกอบที่ 7

ภาพประกอบ 6 ช่วงระยะเวลาของการเปลี่ยนผ่าน

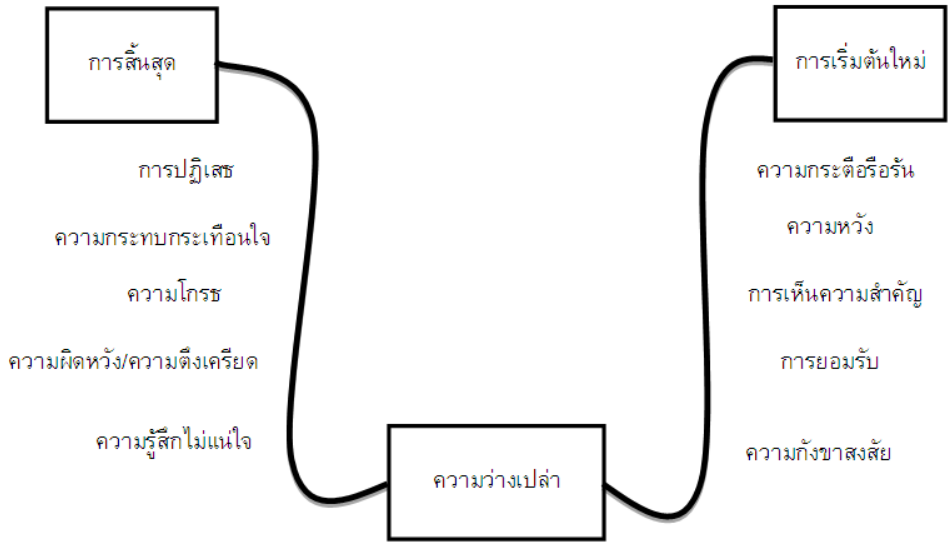
ทั้งนี้ บริดจ์ (Bridges, William)ได้ให้รายละเอียดถึงช่วงระยะเวลาที่อยู่ในกระบวนการเปลี่ยนผ่านไว้ดังนี้ (Williams Bridge.1980 : 7 cited in Altenberg, Edward T. 2010: Online).

ระยะที่ 1 การเข้าสู่การสิ้นสุด เป็นช่วงที่ต้องยอมรับในความสูญเสียในสิ่งที่คุ้นเคย หรือแนวทางที่เคยปฏิบัติสิ่งต่างๆ

ระยะที่ 2 พื้นที่ซึ่งว่างเปล่า คือ อยู่ในระหว่างภายหลังจากการสิ้นสุดก่อนที่จะเริ่มเข้าสู่การเริ่มต้นใหม่ซึ่งเวลาจะช่วยทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนแนวทาง และสร้างรูปแบบใหม่ๆ ในช่วงระยะเวลานี้เป็นโอกาสที่ดีที่จะบุคคล หรือองค์กรควรนำมาใช้เพื่อสร้างความคิดสร้างสรรค์ หรือนำความคิดสร้างสรรค์ต่างๆ มาใช้อย่างนอกกรอบที่เคยปฏิบัติแล้วๆ มา เพื่อช่วยให้บุคคลที่อยู่ในช่วงระยะเวลานี้ได้สร้างความเป็นจริงใหม่ๆ ซึ่งมาจากกระบวนการเปลี่ยนแปลง

ระยะที่ 3 การเริ่มต้นใหม่ เมื่อเข้าสู่หนทางใหม่ๆ การพัฒนาสู่ลักษณะใหม่และพลังที่จะใช้สำหรับการเปลี่ยนแปลง และทำให้การเปลี่ยนแปลงเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ

และเพื่อให้เห็นถึงกระบวนการเปลี่ยนผ่านซึ่งเกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนว่า ประกอบด้วยความรู้สึกนึกคิดระหว่างการเปลี่ยนผ่านกับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งบริดจ์ (Bridges, William) จึงได้ขยายความให้เห็นลักษณะของแต่ละกระบวนการเพื่อความเข้าใจตามภาพประกอบที่ 8

ภาพประกอบ 7 แสดงความแตกต่างระหว่างการเปลี่ยนแปลงและการเปลี่ยนผ่าน

นอกจากแนวคิดของ บริดจ์ (Bridges, William) แล้วยังปรากฏแนวคิดของ ชลอสเบิร์ก (Schlossberg, Nancy) ที่ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านไว้อย่างสอดคล้องกัน โดยแนวคิดของชลอสเบิร์ก (Schlossberg, Nancy) ได้ระบุถึงแนวคิดในการเปลี่ยนผ่านของตนว่านี้พัฒนาขึ้นเพื่อช่วยวางกรอบความเข้าใจ และการจัดเตรียมการพัฒนาเพื่อช่วยเหลือผู้ปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านของผู้ใหญ่

ทฤษฎีการเปลี่ยนผ่านของชลอสเบิร์ก (Schlossberg's Transition Theory)

การวิจัยครั้งนี้ได้นำแนวทฤษฎีการเปลี่ยนผ่านของชลอสเบิร์กมาใช้เพื่อเป็นกรอบในการการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการตามแนวทฤษฎีการเปลี่ยนผ่าน ของชลอสเบิร์ก (Schlossberg's Transition Theory) เพื่อทราบถึงทัศนคติ และมุมมองของผู้เรียนที่มีต่อการเปลี่ยนผ่านบทบาทของตนจากการศึกษาในระบบหนึ่งเพื่อเข้าสู่การศึกษาในอีกระบบหนึ่ง ซึ่งค่อนข้างแตกต่างกันทั้งฐานคิดและแนวการปฏิบัติ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ย่อมมีผลต่อการดำเนินบทบาทของการเป็นผู้เรียนในวัยผู้ใหญ่ที่กลับเข้าสู่การศึกษาในระบบระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้การเปลี่ยนผ่านจะช่วยสร้างความเข้าใจและสามารถจำแนกถึงลักษณะการกระทำของบุคคลว่ามีสาเหตุจากอะไร อีกทั้งเป็นการสะท้อนออกมาจากความสามารถในการรับรู้ต่อของบุคคลนั้นๆ

สำหรับความเป็นมาของการเปลี่ยนผ่านของชลอสเบิร์ก (Schlossberg's Transition Theory) เดิมทีพัฒนาขึ้นเพื่อเป็นทฤษฎีในการให้คำปรึกษาสำหรับกลุ่มผู้ใหญ่วัยเกษียณอายุ แม้ว่าเจตนารมณ์เบื้องต้นของทฤษฎีสร้างขึ้นเพื่อกลุ่มเป้าหมายหนึ่ง แต่ในทางปฏิบัติพบว่า งานวิจัยหลายเรื่องได้นำทฤษฎีการเปลี่ยนผ่านมาใช้ประยุกต์ใช้เพื่อกับกลุ่มเป้าหมายการวิจัยกลุ่มต่างๆ ดังที่ลาซาโรวิซ (Lazarowicz, Tony A. 2015 : online) ได้ระบุถึงการถกเถียงในประเด็นของกลุ่มเป้าหมายกลุ่มใดที่เหมาะกับการนำทฤษฎีการเปลี่ยนผ่านมาใช้ซึ่งมีการสรุปว่า ทฤษฎีการเปลี่ยนผ่านมีความเหมาะสมกับในการนำมาปรับใช้กับกลุ่มผู้เรียนที่เป็นชนกลุ่มน้อยซึ่งเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา หรือแม้แต่กลุ่มผู้เรียนที่เป็นทหารผ่านศึก กลุ่มผู้เรียนที่มีผลการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ หรือกลุ่มผู้เรียนที่เพิ่งถูกเลิกจ้างงาน กลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่ออกจากการศึกษากลางคันเป็นต้น ซึ่งรายละเอียดของทฤษฎีการเปลี่ยนผ่านของชลอสเบิร์กขอนำเสนอในประเด็นดังนี้ 1. หลักการและรูปแบบของการเปลี่ยนผ่าน 2. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนผ่าน และ 3. องค์ประกอบที่มีผลต่อการความสามารถในการรับมือและการปรับตัวสู่การเปลี่ยนผ่านของชลอสเบิร์ก (4's) ได้แก่ซึ่งแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้ (Schlossberg Nancy. 1984 ; cited in Santiago, Cecilia.. 2004 : Online , Schlossberg Nancy. 1995 ; cited in Summers, Susan L.2002 : Online , Monica S. Powers. 2010 : online , Christina Marie Dunn Carpenter. 2011 : online, The National Academic Advising Association (NACADA). 2013:Online, Nancy K. Schlossberg, Elinor B. Waters and Jane Goodman. 1995:Online, Janelle Papay. 2014: Online)

1. หลักการและรูปแบบของการเปลี่ยนผ่าน กรอบแนวคิดสำคัญของการเปลี่ยนผ่านของผู้ใหญ่เป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นและดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง โดยการตอบสนองต่อการเปลี่ยนผ่านของผู้ใหญ่จะขึ้นอยู่รูปแบบของการเปลี่ยนผ่านซึ่งบริบทต่างๆ ที่เกิดขึ้นมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ หรือการดำเนินชีวิตมากน้อยเพียงใด และการเปลี่ยนผ่านไม่มีจุดสิ้นสุดหรือปลายทาง หากแต่ค่อนข้างจะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นนอกจากช่วงเวลาปกติ รวมทั้งเป็นระยะเวลาที่ต่อเนื่อง

ตั้งแต่การสร้างความกลมกลืนกับบริบทต่างๆ และสร้างการประเมินค่าอย่างต่อเนื่องซึ่งบุคคลได้เข้าสู่การเปลี่ยนผ่าน

รูปแบบของการเปลี่ยนผ่านตามทฤษฎีการเปลี่ยนผ่านของชลอสเบิร์ก มี 3 ลักษณะคือ 1. การเปลี่ยนผ่านที่มีการคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าแล้ว 2. การเปลี่ยนผ่านที่ไม่ได้มีการคาดการณ์ หรือมีการกำหนดไว้ และ 3. การเปลี่ยนผ่านที่มีลักษณะกลับตาลปัตร กล่าวคือ มีการคาดหวังไว้แต่ไม่ได้เกิดขึ้น เช่น ความล้มเหลว

2. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนผ่าน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการรับมือระหว่างเกิดการเปลี่ยนผ่านของแต่ละบุคคล ได้แก่

1. ตัวแปรเกี่ยวกับสถานการณ์ (Situation) สิ่งที่เกิดขึ้นคืออะไร เช่น การเปลี่ยนผ่านจะมีความแตกต่างกันออกไปตามแต่สถานการณ์ เช่น การเกษียณจากการทำงาน หรือการมีบุตรคนแรก

2. ตัวแปรเกี่ยวกับตนเอง (Self) สิ่งที่เกิดขึ้นกับบุคคลแต่ละคนจะแตกต่างกันตามแต่ประเด็นปัญหาในชีวิตและบุคลิกภาพหรือความมีตัวตนของแต่ละบุคคล

3. ตัวแปรเกี่ยวกับการสนับสนุนหรือส่งเสริม (Support) การสนับสนุนและการใช้ประโยชน์จากทางเลือกที่มีความหลากหลายสำหรับแต่ละบุคคล

4. ตัวแปรเกี่ยวกับการวางกลยุทธ์ (Strategy) บุคคลมีวิธีการรับมือต่อการเปลี่ยนผ่านอย่างไร บุคคลมีแนวทางในการนำทางตนเองในการเปลี่ยนผ่านที่แตกต่างกัน

3. องค์ประกอบที่มีผลต่อการความสามารถในการรับมือและการปรับตัวสู่การเปลี่ยนผ่านของชลอสเบิร์ก (4's) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สถานการณ์ Situation หมายถึง การรับรู้หรือมุมมองที่มีต่อการเปลี่ยนผ่านที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบันว่าดำเนินไปในเชิงบวกหรือลบ เป็นไปตามที่คาดหวังหรือตามที่ปรารถนาหรือไม่ ดังนั้นบุคคลจะเข้าใจว่าการเปลี่ยนผ่านที่ตนกำลังเผชิญเป็นช่วงเวลาที่ดีหรือเป็นช่วงเวลาแห่งความลำบาก ซึ่งประกอบด้วย

1. ปัจจัยกระตุ้น ซึ่งเป็นการเริ่มต้นของการเปลี่ยนผ่านของบุคคลเกิดขึ้นได้จากทั้งภายในและภายนอกตัวบุคคล กล่าวคือ ปัจจัยกระตุ้นจะทำให้บุคคลได้พิจารณาตนเองและการดำเนินชีวิตในหนทางใหม่ เช่น การเปลี่ยนแปลงด้านการงาน โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่ต้องกลายเป็นผู้ว่างงาน ปรากฏการณ์ต่างๆ จะกระตุ้นให้บุคคลต้องคิดและทบทวน ตลอดจนประเมินค่าสิ่งต่างๆ ใหม่ หรือในกรณีการเปลี่ยนผ่านเกิดจากการกระตุ้นที่มาจากผู้คนรอบข้างของบุคคลนั้นๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงทางด้านสุขภาพ หรือโรคภัยไข้เจ็บจากคนในครอบครัวย่อมมีผลโดยตรงต่อความกลัวหรือการทบทวนสิ่งต่างๆ จากผลของการเปลี่ยนผ่านของสมาชิกคนอื่นๆ ในครอบครัว เป็นต้น

สำหรับผลต่อเนื่องจากการกระตุ้นจะทำให้บุคคลเริ่มที่จะมองหาแนวทางใหม่ๆ ซึ่งการเปลี่ยนผ่านได้ทำให้เห็นถึงความแตกต่าง เช่น การเปลี่ยนผ่านที่เป็นการเปลี่ยนแปลงในสถานภาพซึ่งย่อมทำให้เห็นบุคคลเห็นถึงความสำคัญของการเรียนรู้ ทั้งนี้ชลอสเบิร์กได้กล่าวถึงความแตกต่างของการเปลี่ยนผ่านตามแนวคิดของ Aslanian and Brickell อัสลาเนียน และบริคเคล ซึ่งระบุว่า การเปลี่ยนผ่านเป็นการเปลี่ยนแปลงในบทบาทซึ่งทำให้การเรียนรู้ของบุคคลมีความหมายและความสำคัญมากขึ้น เช่น ผู้ใหญ่ที่ต้องการมีสมรรถนะในบางอย่างซึ่งอาจเป็นสิ่งที่ไม่เคยทำได้มาก่อนเพื่อให้ตนเองได้ประสบความสำเร็จในสถานภาพใหม่ อย่างไรก็ตามการกระตุ้นในการเปลี่ยนผ่านถือได้ว่า เป็นช่วงเหตุการณ์สำคัญในชีวิตซึ่งเป็นตัวเร่งให้บุคคลได้ตัดสินใจที่จะเรียนรู้ในช่วงเวลานั้นๆ ดังนั้นตัวกระตุ้นจึงไม่จำเป็นต้องมีผลโดยตรงเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนผ่าน (อาจไม่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงต่อผลการเปลี่ยนผ่าน) ยกตัวอย่างเช่น ผู้หญิงคนหนึ่งซึ่งว่างงานและต้องกลายเป็นม่ายอย่างกะทันหัน และเธอได้ลงทะเบียนเพื่อศึกษาในหลักสูตรทางด้านเทคนิคการแพทย์เพื่อให้มีคุณวุฒิเพื่อการทำงาน ดังนั้นการเปลี่ยนผ่านสำหรับเธอจึงเป็นการเปลี่ยนสถานภาพจากผู้ว่างงานมาเป็นผู้ที่มีงานทำ ส่วนเหตุการณ์ที่กระตุ้นครั้งนี้คือการตายของสามีของเธอซึ่งเป็นการเปลี่ยนผ่านสำคัญในตัวมันเอง

2. ช่วงเวลา การเปลี่ยนผ่านถือเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทั้งในแง่มุมที่ดีและเป็นช่วงเวลาที่เลวร้ายหรือต้องพบกับความยุ่งยาก ดังนั้นเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งที่คาดการณ์ไว้ล่วงหน้าหรือไม่ก็ตามย่อมเป็นไปได้ทั้งช่วงเวลาที่ดีหรือเลวร้ายซึ่งย่อมส่งผลต่อความยากง่ายในกระบวนการเปลี่ยนผ่านของแต่ละบุคคล

3. การควบคุม ลักษณะของการเปลี่ยนผ่านที่กำลังเผชิญบุคคลสามารถควบคุมได้หรือไม่ แม้ว่าที่มาสำคัญของการเปลี่ยนผ่านบางกรณีมาจากภายในตัวบุคคลซึ่งได้พิจารณาไตร่ตรองการตัดสินใจต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับตนเอง แต่ในทางตรงกันข้ามการเปลี่ยนผ่านก็เกิดขึ้นจากภายนอกซึ่งถูกกดดันหรือบีบบังคับจากบุคคลอื่นหรือไม่ก็ด้วยสถานการณ์บังคับให้ต้องเกิดขึ้น เช่น กรณีที่คนงานต้องออกจากงานด้วยสาเหตุเกี่ยวกับความเจ็บป่วยหรือสถานที่ทำงานต้องปิดตัวลงย่อมต้องพบเจอกับความยุ่งยากมากกว่าคนงานที่ออกจากงานด้วยความสมัครใจ เป็นต้น

4. การเปลี่ยนแปลงบทบาท ในการเปลี่ยนผ่านเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงบทบาทแม้ว่าจะไม่ทั้งหมดแต่ย่อมมีความเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการเปลี่ยนผ่าน ดังที่มีการตั้งข้อสังเกตว่าการเปลี่ยนแปลงบทบาทของบุคคลย่อมส่งผลหรือมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อลักษณะการควบคุมผลกระทบต่างๆ ที่มีต่อการเปลี่ยนผ่าน โดยลักษณะสำคัญอยู่ระหว่างบทบาทที่ได้รับมา เช่น การแต่งงานย่อมมีบทบาทของความเป็นพ่อแม่ หรือในกรณีของบทบาทที่ต้องสูญเสียไป เช่น การหย่าร้างย่อมทำให้สูญเสียบทบาทการเป็นคู่สมรสและเป็นหม้าย ไม่ว่าอย่างไรก็ตามหากการเปลี่ยนผ่านไม่เป็นไปในลักษณะของบทบาทที่ได้รับมาหรือบทบาทที่ต้องสูญเสียไปย่อมมีความตึงเครียดเกิดขึ้นพร้อมไปด้วย เพราะฉะนั้นการเปลี่ยนแปลงบทบาทจะเต็มไปด้วยผลกระทบที่สร้างความยุ่งยากมาก

หรือน้อยอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับบทบาทใหม่ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นไปเชิงบวกหรือเชิงลบ หรือเป็นไปตามบรรทัดฐานที่ชัดแจ้ง หรือเป็นความคาดหวังสำหรับผู้ดำรงบทบาทใหม่

5. ช่วงระยะเวลายาวนานหรือความต่อเนื่อง การเปลี่ยนผ่านที่เกิดขึ้นมีลักษณะเป็นการถาวรหรือเกิดขึ้นเพียงชั่วคราว ย่อมขึ้นอยู่กับการรับรู้ของบุคคลถึงความรู้สึกถาวรหรือเป็นมุมมองที่รู้สึกว่าเป็นการชั่วคราว ซึ่งเกิดขึ้นจากความคาดหวังหรือความรู้สึกถึงความยาวนานความต่อเนื่องในการเปลี่ยนผ่านเป็นผลมาจากความยากลำบากหรือความสะดวกขึ้นอยู่กับความสามารถในการปรับตัวให้กลมกลืนกับการเปลี่ยนผ่าน เช่น ภรรยายอมที่จะอดทนต่อความไม่สะดวกสบายในการย้ายที่อยู่เพื่อให้สามีเข้าศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา ถ้าเธอมีความเชื่อว่าการย้ายที่อยู่เป็นการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวและจะจบลงเมื่อสามีสำเร็จการศึกษา ทั้งนี้ความไม่มั่นใจเกี่ยวกับการคงอยู่ของการเปลี่ยนผ่านย่อมมีผลต่อการเชื่อมโยงไปถึงความตึงเครียดในระดับสูงและผลกระทบเชิงลบของบุคคล

6. ประสบการณ์ที่มีมาก่อนซึ่งมีความคล้ายคลึงกับการเปลี่ยนผ่าน อาจสรุปได้ว่า บุคคลที่ประสบความสำเร็จในการรอดพ้นจากความยากลำบาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนผ่านในอดีตดูเหมือนว่าจะประสบความสำเร็จในการปรับปรับตัวให้กลมกลืนคล้ายคลึงกับการเปลี่ยนผ่านตามธรรมชาติ แต่ในทางตรงกันข้ามพบว่า บุคคลที่สิ้นหวังอันเนื่องมาจากสถานการณ์ในการเปลี่ยนผ่านย่อมเป็นกลุ่มเสี่ยงหรือมีจุดอ่อนต่อความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนผ่านในอนาคต

7. ความตึงเครียดที่เกิดขึ้นพร้อมกันหรือร่วมกัน ช่วงเวลาปัจจุบันบุคคลกำลังเผชิญต่อความตึงเครียดอะไรบ้างและมีลักษณะอย่างไร บ่อยครั้งที่การเปลี่ยนผ่านในช่วงเวลาหนึ่งได้กระตุ้นหรือส่งผลต่อความตึงเครียดและการเปลี่ยนผ่านในจุดหรือช่วงเวลาเดียวกัน

8. การประเมิน เป็นการที่บุคคลมีมุมมองต่อสถานการณ์ที่กำลังเผชิญด้วยมุมมองเชิงบวกหรือเชิงลบ หรือไม่มีความร้ายแรงใดๆ ต่อการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนผ่าน

2. ตัวตน Self หมายถึง ข้อดีและข้อจำกัดของบุคคลที่มีผลต่อการเปลี่ยนผ่าน โดยทั่วไปจะพิจารณาจากประสบการณ์ที่ผ่านมาว่า บุคคลมีความเชื่อต่อสิ่งต่างๆ อย่างไร ซึ่งช่วยให้ทราบมุมมองของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ ว่าเป็นไปในแง่ดีและมีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนผ่านที่กำลังเผชิญอยู่หรือไม่ ซึ่งสำหรับตนเองมีลักษณะสำคัญ 2 ประการคือ 1. ลักษณะของบุคคลซึ่งประกอบด้วยสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม เพศ อายุและช่วงวัย สภาวะทางด้านสุขภาพ ลักษณะทางชาติพันธุ์ 2. ที่มาทางด้านจิตสังคมได้แก่ การพัฒนาอัตตา ทัศนคติหรืออนาคตที่คาดหวังไว้ ค่านิยม ความเชื่อทางจิตวิญญาณและการมองโลกในแง่ดี และการรับรู้ในความสามารถของตนเอง เป็นต้น ซึ่งลักษณะสำคัญทั้ง 2 ประการย่อมมีผลต่อบุคลิกภาพ การพยายามเข้าแก้ไขหรือจัดการกับปัญหาหรือสถานการณ์ชีวิตที่กำลังเผชิญ

3. การสนับสนุน Support หมายถึง ลักษณะของแหล่งสนับสนุนที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเปลี่ยนผ่านได้ดีขึ้น โดยอาจเป็นด้านความสัมพันธ์กับครอบครัว กลุ่มเพื่อน เพื่อนร่วมงาน คณะอาจารย์ที่ปรึกษา และการสนับสนุนจากสถาบัน ทั้งนี้การสนับสนุนจากสังคมถือเป็นการสนับสนุนประเภทหนึ่งซึ่งบ่อยครั้งถูกระบุว่าสามารถนำมาใช้เพื่อจัดการกับความตึงเครียดได้ อย่างไรก็ตามการสนับสนุนมีหลากหลายทั้งในด้านขนาด รูปร่าง และเป็นสิ่งที่ทำให้ดีขึ้นหรือแย่ลง

รูปแบบการสนับสนุน สามารถจำแนกออกตามลักษณะที่มาของการสนับสนุนได้แก่ ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด ความเป็นครอบครัว เครือข่ายของเพื่อน และสถาบันหรือชุมชนซึ่งบุคคลนั้นเป็นส่วนหนึ่ง

1. ความสัมพันธ์ที่แนบแน่นจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับความไว้วางใจ การสนับสนุน ความเข้าใจ และการแบ่งปันความเชื่อมั่นระหว่างกันซึ่งมีผลสำคัญต่อในระหว่างการเปลี่ยนผ่านที่เป็นไปด้วยความตึงเครียด เช่น ความสัมพันธ์ดังกล่าวความแตกต่างกันออกไปตามเพศสภาพของบุคคล กล่าวคือ มีการกล่าวกันว่า คู่สมรสที่ต้องจากกันเพราะความตายอาจจะสร้างแผลเป็นที่บอบช้ำทางจิตใจโดยเฉพาะในส่วนของเพศชายซึ่งมีมากกว่าเพศหญิง

2. ความเป็นครอบครัวในฐานะที่เป็นหน่วยทางสังคมมีความสำคัญต่อบุคคล โดยเฉพาะในการช่วยสนับสนุนให้สมาชิกในครอบครัวมีความสามารถที่จะปรับตนเมื่อเผชิญกับวิกฤติ หรือเพื่อให้สะดวกหรือผ่อนคลายเมื่ออยู่ในกระบวนการปรับตัวสู่การเป็นหนึ่งในสมาชิกของสังคม ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การสนับสนุนจากครอบครัวจะช่วยให้บุคคลปรับตัวได้ดีในสถานการณ์ใหม่มากกว่าผู้ที่มาจากครอบครัวที่ไม่เห็นชอบหรือไม่ยอมรับหรือเพิกเฉยต่อการปรับตน

3. เครือข่ายของเพื่อน ซึ่งมีความสำคัญเช่นกันกับระบบการสนับสนุนอื่นๆ กล่าวกันว่าผลข้างเคียงที่มีผลต่อความเครียดจากการหย่าร้างเป็นอย่างยิ่งคือ การสูญเสียมิตรภาพซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างคู่สมรส นอกจากการสูญเสียเครือข่ายของความเป็นเพื่อนอาจมีสาเหตุอื่นๆ เช่น การย้ายถิ่นที่อยู่อาศัย การเสียชีวิตของคู่สมรส ดังนั้นจึงเป็นการซ้ำเติมให้การเปลี่ยนผ่านของบุคคลเป็นไปอย่างยากลำบากมากขึ้น ในทางตรงกันข้ามการประพฤติปฏิบัติตนในความเป็นเพื่อนย่อมสามารถบรรเทาหรือลดแรงกระแทก ตลอดจนบรรเทาความรุนแรงจากภาวะสะเทือนใจอย่างฉับพลัน

4. สถาบันหรือชุมชนซึ่งบุคคลนั้นเป็นส่วนหนึ่ง เช่น สถาบันทางศาสนา กลุ่มการเมือง สวัสดิการทางสังคม หรือกลุ่มที่ให้การสนับสนุนในชุมชน ตลอดจนตัวแทนที่เป็นทางการต่างๆ ซึ่งได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลาย สำหรับกิจกรรมต่างๆ ที่แพร่หลายเช่น การสัมมนา การบรรยาย การประชุมเชิงปฏิบัติการ หรือการจัดกลุ่มเพื่อร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยน ซึ่งมีความมุ่งหมายเพื่อให้บุคคลต่างๆ ซึ่งมีประสบการณ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่าน เช่น การเปลี่ยนแปลงทางอาชีพ การหย่าร้าง การออกจากงาน หรือการกลับสู่การศึกษาอีกครั้ง เป็นต้น

4. การกำหนดกลยุทธ์ Strategy เป็นวิธีการรับมือกับการเปลี่ยนผ่านของบุคคลซึ่งเป็นไปได้ทั้งในลักษณะของการรับมืออย่างสร้างสรรค์เพื่อสร้างมุมมองต่อการเปลี่ยนแปลงไปจากสถานการณ์เดิม และการเข้าจัดการกับอารมณ์และความตึงเครียดที่เกิดขึ้นของบุคคล หรือการเลือกที่จะรับมือในลักษณะของหลีกเลี่ยงเพื่อไม่ให้เกิดความร้ายแรงจากความตึงเครียดในชีวิต สำหรับการรับมือเป็นทั้งพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างชัดแจ้งหรือซ่อนเร้นไว้ของบุคคลซึ่งใช้เพื่อป้องกัน เพื่อบรรเทา หรือตอบสนองต่อสถานการณ์ที่มีความตึงเครียดที่เกิดขึ้นได้ทั้งในช่วงเวลาก่อน ระหว่าง หรือภายหลังจากความตึงเครียด หรือสถานการณ์ที่มีความท้าทาย

สำหรับรูปแบบของการรับมือนักวิจัยได้จำแนกเป็น 3 รูปแบบดังนี้

1. การตอบสนองที่เป็นการเปลี่ยนแปลงหรือปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์ที่กำลังเผชิญ เช่น การเจรจาต่อรอง, การปฏิบัติตนตามระเบียบวินัย, การสร้างมุมมองที่ดีหรือการมองโลกในแง่ดีหรือเชิงบวกต่อสิ่งต่างๆ และการสร้างความเชื่อมั่นไว้วางใจตนเอง หรือการพึ่งพาคำแนะนำจากผู้อื่น เป็นต้น

2. การตอบสนองที่มีลักษณะเป็นการทำความเข้าใจในความหมายและจุดประสงค์ของปัญหาและเข้าควบคุมปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น การตอบโต้ด้วยวางตัวเป็นกลาง การเปรียบเทียบเชิงบวก การเลือกที่จะเพิกเฉย การทดแทนโดยรางวัล เป็นต้น

3. การตอบสนองในลักษณะของการเข้าช่วยเหลือเพื่อจัดการกับความตึงเครียดซึ่งเกิดขึ้น เช่น การปฏิเสธ การยอมรับโดยการไม่แสดงการตอบโต้ การถอนตัว การคิดเพ้อฝัน หรือคิดเชิงเวทย์มนต์ ไสยศาสตร์ การคิดที่เต็มไปด้วยความคาดหวังหรือไม่รู้จักที่จะหมดหวังในเรื่องใดๆ การหลีกเลี่ยงจากความวิตกกังวล การผ่อนคลายจากความตึงเครียด เป็นต้น ทั้งนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลไกที่รวมถึงการปลดปล่อยอารมณ์และความรู้สึกต่อสิ่งต่างๆ ที่ต่อสู้กับการควบคุมการสะท้อนกลับหรือการไตร่ตรองต่อ

นอกจากนี้ เมื่อเกิดการเปลี่ยนผ่านในช่วงชีวิตของแต่ละบุคคลสิ่งที่ตามมาคือ การมีบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่ง ชิคเคอริงและชลอสเบิร์ก (Chickering,Arthur W. ;& Schlossberg Nancy. 1995 : 7)ได้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการเปลี่ยนผ่านซึ่งมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของผู้เรียนที่กลับเข้าสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาไว้ 4 ประการคือ 1) การเปลี่ยนแปลงบทบาทใหม่ๆ ที่เพิ่มขึ้น กล่าวคือ ในคนหนึ่งคนอาจมีบทบาทหลายบทบาทจากการเปลี่ยนผ่าน เช่น การเป็นนักศึกษา การเป็นสมาชิกของครอบครัว การเป็นเพื่อน การเป็นคนทำงาน 2) การเปลี่ยนแปลงหน้าที่ในชีวิตประจำวัน เช่น การศึกษาเล่าเรียน การทำงาน การใช้เวลาในการสร้างความบันเทิงให้แก่ตนเอง 3) ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น หรือความสัมพันธ์กับผู้สอน เพื่อนร่วมงาน ผู้ปกครอง หรือแม้แต่คู่สมรส และ 4) การเปลี่ยนแปลงสมมติฐานต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวเอง

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เบลี่ย์ (Bailey,April E. 2009: Online) ได้ทำการวิจัยเรื่อง Exploring Adult Business Students' Transition To College Through A First-Year Seminar Course: An Action Research Studyโดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเชิงปฏิบัติการครั้งนี้เพื่อทำการสำรวจประสบการณ์จากการเปลี่ยนผ่านของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ซึ่งอยู่ระหว่างที่กลับเข้าสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยการประยุกต์นำรายวิชาเกี่ยวกับการสัมมนาทางธุรกิจมาใช้ในปีแรกของการศึกษาเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและแลกเปลี่ยนความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ โดยผู้วิจัยมีความมุ่งหมายที่จะออกแบบหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใหญ่ และต้องการทราบถึงเหตุผลสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่กลับเข้าสู่การศึกษาอีกครั้ง อีกทั้งต้องการประเมินการเรียนรู้ส่วน, การปรับตัวภายในมหาวิทยาลัย,และการพัฒนาตนเองตลอดเวลาที่ได้ศึกษาในรายวิชาสัมมนาทางธุรกิจ สำหรับผลการวิจัยพบว่า มีประเด็นที่โดดเด่น 4 ประเด็นได้แก่ 1)เหตุผลหลักผู้เรียนผู้ใหญ่กลับเข้าสู่การศึกษาในหลักสูตรบริหารธุรกิจ ระดับปริญญาตรี อีกครั้งเนื่องจากต้องการความก้าวหน้าทางอาชีพ 2)การมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ พบว่า ผู้ใหญ่รู้สึกกังวลใจ และกังขากับความสามารถของตนที่มีต่อการเรียนรู้อีกครั้ง 3) กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ได้อนุญาตให้ผู้เรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการวิจัยร่วมกันและได้ให้แลกเปลี่ยนความหมายของชีวิต และประสบการณ์ของแต่ละคนซึ่งช่วยในการปรับตัวของนักเรียนเพื่อใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยและการพัฒนาตนในการใช้ชีวิตประจำวัน 4)ผู้เรียนมีปัญหาจากบทบาทของชีวิตที่ปรับเปลี่ยนไป และมักเกิดความขัดแย้งในตนเอง และต้องการได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว นายจ้างคณาจารย์และผู้บริหารในการรับมือกับความเครียดที่เพิ่มมากขึ้นจากการกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาอีกครั้ง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้มหาวิทยาลัยให้ความใส่ใจกับความต้องการของนักศึกษาผู้ใหญ่เช่นการขยายชั่วโมงสำหรับการสำนักงานบริหารที่มีการสนับสนุนนักศึกษาผู้ใหญ่แนะนำนักศึกษาใหม่

ฮีลลี. (Healy, Julia Overton.2010 : Online) ทำการวิจัยเรื่อง First-Generation College Seniors: A Phenomenological Exploration Of The Transitional Experience Of The Final College Year

การศึกษานี้เป็นการศึกษาประสบการณ์การเปลี่ยนผ่านของผู้สูงอายุในวิทยาลัยที่เป็นนักศึกษารุ่นแรก โดยการวิจัยมีประเด็นในการสำรวจการเข้าสู่สถาบันอุดมศึกษา เนื่องจากมีแนวโน้มความสนใจที่เพิ่มขึ้นในกลุ่มประชากรที่หลากหลายของนักศึกษาและกลุ่มผู้สูงอายุถือเป็นตัวแทนกลุ่มหนึ่งที่มีความสำคัญในการเนื่องจากผู้สูงอายุเป็นกลุ่มผู้เรียนที่ควรคงอัตราการศึกษาเพื่อไม่ให้ออกจากระบบกลางคัน เนื่องจากส่วนหนึ่งเป็นกลุ่มที่มีส่วนร่วมมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในนามของการเป็นศิษย์เก่า การศึกษาครั้งนี้ได้จำแนก ประเด็นในการศึกษาไว้บนพื้นฐานของทฤษฎีการเปลี่ยนผ่านที่ผู้ใหญ่ ซึ่งถูกใช้เป็นกรอบทฤษฎีและความหมายของการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงาน เพื่อให้ได้รับการพัฒนาวิธีการ และการเก็บรวบรวมข้อมูลการลงทะเบียน และการ

สัมภาษณ์รายบุคคลผลการศึกษาพบว่า การกำหนดประสบการณ์การเปลี่ยนผ่านสำหรับประชากรกลุ่มนี้และรวมถึง 1) รับการสื่อสารที่เป็นทางการจากสถาบันเกี่ยวกับการเริ่มต้นศึกษา 2) การมีส่วนร่วมจะมุ่งเน้นไปที่การรับการศึกษาภายหลังจากจบวิทยาลัย 3) การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ส่วนตัว พบว่า มีกลไกบางอย่างยังถูกนำมาใช้เพื่อให้ความหมายของปรากฏการณ์การเปลี่ยนผ่าน เช่น 1) พฤติกรรมแบบปิด 2) อารมณ์ และการยอมรับ 3) การเปลี่ยนตนเองเพื่อสร้างอัตลักษณ์และ 4) บทบาทในการเป็นผู้นำ

เบลีย์และ มาร์ช. (Bailey,April E.;&Marsh,MichaelT. 2010: Online2010). ได้ทำการศึกษาเรื่อง Transitioning Non-Traditional Students to an Undergraduate Business Program ผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีส่วนต่อการออกแบบเป็นพิเศษของหลักสูตรการประชุมสัมมนาซึ่งถูกออกแบบมาสำหรับนักศึกษาปีแรกซึ่งลงทะเบียนในสาขาวิชาทางธุรกิจในวิทยาลัยด้านบริหารธุรกิจ หรือ The College of Business's BSNIOI, Foundations of Business Administration (FBA) ซึ่งหลักสูตรถูกออกแบบมาเพื่อทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีการเปลี่ยนผ่านเข้าสู่หลักสูตรทางการบริหารธุรกิจเข้าสู่โปรแกรมทางธุรกิจ รายงานวิจัยนี้ได้ดำเนินงานของการออกแบบโปรแกรมใหม่ในชั้นเรียน FBA ผลการศึกษาครั้งนี้มีความสำคัญไม่เพียงภายในวิทยาลัยธุรกิจแห่งนี้ หากแต่ยังก่อประโยชน์ให้แก่วิทยาลัยอื่น ๆ ที่มีความสนใจในการบริหารหลักสูตรโดยในปีแรกหลักสูตรการสัมมนาจะสามารถสร้างความคุ้นเคย และทัศนคติเชิงบวกให้แก่ผู้เรียนได้ดีกว่าการจัดการเรียนการสอนตามที่ผู้เรียนวัยอุดมศึกษาทั่วไปต้องเรียนในขณะเดียวกัน คณะกรรมการประกันผลงานของมหาวิทยาลัยได้ทำการสำรวจความเป็นไปได้ของการดำเนินการปีแรกในการใช้หลักสูตรการสัมมนาเพื่อให้แนะนำแก่ผู้สอนครู และส่งเสริมให้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการทดลองในการศึกษาที่จะสนับสนุนการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสัมมนาใหม่อีกครั้ง

เชฟเฟอร์ (Schaefer, Jane L. 2010: Online). ได้ทำการวิจัยเรื่อง Voices Of Older Baby Boomer Students : Supporting Their Transitions back into College ซึ่งศึกษาประสบการณ์ของกลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เกิดในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งกลับเข้าสู่การศึกษาในระดับวิทยาลัย สำหรับแนวคิดสำคัญของงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงของแต่ละบุคคลซึ่งจะขึ้นอยู่กับแหล่งที่มา 4 ประการหรือ 4’S โดยผลการศึกษาพบว่า

ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ (เบบี้บูมเมอร์) ต้องการที่จะได้รับความรู้และความเข้าใจในกระบวนการของการศึกษาระดับอุดมศึกษา สำหรับแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อสำหรับกลุ่มผู้เรียนที่ต้องการศึกษาระดับอุดมศึกษาด้วยเหตุผลทางด้านอาชีพการงานเป็นหลัก สถาบันควรให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เช่น การจัดบริบทในการเรียนการสอนที่ส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เช่น การฝึกงาน การเรียนรู้การทำงานด้วยวิธีการสังเกตจากผู้ที่มีประสบการณ์หรือเชี่ยวชาญซึ่งเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการทำงาน การเข้าถึงบริการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการทำงาน เช่น การทดสอบทางอาชีพ การรับคำปรึกษาทางอาชีพ การรับคำแนะนำที่ในกรณีที่ผู้เรียนต้องการเปลี่ยนอาชีพเพื่อความก้าวหน้าทางอาชีพ

ในส่วนของความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต้องการได้รับการสนับสนุนที่มีความซับซ้อนในขณะที่มีการเปลี่ยนผ่านสู่การศึกษาในวิทยาลัย ดังนั้นการนำหลักสูตรหรือการนำนโยบายต่างๆ ไปใช้เพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่กลับเข้าสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเป็นมิตรต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ เช่น การฝึกอบรมผู้เรียนวัยผู้ใหญ่เกี่ยวกับการสอนผ่านเว็บไซต์ การให้ความช่วยเหลือเพื่อเตรียมพร้อมเกี่ยวกับความรู้และทักษะการเขียนรายงาน การค้นคว้าแหล่งความรู้จากห้องสมุด การเผยแพร่เกี่ยวกับการบริการทางการศึกษาด้านต่างๆ เช่น ด้านอาชีพ การสอนเสริมเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ บริการดูแลเด็ก การให้ความช่วยเหลือทางการเงิน ศูนย์หนังสือของสถาบัน การวางแผนในการเรียนโดยการวางลำดับรายวิชาที่เหมาะสมกับผู้เรียนและการวางแผนเพื่อการสำเร็จการศึกษา เป็นต้น

ในขณะที่การจัดบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรหรือมีความเป็นกันเองให้แก่ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษาซึ่งทางสถาบันควรให้ความสำคัญต่อวางโครงสร้างสำหรับการสนับสนุนให้ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่คำแนะนำต่างๆ จากผู้มีประสบการณ์ซึ่งอาจจะดำเนินการภายใต้บรรยากาศที่ไม่เป็นทางการมากนัก เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทั้งเป็นผู้ให้และเป็นผู้รับในการให้และแลกเปลี่ยนคำแนะนำระหว่างกัน

8. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

สำหรับการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาเพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ ทั้งนี้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยทำให้ได้ลักษณะที่สำคัญ 6 ประการ ได้แก่ 1 ปรัชญา / วัตถุประสงค์ 2.หลักการ 3. การจัดกระบวนการเรียนรู้ 4. ผู้สอนและผู้เรียนรู้ 5.สภาพแวดล้อม และการบริการทางการศึกษา และ 6. การวัดและประเมินผล ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดให้เป็นรูปแบบ AFFORD Model ซึ่งแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

1. ปรัชญา / วัตถุประสงค์การวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อสร้างความเข้าใจและสภาพของผู้เรียนนอกระบบโดยคำนึงถึงลักษณะของ นักศึกษา กศน.ที่เปลี่ยนผ่านสู่การศึกษาในระบบ : **Analysis** ซึ่งมีองค์ประกอบย่อยดังนี้

1.1 การสร้างความสมดุลระหว่างส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจทางทฤษฎี และส่งเสริมทักษะในการปฏิบัติ (สมดุลระหว่างทฤษฎีกับปฏิบัติ)โดยการวิเคราะห์ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่นอกระบบซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักปฏิบัติมากกว่ามีความรู้ในเชิงทฤษฎีโดยทำการเพิ่มเติม หรือช่วยเหลือเพื่อให้ผู้เรียนสามารถรับมือ และจัดการต่อสภาพปัญหาทางการเรียนที่กำลังประสบได้

1.2 การพัฒนาส่งเสริมทักษะในการปฏิบัติ หรือ Skill developmentกล่าวคือ เป็นการเพิ่มทักษะเพื่อการนำความรู้ และประสบการณ์ที่มีนำมาปรับใช้ได้ในปฏิบัติทั้งในลักษณะของ

การเป็นผู้ประกอบการ หรือผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการโดยเน้นการปฏิบัติเนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานจึงมีทักษะในการปฏิบัติค่อนข้างดี ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงควรเป็นไปเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ

1.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนอย่างต่อเนื่องเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นในการสร้างโอกาสที่ดีทางสังคม และการมีอาชีพการงานที่ดีกว่าเดิมโดยมุ่งให้การส่งเสริมให้ผู้เรียนกำหนดและมีทักษะในการสร้างองค์ความรู้ที่เหมาะกับบริบทชีวิตของเพื่อนำไปใช้ได้อย่างต่อเนื่อง ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และสร้างทักษะในวิธีการที่จะเรียนรู้และแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองหรือสามารถกำหนดรูปแบบการเรียนรู้โดยได้ด้วยตนเอง

1.4 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิตกล่าวคือ สร้างและส่งเสริมการเชื่อมต่อระหว่างโลกของการเรียน (การศึกษา) สู่โลกแห่งการทำงานและเมื่อผู้เรียนเป็นวัยทำงานซึ่งมีวุฒิภาวะและประสบการณ์พอควรจึงน่าจะเป็นโอกาสที่ดีในการส่งเสริมหรือสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อเข้าสู่อาชีพที่ตรงกับความต้องการในบริบทสังคมปัจจุบัน (ซึ่งการปรับตัวให้เข้ากับทักษะใหม่ๆ เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง)และเหมาะสมกับชีวิต และประสบการณ์ของผู้เรียน

1.5 การส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหา ความรู้ และกำหนด การเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งนี้ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีทักษะในการเรียนรู้ด้วยตนเองแต่เป็นไปในลักษณะของด้านการปฏิบัติแต่ขาดในด้านทฤษฎีเชิงวิชาการดังนั้นจึงควรเอื้อต่อทักษะในวิธีการเรียนเพื่อเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเพื่อเป็นการเสริมศักยภาพและพัฒนาด้านการคิดและแสวงหาความรู้ได้อย่างไม่จำกัดโดยเน้นกระบวนการที่จำเป็นต่อการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้

1.6 ส่งเสริมการให้ความสำคัญในทักษะเพื่อการสื่อสารและการทำงานเป็นทีมโดยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้เรียน

1.7 พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันกล่าวคือ ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่เป็นผู้ที่ได้รับการพัฒนาในด้านความรับผิดชอบและการเป็นผู้นำ เนื่องจากส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่ และมีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ ตลอดจนเป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานดังนั้นการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จึงควรส่งเสริมคุณลักษณะเชิงบวกของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ให้สามารถพัฒนาและนำประสบการณ์ที่มีมาปรับใช้ในการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน

2. หลักการ ในการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จึงควรส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวสู่สภาพแวดล้อมใหม่ๆ ผ่านการเอื้ออำนวยให้เกิดความยืดหยุ่นทางระเบียบปฏิบัติ **: Flexibility**

การให้ความยืดหยุ่นในระเบียบกฎเกณฑ์เนื่องจากกลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากกลุ่มผู้เรียนวัยอุดมศึกษาทั่วไป ดังนั้นจึงควรสร้างความเข้าใจต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน. ซึ่งส่วนใหญ่เมื่อกลับเข้าสู่การศึกษาของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จะมี

ความวิตกกังวล และมีปัญหาในการปรับตัวอันมีสาเหตุหลายประการ เช่น ความวิตกกังวล ความกลัวที่จะเรียนรู้ไม่ได้ และความเชื่อมั่น หรือความนับถือในตนเองน้อยลง ดังนั้นเพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับการศึกษาในระบบที่ระเบียบปฏิบัติหรือวินัยเป็นเรื่องที่มีความสำคัญการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อผู้ที่มาจากนอกระบบจึงควรมีความยืดหยุ่นต่อกฎ ระเบียบเพื่อสร้างให้ผู้เรียนปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ๆ โดยอาจนำวิธีการพิจารณาเป็นรายประเด็นจากการวิเคราะห์ผู้เรียน แต่การดำเนินการควรยึดหลักได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาศักยภาพ

3. การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นกระบวนการใช้ทักษะเชิงปฏิบัติและดึงประสบการณ์ของผู้เรียนมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างการเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสะดวกและเอื้ออำนวยต่อระบบการเรียนรู้ของผู้เรียน : **Facilitate**

3.1 พัฒนากระบวนการเรียนรู้และสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสำหรับการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่การจัดการเรียนรู้ควรให้เชื่อมโยงความสัมพันธ์และนำทักษะต่างๆ ที่ปรับประยุกต์มาจากการปฏิบัติงานในสภาพจริงโดยการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นการพัฒนาประสิทธิภาพในทักษะการทำงานเน้นการเรียนรู้โดยการพัฒนาตนเองและการพัฒนาทักษะการทำงาน และให้ความสำคัญโดยมุ่งเน้นความต้องการและการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและมีความยืดหยุ่นและเปิดโอกาสให้ปรับเปลี่ยนได้ตามการเรียนรู้ของผู้เรียน (flexible learning) โดยผนวกสาระสำคัญเพิ่มเติมเพื่อส่งเสริม learning how to learn

3.2 เน้นการมีส่วนร่วมและนำประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียนมาปรับใช้การจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ ควรเชื่อมโยงประสบการณ์ที่มีของผู้เรียนเพื่อให้สามารถสร้างเชื่อมต่อความรู้เชิงวิชาการและทักษะทางการปฏิบัติผ่านการสนับสนุน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการทั้งนี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับด้านวิชาชีพควรเพิ่มทักษะด้านวิชาชีพ และการปฏิบัติให้หลากหลายเนื่องจากผู้เรียนกลุ่มนี้ค่อนข้างมีทักษะทางการปฏิบัติที่ดี จึงเน้นการนำประสบการณ์มาต่อยอดมากกว่าเน้นการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียน หรืออาจส่งเสริมทักษะในทางปฏิบัติเน้นการทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อจัดกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้มากขึ้น

3.3 เพิ่มสาระสำคัญในการส่งเสริมวิธีการเรียนเพื่อเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเองทั้งนี้แม้ว่าผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จะมีความสามารถในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง แต่ยังขาดทักษะในการสืบค้นในระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นลักษณะต้องใช้การรู้สารสนเทศเข้ามาช่วยในการเรียนรู้เป็นส่วนใหญ่ จึงควรส่งเสริมทักษะการสืบค้น และแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองตามศักยภาพที่ผู้เรียนแต่ละคนมีและส่งเสริมให้เกิดทักษะในการรับรู้สารสนเทศเพื่อสนับสนุนต่อการวิเคราะห์เพื่อเลือกรับและกลั่นกรองอีกทั้งในการจัดกระบวนการเรียนรู้ควรเป็นแบบ non linear approachซึ่งเน้นการเรียนรู้โดยเข้าถึงเนื้อหาด้วยตนเอง

3.4 ความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ควรให้ความสำคัญและตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยคำนึงถึงพัฒนาการตามหลักธรรมชาติของช่วงวัยและขจัดทัศนคติเชิงลบที่มีต่อการกลับเข้าศึกษาอีกครั้ง โดยกิจกรรมต้องนำศักยภาพของผู้เรียนมาใช้ประโยชน์อย่างสูงสุดกล่าวคือ อาจให้ความสำคัญต่อเป้าหมายของผู้เรียนเป็นตัวกำหนดกระบวนการเรียนรู้ และระลึกว่า ลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ขึ้นอยู่กับการรับรู้ที่มีความหลากหลายตามแต่ประสบการณ์ชีวิตของแต่ละบุคคล ดังนั้นควรค่อยๆ ขจัดทัศนะที่มีต่อตนเองไม่ว่าจะเป็นการขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

3.5 เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถในการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริงโดยการจัดการเรียนการสอนควรเอื้อให้ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ได้ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และทักษะการคิดเพื่อวิเคราะห์และจับประเด็นในการเรียนรู้ และเน้นการลงมือปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง เพื่อให้การเรียนรู้ได้ถูกกระตุ้นความสามารถและทักษะของผู้เรียนมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุดเพื่อสร้างสมรรถนะทางการเรียนรู้

4. สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษาต้องดำเนินการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เปลี่ยนผ่านมาจากการศึกษานอกระบบ และสะดวกในโอกาสการเข้าถึง : **Openness to Learning Opportunities**

4.1 สื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต้องประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับประสบการณ์หรือลักษณะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่และเพื่อลดข้อจำกัดในการใช้คอมพิวเตอร์ ควรส่งเสริมทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ประกอบการเรียนรู้ในลักษณะการเชื่อมต่อกับการนำไปปฏิบัติจริงเพื่อตอบสนองต่อสภาพการทำงานอีกทั้งเพิ่มทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสืบค้นความรู้ และการใช้แหล่งค้นคว้าเช่น หอสมุด หรือการใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลต่างๆ อย่างเหมาะสมหรืออาจประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้มีความหลากหลายและประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนทางไกล หรือการใช้ social media เช่น twitter M-learningเป็นต้นซึ่งเป็นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแบ่งปันการเรียนรู้ (ความรู้ และประสบการณ์ระหว่างผู้เรียน) ซึ่งเป็นการนำเทคโนโลยีไปใช้ได้อย่างเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยเน้นให้มีความเข้าใจในวิธีคิด และการเรียนรู้ของผู้เรียน

4.2 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต้องสร้างความรู้สึกไม่เป็นทางการและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถในการเรียนรู้ โดยส่งเสริมให้มีเกิดเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนความรู้ ทัศนคติ และมุมมองที่สามารถสร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันเพื่อลดอัตราการออกกลางคันในขณะที่สิ่งแวดล้อมทางกายภาพควรมีลักษณะช่วยให้ผู้ใหญ่รู้สึกถึงความไม่เป็นทางการและสะดวกสบาย

4.3 การบริการการศึกษาควรดำเนินการในลักษณะการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เรียนได้ทราบถึงบทบาท หน้าที่ในการให้คำแนะนำเพื่อรับบริการทางการศึกษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้อาจดำเนินการเพื่อเอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ซึ่งเป็นผู้มีภาระความรับผิดชอบมากจึงอาจเกิดความตึงเครียดในการปรับบทบาทของตน โดยสร้างระบบการให้บริการที่เอื้อต่อธรรมชาติ และลักษณะเฉพาะของผู้เรียน เช่น ระบบลงทะเบียนที่มีความยืดหยุ่นในด้านเวลาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถจัดสรรค่าใช้จ่ายในการศึกษาโดยระบบการเงินอาจจะยืดหยุ่น และสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงแหล่งทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนผู้เรียนส่งเสริมการเข้าถึง และสร้างความไว้วางใจต่อระบบให้คำปรึกษาทั้งในส่วนของการให้คำปรึกษาทางวิชาการ การวางแผนชีวิตและการประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิตในมหาวิทยาลัย ซึ่งอาจจัดเป็นระบบพี่เลี้ยงหรือโปรแกรมให้คำปรึกษาที่ช่วยให้ผู้เรียนใหม่ปรับตัวจากการเปลี่ยนผ่านการจัดโปรแกรมปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ควรให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่เพื่อสร้างการเตรียมตัว และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ภายในมหาวิทยาลัยได้อย่างเหมาะสมจัดทำ website เพื่อให้ผู้เรียนที่เปลี่ยนผ่านได้รับรู้ข้อมูล หรือประกาศต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง หรือเป็นลักษณะการนำ social network มาปรับใช้เพื่อแจ้ง หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลทั้งระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง

5. ผู้สอนและผู้เรียน-แต่ละฝ่ายต่างมีส่วนร่วมในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และมีบทบาทในการให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างกัน : **Reciprocal**

5.1 บทบาทของผู้สอน : Encourage

5.1.1 ควรส่งเสริม อำนวยความสะดวก และให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและนำศักยภาพที่มีมาใช้สร้างระบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้ที่ให้คำแนะนำแนวทางแก่ผู้เรียนในการสร้างแนวความคิดของตนโดยไม่มีการบังคับหรือป้อนความรู้ความคิดจากผู้อื่นและส่งเสริมอำนวยความสะดวกด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

5.1.2 สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการวินิจฉัยวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้ และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในกระบวนการเรียนรู้ โดยผู้สอนเป็นผู้ให้กำลังใจและแนะนำ หรือส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ความคิดเพื่อวิเคราะห์ความต้องการ และรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้ของตนได้

5.1.3 มอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน โดยสร้างหรือเพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้เรียนในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนในช่วงวัยต่างๆ อันเป็นการส่งเสริมความเข้าใจและตระหนักในความแตกต่าง และสร้างสมดุลจากการใช้ศักยภาพที่แตกต่างระหว่างบุคคลในกิจกรรมการเรียนรู้

5.2 บทบาทของผู้เรียน : Capability (Stephenson,John: 1992) เป็นการที่ผู้เรียนสามารถบูรณาการในเรื่องความรู้ ทักษะ การยอมรับนับถือในตนเอง และการมองคุณค่าต่างๆ

5.2.1 ในกระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติสิ่งต่างๆ อย่างมีความเหมาะสม

5.2.2 ผู้เรียนให้เหตุผลหรือระบุถึงสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับตนเองได้ โดยผู้เรียนมีพัฒนาการเป็นไปตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพและสามารถคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ วิเคราะห์และแก้ปัญหาบนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลในกระบวนการเรียนรู้ได้ ตลอดจนสามารถสร้างกลยุทธ์ในการเรียนรู้สำหรับตนเองซึ่งเป็นแนวคิดในลักษณะเฉพาะรายบุคคลเพื่อเรียนรู้ด้วยการนำตนเองบนหลักการความหลากหลายในการรับรู้ซึ่งมาจากประสบการณ์ของผู้เรียน และภายใต้การควบคุมโดยตนเอง

5.2.3 ใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ที่เกิดจากพัฒนาการและเป็นไปตามบทบาททางสังคม และประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยเป็นส่วนสำคัญในการสร้างการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ผ่านนกระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนจะตระหนักถึงขีดความสามารถของตนเองซึ่งสะท้อนตามธรรมชาติ และขยายความรวมถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม สะท้อนผ่านทางประสบการณ์ และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

5.2.4 เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์ทั้งในลักษณะแต่ละบุคคลและความสัมพันธ์กับผู้อื่นในสถานการณ์ทางสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงและหลากหลายโดยผู้เรียนต้องได้รับความรู้และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้และสามารถนำไปใช้ได้ทันที และได้รับการพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาเพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

6. การวัดและประเมินผล-ให้โอกาสในการมีส่วนร่วมการออกแบบระบบการวัดและประเมินผลให้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับศักยภาพในช่วงวัย และลักษณะของผู้เรียน : **Deposit**

คำนึงถึงศักยภาพและการพัฒนาตามช่วงวัย ซึ่งอาจยืดหยุ่นโดยอนุญาตนำโครงการที่ผู้เรียนปฏิบัติอยู่ในสถานที่ทำงานมาปรับใช้ในการให้คะแนนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนได้หรือในกระบวนการวัดผลอาจทำเป็นย่อยๆ ค่อยๆ สะสมเพื่อลดความตึงเครียดของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ และประเมินอย่างต่อเนื่องในกระบวนการเรียนการสอน

ทั้งนี้ขอนำเสนอรายละเอียดของกรอบการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบดังแสดงในตารางที่ 10

ตาราง 7 กรอบการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา	**ตัวชี้วัดรวม**	**การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ**	
		ตัวบ่งชี้	**นิยามตัวบ่งชี้**
1. ปรัชญา / วัตถุประสงค์	การวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อสร้างความเข้าใจและสภาพของผู้เรียนนอกระบบโดยคำนึงถึงลักษณะของ นศ.กนศ.ที่เปลี่ยนผ่านสู่การศึกษาในระบบ : **Analysis**	**- เพิ่มในส่วนที่ขาดและพัฒนาในส่วนที่สมบูรณ์ (สมดุลระหว่างทฤษฎีกับปฏิบัติ)**	วิเคราะห์ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่นอกระบบโดยเพิ่มเติมในส่วนที่ขาด (ส่วนใหญ่เป็นนักปฏิบัติมากกว่าทฤษฎี
		- การพัฒนาทักษะในการปฏิบัติให้มาก Skill development	เพิ่มทักษะเพื่อการนำไปปฏิบัติทั้งในลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ หรือผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการโดยเน้นการปฏิบัติ
		- พัฒนาตนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้	ส่งเสริมความมุ่งมั่นในการสร้างโอกาสที่ดีทางสังคมและการมีอาชีพการงานที่ดีกว่าเดิมโดยมุ่งให้การส่งเสริมให้ผู้เรียนกำหนดและมีทักษะในการสร้างองค์ความรู้ที่เหมาะกับบริบทชีวิตของเพื่อนำไปใช้ได้อย่างต่อเนื่อง ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และสร้างทักษะในการวิธีการที่จะเรียนรู้และแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง
		- นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะ สมกับบริบทชีวิต	สร้างและส่งเสริมการเชื่อมต่อระหว่างโลกของการเรียน (การศึกษา) สู่โลกแห่งการทำงานและเมื่อผู้เรียนเป็นวัยทำงานซึ่งมีวุฒิภาวะและประสบการณ์พอควรจึงน่าจะเป็นโอกาสที่ดีในการส่งเสริมหรือสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อเข้าสู่อาชีพที่ตรงกับความต้องการในบริบทสังคมปัจจุบัน (ซึ่งการปรับตัวให้เข้ากับทักษะใหม่ๆ เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง)
		- เน้นเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหา ความรู้และกำหนด การเรียนรู้ด้วยตนเอง	ส่งเสริมวิธีการเรียนเพื่อเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง
		เน้นทักษะในการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม	ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้เรียน

ตาราง 7 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา	ตัวชี้วัดรวม	การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ	
		ตัวบ่งชี้	**นิยามตัวบ่งชี้**
		พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน	ส่งเสริมคุณลักษณะเชิงบวกของผู้เรียนวัยผุใหญ่ให้สามารถพัฒนาและนำประสบการณ์ที่มีมาปรับใช้ในการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน
2. หลักการ / พันธกิจ	ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวสู่สภาพแวดล้อมใหม่ๆ ผ่านการเอื้ออำนวยให้เกิดความยืดหยุ่นทางระเบียบปฏิบัติ **: Flexible**	**ยืดหยุ่นในระเบียบกฎเกณฑ์**	การให้ความยืดหยุ่นต่อกฎ ระเบียบเพื่อสร้างให้ผู้เรียนปรับ ตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ๆ
3. หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (การจัดกระบวนการเรียนรู้)	เน้นกระบวนการใช้ทักษะเชิงปฏิบัติและดึงประสบการณ์ของผู้เรียนมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างการเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสะดวกและเอื้ออำนวยต่อระบบการเรียนรู้ของผู้เรียน : **Facilitate**	**พัฒนากระบวนการเรียนรู้และสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง**	- การจัดการเรียนรู้ควรสัมพันธ์และนำทักษะต่างๆ ที่ปรับประยุกต์มาจากการปฏิบัติงานในสภาพจริง - ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นการพัฒนาประสิทธิภาพในทักษะการทำงาน
		เน้นการมีส่วนร่วมและนำประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียนมาปรับใช้	- เชื่อมโยงประสบการณ์ที่มีของผู้เรียนเพื่อให้สามารถสร้างเชื่อมต่อความรู้เชิงวิชาการและทักษะทางการปฏิบัติ - ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการและ
		เพิ่มสาระสำคัญในการส่งเสริมวิธีการเรียนเพื่อเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการ	- ส่งเสริมทักษะการสืบค้น และแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองตามศักยภาพที่ผู้เรียนแต่ละคนมี - ส่งเสริมให้เกิดทักษะในการรับรู้สารสนเทศเพื่อสนับสนุนต่อการวิเคราะห์เพื่อเลือกรับและกลั่นกรอง

ตาราง 7 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา	ตัวชี้วัดรวม	การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ	
		ตัวบ่งชี้	**นิยามตัวบ่งชี้**
		ด้วยตนเอง	
		การจัดกระบวนการเรียนรู้ควรเป็นแบบ non linear approach	เน้นการเรียนรู้โดยเข้าถึงเนื้อหาด้วยตนเองหรือ e-learning
		ความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ	- ให้ความสำคัญและตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคล - คำนึงถึงพัฒนาการตามหลักธรรมชาติของช่วงวัยและขจัดทัศนคติเชิงลบที่มีต่อการกลับเข้าศึกษาอีกครั้ง โดยกิจกรรมต้องนำศักยภาพของผู้เรียนมาใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด
		เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถในการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง	- กิจกรรมการเรียนรู้ต้องส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และทักษะการคิดเพื่อวิเคราะห์และจับประเด็นในการเรียนรู้ - เน้นการลงมือปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง -
4. ผู้สอนและผู้เรียน	แต่ละฝ่ายต่างมีส่วนร่วมในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และมีบทบาทในการให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างกัน : **Reciprocal**	**บทบาทของผู้สอน : Encourage** **- ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง**	- ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและนำศักยภาพที่มีมาใช้สร้างระบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตน
		- สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการวินิจฉัยวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้ และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของ	- ผู้สอนเป็นผู้ให้กำลังใจและแนะนำ หรือส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ความคิดเพื่อวิเคราะห์ความต้องการ และรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้ของตนได้ - ผู้สอนไม่ใช่ผู้ป้อนความรู้หรือแนวคิดให้แก่ผู้เรียนหากแต่เป็นผู้ที่แนะนำแนวทางให้ผู้เรียนสร้างแนวคิดของตนจากประสบการณ์ที่มีโดยปราศจากการบังคับหรือชี้นำ (วิจารณ์ พานิช. 2555 : ออนไลน์)

ตาราง 7 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา	ตัวชี้วัดรวม	การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ	
		ตัวบ่งชี้	**นิยามตัวบ่งชี้**
		ตนในกระบวนการเรียนรู้	
		- มอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน	- เพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้เรียนในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนในช่วงวัยต่างๆ อันเป็นการส่งเสริมความเข้าใจและตระหนักในความแตกต่าง และสร้างสมดุลจากการใช้ศักยภาพที่แตกต่างระหว่างบุคคลในกิจกรรมการเรียนรู้
		บทบาทของผู้เรียน : Capability (John Stephenson: 1992) เป็นการที่ผู้เรียนสามารถบูรณาการในเรื่องความรู้ ทักษะ การยอมรับนับถือในตนเอง และการมองคุณค่าต่างๆ	
		- ในกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติสิ่งต่างๆ อย่างมีความเหมาะสม	- ผู้เรียนต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนตามบทบาท หน้าที่ และความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นๆ - ผู้เรียนต้องใช้ลักษณะความเป็นอิสระในการวิเคราะห์และนำความสามารถในการนำตนเองมาประยุกต์ใช้เพิ่มมากขึ้น - ผู้สามารถนำวิธีคิดที่เปิดกว้างเพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ความคิดของตนเองได้ -ผู้เรียนสามารถกำหนดลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้หรือกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองที่เหมาะสมได้ - ผู้เรียนสามารถกำหนดออกแบบและพัฒนาแผนการเรียนรู้ส่วนบุคคลให้เหมาะสมกับหลักสูตรและการประเมินผล
		- ผู้เรียนให้เหตุผลหรือระบุถึงสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับตนเองได้	- ผู้เรียนมีพัฒนาการเป็นไปตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพและสามารถคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ วิเคราะห์ และแก้ปัญหาบนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลในกระบวนการเรียนรู้ได้ -สามารถสร้างกลยุทธ์ในการเรียนรู้สำหรับตนเองซึ่งเป็นแนวคิดในลักษณะเฉพาะรายบุคคลเพื่อเรียนรู้ด้วยการนำตนเองบนหลักการความหลากหลายในการรับรู้ซึ่งมาจากประสบการณ์ของผู้เรียนและภายใต้การควบคุมโดยตนเอง - ผู้เรียนสามารถระบุ หรือกำหนดว่าอะไรเป็นสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้ และทำการออกแบบจากประสบการณ์การเรียนรู้ในลักษณะของการเป็นผู้สร้างความรู้ไม่ใช่เป็นเพียงผู้รับความรู้ (Hase)

ตาราง 7 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา	ตัวชี้วัดรวม	การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ	
		ตัวบ่งชี้	**นิยามตัวบ่งชี้**
		- ใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ	- ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ที่เกิดจากพัฒนาการและเป็นไปตามบทบาททางสังคม - ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยเป็นส่วนสำคัญในการสร้างการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ - ในกระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนจะตระหนักถึงขีดความสามารถของตนเองซึ่งสะท้อนตามธรรมชาติ และขยายความรวมถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม สะท้อนผ่านทางประสบการณ์ และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น
		- เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์ทั้งในลักษณะแต่ละบุคคลและความสัมพันธ์กับผู้อื่นในสถานการณ์ทางสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงและหลากหลากหลาย	- ผู้เรียนต้องได้รับความรู้และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้และสามารถนำไปใช้ได้ทันที - ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาเพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต - มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นไปที่ประสบการณ์ของผู้ใหญ่มากกว่าการให้ความสำคัญเพียงเทคนิคการสอนที่เป็นการส่งผ่านความรู้

ตาราง 7 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา	ตัวชี้วัดรวม	การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ	
		ตัวบ่งชี้	**นิยามตัวบ่งชี้**
5. สภาพแวดล้อมและการบริการการศึกษา	เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เปลี่ยนผ่านมาจากการศึกษานอกระบบ และสะดวกในโอกาสการเข้าถึง : **Openness to Learning Opportunities**	**- สื่อและแหล่งการเรียนรู้**	- ประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับประสบการณ์หรือลักษณะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ - ส่งเสริมทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ประกอบการเรียนรู้ในลักษณะการเชื่อมต่อกับการนำไปปฏิบัติจริงเพื่อตอบสนองต่อสภาพการทำงาน - เพิ่มทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสืบค้นความรู้ และการใช้แหล่งค้นคว้าเช่น หอสมุดหรือการใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลต่างๆ อย่างเหมาะสม
		- สภาพแวดล้อมการเรียนรู้	- สร้างความรู้สึกไม่เป็นทางการและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถในการเรียนรู้
			- ส่งเสริมให้มีกลุ่มที่เป็นนักศึกษาวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านเพื่อเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนความรู้ ทัศนคติ และมุมมองที่สามารถสร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันเพื่อลดอัตราการออกกลางคัน
		การบริการการศึกษา	- ให้คำแนะนำในการรับบริการทางการศึกษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
			- ระบบลงทะเบียนที่มีความยืดหยุ่นในด้านเวลาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถจัดสรรค่าใช้จ่ายในการศึกษา
			- ส่งเสริมการเข้าถึงและสร้างความไว้วางใจต่อระบบให้คำปรึกษาทั้งในส่วนของการให้คำปรึกษาทางวิชาการ การวางแผนชีวิตและการประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิตในมหาวิทยาลัย ซึ่งอาจจัดเป็นระบบพี่เลี้ยงหรือโปรแกรมให้คำปรึกษาที่ช่วยให้ผู้เรียนใหม่ปรับตัวจากการเปลี่ยนผ่าน
			- การจัดโปรแกรมปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ควรให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่เพื่อสร้างการเตรียมตัวและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ภายในมหาวิทยาลัยได้อย่างเหมาะสม
			- จัดทำ website เพื่อให้ผู้เรียนที่เปลี่ยนผ่านได้รับรู้ข้อมูล หรือประกาศต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง หรือเป็นลักษณะการนำ social network มาปรับใช้เพื่อแจ้ง หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลทั้งระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง
			- ระบบการเงินควรยืดหยุ่นและสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงแหล่งทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนผู้เรียน

ตาราง 7 (ต่อ)

การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา	ตัวชี้วัดรวม	การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ	
		ตัวบ่งชี้	**นิยามตัวบ่งชี้**
6. การวัดและประเมินผล	ให้โอกาสในการมีส่วนร่วมการออกแบบระบบการวัดและประเมินผลให้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับศักยภาพในช่วงวัย และลักษณะของผู้เรียน	**คำนึงถึงศักยภาพและการพัฒนาตามช่วงวัย**	- อาจยืดหยุ่นโดยอนุญาตนำโครงการที่ผู้เรียนปฏิบัติอยู่ในสถานที่ทำงานมาปรับใช้ในการให้คะแนนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนได้

บทที่ 3
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ วิธีดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

1. ศึกษากรอบรูปแบบจากการศึกษาเอกสาร

2. ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาระบบระดับอุดมศึกษา โดยการนำแนวคิดในข้อที่ 1 สร้างแบบสนทนากลุ่ม และสร้างแบบสอบถามไปถามกลุ่มตัวอย่าง โดยมีลำดับขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.2 การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

2.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

1. การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ ซึ่งได้จากผลการวิจัยสภาพ ปัญหา และความต้องการรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของกลุ่มตัวอย่างในตอนที่ 1

2. สร้างเครื่องมือประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

3. ผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

3.1 ประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

3.2 เครื่องมือประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

ตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ ประกอบด้วยการนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบที่สร้างขึ้นตามตอนที่ 2 มาสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อนำไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างโดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพ

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

1. ศึกษากรอบรูปแบบจากการศึกษาเอกสาร

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบระดับอุดมศึกษาซึ่งประกอบด้วย 1) การศึกษาเอกสาร (Documentary Study) จากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) ร่างกรอบแนวคิดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ และ 3) ศึกษาสภาพปัญหาของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบระดับอุดมศึกษาโดยการสร้างกรอบแนวคิดการสร้างเครื่องมือที่ใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาเอกสาร (Documentary Study) แนวคิด ทฤษฎีที่มีความเกี่ยวข้อง และครอบคลุมบริบท หรือลักษณะเฉพาะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบผ่านการศึกษาข้อมูลที่มาจากแหล่งต่างๆ เช่น การศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย วิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา และการศึกษาจากบทความวิจัย และบทความวิชาการที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศเพื่อนำมาสรุปเป็นประเด็นหลักๆ โดยการวิเคราะห์เอกสารจัดทำขึ้นโดยครอบคลุมประเด็นต่างๆ ได้แก่ 1) กฎหมาย นโยบายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2) การศึกษาตลอดชีวิต 3) การศึกษานอกระบบโดยศึกษาจากแนวคิดต่างๆ ที่เกี่ยวกับการให้ความหมาย ความสำคัญ หลักการ และการจัดการเรียนการสอนนอกระบบในปัจจุบันนอกจากนี้ทำการศึกษาลักษณะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จากการศึกษานอกระบบ 4) การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา ในประเด็นที่เกี่ยวกับความสำคัญ หลักการ พันธกิจ แนวโน้มการจัดการเรียนการสอน และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน

5) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ในประเด็นเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ อุปสรรคต่อการเรียนรู้ และทำการเปรียบเทียบแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้ใหญ่ และความแตกต่างกับการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา ครอบคลุมแนวคิดสำคัญได้แก่ 1) Andragogy ของ Malcolm S. Knowles และ 2) Heutagogy ของ Hase, Stewart &Kenyon, Chris และ 3) ทฤษฎีการเปลี่ยนผ่าน (Transition Theory) จากแนวคิดของ William Bridges หรือ Bridges's Model และ ทฤษฎีการเปลี่ยนผ่านของ Nancy K. Schlossberg's Transition Theory หรือ Schlossberg's Transition Model โดยการวิจัยครั้งนี้จะนำแนวคิดทฤษฎีของ Nancy K. Schlossberg มาศึกษาสภาพ ปัญหาในการเปลี่ยนผ่านของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้ทำการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการกลับเข้าสู่ระบบการศึกษาของกลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

2. สังเคราะห์กรอบแนวคิดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา 2. ปรัชญา 3. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน 4. การจัดกระบวนการเรียนรู้ 5. หลักการ หรือวัตถุประสงค์ 6. การวัดและประเมินผล เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

2. ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาระบบระดับอุดมศึกษา โดยดำเนินการใน 2 ลักษณะคือ การสนทนากลุ่ม และการให้ข้อมูลโดยแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังนี้

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย คือ ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในช่วงปี 2555-2556 จำนวน 1,085 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมาจากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 270 คน โดยตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie R.V. and Morgan, D.W. 1970: 607-610) โดยจำแนกเป็นการดำเนินการดังนี้

กลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่มคือ ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จำนวน 92 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และตามความสมัครใจ (Volunteer Sampling)

กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลโดยแบบสอบถามคือ ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา จำนวน 178 คนซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และตามความสมัครใจ (Volunteer Sampling)

2.2 การสร้างเครื่องและการตรวจสอบคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและการสนทนากลุ่ม ซึ่งมีขั้นตอนและรายละเอียดดังนี้

การสร้างเครื่องมือ เพื่อทำการศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบระดับอุดมศึกษามีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ร่างกรอบแนวคิดการสร้างเครื่องมือเพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

2. แบบการสนทนากลุ่มตามกรอบในข้อ 1 เพื่อรวบรวมข้อมูลสภาพ ปัญหา ความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จากนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สร้างขึ้นตามองค์ประกอบที่มีผลต่อการความสามารถในการรับมือและการปรับตัวสู่การเปลี่ยนผ่านของชลอสเบิร์ก (Nancy K. Schlossberg) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 4's ได้แก่ S1. Situation : สถานการณ์ S2. Self: ตัวตน S3. Support : การสนับสนุน และ S4. Strategy : การกำหนดกลยุทธ์ (Schlossberg Nancy. 1984; cited in Santiago, Cecilia.. 2004: Online, Schlossberg Nancy. 1995; cited in Summers, Susan L.2002: Online, Monica S. Powers. 2010: online , Christina Marie Dunn Carpenter. 2011: online) จำแนกคำถามออกได้เป็น 9 ประเด็นดังนี้ S1 ได้แก่ 1. เหตุผลในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา 2. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการศึกษาระดับอุดมศึกษา 3. การเรียนเป็นไปตามที่ตั้งใจหรือคาดหวังหรือไม่ 4. ปัญหาในการปรับตัว 5. ปัญหาหรือความลำบากที่พบเมื่อเข้าศึกษาต่อ S2 ได้แก่ 6. สภาพแวดล้อมทางการเรียน S3 ได้แก่ 7. ความต้องการหรือการได้รับความช่วยเหลือที่ส่งเสริมหรือเอื้อต่อการเรียนรู้ 8. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา และ S4 ได้แก่ 9. ประสบการณ์จากการเรียนรู้ต่างๆ

3. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบระดับอุดมศึกษาครอบคลุม6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา 2. ปรัชญา 3. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน 4. การจัดกระบวนการเรียนรู้ 5. หลักการ หรือวัตถุประสงค์ 6. การวัดและประเมินผล ทั้งนี้แบบสอบถามได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมซึ่งเป็นข้อคำถามปลายเปิด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยได้ดำเนินการโดยให้ผู้เชี่ยวชาญเป็นตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือตามขั้นตอนดังนี้

1. บัณฑิตวิทยาลัยออกหนังสือแต่งตั้งให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ และขอความอนุเคราะห์ให้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัย

2. ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่และด้านการศึกษานอกระบบ ด้านการอุดมศึกษา และด้านการวิจัยตรวจเครื่องมือวิจัยแบบสอบถามความคิดเห็น ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ภาษาที่ใช้และนำมาปรับปรุงเพื่อให้มีความถูกต้องสมบูรณ์สำหรับนำไปใช้ศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบระดับอุดมศึกษาโดยพิจารณาจากความถูกต้อง ความชัดเจนของสำนวนภาษา (รายละเอียดดังปรากฏในภาคผนวก ค) โดยใช้เกณฑ์การกำหนดคะแนนความคิดเห็นไว้ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่า ข้อคำถามในแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่า ข้อคำถามในแบบสอบถามมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

-1 หมายถึง แน่ใจว่า ข้อคำถามในแบบสอบถามไม่มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

ผลการพิจารณาความเห็นของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคน นำไปหาค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา หรือค่าดัชนีความสอดคล้องแล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่าระหว่าง 0.50-1.00 โดยข้อคำถามทั้งหมด 89 ข้อมีค่าตั้งแต่ 0.60-1.00 จึงถือว่า ใช้ได้ทุกข้อคำถาม แต่มีประเด็นที่ต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อความชัดเจนในข้อคำถาม โดยนำแบบสอบถามไปปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องทั้งในเรื่องภาษาและเนื้อหาตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อเสนอประธานและกรรมการพิจารณาการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (รายละเอียดในภาคผนวก จ)

3. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Tryout) กับผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และกำลังศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในสถาบันต่อไปนี้ วิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์ วิทยาลัยชุมชนสมุทรสาคร และวิทยาลัยอาชีวศึกษากรุงเทพธุรกิจ จำนวน 30 คน (รายละเอียดดังปรากฏในภาคผนวก ข) นำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้และตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเสร็จสมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูล

2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบระดับอุดมศึกษาดังนี้

1. บัณฑิตวิทยาลัยออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล (รายละเอียดดังปรากฏในภาคผนวก ข)

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง 2 วิธี

2.1 จัดสนทนากลุ่ม และบันทึกข้อมูลตามแบบสนทนากลุ่ม โดยเก็บรวบรวมข้อมูล 9 กลุ่มดังรายละเอียดต่อไปนี้

ครั้งที่	วัน/เดือน/ปี	กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน
1	วันเสาร์ที่ 26 กรกฎาคม 2557	ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตราชเทวีและเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา	10 คน
2	วันเสาร์ที่ 20 กันยายน 2557	ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากการศึกษานอกระบบและเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏ	10 คน
3	วันเสาร์ที่ 17 มกราคม 2558	ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตจอมทองและเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา	9 คน
4	วันเสาร์ที่ 21 มีนาคม 2558	ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากการศึกษานอกระบบและเข้าศึกษาต่อวิทยาลัยชุมชน	9 คน
5	วันอังคารที่ 31 มีนาคม 2558	ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากการศึกษานอกระบบและเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยเอกชน	8 คน
6	วันเสาร์ที่ 4 เมษายน 2558	ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางคอแหลมและเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา	13 คน
7	วันอาทิตย์ที่ 19 เมษายน 2558	ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากการศึกษานอกระบบและเข้าศึกษาต่อวิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน	17 คน
8	วันพุธที่ 22 เมษายน 2558	ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากการศึกษานอกระบบและเข้าศึกษาต่อวิทยาลัยชุมชน	10 คน
9	วันเสาร์ที่ 23 พฤษภาคม 2558	ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากการศึกษานอกระบบและเข้าศึกษาต่อกลุ่มนักศึกษาเทียบระดับ	6 คน

2.2 การเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยซึ่งอนุเคราะห์ข้อมูลการศึกษาต่อของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่สำเร็จการศึกษาจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตพื้นที่ต่างๆ และเก็บรวบรวมจากการใช้แบบสอบถามออนไลน์

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องเสร็จเรียบร้อยแล้ว จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์คำนวณหาค่าสถิติดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อสภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบระดับอุดมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นสถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งการแปลความหมายค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบแบ่งเป็น 5 ระดับ

คะแนน 4.50-5.00	หมายถึง	มากที่สุด
คะแนน 3.50-4.49	หมายถึง	มาก
คะแนน 2.50-3.49	หมายถึง	ปานกลาง
คะแนน 1.50-2.49	หมายถึง	น้อย
คะแนน 1.00-1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด

3. ส่วนข้อมูลที่เป็นประเด็นจากการสนทนากลุ่ม หรือข้อคำถามที่เป็นลักษณะข้อคำถามปลายเปิด หรือเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ หรือการบรรยายเชิงพรรณนาใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการสังเคราะห์หาข้อสรุป

2.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

นำผลการศึกษาสภาพ ปัญหา ความต้องการของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. สร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

1.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามแยกตามองค์ประกอบและผลการวิเคราะห์รายละเอียดขององค์ประกอบ

1.2 จัดลำดับความต้องการของรูปแบบโดยยึดตามรายองค์ประกอบและตามรายข้อของแต่ละองค์ประกอบ

1.3 สรุปรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

สำหรับรายละเอียดผลการวิเคราะห์ดังปรากฏรายละเอียดในบทที่ 4 ตอนที่ 2

2. ผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

2.1 การประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 11 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนนี้จำแนกได้เป็น 2 กลุ่มได้แก่ 1. ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ หรือประสบการณ์ในการกำหนดนโยบาย การบริหาร และการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและ 2. ผู้เชี่ยวชาญด้านการอุดมศึกษาซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ หรือประสบการณ์โดยตรงในการกำหนดนโยบาย การบริหาร และการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา (รายชื่อดังปรากฏในภาคผนวก ก)

2.2 เครื่องมือประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ (รายละเอียดดังปรากฏในภาคผนวก ค)

เครื่องมือที่ใช้ดำเนินการในขั้นตอนนี้เลือกใช้แบบสอบถามซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ ซึ่งได้ดำเนินการสร้างตามรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ ซึ่งรายละเอียดในการประเมินแต่ละระดับคะแนนมีความหมายดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติน้อยที่สุด

สำหรับแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อคำถามที่เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. หลักการ หรือวัตถุประสงค์ 2. ปรัชญา 3. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน 4. การจัดกระบวนการเรียนรู้ 5. การวัดและประเมินผล 6. สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา ทั้งนี้แบบสอบถามได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 การประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

ตอนที่ 2 ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญจากข้อคำถามปลายเปิด

การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบได้จากการสรุปผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ โดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สำหรับรายละเอียดผลการวิเคราะห์ดังปรากฏรายละเอียดในบทที่ 4 ตอนที่ 2

ตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

นำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบที่สร้างขึ้นตามตอนที่ 2 มาสร้างเป็นแบบสอบถามเพื่อเป็นเครื่องมือในการประเมินโดยนำไปสอบถามกลุ่มตัวอย่างโดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาซึ่งนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาจำนวน 71 คนได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และตามความสมัครใจ (Volunteer Sampling)

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นโดยนำข้อความจากแบบสอบถามจากการให้ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญซึ่งได้ทำการประเมินองค์ประกอบ และเนื้อหาแล้ว มาพัฒนาเพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับสอบถามเพื่อประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ ในเชิงความเหมาะสม และความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ซึ่งครอบคลุมรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบใน 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การจัดกระบวนการเรียนรู้ 2. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน 3. หลักการ หรือวัตถุประสงค์ 4. การวัดและประเมินผล 5. สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา 6.) ปรัชญา ทั้งนี้แบบสอบถามในขั้นตอนนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วน

ประมาณค่า (Rating Scale) การวิเคราะห์ข้อมูลเกณฑ์ในการพิจารณาความเห็นแต่ละระดับคะแนนมีความหมาย ดังนี้

คะแนน 5	หมายถึง	เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมากที่สุด
คะแนน 4	หมายถึง	เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมาก
คะแนน 3	หมายถึง	เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติปานกลาง
คะแนน 2	หมายถึง	เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติน้อย
คะแนน 1	หมายถึง	เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติน้อยที่สุด

3.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบดังนี้

1. บัณฑิตวิทยาลัยออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล (รายละเอียดดังปรากฏในภาคผนวก ข)

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์คำนวณหาค่าสถิติดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

2. ข้อมูลที่เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การวิเคราะห์ข้อมูลเกณฑ์ในการพิจารณาความเห็นแต่ละระดับคะแนนมีความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 ผู้ตอบคิดเห็นว่า เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 ผู้ตอบคิดเห็นว่า เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 ผู้ตอบคิดเห็นว่า เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50-2.49 ผู้ตอบคิดเห็นว่า เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 ผู้ตอบคิดเห็นว่า เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติน้อยที่สุด

3. ข้อมูลความคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากการที่ผู้ตอบแบบสอบถามในส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิดดำเนินการโดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

บทที่ 4
การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบโดยผู้วิจัยได้แสดงสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นตอนดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
$\overline{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็นตอนตามลำดับขั้นตอนของการวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบจากการสนทนากลุ่มและแบบสอบถามดังนี้

ตอนที่ 1.1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาโดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วนได้แก่

1. ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบการสนทนากลุ่ม

ตอนที่ 1.2 ผลศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาโดยการวิเคราะห์แบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วนได้แก่

1. ผลการศึกษาข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ
3. ผลการวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และความต้องการตามแนวทฤษฎีการเปลี่ยนผ่านของชลอสเบิร์ก (Schlossberg's Transition Theory)

ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้เชี่ยวชาญ

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

ตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบโดยอาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษา

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

ตอนที่ 1.1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาโดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาโดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม ซึ่งประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วนได้แก่ 1. ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มและ 2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อเสนอแนะจากการสนทนากลุ่ม

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (N=92)

สถานภาพ	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	กลุ่ม 4	กลุ่ม 5	กลุ่ม 6	กลุ่ม 7	กลุ่ม 8	กลุ่ม 9	รวม	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ											
ชาย	5	4	3	6	2	5	1	5	3	35	38.04
หญิง	5	9	6	2	8	1	16	4	7	57	61.96
รวม	**10**	**13**	**9**	**8**	**10**	**6**	**17**	**9**	**10**	92	100.00

ตาราง 8 (ต่อ)

สถานภาพ	กลุ่ม 1	กลุ่ม 2	กลุ่ม 3	กลุ่ม 4	กลุ่ม 5	กลุ่ม 6	กลุ่ม 7	กลุ่ม 8	กลุ่ม 9	รวม	
	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	จำนวน	ร้อยละ
2. หลักสูตรที่เข้าศึกษาต่อ											
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและอนุปริญญา	1	1	5			6	17	9	10	49	53.26
ปริญญาตรี	9	12	4	8	10					43	46.74
รวม	**10**	**13**	**9**	**8**	**10**	**6**	**17**	**9**	**10**	92	100.00
3. ประเภทสถาบันที่เข้าศึกษาต่อ										0	0.00
ระดับวิทยาลัย(วิทยาลัยเทคนิค/อาชีวศึกษาและวิทยาลัยชุมชน)	1	1	4				17	9	10	42	45.65
ระดับมหาวิทยาลัย	9	12	5	8	10					44	47.83
ไม่มีข้อมูล											
รวม	**10**	**13**	**9**	**8**	**10**		**17**	**9**	**10**	86	93.48
4. สาขาวิชา (International Standard Classification of Education : ISCED)											
การศึกษา											
การศึกษาปฐมวัย	1		1					1		3	3.26
มนุษยศาสตร์และศิลปะ										**10**	**.**
นิเทศศาสตร์	2			1						3	3.26
ศิลปกรรม				4						4	4.35
ศิลปะและการออกแบบภาพถ่าย				3						3	3.26
สังคมศาสตร์, บริหารธุรกิจและกฎหมาย											
การจัดการทั่วไป	2	4	1		9				8	24	26.09
รัฐประศาสนศาสตร์	1									1	1.09
คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	2		1				2	2	2	9	9.78
บัญชี	1		1				10			12	13.04
นิติศาสตร์		2								2	2.17
รัฐศาสตร์		4			1					5	5.43
การตลาด		2	1				5			8	8.70
การประชาสัมพันธ์และการสื่อสารองค์การ			1							1	1.09
การสื่อสารมวลชน			1							1	1.09
การปกครองส่วนท้องถิ่น			1					6		7	7.61
วิทยาศาสตร์											
วิทยาการคอมพิวเตอร์	1									1	1.09
วิศวกรรมศาสตร์											
วิศวกรรมศาสตร์			1							1	1.09
ช่างอุตสาหกรรม						6				6	6.52
อื่น ๆ											
รัฐศาสตร์และมนุษยศาสตร์(สื่อสารมวลชน)		1								1	1.09
รวม	**10**	**13**	**9**	**8**	**10**	**6**	**17**	**9**	**10**	**92**	**100.00**

ตาราง 8 แสดงข้อมูลของผู้เข้าร่วมสนทนาจำนวน 92 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 57 คน (ร้อยละ 61.96) เป็นชาย 35 คน (ร้อยละ 38.04) ส่วนใหญ่เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและระดับอนุปริญญา 49 คน (ร้อยละ 53.26) ระดับปริญญาตรี 43 (ร้อยละ 46.74) ส่วนใหญ่ศึกษาในกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจ และกฎหมาย 70 (ร้อยละ 64.40) และมาจากประเภทสถาบันการศึกษา 6 ประเภทคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเปิด มหาวิทยาลัยเอกชน วิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษาของรัฐ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน และวิทยาลัยชุมชน

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มตามลำดับคำถามดังนี้

1. เหตุผลในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา

เหตุผลในการเข้าศึกษาต่อของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน.ซึ่งได้เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามีประเด็นสำคัญ 4 ลักษณะเรียงตามลำดับได้แก่ 1. เพื่อการพัฒนาด้านการประกอบอาชีพ 2. เพื่อพัฒนาตนเอง 3. เพื่อชดเชยโอกาสที่หายไปในวัยเด็ก (เติมเต็มโอกาสที่ขาดหายไป) และ 4. ศึกษาต่อเพื่อเป็นความภาคภูมิใจครอบครัวซึ่งแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

1. เพื่อการพัฒนาด้านการประกอบอาชีพซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในกลุ่มของผู้ใหญ่ซึ่งมีแรงจูงใจจากการทำงานเป็นหลักจำแนกลักษณะของแรงจูงใจ 2 ลักษณะคือ 1.แรงจูงใจภายในตนเองของนักศึกษาและ 2. แรงจูงใจภายนอกโดยภาพรวมเกิดจากแรงกดดันภายในที่ทำงานหรือความกดดันจากหน้าที่การงานซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการสร้างสถานภาพทางการทำงานให้มั่นคงขึ้นทั้งนี้แต่ละประเด็นมีเหตุผลประกอบตัวอย่างดังนี้

1.1 แรงจูงใจภายในตนเองของนักศึกษาส่วนใหญ่เกิดจากความต้องการในการนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนไปใช้เพื่อพัฒนาวิธีการทำงานให้ดีขึ้นหรือเพื่อนำวุฒิการศึกษาไปใช้พัฒนาตนเองในด้านการประกอบอาชีพเช่น

"...การทำธุรกิจส่วนตัวต้องมีลูกน้องและรู้สึกว่าความคิดด้านเดียวจะแคบไม่เพียงพอต่อการบริหารบุคคล..."

"...การเรียนจะทำให้พัฒนางานที่เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนได้..."

"...ต้องการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ในการทำงานและเพื่อนำไปในใช้ในชีวิตประจำวันโดยเฉพาะเพื่อพัฒนางานในหน้าที่ของตน..."

"...อยากมีความมั่นใจในการทำงานและถ้าเป็นไปได้อยากนำไปใช้เพื่อศึกษาต่อเพิ่มความรู้ความมั่นใจในการทำงาน..."

"...อยากพัฒนาตัวเองเผื่อจะมีโอกาสได้ปรับวุฒิบ้างเพื่อได้ไปสอบหรือเรียนต่อเหมือนกับคนอื่นๆ บ้าง..."

"...มาเรียนต่อเพราะคิดว่าวุฒิม. 6 ต่อไปเรื่อยๆ มันเป็นไปไม่ได้เลยต้องมีวุฒิปริญญาตรี (ความต้องการของตนเองและเป็นแรงผลักดันมาจากตัวเองมากที่สุด) และคิดว่าเคยได้รับที่ 15,000 แล้วจะไม่ยอมถอยไปรับแค่แปดเก้าพันเด็ดขาดดังนั้นต้องเรียนเพื่อให้ได้วุฒิที่จะทำให้ได้เงินเดือน (ค่าตอบแทน)ที่สูงขึ้นกว่าเดิม..."

"...สมัยนี้การทำงานที่ไหนวุฒิการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญถามตัวเองว่า "เงินเดือน9,000 บาทอยู่ได้ไหมและยิ่งเราไม่ค่อยมีและมีค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นทั้งค่าเช่าบ้านต้องซื้อต้องหาทุกอย่างเงินเดือนเก้าพันอยู่ไม่รอดต้องเรียนเพิ่มเพื่อให้ได้ปริญญาเพื่อให้ได้รับค่าตอบแทนที่เพิ่มขึ้นแน่นอนถ้าผ่านโปรก็จะได้เพิ่มขึ้น..."

"...วุฒิการศึกษาจะทำให้ได้ปรับเงินเดือนให้สูงขึ้น..."

"...อยากมีความรู้ทางการบริหารจะได้ไปทำธุรกิจเล็กหรือมีอาชีพอิสระไม่อยากต้องเป็นคนงานและเบื่อที่จะเป็นลูกจ้างเขาแล้ว..."

1.2 แรงจูงใจภายนอกหรือมาจากภายในองค์กรซึ่งส่วนใหญ่เป็นความกดดันที่นักศึกษาได้รับจากการทำงานซึ่งมีผลโดยตรงต่อหน้าที่การงานเช่น

"...แรงจูงใจหรือเหตุผลสำคัญที่มาเรียนเกิดจากที่ทำงานอย่างเดียวเลยเนื่องจากอยู่ในองค์กรที่ให้ความสำคัญกับวุฒิการศึกษามากวุฒิการศึกษาที่ตัวเองมีคือ ปวส. เป็นพนักงานหนูรู้สึกด้อยกว่าคนอื่นต่อมาทุกสิ่งอย่างที่ทำงานจะให้ความสำคัญกับคนที่จบปริญญาตรีคนที่ต่ำกว่าป.ตรีไม่ต้องพูดถึงคุณมีหน้าที่อย่างเดียวคือทำงานทำงานทำงานและทำงานตลอดไปจึงรู้สึกว่าทำไมเราก็เป็นพนักงานคนนึงขององค์กรที่ทำงานมานานแล้วมันเทียบอะไรกันไม่ได้กับคนที่มาใหม่แต่มีวุฒิปริญญาตรีเลยเหรอทั้งที่ในการทำงานเรารู้มากกว่าและเก่งกว่า (สามารถตอบคำถามได้ทุกเรื่องในขณะที่คนจบปริญญาตรีตอบรายละเอียดเกี่ยวกับการทำงานไม่ได้เลยแต่มีความสำคัญและมีคนฟังมากกว่าพอทุกอย่างจะด้อยกว่าเขาไปหมดไม่ว่าจะเก่งแค่ไหนเราจะเป็นได้แค่พนักงาน..."

"...ต้องการอัพเกรดตนเองในเรื่องรายได้ในการทำงานและพยายามจะอัพตัวเองให้ได้..."

"...เผื่อได้งานใหม่ที่ดีขึ้นไม่ต้องเหนื่อยมากเหมือนงานที่ทำอยู่ทุกวันนี้..."

"...เพื่อการเลื่อนขั้นให้สูงขึ้นอยากเลื่อนตำแหน่งบ้าง..."

"...อยากพัฒนาด้านวุฒิการศึกษาเพื่อจะได้มีโอกาสเป็นครูพี่เลี้ยงอยากมั่นคงในหน้าที่ตอนนี้เหมือนเราขาดเราไม่มีวุฒิการศึกษาที่จะทำให้เรามั่นคง..."

"...อยากหางานใหม่ที่มันได้เงินเยอะขึ้นก็คิดว่าเรียนหนังสือนี่แหละจะเป็นวิธีช่วยเราได้..."

"...ความกดดันจากตนเองความกดดันจากรอบข้าง (โดยเฉพาะที่ทำงาน)การปรับตำแหน่งในที่ทำงานความเชื่อมั่นของเพื่อนร่วมงานที่ส่วนใหญ่เขาเรียนจบการศึกษาระดับปริญญาทำให้คิดว่าการศึกษาแค่นี้ไม่พอที่สร้างความมั่นใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่นนอกจากนี้ครอบครัวภูมิใจที่ได้กลับมาเรียนอีกครั้ง..."

"...คิดว่า เลื่อนตำแหน่งได้ก็ต่อเมื่อต้องมีการศึกษาจะทำงานเก่งแค่ไหนเขาก็ไม่มองหรอกเพราะเราเหมือนคนการศึกษาน้อยพูดยังไงก็เสียงไม่ดังไม่มีใครได้ยินเรา..."

"...มาเรียนเพราะในที่ทำงานเราจบน้อยทำให้แตกต่างจากคนอื่นทั้งเงินเดือนและความเชื่อถือหรือสายตาคนอื่นที่มองเรา..."

2. เพื่อพัฒนาตนเอง ซึ่งโดยภาพรวมเป็นการนำความรู้ไปใช้เพื่อเรียนต่อหรือเพื่อทำให้ตนเองอยู่ในสังคมที่มันเปลี่ยนแปลงได้แต่อย่างไรก็ตามผู้ร่วมสนทนากลุ่มก็ยังคงมุ่งประเด็นไปที่เป้าหมายทางด้านการพัฒนาอาชีพแม้จะไม่เด่นชัดดังประเด็นก่อนหน้านี้เช่น

"...ต้องการเรียนเพื่อยกระดับความรู้ให้แก่ตนเองเพื่อให้มีอนาคตที่ดีขึ้น..."

"...ต้องการพัฒนาตัวเองแต่มันก็อยู่ที่ตัวบุคคล (ถ้าเหมารวมไม่ได้เพราะความรู้ของกศน.อยู่ที่ใครจะดึงส่วนไหนมาใช้ให้เป็นประโยชน์มากที่สุดบางคนต้องการความรู้ในระดับขั้นที่สูงขึ้นในขณะที่บางคนต้องการแค่วุฒิเฉย ๆ เพื่อที่จะปรับระดับเงินเดือนไม่ขวนขวายศึกษาเพิ่มเติม)บางคนขาดโอกาสจริง ๆ บางคนเกเรแต่ต้องการวุฒิ..."

"...ทั้งทำงานทั้งเรียนด้วยเต็มสัปดาห์แต่ก็ต้องทนเพราะมันจำเป็นต้องการได้วุฒิไปเรียนต่ออยากเป็นที่ยอมรับของคนรอบข้าง..."

"...ความต้องการต้องเรียนรู้เพื่อจะได้มีความรู้มากขึ้นเพื่อยกระดับการศึกษาเพื่อหน้าที่ทางการงานที่ดีขึ้น..."

"...ต้องการนำความรู้มาพัฒนาตัวเอง วุฒิกศน. มันน้อยอย่างไรก็ต้องเรียน เงินเดือนน้อยถ้าวุฒิกศน.ไปสมัครเขาก็ไม่พิจารณา..."

"...ต้องการพัฒนาตนเองเพราะเป็นพนักงานในโรงงาน อยากที่จะหาความรู้เพื่อที่จะพัฒนาตนเอง..."

"...เรียนต่อก็จะเป็นไปเพื่อตัวเองเพราะเชื่อว่าการเรียนมีประโยชน์กับตัวเองมาก ๆ ..."

"...เรียนเพราะอย่างน้อยก็อยากจะเอาความรู้ไปใช้ในชีวิต..."

"...แรงกระตุ้นอยากมีความรู้เพิ่มเติมอยากสร้างความเชื่อมั่นศรัทธาให้คนรอบ ๆ ข้างและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ตนเอง..."

"...สังคมมันเปลี่ยนมากเราอยากที่จะเรียนรู้ไปได้เรื่อย ๆ บางทีเราไม่ได้ต้องการเอาไปอัพฐานเงินเดือนหรอกแค่อยากได้ความรู้ไปพัฒนาตนเองให้คนยอมรับเรา..."

"...อยากได้ความรู้และให้คนอื่นยอมรับว่าเราเรียนมหาวิทยาลัย..."

"...อยากทำให้ลูกเห็นว่าเราก็เรียนนะเราเป็นแม่คนถ้าไม่เรียนเราจะสอนเขาได้ยังไง"

"...เป็นเป้าหมายนะว่า อยากจะสอนลูกได้โดยเฉพาะนั่งสอนการบ้านลูกเนี่ยหนูจะภูมิใจมากๆ เลย ยิ่งเวลาลูกมีปัญหาการบ้านแล้วมาถามเราแล้วเราตอบได้เนี่ยจะทำให้เขาเชื่อถือเรา..."

"...อยากกลับมาเรียนเพราะเป็นคิดมาตลอดว่า อยากเรียนหนูก็เรียนอยากทำงานก็ทำเป็นคนกำหนดทุกอย่างด้วยตนเองแต่ถ้าเรียนแล้วทำงานในเวลาเรียนสำหรับหนูรู้สึกว่าเหนื่อยกับชีวิตมากเกินไปเพราะเวลาเรียนอย่างน้อยต้อง 8 ชั่วโมงไหนจะนั่งรถไปเรียน (การเดินทาง) ร่างกายรู้สึกเหนื่อยเกินความจำเป็นจึงไม่อยากทำพาร์ทไทม์เลือกที่จะไม่ทำงานเพราะยึดหลักว่าเรียนให้เต็มที่ทำงานก็ทำงานให้เต็มที่... ถ้าเกิดทำงานไปด้วยเรียนไปด้วยมันเหนื่อยเกินไปมันทำให้วิถีชีวิตตัวเองเปลี่ยนไป..."

3. เพื่อชดเชยโอกาสที่หายไปในวัยเด็ก และเติมเต็มโอกาสที่ขาดหายไป ผู้สนทนากลุ่มที่ให้เหตุผลในประเด็นนี้โดยภาพรวมค่อนข้างจะเป็นกลุ่มนักศึกษาที่มีอายุมากหรือเกินจากกลุ่มนักศึกษาทั่วไปที่อยู่ในวัยเรียนระดับอุดมศึกษาซึ่งเลือกที่จะศึกษาต่อด้วยเหตุผลส่วนใหญ่เพื่อชดเชยโอกาสทางการศึกษาให้แก่ตนเองเช่น

"...ความมุ่งมั่นตั้งแต่แรกตอนเป็นเด็กไม่มีโอกาสได้เรียน (ตอนนี้อายุ42 ปีแล้ว) พยายามขวนขวายความรู้เพราะสิ่งต่างๆ (ความรู้เป็นสิ่งที่ตนเองยังขาด)ปรับสภาพตัวเองขึ้นมาเรื่อยๆ พยายามที่เรียนให้สูงสุด..."

"...ชอบเรียนหนังสือแต่ตอนเด็กๆ ไม่สะดวกที่จะเรียน แต่พอโตขึ้นสังคมก็บีบให้เราต้องไปเรียนเพราะการอยู่ในสังคมความน่าเชื่อถือการพูดอะไรแล้วมีคนอื่นฟังมันจำเป็นมากๆ ถ้าเราไม่เรียนก็จะไม่รู้เขาก็จะย้อนว่ารู้ได้ยังไงตัวเองก็ไม่มีการศึกษามาจะคิดว่ามันถูกได้อย่างไรต้องการลบคำปรามาสของคนอื่นๆ ก็ต้องทำให้เขาเห็นว่าเราทำได้..."

"...ไปลงเรียนไว้ที่มหาวิทยาลัย (ชื่อมหาวิทยาลัย) ด้านการบริหารจัดการไม่ได้คิดอะไรมากแค่ผมอยากชดเชยโอกาสทางการศึกษาของผมที่เมื่อก่อนผมไม่มีเท่านั้น..."

"...เราด้อยโอกาสนะเป็นคนยากจนอยู่บ้านนอกมาทำงานในเมืองพอมีโอกาสที่จะเรียนก็อยากให้ตัวเองได้เรียนน่ะ พอจบประถมหกก็เข้ามาทำงานที่กรุงเทพเลยไม่รู้จักใครเลยต่อสู้มาด้วยตัวเองพอคิดว่าน่าจะเรียนได้ก็เรียนเลย..."

"...เรียนในระบบไม่จบเพราะโดนรังแกบางคนเขาก็เหมือนแบ่งแยกเราเพราะเขาจะเหยียดปมเพราะเราไม่เหมือนพวกเขา..."

"...อยากเรียนมากๆ เพราะจริงๆ เรียนมาหลายครั้งมากกว่าจะจบตอนเรียนมัธยมต้นเรียนสามครั้งกว่าจะจบพอมัธยมปลายเรียนสองครั้งกว่าจะจบ...พ่อแม่รู้ทีเราก็ต้องออกจากการเรียนเพื่อให้เขาสบายใจถ้าเขาเผลอเราก็ไปเรียนใหม่พอหนูจบซักพักเราหยุดเพื่อไม่ให้เขารู้ว่าเรากำลังจะไปเรียนต่อนะ..."

"...คนมองเด็กกศน. ว่าไม่ดีเกเรเรียนไม่จบแต่มันมีหลายอย่างไงอย่างเราเนี่ยด้อยโอกาสเลยแต่บางคนมีโอกาสแต่เขาเกเรไม่ยอมเรียนกว่าจะคิดได้ก็ต้องมาเรียนแบบเรา..."

"...หลังจากจบจากกศน. ก็อยากเรียนต่อเพราะเคยเกเรมาก่อนดื้อเรื่องเรียนๆ ไม่สำเร็จหลายที่แล้วตอนที่ทำงานโรงงานที่แถวๆ กทม.มีความคิดที่อยากจะเรียนตั้งนานแล้วโรงงานให้เรียนแต่ก็ไม่มีโอกาสได้เรียนพอท้องก็ต้องหยุดเรียนหยุดทำงานแล้วกลับมาอยู่ที่บ้านพอมีโอกาสว่าเขาเปิดรับนักศึกษาก็รีบมาสมัครเรียน..."

"...อายุมากและผมก็ไม่เคยคิดว่าจะมีสถาบันที่รองรับสำหรับคนที่ขาดโอกาสที่จะเรียนเพราะเราก็อายุค่อนข้างมากและก็มีงานทำมีครอบครัวแล้วที่จะเรียนหนังสือ..."

4. ศึกษาต่อเพื่อเป็นความภาคภูมิใจครอบครัวผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มนี้ได้ให้เหตุผลสำคัญที่เข้าศึกษาต่อไว้โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากครอบครัวและส่วนใหญ่จะได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวเป็นอย่างดีทั้งในด้านเวลาและการสลับหน้าที่กันเพื่อดูแลครอบครัวเช่น

"...การปรับตัวกับครอบครัวซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะสนับสนุนให้เรียนสำเร็จ..."

"...ครอบครัวเป็นแรงบันดาลใจที่ต้องการให้เรียนต่อ โรงเรียนของลูกให้กรอกรายละเอียดเกี่ยวกับประวัติการศึกษาของพ่อแม่จึงทำให้รู้สึกว่าลูกจะคิดยังไงลูกจะอายไหมแม้ว่าจะมีทุกอย่างแต่แม่ยังขาดวุฒิการศึกษาทำให้เราไม่เหมือนกับพ่อแม่คนอื่นๆ เลยคิดว่าต้องเรียนต่อเพื่อลูกได้ทัดเทียมกับพ่อแม่คนอื่นๆ สังคมปัจจุบันที่การศึกษาระดับปริญญาตรีมีความสำคัญจึงเป็นแรงผลักดันว่าต้องทำให้ลูก..."

"...อยากให้ครอบครัวภูมิใจและสุขใจที่สุดที่ได้เรียนหนังสือเพราะที่บ้านไม่มีใครเรียนปริญญาและตัวเองเป็นลูกคนโตที่ต้องการทำให้ครอบครัวชื่นชมภูมิใจ..."

"...แม่หนูเป็นคนงานทำความสะอาดในห้างสรรพสินค้าแม่พยายามให้หนูได้เรียนต่อจะได้มีวุฒิการศึกษาที่สูงกว่าแม่ต่อไปจะได้มีโอกาสทำงานที่ไม่ต้องมาเป็นแบบแม่แม่อยากให้ได้เงินเดือนที่มั่นคงสำหรับหนูแม่เป็นแรงผลักดันให้หนูต้องเข้าเรียนมหาวิทยาลัยและจะต้องเรียนจบให้แม่ภูมิใจให้ได้..."

2. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการศึกษาระดับอุดมศึกษา

สำหรับการกำหนดจุดมุ่งหมายในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาพบว่าผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มได้ให้ข้อมูลที่สำคัญซึ่งสามารถจำแนกเป็นประเด็นโดยภาพรวมได้ 3 ลักษณะคือ 1. กลุ่มที่มีการกำหนดจุดหมายในการศึกษาต่อไว้ล่วงหน้า 2. กลุ่มที่ไม่แน่ใจว่าจะศึกษาต่อแต่เมื่อเข้าก็เตรียมใจเพื่อรับสถานการณ์ต่าง ๆ และ 3. กลุ่มที่ไม่ได้วางแผนหรือกำหนดจุดมุ่งหมายในการเข้าศึกษาต่อซึ่งแต่ละกลุ่มต่างให้ข้อมูลต่าง ๆ โดยสังเขปดังนี้

1. กลุ่มที่มีการกำหนดจุดหมายในการศึกษาต่อไว้ล่วงหน้าสำหรับผู้ร่วมสนทนากลุ่มในกลุ่มนี้ค่อนข้างเป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นเชิงบวกต่อการศึกษาต่อทั้งในระดับปัจจุบันและการวางแผนอนาคตในการศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้นกลุ่มนี้มีข้อสังเกตที่น่าสนใจคือสิ่งสำคัญของนักศึกษาในการเรียนให้ประสบความสำเร็จคือความพร้อมดังนั้นนักศึกษากลุ่มนี้จึงค่อนข้างมีความพร้อมที่จะเรียนและสามารถบริหารจัดการเวลาหรือขจัดอุปสรรคต่าง ๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อการเรียนซึ่งจำแนกเป็นรายละเอียดย่อยได้ดังนี้

1.1 กลุ่มที่มีความชัดเจนในการกำหนดเป้าหมายการศึกษาต่อโดยเชื่อว่าการศึกษาต่อจะเป็นการสร้างโอกาสให้แก่ตนเองในด้านความมั่นคงในชีวิตเช่น

"...เรียนเพราะเห็นโอกาสทางการงานที่มั่นคง..."

"...คิดเรียนต่อตลอดถ้ามีโอกาสจะไปทันทีแน่นอนอยากให้วิทยาลัยชุมชน (ชื่อวิทยาลัย) เปิดสอนถึงปริญญาตรีจะเรียนเลยอย่างน้อยค่าเทอมที่นี่ถูก แต่ไม่รู้ว่าถ้าทำจริง ๆ จะเหมือนที่อื่นไหมในเรื่องค่าเล่าเรียน ใกล้บ้านด้วย..."

"...กำหนดเป้าหมายทุกอย่างไว้อย่างชัดเจนและต้องทำให้ได้ตามแผนที่ตัวเองกำหนดไว้ คิดเสมอว่าทุกอย่างมันอยู่กับเราอย่าไปโทษเวลาเราต้องจัดการแบ่งเวลาให้ได้..."

"...วางแผนการเรียนไว้ว่าต้องทำคะแนนให้ดีที่สุดเพราะหมายถึงโอกาสที่จะได้ไปเรียนต่อระดับปริญญาตรีเพราะได้อนุปริญญามันไม่พอที่จะทำงาน..."

กลุ่มที่เลือกเรียนต่อในสาขาที่เกี่ยวข้องกับงานที่ตนเองรับผิดชอบสำหรับกลุ่มนี้ค่อนข้างจะเป็นกลุ่มผู้ที่ต้องทำงานไปด้วยเรียนไปด้วยซึ่งเหตุผลสำคัญในการกำหนดเป้าหมายการศึกษาจะยึดหลักว่าสิ่งที่เรียนต้องสามารถนำมาปรับใช้ในการทำงานได้เช่น

"...กำหนดแผนในการศึกษาโดยเลือกเรียนในสิ่งที่ตัวเองต้องการเรียนเพื่อนำไปใช้ในการทำงานจึงเลือกที่จะเรียนปวส. และก็อยากเรียนในสาขาทางด้านบริหารธุรกิจเช่นสาขาบัญชีสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจหรือไม่ก็สาขาการจัดการทั่วไป..."

"...กำหนดเป้าหมายในการเรียนให้ตรงกับงานที่เราทำคือเรียนไปด้วยและได้นำไปใช้ในงานที่เราปฏิบัติจริงด้วยในหน้าที่ของเราด้วย..."

"...ต้องนำความรู้ไปพัฒนาตนเองพัฒนาอาชีพและเพื่อนำไปใช้เป็นวุฒิเพื่อศึกษาต่อ..."

"...ประสบการณ์มีอยู่แต่เราไม่รู้ทฤษฎีอย่างกรณีพวกผมเนี่ยเป็นสมาชิกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นก็อยากจะรู้อะไรที่เท่าทันฝ่ายบริหารเพราะที่ผ่านมาเราไม่รู้อะไรเลยมาเรียนก็ทำให้ทราบว่ามันตรงมากกับงานที่เราทำ..."

"...วางแผนไว้ตั้งแต่ตอนเรียนกศน. มาตลอดเลยว่าถ้ามีโอกาสและพร้อมเมื่อไหร่จะเรียนต่อทันที..."

"...กำหนดเป้าหมายการเรียนต่อไว้โดยดูวิชาที่คิดว่าตัวเองน่าจะเรียนได้พอมีโอกาสก็เลยเข้าเรียนต่อเลยตอนที่เรียนวางแผนไว้ว่าเรียนสี่ปีจบปริญญาตรีสองใบเพราะเรียนเป็นพรีดีกรีตั้งแต่ตอนที่เรียนกศน...."

1.2 กลุ่มที่วางเป้าหมายในการเรียนโดยให้ความสำคัญไปที่วุฒิการศึกษาหรืออาจกล่าวได้ว่าคิดเพียงว่าต้องเข้ามาเอาวุฒิการศึกษาให้ได้บางกรณีให้ความสำคัญต่อวุฒิการศึกษามาเป็นลำดับต้นๆ ในขณะเดียวกันให้ความสำคัญต่อการมีความรู้เพื่อพัฒนาตนเองไว้ในลำดับถัดไป กลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มผู้ที่เทียบโอนประสบการณ์ในวิชาชีพซึ่งได้ให้เหตุผลไว้เช่น

"...คนที่ทำงานแล้วจะช่วยกันเพราะไม่ได้สนใจที่เกรด..."

"...วางแผนที่มาเรียนเพราะต้องให้ได้วุฒิเพื่อไปบรรจุงานเพราะวุฒิที่มีไม่ตรงกับวุฒิที่หน่วยงานต้องการ..."

"...วุฒิการศึกษาสำคัญที่มาเรียนเพราะโอกาสข้างหน้าเราจะโตขึ้นและจะต้องมีโอกาสแม้วันนี้จะมองไม่เห็นโอกาสของเรา..."

"...วางแผนว่าจะเรียนเพื่อปรับวุฒิและตรงกับช่วงเวลานั้นมีกลุ่มคน (ผู้สนทนากลุ่มเรียกว่า "เซลล์แมน") เข้ามาแนะนำตอนเรียนที่กศน.ว่าเรียนที่มหาวิทยาลัย (ชื่อมหาวิทยาลัย) แค่สองปีครึ่งก็จบปริญญาตรีแล้ว..."

2. กลุ่มที่ไม่แน่ใจว่าจะศึกษาต่อแต่เมื่อตัดสินใจเรียนก็เตรียมใจเพื่อรับสถานการณ์ต่างๆ กลุ่มนี้จะเห็นได้ชัดเจนจากกลุ่มนักศึกษาที่เรียนในระดับอนุปริญญาซึ่งต้องมีการสอบเพื่อวัดระดับความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนอุดมศึกษา เช่น ผู้เรียนที่ประสงค์จะเข้าศึกษาต่อต้องผ่านการสอบเพื่อวัดความรู้จาก 5 กลุ่มสาระได้แก่ 1) คณิตศาสตร์ 2) วิทยาศาสตร์ 3) ภาษาไทย 4) ภาษาอังกฤษและ 5) คอมพิวเตอร์ ในกรณีที่ไม่ผ่านเกณฑ์จะต้องลงเรียนเพื่อปรับพื้นฐานวิชาละ 30 ชั่วโมงโดยการเรียนต้องการเพิ่มพูนความรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนในระดับที่สูงขึ้นให้แก่ผู้เรียน

"...ทำใจไว้ก่อนว่าไม่ง่ายแน่ๆ เพราะตอนสอบวัดระดับสอบไม่ผ่านทุกวิชายังไงๆ ก็ต้องไปเรียนวิชาหลักๆ ที่เขาเอามาสอบเพื่อปรับพื้นฐาน..."

"...รู้ตัวว่าต้องเตรียมใจตั้งแต่ตอนที่สอบวัดความรู้พื้นฐาน..."

"...การปรับพื้นฐานต้องสอบทุกคนแต่ถ้าสอบไม่ผ่านแต่เข้าเรียนทุกวิชาอย่างนี้ก็ไม่ต้องเข้าเรียนอีกถ้าคนไหนไม่ได้เข้าเรียนตอนปรับพื้นฐานก่อนจะจบก็ต้องเข้าเรียน..."

"...ทำใจมาก่อนว่าต้องเจอวิชายากๆ แน่นอนอย่างวิชาที่เกี่ยวกับคำนวณ ภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ อะไรประเภทนี้..."

3. กลุ่มที่ไม่ได้วางแผนหรือกำหนดจุดมุ่งหมายในการเข้าศึกษาต่อสำหรับกลุ่มนี้การเข้าศึกษาต่อส่วนใหญ่ไม่ได้เกิดขึ้นจากตนเองแต่จะผันแปรตามปัจจัยต่างๆ รอบตัว เช่น กลุ่มเพื่อนการบอกกล่าวถึงโอกาสในการสำเร็จการศึกษาโดยใช้เวลาไม่มากนัก หรือผู้เรียนเลือกเรียนในสาขาวิชาที่ตนเองไม่มีพื้นฐานความรู้ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ เช่น

"...มีพนักงานขายเข้ามาแนะนำให้ไปเรียนที่....เพราะเขาจะช่วยติวให้เราเรียนจบได้ในเวลาเพียงสองปีครึ่ง..."

"...มีพนักงานขายมาบอกที่กศน.ว่าเขาสามารถที่จะช่วยให้เรียนในสาขารัฐศาสตร์ที่มหาวิทยาลัย (ชื่อมหาวิทยาลัย) ให้จบได้ในเวลาเพียง 2 ปีครึ่ง (หาข้อสอบมาให้อ่านแต่จริงๆ ออกแค่ 20 เปอร์เซ็นต์) ลงทะเบียนให้ด้วย"

"...แล้วแต่เพื่อนถ้าเพื่อนไปเราก็ไปต้องเกาะกลุ่มกับเพื่อนให้ได้เพราะจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเรียนโดยเฉพาะค่าเดินทางบางทีเราต้องไปแท็กซี่..."

"...ต้องดูก่อนว่าเพื่อนๆ จะเรียนไหมถ้าเขาเรียนก็จะไปกับเขา..."

"...มีเพื่อนๆ ที่จบกศน.มาเรียนที่ (ชื่อมหาวิทยาลัย).กันเยอะ..."

"...พอดีไปเจอกับอาจารย์ประจำตำบลเขาก็ชักชวนให้มาเรียนที่ (ชื่อวิทยาลัย) เพราะตัวเองเป็นคนที่เหลวไหลมาก่อนแต่คิดว่าต้องกลับมาเรียนถึงจะเหลวไหลแต่ก็อยากกลับมาเรียนตลอดเวลาพอดีอาจารย์ชวนมาเรียนและดูแล้วเวลาก็เหมาะสมเลยโอกาสกลับมาเรียนต่ออีกครั้ง..."

"...ไม่ได้วางแผนหรือกำหนดเป้าหมายอะไรมาก่อน เพราะหน่วยงานไม่มีการปรับวุฒิให้ใครเข้ามาวุฒิไหนก็จะอยู่ที่วุฒินั้นไปตลอด..."

"...ตอนแรกก็ไม่รู้อะไรมากมายจะมาทราบตอนที่กรอกใบสมัครว่าจะเรียนอะไรจะมีคนแนะนำว่าเขาเปิดอะไรบ้าง..."

"...ไม่รู้อะไรมากมาย แต่จะมารู้ตอนที่กรอกใบสมัครว่าจะเรียนอะไร..."

"...อยากเรียนคอมพิวเตอร์ธุรกิจสาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศแต่ไม่มีพื้นฐานความรู้หรือทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์เลยแต่ก็คิดว่าตัวเองน่าจะทำได้แต่สุดท้ายก็ต้องออกเพราะเรียนไม่ไหว..."

3. การเรียนเป็นไปตามที่ตั้งใจหรือคาดหวัง / ความคาดหวังในการเรียน

ผลการสนทนากลุ่มสามารถจำแนกกลุ่มผู้ให้ความคิดเห็นเป็น 3 ประเภทได้แก่ 1. กลุ่มที่ไม่ได้คาดหวังหรือตั้งความหวังไว้ 2. กลุ่มที่เห็นว่าการเรียนเป็นไปตามที่ตั้งใจและ 3. กลุ่มที่เห็นว่าการเรียนไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ซึ่งแต่ละกลุ่มมีรายละเอียดดังนี้อะไรมากนักจากการเรียน

1. กลุ่มที่ไม่ได้คาดหวังหรือตั้งความหวังไว้กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ระบุว่า ตนเองเตรียมใจเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงไว้ล่วงหน้าไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นก็พร้อมที่จะเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ และยอมรับกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นเช่นเวลาในการเรียนที่เปลี่ยนไปลักษณะการเรียนการสอนที่แตกต่างไปจากที่เคยรับรู้

"...เข้าใจว่าเรียนเหมือนกับที่เรียนกศน. คือเรียนวันอาทิตย์วันเดียวแต่พอมาเรียนจริงๆ ต้องเรียนทั้งวันแต่ตอนเรียนกศน.เรียนแค่ครึ่งวัน..."

"...การเรียนต่างจากกศน.เยอะมากการเรียนอัดวิชาการมากๆ เรียนแต่ละวิชาจบแล้วก็สอบเลย..."

"...ก็เป็นธรรมดาเพราะเราเป็นคนนอกระบบแล้วมาเรียนในระบบเพื่อนคนอื่นๆ เขาได้แต่เราไม่ได้อย่างเขาเราก็ต้องหนักหน่อยเตรียมใจไว้พร้อมที่จะต้องปรับตัวมากกว่าทั้งในด้านการหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อให้เข้าใจและเรียนไปกับเขาได้..."

"...ต้องทำใจและก็พยายามคิดว่าทุกอย่างมันแล้วแต่บุคคล บางคนเขามีพื้นฐานดีก็เข้าใจอะไรได้ง่ายขึ้นแต่อย่างเราพื้นฐานไม่ดีอย่างเขาก็ต้องตามเพื่อนๆ เขาเอาหน่อย..."

"...ต่างจากกศน. เยอะมากตอนเรียนกศน. อ่านหนังสือแล้วไปสอบ แต่ที่นี่ต้องเข้าเรียนให้ครบตามที่อาจารย์กำหนดและมีปัญหาไม่ค่อยรู้เรื่องว่าเขาจะสอบกันยังไง..."

"...ไม่ได้คาดหวังอะไรมากมายคิดแต่ว่าต้องเรียนให้จบแค่นั้น..."

"...ไม่คาดหวังเพราะเรียนตามที่มีทีมเข้ามาแนะแนวตอนเรียนกศน.ว่าเรียนรัฐศาสตร์เป็นเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายแล้วก็เรียนง่ายสองปีกว่าก็จบแล้ว..."

"...ไม่คาดหวังอะไรก็ลองเรียนดูไม่ได้คาดหวังไม่ซีเรียสกับการเรียนมากมาย..."

"...ไม่ได้คาดหวังอะไรไปไกลโดยเฉพาะเกรดว่าต้องได้เท่านั้นเท่านี้ เพราะถึงไงก็ไม่เคยคิดหรือหวังไปไกลถึงเกียรตินิยมหรืออะไรขนาดนั้นแค่จบมีวุฒิทำงานได้แค่นั้นพอแล้ว..."

2. กลุ่มที่เห็นว่าการเรียนเป็นไปตามที่ตั้งใจกลุ่มนี้โดยส่วนใหญ่จะเลือกเรียนในบรรยากาศคล้ายๆ กับการเรียนที่กศน. และเบื้องต้นเชื่อว่าตนเองน่าจะเรียนได้เช่น

"...เตรียมความพร้อมไว้แล้วเพราะไปดูว่าที่วิทยาลัยเปิดสอนอะไรบ้างแล้วก็เลือกเรียนตามที่ตัวเองชอบเช่นชอบเรียนภาษามากเพราะทำงานโรงแรมพอเข้ามาเรียนก็เป็นไปตามที่คิดไว้และรู้สึกตัดสินใจไม่ผิดที่เลือกเรียนสาขานี้..."

"...คาดหวังความรู้แต่บางทีการได้รับความรู้ในแต่ละวิชามันก็เป็นเรื่องของอนาคตแต่สิ่งเดียวที่คาดหวังไว้และต้องทำให้ได้คือต้องเรียนให้จบและใช้ชีวิตปกติแบบวัยรุ่นทั่วๆ ไป..."

"...คิดว่าตัวเองน่าจะเรียนได้และพอไปเรียนจริงๆ ก็เรียนได้แต่ก็ต้องพยายามมากกว่าคนอื่นๆ เช่น ต้องไปติวเพิ่มเติมในวิชาที่ตัวเองอ่อนหรืออาจจะเพราะสาขาที่เลือกมันไม่ยากมากเพราะวิชาที่เรียนมาส่วนใหญ่เป็นวิชาเบื้องต้นทั้งรัฐศาสตร์เบื้องต้นนิติศาสตร์เบื้องต้น..."

"...เป็นไปตามที่คิดไว้ทุกอย่างเพราะเตรียมพร้อมมาตั้งแต่จะสมัครเข้าเรียนว่าชีวิตจะต้องมีอะไรดีๆ ที่ต้องได้ทำเพิ่มขึ้น..."

"...เป็นไปตามที่คิดไว้คือ ไม่ยากอย่างที่คิดแต่เกรดก็ไม่ได้ดีอะไรมากมายแค่เรียนผ่านก็พอไปก็พอไม่ได้เรียนเก่งอะไรมากมาย..."

"...เลือกเรียนเพราะมันคล้ายๆ กับกศน. และคิดว่าตัวเองน่าจะเรียนได้..."

"...การเรียนเป็นไปตามที่คาดหวังไว้โดยเฉพาะเรื่องเวลาเพราะบางครั้งแต่ละวิชาจะมีงานที่สั่งเพิ่มขึ้นทั้งให้ทำรายงานกลุ่มหรืองานเดียวดังนั้นก็เป็นไปตามที่คาดไว้โดยเฉพาะเรื่องเวลา..."

"...เลือกสาขานี้เพราะคิดว่าคงนำมาใช้ประโยชน์ในสายงานที่ทำอยู่ได้หรือสามารถนำมาใช้ได้ในการทำงาน..."

"...เป็นไปตามที่คาดหวังโดยเฉพาะในการปรับตัวเพื่อเรียนต่อโดยคิดว่าอย่างอื่นที่อ่านได้เองก็พอทำได้นะส่วนหนึ่งอาจเพราะตอนเรียนกศน.ส่วนใหญ่เป็นการเรียนด้วยตนเองพอเจอวิชาที่อ่านเองได้ก็พยายามอ่านให้มากๆ หน่อย..."

3. กลุ่มที่เห็นว่าการเรียนไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้

"...เรียนไม่รู้เรื่องเลยโดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษเพราะเข้าAECยิ่งไปกันใหญ่ไม่เหมือนตอนเรียน กศน.เลย..."

"...เรียนคอมพิวเตอร์นึกว่าจะไม่ยากแต่พอเรียนจริงๆ คอมพิวเตอร์ยากเหมือนกันและโอกาสในการจับคอมพิวเตอร์ก็น้อยเรียนไปก็ไม่ค่อยได้ใช้ไม่ค่อยได้จับมันก็เลยไม่รู้ไม่เข้าใจวิชาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์..."

"...ยิ่งเวลาที่เรียนกับเพื่อนที่เขาจบสายตรงมานี่จะเห็นความแตกต่างเยอะมากเลยพวกจบสายตรงเขาเร็วมากพวกเขาเก่งนะแล้วก็คอยช่วยเหลือพวกเราด้วย..."

"เพื่อนๆ ก็เจอปัญหาคล้ายๆ กันเรียนยากนะแต่ก็มีกำลังใจให้เราเรียนจากเพื่อนๆ ที่คล้ายๆ กันที่จบจากกศน.มีเยอะเหมือนกันเราเลยไม่ค่อยรู้สึกต่าง..."

"...เรียนยากอยู่เหมือนกันตอนแรกงงมากๆ เลยเหมือนจะรับไม่ไหวงงมาก แต่ก็ต้องทำให้เราต้องขยันมากขึ้นต้องอ่านเยอะมากขึ้น..."

4. ปัญหาในการปรับตัว

สำหรับปัญหาในการปรับตัวของนักศึกษาที่ศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาพบว่าสาเหตุสำคัญที่ส่งผลต่อการปรับตัวจะมาจากปัญหาดังนี้ 1. ด้านเวลา 2. ปัญหาการปรับตัวเข้ากับสังคม 3. ปัญหาจากที่ทำงาน 4. ปัญหาด้านครอบครัวซึ่งแต่ละปัญหามีรายละเอียดต่างๆ ดังนี้

1. ปัญหาด้านเวลาเป็นปัญหาที่ส่งผลอย่างมากต่อการปรับตัวโดยการบริหารจัดการเวลาที่ไม่ลงตัวซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นกับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่ปรับเปลี่ยนบทบาททั้งจากการทำงานและการเป็นนักศึกษาโดยปัญหาการปรับตัวเรื่องเวลาเป็นสาเหตุที่ค่อนข้างต้องใช้เวลาค่อยๆ ปรับตัวเพื่อบริหารจัดการภาระหน้าที่ต่างๆ ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อการเรียนและมีผลต่อการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับกฎระเบียบต่างๆ ด้วย เช่นสำหรับปัญหาด้านเวลาเช่น

"...เวลาในการอ่านทบทวนบทเรียนค่อนข้างหายาก เพราะฉะนั้นต้องแบ่งเวลาช่วงก่อนนอนมาทบทวนและเตรียมพร้อมที่จะเรียนในเนื้อหาต่อๆ ไป..."

"...ทางมหาวิทยาลัยมีจัดให้เข้ากลุ่มมีการสอนเสริมบ้างโดยต้องไปฟังบรรยายแต่ส่วนใหญ่ก็ไม่ค่อยได้มีโอกาสไปฟังเพราะเวลาไม่ลงตัวต้องทำงานก็ต้องอ่านหนังสือเรียนด้วยตนเอง..."

"...เวลาเข้างานจะเริ่มตอนแปดโมงเช้าและเลิกงานตอนห้าโมงเย็นแล้วก็ต่อโอทีปัญหาเรื่องเวลาจึงจัดการไม่ค่อยได้..."

"...ทำงานด้วยเรียนด้วยเราจะเอางานที่เรียนไปทำที่โรงงานก็ไม่ได้พอเลิกโอทีตอนสองทุ่มก็ต้องมานั่งทำงานที่เรียนต่อจนดึก..."

"...ทุกๆ วันที่ติดงานมาเรียนบ้างไม่ได้มาบ้างเลยเรียนไม่ทันเพื่อนๆ ปัญหาหนักๆ คือตามไม่ทันว่าเขาเรียนไปถึงไหนกันแล้ว..."

"...ไปเรียนไม่ทันแต่ก็พยายามปรับปรุงโดยมีระเบียบในตัวเองมากขึ้นเพราะเคยโดนอาจารย์ล็อคห้องไม่ให้เข้าเรียนมาแล้ว..."

"...ทำงานเป็นช่างจิวเวอรี่พอทำงานไปด้วยก็เอาหนังสือไปนั่งอ่านนั่งท่องมาตราต่างๆ ไปด้วยพยายามที่จะใช้เวลาที่มีให้มีค่าที่สุด บางทีภรรยาก็บอกว่าอายุเยอะแล้วเอาเวลาไปเรียนหนังสือทำไมแต่ตัวเองตั้งใจที่จะเรียนจึงพยายามจะแบ่งเวลาให้ดีที่สุดแต่ก็ค่อนข้างมีปัญหา..."

"...ทำงานโรงงานต้องเข้างานแต่เช้าและต้องทำโอทีอีกบางทีก็มีที่ท้อๆ เหมือนกันเพราะอาจารย์สั่งงานเยอะทุกอาทิตย์รายงานเยอะเช่น มีเรียน 8 บทอาจารย์จะสั่งอาทิตย์หนึ่งสองบทแต่บางครั้งก็อาจจะหางานที่อาจารย์สั่งโดยหาเอาจากในอินเตอร์เน็ตและก็แปะๆ มาค่ะ..."

"...มาเรียนทุกวันพุธก็จะรับงานที่อาจารย์ให้และต้องทำมาให้เสร็จเพื่อจะได้ส่งในวันศุกร์ พอวันศุกร์ก็รับงานวันศุกร์เพื่อจะต้องส่งให้ทันภายในวันอาทิตย์ พอมาเรียนวันอาทิตย์ก็จะได้งานเพื่อต้องส่งภายในวันพุธงานเยอะแต่เวลาทำงานไม่พอ..."

"...เป็นคนหัวช้าเพราะฉะนั้นเวลาจึงมีผลต่อความเข้าใจในบทเรียนพยายามที่จะบริหารจัดการเวลาให้ดีที่สุดต้องอ่านหนังสือสะสมไปเรื่อยๆ เพราะถ้าอ่านหนังสือตอนใกล้สอบจะอ่านไม่ทัน..."

"...หลังจากที่เลิกโอทีสี่ทุ่มห้าทุ่มก็ต้องมานั่งทำงานที่เรียนพยายามจะทำให้ได้ค่อยๆ สะสมไปเรื่อยๆ มันจะได้ไม่เป็นดินพอกหางหมู..."

"...ในชั้นเรียนเกือบทั้งหมดทำงานในโรงงานบางครั้งต้องอยู่ถึงเที่ยงคืนกว่าจะได้นอนเพราะมีการบ้านที่ต้องทำ."

"...การเรียนทำให้ไม่ได้ทำโอทีเพราะโอทีจะเริ่มตอนหกโมงเย็นแต่ก็ต้องยอมเสียรายได้ตรงนั้น เพราะตัดสินใจที่จะเรียนแล้ว..."

"...ในหนึ่งอาทิตย์ต้องส่งงานเยอะมากและอาจารย์สั่งให้ส่งงานทุกวันอาทิตย์ไม่ค่อยมีเวลาแต่ก็ต้องพยายามถึงจะไม่ค่อยมีเวลา เพราะการส่งงานให้ครบตามที่อาจารย์สั่งจะเป็นคะแนนที่ช่วย..."

"...งานเยอะเราเรียนวันอาทิตย์วันเดียวหกวิชาการบ้านมีทุกวิชาเราต้องทำงานด้วยเราไม่มีเวลาที่จะแบ่งไปกับการทำงานและถ้าไม่ได้ทำงานส่งงานแต่ละครั้งที่มาเรียนมันพูนเยอะขึ้นเรื่อยๆ ..."

"...ทำใจว่าแต่ละวิชาจะมีงานที่สั่งเพิ่มให้ทำทั้งรายงานกลุ่มงานเดี่ยวดังนั้นจะมีปัญหาเรื่องเวลา..."

"...เพื่อนๆ ที่เรียนด้วยกันก็ออกไปหลายคน เพราะเวลามีจำกัดเราต้องหาเงินมีแต่คนส่วนน้อยที่จะเรียนต่อเพราะส่วนใหญ่เขาไม่มีไหนจะต้องทำโอทีเพื่อหาเงินอีก..."

"...ปัญหาด้านเวลาบางครั้งทำงานเลิกดึกต้องตื่นแต่เช้าเพื่อมาเรียนบางครั้งก็ตื่นไม่ทันมาเรียนคาบวิชาแรก..."

"...ปัญหาเรื่องเวลาเป็นปัญหาแรกๆ ที่เจอเลยคือ การแบ่งเวลาในการรับผิดชอบหน้าที่ของเรากับการเรียนเพราะบางทีหน้าที่ที่ของเรามีปัญหาต่างๆ ที่แทรกซ้อนมา (ตารางเวลาไม่เหมือนกับงานประเภทอื่นๆ ที่มีเวลาแน่นอน) ต้องปรับเปลี่ยนให้ทันต่องานและการเรียนของเราด้วย..."

"...มีปัญหาเรื่องเวลาในการทำกิจกรรมเพราะลางานไม่ได้..."

"...ปัญหาเรื่องเวลาเป็นปัญหาหลักๆ เลยที่ทำให้ปรับตัวให้เข้ากับการเรียนได้ช้ามากๆ ..."

2. ปัญหาการปรับตัวเข้ากับสังคมพบว่า ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นกับนักศึกษาที่เรียนในภาคปกติ เนื่องจากเดิมทีผู้เรียนกลุ่มนี้มาจากการศึกษานอกระบบ และเมื่อต้องเข้าสู่การศึกษาในระบบจึงค่อนข้างต้องปรับตัวมากกว่าเพื่อนนักศึกษาในวัยใกล้เคียงกัน โดยผู้ร่วมสนทนากลุ่มยอมรับว่าเป็นเรื่องค่อนข้างยากที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับการเรียนในระบบอีกครั้ง เช่น

"...การอยู่ในกรอบเราไม่ใช่คนที่อยู่ในกรอบมาก่อนเพราะฉะนั้นอะไรที่มันเป็นกรอบแน่นอนๆ เราจะทำได้ไม่ค่อยดีเท่าพวกในระบบ..."

"...คนจะมองข้ามเด็กกศน.มองว่าเด็กกศน.ไม่มีคุณภาพจึงต้องพยายามรู้จักขวนขวายหาความรู้เพื่อเชื่อมระดับกับการเรียนที่สูงขึ้นเพื่อที่จะไปกับเขา..."

"...ต้องเรียนด้วยกันกับเพื่อนๆ หลายๆ วัยต้องปรับตัวมากเหมือนกันอาจมีเรื่องกินใจกันบ้างแต่ต้องไม่เอามาเป็นประเด็น..."

"...ทัศนคติที่เพื่อนร่วมชั้นมีต่อเรามีผลเหมือนกันในการจะปรับตัวให้เข้ากับพวกเขา..."

"...การปรับตัวให้เข้ากับสังคมเป็นปัญหาที่ทำให้รู้สึกหงุดหงิดคือ คนที่ต้องการไปเรียนแต่ไม่ได้เรียนอยากรู้ว่าทำไมไม่ให้เรียนแต่พอรู้ถึงสาเหตุแล้วทำให้รู้สึกท้อ เคยคุยกับตัวเองทำไมเราเป็นแบบนี้? ทำไมอาจารย์ยอมรับไม่ได้? ซึ่งก่อนเข้าเรียนได้ถามทางมหาวิทยาลัยแล้วว่า "สามารถแต่งตัวแบบนี้ (แต่งหญิง)ได้ไหม" ถ้าไม่ได้หนูก็จบคือไม่เรียนแต่ทางมหาวิทยาลัยบอกว่าแต่งได้หมดทำได้ทุกอย่างแต่ความเป็นจริงพบว่า บางรายวิชามีความอคติกับเพศที่ 3 ทำให้ไม่ได้เรียนไม่ได้สอบ และพยายามแก้ปัญหาอย่างได้โทรบอกพ่อกับแม่ เช่นกรณีหนึ่งอาจารย์ซึ่งไม่เคยเรียนกับเขาเลยแต่อาจารย์ไม่ชอบแบบหนูเลยไม่ให้เข้าสอบหนูเลยโทรบอกพ่อพ่อเลยโทรไปที่มหาลัยเลยได้สอบในอีก 20 นาทีสุดท้ายในขณะที่ข้อสอบมี 60 ข้อสรุปว่าทำไม่ทันวิชานั้นหนูตั้งใจมากเรียนทุกคาบส่งงานทุกอย่างแต่ผลสอบออกมาได้ D รู้สึกเหนื่อยท้อและก็ต้องสู้บางคนเรียนบ้างไม่เรียนบ้างแต่ได้ B+..."

"...ปัญหาส่วนตัวมาจากไม่สามารถปรับตัวให้เข้าการเรียนในระบบได้ แม้ว่าจะเรียนในหลักสูตรนอกเวลาราชการ..."

อย่างไรก็ตามในบางกรณีพบว่านักศึกษาที่ไปเรียนกับกลุ่มผู้เรียนผู้ใหญ่วัยทำงานระบุว่า

"ตนไม่มีปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับสังคมเพราะการเรียนในที่ๆ มีผู้ใหญ่เรียนด้วยปัญหาในการปรับตัวจะไม่มีเพราะผู้ใหญ่จะมีวุฒิภาวะ"

"ไม่มีปัญหาเพราะเรียนปวส.มาก่อนเลยเหมือนรู้ว่าตัวเองจะต้องเจออะไรบ้าง"

3. ปัญหาจากที่ทำงานพบว่า เป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้นักศึกษาหลายคนต้องออกจากการศึกษากลางคันเพราะลักษณะส่วนใหญ่ของนักศึกษาที่มาจากการศึกษานอกระบบคือ กลุ่มผู้ที่ทำงานแล้วซึ่งข้อแตกต่างจะพบหลายๆ กรณีเช่น ที่ทำงานไม่สนับสนุนให้มาศึกษาต่อ หรือบางกรณีที่ทำงานให้ทุนการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากร ในขณะที่บางกรณีที่ทำงานหรือสถานประกอบการมีส่วนร่วมโดยตรงต่อการร่วมกำหนดหลักสูตร แต่อย่างไรก็ตามจากข้อมูลพบว่า การมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรก็จะเป็นไปในลักษณะที่ไม่ค่อยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถที่จะต่อยอดความรู้ที่ได้ศึกษาสู่การประกอบอาชีพอิสระ ดังนั้นหากเมื่อถึงเวลาที่นักศึกษาต้องเลือกระหว่างการงานและการศึกษาแล้วโดยส่วนใหญ่นักศึกษาจะเลือกรับผิดชอบในหน้าที่การงานจึงเป็นปัจจัยหลักๆ ที่นักศึกษาเลือกที่จะยึดถือไว้มากกว่าบทบาทของการเป็นนักศึกษา เช่น

"...ที่ห้องเรียนออกไปหลายคนแล้วเพราะมีปัญหาจากที่ทำงานทำยังไงอยากได้เงินก็ต้องหา และวุฒิการศึกษาก็อยากได้ต้องทนให้ถึงที่สุดถ้าอะไรมันไม่ลงตัวก็ต้องเลือกเรื่องงานไว้ก่อน..."

"...ถ้าเราเลือกจะเรียนพอไปขอหัวหน้าเขาก็จะถามว่า จะไปเรียนเหรอแล้วงานหล่ะ เขาคิดว่าเราเลือกเรียนแล้วจะไม่ทำงานให้เขาแบบเบียดบังเวลางาน..."

"...ทำงานประจำพอที่ทำงานส่งให้ไปทำงานพิเศษก็ต้องไปต้องขาดเรียน..."

"...ที่ทำงานไม่สนับสนุนเพราะคิดว่าการเรียนมีผลต่อเวลาในการทำงานและประสิทธิภาพการทำงานลดลง..."

4. ปัญหาด้านครอบครัวพบว่า กรณีที่ครอบครัวไม่มีส่วนสนับสนุนให้นักศึกษาได้กลับเข้าสู่การศึกษาอีกครั้งค่ษนข้างเป็นปัญหาสำคัญที่จะส่งผลกระทบถึงปัญหาด้านอื่นๆ เช่น ปัญหาด้านการเงินเป็นต้น

"...ปัญหาส่วนใหญ่เป็นปัญหาส่วนตัวหลักๆ เป็นเรื่องค่าใช้จ่ายส่วนปัญหาที่มาจากครอบครัวที่ไม่ได้รับการสนับสนุนเช่นต้องเรียนหลายครั้งกว่าจะสำเร็จการศึกษาหรือบางคนเรียนไม่จบเพราะต้องแอบหนีครอบครัวออกมาสอบถ้าหนีมาไม่ได้ก็ไม่ได้สอบจบ..."

อย่างไรก็ตามพบว่าผู้ร่วมสนทนากลุ่มบางคนได้ระบุถึงวิธีการของตนเพื่อให้ครอบครัวสนับสนุนให้มาเรียนไม่ว่าจะเป็นการสร้างความชัดเจนในเรื่องเวลาที่มีให้กับครอบครัว เช่น

"...ครอบครัวแล้วต้องแบ่งเวลาให้ลูกด้วยก็จะสลับกันกับแฟน..."

"...บางคนที่เจอคือเขาก็มาเรียนพร้อมกันแล้วให้พ่อแม่เขาช่วยดูแลลูกไปก่อน..."

"...ปัญหาครอบครัวการแบ่งเวลาให้ครอบครัวก็ต้องผลัดกันค่ะเพราะถ้าไม่เข้าใจกันก็ต้องเลิกเรียน..."

"...ถ้ามีปัญหาในครอบครัวจะทำให้เกิดปัญหาอื่นๆ ตามมา เช่นถ้ามีปัญหาจากครอบครัวส่วนใหญ่จะมาจากปัญหาทางการเงินที่ต้องเลี้ยงดูครอบครัวไหนจะต้องเรียนอีกเป็นค่าใช้จ่ายที่มีผลกระทบพอสมควร..."

"...ปัญหาการเงินบ้างในเรื่องค่าใช้จ่ายเพราะว่าต้องรับผิดชอบดูแลครอบครัวแม่และลูก..."

5. สภาพแวดล้อมทางการเรียน

สภาพแวดล้อมทางการเรียนซึ่งนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากการศึกษานอกระบบและเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาให้ข้อมูลลำดับประเด็นสำคัญได้แก่ 1. ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมสาขาวิชา 2. ด้านอาจารย์ผู้สอน 3. การใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ 4. ลักษณะการเรียนการ

สอน 5. บรรยากาศในการเรียนรู้ 6. การวัดและประเมินผลการศึกษา 7. ทัศนคติที่มีต่อสถาบัน 8. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและ 9. การใช้แหล่งค้นคว้าภายในสถาบันโดยแต่ละประเด็นมีรายละเอียดสำคัญดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมสาขาวิชา ซึ่งจากข้อมูลที่ได้รับจากการสนทนากลุ่ม พบว่านักศึกษาให้ความสำคัญกับเพื่อนร่วมสาขาวิชาเป็นลำดับแรกโดยผู้ตอบระบุว่าเพื่อนเป็นปัจจัยประการสำคัญที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้นและสร้างกำลังใจการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้จากข้อมูลสามารถจำแนกเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้ 1.1 ลักษณะเฉพาะของเพื่อนที่มีที่มาต่างกัน 1.2 เพื่อนมีส่วนสำคัญต่อการเรียน 1.3 เพื่อนช่วยให้ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ดีขึ้น และ 1.4 เพื่อนที่มีความแตกต่างระหว่างช่วงวัยส่งเสริมให้เข้าใจต่อความเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ได้มากขึ้นโดยแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ลักษณะเฉพาะของเพื่อนที่มีที่มาต่างกันพบว่านักศึกษาได้ระบุถึงความต่างของเพื่อนร่วมสาขาที่มีที่มาต่างกันจากประสบการณ์ของผู้เรียน เช่น

"...การเรียนในภาคปกติจะเป็นเพื่อนในวัยใกล้เคียงกันถ้าเรามาสายเพื่อนๆ จะอยู่บนห้องเรียนและคอยบอกข้อมูลต่างๆ ให้ระหว่างที่เรายังไม่เข้าห้องเรียนแต่ถ้าไปเรียนในภาคพิเศษถ้าเราไปถามอะไรเขาก็อาจไม่ให้ข้อมูลอะไรมากเพราะเขามาเรียนใครมาเรียนมัน..."

"...เพื่อนจะคิดคล้ายๆ กันเจอปัญหาคล้ายๆ กันเขาจะเข้าใจเรามากกว่าคนที่มาจากในระบบ..."

"เพื่อนๆ ส่วนใหญ่เป็นคนที่ทำงานแล้วเราก็จะมีเพื่อนที่ต้องการพัฒนาตัวเองในการทำงานก็จะคุยและเข้าใจเรา..."

"...มีกำลังใจเรียนมากขึ้นเพราะเพื่อนๆ จะคล้ายๆ กันมากจากกศน.ก็เยอะเราไม่รู้สึกต่างๆ จากคนอื่น..."

"เราได้เจอเพื่อนๆ ได้มีเพื่อน...เราอายุขนาดนี้พอได้เจอเพื่อนเรารู้สึกว่ามันเติมความรู้สึกที่ขาดไปในช่วงวัยเรียนที่เราไม่มีโอกาสเหมือนคนอื่นๆ "

"เรียนไม่ต่างจากกศน.มีเพื่อนอายุต่างกันได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน..."

"...เรียนที่วิทยาลัยรุ่นนึงเรียนกันสองร้อยกว่าคนส่วนใหญ่เป็นเด็กกศน.มาเรียนซึ่งก็จะคล้ายๆ กับเรา..."

"...เพื่อนที่เรียนส่วนใหญ่เป็นผู้ใหญ่และต้องการได้ความรู้มากกว่าเด็กๆ ก็จะตั้งใจเรียนมากกว่าเด็กๆ แต่เด็กๆ จะคุยเล่นกันก็เลยกลายเป็นว่าเรารู้บ้างไม่รู้บ้างก็เลยต้องปรึกษาเพิ่มเติมกับอาจารย์ที่สอนในห้องเรียน"

1.2 เพื่อนมีส่วนสำคัญต่อการเรียน เช่น

"...การทำงานเป็นกลุ่มจะช่วยเหลือให้เรียนได้ค่ะก็แบ่งหน้าที่กันค่ะดูตามความถนัดและความรู้ในเรื่องของแต่ละคนไม่มีระบบช่วยเหลือกันเรียนแบบจริงๆ จังๆ ค่ะ..."

"...ผมเรียนกฎหมายเลยได้ข้อสรุปเลยว่าเรียนกฎหมายอย่าไปเรียนคนเดียว...เวลาไม่เข้าใจเราจะถามใครไม่ได้เลย..."

"...งานเป็นกลุ่มจะช่วยเรื่องเรียนได้เยอะ..."

"...ต้องช่วยๆ กันเรียนเช่น ถ้าเราไม่ว่างก็จะบอกกันให้เพื่อนๆ ช่วยลาให้มีการใช้เทคโนโลยีบ้าง...การบ้านนี้จะส่งเวลาไหนๆ ก็จะบอกกันเพราะมาเรียนด้วยกันก็อยากที่จะดึงเพื่อนๆ ไปพร้อมๆ กันกับเรา..เราก็ดึงเต็มที่แต่ขึ้นอยู่ที่ตัวเขาด้วยว่าจะตอบสนองกับเราไหม..."

"...คิดว่าการเรียนควรที่จะต้องมีเพื่อนมีเพื่อนที่คุ้นเคยกันไปเรียนด้วยกันดีครับ..."

"...เพื่อนมีผลกับตัวเรามากแต่ก็ไม่ทั้งหมดแต่จะใช้วิธีการช่วยกันจับกลุ่มเรียน..."

'...เพื่อนๆ ทำให้เรารู้สึกสนุกที่จะมาเรียน..."

"...มีผลอย่างมากต่อการเรียนเพราะเพื่อนจะช่วยให้เราเข้าใจและเกาะกลุ่มไปกับเขาได้..."

"...เพื่อนๆ ทำให้เราประทับใจมากที่สุดเราจะรู้สึกสนุกที่จะมาเรียน...อยากให้ถึงวันอาทิตย์เพราะจะได้มาเจอเพื่อนๆ .."

"...เพื่อนมีผลต่อการเรียนในมหาวิทยาลัย ถ้าไปเรียนคนเดียวจะไม่รู้สึกอยากเรียน ถ้าเรียนภาคพิเศษอาจไม่มีเพื่อนในวัยเดียวกัน..."

1.3 เพื่อนช่วยให้ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ดีขึ้น เช่น

"...การปรับตัวเข้าหาเพื่อนๆ หลายๆ ช่วงวัยมีความสำคัญในการช่วยให้เรียนรู้ได้ง่ายกว่าอาจารย์ค่ะ..."

"...ปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้มากๆ วิชาการไม่ค่อยได้เท่าไหร่แต่สิ่งที่ได้มากกว่านั้นคือ สังคมนำสิ่งที่ได้เรียนรู้มาประยุกต์ใช้กับงานได้เช่น การปรับตัวเข้าหาคนอื่นใจเย็นขึ้นรู้จักที่จะเข้าใจคนอื่นได้มากขึ้นเอาใจเขามาใส่ในเราและรับฟังคนอื่น..."

"...ต้องปรับตัวเยอะเหมือนกันกับเพื่อนๆ อาจมีเรื่องกินใจกันบ้างแต่ก็ต้องไม่เอามาเป็นประเด็นจะได้อยู่ร่วมกันได้ดีขึ้น..."

"...เวลามีปัญหาก็ได้เพื่อนเป็นที่ปรึกษาช่วยให้เข้าใจอะไรใหม่ๆ อย่างที่ไม่ค่อยรู้ไม่ค่อยได้เจอ..."

1.4 เพื่อนที่มีความแตกต่างระหว่างช่วงวัยส่งเสริมให้เข้าใจต่อความเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ได้มากขึ้นเช่น

"...เด็กๆ ที่มาเรียนส่วนใหญ่ก็ไม่ได้ตั้งใจและใฝ่รู้ก็ไม่ได้อะไรมากมาย แต่คนที่อายุเยอะๆ มาเรียนก็อยากได้ความรู้แต่มันก็เหมือนกับว่าความรู้ที่เราได้มันจะยังมีประโยชน์ต่อประเทศชาติเหมือนกับที่เด็กๆ พวกนั้นควรได้รับความรู้ไปเพื่อเรียนต่อกลับไม่สนใจความรู้ที่จำเป็นต่อตัวเอง..."

"...ได้เรียนร่วมชั้นกับเพื่อนๆ ที่อายุต่างกัน แต่ทุกคนก็น่ารักเพื่อนๆ สนับสนุนทุกอย่างมีการช่วยเหลือกันตลอดแม้ว่าจะได้ความรู้ได้วิชาการแต่สิ่งที่ดีกว่านั้นก็คือเราได้สังคม..."

2. ด้านอาจารย์ผู้สอน พบว่า ผู้ตอบให้ข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนเป็น 3 ประเด็น 2.1 ทัศนคติที่มีต่ออาจารย์ผู้สอน 2.2 ลักษณะการสอนของอาจารย์และ 2.3 ความใกล้ชิดต่ออาจารย์ผู้สอน ซึ่งมีผลต่อความกล้าที่จะซักถามเมื่อสงสัยหรือการขอคำปรึกษามีรายละเอียดดังนี้

2.1 ทัศนคติที่มีต่ออาจารย์ผู้สอนมีทั้งทัศนคติเชิงลบและเชิงบวก เช่น ทัศนคติเชิงลบ

"...การเรียนทุกคนก็พยายามพอๆ กันแหละแต่บางครั้งรู้สึกว่าตัวอาจารย์เองแหละที่ทำให้รู้สึกว่า ไม่เหมือนคนอื่นๆ ไม่เข้าใจอาจารย์...บางครั้งนักศึกษาก็เป็นกระจกที่สะท้อนอาจารย์..."

"...วิชาภาษาอังกฤษโดนอาจารย์ว่าเรื่องสำเนียงเหมือน...รู้สึกเสียใจเหมือนกันเพราะเราทำได้เท่านี้จริงๆ ..."

"...ครั้งหนึ่งมีธุระที่จำเป็นต้องติดต่อกับสามีเรื่องไปส่งลูกเข้าโรงเรียนพอรับโทรศัพท์อาจารย์ก็ว่าแรงเหมือนกันอาจารย์พูดว่าถ้าเขาไม่สั่งสอนใครจะมาสั่งสอนก็ยอมรับว่าเราผิดที่ทำแบบนั้นแต่ในใจคิดว่าเราก็อายุไม่น้อยแล้วแต่อาจารย์ก็ทำเหมือนกับเราเป็นเด็กๆ ที่โดนว่าเหมือนประจานเราในชั้นเรียนรับไม่ได้เลยรู้สึกอายมากจนคิดว่าเราคงไม่เหมาะที่จะเรียนก็คิดจะเลิกเรียนแต่มีอาจารย์ท่านหนึ่งทราบเรื่องเลยเรียกมาคุยว่าเรื่องราวเป็นไงอาจารย์ก็พูดให้เราเลิกคิดแบบนั้นแล้วกลับมาเรียนอีกครั้ง..."

"...อาจารย์บางคนเหมือนไม่มีจิตวิทยาที่จะเข้าใจนักศึกษาเลย...เขาก็ไม่ผิดหรอกนะแต่บางทีเราก็อายุเยอะกว่าเขาแต่เขาทำกับเราเหมือนกับเขาสอนเด็กๆ ...แต่บางคนก็ดีมากๆ ให้เกียรติถึงเราจะเป็นแค่นักศึกษาก็เถอะ..."

ทัศนคติที่มีต่ออาจารย์ผู้สอนเชิงบวก เช่น

"...อาจารย์ที่นี่มีความรู้เยอะมีคุณภาพมากกว่าตอนที่เรียนกศน..."

"...ทุกอย่างต่างกันเยอะมากพอมาเรียนกับอาจารย์ที่มีคุณภาพสูงแต่อาจารย์กศน.ยังไม่เต็มร้อยที่นี่มีอาจารย์ประจำอาจารย์พิเศษที่จะคอยสอนพวกเรา..."

"...บรรยากาศในห้องเรียนดีค่ะเจอกับอาจารย์ที่เข้มงวดเรื่องเวลาเรียน...ตอนเรียนกศน.ไม่ค่อยทำอะไรถึงเวลาก็ไปสอบและก็ร่วมกิจกรรมที่จะทำให้เรียนจบเท่านั้นค่ะ..."

"...เราภูมิใจที่ได้เรียนกับอาจารย์ระดับสูงๆ เพราะคนแบบเราๆ ไม่เคยเจอกับอาจารย์ระดับนี้เขาอยู่ในระดับสูงๆ ยังมาสอนพวกเรา..."

" อาจารย์ดีมากๆ ไม่เคยเหยียดปมด้อยของเราเลย...ทุกๆ คนไม่มีใครเหยียดปมเราเลยแต่ถ้าไปเรียนที่ (มหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง) เราจะไม่มีความรู้สึกเช่นนี้เขาจะบังคับเรามากกว่าที่นี่เรียนที่นี่เราไม่ต้องเครียดไม่ต้องเก็บกดซึ่งความรู้สึกเหล่านี้ทำให้เราไม่อยากไปเรียนที่อื่น..."

"...อาจารย์ที่นี่มีความรู้อย่างน้อยก็ปริญญาโทและเราได้เรียนกับอาจารย์ที่เป็นดร. ..."

"...อาจารย์ทุกคนน่ารักค่ะส่วนใหญ่เป็นอาจารย์พิเศษมาจากหลายๆ ที่บางคนมาจากวิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยสารพัดช่าง..."

"...ไม่ค่อยใกล้ชิดกับอาจารย์ไม่ได้น่ากลัวแต่จะพยายามสอนให้เราเข้าใจมากกว่า..."

2.2 ลักษณะการสอนของอาจารย์อาจารย์มีส่วนในการทำให้ผู้เรียนเห็นภาพในสิ่งที่ตนเองกำลังได้เรียนรู้ โดยนักศึกษาได้เรียนกับคนที่มีความรู้และประสบการณ์โดยตรง เช่น อาจารย์พิเศษ คำตอบของนักศึกษา เช่น

"...อาจารย์บรรยายเฉยๆ ฉายพาวเวอร์พอยต์แต่ตอนปีสองหนังสือเรียนไม่มีจะต้องฟังจากอาจารย์บรรยายเท่านั้นอ่านเฉพาะสไลด์ที่อาจารย์สอน..."

"...ไม่มีส่วนร่วมอะไรนั่งเรียนเฉยๆ เพราะอาจารย์บรรยายหรือฉายพาวเวอร์พอยต์เรียนปกติไม่มีบทบาทอะไรค่ะ..."

"...ได้เรียนรู้จากสิ่งที่อาจารย์สอนให้พวกเราโดยเฉพาะเมื่อบรรยากาศตึงเครียดจะนำวิธีการละลายพฤติกรรมมาใช้เพื่อให้น้องๆ ที่ทำงานเปิดใจเข้าหากัน..."

"...อาจารย์ที่นี่เข้มค่ะถ้าเทียบกับรุ่นพี่ก่อนๆ ตั้งแต่สี่ปีย้อนหลังเขายังไม่เข้มขนาดนี้เพราะได้คุยกับรุ่นพี่ที่จบไปแล้ว..."

"...อาจารย์เป็นผู้มีประสบการณ์โดยตรงจึงทำให้เข้าใจเนื้อหาวิชามากขึ้น..."

"...อาจารย์อย่างน้อยก็จบปริญญาโทที่มาสอนเรามีการเรียนที่มีเนื้อหาสาระที่เข้มข้นกว่าอาจารย์ให้ความรู้เต็มที่กว่าและเป็นวิชาชีพโดยตรงเช่น สาขาการปกครองรัฐศาสตร์ก็เอานักกฎหมายมาสอน สุขศึกษาก็เอาเจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุขมาสอน..."

2.3 ความใกล้ชิดต่ออาจารย์ผู้สอนเพื่อการขอคำปรึกษาทั้งในเรื่องวิชาการและขอคำปรึกษาในเรื่องส่วนตัว เช่น

"...จะรู้จักเฉพาะอาจารย์ที่สอนเราถ้าใครไม่ได้สอนก็จะไม่รู้จักเลยว่าเป็นใคร..."

"...ก็แล้วแต่อาจารย์บางคนเราจะรู้ว่าอาจารย์คนไหนที่เราจะใกล้ชิดได้ไหม..."

"...อาจารย์พิเศษจะให้ความเป็นกันเองและให้ความช่วยเหลืออย่างดี..."

3. การใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ จากข้อมูลที่ผู้เข้าร่วมสนทนาได้ให้ระบุไว้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ 4 ประเด็นได้แก่ 3.1 ความบ่อยในการใช้เทคโนโลยี 3.2 การใช้เพื่อส่งเสริมการเรียนและ 3.3 ปัญหาในการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และ 3.4 ความรู้พื้นฐานในการใช้เทคโนโลยี โดยมีรายละเอียดในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

3.1 ความบ่อยในการใช้เทคโนโลยีและการใช้แหล่งค้นคว้าต่างๆ จะขึ้นอยู่กับเวลาในการค้นคว้าเพราะผู้ตอบระบุว่า ตนเองมีข้อจำกัดด้านเวลาจึงมีผลต่อโอกาสในการเข้ารับบริการด้านเทคโนโลยีที่มหาวิทยาลัยจัดบริการสำหรับนักศึกษา

"...มีการใช้เทคโนโลยีบ้างเท่าที่เราพอทำได้..."

"...ไม่ค่อยได้ใช้เพราะไม่มีเวลาที่จะมาค้นคว้ามากต้องทำงาน..."

"...ไม่ได้ใช้เลย..."

"...รู้ว่ามีให้นักศึกษาใช้แต่ไม่ได้ใช้เลย..."

"...รู้แต่ไม่ได้ใช้..."

"...เข้าห้องคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยบ้างแต่ไม่บ่อย..."

"...ใช้เยอะเพราะถ้าใช้กูเกิ้ลจะไม่ครอบคลุมกับงานที่อาจารย์สอน..."

"...ใช้ห้องสมุดของสถาบันน้อยมากเพราะเวลาน้อยต้องเตรียมตัวไปเข้าห้องเรียน..."

"...ไม่ใช้เลยเพราะเข้ากูเกิ้ลมากกว่าเพราะมันตอบคำถามได้หมด..."

3.2 การใช้เพื่อส่งเสริมการเรียน

"...เช่น วิชาภาษาอังกฤษก็ใช้พูดคุยกับอาจารย์ทางออนไลน์ได้เพราะบางทีไม่ได้มาสอบเพราะติดงาน..."

"...ใช้ส่งงานรายงานต่างๆ ที่อาจารย์สั่งทางออนไลน์..."

"...ส่งงานทางอีเมล์กับอาจารย์ได้..."

"...ถ้าไม่ไปเรียนจะไม่รู้ว่าปัจจุบันเขาทำอะไรกันอย่างเฟสบุ๊คคืออะไรจะเล่นไม่เป็นจะตามสังคมที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้เลยบางวิชาอาจารย์บังคับให้ต้องมีเฟสบุ๊ค..."

"...ใช้เฟสไทม์..."

"...ก็ใช้อินเตอร์เน็ตทั่วๆ ไป..."

3.3 ปัญหาในการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น บางสถาบันมีการสอบความรู้ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์เพราะทุกอย่างต้องใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียน เช่น การลงทะเบียน และการประเมินอาจารย์

"...คอมพิวเตอร์พอใช้ได้แต่ไม่คล่อง..."

"...ส่วนใหญ่จะเอาโน๊ตบุ๊คของตัวเองไปใช้แต่อินเตอร์เน็ตของมหาวิทยาลัยไม่ค่อยได้ใช้เพราะเน็ตไม่แรงเลยไม่ค่อยได้ใช้..."

3.4 ความรู้พื้นฐานในการใช้เทคโนโลยีเป็นเรื่องสำคัญเพราะนักศึกษาต้องผ่านการฝึกใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการลงทะเบียนผ่านระบบออนไลน์ ดังนั้นการสอบคอมพิวเตอร์จึงจำเป็นที่จะทำให้นักศึกษาสามารถจะเรียนรู้ได้ และการที่ทางสถาบันให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการทดสอบเพื่อวัดระดับความรู้และทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เนื่องจากนักศึกษาทุกคนต้องลงทะเบียนและทำการประเมินผู้สอนผ่านระบบอินเตอร์เน็ต

"...ใช้คอมพิวเตอร์พอได้แต่ไม่คล่องเรื่องโซเชียลเน็ตเวิร์ค...ใช้อินเตอร์เน็ตไม่ค่อยคล่อง...

4. ลักษณะการเรียนการสอน วิธีการเรียนการสอนตามที่กลุ่มผู้สนทนากลุ่มได้ให้รายละเอียดพบว่า

"...เน้นการลงมือปฏิบัติจริงการบรรยายอาจารย์เน้นให้การเรียนแบบร่วมมือกันช่วยๆ กัน..."

"...การฝึกงานมีระยะเวลา 200 ชั่วโมง (ทั้งภาคเรียนประมาณ 4 เดือน) เวลาในการจัดการเรียนการสอนจะแตกต่างกันออกไปบางแห่งจะจัดการเรียนการสอนตอนเย็นของวันจันทร์ถึงอาทิตย์เพราะกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่เป็นกลุ่มพนักงานโรงงานหรือบางแห่งจะการเรียนการสอนในทุกวันเสาร์อาทิตย์หรือเรียนเฉพาะวันอาทิตย์วันเดียว..."

"...ไปลงพื้นที่ทำให้เราได้รู้จริงมันได้ความรู้เยอะมากในโครงการต่างๆ ที่ทางสถาบันพาไปออกชุมชนจริงๆ ทุกอย่างทำจริง..."

"...อาจารย์ก็สอนปกติจะให้ถ่ายเอกสารแล้วเรียนจากชีทที่อาจารย์เอามาให้ใช้..."

"...อาจารย์เข้มงวดนะแต่อาจารย์จะดูคนด้วยว่าใครอ่อนใครแข็งถ้าคนไหนเก่งอาจารย์ก็จะให้ประคองเพื่อนๆ ไปด้วยไม่ใช่ตัวใครตัวมันอาจารย์จะให้แบ่งปันและช่วยเหลือเพื่อนๆ ที่เรียนไม่ได้เช่นให้ถ่ายเอกสารไปอ่านทำความเข้าใจและแบ่งกลุ่มกันเพื่อร่วมกันศึกษาทำความเข้าใจ อย่าคิดว่าตัวใครตัวมันแล้วจะไปสอบ มันจะทำให้เรารู้สึกไม่มีกำลังเพราะเคยรู้สึกแบบนี้ตอนที่เรียนที่อื่นมาก่อน อาจารย์จะบอกเสมอว่าให้ช่วยเหลือกันจบจะได้จบพร้อมกันแต่ห้ามลอกกันหนูว่าปัญหายุ่งยากต่างๆ จะจบก็เพราะการร่วมกันเรียนเป็นกลุ่ม..."

ลักษณะวิชาที่สามารถเรียนได้ดีหรือไม่พบว่ามีปัญหามากนักพบว่า

"...เรียนไปเรื่อยๆ ได้ทุกวิชาถ้าไม่เข้าใจก็ถามคนอื่นๆ ถามเพื่อนๆ บ้างบางครั้งก็ถามอาจารย์..."

"...นั่งเรียนเฉยๆ ไม่ได้มีส่วนร่วมอะไรยังไม่เรียนอะไรที่เป็นวิชาภาคปฏิบัติแต่ถ้าเป็นวิชาภาษาอังกฤษก็มีบทบาทบ้างแต่บางคนพื้นฐานไม่พอก็เราก็ต้องมานั่งรอให้เพื่อนได้พื้นฐานก่อนการเรียนต้องพยายามที่จะเข้าใจคนอื่นๆ ว่าพื้นฐานบางอย่างเรามีไม่เท่ากัน..."

"...วิชาที่ถนัดส่วนใหญ่ก็จะเป็นวิชาที่เกี่ยวกับงานที่เราทำเช่นพวกบัญชีเพราะเป็นเรื่องที่ทำงานอยู่หรือวิชาพวกการจัดการก็พอจะเข้าใจได้บ้าง ."

"...วิชาการจัดการทั่วไปเรียนได้เข้าใจมากที่สุดเพราะนำไปใช้ได้จริง..."

"...วิชาที่เรียนได้ส่วนใหญ่จะเป็นวิชาภาษาไทยเพราะไม่หนักมากและจะทำได้..."

"...วิชาที่ถนัดก็พวกภาษาไทยและวิชาสังคม..."

5. บรรยากาศในการเรียนรู้

บรรยากาศในการเรียนรู้เป็นการให้ข้อมูลของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มตามการรับรู้ของนักศึกษาแต่ละคนจากข้อมูลพบว่า

"...การเรียนเหมือนกับที่เรียนกศน.ในวันที่มาเรียน (เรียนวันอาทิตย์วันเดียว) แต่ต่างกันตรงที่การเรียนที่นี่จะมีความรู้ที่แน่นกว่าที่กศน...."

"...เรียนแบบนี้เหมือนกับที่เรียนตอนอยู่กศน. เพราะเรียนวันอาทิตย์วันเดียวเหมือนกันแต่ที่นี่จะเรียนทั้งวันเลย แต่ที่กศน.เรียนแค่ครึ่งวัน..."

"...เลือกเรียนที่นี่เพราะเรียนวันเดียวเวลาเรียนเหมือนกับที่เรียน กศน.แต่แตกต่างในด้านความรู้ที่ได้ที่นี่จะได้ความรู้ที่แน่นกว่าการเรียนที่กศน...."

"...เหมือนกับการเรียน กศน.เรียนวันเดียวก็พอมีเวลามาเรียนได้แต่ที่นี่จะเรียนตั้งแต่เช้าเลิกตอนเย็น..."

สำหรับประเด็นที่นักศึกษาระบุถึงความแตกต่างส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้เฉพาะด้านมากกว่าผู้สอนที่อยู่ในส่วนของกศน. ซึ่งนักศึกษาระบุว่าตนเองได้รับความรู้ที่เข้มข้นกว่าและต้องปรับตัวในการเรียนมากกว่า

"...ต่างเยอะกศน.คืออ่านหนังสือแล้วไปสอบถ้าเป็นแต่ก่อนจะเข้าไปนั่งเรียนแต่กศน.ปัจจุบันคืออ่านหนังสือแล้วไปสอบดังนั้นจะไม่ค่อยรู้เรื่องอะไรเลยว่าเขาสอบอะไรยังไงแต่การเรียนที่นี่อาจารย์ที่มาสอนเรามีเนื้อหาสาระที่เข้มข้นกว่าให้ความรู้เต็มที่กว่าและเป็นวิชาชีพโดยตรง..."

"...เรียนที่นี่จะอัดวิชามากๆ มากกว่าที่กศน. เรียนไปมีกี่อาทิตย์ก็สอบ..."

"...สภาพการเรียนในตอนนี้แตกต่างจากกศน.เพราะปวส. (ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง) อัดความรู้ให้แน่นมาก เรียนเต็มวันแต่เรียนแค่วันอาทิตย์วันเดียวส่วนเรียนกศน.เรียนแค่ครึ่งวันความรู้เลยไม่แน่น..."

6. การวัดและประเมินผลการศึกษา บางสถาบันจะไม่มีการสอบระหว่างภาคเรียนแต่บางแห่งจะมีลักษณะการจัดการเรียนการสอนแบบ Block Course สำหรับประเด็นคำตอบแบ่งเป็น 6.1 ลักษณะการวัดผลและประเมินผลการศึกษา 6.2 ปัญหาด้านผลการเรียน

6.1 ลักษณะการวัดผลและประเมินผลการศึกษา

"...เกรดปีหนึ่งน้อย อาจารย์จะมีผู้ช่วยเป็นรุ่นพี่ (TA) ที่คอยเช็คงาน เคยครั้งนึงส่งงานไปแล้วแต่ไม่เช็คให้ ทำให้มีผลต่อเกรด และพอดีหนูเป็นคนโวยวาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีที่ส่งงานแต่ไม่เช็คให้หนูจะโวยตรงนั้นเลย ถ้าอย่างบางคนไม่กล้าจะทำให้วิชานี้ไม่ผ่านเพราะฉะนั้นหนูว่าเราต้องกล้าพูดกล้าต่อว่าในสิ่งที่เราไม่ผิดเพราะทำไมเราต้องมานั่งเรียนใหม่ซึ่งจะมีปัญหาตามมา เช่น เสียเงิน เสียเวลาเรียนไม่ทันเพื่อน แต่หนูเป็นคนสู้ ถ้าTAทำไม่ถูกหนูก็สู้ตาย..."

"...ต้องเข้าเรียนให้ครบพยายามไม่ขาดเรียนเพื่อจะได้คะแนนเก็บไว้ก่อนอาจารย์จะบอกว่าสัดส่วนของคะแนนแต่ละส่วนมาจากไหนบ้างแต่ไม่มีการสะสมคะแนนกลางภาค..."

"...ที่ (ชื่อมหาวิทยาลัย) ข้อสอบยังเป็นกากบาทก็เลยไม่หนักมากสำหรับเรา..."

"...ปกติทั่วไปอาจารย์จะบอกไว้ในชั่วโมงแรกว่าจะสอนยังไงสอบเมื่อไหร่แนวข้อสอบจะเป็นแบบไหนแต่วิธีการสอนแล้วแต่อาจารย์..."

"...จะมีรุ่นพี่ที่เป็นผู้ช่วยอาจารย์ (TA) เป็นคนคอยเช็คงานที่อาจารย์สั่งเราก็เลยไม่คาดหวังกับผลการเรียนแต่พยายามไปเช็คชื่อทุกคาบ..."

6.2 ปัญหาด้านผลการเรียน

"...เกรดออกช้าออกยังไม่ครบ..."

"...เกรดไม่มีวิชาไหนตกเก็บได้หมดทุกตัวแต่เกรดส่วนใหญ่จะได้แค่เกรด C สูงสุดที่เคยได้คือ เกรด B..."

"...เพื่อนที่เรียนด้วยกันส่วนใหญ่ตอนนี้ออกไปหมดแล้วเพราะสอบไม่ผ่านเลยถึงจะค่าหน่วยกิตไม่แพงแต่ถ้าลงเรียนใหม่มันก็จะเป็นเงินที่เยอะเหมือนกันเพราะมันไม่ได้แค่ค่าหน่วยกิตแต่จะต้องจ่ายเพิ่มเพื่อให้เซลล์ไปจัดการเรื่องลงทะเบียนและก็ค่าต่างๆ นาๆ ที่เขาต้องมาจัดการให้เราเรียนใหม่ด้วย..."

"...ขึ้นเรียนทุกครั้งแต่เกรดออกมาติด E สามวิชารวดงานก็ส่งเข้าเรียนทุกคาบไม่รู้ว่าเพราะอะไร...ไม่กล้าถาม..."

7. ทัศนคติที่มีต่อสถาบัน ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ แต่สิ่งที่พบคือ บางสถาบันให้ความใส่ใจกับนักศึกษา โดยมีการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาเพื่อพยายามลดอัตราการออกกลางคัน

"...ที่นี่ยืดหยุ่นกับเรามากๆ ให้เกียรติแต่ถ้าที่...(ชื่อสถาบัน) หรือ ...(ชื่อวิทยาลัย) ก็จะเข้มงวดมากซึ่งคงไม่เหมาะกับเราแต่เข้าใจว่าทุกอย่างต้องเป็นไปตามกฎระเบียบ..."

"...พยายามเลือกเรียนในสิ่งแวดล้อมที่ไม่ต่างจากกศน.มากนักเช่นการศึกษาด้วยตนเองให้รับผิดชอบตัวเอง..."

"...ต้องถามถึงสิ่งที่ไม่น่าประทับใจมากกว่าจะตอบได้ทันทีเลย..."

"...ไม่ได้รู้สึกประทับใจอะไรต่อมหาวิทยาลัยเลย..."

"...เขาไม่ได้ใส่ใจอะไรกับเราหรอกเพราะนักศึกษาเข้าตั้งหลายพันเขาไม่ได้ใส่ใจหรอกว่าใครมาจากไหน ถ้าเรียนได้ก็ได้ไปต่อ ถ้าไม่ได้ก็ต้องเลิกเรียนไปเอง..."

"...ปัญหาทางวิชาการไม่ค่อยมีเพราะจะมีการสอบถามความคิดเห็นบ่อยมากเขาจะคอยถามว่าเรามีความสุขไหมมีการกระทบกระทั่งกับอาจารย์บ้างหรือเปล่าก็จะเก็บรายละเอียดกับพวกเรามากๆ ใส่ใจกับความรู้สึกของพวกเรามากๆ ประทับใจที่นี่อยากบอกเพื่อนๆ ให้มาเรียนโดยเฉพาะเพื่อนที่กศน. ก็จะไปบอกเขาว่าให้มาเรียนนะเรียนไม่ยากเรียนจบก็จบด้วยกัน..."

8. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า บางสถาบันจะมีเรื่องการเก็บคะแนนเข้ามาเป็นแรงจูงใจให้นักศึกษาต้องเข้าร่วมกิจกรรม เช่น

"...ถ้าไม่มีแรงจูงใจตรงนี้จะไม่เข้าร่วมเลยคิดว่ามีประโยชน์ไหมบางกิจกรรมคิดว่าตึงเครียดเกินไป..."

"...ก็มีส่วนร่วมบ้างตามที่มหาวิทยาลัยให้เก็บแต้มจากกิจกรรมต่างๆ ..."

"...กิจกรรมรับน้องเป็นกิจกรรมที่เข้าร่วมแต่กิจกรรมอื่นๆ ก็ไม่ค่อยได้เข้าร่วมเท่าไหร่เพราะบางทีมันติดเรียนมหาวิทยาลัยมีกิจกรรมเยอะ แต่บางทีเพื่อนๆ คนอื่นก็ไม่ค่อยกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมและจะเลือกเข้าร่วมเฉพาะกิจกรรมที่มีผลต่อการเรียนจบเหมือนกศน.ที่เก็บชั่วโมงกิจกรรม โดยที่มหาวิทยาลัยกำหนดจำนวนกิจกรรมจะได้ serialkey ไว้เพื่อไปบันทึกว่าได้เข้าร่วมกิจกรรมที่มหาลัยกำหนดแล้ว เช่น การไปนั่งเชียร์ก็ได้แต้ม..."

6. ปัญหาหรือความลำบากเมื่อเข้าศึกษาต่อ

สำหรับข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มในประเด็นเกี่ยวกับปัญหาหรือความยากลำบากที่นักศึกษาต้องเผชิญในการศึกษาระดับอุดมศึกษามีรายละเอียดสำคัญดังนี้

1. ความรู้ไม่เพียงพอต่อการเรียน จำแนกเป็นประเด็นย่อยได้แก่ 1.รายวิชาที่มีปัญหามาก 2. ลักษณะการจัดการเรียนการสอนจากการศึกษานอกระบบอาจยังไม่เอื้อต่อการเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นไป 3. นักศึกษาเรียนไม่รู้เรื่อง 4. พื้นฐานความรู้ของผู้เรียน และ 5. เรียนไม่ทันเพื่อนร่วมชั้น โดยแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

1.รายวิชาที่มีปัญหามาก นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่า อยากให้กศน.ปรับการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้สามารถที่จะเรียนต่อได้ดีกว่าที่เป็นอยู่ เพราะเมื่อต้องไปเรียนพร้อมๆ กับเพื่อนร่วมชั้นที่จบจากการศึกษาในระบบทั้งในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พบว่า นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากกศน.จะเรียนเนื้อหาไม่ครบและเรียนไม่ทันเพื่อนๆ เช่น

"...เรียนปีหนึ่งเทอมสองยังไม่เจอวิชาเกี่ยวกับการวิเคราะห์หนักๆ แต่ต่อไปยังไม่รู้ว่าจะเจอปัญหาอะไร..."

"...บัญชีภาษาอังกฤษการอ่านโจทย์การวิเคราะห์ก็ไม่ค่อยคล่อง..."

"...มีปัญหามากในวิชาเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ การคำนวณ วิชาภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์..."

"...โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษกับคณิตศาสตร์ที่จบจากกศน.เหมือนความรู้ไม่พอที่จะเรียนในมหาวิทยาลัยเลย ต้องไปติวเพิ่มโดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษและสถิติกศน.ไม่ได้สอนส่วนคอมพิวเตอร์ก็มีปัญหามากเพราะไม่ค่อยได้ใช้เลยไม่เก่งแต่ก็พยายามใช้จนคล่องขึ้นเรื่อยๆ ..."

"...ปัญหาคืออะไรที่เป็นวิชาหลักอย่างวิทยาศาสตร์ หรือคณิตศาสตร์เราไม่ได้เรียนสายตรง (เรียนในระบบ)มาจะเจอปัญหามากๆ ..."

"...ผมค่อนข้างซีเรียสกับเรื่องการสอบนะเพราะจริงๆ แล้วคนที่จบจากกศน.ก็จะมีปัญหาเรื่องพื้นฐานความรู้ที่ไม่เท่ากับเพื่อนคนอื่นๆ ที่จบม.ปลายจากโรงเรียนโดยเฉพาะเมื่อต้องเรียนวิชาพื้นฐานตอนปีหนึ่งเช่น วิชาเกี่ยวกับการคำนวณหรือพวกวิทยาศาสตร์ที่ต้องเรียนเป็นวิชาพื้นฐานและที่มหาวิทยาลัยค่อนข้างเข้มกับเรื่องภาษาเพราะอาจารย์บอกว่าเราต้องเข้าAEC (ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน) ..."

"...ภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ คณิตศาสตร์มีปัญหามากที่สุด..."

"...วิชาที่มีปัญหาพวกคำนวณกับภาษาอังกฤษจะหนักมาก..."

"...วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์มีปัญหามาก เราไม่ได้เรียนสายตรง (เรียนในระบบ) มาจะไม่รู้เรื่องต้องอาศัยเพื่อนๆ ให้ช่วย..."

"...วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์มีปัญหามาก แต่ภาษาอังกฤษไปเรียนเพิ่มเติม แต่เพื่อนๆ คนอื่นๆ ที่จบมาจากกศน.แล้วไปเรียนมีปัญหาภาษาอังกฤษมาก..."

ปัญหาจากวิชาคณิตศาสตร์หรือรายวิชาที่ต้องใช้ความรู้และทักษะทางการคำนวณ เช่น

"...คณิตศาสตร์มีปัญหามากที่สุด..."

"...พอมาเรียนวิชาด้านนี้จะรู้ตัวเลยว่าวิชาคำนวณเราอ่อนมากๆ แต่เรามีจุดเด่นเกี่ยวกับวิเคราะห์คน..."

"...วิชาที่ต้องใช้การคำนวณมากจะเป็นปัญหามาก..."

"...คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่อ่อนที่สุดหรือวิชาที่เกี่ยวกับการคำนวณจะเรียนไม่ค่อยรู้เรื่อง..."

"...ส่วนวิชาที่อ่อนได้แก่คณิตศาสตร์การบัญชีคอมพิวเตอร์..."

ปัญหาจากรายวิชาภาษาอังกฤษพบว่า นักศึกษาที่เรียนในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีปัญหาบ้างแต่ก็ไม่มากเท่ากับกลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ทั้งนี้อาจเนื่องด้วยลักษณะของวิชาภาษาอังกฤษตามที่อาจารย์ประจำวิชาได้ให้ข้อมูลว่าภาษาอังกฤษในระดับปวส. ส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพซึ่งค่อนข้างมีความเป็นแบบแผน เช่น การเขียนจดหมายธุรกิจการเขียนประวัติเพื่อสมัครงานแต่อย่างไรก็ตามจากข้อมูลการสนทนากลุ่มนักศึกษาได้ระบุถึงปัญหาการเรียนในรายวิชาภาษาอังกฤษ เช่น

"...จุดอ่อนคือภาษาอังกฤษ..."

"...มีปัญหาด้านภาษาโดยเฉพาะยิ่งจะเข้า AEC พื้นฐานเราไม่เท่าเพื่อนๆ คนอื่นๆ ..."

"...แต่ปัญหาหนักๆ ที่เจอคือปัญหาด้านพื้นฐานทางภาษาเป็นปัญหาใหญ่..."

"...ปัญหาหนักๆ ที่เจอคือวิชาภาษาอังกฤษ..."

"...พอเข้ามาเรียนจริงๆ แล้วผมว่าหนักมากตอนแรกคิดว่าน่าจะเรียนได้แต่พอเจอการสอบแต่ละครั้งนี่ก็หนักเหมือนกันแต่ผมก็พยายามมาเรียนนะและก็เรียนยากเหมือนกันยิ่งภาษาอังกฤษผมก็มีพื้นฐานมาบ้างแต่พอเจอจริงๆ ก็หนักมากผมอยากจะบอกให้กศน.ช่วยเข้มๆ เรื่องภาษาอังกฤษบ้างครับกศน.อ่อนเรื่องภาษาอังกฤษพอผมมาเจอกับตัวนี่ก็หนักครับยิ่งอาจารย์บอกว่าจะเข้าAEC ด้วยส่วนวิชาอื่นๆ ผมก็คิดว่าอยากนะแต่ก็พยายามที่จะเรียนให้ได้ไม่อยากต้องเริ่มเรียนใหม่อีก..."

"...วิชาภาษาอังกฤษก็พอได้บ้างเพราะอาจารย์บอกว่าไม่ยากเพราะไม่มีเรื่องไวยากรณ์เข้ามาเยอะ.."

"...ภาษาอังกฤษไม่ถนัดเลยคะแนนแย่มาก..."

"...ไม่มีครูต่างชาติมาสอนเราเรียนภาษาอังกฤษแบบเชียงใหม่ๆ ..."

"...วิชาที่คิดว่าตัวเองมีปัญหาคือภาษาอังกฤษที่อ่อนมากแต่โดยรวมๆ ก็เข้าใจ (แต่ต้องไปเรียนเพิ่มเติม)เพราะเอาจริงๆ ทุกคนก็รู้ว่ากศน.น่าปล่อยและไม่ค่อยแน่นวิชาการบางวิชาที่จะไปใช้เรียนต่อได้และยิ่งต้องมาเรียนกับอาจารย์ฝรั่งยิ่งไปกันใหญ่เลยค่ะเพื่อนหนูบางคนที่จบกศน.จะไม่รู้เรื่องเลยค่ะวิชานี้น่ะ..."

"...วิชาที่มีปัญหามากที่สุดคือภาษาอังกฤษส่วนนึงเพราะมันเป็นแบบแผนอยู่แล้ว..."

"...ส่วนวิชาที่ไม่ถนัดได้แก่ภาษาอังกฤษเพราะไม่กล้าที่จะสนทนาและไม่กล้าที่จะใช้..."

"...ส่วนใหญ่ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารจะยากส่วนวิชาอื่นๆ หลักสูตรกศ.ปฐมวัยจิตวิทยาสำหรับครูก็พอเข้าใจเพราะเหมือนมาเริ่มพร้อมๆ กับเพื่อนๆ ..."

ปัญหาในการเรียนวิชาที่ต้องใช้คอมพิวเตอร์ เช่น

"...พวกที่จบกศน.มีปัญหากับวิชาทางไอที..."

"...พวกไอทีมีปัญหาไม่มีพื้นฐานเน้นคอมพิวเตอร์..."

"...วิชาคอมพิวเตอร์มีปัญหามากเพราะใช้คอมพิวเตอร์ไม่คล่อง..."

"...คนที่ทำงานกับคอมพิวเตอร์อยู่แล้วเขาจะได้แต่พวกหนูไม่ได้จับคอมฯในการทำงานจริงๆ ..."

"...วิชาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์มีปัญหามากกว่ากลุ่มเด็กๆ ..."

"...คอมฯ เนี่ยเราเรียน กศน.มาไม่ค่อยได้จับมันก็เลยไม่รู้ไม่เข้าใจ..."

2. ลักษณะการจัดการเรียนการสอนจากการศึกษานอกระบบ นักศึกษาระบุค่อนข้างสอดคล้องกันเกี่ยวกับลักษณะการเรียนการสอนของ กศน. บางครั้งไม่เอื้อต่อการเรียนในระดับที่สูงขึ้น แม้ว่าการได้วุฒิการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นสิ่งที่นักศึกษาต้องการแต่ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการศึกษาก็เป็นสิ่งที่สำคัญเช่นกันเช่น

"...กศน.เป็นสายสามัญกศน.มันเป็นสายตรงแต่เรามาเรียนสายอาชีพเลยเรียนการจัดการมันไม่ตรงกับที่เคยเรียนมาก็เลยหนัก..."

"...การเรียนที่กศน.ได้รับความรู้น้อยกว่าการเรียนที่วิทยาลัย (ปวส.)..."

"...คนที่เรียนสายตรงมาเนื้อหาเขาจะครบแต่เราเรียนอีกแบบนึงมาเป็นการศึกษาเอาเองรู้บ้างไม่รู้บ้างเนื้อหาไม่แน่นเหมือนเขาบางคนจบนานแล้วก็มาเรียนต่อแต่ทุกอย่างมันก็ขึ้นอยู่กับตัวเราเอง..."

"...จบกศน.มาความรู้มันจะไม่แน่นเหมือนเด็กในระบบ (การศึกษาในระบบ) ..."

"...แต่สายตรง (จบจากการศึกษาในระบบ) เขาเร็วมากเขาเก่งนะเขาก็ช่วยเหลือเรา..."

"...แต่หนูว่าเรียนกศน.ไม่ใช่สายตรงแบบสายอาชีพและเป็นการเรียนทางอ้อมอีกแต่พอมาเรียนด้านการจัดการมันเป็นสายอาชีพที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับในโรงงานในองค์กรมันก็เลยต่างจากคนที่มาจากสายอาชีพเช่น ปวช.พวกเขาจะรู้เร็วกว่า..."

"...ถ้าเวลาเรียนจะฟังอาจารย์ทุกอย่างถ้าพักก็จะพยายามเอาสิ่งที่ได้เรียนมาอ่าน..."

"...นักศึกษากศน.ไม่ค่อยได้อ่านมีแต่ให้ทำกิจกรรมก็อยากให้ปรับตัวนี้อยากให้ครูกศน.เข้มข้นในการสอนมากกว่านี้อยากให้แนะแนวบ้างอย่างวิชาวิทยาศาสตร์เนี่ยให้หนังสือไปอ่านบ้างทำแบบประเมินแบบฝึกหัดบ้าง..."

"...ปัญหาหลักๆ มาจากเรื่องความรู้ที่มาจากกศน. เวลามาเรียนมันต่างเยอะมาก เพราะว่ามันคนละแบบเราไม่ไวแบบเขา (นักศึกษาที่จบมาจากการศึกษาในระบบ) ..."

"...วิชาบัญชีโดยเฉพาะที่ต้องคำนวณตอนเรียนกศน.มันไม่หนักมันก็เรียนธรรมดาๆ บวกคูณแต่ที่เรียนใหม่นี่มันละเอียดมากการใช้คอมพิวเตอร์เป็นหลักทั้งโปรแกรม word หรือ excel ก็พอใช้ได้เพราะที่มูลนิธิก็มีสอนภาษาอังกฤษก็มีปัญหา..."

"...เราไม่ได้เรียนสายตรงมาจะไม่รู้เรื่องแต่เพื่อนๆ เขาจะช่วย..."

"...แล้วแต่อาจารย์จะประเมินงานยังไงแต่ถ้าเป็น กศน.ถ้าไม่ใช่อาจารย์จะตีคืนกลับมาให้แก้ (ซึ่งจะได้เรียนรู้จากตรงนี้) แต่ในมหาลัยถ้าไม่ใช่เกรดก็จะออกมาแบบนั้นไม่มีโอกาสแก้ตัวคณิตศาสตร์หรือคำนวณจะได้คะแนนไม่ดีเลย..."

"...เราจากคนนอกระบบแล้วมาเรียนในระบบเพื่อนเขาได้แต่เราไม่ได้ๆ ถ้าจะได้อย่างเขาเราก็ต้องหนักหน่อยที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อให้เข้าใจและไปกับเขาได้..."

"...โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาที่ต้องท่องจำจะทำไม่ได้เหมือนสมองมันไม่แล่นเหมือนคนอื่นๆ..."

3. นักศึกษาเรียนไม่รู้เรื่อง โดยระบุถึงปัญหาหรือความลำบากที่พบเมื่อได้เข้ามาศึกษาต่อในประเด็นเกี่ยวกับการเรียนไม่เข้าใจหรือไม่รู้ว่าสิ่งที่ผู้สอนได้ถ่ายทอดคืออะไร เช่น

"...การเรียนยากขึ้นพอขึ้นปีสองเริ่มยากขึ้นแต่ก็ต้องแอคทีฟมากขึ้นไม่รู้ว่าจะไปต่อได้อีกหรือไม่..."

"...เจอวิชาที่ไม่ถนัดแต่เวลาอ่านหนังสือจะมีเซลส์แมนที่เข้ามาเป็นติวเตอร์รวบรวมดูแลเราทุกอย่างเรื่องการเรียน การติวข้อสอบต่างๆ เขาเข้าแนะแนวที่ศูนย์ฯ..."

"...ถ้าเรื่องเรียนเรายังไม่ค่อยรู้เรื่องเท่าไหร่ เพราะพวกพี่ๆ เขามาเรียนเอาวุฒิ แต่จริงๆ เขาทำงานนี้อยู่แล้ว แต่เราไม่รู้เรื่องอะไรเลยไม่เคยเรียนไม่เคยทำงานเกี่ยวกับบัญชีเลยสำหรับหนูทุกอย่างใหม่หมดเลยบางคนเขาก็จบปริญญาตรีแล้ว แต่เขามาเรียนมาเรียนเอาวุฒิเพราะที่เขาจบมาไม่ตรงกับงานที่เขาทำบางคนทำงานมาหลายปีเจ้านายส่งมาเรียนบ้าง..."

"...ทำได้แค่ไหนแค่นั้นหนูจะไม่พยายามเข้าใจในสิ่งที่อาจารย์ให้มากกว่านั้น (มากกว่าที่อาจารย์สอนแค่ไหนแค่นั้น) ไม่ได้ทบทวนอะไรอาจารย์สอนแค่ไหนก็แค่นั้นแค่บริเวณที่อาจารย์สอน จะไปรู้มากไปก็แบบรู้มากเกินไปเขาสอนไม่ถึงที่เรารู้เราก็จะหงุดหงิดในสิ่งที่อาจารย์สอนไม่ถึงเพราะฉะนั้นจะต้องตามเขาไปดีกว่าไม่ต้องไปรู้มากเพราะจะหงุดหงิดตัวเอง..."

"...บางคนมีพื้นอยู่แล้ว เพื่อนบางคนจะฟังผ่านๆ ในขณะที่เราแทบจะจ้องอาจารย์ตลอดเวลาเพื่อไม่ได้ตกหล่นประเด็นสำคัญๆ ..."

"...อย่าไปคาดหวังกับ A เลยหนูได้ B+ ก็ถือว่าเยอะแล้ว สำหรับหนูไม่เคยได้ A เลยแต่วิชาที่ทำได้ดีจะเป็นวิชาที่หนูสนใจ เช่นภาษาอังกฤษหรือวิทยุ..."

"...เรียนไม่รู้เรื่องไม่รู้จะปรึกษาใคร เพราะไม่มีคนแนะนำแนวทางในการเรียนให้เลย..."

"...รู้ว่าตัวเองเรียนไม่ไหวแม้จะพยายามจะสู้แค่ไหนก็คงได้แค่นั้น...ถ้าไม่ไหวก็คงเลิกเรียน..."

4. พื้นฐานความรู้ของผู้เรียน

"...แล้วแต่บุคคลบางคนมีพื้นฐานดีก็เข้าใจที่ง่ายขึ้น แต่ถ้าพื้นฐานไม่ดีก็ต้องตามเพื่อนๆ เขาเอาหน่อย..."

"...เห็นได้ชัดเลย และรู้ตัวว่าความรู้ของเรามันไม่แน่นพอที่จะสู้กับคนอื่นๆ ได้..."

"...อย่างอื่นที่อ่านได้เองก็พอทำได้นะส่วนหนึ่งอาจเพราะตอนเรียนกศน.ส่วนใหญ่เป็นการเรียนด้วยตนเองพอเจอวิชาที่อ่านเองได้ก็พยายามอ่านให้มากๆ หน่อย..."

"...นักศึกษากศน.มีความรู้พื้นฐานไม่เพียงพอต่อการเรียนคงต้องอาศัยเพื่อนๆ ในกลุ่มช่วยกันแนะแนววิธีการเรียนรู้เมื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาและผู้เรียนเองก็จะต้องขยันศึกษาเองด้วย..."

"...เรามาจากคนนอกระบบแล้วมาเรียนในระบบเพื่อนๆ เขาได้แต่เราไม่ได้ พอไม่ได้อย่างเขาเราก็ต้องหนักหน่อยที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อให้เข้าใจและพอเกาะกลุ่มไปกับเขาให้ได้..."

5. เรียนไม่ทันเพื่อนร่วมชั้น

"...เรียนไม่ทันเพื่อนที่จบสายตรงมาจะเข้าใจอะไรได้ง่ายกว่าเรา..."

"...คนที่เรียนสายตรงมาเนื้อหาเขาจะครบแต่เราเรียนอีกแบบนึงมาเป็นการศึกษาเอาเองรู้บ้างไม่รู้บ้างเนื้อหาไม่แน่นเหมือนเขา..."

"...เรียนจบมานานแล้วพอมาเรียนอีกครั้งเลยยังไม่ค่อยเข้าที่คงต้องปรับตัวให้ทันเพื่อนๆ อีกระยะ..."

"...ไม่ได้เรียนมานานแล้วก็มาเรียนต่อเลยยังช้าเข้าใจอะไรไม่เร็วเหมือนคนอื่นๆ แต่พยายามคิดว่าทุกอย่างมันก็ขึ้นอยู่กับตัวเราเอง..."

2.ปัญหาส่วนตัวที่มีผลต่อการเรียน จำแนกประเด็นย่อยได้แก่ 1. ภาระหน้าที่ในการทำงาน 2. ปัญหาจากที่ทำงาน 3.ปัญหาในการบริหารจัดการเวลา 4.ปัญหาด้านครอบครัวและปัญหาด้านค่าใช้จ่าย 5. ปัญหาในการปรับตัว 6. ปัญหาจากการขาดการวางแผนในการศึกษาข้อมูลเพื่อศึกษาต่อ 7. ปัญหาด้านการเรียนรู้ และการคิดวิเคราะห์ และ 8. โอกาสในการศึกษาต่อ

1. ภาระหน้าที่ในการทำงาน เช่น *"...งานเยอะเราเรียนวันอาทิตย์วันเดียวหกวิชาการบ้านมีทุกวิชาเราต้องทำงานด้วยเราไม่มีเวลาที่จะแบ่งไปกับการทำงานและถ้าไม่ได้ทำงานส่งงานแต่ละครั้งที่มาเรียนมันพูนเยอะขึ้นเรื่อยๆ ..."* และ *"...ต้องทำถ้าไม่ทำงานไม่เสร็จก็ไม่มีส่งอาจารย์เพราะฉะนั้นต้องพยายามแบ่งเวลาให้ได้..."*

2. ปัญหาจากที่ทำงาน เช่น *"...ที่ทำงานไม่สนับสนุนเพราะคิดว่าการเรียนจะมีผลต่อเวลาในการทำงานและจะทำงานที่มีประสิทธิภาพน้อยลง..."* และ *"...เป็นตัวหลักที่จะทำให้เลิกเรียนเพราะเราทำงานประจำเขาให้เราไปเข้าอบรมให้ไปทำงานพิเศษบ้างซึ่งทางที่ทำงานก็รู้ว่าเราต้องเรียนหนังสือแต่เขาก็บอกว่าให้ไปบ้างขาดบ้างทำอย่างไรได้เราเป็นผู้น้อยเขาให้ทำอะไรก็ต้องทำทำไมกับคนอื่นๆ ไม่เห็นมีปัญหาแบบนี้เลยก็เลยคิดว่าจะหยุดเรียนดีไหมแต่สุดท้ายก็ต้องขาดเรียนบ้างอะไรบ้าง..."*

3.ปัญหาในการบริหารจัดการเวลา เช่น

"...เข้างานแปดโมงเลิกห้าโมงส่วนใหญ่แต่จะจัดการเวลากันไม่ค่อยได้..."

"...ทำงานด้วยเรียนด้วยเราจะเอางานที่เรียนไปทำที่โรงงานก็ไม่ได้อย่างเลิกโอทีตอนสองทุ่มเราก็ต้องมานั่งทำงานต่อจนดึก..."

"...บางครั้งทำงานเลิกดึกต้องตื่นแต่เช้าเพื่อมาเรียนบางครั้งก็ตื่นไม่ทันมาเรียนคาบวิชาแรก...

"...ปัญหาเรื่องเวลาในการทำกิจกรรมเพราะลางานไม่ได้..."

"...ปัญหาแรกเลยคือ การแบ่งเวลาในการรับผิดชอบหน้าที่ของเรากับการเรียน เพราะบางทีหน้าที่ที่ของเรามีปัญหาต่าง ๆ ที่แทรกซ้อนมา (ตารางเวลาไม่เหมือนกับงานประเภทอื่น ๆ ที่มีเวลาแน่นอน) ต้องปรับเปลี่ยนให้ทันต่องานและการเรียนของเราด้วย..."

"...บางครั้งต้องอยู่กันถึงเที่ยงคืนถ้ามีการบ้านเพราะต้องเคลียร์งานที่เรียนให้เสร็จ..."

4.ปัญหาด้านครอบครัวและปัญหาด้านค่าใช้จ่าย

"...ปัญหาส่วนใหญ่เป็นปัญหาส่วนตัวหลัก ๆ เป็นเรื่องค่าใช้จ่าย ส่วนปัญหาที่มาจากครอบครัวที่ไม่ได้รับการสนับสนุนเช่น เด็กบางคนต้องเรียนหลายครั้งกว่าจะสำเร็จการศึกษาหรือบางคนเรียนไม่จบเพราะต้องแอบหนีครอบครัวออกมาสอบถ้าหนีมาไม่ได้ก็ไม่ได้สอบจบ..."

"...ครอบครัวไม่สนับสนุนให้เรียนเพราะมีปัญหาด้านค่าใช้จ่าย..."

"...มีปัญหาทางการเงินและกระทบต่อการเรียนค่อนข้างมาก..."

"...มีปัญหาการเงินบ้างในเรื่องค่าใช้จ่ายเพราะว่าต้องรับผิดชอบดูแลครอบครัวแม่และลูก..."

5.ปัญหาในการปรับตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นเกี่ยวกับ 1) ทัศนคติจากผู้อื่น และ 2) การปรับตัวไม่ได้

"...ปัญหาส่วนตัวมาจากไม่สามารถปรับตัวให้เข้าการเรียนในระบบได้ (แม้ว่าจะเรียนนอกเวลาราชการ)..."

"...เรากำหนดอะไรไม่ได้เพราะถ้าเจออะไรก็ต้องยอมรับ...ถ้าเรียนไม่ได้ก็ต้องเลิกเรียนไป..."

"...ความแตกต่างระหว่างอายุของเพื่อนร่วมชั้นมีผลต่อการปรับตัวค่อนข้างมาก..."

"...ตอนช่วงแรก ๆ งงมากรับเม่ได้รับไม่ไหวเลย..."

"...นับถือคำว่า"อาจารย์" แต่อยากอาจารย์เข้าใจธรรมชาติของเราบ้างว่ามีจุดประสงค์อะไรที่มาเรียนรู้สึกลำบากใจเมื่อถูกปฏิบัติเช่นเดียวกับนักศึกษาในช่วงวัยเรียนปกติ (20-21 ปี) ต้องการออกจากการศึกษาไปเลยเพราะแรงเกินไปและรับไม่ได้ การถูกอาจารย์ดุตักเตือนเหมือนเป็นเด็กเพราะตัวตนของความเป็นผู้ใหญ่รู้สถานะของตัวเองแต่บางอย่างต้องการให้อาจารย์ยืดหยุ่นให้บ้าง..."

"...บางทีหนูก็กลัวตัวเองเหมือนกันว่าจะทำได้ไหมถามตัวเองอยู่บ่อย ๆ ว่าเราจะไหวไหมเราจะต้องไปเริ่มต้นอะไรอีกหรือเปล่าเพราะหนูก็เคยเหลวไหลไปช่วงนึงเหมือนกันหนูก็ผ่านอะไรมาหลายอย่างแต่เชื่อเถอะพอเข้ามาเรียนจริง ๆ แล้วทุกคนก็อยากเรียนจบอยากรับปริญญาอยากทำให้ครอบครัวภูมิใจและเหมือนไถ่โทษที่เคยทำให้พ่อแม่ต้องกลุ้มใจหนูโชคดีที่แม่สนับสนุนให้มาเรียนพอหนูบอกแม่ว่าจะมาเรียนแม่ดีใจและสนับสนุนเต็มที่ให้มาเรียนต่อ..."

"...พร้อมชนทุกอย่างเจออะไรก็ต้องทนให้ได้เพราะคิดว่าต้องไปที่เป้าหมายให้ได้..."

6.ปัญหาจากการขาดการวางแผนในการศึกษาข้อมูลเพื่อศึกษาต่อ

"...การเลือกสาขาที่เรียนต่อไม่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตัวเอง..."

"...การเลือกสาขาที่เรียนต่อไม่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของตัวเองเช่น เลือกเรียนวิทยาการคอมพิวเตอร์ซึ่งมีรายวิชาที่ต้องคำนวณและใช้ภาษาอังกฤษมากทั้ง ๆ ที่การเรียนกศน.ไม่ได้เน้นในเรื่องดังกล่าวมากจึงค่อนข้างมีประเด็นว่าหลักสูตรของกศน.น่าจะไม่ได้เน้นเพื่อศึกษาต่อหรือมีเรื่องระบบการให้คำปรึกษาเพื่อศึกษาต่อไม่มีกลไกที่ชัดเจนมากนัก

"...คงจะเป็นเรื่องการเข้าไม่ถึงข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกเรียนต่อ..."

"...เคยเรียนที่คณะนิติศาสตร์ (ชื่อมหาวิทยาลัย) มาก่อนไปเรียนเพราะคิดว่ากฎหมายไม่น่าจะยาก แต่พอเรียนจริง ๆ แล้วถึงจะมีเหมือนใบคำตอบ ใบความรู้ที่ต้องเรียนรู้ด้วยตนเองแต่ก็เรียนไม่จบ เวลามีปัญหาในการเรียนไม่มีใครให้คำปรึกษาทุกอย่างที่ต้องทำด้วยตนเองไม่รู้จะไปถามใครไม่มีใครที่รู้จักรุ่นพี่ก็ไม่มี..."

"...ไม่รู้ว่าจะไปรับคำปรึกษาที่ไหน เพราะไม่รู้ข้อมูลหรืออาจเข้าไม่ถึง..."

"...ไม่มีคนแนะนำ อยากให้กศน.ให้คำปรึกษาเรื่องการเรียนต่อให้มากขึ้น..."

7. ปัญหาด้านทักษะการเรียนรู้การคิดวิเคราะห์

"...เรียนปีหนึ่งเทอมสองยังไม่เจอวิชาเกี่ยวกับการวิเคราะห์หนักๆ ถ้าเจอคงหนักเหมือนกัน..."

"...วิชาบัญชี ภาษาอังกฤษ การอ่านโจทย์การวิเคราะห์ก็ไม่ค่อยคล่อง..."

การอ่านการตีความมีปัญหา

"...ปัญหาหนักๆ เลยคืออ่านโจทย์ไม่เข้าใจก็ตอบไปอีกทางแต่เขาถามอีกทาง..."

"...ตีโจทย์ไม่แตกแต่ถ้าเป็นเรื่องการให้ความคิดเห็นจะคล่องมากกว่าเพราะที่โรงงานเขาจะสนับสนุนให้ร่วมกันเสนอไอเดียถ้าเขาชอบของใครก็จะได้รางวัลเลยทำให้เรารู้สึกว่าเรามีความกล้าที่จะแสดงออกทางความคิดเห็น..."

การเรียนรู้ด้วยตนเอง

"...การเรียนต้องเรียนด้วยตัวเองแต่ถ้าปัญหาเราจะไม่สามารถที่จะถามใครได้เลย บางครั้งก็คิดอยากโทรถามหาอาจารย์เพื่อขอคำอธิบายว่าทำอย่างไรก็จดเอาไว้เพื่อไปถามเพื่อนที่เขาพอจะรู้เรื่อง..."

"...เวลาในการจัดสรรให้ตัวเองเข้าใจเพราะบางทีการอ่านหนังสือคนเดียวไม่รู้จะถามใครถ้ามีกลุ่มมีอะไรก็น่าจะมีความคิดแลกเปลี่ยนทัศนะ..."

8. โอกาสในการเข้าศึกษาต่อ นักศึกษาไม่ค่อยรู้ว่าจะไปศึกษาต่อที่ไหนและผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องการที่จะเรียนต่อที่สถาบันเดิม เช่น สถาบันบางแห่งทำบันทึก MOU กับสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับปริญญาตรีซึ่งอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง ดังข้อมูลของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มพบว่า

"...ตอนแรกคิดที่จะเรียนต่อแต่ถ้าไปต่อที่ (ชื่อมหาวิทยาลัย) อย่างนี้มันก็จะต้องจ่ายค่าเทอมเป็นเหมาจ่ายใช่ไหมมันก็จะมีปัญหาแน่ๆ เราไม่มีทุนขนาดนั้นถ้าเราไปต่อที่อื่นมันอยากสำหรับเราถ้ามหาวิทยาลัยในพื้นที่เขาเปิดให้เราเทียบโอนได้ก็น่าจะไปแต่ตอนนี้เขาไม่มีเปิดให้ไปต่อ (ชื่อวิทยาลัยชุมชน) มีการลงนามMOU กับมหาวิทยาลัยในพื้นที่ใกล้เคียง เพราะถ้าจะไปก็ไปได้สองที่คือ (ชื่อมหาวิทยาลัย) และ (ชื่อมหาวิทยาลัย) เพราะอาจารย์จะบอกว่า ถ้าจะไปเรียนต่อให้ไปสองที่นี้..."

"...ถ้าอย่างไปเรียน (ชื่อมหาวิทยาลัย) จันทร์ถึงศุกร์น่ะอายุเราก็ป่านนี้แล้วจะไปนั่งเรียนกับเขาก็นะใครจะมานั่งส่งเสียเราใครจะมาดูแลครอบครัวให้เรา

"...ปัญหาอีกอย่างคือสถาบันที่จะไปเรียนต่อบางทีไม่มีเยอะอย่างเรียนปกครองเนี่ยยังพอมีที่ไปได้แต่บางสาขาเช่น สาขาปฐมวัยหรือคอมพิวเตอร์ เนี่ยค่อนข้างยากจะมีที่หาต่อยากบ้างแต่ถ้าจะเลือกเรียนก็อยากที่จะเลือกเรียนที่ที่พร้อมจะเรียนจบในที่เดียว..."

7. ความต้องการหรือการได้รับความช่วยเหลือที่ส่งเสริมหรือเอื้อต่อการเรียนรู้

สำหรับข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มในประเด็นเกี่ยวกับความต้องการหรือการได้รับความช่วยเหลือที่ส่งเสริมหรือเอื้อต่อการเรียนรู้จำแนกเป็นประเด็นโดยภาพรวมได้ 6 ประเด็นได้แก่ 1. ต้องการนำความรู้ไปใช้ได้จริงในการทำงาน 2. ต้องการได้รับการแนะนำแนวทางเพื่อการศึกษาต่อ 3. ด้านค่าเล่าเรียน หรือค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการศึกษา 4. ด้านเวลา 5. ต้องการได้รับการสนับสนุนจากที่ทำงาน 6. อยากให้นำจุดได้เปรียบมาใช้ประโยชน์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.ต้องการนำความรู้ไปใช้ได้จริงในการทำงาน เช่น

"...ความต้องการเรียนเพื่อให้มีความรู้มากขึ้นเพื่อจะยกระดับการศึกษาของตนเองเพื่อหน้าที่การงานที่ดีขึ้น..."

"...ต้องการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนไปใช้ได้จริงในการทำงาน..."

"...ต้องการนำความรู้ไปพัฒนาตนเองในการประกอบอาชีพ..."

"...ต้องการมีความรู้เพื่อไปพัฒนาหน้าที่การทำงานของตน..."

"...ต้องการเรียนรู้เพื่อยกระดับความรู้ให้แก่ตนเองเพื่อให้มีอนาคตที่ดีขึ้น..."

"...ต้องการศึกษาเพื่อนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน..."

"...ต้องการศึกษาเพื่อไปใช้ในการทำงาน..."

"...ต้องการอัพเกรดตนเองในเรื่องรายได้ในการทำงาน..."

2.ต้องการได้รับการแนะนำแนวทางเพื่อการศึกษาต่อ เช่น

"...ต้องการคำปรึกษาเช่นการลงทะเบียนการเลือกวิชาเรียนต้องไม่เหนื่อยไม่เครียดมาก..."

"...ต้องการให้มีการแนะแนวเพื่อศึกษาต่อ..."

"...แต่ปัญหาที่หนูเจอมาก ๆ คือเวลามีปัญหาทางการเรียนไม่รู้จะไปปรึกษาใครไม่รู้จะไปถามใคร..."

"...สิ่งที่ดีเขาให้โอกาสนักศึกษาที่พลาดโอกาสในการลงสอบซ่อมได้..."

"...เห็นด้วยครับแต่ระบบการให้คำปรึกษาไม่ทราบว่าตนเองจะเข้าไปใช้บริการได้อย่างไร..."

"...อยากให้มีการติดตามหรือสอบถามกับนักศึกษาที่มีปัญหาเพื่อช่วยหาทางแก้ไขให้กลับมาเรียนใหม่ได้ก็คงจะดี..."

"...อยากให้มีระบบที่ช่วยให้นักศึกษาเรียนได้ดีขึ้น (ม.เปิดเหมือนต้องทำอะไรด้วยตัวเองเยอะ)โดยเฉพาะการปรึกษาด้านการเรียนไม่ใช่ถามทุกเรื่องที่สงสัยถ้ามีโอกาสนะครับเกี่ยวกับการเรียนเท่านั้นผมคิดว่าปัญหามันก็มีหลายอย่างนะครับบางทีคนที่คอยแก้ปัญหาก็เหนื่อยเหมือนกัน..."

"...ต้องการได้รับคำปรึกษาด้านการเรียน..."

"...ต้องการมีเป้าหมายในการเรียนให้ชัดเจนขึ้น..."

"...มีอาจารย์ที่ปรึกษาแต่ก็ไม่ได้เข้าไปคุยกับอาจารย์พอเจอปัญหาส่วนใหญ่ก็จะแก้ไขเอง .."

"...ระบบการให้คำปรึกษามีผลอย่างมากต่อการช่วยให้นักศึกษาเรียนได้ดีขึ้น .."

3 ด้านค่าเล่าเรียนหรือค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการศึกษา พบว่ากลุ่มผู้เรียนในแต่ละสถาบันมีความแตกต่างของค่าเล่าเรียน โดยบางสถาบันมีค่าเล่าเรียนที่ไม่สูงมากนักขึ้นอยู่กับสาขาวิชาที่เลือกศึกษาต่อ

"...คนที่มาเรียนที่นี่เราไม่ว่าคนนั้นจนคนนี้จนนะแต่ถ้าเราพอมีโอกาสก็ควรปล่อยทุนให้คนอื่นซะเพราะเขากำหนดมาไม่กี่ทุนประมาณ 10 ทุนเพราะฉะนั้นถ้าเรามีโอกาสมากกว่าเพื่อน ๆ ก็จะปล่อยไปแม้ว่าเรามีเงินเดือนแต่ก็ไม่ใช่ว่าจะมีฐานะก็ต้องช่วยเพื่อน ๆ คนอื่น ๆ ให้ได้รับทุนบางคนเขาไม่ได้ทำงานก็ยังมาเรียนแม้จะมีตำแหน่งที่อสม.เดือนละหกร้อยมันก็ไม่พอหรอกดังนั้นโอกาสจึงควรให้เขาไปแต่อยู่ที่ว่าจะเสนอตัวรับทุนหรือเปล่า..."

"...อยากให้สามารถผ่อนผันค่าเรียนได้โดยไม่ต้องเสียค่าปรับ..."

"...มีทุนกยศ. (ไม่แน่ใจว่าต้องมีเกรดเฉลี่ยหรือไม่)มีการแจกทุนแต่ไม่เยอะมากการให้ทุนจะดูจากฐานะครอบครัว..."

"...แม้ค่าเรียนจะไม่แพงแต่เมื่อต้องจ่ายเงินเพื่อการเรียนก็กระทบต่อรายจ่ายอื่น ๆ บ้าง..."

4. ด้านเวลา พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องการให้จัดการเรียนการสอนในเวลาที่เหมาะสมยืดหยุ่นเป็นเวลาที่นอกเหนือจากเวลางานเพราะจะได้มีโอกาสเข้าเรียนและต้องการให้จัดการเรียนในเวลาที่เร็วกว่าเดิม

5.ต้องการได้รับการสนับสนุนจากที่ทำงาน เช่น *"...ต้องการให้ทางที่ทำงานให้การสนับสนุนให้ดีขึ้น..."* หรือ *"...ต้องการให้ที่ทำงานเรื่องการเรียน เพราะที่เจอที่ทำงานไม่สนับสนุนให้เรียน..."*

6.อยากให้นำจุดได้เปรียบมาใช้ประโยชน์ เช่น *"...ต้องการเรียนรู้ให้ทันกับเพื่อนร่วมชั้น (ซึ่งมาจากการศึกษาในระบบ) แต่อยากให้นำข้อดีของเรามาใช้ในการเรียนให้ได้..."* และ *"...จบจากกศน.จะให้วิชาการแน่นเหมือนพวกสายตรงเขาก็ไม่ได้ อันนี้เราก็รู้ตัวแต่พยายามคิดว่าวิชาที่ให้เอาประสบการณ์มาคิดวิเคราะห์จะทำได้ดีว่าวิชาการ..."*

แต่อย่างไรก็ตามพบว่ากลุ่มผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มบางรายระบุว่าไม่ต้องการอะไรแต่เมื่อพิจารณาถึงเหตุผลค่อนข้างเป็นการยอมรับในสถานภาพหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่คาดคิดไว้ล่วงหน้าหรือไม่ได้คาดการณ์ใด ๆ ไว้แต่เป็นความคิดเห็นที่น่าสนใจเช่น

"...เขาสั่งให้ทำอะไรก็ทำตามที่เขาบอก..."

"...คิดว่าทุกอย่างก็เหมาะกับเราแล้วเราเลือกอะไรมากไม่ได้หรอก..."

"...คิดว่าอาจารย์ให้ความรู้เราเต็มที่แล้ว..."

"...เป็นอย่างนี้ก็ดีแล้วพยายามคิดว่าปัญหามันอยู่ที่ตัวเราแค่ทำตัวไม่มีปัญหาก็พอแล้ว..."

8. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา

สำหรับข้อมูลจากการสนทนากลุ่มในประเด็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาซึ่งเรียงตามลำดับความคิดเห็นที่เข้าร่วมสนทนากลุ่มได้ระบุไว้ตามลำดับจากมากไปน้อย จำแนกเป็นประเด็นโดยภาพรวมได้ 8 ประเด็นได้แก่ 1. ค่าใช้จ่ายในการศึกษา 2. หลักสูตรตรงกับความต้องการของผู้เรียน 3. ปัจจัยด้านเวลา 4. มองเห็นโอกาสในการสำเร็จการศึกษาอย่างแน่นอนหรือผู้เรียนคิดว่า ตนเองน่าจะศึกษาในสาขาดังกล่าวได้ 5. โอกาสในการเข้าศึกษาต่อ 6. ครอบครัวให้การสนับสนุน 7. เพื่อนหรือคนใกล้ชิดแนะนำ และ 8. สถานศึกษาตั้งอยู่ใกล้ที่พักหรือการเดินทางสะดวก ซึ่งแต่ละประเด็นมีรายละเอียดสำคัญดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายในการศึกษา ลักษณะของนักศึกษาจะไม่กล้าเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีโดยตรง เนื่องจากมีข้อติดขัดหลายประการ เช่น นักศึกษาระบุว่าค่าเล่าเรียนต้องไม่แพงมากการจัดสรรเวลาในการเรียนควรมีความยืดหยุ่น

"...ค่าใช้จ่ายต้องไม่เยอะมากเพราะเรามีกำลังจำกัด..."

"...ค่าใช้จ่ายในการเรียนไม่สูงเกินไป..."

"...ค่าเทอมถูกเพราะไปดูที่อื่นมาเกือบหมื่นจ่ายไม่ไหวเพราะภาระเรื่องอื่นๆ เยอะ..."

"...ค่าเทอมถูกไม่เกินแปดร้อยบาทและมีการแจกชีทให้ด้วยในบางวิชา..."

"...ค่าเทอมที่นี่ไม่แพงพอจ่ายไหว..."

"...ค่าเทอมไม่แพงมากสามารถที่จะจ่ายได้..."

"...ค่าเรียนถูกเพราะไม่สามารถจ่ายค่าเรียนของ (ชื่อมหาวิทยาลัย) ได้เพราะค่าเทอมแพงกว่าที่นี่มาก..."

"...การเรียนต่อจะตัดสินใจจากค่าเล่าเรียนต้องเหมาะสมไม่แพงมากเพราะเรามีภาระเยอะ..."

"...ตอนที่หนูเรียนกศน. เพื่อนๆ ส่วนใหญ่จะเอาวุฒิไปทำงานก่อนเพราะการไปเรียนต่อเลยต้องใช้เงินเยอะเขาต้องไปทำงานเก็บเงินก่อนที่จะเรียนต่อแต่หนูที่บ้านสนับสนุนให้มาเรียนต่อแม่ดีใจมากตอนที่หนูบอกว่าอยากจะไปเรียนต่อที่มหาวิทยาลัย..."

"...ถ้าค่าเทอมแพงมากก็ไม่ไหวแต่สำหรับ (มหาวิทยาลัยเปิด) .สำหรับผมสู้ไหว..."

"...นักศึกษากศน.บางท่านทำงานด้วยเรียนด้วยค่าใช้จ่ายอาจไม่เพียงพอจึงต้องหยุดเรียนหรือการย้ายที่ทำงานไปอยู่ไกลจากที่เรียนก็ไม่สะดวกในการเดินทางก็ต้องหยุดเรียน..."

"...เลือกเรียนที่นี่เพราะผ่อนชำระค่าเรียนได้..."

"...เลือกเรียน (ชื่อมหาวิทยาลัย) เพราะสะดวกในการเข้าสอบเพราะมีศูนย์การศึกษาที่ใกล้บ้านสะดวกในการเดินทางส่วนค่าเล่าเรียนไม่แพงไม่หนักไปสำหรับตนเอง (วิชาละพัน)เทอมละประมาณ 4,000 บาท..."

"...เลือกเรียนที่ (ชื่อวิทยาลัย) เหมาะกับหนูค่ะ เพราะถ้าถามว่าไปเรียนที่ (ชื่อมหาวิทยาลัย) ได้ไหมก็ได้แต่ยอมรับว่าสำหรับหนูมีปัญหาเรื่องเงินแน่ๆ ค่ะ เพราะรู้มาว่า ที่ (ชื่อมหาวิทยาลัย) เรื่องเงินนี่ใช้เยอะนะคะแต่ที่นี่แค่มีเวลามาเรียนค่าเทอมถูก (เทอมนี้จ่ายไป610 บาท) ไม่แพงเลยสำหรับหนูแต่ถ้าไปเรียน (ชื่อมหาวิทยาลัย) หนูไม่ไหวค่ะเท่าที่รู้หนูถามจากคนที่เขาไปเรียนบอกว่าเทอมละหกพันเจ็ดพันนะแล้วก็มีค่าอย่างอื่นอีก..."

"...ส่วนการเรียนที่นี่ต้องยอมรับว่าค่าเทอมสูงอยู่และค่าอุปกรณ์เยอะมากเพื่อนๆ บางคนที่กู้กยศ.ก็ค่อนข้างมีปัญหามาก..."

"...หนังสือฟรีแต่ชุดไม่ฟรีมีอุปกรณ์การเรียนฟรีแต่ต้องจ่ายให้ครบในงวดการผ่อนชำระครั้งแรกที่ 2,500 บาท..."

2. หลักสูตรที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน

"...เคยทำงานเป็นเทเลเซลถ้าคุยกับลูกค้าไม่รู้เรื่องโดยเฉพาะสิ่งแรกที่ลูกค้าจะคิดเลยคือจะมาขายประกันทำให้รู้สึกว่าจะต้องบริหารจัดการกับความหลากของลูกค้าให้ได้..."

"...เลือกเรียนในสาขานี้เพราะตรงกับงานที่ทำ..."

"...ต้องการพัฒนาการทำงานหรือหาอาชีพใหม่อาชีพอิสระก็เลือกเรียนได้..."

"...ถ้าไปเลือกเรียนสาขาอื่น ๆ เช่น บัญชี หรือบริหารเราจะเรียนไม่ไหวเพราะจบจากกศน.มาความรู้มันไม่ได้แน่นขนาดนั้นเราจะต้องหนักมากกว่าคนอื่น ๆ อีกเยอะมาก..."

"...นำความรู้ไปพัฒนาหมู่บ้านเพราะจากการที่เข้ามาเรียนทำให้ทราบว่าวชช.สามารถตอบโจทย์เราได้ว่า 20 กระทรวงหลักที่ทำหน้าที่ผู้ใหญ่บ้าน.. และเป็นนักการเมืองท้องถิ่น..."

"...เป็นบล็อกคอร์สวิชาหนึ่งเรียน4-5 สัปดาห์จากนั้นก็สอบและเริ่มเรียนวิชาใหม่..."

"...เรียนประชาสัมพันธ์เข้าไปเรียนเพราะชอบสื่อสารพูดเก่ง..."

"...เรียนปวส.เพราะเวลาจบมาโอกาสรองรับเรื่องงานมีมากกว่าถ้าอยากเรียนต่อก็จะได้ส่งตัวเองเรียนได้..."

"...เลือกเรียนการปกครองท้องถิ่นเพราะต้องการเป็นผู้นำชุมชน..."

"...เลือกเรียนที่วิทยาลัยนี้เพราะซิสเตอร์แนะนำและเป็นสายที่อยากเรียนอีกอย่างค่าเทอมก็ไม่แพงตอนนี้ก็ยังไม่เท่าไหร่เพราะซิสเตอร์ยังช่วยอยู่แต่ถ้าซิสเตอร์ช่วยไม่ไหวก็คงลำบาก..."

"...เลือกเรียนในสิ่งที่ฉันชอบฉันรู้ว่าตัวเองชอบอะไรก็จะมุ่งไปที่สิ่งนั้น..."

"...เลือกเรียนเพราะสาขานี้ไม่ต้องสอบเข้าและถ้าไปเรียนสาขาอื่นก็คิดว่าตัวเองเรียนไม่ไหวแน่ ๆ ก็เลยเลือกเรียนที่นี่..."

"...เลือกเรียนสาขาที่เปิดที่ตรงกับความสนใจ..."

"...ชอบฟังเพลงอยู่แล้วจึงอยากเป็นดีเจทำให้หนูเลือกที่จะเรียนนิเทศวิทยุเพราะฉะนั้นจะได้ก็งานจะต้องคุย..."

"...หนูเคยเรียนที่อื่นมาก่อนเลยไม่ค่อยมีปัญหาเท่าไหร่แต่หนูเกเรไม่จบหนูพลาดโอกาสไปพอมาเริ่มต้นใหม่ก็เลยทำให้เรารู้สึกมุ่งมั่นขึ้นพื้นฐานคอมพิวเตอร์เรามีมาแล้วพอมีพื้นฐานอยู่บ้าง..."

"...อยากเรียนเกี่ยวกับการบริหารจัดการเพราะจะได้เอาไปใช้ในการทำงานได้..."

"...อยากเรียนสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจเพราะอยากเปลี่ยนงานไม่อยากทำงานโรงงานแล้ว..."

3. ปัจจัยด้านเวลา

"...ภาคค่ำห้าโมงสามถึงครึ่งแต่ละวิชาสี่สิบห้านาทีวิชาหลัก (ชั่วโมง)..."

"...เลือกเรียนที่นี่เพราะไม่ต่างจากกศน. อายุต่างกันแลกเปลี่ยนเรียนประสบการณ์..."

"...ระยะเวลามีผลต่อการเลือกเรียนของผม (2 ปีครึ่ง)..."

"...เลือกเรียนที่ (ชื่อมหาวิทยาลัย) เพราะเรียนแค่วันเสาร์อาทิตย์..."

"...เรียนแค่วันอาทิตย์วันเดียวเลยตัดสินใจเรียนเพราะไม่กระทบกับงานที่ต้องทำ..."

"...เรียนตอนค่ำหลังจากเลิกงานสามารถมาเรียนได้เวลาเหมาะสมสามารถเข้าเรียนตอนเย็นได้ (เรียน17.00-21.00 น.)..."

4. มองเห็นโอกาสในการสำเร็จการศึกษาอย่างแน่นอน ส่วนใหญ่ผู้เรียนคิดว่าตนเองน่าจะศึกษาในสาขาดังกล่าวได้

"...เข้าง่ายจบง่ายแต่เป็นรุ่นแรกที่สอบข้อเขียนและสัมภาษณ์เพื่อเข้าเรียนแต่ไม่ยากเรียนก็ไม่ยากมีการสัมภาษณ์จากอาจารย์ถึงเหตุผลที่มาเรียนสาขานี้หลักๆ เลยเข้าง่าย..."

"...เพื่อน ๆ ส่วนใหญ่เลือกไปเรียนที่ (ชื่อมหาวิทยาลัย) แต่หนูกลัวไม่จบ..."

"...ยังไงก็จบหนูคิดว่าแปดสิบเปอร์เซ็นต์ค่ะที่จบ..."

"...มีเพื่อนบอกว่า เรียนที่นี่ยังไงก็จบคนที่ไม่จบจะมีปัญหาชีวิตส่วนตัวเป็นส่วนใหญ่แต่ก็น้อย..."

"...เลือกเรียนเพราะมันคล้าย ๆ กับ กศน.และคิดว่าตัวเองน่าจะเรียนได้..."

"...เพื่อน ๆ ที่จบจาก กศน.ส่วนใหญ่จะไปเรียนต่อ (ชื่อมหาวิทยาลัย) กันเยอะ..."

"...ส่วนใหญ่จะจบง่ายง่ายจริง ๆ (ชื่อมหาวิทยาลัย) เข้าง่ายคือจ่ายค่าสมัคร 500 บาทก็เข้าเรียนได้เลยไม่ต้องสอบเป็นรุ่นสุดท้ายทุกคณะวิชาใช้วิธีการสอบตรงวันที่สมัครเขาบอกว่าไม่ต้องทำอะไรเสียเงินห้าร้อยเข้าเรียนได้เลยแค่นั้น..."

"...เลือกสาขานี้เพราะคิดว่าไม่ได้ใช้พื้นฐานอะไรมากนักและเราก็ได้เริ่มเรียนเริ่มต้นไปพร้อม ๆ กับเพื่อน..."

5. โอกาสในการเข้าศึกษาต่อ

"...การเรียนมหาวิทยาลัยเอกชนจะสะดวกและมีโอกาสมากกว่าที่จะเรียนและเขาก็รับเราเข้าเรียนเลย (ไม่ต้องสอบ)..."

"...โดยรวมคิดว่าอายุมากเราไม่สามารถจะไปเรียนร่วมกับเด็กที่เรียนภาคปกติอย่างใน (ชื่อมหาวิทยาลัย)ได้..."

"...เพื่อน ๆ ที่จบจากกศน. มาเหมือนกัน ส่วนใหญ่จะไม่ได้มาเรียนที่มหาวิทยาลัยเพราะเขามีลูกที่ต้องเลี้ยงดูการมาเรียนภาคปกติเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้เลยเพราะมีลูกแล้วจะเรียนต่อไม่ได้ถึงว่าจะอยากเรียนแค่ไหนเพราะเขาไม่สะดวกเขาก็ต้องเลือกเรียนในวิทยาลัยที่เปิดสอนระดับปวส...."

"...วิทยาลัยให้โอกาสทุกคนสามารถเข้าเรียนได้ (ถ้าสอบวัดความรู้ไม่ผ่านก็ให้เรามาเรียนเพิ่มโดยไม่ตัดโอกาสเรา) โดยเฉพาะโอกาสให้คนที่ด้อยโอกาสได้เข้าศึกษาต่อ..."

6.ครอบครัวให้การสนับสนุน

"...การสนับสนุนของคนรอบข้างดีค่ะแม่กับแฟนก็สนับสนุนคือก่อนที่จะมาเรียนหนูคุยกับแฟนแล้วว่าจะมาเรียนแต่ก็จะมีปัญหาตรงที่ลูกป่วยก็จะมีปัญหาหน่อย..."

"...ครอบครัวก็สนับสนุนให้มาเรียนพ่อแม่ก็สนับสนุนด้านค่าเล่าเรียนอยู่แล้วไม่ต้องไปทำงานพิเศษแค่ให้ตั้งใจเรียน..."

"...ค่าใช้จ่ายก็ค่อนข้างแพงเทอมแรกผมต้องจ่ายประมาณ 54,000 บาทแต่ที่พ่อแม่ผมเป็นคนจ่ายครับ..."

"...ที่บ้านสนับสนุนพอสมควรก็เลยช่วยกันดูแลครอบครัวตอนที่เรามาเรียนหนังสือ..."

7.เพื่อนหรือคนใกล้ชิดแนะนำ เช่น *"...เพื่อนชักชวน..." "...เพื่อน ๆ ก็เลือกเรียนที่นี่..."* หรือ *"...มีเพื่อน ๆ ที่จบ กศน.มาเรียนที่มหาวิทยาลัยเปิดกันเยอะ..."*

8. สถานศึกษาตั้งอยู่ใกล้ที่พักหรือการเดินทางสะดวก เช่น *"...เลือกเรียนที่นี่เพราะใกล้บ้านและคิดว่าเป็นมหาวิทยาลัยเอกชนที่ดีที่สุดในย่านนี้แล้วค่ะ..."* หรือ *"...มีศูนย์การศึกษาอยู่ใกล้บ้านเดินทางไปสอบสะดวก.."*

9. ประสบการณ์จากการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ท่านได้รับจากการศึกษาในระดับอุดมศึกษาส่งผลอย่างไร

ประสบการณ์จากการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาส่งผลต่อผู้เรียนจำแนกออกเป็น 9 ประเด็น ได้แก่ 1. การปรับเปลี่ยนวิธีคิดของตน 2. พยายามนำข้อได้เปรียบหรือจุดแข็งที่ตนเองมีนำมาปรับใช้ 3. การออกกลางคัน 4. ต้องไม่ทำตามคนอื่นมากจนเกินไป 5. ต้องเข้าเรียนและส่งงานที่ได้รับมอบหมายให้ครบตามที่กำหนด 6. ประสบการณ์ทุกอย่างมีค่าที่จะนำไปปรับใช้ได้ในชีวิตประจำวัน 7. การทำงานเป็นกลุ่ม 8. การบริหารจัดการเวลาที่ดีขึ้น และ 9. เพื่อนมีผลต่อกำลังในการศึกษา ซึ่งแต่ละประเด็นมีรายละเอียดสำคัญดังนี้

1.การปรับเปลี่ยนวิธีคิดของตน

"...ก็พยายามคิดว่าต้องทำให้ได้ฝึกฝนไปเรื่อย ๆ ค่อย ๆ สะสมความรู้ต้องกล้าลงมือทำ..."

"...เขาบอกอะไรก็ทำตามที่เขาบอก..."

"...เรามีความสามารถและถ้าต้องการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นควรต้องเน้นเพื่อเตรียมความพร้อมอะไรบ้าง..."

"...คิดจะเลิกเรียนตลอดเวลาแต่ก็พยายามคิดว่าอีกนิด ๆ ..."

"...ถ้าจบกศน.แล้วมาเลือกเรียนต่อควรต้องทำให้เหมาะสมกับความรู้..."

"...ทุกคนมีปัญหาเป็นของตัวเองทุกคนแหละ แต่ก็ต้องจัดการปัญหาให้ได้ปรับใจเราทุกอย่างมันอยู่ที่ใจเราค่ะ..."

"...นึกถึงแต่จุดหมายที่เราจะประสบความสำเร็จก็ไม่ท้อแล้ว..."

"...ปรับวิธีคิดเรามีภาระหมดแหละคะบางทีก็แก้ปัญหาโดยพยายามมาเรียนให้พร้อมกับภรรยาหรือสามี..."

"...ปรับวิธีคิดให้ตัวเองยังไงให้สู้ต่อ เพราะถ้าเรียนจบพ่อ แม่ก็จะสบายขึ้น..."

"...มีข้อเปรียบเทียบเยอะบางคนมาแบบไม่เข้าใจอะไรเลยเขายังทำได้แล้วเราหล่ะถึงจะไม่ฉลาดแต่เราก็ต้องทำได้จะมาท้อแค่นี้เองเหรอยังไงก็ต้องไปต่อให้ถึงที่สุดบางคนเขาไม่ได้มีโอกาสเหมือนเราเขายังอยากเข้ามาเรียนแต่เขาไม่มีโอกาสเข้ามาเรียนต่อถ้าถามว่าอยากจบไหมก็อยากจบทุกคนแหละแต่ภาระหน้าที่ของแต่ละคนมันทำให้เราไปต่อไม่ได้..."

"...ไม่เคยท้อที่จะเลิกเรียนเพื่อน ๆ เรียนรู้ได้ไวกว่าเพราะส่วนใหญ่จะทำงานที่เกี่ยวกับที่เรียนแต่มีเพื่อนที่มาจากกศน.เขาก็จะคล้าย ๆ กับเราคือไม่ค่อยรู้เหมือนกันแต่เขาทำงานในด้านที่เรียน..."

"...เราเหนื่อยเราท้อนะแต่ยอมแพ้ไม่ได้ ถามตัวเองตลอดว่า ทำเต็มที่หรือยัง ถ้ายังก็ต้องพยายามขึ้นอีก..."

"...หนูจะคิดว่าถ้าหนูเลิกเนี่ยแปลว่าที่ทำมาตลอดเนี่ยเราโยนทิ้งไปมันไม่มีค่าอะไรเลยเหรอ..."

"...หนูจะมองวันที่หนูจะได้รับวุฒิได้รับใบประกาศฯหนูมองแค่ตรงนั้นแหละ..."

"...หนูตั้งเป้าหมายอยู่แล้วและก็คิดว่าตัวเองต้องไปให้ถึงเป้าหมายให้ได้ (แค่ตั้งเป้าหมายแล้วก็พยายามพาตัวเองไปให้ถึงให้ได้)..."

"...หนูอยากภูมิใจในตัวเองคิดแต่ว่าเราจะเรียนจบ ๆ ๆ ๆ แค่นั้น..."

2 พยายามนำข้อได้เปรียบหรือจุดแข็งที่ตนเองมีนำมาปรับใช้

"...การเป็นเด็กที่จบจากกศน.หนูคิดว่ามันจะมีสิ่งหนึ่งที่เป็นจุดแข็งของเราคือเราผ่านอะไร ๆ มาเยอะกว่าเราเก่งในการใช้ชีวิตมากกว่าเราโตกว่าเขาอันนี้หนูเชื่อมากนะเพราะว่าถึงเราจะอายุเท่ากันแต่วุฒิภาวะในการใช้ชีวิตเรามีมากว่าเช่น เพื่อน ๆ หนูเขาจะไม่กล้าทำอะไรคนเดียวแต่หนูกล้าที่จะทำทุกอย่างในมหาวิทยาลัยคนเดียวเช่น ไปกินข้าวคนเดียวไปนู่นไปนี่คนเดียวแต่ถ้าเป็นเพื่อน ๆ หนูเขาจะต้องรอให้พร้อม ๆ กันก่อนค่อยไปด้วยกัน (เราทำอะไรด้วยตัวคนเดียวได้)..."

"...จบจากกศน.จะให้วิชาการแน่นเหมือนพวกสายตรงเขาก็ไม่ได้อันนี้เราก็รู้ตัวแต่พยายามคิดว่าวิชาที่ให้เอาประสบการณ์มาคิดวิเคราะห์จะทำได้ดีว่าวิชาการ..."

"...ต้องให้กำลังใจตัวเองว่า ทุกอย่างก็เริ่มต้นใหม่เหมือนกันทุกคนแหละ..."

"...พยายามเอาประสบการณ์ที่มีซึ่งเป็นจุดเด่นของเราเกี่ยวกับการคิด และการวิเคราะห์ดูคน..."

"...ประสบการณ์มีเยอะคิดวิเคราะห์ดูคนออกมากกว่าที่จะคิดแค่ว่าหนึ่งบวกหนึ่งเป็นสองสองบวกสองเป็นสี่..."

"...เห็นด้วยว่า เรามีประสบการณ์มากกว่าเพื่อน ๆ บางคน เพราะเราคิดว่าพวกเราแก้ปัญหาได้เก่งกว่าบางทีปัญหามันไม่ได้มีคำตอบเดียวแต่เราสามารถที่จะหาวิธีการแก้ปัญหาได้หลาย ๆ ทาง..."

"...เราทำงานด้วยเรียนด้วยเราเจอประสบการณ์เรามีเยอะประสบการณ์มันจะสอนให้เราคิด ๆ วิเคราะห์แยกแยะอะไรได้โดยเฉพาะเรื่องของคนมาก..."

"...เรามีประสบการณ์ทำงานเราจะมองอะไรออกมากกว่าเด็กที่มาจากในระบบ..."

"...เราเอาตัวรอดเก่งกว่าแน่นอน..."

"...วิชาการไม่คล่องแต่ถ้าเป็นวิชาชีวิตคิดว่าเป็นจุดเด่นของเราเพราะงั้นวิชาที่เกี่ยวกับการให้แสดงความคิดเห็นจะคล่องกว่าเด็กในระบบ..."

"...คิดว่าแก้ปัญหาหรือสถานการณ์บางอย่างทำได้ดีกว่าเด็กที่มาจากในระบบ..."

3.การออกกลางคัน จากกรณีตัวอย่างที่น่าสนใจในการลดอัตราการออกกลางคัน พบว่า บางสถาบันมีการรับฟังความคิดเห็นและพยายามรับรู้เข้าถึงความรู้สึกของผู้เรียนมากขึ้น ดังเช่น การกำหนดแนวทางเพื่อลดการออกจากการศึกษากลางคันของนักศึกษา โดยพยายามจัดบรรยากาศให้ใกล้ชิดกับนักศึกษาให้มากเพราะจะช่วยลดอัตราการออกกลางคัน และรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาให้มากขึ้นและจัดการสำรวจความคิดเห็นและสภาพปัญหาต่าง ๆ นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกกลางคันไว้น่าสนใจโดยแบ่งได้2 กลุ่มคือ1. กลุ่มที่มีโอกาสสูงที่จะออกจากการศึกษากลางคันและ2. กลุ่มที่พยายามที่จะศึกษาให้ครบถ้วนตามหลักสูตรซึ่งแต่ละกลุ่มได้ให้ความคิดเห็นที่น่าสนใจดังเช่น

1. กลุ่มที่มีโอกาสสูงที่จะออกจากการศึกษากลางคัน

"...คิดเพราะบางครั้งเห็นเพื่อน ๆ ไม่เรียนต่อก็รู้สึกว่าคงไม่เป็นไรมีโอกาสค่อยมาเรียนใหม่เพราะเพื่อนบางคนพอเรียนไม่ได้ก็เริ่มท้อแท้และเริ่มหนี..."

"...เพราะเวลาไม่มีค่อยจะมีต้องทำโอทีเพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัว..."

"...คิดตลอดเวลาไม่แน่ใจเหมือนกันว่า วันไหนจะหลุดออกจากการเรียนไปอีก..."

"...คิดไม่บ่อยแต่จะเป็นช่วง ๆ ที่ต้องเจอปัญหาเราทำงานประจำเขาให้เราไปเข้าอบรมให้ไปทำงานพิเศษบ้าง ซึ่งทางที่ทำงานก็รู้ว่าเราต้องเรียนหนังสือแต่เขาก็บอกว่าให้ไปบ้างขาดบ้างทำอย่างไรได้เราเป็นผู้น้อยเขาให้ทำอะไรก็ต้องทำทำไมกับคนอื่น ๆ ไม่เห็นมีปัญหาแบบนี้เลยก็เลยคิดว่าจะหยุดเรียนดีไหมแต่สุดท้ายก็ต้องขาดเรียนบ้างอะไรบ้าง..."

"...คิดว่าเพราะปัญหาเยอะมากสมองเราบางทีมันก็ไม่ทันเขาแต่ต้องพยายามปรับตัวให้ได้..."

"...เคยค่ะตอนนั้นคิดว่าเราเรียนไปทำไมภายหน้าจะมีงานทำหรือเปล่าไม่รู้จะเรียนไปทำไมเคยมีความคิดแบบนี้แต่ที่เปลี่ยนใจก็เพราะการเป็นครูพี่เลี้ยงในท้องถิ่นต้องมีวุฒิทางนี้ต้องมี...ถึงเรามีวุฒิแต่เราไม่มีตรงนั้น...เรียนไปก็เท่านั้นค่ะ..."

2. กลุ่มที่พยายามที่จะศึกษาให้ครบถ้วนตามหลักสูตร

"...พยายามคิดว่า เรามีกลุ่มเพื่อนมีผลที่จะไม่ทำให้เราเลิกเรียน..."

"...ครอบครัวสนับสนุนเพราะคุยกันก่อนที่จะมาเรียนแล้วว่าต้องผลัดกันดูแลครอบครัว..."

"...ต้องคิดว่าเรามีเพื่อนที่จะช่วยเหลือเราได้ พยายามให้เขาอธิบายให้เข้าใจเรื่องที่เรียน..."

"...ต้องเรียนให้จบจะได้ไปทำงานที่เกี่ยวกับการออกแบบเพื่อช่วยธุรกิจของครอบครัวให้ได้..."

"...พยายามประเมินตัวเองว่าเราทำเต็มที่หรือยัง ถ้ายังต้องทำอีกเรื่อยๆ เพื่อให้เรียนจบให้ได้..."

"...เพราะที่ทำมาเยอะเกินกว่าจะเลิกเรียนแล้ว..."

"...ไม่คิดเพราะมาขนาดนี้แล้วยังไงก็ต้องเรียนให้จบ..."

"...ไม่คิดเพราะเรามีเพื่อนที่จะช่วยเหลือเราได้มีเพื่อนดีก็เลยไม่คิดที่จะเลิกเรียน..."

"...ไม่คิดเลยพยายามจะเข็นๆ กันไปให้จบแต่ไม่คาดหวังเรื่องผลการเรียนแค่ผ่านก็พอใจ..."

"...ไม่คิดที่จะเลิกเรียนเลยต้องพยายามให้สำเร็จตามที่ได้ตั้งเป้าหมายชีวิตไว้..."

4.ต้องไม่ทำตามคนอื่นมากจนเกินไป นักศึกษาพยายามที่จะปรับวิธีคิดของตนเพื่อให้สามารถศึกษาได้อย่างราบรื่นและไม่สร้างความกังวลใจให้แก่ตนเองดังความคิดเห็นที่น่าสนใจต่อไปนี้

"...คนรอบข้างมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพมากขึ้นโดยเฉพาะการแต่งตัวการลดน้ำหนักอยากสวยแบบคนอื่นๆ ..."

"...ต้องพยายามคิดว่าเราไม่ด้อยกว่าหรือเราไม่แตกต่างจากเขาถึงแม้จริงๆ แล้วเราจะต่างและต้องพยายามที่จะนำความรู้เก่าๆ หรือความสามารถในการวาดภาพมาใช้ให้ได้มากที่สุด..."

"...ถ้าไม่ปรับตัวจะอยู่ที่มหาวิทยาลัยไม่ได้เพราะฉะนั้นยังไงๆ ก็ต้องปรับตัวต้องพร้อมที่จะสู้อย่ากลัวที่จะสู้และไม่ต้องอายเพราะจะอยู่ไม่ได้..."

"...บางคนเห็นเพื่อนเข้าไปเรียนเพราะอยากดูดีแต่ไม่รู้ว่าตัวเองชอบอะไรเพราะทุกอย่างมันจะสำเร็จมันอยู่ที่ตัวเอง..."

"...ยิ่งเรียนนิเทศต้องกล้าแสดงออกกล้าหลายๆ อย่างถ้ากลัวถ้าอายจะไม่สามารถเป็นนักศึกษาได้หรือจบปริญญาได้เลย..."

"...เราต้องฝึกวาดภาพเราก็คิดว่า "ต้องทำให้ได้เราไม่ได้ด้อยกว่าเพื่อนๆ เพราะทุกอย่างๆ ต้องเริ่มต้นพร้อมๆ กัน"

"...อ่านหนังสืออย่างเดียว พยายามเอาจุดสำคัญที่สุดอ่านไม่ทันก็พยายามอ่านข้อสอบเก่าให้เยอะๆ และลองเก็งข้อสอบ..."

5.ต้องเข้าเรียนและส่งงานที่ได้รับมอบหมายให้ครบตามที่กำหนด สำหรับประเด็นนี้เป็นการวางวิธีการเรียนที่จะช่วยให้ตนเองได้คะแนนเพิ่มเติมบ้างเพราะผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มส่วนใหญ่ต่างระบุอย่างตรงกันว่าตนมีปัญหาทางด้านวิชาการจึงต้องพยายามที่จะหาคะแนนเพิ่มเติมเพื่อสะสมให้ผลการเรียนในปลายภาคเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่ผ่านของแต่ละรายวิชาดังเช่น

"...คนที่มาบ้างไม่มาบ้างจะไม่ทันเพื่อนจะไม่รู้เรื่องเลยว่าเขาไปถึงไหนกันแล้ว..."

"...ยังไงก็จะไม่ขาดเรียนเลยถ้าขาดเรียนต้องสำคัญจริงๆ เช่น ลูกไม่สบายส่วนมากจะไม่ขาดเรียนเลยและส่งงานทุกชิ้นจะช่วยได้..."

"...ต้องเข้าเรียนให้ครบต้องส่งงานให้ครบ..."

"...รับงานของวันพุธก็ต้องมาส่งงานในวันศุกร์รับงานวันศุกร์ก็ต้องส่งงานภายในวันอาทิตย์รับงานของวันอาทิตย์ก็ต้องส่งในวันพุธ ต้องส่งงานให้ตรงเวลาให้ได้เพราะจะได้คะแนนเพิ่ม..."

"...วันอาทิตย์ต้องส่งงานแล้วมารับงานต้องไม่ขาดเรียนเพราะอาจารย์บอกว่า มีคะแนนเข้าเรียนให้เผื่อจะช่วยได้บ้างเพราะไม่เก่งวิชาการแต่ต้องมีส่วนร่วมในชั้นเรียนให้ได้คะแนน..."

"...ในหนึ่งอาทิตย์ต้องพยายามส่งงานให้ครบตามที่อาจารย์สั่งจะไม่หมกงานเลย..."

6.ประสบการณ์ทุกอย่างมีค่าที่จะนำไปปรับใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

"...การเรียนทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งในการสื่อสารกับผู้อื่นการเลือกวิธีการวางตัวได้ดีขึ้นมีสติมากขึ้นในการสื่อสารกับผู้อื่นมีการกลั่นกรองวิธีการพูดกับบุคคลอื่น ๆ มากขึ้น..."

"...ประสบการณ์ชีวิตที่ดีมาก ๆ มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันดีกว่ามีหลักคิดมากขึ้นและสังคมก็จะกว้างขึ้นได้วิสัยทัศน์ต่าง ๆ ที่มากขึ้นโดยเฉพาะเกี่ยวกับการบริหารคนรู้ว่าจะรับมือกับคนที่หลากหลายได้อย่างไรได้นำจิตวิทยามาใช้เพื่อเข้าใจคนอื่น ๆ มากขึ้น..."

"...ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบางอย่างได้ประสบการณ์ชีวิตและแลกเปลี่ยนชอบอาจารย์ที่นำประสบการณ์มาเล่าให้ฟังเพื่อจะนำไปปรับใช้การเปลี่ยนบุคลิกแม้แต่การแต่งตัวให้เข้ากับสังคม..."

"...สิ่งที่ได้จากการมาเรียนคือวิสัยทัศน์ที่กว้างขึ้นได้การวางตัวการควบคุมอารมณ์นำไปปรับปรุงที่ใช้กับการทำงานมาก ๆ ขึ้นและนำประสบการณ์มาใช้กับการเรียนเยอะมาก..."

"...หลักการเรียนการสอนมีวิชาจิตวิทยาและกฎหมายพื้นฐานมาใช้และไปบอกต่อยังลูกน้องที่มีปัญหาเกี่ยวกับกฎหมาย (เน้นกฎหมายพื้นฐานทั่ว ๆ ไป)สามารถนำความรู้ไปช่วยคนอื่นได้..."

"...เห็นด้วยในประเด็นการนำประสบการณ์มาใช้กับการเรียนเพราะทำให้เรียนได้ดีขึ้นเพราะนึกภาพออก..."

7.การทำงานเป็นกลุ่ม เช่น *"...การบริหารจัดการภายในกลุ่มเช่นการแบ่งงานการต่อรองเช่นถ้าไม่ช่วยงานก็ตัดชื่อออก..."* และ *"...งานกลุ่มจะช่วยเรื่องคะแนนได้เยอะมากเพราะบางครั้งเราไม่มีเวลาที่จะมาเรียนก็ได้เพื่อน ๆ ช่วย..."*
"...แบ่งกันคนนึงพิมพ์คนนึงเอาไปปริ้นต์คนนึงหาข้อมูลแบ่งให้ชัดเจนไปเลยและก็มีพวกไม่ทำแต่ออกเงิน..."

8.การบริหารจัดการเวลาดีขึ้น เช่น *"...การแบ่งเวลาอยู่ตรงไหนก็ทำตรงนั้นให้ดีที่สุดพยายามอ่านหนังสือสักวันละชั่วโมง..."* และ *"...ต้องรู้ตัวเองก่อนว่างานที่ทำมันทำให้เราไม่สามารถไปเรียนทุกวันได้เพราะฉะนั้นต้องจัดการตัวเองให้พร้อมก่อนไปเรียนเช่นอย่างของตัวเองต้องไปก่อนเข้าเรียนอย่างน้อยครึ่งชั่วโมงต้องเตรียมพร้อม..."*

9. เพื่อนมีผลต่อกำลังใจการเรียน

"...บางวิชาเช่นภาษาอังกฤษที่ส่วนใหญ่จะไม่รู้เรื่องกันเลยเพราะบางคนเป็นผู้ใหญ่จะไม่เคยได้เรียนมาก่อนก็จะไม่รู้เรื่องอาจารย์ก็ให้ช่วยกันถึงเขาจะไม่รู้เรื่องและไม่ชอบกันเลยวิชานี้แต่คนที่เป็นผู้ใหญ่จะมาเรียนทุกครั้งแต่ถ้าเราเรียนแบบในระบบเราจะหนีคะเช่นถ้าหนูไม่ชอบวิชาไหนหนูก็จะเลี่ยงไม่เข้าเรียนแต่พอมาเห็นเขาเข้าเรียนกันทั้ง ๆ ที่เขาก็ไม่รู้เรื่องเลยก็ทำให้เราคิดได้ว่าเขายังสู้เลยเขาพยายามมากเขาพยายามที่จะเข้าร่วมกิจกรรม (ทำให้ผู้เรียนกล้าที่จะเดินออกมาจากที่เคยกลัวไม่กล้าที่จะเรียน)..."

ตอนที่ 1.2 ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาโดยการวิเคราะห์แบบสอบถาม

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตาม 1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ สถานภาพครอบครัว จำนวนสมาชิกในครอบครัว ลักษณะที่อยู่อาศัย สถานภาพการทำงาน อาชีพรายได้ต่อเดือน และ 1.2 ข้อมูลทางด้านการศึกษาได้แก่ สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากศูนย์การศึกษานอกระบบเขตพื้นที่ สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร เกรดเฉลี่ยที่สำเร็จการศึกษา การสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ประสบการณ์ในการ

สอบวัดผลการศึกษาระดับชาติประสบการณ์สอบ GAT หรือ PAT ปีที่เข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ชั้นปี คณะ และสาขาวิชาที่กำลังศึกษา สถาบันอุดมศึกษาที่เข้าศึกษาต่อผลการเรียนในระดับอุดมศึกษา สถานภาพการเป็นนักศึกษา เวลาในการเรียน ที่มาของค่าใช้จ่ายในการศึกษา ประสบการณ์ในการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

	1. ข้อมูลส่วนบุคคล	**จำนวน (N 178)**	**ร้อยละ**
1. เพศ	ชาย	74	41.6
	หญิง	104	58.4
	รวม	**178**	**100.00**
2. อายุ	18 ถึง 22 ปี	50	28.09
	23 ถึง 28 ปี	53	29.78
	29 ถึง 34 ปี	34	19.10
	35 ถึง 40 ปี	24	13.48
	41 ถึง 45 ปี	10	5.62
	46 ปีขึ้นไป	5	2.81
	ไม่ระบุ	2	1.12
	รวม	**178**	**100.00**
3. สถานภาพ	โสด	122	68.5
	สมรส	50	28.1
	หม้าย,หย่าร้าง,แยกกันอยู่	5	2.8
	ไม่ระบุ	1	0.6
	รวม	**178**	**100.00**
4. จำนวนบุตร (คน)	1	17	9.946
	2	19	10.7
	3	6	3.4
	4	2	1.1
	ไม่ระบุ	134	75.3
	รวม	**178**	**100.00**
5. สถานภาพในครอบครัว	หัวหน้าครอบครัว	37	20.8
	สมาชิกในครอบครัว	136	76.4
	ไม่ระบุ	5	2.8
	รวม	**178**	**100.00**
6. จำนวนสมาชิกในครอบครัว (คน)	1 ถึง 5 คน	110	61.8
	6 ถึง 10 คน	2932	18.0
	ไม่ระบุ	36	20.2
	รวม	**178**	**100.00**
7. ลักษณะที่อยู่อาศัย	บ้านของตัวเอง	88	49.4
	บ้านเช่า	75	42.1

ตาราง 9 (ต่อ)

1. ข้อมูลส่วนบุคคล		จำนวน (N 178)	ร้อยละ
	คอนโดมิเนียม	6	3.4
	อื่นๆ	9	5.1
	รวม	**178**	**100.00**
8. สถานภาพการทำงาน	ไม่เคยทำงาน	20	11.2
	ทำงาน	139	78.1
	เคยทำงานแต่ปัจจุบันไม่ได้ทำงาน	19	10.7
	รวม	**178**	**100.00**
9. ลักษณะหน่วยงาน	หน่วยงานภาครัฐ	20	11.2
	หน่วยงานภาคเอกชน	119	66.9
	ไม่ระบุ	39	21.9
	รวม	**178**	**100.00**
10. อาชีพ	รับราชการ,พนักงานราชการ,ลูกจ้างชั่วคราวของรัฐ,พนักงานรัฐวิสา	17	9.6
	ลูกจ้างประจำ	30	16.9
	พนักงานบริษัทเอกชน	69	38.83
	อาชีพอิสระ	27	15.20
	อื่นๆ	33	18.5
	ไม่ระบุ	2	1.1
	รวม	**178**	**100.00**
11. รายได้ต่อเดือน (บาท)	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท	56	31.5
	มากกว่า 10,000 แต่ไม่เกิน 20,000 บาท	80	44.9
	20,000 บาทขึ้นไป	8	4.5
	ไม่ระบุ	34	19.1
	รวม	**178**	**100.00**

ตาราง 9 แสดงข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 58.4) เป็นเพศชาย (ร้อยละ 41.6) ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 23 ถึง 28 ปี (ร้อยละ 29.78) โดยสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นโสด (ร้อยละ 68.5) โดยสถานภาพการทำงานส่วนใหญ่พบว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ที่ทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย (ร้อยละ 78.1) โดยส่วนใหญ่อยู่ในองค์กรที่เป็นหน่วยงานภาคเอกชน (ร้อยละ 66.089) ดังนั้นอาชีพส่วนใหญ่จึงเป็นพนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 38.83) และมีรายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่มากกว่า 10,000 บาทแต่ไม่เกิน 20,000 บาท (ร้อยละ 44.9)

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. ข้อมูลทางด้านการศึกษา		จำนวน (N 178)	ร้อยละ
2.1 หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544	12	6.7
	หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551	166	93.3
	รวม	**178**	**100.00**
2.2 ผลการเรียนที่สำเร็จการศึกษา	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.50	42	23.6
	2.6 ถึง 3.00	52	29.2
	3.00 ขึ้นไป	42	23.6
	ไม่ระบุ	42	23.66
	รวม	**178**	**100.00**
2.3 การสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา	คัดเลือกระบบกลาง	6	3.4
	สอบตรง	150	84.3
	ไม่ระบุ	22	12.4
	รวม	**178**	**100.00**
2.4 วิธีการคัดเลือกในระบบสอบตรง	สอบข้อเขียน	5	2.8
	สอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์	61	34.3
	สัมภาษณ์อย่างเดียว	99	55.6
	ไม่ระบุ	13	7.3
	รวม	**178**	**100.00**
2.5 การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติการศึกษานอกระบบโรงเรียน หรือ N-NET	เคยสอบ	146	82.0
	ไม่เคยสอบ	31	17.4
	ไม่ระบุ	1	0.6
	รวม	**178**	**100.00**
2.6 การทดสอบวิชาความถนัดทั่วไป (General Aptitude Test :GAT) และการทดสอบวิชาความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ (Professional and Academic Aptitude Test : PAT)	เคยสอบ	11	6.2
	ไม่เคยสอบ	164	92.1
	ไม่ระบุ	3	1.7
	รวม	**178**	**100.00**
2.7 สาขาวิชาที่กำลังศึกษา (จำแนกตาม International Standard Classification of Education : ISCED)	การศึกษา	46	25.8
	มนุษยศาสตร์และศิลปะ	12	6.7
	สังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจ และกฎหมาย	90	50.6
	วิทยาศาสตร์	5	2.8
	วิศวกรรมศาสตร์	4	2.2
	ไม่ระบุ	21	11.8
	รวม	**178**	**100.00**
2.8 ประเภทสถาบันอุดมศึกษาที่กำลังศึกษา	มหาวิทยาลัยของรัฐ, มหาวิทยาลัยราชภัฏ,มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล	44	24.7
	มหาวิทยาลัยเอกชน	23	12.9

ตาราง 10 (ต่อ)

2. ข้อมูลทางด้านการศึกษา		จำนวน (N 178)	ร้อยละ
	มหาวิทยาลัยเปิด	52	29.2
	วิทยาลัยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรืออนุปริญญา	56	31.5
	ไม่ระบุ	3	1.7
	รวม	**178**	**100.00**
2.9 ผลการเรียนในระดับอุดมศึกษา ภาคศึกษาแรกที่เข้าศึกษา	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.50	59	33.1
	2.6 ถึง 3.00	52	29.2
	3.00 ขึ้นไป	19	10.7
	ไม่ระบุ	48	27.0
	รวม	**178**	**100.00**
ผลการเรียนสะสมถึงภาคเรียนปัจจุบัน	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2.50	50	28.1
	2.6 ถึง 3.00	52	29.2
	3.00 ขึ้นไป	19	10.7
	ไม่ระบุ	57	32.0
	รวม	**178**	**100.00**
2.10 สถานภาพการเป็นนักศึกษา	ภาคปกติ	49	27.5
	ภาคพิเศษ	128	71.9
	ไม่ระบุ	1	0.6
	รวม	**178**	**100.00**
2.11 ช่วงเวลาในการเข้าเรียน	เรียนในเวลาราชการ	43	24.2
	เรียนนอกเวลาราชการ (วันเสาร์-วันอาทิตย์)	117	65.7
	เรียนนอกเวลาราชการ (เย็นวันจันทร์–วันศุกร์)	17	9.6
	ไม่ระบุ	1	0.6
	รวม	**178**	**100.00**
2.12 แหล่งทุนการศึกษา	บิดา มารดา	50	28.1
	ตนเอง	119	66.90
	กองทุนเงินเพื่อให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา	6	3.4
	ไม่ระบุ	1	.6
	รวม	**178**	**100.00**
2.13 ประสบการณ์ในการศึกษาระดับอุดมศึกษา	ไม่เคยศึกษามาก่อน	144	80.9
	เคยศึกษามาก่อน	31	17.4
	ไม่ระบุ	3	1.7
	รวม	**178**	**100.00**
2.14 สาขาวิชาที่เคยศึกษามาก่อน (จำแนกตาม International Standard Classification of Education : ISCED)	การศึกษา	1	0.6
	มนุษยศาสตร์และศิลปะ	1	0.6
	สังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจ และกฎหมาย	16	9.0
	ไม่ระบุ	160	89.9
	รวม	**178**	**100.00**
2.15 คณะวิชาที่เคยศึกษามาก่อน	การเมืองการปกครอง	1	0.58
	คอมพิวเตอร์ธุรกิจ	2	1.17
	นิติศาสตร์	3	1.75
	นิเทศศาสตร์	1	0.58
	บริหารธุรกิจ	7	4.09

ตาราง 10 (ต่อ)

2. ข้อมูลทางด้านการศึกษา		จำนวน (N 178)	ร้อยละ
	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	1	0.58
	รัฐศาสตร์	2	1.17
	ศึกษาศาสตร์	1	0.58
	ไม่ระบุ	153	89.47
	รวม	**178**	**100.00**
2.16 ประเภทสถาบันอุดมศึกษาที่เคยศึกษามาก่อน	มหาวิทยาลัยของรัฐ	1	0.6
	มหาวิทยาลัยเอกชน	6	3.4
	มหาวิทยาลัยราชภัฏ	2	1.1
	มหาวิทยาลัยเปิด	7	3.9
	วิทยาลัยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรืออนุปริญญา	7	3.9
	ไม่ระบุ	155	87.1
	รวม	**178**	**100.00**

ตาราง 10 แสดงข้อมูลทางด้านการศึกษาของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานปี 2551 (ร้อยละ 93.3) โดยมีผลการศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ที่ 2.6 ถึง 3.00 (ร้อยละ 29.2) ลักษณะการสอบคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่เป็นการคัดเลือกในระบบสอบตรง (ร้อยละ 84.3) ผ่านวิธีการคัดเลือกในระบบสอบตรงด้วยการสัมภาษณ์อย่างเดียว (ร้อยละ 53.80) ทั้งนี้กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยผ่านการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติสำหรับการศึกษานอกระบบโรงเรียน หรือ N-NET (ร้อยละ 82.0) แต่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยทำการทดสอบวิชาความถนัดทั่วไป หรือ General Aptitude Test : GAT และการทดสอบวิชาความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ หรือ Professional and Academic Aptitude Test : PAT (ร้อยละ 92.1) สำหรับสาขาวิชาที่กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามกำลังศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจ และกฎหมาย (ร้อยละ 50.6) โดยส่วนใหญ่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาประเภทวิทยาลัยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือระดับอนุปริญญา (ร้อยละ 31.5) โดยสถานภาพของการเป็นนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาในภาคพิเศษ (ร้อยละ 71.9) ซึ่งส่วนใหญ่มีช่วงเวลาในการเข้าเรียนในเวลานอกราชการ โดยเฉพาะในวันเสาร์-วันอาทิตย์ (ร้อยละ 65.7) ทั้งนี้กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ส่งเสียตนเองในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา (ร้อยละ 66.90) และในส่วนของประสบการณ์ในการศึกษาระดับอุดมศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยศึกษาระดับอุดมศึกษามาก่อน (ร้อยละ 80.9) แต่ในกลุ่มของผู้ที่เคยมีประสบการณ์ในการศึกษาระดับอุดมศึกษามาก่อนส่วนใหญ่ศึกษาในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจและกฎหมาย (ร้อยละ 9.0) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถาบันอุดมศึกษาประเภทมหาวิทยาลัยเปิด (ร้อยละ 3.9) และประเภทวิทยาลัยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือระดับอนุปริญญา (ร้อยละ 3.9) เช่นกัน

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบโดยรวมและรายด้าน

ที่	องค์ประกอบ	N 178		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1	องค์ประกอบปรัชญา	3.69	0.54	มาก
2	องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์	3.73	0.46	มาก
3	องค์ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้	3.72	0.53	มาก
4	องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการการศึกษา	3.68	0.54	มาก
5	องค์ประกอบบทบาทผู้สอนและผู้เรียน	3.77	0.49	มาก
6	องค์ประกอบการวัดและประเมินผล	3.72	0.54	มาก
	รวม	**3.72**	**0.41**	**มาก**

ตาราง 11 แสดงความคิดเห็นของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.72, S.D.=0.41) และเมื่อพิจารณาองค์ประกอบรายด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยระดับมากในทุกด้านดังนี้ ปรัชญา ($\overline{X}$ =3.69, S.D.=0.54) หลักการ/วัตถุประสงค์ ($\overline{X}$ =3.73, S.D.=0.46) การจัดกระบวนการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.72, S.D.=0.53) สภาพแวดล้อมและการบริการการศึกษา ($\overline{X}$ =3.68, S.D.=0.54) บทบาทผู้สอนและผู้เรียน ($\overline{X}$ =3.77, S.D.=0.49) และการวัดและประเมินผล ($\overline{X}$ =3.72, S.D.=0.54)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบขององค์ประกอบรายด้าน

ที่	องค์ประกอบ	N=178		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1	**ปรัชญา**	**3.69**	**0.54**	**มาก**
1.1	พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน	3.90	0.84	มาก
1.2	การส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหา ความรู้ และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.74	0.61	มาก
1.3	ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนอย่างต่อเนื่องเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้	3.78	0.69	มาก
1.4	การพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา	3.39	0.63	ปานกลาง
1.5	การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต	3.54	0.76	มาก
1.6	ส่งเสริมการให้ความสำคัญในทักษะเพื่อการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม	3.79	0.77	มาก

ตาราง 12 (ต่อ)

ที่	องค์ประกอบ	N=178		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
2	**หลักการ/วัตถุประสงค์**	**3.73**	**0.46**	**มาก**
2.1	ยืดหยุ่นและส่งเสริมการปรับตัวและพัฒนาความเชื่อมั่นเพื่อปรับตัวเข้าสู่สิ่งแวดล้อมใหม่ๆ	3.57	0.86	มาก
2.2	การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ	3.86	0.75	มาก
2.3	การสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาวัยผู้ใหญ่	3.41	0.69	ปานกลาง
2.4	ความวิตกกังวลในการเรียนระดับอุดมศึกษา	3.82	0.84	มาก
2.5	เป้าหมายในการศึกษา	4.00	0.56	มาก
3	**การจัดกระบวนการเรียนรู้**	**3.72**	**0.53**	**มาก**
3.1	ส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ	3.78	0.53	มาก
3.2	ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง	3.67	0.53	มาก
3.3	ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน	3.57	0.70	มาก
3.4	การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	3.80	0.75	มาก
3.5	ให้ความสำคัญในการฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถทางการคิดและนาความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง	3.75	0.59	มาก
4	**สภาพแวดล้อมและการบริการการศึกษา**	**3.68**	**0.54**	**มาก**
4.1	สื่อและแหล่งการเรียนรู้	3.53	0.72	มาก
4.2	สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่	3.64	0.65	มาก
4.3	การบริการการศึกษา	3.87	0.78	มาก
5	**บทบาทผู้สอนและผู้เรียน**	**3.77**	**0.49**	**มาก**
5.1	**บทบาทของผู้สอน**	**3.68**	**0.58**	**มาก**
5.1.1	ส่งเสริมอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียน	3.59	0.80	มาก
5.1.2	สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในกระบวนการเรียนรู้	3.67	0.62	มาก
5.1.3	มอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้	3.78	0.61	มาก
5.2	**บทบาทของผู้เรียน**	**3.85**	**0.50**	**มาก**
5.2.1	ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติตนได้อย่างความเหมาะสมในกระบวนการเรียนรู้	3.88	0.54	มาก
5.2.2	ผู้เรียนให้เหตุผลหรือระบุถึงสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับตนเองได้	3.87	0.53	มาก
5.2.3	ใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.81	0.70	มาก
5.2.4	เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์	3.86	0.58	มาก
6	**การวัดและประเมินผล**	**3.72**	**0.54**	**มาก**
6.1	สภาพการวัดและประเมินผลตามการรับรู้ของนักศึกษา	3.66	0.76	มาก
6.2	ปัญหาด้านการวัดและประเมินผล	3.52	1.18	มาก
6.2	ความต้องการด้านการวัดและประเมินผล	3.98	0.61	มาก
	รวม	**3.72**	**0.41**	**มาก**

ตาราง 12 แสดงความคิดเห็นของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบในแต่ละองค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบปรัชญา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.69, S.D.=0.54) และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านดังนี้ การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน ($\overline{X}$ =3.90, S.D.=0.84) การส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหา ความรู้และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\overline{X}$ =3.74, S.D.=0.61) ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนอย่างต่อเนื่องเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.78, S.D.=0.69) การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต ($\overline{X}$ =3.54, S.D.=0.76) และส่งเสริมการให้ความสำคัญในทักษะเพื่อการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม ($\overline{X}$ =3.79, S.D.=0.77) ยกเว้นการพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ =3.39, S.D.=0.63)

องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.73, S.D.=0.46) และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านดังนี้ ความยืดหยุ่นและส่งเสริมการปรับตัวและพัฒนาความเชื่อมั่นเพื่อปรับตัวเข้าสู่สิ่งแวดล้อมใหม่ ($\overline{X}$ =3.57, S.D.=0.86) การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ ($\overline{X}$ =3.86, S.D.=0.75) ความวิตกกังวลในการเรียนระดับอุดมศึกษา ($\overline{X}$ =3.82, S.D.=0.84) และเป้าหมายในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ($\overline{X}$ =4.00, S.D.=0.56) ยกเว้นด้านการสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาวัยผู้ใหญ่ ($\overline{X}$ =3.41, S.D.=0.69)

องค์ประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.72, S.D. 0.53) และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านดังนี้ ส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ ($\overline{X}$ =3.78, S.D.=0.53) ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง ($\overline{X}$ =3.67, S.D.=0.53) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน ($\overline{X}$ 3.57, S.D. 0.70) การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ($\overline{X}$ =3.80, S.D.=0.75) และให้ความสำคัญในการฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง ($\overline{X}$ =3.75, S.D.=0.59)

องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.68, S.D.=0.54) และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านดังนี้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.53, S.D.=0.72) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ ($\overline{X}$ =3.64, S.D.=0.65) และการบริการการศึกษา ($\overline{X}$ =3.87, S.D.=0.78)

องค์ประกอบบทบาทผู้สอนและผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.77, S.D.=0.49) และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านดังนี้ ด้านบทบาทของผู้เรียน ($\overline{X}$ =3.85, S.D.=0.50) ประกอบ ด้วย ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติตนได้อย่างความเหมาะสมในกระบวนการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.88, S.D.=0.54) ผู้เรียนให้เหตุผลหรือระบุถึงสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับตนเองได้ ($\overline{X}$ =3.87, S.D.=0.53) สามารถใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\overline{X}$ 3.81, S.D.=0.70) และผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์ ($\overline{X}$ =3.86, S.D.=0.58) สำหรับในด้านบทบาทของผู้สอน ($\overline{X}$ =3.68, S.D.=0.58) ประกอบด้วย ส่งเสริมอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียน ($\overline{X}$ =3.59, S.D.=0.80) สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการวินิจฉัยความต้องการ

เรียนรู้และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในกระบวนการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.67, S.D.=0.62) และมอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.78, S.D.=0.61)

องค์ประกอบการวัดและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.72, S.D.=0.54) และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านดังนี้ สภาพด้านการวัดและประเมินผล ($\overline{X}$ =3.66, S.D.=0.76) และปัญหาด้านการวัดและประเมินผล ($\overline{X}$ =3.52, S.D.=1.18) และความต้องการด้านการวัดและประเมินผล ($\overline{X}$ =3.98, S.D.=0.61)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบขององค์ประกอบรายด้านและรายข้อ

ที่	องค์ประกอบ	N 178		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1.	**องค์ประกอบปรัชญา**	**3.69**	**0.54**	มาก
1.1	**พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน**	**3.90**	**0.84**	มาก
	การศึกษาในระดับอุดมศึกษาช่วยให้มีความเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น	3.90	0.84	มาก
1.2	**การส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหาความรู้และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง**	**3.74**	**0.61**	มาก
	การรู้และเข้าใจในปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำลังศึกษา	3.70	0.84	มาก
	เข้าใจในรายละเอียดของหลักสูตรและประสบการณ์ทางวิชาการและวิชาชีพที่จะได้รับจากหลักสูตรที่เข้าศึกษาต่อ	3.62	0.80	มาก
	การศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเป็นไปตามที่คิดหรือคาดหวังไว้ตั้งแต่ก่อนเข้าเรียน	3.61	0.90	มาก
	การเห็นโอกาสความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพภายหลังสำเร็จการศึกษา	4.03	0.77	มาก
1.3	**ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนอย่างต่อเนื่องเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้**	**3.78**	**0.69**	มาก
	การวางแผนในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา	3.73	0.83	มาก
	การวิเคราะห์ใช้ความรู้จากหลักการ ทฤษฎี และกระบวนการต่างๆ ในสาขาวิชาที่ศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง	3.83	0.82	มาก
1.4	**การพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา**	**3.39**	**0.63**	**ปานกลาง**
	ความรู้และทักษะเชิงตัวเลขต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	**3.28**	**0.68**	**ปานกลาง**
	การคิดอัตราส่วน สัดส่วน ร้อยละ□3.13□0.83□ปานกลาง□□□การคิดทศนิยมและเศษส่วน	0.83	ปานกลาง	
	3.13			
	การคิดทศนิยมและเศษส่วน	3.16	0.86	ปานกลาง
	ระบบหน่วยวัดต่างๆ เช่น ความยาว ระยะทาง น้ำหนัก พื้นที่ ความจุ	3.21	0.86	ปานกลาง
	การใช้กราฟ แผนภูมิเพื่อนำเสนอข้อมูล	3.40	0.88	ปานกลาง
	การอ่านข้อมูลจากกราฟ แผนภูมิ	3.36	0.78	ปานกลาง
	การนำเสนอข้อมูลแบบตาราง	3.37	0.80	ปานกลาง
	การอ่านข้อมูลจากตาราง	3.37	0.81	ปานกลาง
	การวิเคราะห์ตัวเลข	3.10	0.88	ปานกลาง
	การใช้ความน่าจะเป็นในการช่วยตัดสินใจและแก้ปัญหา	3.39	0.93	ปานกลาง
	ความรู้ และทักษะทางคอมพิวเตอร์ในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	**3.51**	**0.78**	**มาก**
	โปรแกรมชุดสำนักงาน	**3.17**	**0.76**	**ปานกลาง**
	โปรแกรมนำเสนอ เช่น พาวเวอร์พอยต์	3.34	0.96	ปานกลาง
	โปรแกรมตารางคำนวณ เช่น excel	3.34	0.92	ปานกลาง
	โปรแกรมการจัดทำเอกสาร เช่น word	3.61	0.92	มาก
	โปรแกรมการจัดทำฐานข้อมูล เช่น ms access	2.40	1.06	ปานกลาง

ตาราง 13 (ต่อ)

ที่	องค์ประกอบ	N 178		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
	การใช้อินเตอร์เน็ต	**3.56**	**0.85**	**มาก**
	วิธีการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลออนไลน์ต่างๆ จากอินเตอร์เน็ต เช่น THAILIS	3.46	0.95	ปานกลาง
	สามารถใช้งานจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (อีเมล์)	3.56	0.98	มาก
	การส่งข้อมูลผ่าน Social Network การดาวน์โหลด อัพโหลด	3.65	0.99	มาก
	ความสามารถในการจัดเก็บข้อมูล	**3.68**	**0.97**	**มาก**
	การจัดเก็บข้อมูลใน file folder	3.68	0.97	มาก
	ความสามารถในการใช้งานอุปกรณ์พื้นฐาน	**3.61**	**0.93**	**มาก**
	สามารถใช้งานในอุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเช่นการพิมพ์เอกสาร (print) การใช้อุปกรณ์สำรองข้อมูล	3.61	0.93	มาก
1.5	**การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต**	**3.54**	**0.76**	มาก
	การมีความรู้พื้นฐานจากการศึกษานอกระบบที่เพียงพอต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษา	3.09	1.11	ปานกลาง
	การนำความรู้และประสบการณ์ที่เรียนไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้	3.98	0.82	มาก
1.6	**ส่งเสริมการให้ความสำคัญในทักษะเพื่อการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม**	**3.79**	**0.77**	มาก
	การกำหนดแผนการทำงานและร่วมรับผิดชอบการทำงานกลุ่มได้	3.79	0.77	มาก
2.	**องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์**	**3.73**	**0.46**	**มาก**
2.1	**ยืดหยุ่น และส่งเสริมการปรับตัว และพัฒนาความเชื่อมั่นเพื่อปรับตัวเข้าสู่สิ่งแวดล้อมใหม่**	**3.57**	**0.86**	**มาก**
	การเรียนในระดับอุดมศึกษาควรมีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับลักษณะการดำเนินชีวิต	3.58	0.93	มาก
	การเรียนระดับอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญต่อความแตกต่างทางความสามารถของนักศึกษา	3.55	0.97	มาก
2.2	**การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ**	**3.86**	**0.75**	**มาก**
	การปรับตัวอย่างมากในการเรียนระดับอุดมศึกษา	3.86	0.75	มาก
	ความรู้สึกมีภาระเพิ่มมากขึ้นเมื่อศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา	3.80	0.93	มาก
2.3	**การสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาวัยผู้ใหญ่**	**3.41**	**0.69**	**ปานกลาง**
	ปัญหาและอุปสรรคต่อการเรียน	**3.50**	**0.59**	**มาก**
	ความสามารถในการคิดวิเคราะห์	3.79	0.80	มาก
	การบริหารจัดการเวลา	3.81	0.87	มาก
	วิธีการสอบวัดผลการเรียน	3.88	0.80	มาก
	ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน	3.52	0.91	มาก
	พื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอต่อการเรียนระดับอุดมศึกษา	3.93	0.94	มาก
	การเรียนไม่ทันเพื่อน	3.56	0.92	มาก
	ความไม่มั่นใจที่จะซักถามเมื่อเกิดความสงสัยในสิ่งที่ได้เรียน	3.52	1.02	มาก
	ปัญหาด้านพื้นฐานความรู้และทักษะทางด้านวิชาการ	3.82	0.72	มาก
	วิชาภาษาอังกฤษ	4.02	0.86	มาก
	วิชาคณิตศาสตร์และการคำนวณ	3.87	0.93	มาก
	วิชาที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.70	0.89	มาก
	วิชาวิทยาศาสตร์	3.68	0.95	มาก
	ปัญหาทางด้านการเงิน	3.61	1.10	มาก
	การสนับสนุนจากที่ทำงาน	3.40	1.23	ปานกลาง
	ปัญหาจากครอบครัว	2.84	1.25	ปานกลาง
	ปัญหาด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น	2.79	1.28	ปานกลาง
	ระยะเวลาที่ต้องศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย	3.02	1.18	ปานกลาง
	ปัญหาจากความรู้สึกที่มีต่อตนเองในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	3.55	0.89	มาก
	ความเครียดจากการปรับตัว	3.60	1.14	มาก
	ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง	3.47	1.04	ปานกลาง
	ความกล้าแสดงออก	3.58	0.97	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ที่	องค์ประกอบ	N 178		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
	สาเหตุสำคัญที่ทำให้ขาดเรียน	**3.31**	**0.93**	**ปานกลาง**
	ความเบื่อหน่ายจากการไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน	3.16	1.24	ปานกลาง
	การเรียนไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้แต่แรก	3.13	1.14	ปานกลาง
	สิ่งที่ได้เรียนไม่ตรงและไม่ตอบสนองต่อความต้องการของท่าน	3.33	1.18	ปานกลาง
	การประกอบอาชีพ	3.63	1.15	มาก
	การไม่สามารถในการปรับตัว	3.29	1.18	ปานกลาง
2.4	**ความวิตกกังวลในการเรียนระดับอุดมศึกษา**	**3.82**	**0.84**	**มาก**
	ความรู้สึกวิตกกังวลเป็นอย่างมากในการเรียนระดับอุดมศึกษา	3.82	0.84	มาก
2.5	**เป้าหมายในการศึกษา**	**4.00**	**0.56**	**มาก**
	แรงจูงใจสำคัญในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา	**4.09**	**0.56**	มาก
	ต้องการยกระดับการศึกษาให้สูงขึ้น	4.31	0.77	มาก
	ต้องการหางานที่ดีขึ้น	4.16	0.88	มาก
	เพื่อโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น	4.07	0.94	มาก
	ต้องการพัฒนาตนเองด้านความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะทางการทำงาน	4.23	0.83	มาก
	ต้องการมีความรู้ และทักษะเพื่อการสร้างอาชีพอิสระ	4.10	0.93	มาก
	ต้องการพัฒนาวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	4.21	0.78	มาก
	ต้องการการยอมรับจากคนรอบข้าง	4.03	0.85	มาก
	ต้องการช่วยเหลือครอบครัวให้มากขึ้น	4.11	0.93	มาก
	ต้องการมีวุฒิทางการศึกษาที่สูงขึ้น	4.33	0.78	มาก
	ต้องการได้ปริญญาเพื่อทำให้ครอบครัวภาคภูมิใจ	4.20	0.80	มาก
	ต้องการใช้เวลาที่มีให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด	4.09	0.92	มาก
	เข้าศึกษาต่อตามที่เพื่อนหรือคนรู้จักชักชวน	3.28	1.31	ปานกลาง
	การนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการเรียนระดับอุดมศึกษาไปใช้	**3.89**	**0.72**	**มาก**
	นำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการทำงาน	3.88	0.83	มาก
	นำไปพัฒนาวิธีการทำงานในรูปแบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม	3.87	0.81	มาก
	สร้างความมั่นใจในการทำงานให้มากขึ้น	3.93	0.83	มาก
	แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน	3.89	0.87	มาก
	ความรู้และทักษะที่ได้รับทำให้มั่นใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในการทำงาน	3.90	0.88	มาก
	สามารถคิดและวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น	3.85	0.84	มาก
	ความรู้และทักษะที่ได้รับนำไปใช้เพื่อคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาทั้งในการทำงานและการดำเนินชีวิต	3.88	0.86	มาก
3.	**องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้**	**3.72**	**0.53**	มาก
3.1	**ส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ**	**3.78**	**0.55**	**มาก**
	การเรียนรู้จากรูปแบบการเรียนการสอน	**3.72**	**0.60**	มาก
	การบรรยาย	3.69	0.77	มาก
	การสาธิต	3.78	0.81	มาก
	การถามตอบ	3.67	0.84	มาก
	การฝึกปฏิบัติ	3.88	0.84	มาก
	การสอนแบบแก้ปัญหา	3.69	0.82	มาก
	การอภิปราย	3.59	0.89	มาก
	การระดมสมอง	3.65	0.83	มาก
	การสัมมนา	3.67	0.86	มาก
	การเรียนแบบร่วมมือ	3.76	0.79	มาก
	การทำโครงงาน	3.71	0.79	มาก
	การเรียนรู้จากการศึกษาดูงาน	3.80	0.78	มาก
	การเรียนการสอนแบบสถานการณ์จำลอง	3.70	0.88	มาก
	การเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต	3.75	0.77	มาก
	สามารถเรียนรู้ได้ตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่ตนเองได้กำหนดไว้	3.65	0.83	มาก
	ต้องการนำประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง	4.01	0.86	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ที่	องค์ประกอบ	N 178		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
3.2	**ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง**	**3.67**	**0.53**	**มาก**
	การเรียนส่งเสริมการแสวงหา การสืบค้นความรู้ทางวิชาการได้ด้วยตนเอง	3.75	0.78	มาก
	การเรียนไม่ทันเพื่อนร่วมชั้นโดยเฉพาะในส่วนที่เป็นการเรียนจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.40	1.20	ปานกลาง
	ความสามารถค้นคว้าข้อมูลความรู้ต่างๆ สำหรับแก้ปัญหาในการเรียน	3.66	0.80	มาก
	ความสามารถที่จะกำหนดการเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา	3.55	0.84	มาก
	ความต้องการให้มีการส่งเสริมความรู้ และวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการใช้ e-learning ที่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้เดิมของท่าน	4.01	0.83	มาก
3.3	**ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน**	**3.57**	**0.70**	**มาก**
	การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการเรียน	3.42	0.95	ปานกลาง
	การนำประสบการณ์มาปรับใช้ในการเรียนได้ทั้งด้านวิชาการและการปฏิบัติ	3.67	0.79	มาก
	การมีโอกาสในการแบ่งปันหรือเล่าประสบการณ์ที่มีกับเพื่อนร่วมชั้น	3.34	1.01	ปานกลาง
	บรรยากาศในการเรียนเป็นไปอย่างช่วยเหลือสนับสนุนให้มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้	3.74	0.93	มาก
	การเรียนการสอนส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	3.49	0.98	ปานกลาง
	การเรียนการสอนส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมาย	3.77	0.84	มาก
3.4	**การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง**	**3.80**	**0.75**	**มาก**
	ความสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้จากชั้นเรียนไปใช้ในการดำเนินชีวิต	3.80	0.81	มาก
	ความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาไปสู่การปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง	3.80	0.81	มาก
3.5	**ให้ความสำคัญในการฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง**	**3.75**	**0.59**	**มาก**
	การเรียนการสอนส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	3.76	0.82	มาก
	การจัดการเรียนการสอนเน้นการถ่ายทอดความรู้โดยวิธีการบรรยายเป็นหลัก	3.89	0.72	มาก
	การนำประสบการณ์ที่มีมาใช้ในการคิดวิเคราะห์	3.69	0.80	มาก
	การนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ในสถานการณ์จริง	3.76	0.82	มาก
	ความสามารถในแก้ปัญหาต่างๆ ที่มีความซับซ้อนได้ดีขึ้น	3.66	0.88	มาก
4.	**องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา**	**3.68**	**0.54**	มาก
4.1	**สื่อและแหล่งการเรียนรู้**	**3.53**	**0.72**	**มาก**
	สื่อการเรียนรู้ในชั้นเรียนมีความหลากหลายช่วยให้เข้าใจถึงเนื้อหารายละเอียดของวิชา	3.24	1.07	ปานกลาง
	การใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ เช่น ห้องสมุด ศูนย์คอมพิวเตอร์ ฯลฯ จุดให้บริการอินเตษร์เน็ตภายในมหาวิทยาลัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของตน	3.59	0.95	มาก
	การนำความรู้และทักษะจากการใช้คอมพิวเตอร์จากการเรียนไปใช้ปฏิบัติจริงในการทำงาน	3.76	0.84	มาก
4.2	**สภาพแวดล้อมการเรียนรู้**	**3.64**	**0.65**	**มาก**
	บรรยากาศในสถาบันของท่านมีความอบอุ่นและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้	3.64	0.94	มาก
	ความรู้สึกผูกพันและเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน	3.75	0.86	มาก
	สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนทัศนคติ และการเรียนรู้ระหว่างกันของนักศึกษา	3.70	0.81	มาก
	การได้รับคำแนะนำในการรับบริการทางการศึกษาจากทางมหาวิทยาลัย / สถาบัน	3.60	0.94	มาก
4.3	**การบริการการศึกษา**	**3.87**	**0.78**	**มาก**
	ระบบลงทะเบียนมีความสะดวก	3.74	0.87	มาก
	การเข้ารับบริการจากระบบการให้คำปรึกษา เช่น การให้คำปรึกษาทางวิชาการ	3.36	1.03	ปานกลาง
	การจัดปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ช่วยให้เตรียมตัวและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ภายในมหาวิทยาลัยได้อย่างเหมาะสม	3.62	0.90	มาก
	การใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์ (website) รับรู้ข้อมูล หรือประกาศต่างๆ ที่เป็นประโยชน์	3.72	0.91	มาก
	การใช้ประโยชน์จากเครือข่ายสังคม (social network) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียน	3.93	0.93	มาก
	มหาวิทยาลัยหรือสถาบันมีการประชาสัมพันธ์แหล่งทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนผู้เรียน	3.36	1.07	ปานกลาง
	ควรมีการยืดหยุ่นด้านเวลาเพื่อให้สามารถผ่อนชาระค่าลงทะเบียนหรือจัดสรรค่าใช้จ่ายในการศึกษา	3.98	0.91	มาก

ที่	องค์ประกอบ	N 178		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
	ความต้องการได้รับคำปรึกษาเพื่อการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย	3.76	0.91	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ที่	องค์ประกอบ	N 178		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
5.	**องค์ประกอบด้านผู้สอนและผู้เรียน**	**3.77**	**0.49**	มาก
5.1	**บทบาทของผู้สอน**	**3.68**	**0.58**	มาก
5.1.1	**การส่งเสริม อำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียน**	**3.59**	**0.80**	มาก
	อาจารย์จัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้	3.52	0.92	มาก
	อาจารย์ควรให้คำแนะนำแนวทางในการเรียนรู้	3.61	0.91	มาก
	อาจารย์ควรมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนและเป็นกำลังใจในการเรียนรู้	3.66	0.89	มาก
5.1.2	**สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในกระบวนการเรียนรู้**	**3.67**	**0.62**	มาก
	การได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการระบุสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้	3.44	0.88	ปานกลาง
	ต้องการได้รับการส่งเสริมในการคิดวิเคราะห์ความต้องการเพื่อปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้	3.91	0.86	มาก
	ต้องการได้รับคำแนะนำแนวทางเพื่อสร้างวิธีคิดโดยประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มีของตน	3.89	0.77	มาก
5.1.3	**มอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้**	**3.78**	**0.61**	มาก
	อาจารย์สนับสนุนให้ผู้เรียนมีการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน	3.63	0.92	มาก
	ต้องการได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.93	0.78	มาก
	ต้องการได้รับการส่งเสริมให้นำศักยภาพที่ตนเองมีมาใช้ประโยชน์ในกิจกรรมการเรียนรู้	3.94	0.79	มาก
5.2	**บทบาทของผู้เรียน**	**3.85**	**0.50**	มาก
5.2.1	**ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติตนได้อย่างความเหมาะสมในกระบวนการเรียนรู้**	**3.88**	**0.54**	มาก
	ความสามารถรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนตามบทบาท หน้าที่ และความสัมพันธ์กับผู้อื่น	3.74	0.79	มาก
	การมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นเป็นอย่างดี	3.80	0.88	มาก
	สามารถวิเคราะห์ และนำความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองมาประยุกต์ใช้	3.65	0.81	มาก
	ต้องการกำหนดและพัฒนาแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเองได้	4.02	0.72	มาก
5.2.2	**ผู้เรียนให้เหตุผลหรือระบุถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตนเองได้**	**3.87**	**0.53**	มาก
	สามารถคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ วิเคราะห์ และแก้ปัญหาบนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลในกระบวนการเรียนรู้ได้	3.78	0.80	มาก
	สามารถนำตนเองสู่การเรียนรู้ และนำประสบการณ์ที่ตนมีมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ	3.79	0.71	มาก
	สามารถระบุถึงสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้ได้	3.84	0.73	มาก
	ความต้องการใช้ประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์เพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะกับตนเอง	3.93	0.73	มาก
5.2.3	**ใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ**	**3.81**	**0.70**	มาก
	ประสบการณ์ต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยมีส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้	3.92	0.76	มาก
	การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของท่าน	3.79	0.83	มาก
	ความมั่นใจในการติดต่อสื่อสารในด้านการเรียนกับผู้อื่น	3.72	0.84	มาก
5.2.4	**เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์**	**3.86**	**0.58**	มาก
	สามารถนำความรู้ และทักษะในการแสวงหาความรู้และนำไปใช้ได้ในสถานการณ์จริง	3.88	0.79	มาก
	การนำความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อศึกษาแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่อง	3.83	0.77	มาก
	การใช้ประสบการณ์ที่มีในการเรียนรู้มากกว่าการรับการถ่ายทอดความรู้	3.87	0.79	มาก
6.	**องค์ประกอบการวัดและประเมินผล**	**3.72**	**0.54**	มาก
	การทราบถึงหลักเกณฑ์และวิธีการในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.56	0.82	มาก
	การวัดผลการเรียนรู้ทำให้ทราบถึงพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของตนเอง	3.75	0.83	มาก
	ความรู้สึกกังวลและตึงเครียดเป็นอย่างมากต่อระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.52	1.18	มาก
	การประเมินผลการเรียนรู้ช่วยให้กำหนดแผนการเรียนรู้สำหรับตนเองได้	3.93	0.73	มาก
	วิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ควรมีความหลากหลาย	3.96	0.78	มาก
	การวัดและประเมินผลควรมีการทดสอบเพื่อเก็บคะแนนระหว่างเรียน	3.97	0.77	มาก

ที่	องค์ประกอบ	N 178		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
	ควรมีการยืดหยุ่น หรืออนุญาตนำโครงการที่ผู้เรียนปฏิบัติอยู่ในสถานที่ทำงานมาปรับใช้ในการให้คะแนนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนได้	4.03	0.73	มาก
	ควรมีระบบร่วมพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้	4.01	0.78	มาก
รวม		**3.72**	**0.41**	**มาก**

ตาราง 13 แสดงความคิดเห็นของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบในแต่ละองค์ประกอบรายด้านและรายข้อดังนี้

1. องค์ประกอบปรัชญา พบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.69, S.D.=0.54) และรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้านดังนี้ 1.1 การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน โดยระบุว่า การศึกษาในระดับอุดมศึกษาช่วยให้มีความเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น ($\overline{X}$ =3.90, S.D.=0.84) 1.2 การส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้ แสวงหาความรู้และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.74, S.D.=0.61) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมากได้แก่ การรู้และเข้าใจในปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำลังศึกษา ($\overline{X}$ =3.70, S.D.=0.84) เข้าใจในรายละเอียดของหลักสูตรและประสบการณ์ทางวิชาการและวิชาชีพที่จะได้รับจากหลักสูตรที่เข้าศึกษาต่อ ($\overline{X}$ =3.62, S.D.=0.80) การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นไปตามที่คิดหรือคาดหวังไว้ตั้งแต่ก่อนเข้าเรียน ($\overline{X}$ =3.61, S.D.=0.90) การเห็นโอกาสความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพภายหลังสำเร็จการศึกษา ($\overline{X}$ =4.03, S.D.=0.77) 1.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนอย่างต่อเนื่องเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.78, S.D.=0.69) อยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมากได้แก่ การวางแผนในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ($\overline{X}$ =3.73, S.D.=0.83) การวิเคราะห์ใช้ความรู้จากหลักการ ทฤษฎี และกระบวนการต่างๆ ในสาขาวิชาที่ศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง ($\overline{X}$ =3.83, S.D.=0.82) 1.4 การพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ =3.39, S.D.=0.63) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ความรู้และทักษะเชิงตัวเลขอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ =3.28, S.D.=0.68) ได้แก่ การคิดอัตราส่วน สัดส่วน ร้อยละ ($\overline{X}$ =3.13, S.D.=0.83) การคิดทศนิยมและเศษส่วน ($\overline{X}$ =3.16, S.D.=0.86) ระบบหน่วยวัดต่างๆ ($\overline{X}$ =3.21, S.D.=0.86) การใช้กราฟแผนภูมิเพื่อนำเสนอข้อมูล ($\overline{X}$ =3.40, S.D.=0.88) การอ่านข้อมูลจากกราฟ แผนภูมิ ($\overline{X}$ =3.36, S.D.=0.78) การนำเสนอข้อมูลแบบตาราง ($\overline{X}$ =3.37, S.D.=0.80) การอ่านข้อมูลจากตาราง ($\overline{X}$ =3.37, S.D.=0.81) การวิเคราะห์ตัวเลข ($\overline{X}$ 3.10, S.D. 0.88) และการใช้ความน่าจะเป็นในการช่วยตัดสินใจและแก้ปัญหา ($\overline{X}$ =3.39, S.D.=0.93) ส่วนในด้านความรู้และทักษะทางคอมพิวเตอร์โดยรวม ($\overline{X}$ =3.51, S.D.=0.78) อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ความสามารถในการใช้โปรแกรมชุดสำนักงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ =3.17, S.D.=0.76) ยกเว้นการใช้โปรแกรมการจัดทำเอกสาร ($\overline{X}$ =3.61 S.D.=0.92) อยู่ในระดับมาก ส่วนโปรแกรมการนำเสนอ

($\overline{X}$ =3.34, S.D.=0.96) และ โปรแกรมตารางคำนวณ ($\overline{X}$ =3.34, S.D.=0.92) อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่โปรแกรมการจัดทำฐานข้อมูล ($\overline{X}$ =3.79 S.D.=0.77) อยู่ในระดับน้อย ส่วนความรู้และทักษะการใช้อินเตอร์เน็ตโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.56, S.D.=0.85) และในประเด็นเกี่ยวกับการส่งข้อมูลผ่าน social network การดาวน์โหลด การอัพโหลด ($\overline{X}$ =3.65, S.D.=0.99) และการความสามารถใช้งานจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ($\overline{X}$ =3.56, S.D.=0.98) อยู่ในระดับมาก ยกเว้นวิธีการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลออนไลน์ต่างๆ จากอินเตอร์เน็ต ($\overline{X}$ =3.46, S.D.=0.95) อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับความสามารถในการจัดเก็บข้อมูลอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ 3.68, S.D. 0.97) และความสามารถในการใช้งานอุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การพิมพ์เอกสารการใช้อุปกรณ์สำรองข้อมูลอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.61, S.D.=0.93) 1.5 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.54, S.D.=0.76) และการนำความรู้และประสบการณ์ที่เรียนไปใช้ในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.98, S.D.=0.82) ส่วนการมีความรู้พื้นฐานจากการศึกษานอกระบบที่เพียงพอต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ =3.09, S.D.=1.11) 1.6 ส่งเสริมการให้ความสำคัญในทักษะเพื่อการสื่อสารและการทำงานเป็นทีมโดยการกำหนดแผนการทำงานและร่วมรับผิดชอบการทำงานกลุ่มอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.79, S.D.=0.77)

2. องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์ พบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.73, S.D.=0.46) และเมื่อพิจารณารายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากดังนี้ 2.1 ยืดหยุ่นและส่งเสริมการปรับตัวและพัฒนาความเชื่อมั่นเพื่อปรับตัวเข้าสู่สิ่งแวดล้อมใหม่ ($\overline{X}$ =3.57, S.D.=0.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมากได้แก่ การเรียนในระดับอุดมศึกษาควรยืดหยุ่นและเหมาะสมกับลักษณะการดำเนินชีวิต ($\overline{X}$ =3.58, S.D.=0.93) การเรียนระดับอุดม ศึกษาควรให้ความสำคัญต่อความแตกต่างทางความสามารถของนักศึกษา ($\overline{X}$ =3.55, S.D.=0.97) 2.2 การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ ($\overline{X}$ =3.86, S.D.=0.75) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมากได้แก่ การปรับตัวอย่างมากในการเรียนระดับอุดมศึกษา ($\overline{X}$ =3.86, S.D.=0.75) และความรู้สึกมีภาระเพิ่มมากขึ้นเมื่อศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ($\overline{X}$ =3.80, S.D.=0.93) 2.3 การสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาวัยผู้ใหญ่ ($\overline{X}$ =3.41, S.D.=0.69) พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีปัญหาและอุปสรรคต่อการเรียน ($\overline{X}$ =3.50, S.D.=0.84) ในประเด็นเหล่านี้อยู่ในระดับมากได้แก่ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ($\overline{X}$ =3.79, S.D.=0.80) ปัญหาจากการบริหารจัดการเวลา ($\overline{X}$ =3.81, S.D.=0.87) วิธีการสอบวัดผลการเรียน ($\overline{X}$ =3.88, S.D.=0.80) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ($\overline{X}$ =3.52, S.D.=0.91) พื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอต่อการเรียนระดับอุดมศึกษา ($\overline{X}$ =3.93, S.D.=0.94) การเรียนไม่ทันเพื่อน ($\overline{X}$ =3.56, S.D.=0.92) ความไม่มั่นใจที่จะซักถามเมื่อเกิดความสงสัยในสิ่งที่ได้เรียน ($\overline{X}$ =3.52, S.D.=1.02) ปัญหาด้านพื้นฐานความรู้และทักษะทางด้านวิชาการ ($\overline{X}$ =3.82, S.D.=0.72) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาภาษาอังกฤษ ($\overline{X}$ =4.02, S.D.=0.86) วิชาคณิตศาสตร์และการคำนวณ ($\overline{X}$ =3.87, S.D.=0.93) วิชาที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\overline{X}$ =3.70, S.D.=0.89)

และวิชาวิทยาศาสตร์ ($\overline{X}$ =3.68, S.D.=0.95) ปัญหาทางด้านการเงิน ($\overline{X}$ =3.61, S.D.=1.10) ยกเว้นปัญหาต่างๆ เหล่านี้อยู่ในระดับปานกลางได้แก่ การสนับสนุนจากที่ทำงาน ($\overline{X}$ =3.40, S.D.=1.23) ปัญหาจากครอบครัว ($\overline{X}$ =2.84, S.D.=1.25) ปัญหาด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น ($\overline{X}$ =2.79, S.D.=1.28) ระยะเวลาที่ต้องศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ($\overline{X}$ =3.02, S.D.=1.18) ส่วนปัญหาจากความรู้สึกที่มีต่อตนเองส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากทุกข้อ ($\overline{X}$ =3.55, S.D.=0.89) โดยเฉพาะอย่างยิ่งความ เครียดจากการปรับตัว ($\overline{X}$ =3.60, S.D.=1.14) และความกล้าแสดงออก ($\overline{X}$ =3.58, S.D.=0.97) ยกเว้นในเรื่องความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ =3.47, S.D.=1.04) สำหรับสาเหตุสำคัญที่ทำให้นักศึกษาต้องขาดเรียน ($\overline{X}$ =3.31, S.D.=0.93) ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางเกือบทุกข้อคือ ความเบื่อหน่ายจากการไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน ($\overline{X}$ =3.16, S.D.=1.24) การเรียนไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้แต่แรก ($\overline{X}$ =3.13, S.D.=1.14) สิ่งที่ได้เรียนไม่ตรงและไม่ตอบสนองต่อความต้องการ ($\overline{X}$ =3.33, S.D.=1.18) และการไม่สามารถปรับตัว ($\overline{X}$ =3.29, S.D.=1.18) ยกเว้นการประกอบอาชีพ ($\overline{X}$ =3.63, S.D.=1.15) ซึ่งอยู่ในระดับมาก 2.4 ความวิตกกังวลในการเรียนระดับอุดมศึกษาพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก โดยรู้สึกวิตกกังวลเป็นอย่างมากในการเรียนระดับอุดมศึกษา ($\overline{X}$ =3.82, S.D.=0.84) และ 2.5 เป้าหมายในการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.00, S.D.=0.56) และในรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ แรงจูงใจสำคัญในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ($\overline{X}$ =4.09, S.D.=0.56) พบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต้องการยกระดับการศึกษาให้สูงขึ้น ($\overline{X}$ =4.33, S.D.=0.77) ต้องการหางานที่ดีขึ้น ($\overline{X}$ =4.16, S.D.=0.88) เพื่อโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น ($\overline{X}$ =4.07, S.D.=0.94) ต้องการพัฒนาตนเองด้านความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะทางการทำงาน ($\overline{X}$ =4.23, S.D.=0.83) ต้องการมีความรู้ และทักษะเพื่อการสร้างอาชีพอิสระ ($\overline{X}$ =4.10, S.D.=0.93) ต้องการพัฒนาวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ($\overline{X}$ =4.21, S.D.=0.78) ต้องการการยอมรับจากคนรอบข้าง ($\overline{X}$ =4.03, S.D.=0.85) ต้องการช่วยเหลือครอบครัวให้มากขึ้น ($\overline{X}$ =4.11, S.D.=0.93) ความต้องการมีวุฒิทางการศึกษาที่สูงขึ้น ($\overline{X}$ =4.33, S.D.=0.78) ต้องการได้ปริญญาเพื่อทำให้ครอบครัวภาคภูมิใจ ($\overline{X}$ =4.20, S.D.=0.80) ต้องการใช้เวลาที่มีให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ($\overline{X}$ =4.09, S.D.=0.92) ยกเว้นประเด็นเกี่ยวกับเข้าศึกษาต่อตามที่เพื่อนหรือคนรู้จักชักชวน ($\overline{X}$ =3.28, S.D.=1.31) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับประเด็นเกี่ยวกับการนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการเรียนระดับอุดมศึกษาไปใช้ ($\overline{X}$ =3.89, S.D.=0.72) พบว่า นำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการทำงาน ($\overline{X}$ =3.88, S.D.=0.83) นำไปพัฒนาวิธีการทำงานในรูปแบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม ($\overline{X}$ =3.87, S.D.=0.81) สร้างความมั่นใจในการทำงานให้มากขึ้น ($\overline{X}$ =3.93, S.D.=0.83) แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน ($\overline{X}$ =3.89 S.D.=0.87) ความรู้และทักษะที่ได้รับทำให้มั่นใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในการทำงาน ($\overline{X}$ =3.90, S.D.=0.88) สามารถคิดและวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น ($\overline{X}$ =3.85 S.D.=0.84) และความรู้และทักษะที่ได้รับนำไปใช้เพื่อคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาทั้งในการทำงานและการดำเนินชีวิต ($\overline{X}$ =3.88, S.D.=0.86)

3. องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.72, S.D.=0.53) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากดังนี้ 3.1 ส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ ($\overline{X}$ =3.78, S.D.=0.55) โดยระบุว่า การเรียนรู้จากรูปแบบการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ ($\overline{X}$ =3.72, S.D.=0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่สามารถเรียนรู้ได้จากการบรรยาย ($\overline{X}$ =3.69, S.D.=0.77) การสาธิต ($\overline{X}$ =3.78, S.D.=0.81) การถามตอบ ($\overline{X}$ =3.67, S.D.=0.84) การฝึกปฏิบัติ ($\overline{X}$ =3.88, S.D.=0.84) การสอนแบบแก้ปัญหา ($\overline{X}$ =3.69, S.D.=0.82) การอภิปราย ($\overline{X}$ =3.59, S.D.=0.89) การระดมสมอง ($\overline{X}$ =3.65, S.D.=0.83) การสัมมนา ($\overline{X}$ =3.67, S.D.=0.86) การเรียนแบบร่วมมือ ($\overline{X}$ =3.76, S.D.=0.79) การทำโครงงาน ($\overline{X}$ =3.71, S.D.=0.79) การเรียนรู้จากการศึกษาดูงาน ($\overline{X}$ =3.80, S.D.=0.78) และการเรียนแบบสถานการณ์จำลอง ($\overline{X}$ =3.70, S.D.=0.88) ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต ($\overline{X}$ =3.75, S.D.=0.77) สามารถเรียนรู้ได้ตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่ตนเองได้กำหนดไว้ ($\overline{X}$ =3.65, S.D.=0.83) และต้องการนำประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง ($\overline{X}$ =4.01, S.D.=0.86) 3.2 การส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง ($\overline{X}$ =3.67, S.D.=0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การเรียนควรส่งเสริมการแสวงหา การสืบค้นความรู้ทางวิชาการได้ด้วยตนเอง ($\overline{X}$ =3.75, S.D.=0.78) ความสามารถในการค้นคว้าข้อมูลความรู้ต่างๆ สำหรับแก้ปัญหาในการเรียน ($\overline{X}$ =3.66, S.D.=0.80) ความสามารถที่จะกำหนดการเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา ($\overline{X}$ =3.55, S.D.=0.84) นักศึกษาต้องการให้มีการส่งเสริมความรู้และวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการใช้ e-learning ที่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้เดิม ($\overline{X}$ =4.01, S.D.=0.83) ยกเว้นการเรียนไม่ทันเพื่อนร่วมชั้นโดยเฉพาะในส่วนที่เป็นการเรียนจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\overline{X}$ =3.40, S.D.=1.20) อยู่ในระดับปานกลาง 3.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน ($\overline{X}$ =3.57, S.D.=0.70) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการเรียน ($\overline{X}$ =3.42, S.D.=0.95) การมีโอกาสในการแบ่งปันหรือเล่าประสบการณ์ที่มีกับเพื่อนร่วมชั้น ($\overline{X}$ =3.34, S.D.=1.01) และการเรียนการสอนส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.49, S.D.=0.98) อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ ส่วนการนำประสบการณ์มาปรับใช้ในการเรียนได้ทั้งด้านวิชาการและการปฏิบัติ ($\overline{X}$ =3.67, S.D.=0.79) บรรยากาศในการเรียนเป็นไปอย่างช่วยเหลือ สนับสนุนให้มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.74, S.D.=0.93) และการเรียนการสอนส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมาย ($\overline{X}$ =3.77, S.D.=0.84) อยู่ในระดับมาก 3.4 การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ($\overline{X}$ =3.80, S.D.=0.75) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมากดังนี้ ความสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้จากชั้นเรียนไปใช้ในการดำเนินชีวิต ($\overline{X}$ =3.80, S.D.=0.81) และความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาไปสู่การปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง ($\overline{X}$ =3.80, S.D.=0.81) และ 3.5 การให้ความสำคัญในการฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง ($\overline{X}$ =3.75, S.D.=0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับ

มากดังนี้ การเรียนการสอนส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ($\overline{X}$ =3.76, S.D.=0.82) การจัดการเรียนการสอนเน้นการถ่ายทอดความรู้โดยวิธีการบรรยายเป็นหลัก ($\overline{X}$ =3.89, S.D.=0.72) การนำประสบการณ์ที่มีมาใช้ในการคิดวิเคราะห์ ($\overline{X}$ =3.69, S.D.=0.80) การนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ในสถานการณ์จริง ($\overline{X}$ =3.76 S.D.=0.82) และความสามารถในแก้ปัญหาต่างๆ ที่มีความซับซ้อนได้ดีขึ้น ($\overline{X}$ =3.66, S.D.=0.88)

4. องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษาพบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.66, S.D.=0.56) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากดังนี้ 4.1 สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.53, S.D.=0.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมากได้แก่ การใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ เช่น ห้องสมุด ศูนย์คอมพิวเตอร์ ฯลฯ จุดให้บริการอินเตอร์เน็ตภายในมหาวิทยาลัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.59, S.D.=0.95) และการนำความรู้ และทักษะจากการใช้คอมพิวเตอร์จากการเรียนไปใช้ปฏิบัติจริงในการทำงาน ($\overline{X}$ =3.76, S.D.=0.84) ยกเว้นสื่อการเรียนรู้ในชั้นเรียนมีความหลากหลายช่วยให้เข้าใจถึงเนื้อหารายละเอียดของวิชา ($\overline{X}$ =3.24, S.D.=1.07) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง 4.2 สภาพ แวดล้อมการเรียนรู้ ($\overline{X}$ 3.64, S.D. 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากได้แก่ บรรยากาศในสถาบันมีความอบอุ่นและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.64, S.D.=0.94) นักศึกษามีความรู้สึกผูกพันและเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน ($\overline{X}$ =3.75, S.D.=0.86) สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนทัศนคติ และการเรียนรู้ระหว่างกันของนักศึกษา ($\overline{X}$ =3.70, S.D.=0.81) และการได้รับคำแนะนำในการรับบริการทางการศึกษาจากทางมหาวิทยาลัย/สถาบัน ($\overline{X}$ =3.60, S.D.=0.94) 4.3 การบริการการศึกษา ($\overline{X}$ =3.87, S.D.=0.78) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระบบลงทะเบียนมีความสะดวก ($\overline{X}$ =3.74, S.D.=0.87) การจัดปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ช่วยให้เตรียมตัว และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ภายในมหาวิทยาลัยได้อย่างเหมาะสม ($\overline{X}$ =3.62, S.D.=0.90) การใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์ (website) รับรู้ข้อมูล หรือประกาศต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ ($\overline{X}$ =3.72, S.D.=0.91) การใช้ประโยชน์จากเครือข่ายสังคม (social network) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียน ($\overline{X}$ =3.93, S.D.=0.93) ควรมีการช่วยเหลือโดยการยืดหยุ่นด้านเวลาเพื่อให้สามารถผ่อนชำระค่าลงทะเบียนหรือจัดสรรค่าใช้จ่ายในการศึกษา ($\overline{X}$ =3.98, S.D.=0.91) และความต้องการได้รับคำปรึกษาเพื่อการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ($\overline{X}$ =3.76, S.D.=0.91) อย่างไรก็ตามพบว่า การเข้ารับบริการจากระบบการให้คำปรึกษา เช่น การให้คำปรึกษาทางวิชาการ ($\overline{X}$ =3.36, S.D.=1.03) และมหาวิทยาลัยหรือสถาบันมีการประชาสัมพันธ์แหล่งทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนผู้เรียน ($\overline{X}$ =3.36, S.D.=1.07) อยู่ในระดับปานกลาง

5. องค์ประกอบผู้สอนและผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.77, S.D.=0.49) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากดังนี้

5.1 บทบาทของผู้สอน ($\overline{X}$ =3.68, S.D.=0.58) ประกอบด้วย 5.1.1 การส่งเสริมอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียน ($\overline{X}$ =3.59, S.D.=0.80) อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมากได้แก่ อาจารย์จัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.52, S.D.=0.92) อาจารย์ควรให้คำแนะนำแนวทางในการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.61, S.D.=0.91) และอาจารย์ควรมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนและเป็นกำลังในการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.66, S.D.=0.89) 5.1.2 การสร้างการมีส่วนร่วมให้ผู้เรียนในการวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในกระบวนการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.67, S.D.=0.62) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมากได้แก่ ต้องการได้รับการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ความต้องการเพื่อปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.91, S.D.=0.86) ต้องการได้รับคำแนะนำแนวทางเพื่อสร้างวิธีคิดโดยประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มีของผู้เรียน ($\overline{X}$ =3.89, S.D.=0.77) ยกเว้นในประเด็นเกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการระบุสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.68, S.D.=0.58) อยู่ในระดับปานกลาง 5.1.3 มอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.78, S.D.=0.61) อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมากได้แก่ อาจารย์ได้สนับสนุนให้ผู้เรียนมีการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ($\overline{X}$ =3.63, S.D.=0.92) ต้องการได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.93, S.D.=0.78) และต้องการได้รับการส่งเสริมให้นำศักยภาพที่ตนเองมีมาใช้ประโยชน์ในกิจกรรมการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.94, S.D.=0.79)

5.2 บทบาทของผู้เรียน ($\overline{X}$ =3.85, S.D.=0.50) ประกอบด้วย 5.2.1 ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมในกระบวนการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.88, S.D.=0.54) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมากได้แก่ ความสามารถรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนตามบทบาทหน้าที่และความสัมพันธ์กับผู้อื่น ($\overline{X}$ =3.74, S.D.=0.79) การมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียน รู้ร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นเป็นอย่างดี ($\overline{X}$ =3.80, S.D.=0.88) สามารถวิเคราะห์และนำความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองมาประยุกต์ใช้ ($\overline{X}$ =3.65, S.D.=0.81) และต้องการกำหนดและพัฒนาแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเอง ($\overline{X}$ =4.02, S.D.=0.72) 5.2.2 ผู้เรียนให้เหตุผลหรือระบุสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับตนเองได้ ($\overline{X}$ =3.87, S.D.=0.53) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมากได้แก่ สามารถคิดริเริ่มสร้างสรรค์ วิเคราะห์และแก้ปัญหาบนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลในกระบวนการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.78, S.D.=0.80) สามารถนำตนเองสู่การเรียนรู้และนำประสบการณ์ที่มีมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ ($\overline{X}$ =3.79, S.D.=0.71) สามารถระบุถึงสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้ได้ ($\overline{X}$ =3.84, S.D.=0.73) และผู้เรียนมีคความต้องการใช้ประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์เพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะกับตนเอง ($\overline{X}$ =3.93, S.D.=0.73) 5.2.3 ผู้เรียนใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\overline{X}$ =3.81, S.D.=0.70) อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมากได้แก่ ประสบการณ์ต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยมีส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.92, S.D.=0.76) การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.79, S.D.=0.83) และความมั่นใจในการติดต่อสื่อสารในด้านการ

เรียนรู้กับผู้อื่น ($\overline{X}$ =3.72, S.D.=0.84) 5.2.4 ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์ ($\overline{X}$ =3.86, S.D.=0.58) อยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมากได้แก่ สามารถนำความรู้ และทักษะในการแสวงหาความรู้และนำไปใช้ได้ในสถานการณ์จริง ($\overline{X}$ =3.88, S.D.=0.79) การนำความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อศึกษาแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ($\overline{X}$ =3.83, S.D.=0.77) และการใช้ประสบการณ์ที่มีในการเรียนรู้มากกว่าการรับการถ่ายทอดความรู้ ($\overline{X}$ =3.87, S.D.=0.79)

6. องค์ประกอบการวัดและประเมินผล พบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.72, S.D.=0.54) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมากดังนี้ การทราบถึงหลักเกณฑ์และวิธีการในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้($\overline{X}$ =3.56, S.D.=0.82) การวัดผลการเรียนรู้ทำให้ทราบถึงพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของตน($\overline{X}$ =3.75, S.D.=0.83) ความรู้สึกกังวลและตึงเครียดต่อระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.52, S.D.=1.18) การประเมินผลการเรียนรู้ช่วยให้กำหนดแผนการเรียนรู้สำหรับตนเองได้ ($\overline{X}$ =3.93, S.D.=0.73) วิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ควรมีความหลากหลาย($\overline{X}$ =3.96, S.D.=0.78) การวัดและประเมินผลควรมีการทดสอบเพื่อเก็บคะแนนระหว่างเรียน ($\overline{X}$ =3.97, S.D.=0.77) ควรมีการยืดหยุ่น หรืออนุญาตนำโครงการที่ผู้เรียนปฏิบัติอยู่ในสถานที่ทำงานมาปรับใช้ในการให้คะแนนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนได้ ($\overline{X}$ =4.03, S.D.=0.73) ควรมีระบบร่วมพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.01, S.D.=0.78)

3. ผลการวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และความต้องการตามแนวทฤษฎีการเปลี่ยนผ่านของชลอสเบิร์ก (Schlossberg's Transition Theory)

เพื่อทราบถึงทัศนคติ และมุมมองของผู้เรียนที่มีต่อการเปลี่ยนผ่านบทบาทของตนจากการศึกษาในระบบหนึ่งเพื่อเข้าสู่การศึกษาในอีกระบบหนึ่ง ตามองค์ประกอบที่มีผลต่อการความสามารถในการรับมือและการปรับตัวสู่การเปลี่ยนผ่านของชลอสเบิร์ก ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 4's ได้แก่ S1. Situation : สถานการณ์ S2. Self : ตัวตน S3. Support : การสนับสนุน และ S4. Strategy : การกำหนดกลยุทธ์ (Schlossberg Nancy. 1984 ; cited in Santiago, Cecilia.. 2004 : Online , Schlossberg Nancy. 1995 ; cited in Summers, Susan L.2002 : Online , Monica S. Powers. 2010 : online , Christina Marie Dunn Carpenter. 2011: online) จำแนกคำถามออกได้เป็น 9 ประเด็นดังนี้ S1 ได้แก่ 1. เหตุผลในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา 2. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการศึกษาระดับอุดมศึกษา 3. การเรียนเป็นไปตามที่ตั้งใจหรือคาดหวังหรือไม่ 4. ปัญหาในการปรับตัว S2 ได้แก่ ข้อ 5. สภาพแวดล้อมทางการเรียน ข้อ 6. ปัญหาหรือความลำบากที่พบเมื่อเข้าศึกษาต่อ และ ข้อ 8. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา S3 ได้แก่ 7. ความต้องการหรือการได้รับความช่วยเหลือที่ส่งเสริมหรือเอื้อต่อ

การเรียนรู้ 8. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา และ S4 ได้แก่ 9. ประสบการณ์จากการเรียนรู้ต่างๆ มีผลต่อผู้เรียนโดยสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. สถานการณ์ Situation หมายถึง การรับรู้หรือมุมมองที่มีต่อการเปลี่ยนผ่านที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ปัจจุบันว่าดำเนินไปในเชิงบวกหรือลบ เป็นไปตามที่คาดหวังหรือตามที่ปรารถนาหรือไม่ ดังนั้นบุคคลจะเข้าใจว่าการเปลี่ยนผ่านที่ตนกำลังเผชิญเป็นช่วงเวลาที่ดีหรือเป็นช่วงเวลาแห่งความลำบาก สำหรับการกำหนดประเด็นคำถามใน 4 ข้อประกอบด้วย ข้อ 1. เหตุผลในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ข้อ 2. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการศึกษา ข้อ 3. การเรียนเป็นไปตามที่ตั้งใจหรือคาดหวังหรือไม่ และข้อ 4. ปัญหาในการปรับตัว ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลที่มีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 1. เหตุผลในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน. ซึ่งช่วยให้สามารถเข้าใจถึงการรับรู้หรือมุมมองที่มีต่อการเปลี่ยนผ่านของผู้เรียน โดยพบว่าปัจจัยกระตุ้นซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของสถานการณ์ในการเปลี่ยนผ่านซึ่งผู้เรียนสรุปได้ว่าผู้เรียนพยายามหาหนทางใหม่ๆ โดยผ่านกระตุ้นทั้งจากภายในตนเอง เช่น เพื่อต้องการนำความรู้ที่ได้ไปใช้เพื่อพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น หรือเพื่อการพัฒนาตนเอง ตลอดจนเพื่อชดเชย หรือเติมเต็มโอกาสที่ขาดหายไปในช่วงวัยเด็ก หรืออีกกรณีเป็นการกระตุ้นจากผู้คนรอบข้าง เช่น แรงจูงใจที่มาจากภายในองค์กรซึ่งเป็นความกดดันที่มีผลโดยตรงต่อหน้าที่การงาน หรือกรณีเพื่อเป็นความภาคภูมิใจของครอบครัว ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า เป็นการส่งผลโดยตรงต่อมุมมองที่มีต่อสถานการณ์ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ว่าเป็นไปในทิศทางเชิงบวก หรือเชิงลบ ทั้งนี้จากข้อมูลพบประเด็นที่ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ให้ความสำคัญ 4 ประเด็นเรียงตามลำดับได้แก่ 1. เพื่อการพัฒนาด้านการประกอบอาชีพ 2. เพื่อพัฒนาตนเอง 3. เพื่อชดเชยโอกาสที่หายไปในวัยเด็ก (เติมเต็มโอกาสที่ขาดหายไป) และ 4. ศึกษาต่อเพื่อเป็นความภาคภูมิใจครอบครัวซึ่งแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

1 การพัฒนาด้านการประกอบอาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในกลุ่มของผู้ใหญ่ซึ่งประกอบอาชีพแล้ว ซึ่งเป็นกลุ่มผู้เรียนส่วนใหญ่ของการศึกษานอกระบบ ดังนั้นแรงจูงใจจึงมาจากการทำงานเป็นหลัก โดยจำแนกออกเป็น 1.1 แรงจูงใจภายในตนเอง ต้องการนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนไปใช้เพื่อพัฒนาวิธีการทำงานให้ดีขึ้นหรือเพื่อนำวุฒิการศึกษาไปใช้พัฒนาตนเองในการประกอบอาชีพ และ 1.2 แรงจูงใจภายนอกมาจากความจำเป็นที่ต้องใช้ชีวิตการทำงานภายในองค์กร ดังนั้นภาพรวมมาจากแรงกดดันภายในที่ทำงานหรือความกดดันจากหน้าที่การงานซึ่งผู้เรียนต้องการสร้างสถานภาพทางการทำงานให้มั่นคงขึ้น

2. พัฒนาตนเอง เป็นภาพรวมในการนำความรู้ไปใช้เพื่อศึกษาต่อหรือเพื่อทำให้สามารถดำเนินชีวิตได้เป็นอย่างดีท่ามกลางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป แต่อย่างไรก็ตามก็ยังคงมุ่งประเด็นไปที่เป้าหมายทางด้านการพัฒนาอาชีพแม้ว่าจะไม่เด่นชัดดังเหตุผลในประเด็นก่อนหน้านี้

3. เพื่อชดเชยโอกาสที่หายไปในวัยเด็ก หรือเพื่อเติมเต็มโอกาสที่ขาดหายไป ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่ค่อนข้างมีอายุ หรือเป็นกลุ่มที่มีอายุเกินกว่าการเป็นนักศึกษาที่อยู่ในวัยเรียนระดับอุดมศึกษา ซึ่งเมื่อถึงช่วงเวลาที่พร้อมในการเรียนรู้และค่อนข้างให้ความสำคัญต่อการ

เรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้เรียนจึงตัดสินใจเข้าสู่การศึกษาอีกครั้งเพื่อชดเชยโอกาสทางการศึกษาที่ขาดหายไปให้แก่ตนเอง

4. ศึกษาต่อเพื่อความภาคภูมิใจให้กับครอบครัว ส่วนใหญ่ผู้เรียนกลุ่มนี้มาจากครอบครัวที่ให้การสนับสนุนอย่างดีทั้งในด้านการบริหารจัดการเวลาและการให้ความร่วมมือในการแบ่งหน้าที่เพื่อดูแลครอบครัว

ข้อ 2. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการศึกษาเพื่อต้องการพิจารณาถึงการควบคุมสถานการณ์และลักษณะเปลี่ยนผ่านของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ ซึ่งพบว่า การกำหนดจุดมุ่งหมายในการศึกษามาจากภายในตัวผู้เรียนซึ่งได้พิจารณาไตร่ตรองการตัดสินใจต่างๆ ที่เกี่ยวกับตนเอง ในขณะที่ผู้เรียนบางกลุ่มอาจถูกกดดันหรือบีบบังคับ หรือสถานการณ์บังคับให้เกิดขึ้น แม้กระทั่งการคล้อยตามบุคคลอื่น นอกจากนี้อาจสามารถคาดการณ์ได้ถึงช่วงเวลาของสถานการณ์ในการเปลี่ยนผ่านว่า เป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทั้งในแง่มุมที่ดี หรือเป็นช่วงเวลาที่เลวร้ายซึ่งพบแต่ความยุ่งยาก ดังนั้นย่อมส่งผลต่อความยากง่ายในกระบวนการเปลี่ยนผ่านของบุคคล ทั้งนี้จากข้อมูลพบประเด็นที่ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ได้ให้รายละเอียดไว้ 3 ประเด็นเรียงตามลำดับได้แก่ 1. กลุ่มที่มีการกำหนดจุดหมายในการศึกษาต่อไว้ล่วงหน้า 2. กลุ่มที่ไม่แน่ใจว่าจะศึกษาต่อแต่เมื่อเข้าก็เตรียมใจเพื่อรับสถานการณ์ต่างๆ และ 3. กลุ่มที่ไม่ได้วางแผนหรือกำหนดจุดมุ่งหมายในการเข้าศึกษาต่อซึ่งแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มที่มีการกำหนดจุดหมายในการศึกษาต่อไว้ล่วงหน้า ค่อนข้างเป็นกลุ่มที่มีความคิดเห็นเชิงบวกต่อการศึกษาต่อทั้งในระดับปัจจุบันและการวางแผนอนาคตในการศึกษาต่อระดับที่สูงขึ้นกลุ่มนี้มีข้อสังเกตที่น่าสนใจคือสิ่งสำคัญของนักศึกษาในการเรียนให้ประสบความสำเร็จคือความพร้อม ดังนั้นนักศึกษากลุ่มนี้จึงค่อนข้างมีความพร้อมที่จะเรียนและสามารถบริหารจัดการเวลาหรือขจัดอุปสรรคต่างๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อการเรียน

1.1 กลุ่มที่มีความเชื่อว่าการศึกษาต่อจะเป็นการสร้างโอกาสให้แก่ตนเองในด้านความมั่นคงในชีวิต และกลุ่มที่เลือกเรียนต่อในสาขาที่เกี่ยวข้องกับงานที่ตนเองรับผิดชอบสำหรับกลุ่มนี้ค่อนข้างจะเป็นกลุ่มผู้ที่ต้องทำงานไปด้วยเรียนไปด้วยซึ่งเหตุผลสำคัญในการกำหนดเป้าหมายการศึกษาจะยึดหลักว่าสิ่งที่เรียนต้องสามารถนำมาปรับใช้ในการทำงานได้

1.2 กลุ่มที่วางเป้าหมายในการเรียนโดยให้ความสำคัญไปที่วุฒิการศึกษา หรืออาจกล่าวได้ว่าคิดเพียงว่าต้องเข้ามาเอาวุฒิการศึกษาให้ได้ บางกรณีให้ความสำคัญต่อวุฒิการศึกษามาเป็นลำดับต้นๆ ในขณะเดียวกันให้ความสำคัญต่อการมีความรู้เพื่อพัฒนาตนเองไว้ในลำดับถัดไป กลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มผู้ที่เทียบโอนประสบการณ์ในวิชาชีพซึ่งได้ให้เหตุผลไว้

2. กลุ่มที่ไม่แน่ใจว่าจะศึกษาต่อแต่เมื่อเข้าก็เตรียมใจเพื่อรับสถานการณ์ต่างๆ กลุ่มนี้จะเห็นได้ชัดเจนจากกลุ่มนักศึกษาที่เรียนในระดับอนุปริญญาซึ่งต้องมีการสอบเพื่อวัดระดับความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการเรียนอุดมศึกษา กรณีที่ไม่ผ่านเกณฑ์จะต้องลงเรียนเพื่อปรับพื้นฐานโดย

ระหว่างที่เรียนเพื่อปรับพื้นฐานผู้เรียนจะเริ่มประเมินตนเอง และพยายามต้องการเพิ่มพูนความรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนในระดับที่สูงขึ้น

3. กลุ่มที่ไม่ได้วางแผนหรือกำหนดจุดมุ่งหมายในการเข้าศึกษาต่อ ดังนั้นการเข้าศึกษาต่อส่วนใหญ่ไม่ได้เกิดขึ้นจากตนเองแต่จะผันแปรตามปัจจัยต่างๆ รอบตัวเช่นกลุ่มเพื่อนการบอกกล่าวถึงโอกาสในการสำเร็จการศึกษาโดยใช้เวลาไม่มากนักหรือผู้เรียนเลือกเรียนในสาขาวิชาที่ตนเองไม่มีพื้นฐานความรู้ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ

ข้อ 3. การเรียนเป็นไปตามที่ตั้งใจหรือคาดหวังหรือไม่ กำหนดประเด็นคำถามเพื่อต้องการพิจารณาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงบทบาทของบุคคลย่อมส่งผลต่อลักษณะการควบคุมผลกระทบต่างๆ ที่มีต่อการเปลี่ยนผ่าน และการเปลี่ยนแปลงบทบาทจะยุ่งยากมากหรือน้อยย่อมขึ้นอยู่กับบทบาทใหม่ที่เกิดขึ้นเป็นไปเชิงบวกหรือลบหรือเป็นไปตามความคาดหวังหรือไม่ ทั้งนี้จากข้อมูลสามารถจำแนกกลุ่มผู้ให้ความคิดเห็นเป็น 3 ประเภทได้แก่ 1. กลุ่มที่ไม่ได้คาดหวังหรือตั้งความหวังไว้ 2. กลุ่มที่เห็นว่าการเรียนเป็นไปตามที่ตั้งใจและ 3. กลุ่มที่เห็นว่าการเรียนไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ซึ่งแต่ละกลุ่มมีรายละเอียดดัง

1. กลุ่มที่ไม่ได้คาดหวังหรือตั้งความหวังไว้ กลุ่มที่ระบุว่าตนเองเตรียมใจเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงไว้ล่วงหน้าไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นก็พร้อมที่จะเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆและยอมรับกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นเช่นเวลาในการเรียนที่เปลี่ยนไปลักษณะการเรียนการสอนที่แตกต่างไปจากที่เคยรับรู้

2. กลุ่มที่เห็นว่าการเรียนเป็นไปตามที่ตั้งใจ ส่วนใหญ่จะเลือกเรียนในบรรยากาศคล้ายๆ กับการเรียนที่ กศน. และเบื้องต้นเชื่อว่าตนเองน่าจะเรียนได้

3. กลุ่มที่เห็นว่าการเรียนไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ กลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีปัญหาอย่างมากในการศึกษาต่อทั้งในเรื่องของความรู้พื้นฐานทางวิชาการ การเลือกเรียนในสาขาวิชาที่ตนเองไม่ได้มีความถนัดหรือรู้จักอย่างถ่องแท้ แต่ส่วนใหญ่จะเลือกเรียนเพราะความชอบหรือคิดว่าตนเองน่าจะเรียนได้ เช่น กรณีตัวอย่างที่นักศึกษาเลือกศึกษาต่อในสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ แต่นักศึกษามีข้อจำกัดในด้านความรู้ และทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ หรืออีกกรณีที่พบว่า นักศึกษาเลือกศึกษาต่อในสาขาด้านการท่องเที่ยวแต่ตนเองมีข้อจำกัดในด้านความรู้ และทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งถึงที่สุดแล้วนักศึกษาเลือกที่จะต้องออกจากการศึกษากลางคันและเข้าศึกษาใหม่ในสาขาอื่น

ข้อ 4. ปัญหาในการปรับตัวของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ค่อนข้างเป็นประเด็นคำถามที่กำหนดเพื่อต้องการได้ข้อมูลที่เป็นการคาบเกี่ยวกันระหว่างการเปลี่ยนแปลงบทบาทและความตึงเครียดในช่วงเวลาที่เข้าศึกษาต่อ ซึ่งเป็นสถานการณ์ในการเปลี่ยนผ่านที่น่าจะสร้างความลำบากให้แก่ผู้เรียนในการสร้างสมดุลระหว่างบทบาทเดิมก่อนที่เข้าศึกษาต่อกับบทบาทใหม่ อีกทั้งภาวะความตึงเครียดที่กำลังเผชิญได้กระตุ้นหรือส่งผลต่อความตึงเครียดและการเปลี่ยนผ่านในจุดอื่นๆ อย่างไร

สำหรับข้อมูลในประเด็นสาเหตุสำคัญที่ส่งผลต่อปัญหาในการปรับตัวของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มาจากสาเหตุ 4 ประเด็นตามลำดับมากไปน้อยได้แก่ 1. ด้านเวลา 2. ปัญหาการปรับตัวเข้ากับสังคม 3. ปัญหาจากที่ทำงาน 4. ปัญหาด้านครอบครัวซึ่งแต่ละปัญหามีรายละเอียดต่างๆ ดังนี้

1. ด้านเวลา พบว่า เป็นปัญหาที่ส่งผลอย่างมากต่อการปรับตัวโดยการบริหารจัดการเวลาที่ไม่ลงตัวซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นกับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่ปรับเปลี่ยนบทบาททั้งจากการทำงานและการเป็นนักศึกษาโดยปัญหาการปรับตัวเรื่องเวลาเป็นสาเหตุที่ค่อนข้างต้องใช้เวลาค่อยๆ ปรับตัวเพื่อบริหารจัดการภาระหน้าที่ต่างๆ ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อการเรียนและมีผลต่อการปรับตัวเพื่อให้เข้ากับกฎระเบียบต่างๆ ด้วย

2. ปัญหาการปรับตัวเข้ากับสังคม พบว่า สาเหตุสำคัญมาจากความต่างของทั้งอายุ อาชีพ พื้นฐานความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติตนในสถาบันซึ่งเป็นการศึกษาในระบบ

3. ปัญหาจากที่ทำงาน ถือได้ว่า เป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนหลายคนต้องออกจากการศึกษากลางคันเพราะลักษณะส่วนใหญ่ของนักศึกษาที่มาจากการศึกษานอกระบบคือ กลุ่มผู้ที่ทำงานแล้วซึ่งข้อแตกต่างจะพบหลายๆ กรณีเช่น ที่ทำงานไม่สนับสนุนให้มาศึกษาต่อ หรือบางกรณีที่ทำงานให้ทุนการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากร ในขณะที่บางกรณีที่ทำงานหรือสถานประกอบการมีส่วนร่วมโดยตรงต่อการร่วมกำหนดหลักสูตร แต่อย่างไรก็ตามจากข้อมูลพบว่า การมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรก็จะเป็นไปในลักษณะที่ไม่ค่อยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถที่จะต่อยอดความรู้ที่ได้ศึกษาสู่การประกอบอาชีพอิสระ ดังนั้นหากเมื่อถึงเวลาที่นักศึกษาต้องเลือกระหว่างการงานและการศึกษาแล้วโดยส่วนใหญ่นักศึกษาจะเลือกรับผิดชอบในหน้าที่การงานจึงเป็นปัจจัยหลักๆ ที่นักศึกษาเลือกที่จะยึดถือไว้มากกว่าบทบาทของการเป็นนักศึกษา

4. ปัญหาด้านครอบครัว สำหรับกรณีที่ครอบครัวไม่มีส่วนสนับสนุนให้นักศึกษาได้กลับเข้าสู่การศึกษาอีกครั้งค่อนข้างเป็นปัญหาสำคัญที่จะส่งผลกระทบถึงปัญหาด้านอื่นๆ เช่น ปัญหาด้านการเงิน

2. ตนเอง Self ข้อดีและข้อจำกัดของบุคคลในการเปลี่ยนผ่านสามารถพิจารณาได้ถึงความเชื่อต่อสิ่งต่างๆ และช่วยให้ทราบมุมมองของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ ว่าเป็นไปในลักษณะเช่นไร ทั้งนี้ปัจจัยที่มีผลอย่างมากต่อการเปลี่ยนผ่านมีลักษณะสำคัญ 2 ประการคือ ลักษณะของบุคคล และที่มาทางด้านจิตสังคม ซึ่งมีผลต่อบุคลิกภาพ การพยายามเข้าแก้ไขหรือจัดการกับปัญหาหรือสถานการณ์ชีวิตที่กำลังเผชิญ สำหรับการกำหนดประเด็นคำถามใน 3 ข้อประกอบด้วย ข้อ 5. สภาพแวดล้อมทางการเรียน ข้อ 6. ปัญหาหรือความลำบากที่พบเมื่อเข้าศึกษาต่อ และ ข้อ 8. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลที่มีรายละเอียดดังนี้

1. ลักษณะของบุคคลซึ่งประกอบด้วยสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม เพศ อายุและช่วงวัย สภาวะทางด้านสุขภาพ ลักษณะทางชาติพันธุ์ ซึ่งอยู่ในข้อ 6 ปัญหาหรือความลำบากที่พบเมื่อเข้าศึกษาต่อ และข้อ 8. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาซึ่งแต่ละข้อมูลมีรายละเอียดในแง่มุมต่างๆ ดังนี้

ข้อ 6 ปัญหาหรือความลำบากที่พบเมื่อเข้าศึกษาต่อ สามารถจำแนกประเด็นในการให้ข้อมูลของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ได้ 2 ประเด็นคือ ความรู้ไม่เพียงพอต่อการเรียนระดับอุดมศึกษา และปัญหาส่วนตัวที่มีผลต่อเนื่องต่อการเรียน ซึ่งในประเด็นคำตอบนี้ค่อนข้างเกี่ยวกับลักษณะของบุคคลที่เป็นหนึ่งในปัจจัยที่ผลอย่างมากต่อเปลี่ยนผ่าน โดยผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ได้ระบุรายละเอียดไว้ดังนี้

สำหรับปัญหาส่วนตัวที่มีผลต่อเนื่องต่อการเรียน ซึ่งผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ได้ทำการวิเคราะห์จากสถานภาพต่างๆ ในระดับบุคคล กระทั่งระบุถึงประเด็นปัญหาจากระดับมากไปน้อยดังนี้ 1. ภาระหน้าที่ในการทำงาน 2. ปัญหาจากที่ทำงาน 3. ปัญหาในการบริหารจัดการเวลา 4. ปัญหาด้านครอบครัวและปัญหาด้านค่าใช้จ่าย 5. ปัญหาในการปรับตัว 6. ปัญหาจากการขาดการวางแผนในการศึกษาข้อมูลเพื่อศึกษาต่อ โดยพบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีการเลือกศึกษาต่อในสาขาที่ไม่เหมาะกับพื้นฐานความรู้ ความสามารถเดิม การไม่มีข้อมูลในการศึกษาต่อที่เพียงพอ และขาดการแนะแนวทางหรือขาดการให้คำปรึกษาทางด้านการศึกษาต่อ 7. ปัญหาด้านการเรียนรู้และการคิดวิเคราะห์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพบข้อมูลเพิ่มเติมว่า การวิเคราะห์ และการอ่านเพื่อการตีความผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ค่อนข้างมีปัญหา ดังจะเห็นได้จากที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ระบุ เมื่อได้รับโจทย์คำถามที่อาจารย์มอบหมายให้มาจะเข้าใจได้ช้ากว่าเพื่อนร่วมชั้นที่สำเร็จการศึกษามาจากการศึกษาในระบบ และ 8. โอกาสในการศึกษาต่อซึ่งพบว่า ผู้เรียนขาดความรู้และข้อมูลสำหรับนำไปประกอบการตัดสินใจที่จะศึกษาต่อที่สถาบันอุดมศึกษา ในขณะที่สถาบันอุดมศึกษาบางแห่งมีการจัดทำบันทึกความเข้าใจหรือ MOU กับสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนในหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง แต่ผู้เรียนต้องใช้ค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูงจึงเป็นอุปสรรคประการสำคัญต่อการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาระดับปริญญาตรี

ข้อ 8 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ซึ่งถือได้ว่า เป็นการวิเคราะห์ตนเองจากประสบการณ์หรือมุมมองต่างๆ กระทั่งสรุปได้โดยลำดับความคิดเห็นจากมากไปน้อยเป็นประเด็นโดยภาพรวม 8 ประเด็นดังนี้ 1. ค่าใช้จ่ายในการศึกษา ดังจะเห็นได้จากผู้ตอบได้ระบุว่า ไม่สามารถไปศึกษาในระดับปริญญาตรีโดยตรงได้ทันที เพราะมีข้อจำกัดติดขัดหลายประการ ดังนั้นการเลือกศึกษาต่อต้องมีค่าเล่าเรียนที่ไม่สูงมากเกินไป และนักศึกษาซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทางการศึกษาด้วยตนเองต้องสามารถที่จะจ่ายได้ 2. หลักสูตรตรงกับความต้องการของผู้เรียน ดังที่ผู้ตอบระบุว่า สาขาวิชาที่ศึกษาต้องสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการทำงานได้หรือสามารถพัฒนาความรู้ ความสามารถ และทักษะสู่ตำแหน่งงานที่สูงขึ้นหรือเข้าสู่อาชีพอื่นที่มีความมั่นคง 3. ปัจจัยด้านเวลา เนื่องจากผู้ตอบส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ต้องทำงานไปด้วย ดังนั้นตัวเลือกแรกๆ จะเป็นหลักสูตรที่เรียนในช่วงวันหยุดราชการ หรือเป็นช่วงเวลาเย็นหลังเลิกจากการทำงานเป็นส่วนใหญ่ 4. มองเห็นโอกาสในการสำเร็จการศึกษาอย่างแน่นอนหรือผู้เรียนคิดว่า ตนเองน่าจะศึกษาในสาขาดังกล่าวได้ 5. โอกาสในการเข้าศึกษาต่อ ผู้ตอบจะพิจารณาจากสาขาวิชาที่ไม่ต้องผ่านการทดสอบข้อเขียน หรือเป็นหลักสูตรที่สามารถสมัครเพื่อเข้าศึกษาต่อได้ทันที 6. ครอบครัวให้

การสนับสนุน 7. เพื่อนหรือคนใกล้ชิดแนะนำ และ 8. สถานศึกษาตั้งอยู่ใกล้ที่พักหรือการเดินทางสะดวก

2. ที่มาทางด้านจิตสังคมได้แก่ การพัฒนา Ego ทัศนคติหรืออนาคตที่คาดหวังไว้ ค่านิยม ความเชื่อทางจิตวิญญาณและการมองโลกในแง่ดี และการรับรู้ในความสามารถของตนเอง เป็นต้น ทั้งนี้เมื่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ได้พัฒนา Ego จะทำให้สามารถรับรู้ความเป็นจริงอย่างมีเหตุมีผลและทำให้ผู้เรียนสามารถประเมินได้ว่า อะไรบ้างที่ตนทำไม่ได้ เนื่องจากการพิจารณาจากหลักความจริง ดังนั้นผู้เรียนจะทราบถึงจุดอ่อนเพื่อตัดสินใจ หรือประเมินถึงความสามารถของตนในเรื่องนั้นๆ และแสดงออกด้วยความมีเหตุมีผล กระทั่งในที่สุดผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จะสามารถปรับตัวให้ข้ามผ่านจากความยากลำบากที่กำลังเผชิญไปได้ตามบทบาทหรือหน้าที่ ณ ช่วงเวลานั้นๆ ซึ่งออยู่ในประเด็นข้อ 6. ปัญหาหรือความลำบากที่พบเมื่อเข้าศึกษาต่อ และข้อ 5. สภาพแวดล้อมทางการเรียน

ข้อ 6 ปัญหาหรือความลำบากที่พบเมื่อเข้าศึกษาต่อ สามารถจำแนกประเด็นในการให้ข้อมูลของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ซึ่งระบุว่า ความรู้ไม่เพียงพอต่อการเรียนระดับอุดมศึกษา ซึ่งในประเด็นคำตอบนี้ค่อนข้างเกี่ยวกับลักษณะของบุคคลที่มีต่อการรับรู้ความเป็นจริงอย่างมีเหตุมีผลทำให้ผู้เรียนสามารถประเมินความสามารถของตนได้ตามหลักความจริง ดังที่ระบุเป็นประเด็นรายละเอียดจากระดับปัญหามากไปน้อยดังนี้ได้แก่ 1. รายวิชาที่มีปัญหามาก พบว่า ส่วนใหญ่ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ได้ระบุว่า อยากให้ทาง กศน.ได้ปรับการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้สามารถที่จะเรียนต่อในระดับสูงได้ดีขึ้น ดังจะเห็นได้ชัดเจนเมื่อต้องเรียนพร้อมๆ กับเพื่อนร่วมชั้นซึ่งจบการศึกษามาจากการศึกษาในระบบทั้งที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งพบว่า ผู้เรียนที่ศึกษาในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีปัญหาบ้างแต่ก็ไม่มากเท่ากับกลุ่มนักศึกษาที่ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีทั้งนี้อาจเนื่องด้วยลักษณะของวิชาภาษาอังกฤษตามที่อาจารย์ประจำวิชาได้ให้ข้อมูลว่าภาษาอังกฤษในระดับปวส. ส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษเพื่ออาชีพซึ่งค่อนข้างมีความเป็นแบบแผนเช่น การเขียนจดหมายธุรกิจการเขียนประวัติเพื่อสมัครงาน นอกจากนี้พบว่า ในรายวิชาคณิตศาสตร์หรือรายวิชาที่ต้องใช้ความรู้และทักษะทางการคำนวณ และรายวิชาที่ต้องใช้ความรู้และทักษะทางคอมพิวเตอร์ เนื่องจากพื้นฐานและความชำนาญในการใช้งานมีไม่มากพอ 2. ลักษณะการจัดการเรียนการสอนของ กศน. ซึ่งผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ให้ความคิดเห็นอย่างค่อนข้างสอดคล้องกันเกี่ยวกับลักษณะการเรียนการสอนไม่เอื้อต่อการเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น แม้ว่าการได้รับวุฒิการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องการ แต่ความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นก็เป็นสิ่งที่สำคัญที่ผู้เรียนต้องการได้รับเช่นกัน 3. เรียนไม่รู้เรื่อง โดยผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ระบุถึงปัญหาหรือความลำบากที่พบเมื่อได้เข้าศึกษาต่อในประเด็นเกี่ยวกับการเรียนไม่เข้าใจ หรือไม่รู้ว่าสิ่งที่ผู้สอนได้ถ่ายทอดคืออะไรเพราะเนื้อหาวิชาต่างๆ ยากขึ้นตามลำดับ 4. พื้นฐานความรู้ของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนระบุว่า พื้นฐานความรู้ที่มีมาไม่เพียงพอต่อการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น ดังจะเห็นได้ว่า สิ่งที่เพื่อนๆ ร่วมชั้นเข้าใจแต่ตนเองต้องทำความเข้าใจและพยายามศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมมากกว่าคนอื่นๆ เพื่อให้สามารถเกาะกลุ่มไปพร้อมๆ กับคน

อื่นๆ ได้ และ 5. เรียนไม่ทันเพื่อนร่วมชั้น ซึ่งมาจากความรู้ ความเข้าใจ และการทิ้งช่วงเวลาที่ค่อนข้างใช้เวลานานกว่าจะได้กลับเข้าสู่การศึกษาอีกครั้ง จึงทำให้มีผลต่อการปรับตัวให้เข้ากับการศึกษาในระบบ และอัตราความไวในการเรียนรู้และทำความเข้าใจเพื่อการนำความรู้และทักษะไปใช้ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้เรียนที่มีอายุที่สูงกว่าผู้เรียนที่อยู่ในช่วงวัยระดับอุดมศึกษาโดยทั่วไป

ข้อ 5. สภาพแวดล้อมทางการเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ได้ดีของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน. และได้เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้ให้ข้อมูลโดยลำดับประเด็นสำคัญที่มีผลต่อการเรียนรู้ของตนจากจำนวนผู้ตอบมากไปหาน้อยตามลำดับโดยแต่ละประเด็นมีรายละเอียดสำคัญดังนี้ 1. ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมสาขาวิชา พบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ให้ความสำคัญกับเพื่อนร่วมสาขาวิชาเป็นลำดับแรกโดยผู้ตอบระบุว่าเพื่อนเป็นปัจจัยประการสำคัญที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้นและสร้างกำลังใจการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้จากข้อมูลสามารถจำแนกเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้ 1.1 ลักษณะเฉพาะของเพื่อนที่มีที่มาต่างกัน ซึ่งผู้เรียนระบุว่า ความต่างของเพื่อนร่วมสาขาที่มีที่มาต่างกันย่อมมีประสบการณ์ที่หลากหลายและเรียนรู้ได้จากเพื่อนๆ 1.2 เพื่อนมีส่วนสำคัญต่อการเรียน 1.3 เพื่อนช่วยให้ปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ดีขึ้น และ 1.4 เพื่อนที่มีความแตกต่างระหว่างช่วงวัยส่งเสริมให้เข้าใจต่อความเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ได้มากขึ้น 2. ด้านอาจารย์ผู้สอน ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ให้ข้อมูลในประเด็นที่เกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนเป็น 3 ประเด็น 1 ทัศนคติที่มีต่ออาจารย์ผู้สอน ซึ่งมีทั้งทัศนคติเชิงลบ และเชิงบวก 2. ลักษณะการสอนของอาจารย์มีส่วนในการทำให้ผู้เรียนเห็นภาพในสิ่งที่ตนเองกำลังได้เรียนรู้ โดยนักศึกษาได้เรียนกับคนที่มีความรู้และประสบการณ์โดยตรง เช่น อาจารย์พิเศษ คำตอบของนักศึกษา และ 3. ความใกล้ชิดต่ออาจารย์ผู้สอน ซึ่งมีผลต่อความกล้าที่จะซักถามเมื่อสงสัยหรือการขอคำปรึกษา 3. การใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ จากข้อมูลที่ผู้เข้าร่วมสนทนาได้ให้ระบุไว้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ 4 ประเด็นโดยมีรายละเอียดในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้ 3.1 ความบ่อยในการใช้เทคโนโลยี และการใช้แหล่งค้นคว้าต่างๆ จะขึ้นอยู่กับเวลาในการค้นคว้าเพราะผู้ตอบระบุว่า ตนเองมีข้อจำกัดด้านเวลาจึงมีผลต่อโอกาสในการเข้ารับบริการด้านเทคโนโลยีที่มหาวิทยาลัยจัดบริการสำหรับนักศึกษา 3.2 การใช้เพื่อส่งเสริมการเรียนและ 3.3 ปัญหาในการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่า บางสถาบันการศึกษาได้กำหนดแนวทางเพื่อพยายามลดปัญหาดังกล่าวลง โดยมีการทดสอบความรู้ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์เพราะทุกอย่างต้องใช้คอมพิวเตอร์ในการเรียน เช่น การลงทะเบียน และการประเมินอาจารย์ และ 3.4 ความรู้พื้นฐานในการใช้เทคโนโลยีเป็นเรื่องสำคัญเพราะนักศึกษาต้องผ่านการฝึกใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการลงทะเบียนผ่านระบบออนไลน์ ดังนั้นการสอบคอมพิวเตอร์จึงจำเป็นที่จะทำให้นักศึกษาสามารถจะเรียนรู้ได้ และการที่ทางสถาบันให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการทดสอบเพื่อวัดระดับความรู้และทักษะการใช้คอมพิวเตอร์เนื่องจากนักศึกษาทุกคนต้องลงทะเบียนและทำการประเมินผู้สอนผ่านระบบอินเตอร์เน็ต 4. ลักษณะการเรียนการสอน พบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ได้ให้ข้อมูลไว้ใน 2 ประเด็นคือ 1. วิธีการเรียน

การสอนซึ่งผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดี และต้องการให้เน้นการลงมือปฏิบัติ การฝึกงาน การลงพื้นที่ ทำให้มีความรู้จริง เป็นความรู้เชิงประจักษ์ทำให้ได้ความรู้และฝึกทักษะในการปฏิบัติในโครงการต่างๆ 2. ลักษณะวิชาที่สามารถเรียนรู้ได้ดี หรือไม่พบว่า มีปัญหามากนักส่วนใหญ่เป็นวิชาที่ผู้เรียนมีความถนัดหรือเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบอยู่ 5. บรรยากาศในการเรียนรู้ พบว่า ผู้เรียนได้ระบุว่า ตนเองเลือกที่จะศึกษาต่อในสถาบันที่มีลักษณะการจัดการเรียนการสอนคล้ายคลึงกับการศึกษาที่ กศน. ในด้านจำนวนวันที่เรียนต่อสัปดาห์ไม่มากนัก เช่น เรียนเฉพาะวันเสาร์ หรือวันอาทิตย์ หรือเรียนในวันอาทิตย์เพียงวันเดียว เป็นต้น นอกจากนี้ผู้เรียนระบุว่าบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ผู้เรียนรู้สึกว่ามีความแตกต่างจากการเรียนใน กศน.คือ ตนรู้สึกได้รับความรู้ที่เข้มขึ้นกว่าเดิม ดังนั้นจึงต้องปรับตัวในการเรียนค่อนข้างมาก 6. การวัดและประเมินผลการศึกษาพบประเด็นที่น่าสนใจ 2 ประเด็นคือ ลักษณะการวัดและประเมินผลการศึกษาซึ่งบางสถาบันจะมีผู้ช่วยอาจารย์ซึ่งเป็นนักศึกษารุ่นพี่เป็นคนตรวจสอบการส่งชิ้นงานที่ได้รับมอบหมาย และการวิธีการวัดและประเมินผลที่ค่อนข้างต่างไปจากเดิมคือ เน้นการวัดผลโดยการทดสอบแบบอัตนัยมากขึ้นซึ่งมีผลโดยตรงต่อการปัญหาด้านผลการเรียน ซึ่งผู้เรียนระบุว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับน้อย และไม่รู้ว่าจะกำหนดหรือวางแผนการเรียนอย่างไรเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ดีขึ้น และ 7. ทัศนคติที่มีต่อสถาบันบางสถาบันให้ความใส่ใจกับนักศึกษา โดยมีการสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาเพื่อพยายามลดอัตราการออกกลางคัน 8. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนบางสถาบันจะมีเรื่องการเก็บคะแนนเข้ามาเป็นแรงจูงใจให้นักศึกษาต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 9. การใช้แหล่งค้นคว้าภายในสถาบัน

3. การสนับสนุน Support ลักษณะของแหล่งสนับสนุนที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเปลี่ยนผ่านได้ดีขึ้น โดยอาจเป็นด้านความสัมพันธ์กับครอบครัว กลุ่มเพื่อน เพื่อนร่วมงาน คณะ อาจารย์ที่ปรึกษา และการสนับสนุนจากสถาบัน ทั้งนี้การสนับสนุนจากสังคมถือเป็นการสนับสนุนประเภทหนึ่งซึ่งบ่อยครั้งถูกระบุว่าสามารถนำมาใช้เพื่อจัดการกับความตึงเครียดได้ อย่างไรก็ตามการสนับสนุนมีหลากหลายทั้งในด้านขนาด รูปร่าง และเป็นสิ่งที่ทำให้ดีขึ้นหรือแย่ลง สำหรับการกำหนดประเด็นคำถามในข้อ 7 ความต้องการหรือการได้รับความช่วยเหลือที่ส่งเสริมหรือเอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ให้ข้อมูลถึงลักษณะของแหล่งสนับสนุนที่จะเอื้อให้สามารถเปลี่ยนผ่านได้ดีขึ้นและสามารถจัดการกับความตึงเครียดจากการเปลี่ยนผ่านได้ ทั้งนี้ส่วนใหญ่ต้องการสนับสนุนจากทางสถาบันซึ่งผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งทั้งในรูปแบบของความต้องการได้รับการสนับสนุนให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ได้จริงในการทำงาน และการได้รับการแนะนำแนวทางเพื่อการศึกษาต่อ ตลอดจนด้านค่าเล่าเรียน หรือการให้ความช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการศึกษาซึ่งจากข้อมูลพบว่า อัตราค่าใช้จ่ายในการศึกษามีอัตราที่แตกต่างกันค่อนข้างมาก ดังจะเห็นได้ว่า บางสถาบันมีอัตราค่าธรรมเนียมการศึกษาต่อภาคเรียนอยู่ในหลักร้อย แต่ขึ้นอยู่กับสาขาที่นักศึกษาเลือกศึกษา ซึ่งตลอดหลักสูตรผู้เรียนจะต้องชำระค่าธรรมเนียมการศึกษาไม่เกินหลักหมื่น

ในขณะที่บางสถาบันมีค่าธรรมการศึกษาในภาคการศึกษาแรกอยู่ในอัตราหลายหมื่นบาท นอกจากนี้ความต้องการได้รับการสนับสนุนด้านเวลาเป็นอีกปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้ที่ทำงานแล้วต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนในเวลาที่เหมาะสมและยืดหยุ่นเพื่อไม่ให้กระทบต่อเวลาในการทำงาน และเอื้อต่อโอกาสในการเข้าเรียนซึ่งเป็นประเด็นที่ผู้เรียนให้ความสำคัญเนื่องจากมีผลต่อผลการเรียนโดยตรง

นอกจากนี้ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ได้ระบุถึงความต้องการการสนับสนุนที่มาจากรูปแบบการสนับสนุนของเครือข่ายเพื่อนหรือการทำงานจากความต้องการได้รับการสนับสนุนจากที่ทำงานและต้องการการยอมรับและเห็นคุณค่าในตนเองจากการสนับสนุนให้นำข้อได้เปรียบมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ดังระบุว่า ต้องการให้นำประสบการณ์และทักษะที่มีจากการทำงานมาปรับประยุกต์ให้ในการศึกษา

4. กลยุทธ์ (Strategy) กลยุทธ์ในการรับมือกับการเปลี่ยนผ่านของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ซึ่งมาจากประสบการณ์การเรียนรู้ในสถาบันอุดมศึกษาเป็นการรับมือในลักษณะที่สร้างสรรค์เพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนมุมมองและจัดการกับอารมณ์หรือความตึงเครียดที่กำลังเผชิญ สำหรับการกำหนดประเด็นคำถามในข้อ 9. ประสบการณ์จากการเรียนรู้ต่างๆ ที่ได้รับจากการศึกษาในระดับอุดมศึกษาส่งผลอย่างไร ซึ่งจากข้อมูลพบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีแนวทางในการรับมือต่อการเปลี่ยนผ่านใน 3 รูปแบบดังนี้

1. การตอบสนองหรือรับมือต่อการเปลี่ยนผ่านในลักษณะที่เป็นการเปลี่ยนแปลง หรือปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสถานการณ์ที่กำลังเผชิญดังนี้

1.1 ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่พยายามนำข้อได้เปรียบหรือจุดแข็งที่ตนเองมีเพื่อนำมาปรับใช้

1.2 ต้องเข้าเรียนและส่งงานที่ได้รับมอบหมายให้ครบตามที่กำหนด โดยประเด็นนี้เป็นการวางวิธีการเรียนที่จะช่วยให้ตนเองได้คะแนนเพิ่มเติมบ้างเพราะผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มส่วนใหญ่ต่างระบุอย่างตรงกันว่าตนมีปัญหาทางด้านวิชาการจึงต้องพยายามที่จะหาคะแนนเพิ่มเติมเพื่อสะสมให้ผลการเรียนในปลายภาคเรียนอยู่ในเกณฑ์ที่ผ่านของแต่ละรายวิชา

1.3 การเข้าร่วมทำงานกลุ่มกับเพื่อนร่วมชั้น

1.4 การพยายามทำความเข้าใจและเรียนรู้จากเพื่อนร่วมชั้นซึ่งผู้เรียนระบุว่ามีผลต่อกำลังใจในการศึกษา

1.5 ต้องพยายามบริหารจัดการเวลาให้ดีขึ้นกว่าเดิม

2. การตอบสนองหรือรับมือต่อการเปลี่ยนผ่านในลักษณะที่เป็นการทำความเข้าใจในความหมายและลักษณะของปัญหาและเข้าควบคุมปัญหาที่กำลังเผชิญ โดยการสร้างกรอบแนวคิดใหม่ หรือการเปลี่ยนมุมมองต่อสิ่งต่างๆ ดังนี้

2.1 การปรับเปลี่ยนวิธีคิดของตนเอง

2.2 ประสบการณ์ทุกอย่างในสถาบันมีค่าที่จะนำไปปรับใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน

3. การตอบสนองหรือรับมือต่อการเปลี่ยนผ่านในลักษณะของการจัดการกับความตึงเครียดภายหลังจากการเปลี่ยนผ่านโดยการเลือกที่จะปฏิเสธต่อสิ่งที่เผชิญ ดังนี้

3.1 การออกจากการศึกษากลางคัน พบว่า ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกกลางคันไว้น่าสนใจโดยแบ่งได้ 2 กลุ่มคือ1. กลุ่มที่มีโอกาสสูงที่จะออกจากการศึกษากลางคันและ 2. กลุ่มที่พยายามที่จะศึกษาให้ครบถ้วนตามหลักสูตรซึ่งแต่ละกลุ่มได้ให้ความคิดเห็นที่น่าสนใจ จากกรณีตัวอย่างที่น่าสนใจในการลดอัตราการออกกลางคันพบว่า บางสถาบันมีการรับฟังความคิดเห็นและพยายามรับรู้เข้าถึงความรู้สึกของผู้เรียนมากขึ้นดังเช่น การกำหนดแนวทางเพื่อลดการออกจากการศึกษากลางคันของนักศึกษา โดยพยายามจัดบรรยากาศให้ใกล้ชิดกับนักศึกษาให้มากเพราะจะช่วยลดอัตราการออกกลางคัน และรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาให้มากขึ้นและจัดการสำรวจความคิดเห็นและสภาพปัญหาต่างๆ

3.2 ต้องเป็นตัวเองให้มากและไม่ทำตามคนอื่นมากจนเกินไป โดยผู้เรียนพยายามที่จะปรับวิธีคิดเพื่อให้สามารถศึกษาได้อย่างราบรื่นและไม่สร้างความกังวลใจให้แก่ตนเอง

ตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบ

นำผลการศึกษาสภาพปัญหา แลความต้องการของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษามาสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามแยกตามองค์ประกอบและผลการวิเคราะห์รายละเอียดขององค์ประกอบ จากนั้นจัดลำดับความต้องการของรูปแบบโดยยึดตามรายองค์ประกอบและตามรายข้อของแต่ละองค์ประกอบ และสรุปรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ เพื่อนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบได้แก่ 1. หลักการหรือวัตถุประสงค์ 2. ปรัชญา 3. การจัดกระบวนการเรียนรู้ 4. ด้านสภาพแวดล้อมและการบริการการศึกษา 5. ด้านผู้สอน และผู้เรียน และ 6. ด้านการวัดและประเมินผล โดยทำการลำดับรายละเอียดขององค์ประกอบทั้งหมดตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ซึ่งมีลำดับในการนำเสนอดังนี้ 1. รายองค์ประกอบ 2. รายองค์ประกอบและตัวชี้วัด และ 3. รายองค์ประกอบรายด้านและรายข้อ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบโดยรวมและรายด้านเรียงลำดับ

ลำดับ	องค์ประกอบ	N=178	แปลผล

		$\overline{X}$	S.D.	
1.	องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์	3.73	0.46	มาก
2.	องค์ประกอบปรัชญา	3.69	0.54	มาก
3.	องค์ประกอบผู้สอนและผู้เรียน	3.77	0.49	มาก
4.	องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้	3.72	0.53	มาก
5.	องค์ประกอบการวัดและประเมินผล	3.72	0.54	มาก
6.	องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา	3.68	0.54	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	**3.72**	**0.41**	**มาก**

ตาราง 14 แสดงความคิดเห็นของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ เป็นรายองค์ประกอบอยู่ในระดับมากโดยภาพรวม ($\overline{X}$ =3.72, S.D.=0.41) และในทุกองค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์ ($\overline{X}$ =3.73, S.D.=0.46) องค์ประกอบปรัชญา ($\overline{X}$ =3.69, S.D.=0.54) องค์ประกอบบทบาทผู้สอนและผู้เรียน ($\overline{X}$ =3.77, S.D.=0.49) องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.72, S.D.=0.53) องค์ประกอบการวัดและประเมินผล ($\overline{X}$ =3.72, S.D.=0.54) และองค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา ($\overline{X}$ =3.68, S.D.=0.54) ตามลำดับ

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของผู้เรียนต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ โดยเป็นรายองค์ประกอบและรายด้านเรียงตามลำดับ

ลำดับ	องค์ประกอบ	N=178		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1	**องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์**	**3.73**	**0.46**	**มาก**
1.1	เป้าหมายในการศึกษา	4.00	0.56	มาก
1.2	การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ	3.86	0.75	มาก
1.3	ความวิตกกังวลในการเรียนระดับอุดมศึกษา	3.82	0.84	มาก
1.4	ยืดหยุ่น และส่งเสริมการปรับตัว และพัฒนาความเชื่อมั่นเพื่อปรับตัวเข้าสู่สิ่งแวดล้อมใหม่	3.57	0.86	มาก
1.5	การสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาวัยผู้ใหญ่	3.41	0.69	ปานกลาง
2	**องค์ประกอบปรัชญา**	**3.69**	**0.54**	**มาก**
2.1	พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน	3.90	0.84	มาก
2.2	ส่งเสริมการให้ความสำคัญในทักษะเพื่อการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม	3.79	0.77	มาก
2.3	ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนอย่างต่อเนื่องเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้	3.78	0.69	มาก
2.4	การส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหาความรู้และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.74	0.61	มาก
2.5	การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต	3.54	0.76	มาก
2.6	การพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา	3.39	0.63	ปานกลาง
3	**องค์ประกอบผู้สอนและผู้เรียน**	**3.77**	**0.49**	**มาก**
3.1	**บทบาทของผู้เรียน**	**3.85**	**0.50**	**มาก**
3.1.1	ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติตนได้อย่างความเหมาะสมในกระบวนการเรียนรู้	3.88	0.54	มาก
3.1.2	ผู้เรียนให้เหตุผลหรือระบุถึงสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับตนเองได้	3.87	0.53	มาก

3.1.3	เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์	3.86	0.58	มาก
3.1.4	ใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.81	0.70	มาก
3.2	**บทบาทของผู้สอน**	**3.68**	**0.58**	**มาก**
3.2.1	มอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้	3.78	0.61	มาก
3.2.2	สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้ และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในกระบวนการเรียนรู้	3.67	0.62	มาก
3.2.3	ส่งเสริม อำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียน	3.59	0.80	มาก

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของผู้เรียนต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ โดยเป็นรายองค์ประกอบและรายด้านเรียงตามลำดับ

ลำดับ	องค์ประกอบ	N=178		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
4	**องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้**	**3.72**	**0.53**	**มาก**
4.1	ส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ	3.78	0.55	มาก
4.2	การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	3.80	0.75	มาก
4.3	ให้ความสำคัญในการฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง	3.75	0.59	มาก
4.4	ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง	3.67	0.53	มาก
4.5	ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน	3.57	0.70	มาก
5	**องค์ประกอบการวัดและประเมินผล**	**3.72**	**0.54**	**มาก**
6	**องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา**	**3.68**	**0.54**	**มาก**
6.1	การบริการการศึกษา	3.87	0.78	มาก
6.2	สภาพแวดล้อมการเรียนรู้	3.64	0.65	มาก
6.3	สื่อและแหล่งการเรียนรู้	3.53	0.72	มาก
	รวม	**3.72**	**0.41**	**มาก**

ตาราง 15 แสดงความคิดเห็นของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ โดยเป็นรายองค์ประกอบ และรายด้านดังนี้ องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์ ($\overline{X}$ =3.73, S.D.=0.46) องค์ประกอบปรัชญา ($\overline{X}$ =3.69, S.D.=0.54) องค์ประกอบผู้สอนและผู้เรียน ($\overline{X}$ =3.77, S.D.=0.49) องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.72, S.D.=0.53) องค์ประกอบการวัดและประเมินผล ($\overline{X}$ =3.72, S.D.=0.54) และองค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา ($\overline{X}$ =3.68, S.D.=0.54) โดยในแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดรายด้านดังนี้

องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์ ($\overline{X}$ =3.73, S.D.=0.46) พบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากในทุกประเด็นดังนี้ เป้าหมายในการศึกษา ($\overline{X}$ =4.00, S.D.= 0.56) การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ ($\overline{X}$ =3.86, S.D.=0.75) ความวิตกกังวลในการเรียนระดับอุดมศึกษา

($\overline{X}$ =3.82, S.D.=0.84) ยกเว้นในประเด็นเกี่ยวกับการยืดหยุ่นและส่งเสริมการปรับตัวและพัฒนาความเชื่อมั่นเพื่อปรับตัวเข้าสู่สิ่งแวดล้อมใหม่ ($\overline{X}$ =3.41, S.D.=0.69) อยู่ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบปรัชญา ($\overline{X}$ =3.75, S.D.=0.59) พบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากในทุกประเด็นดังนี้ พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน ($\overline{X}$ =3.90, S.D.=0.84) ส่งเสริมการให้ความสำคัญในทักษะเพื่อการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม ($\overline{X}$ =3.79, S.D.=0.77) ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนอย่างต่อเนื่องเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.78, S.D.=0.69) การส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหาความรู้และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\overline{X}$ =3.74, S.D.=0.61) การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต ($\overline{X}$ =3.54, S.D.=0.76) ยกเว้นการพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา ($\overline{X}$ =3.39, S.D.=0.63) อยู่ในระดับปานกลาง

องค์ประกอบผู้สอนและผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากในทุกประเด็นสำหรับบทบาทของผู้เรียน ($\overline{X}$ =3.85, S.D.=0.50) ประกอบด้วย ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมในกระบวนการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.88, S.D.=0.54) ผู้เรียนให้เหตุผลหรือระบุสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับตนเองได้ ($\overline{X}$ =3.87, S.D.=0.53) สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์ ($\overline{X}$ =3.86, S.D.=0.58) และผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\overline{X}$ =3.81, S.D.=0.70) ส่วนในบทบาทของผู้สอน ($\overline{X}$ =3.68, S.D.=0.58) ประกอบด้วยมอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.78, S.D.=0.61) สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในกระบวนการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.67, S.D.=0.62) ส่งเสริมอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียน ($\overline{X}$ =3.59, S.D.=0.80)

องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.72, S.D.=0.53) พบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากในทุกประเด็นดังนี้ ส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ ($\overline{X}$ =3.78 S.D.=0.55) การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ($\overline{X}$ =3.72, S.D.=0.53) ให้ความสำคัญในการฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง ($\overline{X}$ =3.75, S.D.=0.59) ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง ($\overline{X}$ =3.67, S.D.=0.53) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน ($\overline{X}$ =3.57, S.D.=0.70)

องค์ประกอบการวัดและประเมินผล ($\overline{X}$ =3.72, S.D.=0.54) และองค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา ($\overline{X}$ =3.68, S.D.=0.54) ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากในทุกประเด็นดังนี้ การบริการทางการศึกษา ($\overline{X}$ =3.87, S.D.=0.78) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.64, S.D.=0.65) และสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.53, S.D.=0.72)

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของผู้เรียนต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ โดยเป็นรายองค์ประกอบ รายด้านและรายข้อ

ที่	องค์ประกอบ	N=178		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1	**องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์**	**3.73**	**0.46**	**มาก**
1.1	**เป้าหมายในการศึกษา**	**4.00**	**0.56**	**มาก**
	แรงจูงใจสำคัญในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา	**4.09**	**0.56**	มาก
	ต้องการมีวุฒิทางการศึกษาที่สูงขึ้น	4.33	0.78	มาก
	ต้องการยกระดับการศึกษาให้สูงขึ้น	4.31	0.77	มาก
	ต้องการพัฒนาตนเองด้านความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะทางการทำงาน	4.23	0.83	มาก
	ต้องการพัฒนาวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	4.21	0.78	มาก
	ต้องการได้ปริญญาเพื่อทำให้ครอบครัวภาคภูมิใจ	4.20	0.80	มาก
	ต้องการหางานที่ดีขึ้น	4.16	0.88	มาก
	ต้องการช่วยเหลือครอบครัวให้มากขึ้น	4.11	0.93	มาก
	ต้องการมีความรู้ และทักษะเพื่อการสร้างอาชีพอิสระ	4.10	0.93	มาก
	ต้องการใช้เวลาที่มีให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด	4.09	0.92	มาก
	เพื่อโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น	4.07	0.94	มาก
	ต้องการการยอมรับจากคนรอบข้าง	4.03	0.85	มาก
	เข้าศึกษาต่อตามที่เพื่อนหรือคนรู้จักชักชวน	3.28	1.31	ปานกลาง
	การนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการเรียนระดับอุดมศึกษาไปใช้	**3.89**	**0.72**	มาก
	สร้างความมั่นใจในการทำงานให้มากขึ้น	3.93	0.83	มาก
	ความรู้และทักษะที่ได้รับทำให้มั่นใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในการทำงาน	3.90	0.88	มาก
	แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน	3.89	0.87	มาก
	นำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการทำงาน	3.88	0.83	มาก
	ความรู้และทักษะที่ได้รับนำไปใช้เพื่อคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาทั้งในการทำงานและการดำเนินชีวิต	3.88	0.86	มาก
	นำไปพัฒนาวิธีการทำงานในรูปแบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม	3.87	0.81	มาก
	สามารถคิดและวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น	3.85	0.84	มาก
1.2	**การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ**	**3.86**	**0.75**	**มาก**
	การปรับตัวอย่างมากในการเรียนระดับอุดมศึกษา	3.86	0.75	มาก
	ความรู้สึกมีภาระเพิ่มมากขึ้นเมื่อศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา	3.80	0.93	มาก
1.3	**ความวิตกกังวลในการเรียนระดับอุดมศึกษา**	**3.82**	**0.84**	**มาก**
	ความรู้สึกวิตกกังวลเป็นอย่างมากในการเรียนระดับอุดมศึกษา	3.82	0.84	มาก
1.4	**ยืดหยุ่น และส่งเสริมการปรับตัว และพัฒนาความเชื่อมั่นเพื่อปรับตัวเข้าสู่สิ่งแวดล้อมใหม่**	**3.57**	**0.86**	**มาก**
	การเรียนในระดับอุดมศึกษาควรยืดหยุ่นและเหมาะสมกับลักษณะการดำเนินชีวิต	3.58	0.93	มาก
	การเรียนระดับอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญต่อความแตกต่างทางความสามารถของนักศึกษา	3.55	0.97	มาก

ตาราง 16 (ต่อ)

ที่	องค์ประกอบ	N=178		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1.5	**การสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาวัยผู้ใหญ่**	**3.41**	**0.69**	**ปานกลาง**
	ปัญหาและอุปสรรคต่อการเรียน	**3.50**	**0.59**	มาก
	พื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอต่อการเรียนระดับอุดมศึกษา	3.93	0.94	มาก
	วิธีการสอบวัดผลการเรียน	3.88	0.80	มาก
	ปัญหาด้านพื้นฐานความรู้และทักษะทางด้านวิชาการ	3.82	0.72	มาก
	วิชาภาษาอังกฤษ	4.02	0.86	มาก
	วิชาคณิตศาสตร์และการคำนวณ	3.87	0.93	มาก
	วิชาที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.70	0.89	มาก
	วิชาวิทยาศาสตร์	3.68	0.95	มาก
	การบริหารจัดการเวลา	3.81	0.87	มาก
	ความสามารถในการคิดวิเคราะห์	3.79	0.80	มาก
	ปัญหาทางด้านการเงิน	3.61	1.10	มาก
	การเรียนไม่ทันเพื่อน	3.56	0.92	มาก
	ปัญหาจากความรู้สึกที่มีต่อตนเองในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	3.55	0.89	มาก
	ความเครียดจากการปรับตัว	3.60	1.14	มาก
	ความกล้าแสดงออก	3.58	0.97	มาก
	ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง	3.47	1.04	มาก
	ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน	3.52	0.91	มาก
	ความไม่มั่นใจที่จะซักถามเมื่อเกิดความสงสัยในสิ่งที่ได้เรียน	3.52	1.02	มาก
	การสนับสนุนจากที่ทำงาน	3.40	1.23	ปานกลาง
	ระยะเวลาที่ต้องศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย	3.02	1.18	ปานกลาง
	ปัญหาจากครอบครัว	2.84	1.25	ปานกลาง
	ปัญหาด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น	2.79	1.28	ปานกลาง
	สาเหตุสำคัญที่ทำให้ขาดเรียน	**3.31**	**0.93**	ปานกลาง
	การประกอบอาชีพ	3.63	1.15	มาก
	สิ่งที่ได้เรียนไม่ตรงและไม่ตอบสนองต่อความต้องการ	3.33	1.18	ปานกลาง
	การไม่สามารถปรับตัว	3.29	1.18	ปานกลาง
	ความเบื่อหน่ายจากการไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน	3.16	1.24	ปานกลาง
	การเรียนไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้แต่แรก	3.13	1.14	ปานกลาง
2	**องค์ประกอบปรัชญา**	**3.69**	**0.54**	**มาก**
2.1	**พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน**	**3.90**	**0.84**	**มาก**
	การศึกษาในระดับอุดมศึกษาช่วยให้มีความเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น	3.90	0.84	มาก
2.2	**ส่งเสริมการให้ความสำคัญในทักษะเพื่อการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม**	**3.79**	**0.77**	**มาก**
	สามารถกำหนดแผนการทำงานและร่วมรับผิดชอบการทำงานกลุ่ม	3.79	0.77	มาก
2.3	**ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนอย่างต่อเนื่องเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้**	**3.78**	**0.69**	**มาก**
	สามารถวิเคราะห์ใช้ความรู้จากหลักการ ทฤษฎี และกระบวนการต่างๆ ในสาขาวิชาที่ศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง	3.83	0.82	มาก
	วางแผนในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา	3.73	0.83	มาก
2.4	**การส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหาความรู้และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง**	**3.74**	**0.61**	**มาก**
	การเห็นโอกาสความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพภายหลังสำเร็จการศึกษา	4.03	0.77	มาก
	รู้และเข้าใจในปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำลังศึกษา	3.70	0.84	มาก

ตาราง 16 (ต่อ)

ที่	องค์ประกอบ	N=178		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
	เข้าใจในรายละเอียดของหลักสูตรและประสบการณ์ทางวิชาการและวิชาชีพที่จะได้รับในหลักสูตรที่เข้าศึกษาต่อ	3.62	0.80	มาก
	การศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเป็นไปตามที่คิดหรือคาดหวังไว้ตั้งแต่ก่อนเข้าเรียน	3.61	0.90	มาก
2.5	**การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต**	**3.54**	**0.76**	**มาก**
	การนำความรู้และประสบการณ์ที่เรียนไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้	3.98	0.82	มาก
	การมีความรู้พื้นฐานจากการศึกษานอกระบบที่เพียงพอต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษา	3.09	1.11	ปานกลาง
2.6	**การพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา**	**3.39**	**0.63**	**ปานกลาง**
	ความรู้ และทักษะทางคอมพิวเตอร์ในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	**3.51**	**0.78**	มาก
	ความสามารถในการจัดเก็บข้อมูล	3.68	0.97	มาก
	การจัดเก็บข้อมูลใน file folder	3.68	0.97	มาก
	ความสามารถในการใช้งานอุปกรณ์พื้นฐาน	3.61	0.93	มาก
	สามารถใช้งานในอุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเช่นการพิมพ์เอกสาร (print) การใช้อุปกรณ์สำรองข้อมูล	3.61	0.93	มาก
	การใช้อินเตอร์เน็ต	**3.56**	**0.85**	มาก
	การส่งข้อมูลผ่าน Social Network การดาวน์โหลด การอัพโหลด	3.65	0.99	มาก
	ความสามารถใช้งานจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (อีเมล์)	3.56	0.98	มาก
	วิธีการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลออนไลน์ต่างๆ จากอินเตอร์เน็ต เช่น THAILIS	3.46	0.95	ปานกลาง
	โปรแกรมชุดสำนักงาน	**3.17**	**0.76**	ปานกลาง
	โปรแกรมการจัดทำเอกสาร เช่น word	3.61	0.92	มาก
	โปรแกรมนำเสนอ เช่น พาวเวอร์พอยต์	3.34	0.96	ปานกลาง
	โปรแกรมตารางคำนวณ เช่น excel	3.34	0.92	ปานกลาง
	โปรแกรมการจัดทำฐานข้อมูล เช่น ms access	2.40	1.06	น้อย
	ความรู้และทักษะเชิงตัวเลขต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	**3.28**	**0.68**	ปานกลาง
	การใช้กราฟ แผนภูมิเพื่อนำเสนอข้อมูล	3.40	0.88	ปานกลาง
	การใช้ความน่าจะเป็นในการช่วยตัดสินใจและแก้ปัญหา	3.39	0.93	ปานกลาง
	การนำเสนอข้อมูลแบบตาราง	3.37	0.80	ปานกลาง
	การอ่านข้อมูลจากตาราง	3.37	0.81	ปานกลาง
	การอ่านข้อมูลจากกราฟ แผนภูมิ	3.36	0.78	ปานกลาง
	ระบบหน่วยวัดต่างๆ	3.21	0.86	ปานกลาง
	การคิดทศนิยมและเศษส่วน	3.16	0.86	ปานกลาง
	การคิดอัตราส่วน สัดส่วน ร้อยละ	3.13	0.83	ปานกลาง
	การวิเคราะห์ตัวเลข	3.10	0.88	ปานกลาง
3	**องค์ประกอบบทบาทผู้สอนและผู้เรียน**	**3.77**	**0.49**	**มาก**
3.1	**บทบาทของผู้เรียน**	**3.85**	**0.50**	**มาก**
3.1.1	**ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติตนได้อย่างความเหมาะสมในกระบวนการเรียนรู้**	**3.88**	**0.54**	**มาก**
	ต้องการกำหนดและพัฒนาแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเอง	4.02	0.72	มาก
	การมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นเป็นอย่างดี	3.8	0.88	มาก
	ความสามารถรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนตามบทบาท หน้าที่ และความสัมพันธ์กับผู้อื่น	3.74	0.79	มาก
	สามารถวิเคราะห์ และนำความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองมาประยุกต์ใช้	3.65	0.81	มาก

ตาราง 16 (ต่อ)

ที่	องค์ประกอบ	N=178		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
3.1.2	**ผู้เรียนให้เหตุผลหรือระบุถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตนเองได้**	**3.87**	**0.53**	**มาก**
	ต้องการใช้ประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์เพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะกับตนเอง	3.93	0.73	มาก
	สามารถระบุถึงสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้ได้	3.84	0.73	มาก
	สามารถนำตนเองสู่การเรียนรู้ และนำประสบการณ์ที่มีมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ	3.79	0.71	มาก
	สามารถคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ วิเคราะห์ และแก้ปัญหาบนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลในกระบวนการเรียนรู้ได้	3.78	0.8	มาก
3.1.3	**เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์**	**3.86**	**0.58**	**มาก**
	สามารถนำความรู้ และทักษะในการแสวงหาความรู้และนำไปใช้ได้ในสถานการณ์จริง	3.88	0.79	มาก
	การใช้ประสบการณ์ที่มีในการเรียนรู้มากกว่าการรับการถ่ายทอดความรู้	3.87	0.79	มาก
	การนำความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อศึกษาแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่อง	3.83	0.77	มาก
3.1.4	**ใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ**	**3.81**	**0.70**	**มาก**
	ประสบการณ์ต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยมีส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้	3.92	0.76	มาก
	การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้	3.79	0.83	มาก
	ความมั่นใจในการติดต่อสื่อสารในด้านการเรียนกับผู้อื่น	3.72	0.84	มาก
3.2	**บทบาทของผู้สอน**	**3.68**	**0.58**	**มาก**
3.2.1	**มอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้**	**3.78**	**0.61**	**มาก**
	ต้องการได้รับการส่งเสริมให้นำศักยภาพที่ตนเองมีมาใช้ประโยชน์ในกิจกรรมการเรียนรู้	3.94	0.79	มาก
	ต้องการได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้	3.93	0.78	มาก
	อาจารย์สนับสนุนให้ผู้เรียนมีการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน	3.63	0.92	มาก
3.2.2	**สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในกระบวนการเรียนรู้**	**3.67**	**0.62**	**มาก**
	ต้องการได้รับการส่งเสริมในการคิดวิเคราะห์ความต้องการเพื่อปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้	3.91	0.86	มาก
	ต้องการได้รับคำแนะนำแนวทางเพื่อสร้างวิธีคิดโดยประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มี	3.89	0.77	มาก
	การได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการระบุสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้	3.44	0.88	ปานกลาง
3.2.3	**ส่งเสริม อำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียน**	**3.59**	**0.80**	**มาก**
	อาจารย์ควรมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนและเป็นกำลังใจในการเรียนรู้	3.66	0.89	มาก
	อาจารย์ควรให้คำแนะนำแนวทางในการเรียนรู้	3.61	0.91	มาก
	อาจารย์จัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้	3.52	0.92	มาก
4	**องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้**	**3.72**	**0.53**	**มาก**
4.1	**ส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ**	**3.78**	**0.55**	**มาก**
	ต้องการนำประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้	4.01	0.86	มาก
	การเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต	3.75	0.77	มาก
	การเรียนรู้จากรูปแบบการเรียนการสอน	**3.72**	**0.60**	**มาก**
	การฝึกปฏิบัติ	3.88	0.84	มาก
	การเรียนรู้จากการศึกษาดูงาน	3.80	0.78	มาก
	การสาธิต	3.78	0.81	มาก
	การเรียนแบบร่วมมือ	3.76	0.79	มาก
	การทำโครงงาน	3.71	0.79	มาก
	การเรียนการสอนแบบสถานการณ์จำลอง	3.70	0.88	มาก

ตาราง 16 (ต่อ)

ที่	องค์ประกอบ	N=178		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
	การบรรยาย	3.69	0.77	มาก
	การสอนแบบแก้ปัญหา	3.69	0.82	มาก
	การถามตอบ	3.67	0.84	มาก
	การสัมมนา	3.67	0.86	มาก
	การระดมสมอง	3.65	0.83	มาก
	การอภิปราย	3.59	0.89	มาก
	ความสามารถเรียนรู้ได้ตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่ตนเองได้กำหนดไว้	3.65	0.83	มาก
4.2	**การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง**	**3.80**	**0.75**	**มาก**
	ความสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้จากชั้นเรียนไปใช้ในการดำเนินชีวิต	3.80	0.81	มาก
	ความสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาไปสู่การปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง	3.80	0.81	มาก
4.3	**ให้ความสำคัญในการฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง**	**3.75**	**0.59**	**มาก**
	การจัดการเรียนการสอนเน้นการถ่ายทอดความรู้โดยวิธีการบรรยายเป็นหลัก	3.89	0.72	มาก
	การเรียนการสอนส่งเสริมให้ท่านมีความคิดสร้างสรรค์	3.76	0.82	มาก
	การนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ในสถานการณ์จริง	3.76	0.82	มาก
	การนำประสบการณ์ที่มีมาใช้ในการคิดวิเคราะห์	3.69	0.80	มาก
	ความสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่มีความซับซ้อนได้ดีขึ้น	3.66	0.88	มาก
4.4	**ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง**	**3.67**	**0.53**	**มาก**
	ความต้องการให้มีการส่งเสริมความรู้ และวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการใช้ e-learning ที่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้เดิม	4.01	0.83	มาก
	การเรียนควรส่งเสริมการแสวงหา การสืบค้นความรู้ทางวิชาการได้ด้วยตนเอง	3.75	0.78	มาก
	ความสามารถค้นคว้าข้อมูลความรู้ต่างๆ สำหรับแก้ปัญหาในการเรียน	3.66	0.80	มาก
	ความสามารถที่จะกำหนดการเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา	3.55	0.84	มาก
	การเรียนไม่ทันเพื่อนร่วมชั้นโดยเฉพาะในส่วนที่เป็นการเรียนจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	3.40	1.20	ปานกลาง
4.5	**ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน**	**3.57**	**0.70**	**มาก**
	การเรียนการสอนส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมาย	3.77	0.84	มาก
	บรรยากาศในการเรียนเป็นไปอย่างช่วยเหลือสนับสนุนให้มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้	3.74	0.93	มาก
	การนำประสบการณ์มาปรับใช้ในการเรียนได้ทั้งด้านวิชาการและการปฏิบัติ	3.67	0.79	มาก
	การเรียนการสอนส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	3.49	0.98	ปานกลาง
	การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการเรียน	3.42	0.95	ปานกลาง
	การมีโอกาสในการแบ่งปัน หรือเล่าประสบการณ์ที่มีกับเพื่อนร่วมชั้น	3.34	1.01	ปานกลาง
5	**องค์ประกอบการวัดและประเมินผล**	**3.72**	**0.54**	**มาก**
	ควรมีการยืดหยุ่น หรืออนุญาตนำโครงการที่ผู้เรียนปฏิบัติอยู่ในสถานที่ทำงานมาปรับใช้ในการให้คะแนนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนได้	4.03	0.73	มาก
	ควรมีระบบร่วมพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้	4.01	0.78	มาก
	การวัดและประเมินผลควรมีการทดสอบเพื่อเก็บคะแนนระหว่างเรียน	3.97	0.77	มาก
	วิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ควรมีความหลากหลาย	3.96	0.78	มาก
	การประเมินผลการเรียนรู้ช่วยให้กำหนดแผนการเรียนรู้สำหรับตนเองได้	3.93	0.73	มาก
	การวัดผลการเรียนรู้ทาให้ทราบถึงพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของตน	3.75	0.83	มาก
	การทราบถึงหลักเกณฑ์และวิธีการในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.56	0.82	มาก
	ความรู้สึกกังวลและตึงเครียดเป็นอย่างมากต่อระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.52	1.18	มาก

ตาราง 16 (ต่อ)

ที่	องค์ประกอบ	N=178		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
6	**องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา**	**3.68**	**0.54**	**มาก**
6.1	**การบริการการศึกษา**	**3.87**	**0.78**	**มาก**
	ควรมีการยืดหยุ่นด้านเวลาเพื่อให้สามารถผ่อนชำระค่าลงทะเบียนหรือจัดสรรค่าใช้จ่ายในการศึกษา	3.98	0.91	มาก
	การใช้ประโยชน์จากเครือข่ายสังคม (social network) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียน	3.93	0.93	มาก
	ความต้องการได้รับคำปรึกษาเพื่อการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย	3.76	0.91	มาก
	ระบบลงทะเบียนมีความสะดวก	3.74	0.87	มาก
	การใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์ (website) รับรู้ข้อมูล หรือประกาศต่างๆ ที่เป็นประโยชน์	3.72	0.91	มาก
	การจัดปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ช่วยให้ท่านเตรียมตัว และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ภายในมหาวิทยาลัยได้อย่างเหมาะสม	3.62	0.90	มาก
	การเข้ารับบริการจากระบบการให้คำปรึกษา เช่น การให้คำปรึกษาทางวิชาการ	3.36	1.03	ปานกลาง
	มหาวิทยาลัยหรือสถาบันมีการประชาสัมพันธ์แหล่งทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนผู้เรียน	3.36	1.07	ปานกลาง
6.2	**สภาพแวดล้อมการเรียนรู้**	**3.64**	**0.65**	**มาก**
	ความรู้สึกผูกพันและเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน	3.75	0.86	มาก
	สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนทัศนคติ และการเรียนรู้ระหว่างกันของนักศึกษา	3.70	0.81	มาก
	บรรยากาศในสถาบันมีความอบอุ่นและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้	3.64	0.94	มาก
	การได้รับคำแนะนำในการรับบริการทางการศึกษาจากทางมหาวิทยาลัย / สถาบัน	3.60	0.94	มาก
6.3	**สื่อและแหล่งการเรียนรู้**	**3.53**	**0.72**	**มาก**
	การนำความรู้ และทักษะจากการใช้คอมพิวเตอร์จากการเรียนไปใช้ปฏิบัติจริงในการทำงาน	3.76	0.84	มาก
	การใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ เช่น ห้องสมุด ศูนย์คอมพิวเตอร์ ฯลฯ จุดให้บริการอินเตอร์เน็ตภายในมหาวิทยาลัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้	3.59	0.95	มาก
	สื่อการเรียนรู้ในชั้นเรียนมีความหลากหลายช่วยให้เข้าใจถึงเนื้อหารายละเอียดของวิชา	3.24	1.07	ปานกลาง
	รวม	**3.72**	**0.41**	**มาก**

ตาราง 16 แสดงความคิดเห็นของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบตามองค์ประกอบรายด้านและรายข้อดังนี้

1. องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์พบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากในทุกด้าน โดยลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1.1 เป้าหมายในการศึกษา ($\overline{X}$ =4.00, S.D.=0.56) พบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากในทุกประเด็นโดยลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ แรงจูงใจสำคัญในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ($\overline{X}$ =4.09, S.D.=0.56) โดยนักศึกษาต้องการมีวุฒิทางการศึกษาที่สูงขึ้น ($\overline{X}$ =4.33, S.D.=0.78) ต้องการยกระดับการศึกษาให้สูงขึ้น ($\overline{X}$ =4.33, S.D.=0.77) ต้องการพัฒนาตนเองด้านความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะทางการทำงาน ($\overline{X}$ =4.23, S.D.=0.83) ต้องการพัฒนาวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ($\overline{X}$ =4.21, S.D.=0.78) ต้องการได้ปริญญาเพื่อทำให้ครอบครัวภาคภูมิใจ ($\overline{X}$ =4.20, S.D.=0.80) ต้องการหา

งานที่ดีขึ้น ($\overline{X}$ =4.16, S.D.=0.88) ต้องการช่วยเหลือครอบครัวให้มากขึ้น ($\overline{X}$ =4.11, S.D.=0.93) ต้องการมีความรู้ และทักษะเพื่อการสร้างอาชีพอิสระ ($\overline{X}$ =4.10, S.D.=0.93) ต้องการใช้เวลาที่มีให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด ($\overline{X}$ =4.09, S.D.=0.92) เพื่อโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น ($\overline{X}$ =4.07, S.D.=0.94) ต้องการการยอมรับจากคนรอบข้าง ($\overline{X}$ =4.03, S.D.=0.85) ยกเว้นประเด็นเกี่ยวกับเข้าศึกษาต่อตามที่เพื่อนหรือคนรู้จักชักชวน ($\overline{X}$ =4.28, S.D.=1.31) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับประเด็นเกี่ยวกับความรู้ และทักษะที่ได้รับจากการเรียนระดับอุดมศึกษา ($\overline{X}$ =3.89, S.D.=0.72) นักศึกษาระบุว่า เป็นการสร้างความมั่นใจในการทำงานให้มากขึ้น ($\overline{X}$ =3.93, S.D.=0.83) ความรู้และทักษะที่ได้รับทำให้มั่นใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในการทำงาน ($\overline{X}$ =3.90, S.D.=0.88) แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน ($\overline{X}$ =3.89 S.D.=0.87) นำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการทำงาน ($\overline{X}$ =3.88, S.D.=0.83) ความรู้และทักษะที่ได้รับนำไปใช้เพื่อคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาทั้งในการทำงานและการดำเนินชีวิต ($\overline{X}$ =3.88, S.D.=0.86) นำไปพัฒนาวิธีการทำงานในรูปแบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม ($\overline{X}$ =3.87, S.D.=0.81) สามารถคิดและวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น ($\overline{X}$ =3.85 S.D.=0.84) 1.2 การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ ($\overline{X}$ =3.86, S.D.=0.75) พบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากในทุกประเด็นดังนี้ ต้องปรับตัวอย่างมากในการเรียนระดับอุดมศึกษา ($\overline{X}$ =3.86, S.D.=0.75) และรู้สึกมีภาระเพิ่มมากขึ้นเมื่อศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ($\overline{X}$ =3.80, S.D.=0.93) 1.3 ความวิตกกังวลในการเรียนระดับอุดมศึกษา ($\overline{X}$ =3.82, S.D.=0.84) พบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากโดยรู้สึกวิตกกังวลเป็นอย่างมากในการเรียนระดับอุดมศึกษา ($\overline{X}$ =3.82, S.D.=0.84) 1.4 ยืดหยุ่นและส่งเสริมการปรับตัวและพัฒนาความเชื่อมั่นเพื่อปรับตัวเข้าสู่สิ่งแวดล้อมใหม่ ($\overline{X}$ =3.57, S.D.=0.93) พบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากโดยการเรียนในระดับอุดมศึกษาควรยืดหยุ่นและเหมาะสมกับลักษณะการดำเนินชีวิต ($\overline{X}$ =3.58, S.D.=0.93) และการเรียนระดับอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญต่อความแตกต่างทางความสามารถของนักศึกษา ($\overline{X}$ =3.55, S.D.=0.97) และ 1.5 การสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาวัยผู้ใหญ่ ($\overline{X}$ =3.41, S.D.=0.69) พบ ว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีปัญหาและอุปสรรคต่อการเรียน ($\overline{X}$ =3.50, S.D.=0.84) ในประเด็นต่างๆ เหล่านี้อยู่ในระดับมากตามลำดับดังนี้ พื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอต่อการเรียนระดับอุดมศึกษา ($\overline{X}$ =3.93, S.D.=0.94) วิธีการสอบวัดผลการเรียน ($\overline{X}$ =3.88, S.D.=0.80) ปัญหาด้านพื้นฐานความรู้และทักษะทางด้านวิชาการ ($\overline{X}$ =3.82, S.D.=0.72) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาภาษาอังกฤษ ($\overline{X}$ =4.02, S.D.=0.86) วิชาคณิตศาสตร์และการคำนวณ ($\overline{X}$ =3.87, S.D.=0.93) วิชาที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ ($\overline{X}$ =3.70, S.D.=0.89) และวิชาวิทยาศาสตร์ ($\overline{X}$ =3.68, S.D.=0.95) ปัญหาจากการบริหารจัดการเวลา ($\overline{X}$ =3.81, S.D.=0.87) ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ($\overline{X}$ =3.79, S.D.=0.80) ปัญหาทางด้านการเงิน ($\overline{X}$ =3.61, S.D.=1.10) การเรียนไม่ทันเพื่อน ($\overline{X}$ =3.56, S.D.=0.92) ปัญหาจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ($\overline{X}$ =3.55, S.D.=0.89) โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเครียดจากการปรับตัว ($\overline{X}$ =3.60, S.D.=1.14) ความกล้าแสดงออก ($\overline{X}$ =3.58, S.D.=0.97) ยกเว้นความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ($\overline{X}$ =3.47, S.D.=1.04)

ที่อยู่ในระดับปานกลาง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ($\overline{X}$ =3.52, S.D.=0.91) และความไม่มั่นใจที่จะซักถามเมื่อเกิดความสงสัยในสิ่งที่ได้เรียน ($\overline{X}$ =3.52, S.D.=0.91) ซึ่งอยู่ในระดับมาก นอกจากนั้นมีปัญหาและอุปสรรคที่นักศึกษาระบุว่า ตนมีปัญหาแต่อยู่ในระดับปานกลางโดยลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การสนับสนุนจากที่ทำงาน ($\overline{X}$ =3.40, S.D.=1.23) ระยะเวลาที่ต้องศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย ($\overline{X}$ =3.02, S.D.=1.18) ปัญหาจากครอบครัว ($\overline{X}$ =2.84, S.D.=1.25) และปัญหาด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น ($\overline{X}$ =2.79, S.D.=1.28) สำหรับสาเหตุสำคัญที่ทำให้นักศึกษาต้องขาดเรียน พบว่า การประกอบอาชีพเป็นสาเหตุที่มีปัญหาในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.63, S.D.=1.15) ส่วนสิ่งที่ได้เรียนไม่ตรงและไม่ตอบสนองต่อความต้องการ ($\overline{X}$ =3.33, S.D.=1.18) การไม่สามารถปรับตัว ($\overline{X}$ =3.29, S.D.=1.18) ความเบื่อหน่ายจากการไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน ($\overline{X}$ =3.16, S.D.=1.24) และการเรียนไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้แต่แรก ($\overline{X}$ =3.13, S.D.=1.14) ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

2. องค์ประกอบปรัชญา รายด้าน และรายข้อ พบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากในทุกองค์ประกอบ โดยลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ 2.1 การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน ($\overline{X}$ =3.90, S.D.=0.84) โดยการศึกษาในระดับอุดมศึกษาช่วยให้มีความเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น ($\overline{X}$ =3.90, S.D.=0.84) อยู่ในระดับมาก 2.2 ส่งเสริมการให้ความสำคัญในทักษะเพื่อการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม ($\overline{X}$ =3.79, S.D.=0.77) โดยสามารถกำหนดแผนการทำงานและร่วมรับผิดชอบการทำงานเป็นกลุ่ม ($\overline{X}$ =3.79, S.D.=0.77) อยู่ในระดับมาก 2.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนอย่างต่อเนื่องเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.78, S.D.=0.69) อยู่ในระดับมากทุกประเด็นดังนี้ สามารถวิเคราะห์ใช้ความรู้จากหลักการ ทฤษฎี และกระบวนการต่างๆ ในสาขาวิชาที่ศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง ($\overline{X}$ =3.83, S.D.=0.82) และการวางแผนในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ($\overline{X}$ =3.73, S.D.=0.89) 2.4 การส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหาความรู้และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\overline{X}$ =3.74 S.D.=0.61) อยู่ในระดับมากทุกประเด็นดังนี้ การเห็นโอกาสความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพภายหลังสำเร็จการศึกษา ($\overline{X}$ =4.03, S.D.=0.77) รู้และเข้าใจในปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำลังศึกษา ($\overline{X}$ =3.70, S.D.=0.84) เข้าใจในรายละเอียดของหลักสูตรและประสบการณ์ทางวิชาการและวิชาชีพที่จะได้รับในหลักสูตรที่เข้าศึกษาต่อ ($\overline{X}$ =3.62, S.D.=0.80) และการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเป็นไปตามที่คิดหรือคาดหวังไว้ตั้งแต่ก่อนเข้าเรียน ($\overline{X}$ =3.61, S.D.=0.80) 2.5 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต ($\overline{X}$ =3.54, S.D.=0.76) อยู่ในระดับมากในประเด็นการนำความรู้และประสบการณ์ที่เรียนไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้ ($\overline{X}$ =3.98, S.D.=0.82) ยกเว้นการมีความรู้พื้นฐาน

จากการศึกษานอกระบบที่เพียงพอต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษา ($\overline{X}$ =3.09, S.D.=1.11) อยู่ในระดับปานกลาง และ 2.6 การพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา ($\overline{X}$ =3.79, S.D.=0.77) อยู่ในระดับมากในทุกประเด็นดังนี้ ความรู้และทักษะในเรื่องต่อไปนี้ ($\overline{X}$ =3.51, S.D.=0.78) ความสามารถในการจัดเก็บข้อมูล ($\overline{X}$ =3.68, S.D.=0.97) ความสามารถในการใช้งานอุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การพิมพ์เอกสารการใช้อุปกรณ์สำรองข้อมูล ($\overline{X}$ =3.61, S.D.=0.93) การใช้อินเตอร์เน็ต ($\overline{X}$ =3.56, S.D.=0.85) โดยการส่งข้อมูลผ่าน social network การดาวน์โหลด การอัพโหลด ($\overline{X}$ =3.65, S.D.=0.99) ความสามารถใช้งานจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ($\overline{X}$ =3.56, S.D.=0.98) ยกเว้นวิธีการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลออนไลน์ต่างๆ จากอินเตอร์เน็ต ($\overline{X}$ =3.46, S.D.=0.95) อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับความสามารถในการใช้โปรแกรมชุดสำนักงาน ($\overline{X}$ =3.17, S.D.=0.76) โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นการใช้โปรแกรมการจัดทำเอกสาร ($\overline{X}$ =3.61 S.D.=0.92) อยู่ในระดับมาก ส่วนโปรแกรมการนำเสนอ ($\overline{X}$ =3.34, S.D.=0.96) และโปรแกรมตารางคำนวณ ($\overline{X}$ =3.34, S.D.=0.92) อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่โปรแกรมการจัดทำฐานข้อมูล ($\overline{X}$ =3.79 S.D.=0.77) อยู่ในระดับน้อย ส่วนทักษะเชิงตัวเลข ($\overline{X}$ =3.28, S.D.=0.68) พบว่า โดยรวมและในทุกประเด็นอยู่ในระดับปานกลางตามลำดับดังนี้ การใช้กราฟ แผนภูมิเพื่อนำเสนอข้อมูล ($\overline{X}$ =3.40, S.D.=0.88) การใช้ความน่าจะเป็นในการช่วยตัดสินใจและแก้ปัญหา ($\overline{X}$ =3.39, S.D.=0.93) การนำเสนอข้อมูลแบบตาราง ($\overline{X}$ =3.37, S.D.=0.80) การอ่านข้อมูลจากตาราง ($\overline{X}$ =3.37, S.D.=0.81) การอ่านข้อมูลจากกราฟ แผนภูมิ ($\overline{X}$ =3.36, S.D.=0.78) ระบบหน่วยวัดต่างๆ ($\overline{X}$ =3.21, S.D.=0.86) การคิดทศนิยมและเศษส่วน ($\overline{X}$ =3.16, S.D.=0.86) การคิดอัตราส่วน สัดส่วน ร้อยละ ($\overline{X}$ =3.13, S.D.=0.83) และการวิเคราะห์ตัวเลข ($\overline{X}$ =3.10, S.D.=0.88)

3. องค์ประกอบผู้สอนและผู้เรียน รายด้าน และรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นในทุกประเด็นอยู่ในระดับมากตามลำดับดังนี้

3.1 บทบาทของผู้เรียน ($\overline{X}$ =3.85, S.D.=0.50) ประกอบด้วย 3.1.1 ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสมในกระบวนการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.88, S.D.=0.54) โดยต้องการกำหนดและพัฒนาแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเอง ($\overline{X}$ =4.02, S.D.=0.72) การมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นเป็นอย่างดี ($\overline{X}$ =3.80, S.D.=0.88) ความสามารถรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนตามบทบาทหน้าที่และความสัมพันธ์กับผู้อื่น ($\overline{X}$ =3.74, S.D.=0.79) และสามารถวิเคราะห์และนำความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองมาประยุกต์ใช้ ($\overline{X}$ =3.65, S.D.=0.81) 3.1.2 ผู้เรียนให้เหตุผลหรือระบุสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับตนเองได้ ($\overline{X}$ =3.87, S.D.=0.53) โดยผู้เรียนต้องการใช้ประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์เพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะกับตนเอง ($\overline{X}$ =3.93, S.D.=0.73) สามารถระบุถึงสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้ได้ ($\overline{X}$ =3.84, S.D.=0.73) สามารถนำตนเองสู่การเรียนรู้และนำประสบการณ์ที่มีมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์

ต่างๆ ($\overline{X}$ =3.79, S.D.=0.71) และสามารถคิดริเริ่มสร้างสรรค์ วิเคราะห์และแก้ปัญหาบนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลในกระบวนการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.78, S.D.=0.80) 3.1.3 ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์ ($\overline{X}$ =3.86, S.D.=0.58) โดยสามารถนำความรู้ และทักษะในการแสวงหาความรู้และนำไปใช้ได้ในสถานการณ์จริง ($\overline{X}$ =3.88, S.D.=0.79) การใช้ประสบการณ์ที่มีในการเรียนรู้มากกว่าการรับการถ่ายทอดความรู้ ($\overline{X}$ =3.87, S.D.=0.79) และการนำความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อศึกษาแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ($\overline{X}$ =3.83, S.D.=0.77) 3.1.4 ผู้เรียนใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\overline{X}$ =3.81, S.D.=0.70) โดยประสบการณ์ต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยมีส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.92, S.D.=0.76) การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.79, S.D.=0.83) และความมั่นใจในการติดต่อสื่อสารในด้านการเรียนรู้กับผู้อื่น ($\overline{X}$ =3.72, S.D.=0.84)

3.2 บทบาทของผู้สอน ($\overline{X}$ =3.68, S.D.=0.58) ประกอบด้วย 3.2.1 มอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.78, S.D.=0.61) โดยนักศึกษาระบุว่า ต้องการได้รับการส่งเสริมให้นำศักยภาพที่ตนเองมีมาใช้ประโยชน์ในกิจกรรมการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.94, S.D.=0.79) ต้องการได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.93, S.D.=0.78) และอาจารย์ได้สนับสนุนให้ผู้เรียนมีการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน ($\overline{X}$ =3.63, S.D.=0.92) 3.2.2 การสร้างการมีส่วนร่วมให้ผู้เรียนในการวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในกระบวนการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.67, S.D.=0.62) โดยต้องการได้รับการส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ความต้องการเพื่อปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.91, S.D.=0.86) ต้องการได้รับคำแนะนำแนวทางเพื่อสร้างวิธีคิดโดยประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มีของผู้เรียน ($\overline{X}$ =3.89, S.D.=0.77) ยกเว้นในประเด็นเกี่ยวกับการได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการระบุสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.68, S.D.=0.58) อยู่ในระดับปานกลาง 3.2.3 การส่งเสริมอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียน ($\overline{X}$ =3.59, S.D.=0.80) อยู่ในระดับมากทุกประเด็นโดยนักศึกษาให้ความคิดเห็นว่า อาจารย์ควรมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนและเป็นกำลังในการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.66, S.D.=0.89) อาจารย์ควรให้คำแนะนำแนวทางในการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.61, S.D.=0.91) และอาจารย์จัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.52, S.D.=0.92)

4. องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ รายด้าน และรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากในทุกองค์ประกอบตามลำดับดังนี้ 4.1 ส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ ($\overline{X}$ =3.78, S.D.=0.55) โดยนักศึกษาระบุว่า ต้องการนำประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง ($\overline{X}$ =4.01, S.D.=0.86) การเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต ($\overline{X}$ =3.75, S.D.=0.77) การเรียนรู้จากรูปแบบการเรียนการสอนในรูปแบบต่างๆ ($\overline{X}$ =3.72, S.D.=0.60) พบว่า นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้จากการฝึกปฏิบัติ ($\overline{X}$ =3.88, S.D.=0.84) เรียนรู้จากการศึกษาดูงาน ($\overline{X}$ =3.80, S.D.=0.78) การสาธิต ($\overline{X}$ =3.78, S.D.=0.81) การเรียนแบบร่วมมือ ($\overline{X}$ =3.76, S.D.=0.79) การทำโครงงาน ($\overline{X}$ =3.71, S.D.=0.79) การเรียนแบบสถานการณ์จำลอง ($\overline{X}$ =3.70, S.D.=0.88) การบรรยาย ($\overline{X}$ =3.69, S.D.=0.77) การสอนแบบแก้ปัญหา ($\overline{X}$ =3.69, S.D.=0.82) การถามตอบ ($\overline{X}$ =3.67, S.D.=0.84) การสัมมนา ($\overline{X}$ =3.67, S.D.=0.86) การระดมสมอง ($\overline{X}$ =3.65, S.D.=0.83) และการอภิปราย ($\overline{X}$ =3.59, S.D.=0.89) ตลอดจนสามารถเรียนรู้ได้ตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่ตนเองได้กำหนดไว้ ($\overline{X}$ =3.65, S.D.=0.83) 4.2 การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ($\overline{X}$ =3.80, S.D.=0.75) โดยนักศึกษาระบุว่า สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้จากชั้นเรียนไปใช้ในการดำเนินชีวิต ($\overline{X}$ =3.80, S.D.=0.81) และสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาไปสู่การปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง ($\overline{X}$ =3.80, S.D.=0.81) 4.3 การให้ความสำคัญในการฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง ($\overline{X}$ =3.75, S.D.=0.59) พบว่า การจัดการเรียนการสอนเน้นการถ่ายทอดความรู้โดยวิธีการบรรยายเป็นหลัก ($\overline{X}$ EMBED Equation.3 =3.89, S.D.=0.72) การเรียนการสอนส่งเสริมความคิดสร้างสรร.. ($\overline{X}$ =3.76, S.D.=0.82) การนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ในสถานการณ์จริง ($\overline{X}$ =3.76 S.D.=0.82) การนำประสบการณ์ที่มีมาใช้ในการคิดวิเคราะห์ ($\overline{X}$ =3.69, S.D.=0.80) ความสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่มีความซับซ้อนได้ดีขึ้น ($\overline{X}$ =3.66, S.D.=0.88) 4.4 การส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง ($\overline{X}$ =3.67, S.D.=0.53) พบว่า นักศึกษาต้องการให้มีการส่งเสริมความรู้และวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการใช้ e-learning ที่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้เดิม ($\overline{X}$ =4.01, S.D.=0.83) การเรียนควรส่งเสริมการแสวงหา การสืบค้นความรู้ทางวิชาการได้ด้วยตนเอง ($\overline{X}$ =3.75, S.D.=0.78) ความสามารถในการค้นคว้าข้อมูลความรู้ต่างๆ สำหรับแก้ปัญหาในการเรียน ($\overline{X}$ =3.66, S.D.=0.80) ความสามารถที่จะกำหนดการเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา ($\overline{X}$ =3.55, S.D.=0.84) ยกเว้นการเรียนไม่ทันเพื่อนร่วมชั้นโดยเฉพาะในส่วนที่เป็นการเรียนจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\overline{X}$ =3.40, S.D.=1.20) อยู่ในระดับปานกลาง และ 4.5 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน ($\overline{X}$ =3.57, S.D.=0.70) อยู่ในระดับมาก โดยพบว่า การเรียนการสอนส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมาย ($\overline{X}$ =3.77, S.D.=0.84) บรรยากาศในการเรียนเป็นไปอย่างช่วยเหลือสนับสนุนให้มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.74, S.@.=0.93) การนำประสบการณ์มาปรับใช้ในการเรียนได้ทั้งด้านวิชาการและการปฏิบัติ ($\overline{X}$ =3.67, S.D.=0.79) ในขณะที่นักศึกษา

ระบุว่า การเรียนการสอนส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.49, S.D.=0.98) การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการเรียน ($\overline{X}$ =3.42, S.D.=0.95) และการมีโอกาสในการแบ่งปันหรือเล่าประสบการณ์ที่มีกับเพื่อนร่วมชั้น ($\overline{X}$ =3.34, S.D.=1.01) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

5. องค์ประกอบการวัดและประเมินผล รายด้าน และรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากในทุกประเด็นตามลำดับดังนี้ ควรมีการยืดหยุ่น หรืออนุญาตนำโครงการที่ผู้เรียนปฏิบัติอยู่ในสถานที่ทำงานมาปรับใช้ในการให้คะแนนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนได้ ($\overline{X}$ =4.03, S.D.=0.73) ควรมีระบบร่วมพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.01, S.D.=0.78) การวัดและประเมินผลควรมีการทดสอบเพื่อเก็บคะแนนระหว่างเรียน ($\overline{X}$ =3.97, S.D.=0.77) วิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ควรมีความหลากหลาย($\overline{X}$ =3.96, S.D.=0.78) การประเมินผลการเรียนรู้ช่วยให้กำหนดแผนการเรียนรู้สำหรับตนเองได้ ($\overline{X}$ =3.93, S.D.=0.73) การวัดผลการเรียนรู้ทำให้ทราบถึงพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของตน($\overline{X}$ =3.75, S.D.=0.83) การทราบถึงหลักเกณฑ์และวิธีการในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้($\overline{X}$ =3.56, S.D.=0.82) และความรู้สึกกังวลและตึงเครียดต่อระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.52, S.D.=1.18)

6. องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา รายด้าน และรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากในทุกองค์ประกอบตามลำดับดังนี้ 6.1 การบริการการศึกษา ($\overline{X}$ =3.87, S.D.=0.78) พบว่า นักศึกษาต้องการให้มีการช่วยเหลือโดยการยืดหยุ่นด้านเวลาเพื่อให้สามารถผ่อนชำระค่าลงทะเบียนหรือจัดสรรค่าใช้จ่ายในการศึกษา ($\overline{X}$ =3.98, S.D.=0.91) การใช้ประโยชน์จากเครือข่ายสังคม (social network) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียน ($\overline{X}$ =3.93, S.D.=0.93) ความต้องการได้รับคำปรึกษาเพื่อการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ($\overline{X}$ =3.76, S.D.=0.91) ระบบลงทะเบียนมีความสะดวก ($\overline{X}$ =3.74, S.D.=0.87) การใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์ (website) รับรู้ข้อมูล หรือประกาศต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ ($\overline{X}$ =3.72, S.D.=0.91) การจัดปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ช่วยให้เตรียมตัว และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ภายในมหาวิทยาลัยได้อย่างเหมาะสม ($\overline{X}$ =3.62, S.D.=0.90) อย่างไรก็ตามพบว่า การเข้ารับบริการจากระบบการให้คำปรึกษา เช่น การให้คำปรึกษาทางวิชาการ ($\overline{X}$ =3.36, S.D.=1.03) และมหาวิทยาลัยหรือสถาบันมีการประชาสัมพันธ์แหล่งทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนผู้เรียน ($\overline{X}$ =3.36,S.D.=1.07) อยู่ในระดับปานกลาง 6.2 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.64, S.D.=0.65) พบว่า นักศึกษามีความรู้สึกผูกพันและเป็น

ส่วนหนึ่งของสถาบัน ($\overline{X}$ =3.75, S.D.=0.86) สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนทัศนคติ และการเรียนรู้ระหว่างกันของนักศึกษา ($\overline{X}$ =3.70, S.D.=0.81) บรรยากาศในสถาบันมีความอบอุ่นและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.64, S.D.=0.94) การได้รับคำแนะนำในการรับบริการทางการศึกษาจากทางมหาวิทยาลัย/สถาบัน ($\overline{X}$ =3.60, S.D.=0.94) และ 6.3 สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.53, S.D.=0.72) พบว่า การนำความรู้ และทักษะจากการใช้คอมพิวเตอร์จากการเรียนไปใช้ปฏิบัติจริงในการทำงาน ($\overline{X}$ =3.76, S.D.=0.84) การใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ เช่น ห้องสมุด ศูนย์คอมพิวเตอร์ ฯลฯ จุดให้บริการอินเตอร์เน็ตภายในมหาวิทยาลัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.59, S.D.=0.95) อย่างไรก็ตามนักศึกษาระบุว่า สื่อการเรียนรู้ในชั้นเรียนมีความหลากหลายช่วยให้เข้าใจถึงเนื้อหารายละเอียดของวิชา ($\overline{X}$ =3.24, S.D.=1.07)

ตาราง 17 การเปรียบเทียบผลการวิจัยจากแบบสอบถามกับร่างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

ผลการวิเคราะห์การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนฯ จากสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาฯ	N 178		ร่างรูปแบบฯ
	$\overline{X}$	S.D.	
ค่าเฉลี่ยรายองค์ประกอบ			**องค์ประกอบ 6**
รายรวม			**รายรวม**
1. ปรัชญา			**1. ปรัชญา**
2. หลักการ/วัตถุประสงค์			**2. หลักการ/วัตถุประสงค์**
3. การจัดการเรียนรู้			**3. การจัดการเรียนรู้**
4. สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา			**4. สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา**
5. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน			**5. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน**
6. การวัดและประเมินผล			**6. การวัดและประเมินผล**
ค่าเฉลี่ยรายข้อของแต่ละองค์ประกอบ			
1. องค์ประกอบด้านปรัชญา	**3.69**	**0.54**	**การวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อสร้างความเข้าใจและสภาพของผู้เรียนนอกระบบโดยคำนึงถึงลักษณะของ นักศึกษา กศน.ที่เปลี่ยนผ่านสู่การศึกษาในระบบ**
1.1 พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน	3.9	0.84	พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน
1.2 การส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหาความรู้และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.74	0.61	เน้นเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหา ความรู้ และกำหนด การเรียนรู้ด้วยตนเอง
1.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนอย่างต่อเนื่องเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้	3.78	0.69	พัฒนาตนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้
1.4 การพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา	3.39	0.63	1. การสร้างความสมดุลระหว่างส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจทางทฤษฎี และส่งเสริมทักษะในการปฏิบัติ (สมดุลระหว่างทฤษฎีกับปฏิบัติ) โดยการวิเคราะห์ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่นอกระบบ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักปฏิบัติมากกว่ามีความรู้ในเชิงทฤษฎีโดยทาการเพิ่มเติม หรือช่วยเหลือเพื่อให้ผู้เรียนสามารถรับมือ และจัดการต่อสภาพปัญหาทางการเรียนที่กาลังประสบได้ 2. การพัฒนาส่งเสริมทักษะในการปฏิบัติ หรือ Skill developmentกล่าวคือ เป็นการเพิ่มทักษะเพื่อการนาความรู้ และประสบการณ์ที่มีนามาปรับใช้ได้ในปฏิบัติทั้งในลักษณะของการเป็นผู้ประกอบการ หรือผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการโดยเน้นการปฏิบัติเนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทางานจึงมีทักษะในการปฏิบัติค่อนข้างดี ดังนั้น การจัดการศึกษาจึง

ตาราง 17 (ต่อ)

ผลการวิเคราะห์การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนฯ จากสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาฯ	N 178		ร่างรูปแบบฯ
	$\overline{X}$	S.D.	
			ควรเป็นไปเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ
1.5 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต	3.54	0.76	นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะ สมกับบริบทชีวิต
1.6 ส่งเสริมการให้ความสำคัญในทักษะเพื่อการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม	3.79	0.77	เน้นทักษะในการสื่อสารและการทางานเป็นทีม
2. องค์ประกอบด้านหลักการ/วัตถุประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวสู่สภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ผ่านการเอื้ออานวยให้เกิดความยืดหยุ่นทางระเบียบปฏิบัติ : Flexible	**3.73**	**0.46**	**2. องค์ประกอบด้านหลักการ/วัตถุประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวสู่สภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ผ่านการเอื้ออานวยให้เกิดความยืดหยุ่นทางระเบียบปฏิบัติ : Flexible**
2.1 ยืดหยุ่น และส่งเสริมการปรับตัว และพัฒนาความเชื่อมั่นเพื่อปรับตัวเข้าสู่สิ่งแวดล้อมใหม่ๆ	3.57	0.86	ความช่วยเหลือในการปรับตัว
2.2 การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ	3.86	0.75	ปัญหาในการปรับตัว
2.3 การสร้างความเข้าใจในลักษณะของนศ.วัยผู้ใหญ่	3.41	0.69	2.3 การสร้างความเข้าใจในลักษณะของนศ.วัยผู้ใหญ่
2.4 ความวิตกกังวลในการเรียนระดับอุดมศึกษา	3.82	0.84	ความวิตกกังวล
2.5 เป้าหมายในการศึกษา	4.00	0.56	2.5 เป้าหมายในการศึกษา
3. องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ เน้นกระบวนการใช้ทักษะเชิงปฏิบัติและดึงประสบการณ์ของผู้เรียนมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างการเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสะดวกและเอื้ออานวยต่อระบบการเรียนรู้ของผู้เรียน : Facilitate	**3.72**	**0.53**	**3. องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ เน้นกระบวนการใช้ทักษะเชิงปฏิบัติและดึงประสบการณ์ของผู้เรียนมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างการเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสะดวกและเอื้ออานวยต่อระบบการเรียนรู้ของผู้เรียน : Facilitate**
3.1 ส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ	3.78	0.55	ความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ
3.2 ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง	3.67	0.53	เพิ่มสาระสำคัญในการส่งเสริมวิธีการเรียนเพื่อเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง
3.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน	3.57	0.7	ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน
3.4 การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	3.8	0.75	พัฒนากระบวนการเรียนรู้และสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
3.5 ให้ความสำคัญในการฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง	3.75	0.59	เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถในการคิดและนาความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง
4. องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา	**3.68**	**0.54**	**สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษาต้องดาเนินการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เปลี่ยนผ่านมาจากการศึกษานอกระบบ และสะดวกในโอกาสการ**

ตาราง 17 (ต่อ)

ผลการวิเคราะห์การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนฯ จากสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาฯ	N 178		ร่างรูปแบบฯ
	$\overline{X}$	S.D.	
			เข้าถึง : Openness to Learning Opportunities
4.1 สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต้องประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับประสบการณ์หรือลักษณะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่	3.53	0.72	สื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต้องประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ ที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับประสบการณ์หรือลักษณะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่
4.2 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ ต้องสร้างความรู้สึกไม่เป็นทางการและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถในการเรียนรู้	3.64	0.65	สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ ต้องสร้างความรู้สึกไม่เป็นทางการและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถในการเรียนรู้
4.3 การบริการการศึกษา ควรดำเนินการในลักษณะการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เรียนได้ทราบถึงบทบาท หน้าที่ในการให้คำแนะนำเพื่อรับบริการทางการศึกษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.87	0.78	การบริการการศึกษาควรดาเนินการในลักษณะการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เรียน ได้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ในการให้คำแนะนำเพื่อรับบริการทางการศึกษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนอกจากนี้อาจดาเนินการเพื่อเอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ซึ่งเป็นผู้มีภาระความรับผิดชอบมาก จึงอาจเกิดความตึงเครียดในการปรับบทบาทของตน โดยสร้างระบบการให้บริการที่เอื้อต่อธรรมชาติ และลักษณะเฉพาะของผู้เรียน
5. องค์ประกอบด้านผู้สอนและผู้เรียน แต่ละฝ่ายต่างมีส่วนร่วมในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และมีบทบาทในการให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างกัน : Reciprocal	**3.77**	**0.49**	**5. องค์ประกอบด้านผู้สอนและผู้เรียน**
5.1 บทบาทของผู้สอน : Encourage ส่งเสริมและอานวยความสะดวกในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง	3.68	0.58	5.1 บทบาทของผู้สอน : Encourage ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง
5.1.1 ส่งเสริม อำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง	3.59	0.8	5.1.1 ส่งเสริม อำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง (ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและนำศักยภาพที่มีมาใช้สร้างระบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตน ผู้สอนทาหน้าที่เป็นผู้ที่ให้คาแนะนาแนวทางแก่ผู้เรียนในการสร้างแนวความคิดของตนโดยไม่มีการบังคับหรือป้อนความรู้ความคิดจากผู้อื่นและส่งเสริมอานวย ความสะดวกด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้)
5.1.2 สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้ และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในกระบวนการเรียนรู้	3.67	0.62	5.1.2 สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้ และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในกระบวนการเรียนรู้ (โดยผู้สอน เป็นผู้ให้กาลังใจและแนะนาหรือส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ความคิดเพื่อวิเคราะห์ความต้องการ และรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้ของตนได้)
5.1.3 มอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้	3.78	0.61	5.1.3 มอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้ (โดยสร้างหรือเพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้เรียนในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และส่งเสริมการทางานเป็นทีม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง

ตาราง 17 (ต่อ)

ผลการวิเคราะห์การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนฯ จากสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาฯ	N 178		ร่างรูปแบบฯ
	$\overline{X}$	S.D.	
			ผู้เรียนในช่วงวัยต่างๆ อันเป็นการส่งเสริมความเข้าใจและตระหนัก ในความแตกต่าง และสร้างสมดุลจากการใช้ศักยภาพที่แตกต่างระหว่างบุคคลในกิจกรรมการเรียนรู้)
5.2 บทบาทของผู้เรียน : Capability (John Stephenson: 1992) เป็นการที่ผู้เรียนสามารถบูรณาการในเรื่องความรู้ ทักษะ การยอมรับนับถือในตนเอง และการมองคุณค่าต่างๆ	3.85	0.5	5.2 บทบาทของผู้เรียน : Capability เป็นการที่ ผู้เรียนสามารถบูรณาการในเรื่องความรู้ ทักษะ การยอมรับนับถือในตนเอง และการมองคุณค่าต่างๆ
5.2.1 ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติตนได้อย่างความเหมาะสมในกระบวนการเรียนรู้	3.88	0.54	5.2.1 ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติตนได้อย่างความเหมาะสมในกระบวนการเรียนรู้ (ในกระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนสามารถดาเนินการและปฏิบัติสิ่งต่างๆ อย่างมีความเหมาะสม)
5.2.2 ผู้เรียนให้เหตุผลหรือระบุถึงสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับตนเองได้	3.87	0.53	5.2.2 ผู้เรียนให้เหตุผลหรือระบุถึงสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับตนเองได้ (ผู้เรียนมีพัฒนาการเป็นไปตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพและสามารถคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ วิเคราะห์ และแก้ปัญหาบนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลในกระบวนการเรียนรู้ได้ ตลอดจนสามารถสร้างกลยุทธ์ในการเรียนรู้สาหรับตนเองซึ่งเป็นแนวคิดในลักษณะเฉพาะรายบุคคลเพื่อเรียนรู้ด้วยการนาตนเองบนหลักการความหลากหลายในการรับรู้ซึ่งมาจากประสบการณ์ของผู้เรียนและภายใต้ การควบคุมโดยตนเอง)
5.2.3 ใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.81	0.7	5.2.3 ใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ (โดยผู้เรียน มีความพร้อมในการเรียนรู้ที่เกิดจากพัฒนาการและเป็นไปตามบทบาททางสังคม และประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยเป็นส่วนสำคัญในการสร้างการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ผ่านนกระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนจะตระหนักถึงขีดความสามารถของตนเองซึ่งสะท้อนตามธรรมชาติ และขยายความรวมถึง การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม สะท้อนผ่านทางประสบการณ์ และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น)
5.2.4 เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์	3.86	0.58	5.2.4 เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์ (ทั้งในลักษณะแต่ละบุคคล และความสัมพันธ์กับผู้อื่นในสถานการณ์ทางสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงและหลากหลายโดยผู้เรียนต้องได้รับความรู้และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้และสามารถนาไปใช้ได้ทันที และได้รับ การพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาเพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต)
6. องค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผล ให้โอกาสในการมีส่วนร่วมการออกแบบระบบการวัดและประเมินผลให้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับศักยภาพในช่วงวัย และลักษณะของผู้เรียน	**3.72**	**0.54**	**การวัดและประเมินผล ให้โอกาสในการมีส่วนร่วมการออกแบบระบบการวัดและประเมินผลให้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับศักยภาพในช่วงวัย และลักษณะของผู้เรียนคำนึงถึงศักยภาพและการพัฒนาตามช่วงวัย**

ตาราง 18 การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

ลการวิเคราะห์การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาฯ	N 178		องค์ประกอบ	ร่างรูปแบบจากผลการวิจัย
	$\overline{X}$	S.D.		
าเฉลี่ยรายองค์ประกอบ จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย				
องค์ประกอบด้านหลักการ/วัตถุประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียน ามารถปรับตัวสู่สภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ผ่านการเอื้ออาหวยให้เกิด วามยืดหยุ่นทางระเบียบปฏิบัติ : Flexible	3.73	0.46	2. องค์ประกอบด้านหลักการ/วัตถุประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวสู่สภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ผ่านการเอื้ออาหวยให้เกิดความยืดหยุ่นทางระเบียบปฏิบัติ : Flexible	1. องค์ประกอบด้านหลักการ/วัตถุประสงค์
5 เป้าหมายในการศึกษา	4.00	0.56	2.5 เป้าหมายในการศึกษา	1.1 เป้าหมายในการศึกษา
2 การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ	3.86	0.75	การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ : ปัญหาในการปรับตัว	1.2 การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ
4 ความวิตกกังวลในการเรียนระดับอุดมศึกษา	3.82	0.84	ความวิตกกังวล	1.3 ความวิตกกังวลในการเรียนระดับอุดมศึกษา
1 ยืดหยุ่น และส่งเสริมการปรับตัว และพัฒนาความเชื่อมั่นเพื่อ รับตัวเข้าสู่สิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ	3.57	0.86	ความช่วยเหลือในการปรับตัว	1.4 ยืดหยุ่น และส่งเสริมการปรับตัว และพัฒนาความเชื่อมั่นเพื่อปรับตัวเข้าสู่สิ่งแวดล้อมให
3 การสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาวัยผู้ใหญ่	3.41	0.69	2.3 การสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาวัยผู้ใหญ่	1.5 การสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาวัยผู้ใหญ่
องค์ประกอบด้านปรัชญา	3.69	0.54	การวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อสร้างความเข้าใจและสภาพของผู้เรียนนอกระบบโดยคำนึงถึงลักษณะของ นักศึกษา กศน.ที่เปลี่ยนผ่านสู่การศึกษาในระบบ	2. องค์ประกอบด้านปรัชญา
1 พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน	3.90	0.84	พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน	2.1 พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน
6 ส่งเสริมการให้ความสำคัญในทักษะเพื่อการสื่อสารและการ ำงานเป็นทีม	3.79	0.77	1.6 ส่งเสริมการให้ความสำคัญในทักษะเพื่อการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม (เน้นทักษะในการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม)	2.2 มุ่งเน้น (ให้ความสำคัญ) ด้านทักษะในการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม
3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนอย่างต่อเนื่องเพื่อการเรียนรู้ตลอด วิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้	3.78	0.69	ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนอย่างต่อเนื่องเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้	2.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

ารางที่ 18 (ต่อ)

ลการวิเคราะห์การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากสภาพปัญหา และความต้องการของนักศึกษาฯ	N 178 $\overline{X}$	S.D.	องค์ประกอบ	ร่างรูปแบบจากผลการวิจัย
าเฉลี่ยรายองค์ประกอบ จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย				
2 การส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหาความรู้และาหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.74	0.61	เน้นเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหา ความรู้และกำหนด การเรียนรู้ด้วยตนเอง	2.4 ส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
5 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต	3.54	0.76	นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะ สมกับบริบทชีวิต	2.5 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทชีวิตของผู้เรียน
4 การพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา	3.39	0.63	1. <u>การสร้างความสมดุลระหว่างส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางทฤษฎี และส่งเสริมทักษะในการปฏิบัติ</u> (สมดุลระหว่างทฤษฎีกับปฏิบัติ)โดยการวิเคราะห์ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่นอกระบบ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักปฏิบัติมากกว่ามีความรู้ในเชิงทฤษฎี โดยทาการเพิ่มเติม หรือช่วยเหลือเพื่อให้ผู้เรียนสามารถรับมือ และจัดการต่อสภาพปัญหาทางการเรียนที่กาลังประสบได้ 2. <u>การพัฒนาส่งเสริมทักษะในการปฏิบัติ หรือ Skill development</u> (เป็นการเพิ่มทักษะเพื่อการนาความรู้ และประสบการณ์ที่มีนามาปรับใช้ได้ในปฏิบัติโดยเน้นการปฏิบัติเนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทางานจึงมีทักษะในการปฏิบัติค่อนข้างดี ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงควรเป็นไปเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ)	2.6 สร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจทางทฤษฎีและส่งเสริมทักษะเชิงการ(การนำความรู้และประสบการณ์ที่มีมาใช้)

ารางที่ 18 (ต่อ)

องค์ประกอบด้านผู้สอนและผู้เรียน แต่ละฝ่ายต่างมีส่วนร่วมในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และมีบทบาทในการให้ข้อมูลย้อนกลับะหว่างกัน : Reciprocal	3.77	0.49	5. องค์ประกอบด้านผู้สอนและผู้เรียน	3. องค์ประกอบด้านผู้สอนและผู้เรียน
2 บทบาทของผู้เรียน : Capability (John Stephenson: 1992) เป็นารที่ผู้เรียนสามารถบูรณาการในเรื่องความรู้ ทักษะ การยอมรับนับ	3.85	0.5	5.2 บทบาทของผู้เรียน : Capability	3.1 บทบาทของผู้เรียน : Capability

ลการวิเคราะห์การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาฯ	N 178 $\overline{X}$	S.D.	องค์ประกอบ	ร่างรูปแบบจากผลการวิจัย
าเฉลี่ยรายองค์ประกอบ จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย				
2.1 ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติตนได้อย่างความหมาะสมในกระบวนการเรียนรู้	3.88	0.54	5.2.1 ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติตนได้อย่างความเหมาะสมในกระบวนการเรียนรู้	3.1.1 ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมในกระบวนการเรียนรู้
2.2 ผู้เรียนให้เหตุผลหรือระบุถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตนเองได้	3.87	0.53	5.2.2 ผู้เรียนให้เหตุผลหรือระบุถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตนเองได้	3.1.2 ให้เหตุผลหรือระบุสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับตนเอง
2.4 เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์	3.86	0.58	5.2.4 เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์	3.1.3 เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์
2.3 ใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.81	0.7	5.2.3 ใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.1.4 ใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ
1 บทบาทของผู้สอน : Encourage ส่งเสริมและอานวยความสะดวกนการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง	3.68	0.58	5.1 บทบาทของผู้สอน : Encourage ส่งเสริมและอานวยความสะดวกในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง	3.2 บทบาทของผู้สอน : Encourage
1.3 มอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้	3.78	0.61	5.1.3 มอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้	3.2.1 มอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้
1.2 สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการวินิจฉัยความต้องการียนร้ และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนใน	3.67	0.62	5.1.2 สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้ และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในกระบวนการเรียนรู้	3.2.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวิ ามต้องการเรียนรู้และแนะนำแนวทางผู้เรียนตระหนักในศักยภาพในการเรียนรู้
ราง 18 (ต่อ)				
1.1 ส่งเสริม อำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยนเองแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง	3.59	0.8	5.1.1 ส่งเสริม อำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและนาศักยภาพที่มีมาใช้สร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตน	3.2.3 อำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยส่งเสริมให้รู้จักตนเองศักยภาพที่มีมาใช้สร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตน
องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ เน้นกระบวนการใช้ทักษะเชิงปฏิบัติและดึงประสบการณ์ของผู้เรียนมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างการียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสะดวกและเอื้ออานวยต่อระบบการเรียนรู้ องผู้เรียน : Facilitate	3.72	0.53	3. องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ เน้นกระบวนการใช้ทักษะเชิงปฏิบัติและดึงประสบการณ์ของผู้เรียนมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างการเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสะดวกและเอื้ออานวย	4. องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้

ลการวิเคราะห์การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาฯ	N 178 $\overline{X}$	S.D.	องค์ประกอบ	ร่างรูปแบบจากผลการวิจัย
าเฉลี่ยรายองค์ประกอบ จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย				
.1 ส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ	3.78	0.55	ความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ	4.1 ส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ
.4 การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	3.80	0.75	พัฒนาการเรียนรู้และสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.2 พัฒนาการเรียนรู้และสร้างศักยภาพทางการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
.5 ให้ความสำคัญในการฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง	3.75	0.59	เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถในการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง	4.3 ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถในการคิดและสามารถนำควประยุกต์ใช้ได้จริง
.2 ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง	3.67	0.53	ส่งเสริมวิธีการเรียนเพื่อเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง	4.4 ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง
.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน	3.57	0.7	ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน	4.5 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน
องค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผล ให้โอกาสในการมีส่วนวมการออกแบบระบบการวัดและประเมินผลให้มีความหลากหลายละเหมาะสมกับศักยภาพในช่วงวัย และลักษณะของผู้เรียน	3.72	0.54	การวัดและประเมินผล ให้โอกาสในการมีส่วนร่วมการออกแบบระบบการวัดและประเมินผลให้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับศักยภาพในช่วงวัย และลักษณะของผู้เรียนคำนึงถึงศักยภาพและการพัฒนาตามช่วงวัย	5. องค์ประกอบด้านการวัดและประเมินผล
ราง 18 (ต่อ) สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา	3.68	0.54	สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษาต้องดาเนินการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เปลี่ยนผ่านมาจากการศึกษานอกระบบและสะดวกในโอกาสการเข้าถึง : Openness to Learning Opportunities	6. องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา
.3 การบริการการศึกษา ควรดำเนินการในลักษณะการระชาสัมพันธ์ให้ผู้เรียนได้ทราบถึงบทบาท หน้าที่ในการให้คาแนะ	3.87	0.78	การบริการการศึกษาควรดาเนินการในลักษณะการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เรียน ได้ทราบถึงบทบาท	6.1 การบริการการศึกษา (อาจดาเนินการเพื่อเอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ซึ่งเป็นผู้มีภาระรับผิดชอบมาก จึงอาจเกิดความตึงเครียดในการปรับบทบาทของตน โดยสร้างระบบการให้บ

การศึกษาจากหนวยงานที่เกี่ยวของ

ลการวิเคราะห์การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาฯ	N 178 $\overline{X}$	S.D.	องค์ประกอบ	ร่างรูปแบบจากผลการวิจัย
าเฉลี่ยรายองค์ประกอบ จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย				
.2 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้	3.64	0.65	สภาพแวดล้อมการเรียนรู้	6.2 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (ควรเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ ต้องสร้างความ เป็นทางการและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถในการเรียนรู้
.1 สื่อและแหล่งการเรียนรู้	3.53	0.72	สื่อและแหล่งการเรียนรู้	6.3 สื่อและแหล่งการเรียนรู้ (ที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต้องประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ ที่มี หลากหลายและเหมาะสมกับประสบการณ์หรือลักษณะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่)
าเฉลี่ยรายข้อตามองค์ประกอบ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย	$\overline{X}$	S.D.		
. องค์ประกอบด้านหลักการ/วัตถุประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียน ามารถปรับตัวสู่สภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ผ่านการเอื้ออานวยให้เกิด วามยืดหยุ่นทางระเบียบปฏิบัติ : Flexible	3.73	0.46	2. องค์ประกอบด้านหลักการ/วัตถุประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวสู่สภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ผ่านการเอื้ออานวยให้เกิดความยืดหยุ่นทางระเบียบปฏิบัติ : Flexible	1. องค์ประกอบด้านหลักการ/วัตถุประสงค์
.5 เป้าหมายในการศึกษา	4.00	0.56	2.5 เป้าหมายในการศึกษา	1.1 เป้าหมายในการศึกษา พบว่า นักศึกษ
รงจูงใจสำคัญในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในประเด็น	4.09	0.56	กลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากกลุ่มผู้เรียนวัยอุดมศึกษาทั่วไป	แรงจูงใจสำคัญที่มีผลต่อการเข้าศึกษาต่อ ศึกษา
ตาราง 18 (ต่อ) ใด				
ตองการมวุฒทางการศึกษาที่สูงขึ้น	4.33	0.78		1.1.1 เพื่อวุฒิทางการศึกษาที่สูงขึ้น
ต้องการยกระดับการศึกษาให้สูงขึ้น	4.31	0.77		1.1.2 เพื่อยกระดับการศึกษาให้สูงขึ้น
ต้องการพัฒนาตนเองด้านความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะ างการทางาน	4.23	0.83		1.1.3 เพื่อการพัฒนาตนเองด้านความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะทางการทำงาน
ต้องการพัฒนาวิธีการทางานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	4.21	0.78		1.1.4 เพื่อพัฒนาวิธีการทางานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
ตองการหางานทดขน	4.16	0.88		1.1.6 เพื่อโอกาสทางการงานดขน
ต้องการช่วยเหลือครอบครัวให้มากขึ้น	4.11	0.93		1.1.7 เพื่อช่วยเหลือครอบครัวให้มากขึ้น
ต้องการมีความรู้ และทักษะเพื่อการสร้างอาชีพอิสระ	4.10	0.93		1.1.8 เพื่อความรู้ และทักษะในการสร้างอาชีพอิส
ต้องการใช้เวลาที่มีให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด	4.09	0.92		1.1.9 เพื่อใช้เวลาว่างที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุด
เพื่อโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น	4.07	0.94		1.1.10 เพื่อโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น
ต้องการการยอมรับจากคนรอบข้าง	4.03	0.85		1.1.11 เพื่อการยอมรับของคนรอบข้าง

183

ลการวิเคราะห์การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาฯ	N 178 $\overline{X}$	S.D.	องค์ประกอบ	ร่างรูปแบบจากผลการวิจัย
าเฉลี่ยรายองค์ประกอบ จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย				
เข้าศึกษาต่อตามที่เพื่อนหรือคนรู้จักชักชวน	3.28	1.31		1.1.12 เข้าศึกษาต่อตามที่เพื่อนหรือคนรู้จักชักชวน
านนำความรู้ ทักษะที่ได้รับจากการเรียนระดับอุดมศึกษาในเรื่องอไปนี้	**3.89**	**0.72**		**ความต้องการนำความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์ในประเด็นต่อไปนี้**
สร้างความมั่นใจในการทำงานให้มากขึ้น	3.93	0.83		1. เพื่อสร้างความมั่นใจในการทำงานให้มากขึ้น
ความรู้และทักษะที่ได้รับทำให้มั่นใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในการางาน	3.90	0.88		2. ความรู้และทักษะที่ได้รับสร้างความมั่นใจในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในการทำงาน
แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน	3.89	0.87		3. แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน
นำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการทำงาน	3.88	0.83		4. นำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการทำงาน
ความรู้และทักษะที่ได้รับนำไปใช้เพื่อคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาทั้งการทำงานและการดำเนินชีวิต	3.88	0.86		5. เพื่อนำไปใช้คิดวิเคราะห์แก้ปัญหาในก ะการดำเนินชีวิต
ราง 18 (ต่อ) ร์การทำงานในรูปแบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าม	3.87	0.81		6. เพื่อพัฒนาวิธีการทำงานในรูปแบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น
สามารถคิดและวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น	3.85	0.84		7. สามารถคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น
.2 การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ	**3.86**	**0.75**	**การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ : ปัญหาในการปรับตัว**	**1.2 การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ**
				อุดมศึกษา ดังนั้นการ
				เรียนการสอนตองชวยเหผูเรียนสามารถบรบตวเหเ ระเบยบภายเตสภาพแวดล้อมใหม่ๆ ที่
				จากระบบการศึกษารูปแบบเดิมของผู้เรียน (อธิบายโ ารเปลี่ยนผ่าน)
วามรู้สึกมีภาระเพิ่มมากขึ้นเมื่อศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา	3.80	0.93		
.4 ความวิตกกังวลในการเรียนระดับอุดมศึกษา	**3.82**	**0.84**	**ความวิตกกังวล**	**1.3 ลดความวิตกกังวลในการเรียน**
วามวิตกกังวลเป็นอย่างมากในการเรียนระดับอุดมศึกษา	3.82	0.84		ผู้เรียนมีความวิตกกังวลค่อนข้างมากในการเข้าเรียนต่อระดับอุดมศึกษา (อธิบายตามหลักการเปลี่ยน งานวิจัย)
.1 ยืดหยุ่น และส่งเสริมการปรับตัว และพัฒนาความเชื่อมั่นเพื่อรับตัวเข้าสู่สิ่งแวดล้อมใหม่ๆ	**3.57**	**0.86**	**ความช่วยเหลือในการปรับตัว**	**1.4 ยืดหยุ่นและส่งเสริมในการปรับตัวเพื่อความเชื่อมั่นภายใต้สิ่งแวดล้อมใหม่**
ารเรียนในระดับอุดมศึกษามีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับลักษณะการ	3.58	0.93		การเรียนควรมีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับลักษณะการดำเนินชีวิตของผู้เรียน และให้ความสำคัญต่อ

ลการวิเคราะห์การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากสภาพ	N 178		องค์ประกอบ	ร่างรูปแบบจากผลการวิจัย
ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาฯ	$\overline{X}$	S.D.		
าเฉลี่ยรายองค์ประกอบ จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย				
ารางที่ 18 (ต่อ) าษาให้ความสำคัญต่อความแตกต่างทาง	3.55	0.97		แตกต่างทางความสามารถของผู้เรียน
.3 การสร้างความเข้าใจในลักษณะของนศ.วัยผู้ใหญ่	**3.41**	**0.69**	**2.3 การสร้างความเข้าใจในลักษณะของนศ.วัยผู้ใหญ่**	**1.5 การสร้างความเข้าในลักษณะของนักศึกษาที่มาจาก กศน. ซึ่งเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึก** มุ่งขจัดความไม่พร้อมทางวิชาการของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนได้ระบุว่า ตนมีปัญหาและอุปสรรค เรียนในประเด็นต่อไปนี้ (ตามลำดับมากไปน้อย)
17) ปัญหาและอุปสรรคต่อการเรียนของท่านในเรื่องต่อไปนี้มาก อ้อยเพียงใด	**3.50**	**0.59**	**สรุปสภาพปัญหาเพื่อสร้างความเข้าใจต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน. ซึ่งส่วนใหญ่**	
นฐานความรูเมเพียงพอตอการเรียนระดบอุดมศกษา	3.93	0.94		1. พนฐานความรูเมเพยงพอตอการเรยนระดบอุดมศก
ธีการสอบวัดผลการเรียน	3.88	0.8		2. วิธีการสอบวัดผลการเรียนรู้ที่ต่างไปจากเดิม
17.8) ปัญหาด้านพื้นฐานความรู้และทักษะทางด้านวิชาการในวิชา อไปนี้	**3.82**	**0.72**		3. ปัญหาด้านความรู้พื้นฐานและทักษะทางวิชาการในวิ อังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์และการคำ วิชาที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ และวิชาวิทยาศาสตร์
วิชาภาษาอังกฤษ	4.02	0.86		
วิชาคณิตศาสตร์และการคำนวณ	3.87	0.93		
วิชาที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.70	0.89		
วิชาวิทยาศาสตร์	3.68	0.95		
ารบริหารจัดการเวลา	3.81	0.87		4. การบริหารจัดการเวลา
วามสามารถในการคิดวิเคราะห์	3.79	0.8		5. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์
ัญหาทางด้านการเงิน	3.61	1.1		6. ปัญหาทางการเงิน
ารเรียนไม่ทันเพื่อน	3.56	0.92		7. การเรียนไม่ทันเพื่อน
17.4) ปัญหาจากความรู้สึกที่มีต่อตนเองในเรื่องต่อไปนี้มากน้อย พียงใด	**3.55**	**0.89**		8. ความรู้สึกที่มีผู้เรียนมีต่อตนเองในเรื่องความเครียดจากการปรับตัว ความเชื่อมั่นในความสามา ตนเอง และความกล้าแสดงออก
ความเครียดจากการปรับตัว	3.60	1.14		

185

ลการวิเคราะห์การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาฯ	N 178 $\overline{X}$	S.D.	องค์ประกอบ	ร่างรูป	กผลการวิจัย
กอบ จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย					
ารางที่ 18 (ต่อ) ข้าแสดงออก	3.58	0.97			
ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง	3.47	1.04			
วามสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน	3.52	0.91		9. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน	
วามไม่มั่นใจที่จะซักถามเมื่อเกิดความสงสัยในสิ่งที่ได้เรียน	3.52	1.02		10. ขาดความมั่นใจในการซักถามเมื่อเกิดความสงสัย	
18.) สาเหตุใดเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ท่านขาดเรียน	**3.31**	**0.93**		5. การขาดเรียนมาจากสาเหตุจากการประกอบอาชีพ	
สงที่ได้เรียนไม่ตรงและไม่ตอบสนองต่อความต้องการของท่าน	3.33	1.18			
การไม่สามารถในการปรับตัว	3.29	1.18			
ความเบื่อหน่ายจากการไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน	3.16	1.24			
การเรียนไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ แต่แรก	3.13	1.14			
				ข้อสังเกตที่ต่างไปจากงานวิจัยอื่น	
ารสนับสนุนจากที่ทำงาน	3.40	1.23		1. การสนับสนุนจากที่งาน	
ะยะเวลาที่ต้องศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย	3.02	1.18		2. ระยะเวลาที่ต้องศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย	
ัญหาจากครอบครัว	2.84	1.25		3. ปัญหาครอบครัวที่มีผลกระทบต่อการศึกษา	
ัญหาด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น	2.79	1.28		4. ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น	
. องค์ประกอบด้านปรัชญา	**3.69**	**0.54**	**การวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อสร้างความเข้าใจและสภาพของผู้เรียนนอกระบบโดยคำนึงถึงลักษณะของ นักศึกษา กศน.ที่เปลี่ยนผ่านสู่การศึกษาในระบบ**	**5. องค์ประกอบปรัชญา**	
.1 พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน	**3.90**	**0.84**	**พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน**	**5.1 พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน**	
ารศึกษาในระดับอุดมศึกษาช่วยให้มีความเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น	3.90	0.84	ส่งเสริมคุณลักษณะเชิงบวกของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ให้สามารถพัฒนาและนำประสบการณ์ที่มีมาปรับใช้ในการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	- ส่งเสริมคุณลักษณะเชิงบวกของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่	

186

ลการวิเคราะห์การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากสภาพ	N 178		องค์ประกอบ	ร่างรู	เลการวิจัย
ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาฯ	$\overline{X}$	S.D.			
ราง 18 (ต่อ) กอบ จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย					
6 สงเสรมการเหความสำคัญในทักษะเพื่อการสื่อสารและการ างานเป็นทีม	**3.79**	**0.77**	**เน้นทักษะในการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม**	**5.2 มุ่งเน้น (ให้ความสำคัญ) ด้านทักษะในการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม**	
ามารถกำหนดแผนการทำงานและร่วมรับผิดชอบการทำงานกลุ่มได้	3.79	0.77	ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างผู้เรียน	- ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์	
ามารถวิเคราะห์ใช้ความรู้จากหลักการ ทฤษฎี และกระบวนการต่างๆ นสาขาวิชาที่ศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง	3.83	0.82	วิเคราะห์ใช้ความรู้จากหลักการ ทฤษฎี และกระบวนการต่างๆ ในสาขาวิชาที่ศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง	- ส่งเสริมให้ผู้เรียนกำหนดและมีทักษะในการสร้างความต่อเนื่อง ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และสร้าง	ะกับบริบทชีวิตของเพื่อนำไปใช้ไ ารวิธีการที่จะเรียนรู้และแสวงหาค ได้ด้วยตนเอง
ารวางแผนในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา	3.73	0.83	ส่งเสริมความมุ่งมั่นในการสร้างโอกาสที่ดีทางสังคมและการมีอาชีพการงานที่ดีกว่าเดิม	- มุ่งมั่นในการสร้างโอกาสที่ดีทางสังคมและการมีอาชีพการงานที่ดีด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิต	
2 การส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้ แสวงหาความรู้และ ำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	**3.74**	**0.61**	**เน้นเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหา ความรู้และกำหนด การเรียนรู้ด้วยตนเอง**	**5.4 ส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง**	
อกาสความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพภายหลังสำเร็จการศึกษา	4.03	0.77	เสริมศักยภาพและพัฒนาด้านการคิดการแสวงหาความรู้จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง	- เสริมศักยภาพและพัฒนาด้านการคิด การแสวงหาความรู้จากการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนา และความก้าวหน้าของผู้เรียน	
และเข้าใจในปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำลังศึกษา	3.70	0.84	การแสวงหาความรู้ความเข้าใจที่จำเป็นหรือเอื้อต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษา	- แสวงหาความรู้และสร้างความเข้าใจที่จำเป็นต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษา	
ข้าใจในรายละเอียดของหลักสูตรและประสบการณ์ทางวิชาการและ ชาชีพที่จะได้รับในหลักสูตรที่เข้าศึกษาต่อ	3.62	0.8	การกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (เข้าใจในสิ่งที่จะได้รับจากการศึกษาต่อ)	- กำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากความเข้าใจต่อสิ่งที่จะได้รับจากการศึกษา	
ารศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเป็นไปตามที่คิดหรือคาดหวังไว้ตั้งแต่ก่อนข้าเรียน	3.61	0.9	ผู้เรียนมีทักษะเชิงปฏิบัติมากกว่าเชิงวิชาการ	-	
5 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต	**3.54**	**0.76**	**นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะ สมกับบริบทชีวิต**	**5.5 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทชีวิตของผู้เรียน**	
านนำความรู้และประสบการณ์ที่เรียนไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้	3.98	0.82	สร้างและส่งเสริมการเชื่อมต่อระหว่างโลกของการเรียน (การศึกษา) สู่โลกแห่งการทำงาน	- เชื่อมต่อระหว่างโลกของการเรียน (การศึกษา) สู่โลกแห่งการทำงาน	

ารางที่ 18 (ต่อ)

ลการวิเคราะห์การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาฯ	N 178 $\overline{X}$	S.D.	องค์ประกอบ	ร่างรูปแบบจากผลการวิจัย
าเฉลี่ยรายองค์ประกอบ จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย				
านมีความรู้พื้นฐานจาก กศน.ที่เพียงพอต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษา	3.09	1.11	ผู้เรียนเป็นผู้ใหญ่วัยทำงานซึ่งส่วนใหญ่มีวุฒิภาวะและประสบการณ์ ดังนั้นการเข้าสู่การศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เพื่อเข้าสู่อาชีพที่ตรงต่อความต้องการจำเป็นต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับความรู้และทักษะใหม่ๆ	- ส่วนใหญ่มีวุฒิภาวะและประสบการณ์แต่ขาดความรู้พื้นฐานที่เพียงพอต่อการเรียนระดับอุดม ดังนั้นจึงต้องพัฒนาการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนปรับตัวเข้ากับความรู้และทักษะใหม่ๆ
4 การพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา	**3.39**	**0.63**	**1. การสร้างความสมดุลระหว่างส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางทฤษฎี และส่งเสริมทักษะในการปฏิบัติ (สมดุลระหว่างทฤษฎีกับปฏิบัติ)** โดยการวิเคราะห์ผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่นอกระบบ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักปฏิบัติมากกว่ามีความรู้ในเชิงทฤษฎีโดยทาการเพิ่มเติม หรือช่วยเหลือเพื่อให้ผู้เรียนสามารถรับมือ และจัดการต่อสภาพปัญหาทางการเรียนที่กาลังประสบได้ **2. <u>การพัฒนาส่งเสริมทักษะในการปฏิบัติ หรือ Skill development</u>กล่าวคือ เป็นการเพิ่มทักษะเพื่อการนาความรู้ และประสบการณ์ที่มีนามาปรับใช้ได้ในปฏิบัติโดยเน้นการปฏิบัติเนื่องจากผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทางานจึงมีทักษะในการปฏิบัติค่อนข้างดี ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงควรเป็นไปเพื่อตอบสนองต่อความต้องการ**	**5.6 สร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจทางทฤษฎีและส่งเสริมทักษะเชิงการปฏิ (การนำความรู้และประสบการณ์ที่มีมาใช้)** - ส่งเสริมความรู้และทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ที่มีความเชื่อมโยงกับการทำงานและการศึกษ การใช้อินเตอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ - พัฒนาความรู้และทักษะเชิงตัวเลขที่เป็นพื้นฐานสำคัญต่อการเรียนรู้
านมีความรู้ และทักษะในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	**3.51**	**0.78**		
ความสามารถในการจัดเก็บข้อมูล	**3.68**	**0.97**		
การจัดเก็บข้อมูลใน file folder	3.68	0.97		
ความสามารถในการใช้งานอุปกรณ์พื้นฐาน	3.61	0.93		
สามารถใช้งานในอุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเช่นการพิมพ์เอกสาร	3.61	0.93		
rint) การใช้อุปกรณ์สำรองข้อมูล				

ตาราง 18 (ต่อ)

ความคิดเห็นของนักศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากสภาพปัญหา และความต้องการของนักศึกษาฯ	N 178 $\overline{X}$	S.D.	องค์ประกอบ	ร่างรูปแบบจากผลการวิจัย
าเฉลี่ยรายองค์ประกอบ จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย				
การใช้อินเตอร์เน็ต	**3.56**	**0.85**		
สามารถเชงานจดหมายอเลกทรอนกส (อเมล)	3.56	0.98		
วิธีการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลออนไลน์ต่างๆ จากอินเตอร์เน็ต เช่น THAILIS	3.46	0.95		
โปรแกรมชุดสำนักงาน	**3.17**	**0.76**		
โปรแกรมการจัดทำเอกสาร เช่น word	3.61	0.92		
โปรแกรมนำเสนอ เช่น พาวเวอร์พอยต์	3.34	0.96		
โปรแกรมตารางคำนวณ เช่น excel	3.34	0.92		
โปรแกรมการจัดทำฐานข้อมูล เช่น ms access	2.4	1.06		
านมีความรู้ด้านทักษะเชิงตัวเลขต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	**3.28**	**0.68**		
การใช้กราฟ แผนภูมิเพื่อนาเสนอข้อมูล	3.4	0.88		
การใช้ความน่าจะเป็นในการช่วยตัดสินใจและแก้ปัญหา	3.39	0.93		
การนำเสนอข้อมูลแบบตาราง	3.37	0.80		
การอ่านข้อมูลจากตาราง	3.37	0.81		
การอ่านข้อมูลจากกราฟ แผนภูมิ	3.36	0.78		
ระบบหน่วยวัดต่างๆ เช่น ความยาว ระยะทาง น้ำหนัก พื้นที่ ความจุ	3.21	0.86		
การคิดทศนิยมและเศษส่วน	3.16	0.86		
การคิดอัตราส่วน สัดส่วน ร้อยละ	3.13	0.83		
การวิเคราะห์ตัวเลข	3.1	0.88		
. องค์ประกอบด้านผู้สอนและผู้เรียน แต่ละฝ่ายต่างมีส่วนร่วมในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และมีบทบาทในการให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างกัน : Reciprocal	**3.77**	**0.49**	**5. องค์ประกอบด้านผู้สอนและผู้เรียน**	**2. องค์ประกอบด้านผู้สอนและผู้เรียน**
.2 บทบาทของผู้เรียน : Capability (John Stephenson: 1992) เป็นการที่ผู้เรียนสามารถบูรณาการในเรื่องความรู้ ทักษะ การยอมรับนับ	**3.85**	**0.5**	**5.2 บทบาทของผู้เรียน : Capability**	**2.1 บทบาทของผู้เรียน : Capability**

ราง 18 (ต่อ)

ลการวเคราะหการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาฯ	N 178 $\overline{X}$	S.D.	องค์ประกอบ	ร่างรูปแบบจากผลการวิจัย
าเฉลี่ยรายองค์ประกอบ จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย				
อในตนเอง และการมองคุณค่าต่าง ๆ				
2.1 ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติตนได้อย่างความเหมาะสมในกระบวนการเรียนรู้	**3.88**	**0.54**	**5.2.1 ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติตนได้อย่างความเหมาะสมในกระบวนการเรียนรู้**	**2.1.1 ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมในกระบวนการเรียนรู้**
ต้องการ) กำหนดและพัฒนาแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเองได้	4.02	0.72	ผู้เรียนสามารถกำหนดออกแบบและพัฒนาแผนการเรียนรู้ส่วนบุคคลให้เหมาะสมกับหลักสูตรและการประเมินผล	- ออกแบบและพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง
ปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นเป็นอย่างดี	3.80	0.88	ผู้สามารถนาวิธีคิดที่เปิดกว้างเพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ความคิดของตนเองได้	- เพิ่มมูลค่าจากการสร้างวิธีคิดจากการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน (สร้างแนวคิดจากการแลกเปลี่ยนเรีย เพื่อนร่วมชั้น)
วามสามารถรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนตามบทบาท หน้าที่ และวามสัมพันธ์กับผู้อื่นได้	3.74	0.79	ผู้เรียนต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนตามบทบาทหน้าที่ และความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นๆ	- รับผิดชอบการเรียนรู้ตามบทบาทและหน้าที่
ามารถวิเคราะห์ และนำความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองมาระยุกต์ใช้	3.65	0.81	ผู้เรียนต้องใช้ลักษณะความเป็นอิสระในการวิเคราะห์และนำความสามารถในการนาตนเองมาประยุกต์ใช้เพิ่มมากขึ้น	- วิเคราะห์และนำความสามารถในการนำตนเองมาประยุกต์ใช้เพิ่มมากขึ้น (ตามลักษณะความเป็น ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่)
2.2 ผู้เรียนให้เหตุผลหรือระบุถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตนเองได้	**3.87**	**0.53**	**5.2.2 ผู้เรียนให้เหตุผลหรือระบุถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตนเองได้**	**2.1.2 ให้เหตุผลหรือระบุสิ่งต่าง ๆ เกี่ยวก**
านต้องการใช้ประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์เพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่หมาะกับตนเอง	3.93	0.73	ทำการออกแบบจากประสบการณ์การเรียนรู้ในลักษณะของการเป็นผู้สร้างความรู้ไม่ใช้เป็นเพียงผู้รับความรู้ (Hase)	- ออกแบบการเรียนรู้โดยนำประสบการณ์มาปรับประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับตน
านสามารถระบุถึงสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้ได้	3.84	0.73	ผู้เรียนสามารถระบุ หรือกำหนดว่าอะไรเป็นสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้ (Hase)	- สามารถระบุสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้
านสามารถนำตนเองสู่การเรียนรู้ และนาประสบการณ์ที่ตนมีมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ	3.79	0.71	สามารถสร้างกลยุทธ์ในการเรียนรู้สำหรับตนเองซึ่งเป็นแนวคิดในลักษณะเฉพาะรายบุคคลเพื่อเรียนรู้ด้วยการนำตนเองบนหลักการความหลากหลายในการรับรู้ซึ่งมาจากประสบการณ์ของผู้เรียนและภายใต้การควบคุมโดยตนเอง	- นำตนเองสู่การเรียนรู้ /- นำประสบการณ์ที่มีมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ

ราง 18 (ต่อ)

ลการวิเคราะห์การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาฯ	N 178 $\overline{X}$	S.D.	องค์ประกอบ	ร่างรูปแบบจากผลการวิจัย
าเฉลี่ยรายองค์ประกอบ จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย				
านสามารถคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ วิเคราะห์ และแก้ปัญหาบนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลในกระบวนการเรียนรู้ได้	3.78	0.8	ผู้เรียนมีพัฒนาการเป็นไปตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพและสามารถคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ วิเคราะห์ และแก้ปัญหาบนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลในกระบวนการเรียนรู้ได้	- สามารถคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์และแก้ปัญหาบนพื้นฐานความเป็นเหตุเป็นผล
2.4 เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์	**3.86**	**0.58**	**5.2.4 เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์**	**2.1.3 เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์**
าความรู้ และทักษะในการแสวงหาความรู้และนำไปใช้ได้ในสถานการณ์ริง	3.88	0.79	ผู้เรียนต้องได้รับความรู้และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้และสามารถนาไปใช้ได้ทันที	- นำความรู้และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ไปใช้
ช้ประสบการณ์ที่มีในการเรียนรู้มากกว่าการรับการถ่ายทอดความรู้	3.87	0.79	มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นไปที่ประสบการณ์ของผู้ใหญ่มากกว่าการให้ความสำคัญเพียงเทคนิคการสอนที่เป็นการส่งผ่านความรู้	- มีส่วนร่วมในการเรียนรู้โดยนำประสบการณ์ของผู้เรียนมาใช้เกิดประโยชน์
วามสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อศึกษาแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่อง	3.83	0.77	ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาเพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต	- พัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เพียงพอต่อการนำไปใช้ได้ในสถานกา อย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
2.3 ใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ	**3.81**	**0.7**	**5.2.3 ใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ**	**2.1.4 ใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ**
ระสบการณ์ต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยมีส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้ของาน	3.92	0.76	ประสบการณ์ในมหาวิทยาลัยเป็นส่วนสำคัญในการสร้างการเรียนรู้ของผู้ใหญ่	- ประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยสู่การเรียนรู้ของผู้ใหญ่
ารใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของท่าน	3.79	0.83	ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ที่เกิดจากพัฒนาการและเป็นไปตามบทบาททางสังคม	- นำความพร้อมทางการเรียนรู้มาพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน
านมีความมั่นใจในการติดต่อสื่อสารในด้านการเรียนกับผู้อื่น	3.72	0.84	ในกระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนจะตระหนักถึงขีดความสามารถของตนเองซึ่งสะท้อนตามธรรมชาติ และรวมถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม สะท้อนผ่านทางประสบการณ์ และการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น	-

ราง 18 (ต่อ)

ลการวิเคราะห์การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากสภาพปัญหา และความต้องการของนักศึกษาฯ	N 178 $\overline{X}$	S.D.	องค์ประกอบ	ร่างรูปแบบจากผลการวิจัย
าเฉลี่ยรายองค์ประกอบ จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย				
นการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง			**อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง**	
.1.3 มอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้	**3.78**	**0.61**	**5.1.3 มอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้**	**2.2.1 มอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้**
งเสริมให้นำศักยภาพที่ตนเองมีมาใช้ประโยชน์ในกิจกรรมการเรียนรู้	3.94	0.79	การส่งเสริมความเข้าใจและตระหนักในความแตกต่างและสร้างสมดุลจากการใช้ศักยภาพที่แตกต่างระหว่างบุคคลในกิจกรรมการเรียนรู้	- เข้าใจและตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคลและนำศักยภาพที่ต่างกันของผู้เรียนมาใช้ประโ กิจกรรมการเรียนรู้
วามต้องการได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.93	0.78	เพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้เรียนในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้	- เปิดโอกาสการส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้
าจารย์สนับสนุนให้ผู้เรียนมีการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน	3.63	0.92	ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนในช่วงวัยต่างๆ	- ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน
.1.2 สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้ และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในระบวนการเรียนรู้	**3.67**	**0.62**	**5.1.2 สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้ และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในกระบวนการเรียนรู้**	**2.2.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ความต้องการเรียนรู้และแนะนำแนวทางผู้เรียนตระหนักในศักยภาพในการเรียนรู้ของตน**
องการได้รับการส่งเสริมในการคิดวิเคราะห์ความต้องการเพื่อปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้	3.91	0.86	ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ความคิดเพื่อวิเคราะห์ความต้องการ และรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้ของตนได้	- ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ความต้[illegible]สามารถรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เรียนรู้
ราง 18 (ต่อ) นำแนวทางเพื่อสร้างวิธีคิดโดยประยุกต์ใช้ระสบการณ์ที่มีของตน	3.89	0.77	ผู้สอนไม่ใช่ผู้ป้อนความรู้หรือแนวคิดให้แก่ผู้เรียน	- แนะนำแนวทางเพื่อสร้างวิธีคิดให้ผู้เรียน เดประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มี (พยายามไม่ป้อนความ อย่างเดียว)
ารสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการระบุสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้	3.44	0.88	ผู้สอนเป็นผู้แนะนำแนวทางให้ผู้เรียนสร้างแนวคิดของตนจากประสบการณ์ที่มีโดยปราศจากการบังคับหรือชี้นา (วิจารณ์ พานิช. 2555 : ออนไลน์)	- สนับสนุนให้ผุ้เรียนมีส่วนร่วมระบุสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้ (ไม่ชี้นำหรือบังคับ)
.1.1 ส่งเสริม อำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง	**3.59**	**0.8**	**5.1.1 ส่งเสริม อำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง**	**2.2.3 อำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยส่งเสริมให้รู้จักตนเองเ ศักยภาพที่มีมาใช้สร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตน**

ลการวิเคราะห์การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาฯ	N 178 $\overline{X}$	S.D.	องค์ประกอบ	ร่างรูปแบบจากผลการวิจัย
าเฉลี่ยรายองค์ประกอบ จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย				
			มีมาใช้สร้างระบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตน	
าจารย์ควรมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนและเป็นกำลังใจในการเรียนรู้	3.66	0.89	ส่งเสริม อำนวยความสะดวก และให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง แก่ผู้เรียน	- ส่งเสริม อำนวยความสะดวก และให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง แก่ผู้เรียน
าจารย์ให้คำแนะนำแนวทางในการเรียนรู้	3.61	0.91	ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและนำศักยภาพที่มีมาใช้สร้างระบบ การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้ที่ให้คาแนะนาแนวทางแก่ผู้เรียนในการสร้างแนวความคิดของตนโดยไม่มีการบังคับหรือป้อนความรู้ความคิดจากผู้อื่น	- ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและนำศักยภาพที่มีมาใช้สร้างระบบ การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตน
าจารย์จัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้	3.52	0.92	ส่งเสริมอำนวยความสะดวกด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้	- อำนวยความสะดวกด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้
. องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ เน้นกระบวนการใช้ทักษะเชิงปฏิบัติและดึงประสบการณ์ของผู้เรียนมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างการรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสะดวกและเอื้ออานวยต่อระบบการเรียนรู้องผู้เรียน : Facilitate	**3.72**	**0.53**	**3. องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้ เน้นกระบวนการใช้ทักษะเชิงปฏิบัติและดึงประสบการณ์ของผู้เรียนมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างการเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสะดวกและเอื้ออานวยต่อระบบการเรียนรู้ของผู้เรียน : Facilitate**	**3. องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้**
.1 ส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ	**3.78**	**0.55**	**ความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ**	**3.1 ส่งเสริมความสามารถในการพัฒนา มศักยภาพ**
รณ์ที่มีมาประยุกต์เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับ	4.01	0.86	ให้ความสำคัญและตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคล	- ใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เ ยุกต์ใช้เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสมบนหลั แตกต่างระหว่างบุคคล
านเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้	3.75	0.77	คำนึงถึงพัฒนาการตามหลักธรรมชาติของช่วงวัยและขจัดทัศนคติเชิงลบที่มีต่อการกลับเข้าศึกษาอีกครั้งโดยกิจกรรมต้องนาศักยภาพของผู้เรียนมาใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด	- ดึงศักยภาพในการเรียนรู้ และเชื่อมโยงการเรียนรู้ตามหลักพัฒนาการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มาใช้ ประโยชน์สูงสุด
การเรียนรู้จากการศึกษาดูงาน	3.80	0.78		

ราง 18 (ต่อ)

ลการวิเคราะห์การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากสภาพ	N 178		องค์ประกอบ	ร่างรูปแบบจากผลการวิจัย
ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาฯ	$\overline{X}$	S.D.		
าเฉลี่ยรายองค์ประกอบ จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย				
การสาธิต	3.78	0.81		
การเรียนแบบร่วมมือ	3.76	0.79		
การทำโครงงาน	3.71	0.79		
การเรียนการสอนแบบสถานการณ์จำลอง	3.70	0.88		
การบรรยาย	3.69	0.77		
การสอนแบบแก้ปัญหา	3.69	0.82		
การถามตอบ	3.67	0.84		
การสัมมนา	3.67	0.86		
การระดมสมอง	3.65	0.83		
การอภิปราย	3.59	0.89		
ามารถเรียนรู้ได้ตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่ตนเองได้กำหนดไว้	3.65	0.83		- ส่งเสริมให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายและไปให้ถึงเป้าหมายในการเรียนรู้ของตน
4 การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	**3.80**	**0.75**	**พัฒนากระบวนการเรียนรู้และสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง**	**3.2 พัฒนาการเรียนรู้และสร้างศักยภาพทางการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง**
ามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้จากชั้นเรียนไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้	3.80	0.81	ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นการพัฒนาประสิทธิภาพในทักษะการทางาน	- กิจกรรมการเรียนรู้ต้องสามารถเชื่อมโยงและพัฒนาการนำไปใช้จริง
ราง 18 (ต่อ) วามรู้ที่ได้ศึกษาไปสู่การปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง	3.80	0.81	การจัดการเรียนรู้ควรสัมพันธ์และนำทักษะต่างๆ ที่ปรับประยุกต์มาจากการปฏิบัติงานในสภาพจริง	- การจัดการเรียนรู้ควรมีความสัมพันธ์ในการนำทักษะต่างๆ ที่ไปใช้ในการทำงานในสถานการณ์
5 ให้ความสำคัญในการฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถ างการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง	**3.75**	**0.59**	**เน้นกระบวนการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถในการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง**	**3.3 ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถในการคิดและสามารถนำความ ประยุกต์ใช้ได้จริง**
ลก				
ารเรียนการสอนส่งเสริมให้มีความคิดสร้างสรรค์	3.76	0.82	การจัดการเรียนการสอนควรเอื้อให้ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ได้ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และทักษะการคิดเพื่อวิเคราะห์และจับประเด็นในการ	- การจัดการเรียนการสอนควรเอื้อให้ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ ิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และทักษะการคิดเพื่อวิเคราะห์และจับประเด็นในการเรียนรู้

ลการวิเคราะห์การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาฯ	N 178 $\overline{X}$	S.D.	องค์ประกอบ	ร่างรูปแบบจากผลการวิจัย
าเฉลี่ยรายองค์ประกอบ จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย				
			เรียนรู้	
าสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ในสถานการณ์จริง	3.76	0.82	เน้นการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถในการคิด และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง	- เน้นการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถในการคิด และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง
าประสบการณ์ที่มีมาใช้ในการคิดวิเคราะห์	3.69	0.80	เน้นการลงมือปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริง	- ส่งเสริมการปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้
ามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่มีความซับซ้อนได้ดีขึ้น	3.66	0.88	การเรียนรู้ได้ถูกกระตุ้นความสามารถและทักษะของผู้เรียนมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุดเพื่อสร้างสมรรถนะทางการเรียนรู้	- กิจกรรมการเรียนรู้ต้องกระตุ้นความสามารถและทักษะในการแก้ปัญหาจากการประยุกต์ความ ประสบการณ์ของผู้เรียน
.2 ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการ ้วยตนเอง	**3.67**	**0.53**	**เพิ่มสาระสำคัญในการส่งเสริมวิธีการเรียนเพื่อเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง**	**3.4 ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง**
้องการให้มีการส่งเสริมความรู้ และวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการใช้ e-earning ที่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้เดิมของท่าน	4.01	0.83	การจัดการเรียนรู้ ควรเป็นแบบ non linear approach ซึ่งเน้นการเรียนรู้โดยเข้าถึงเนื้อหาด้วยตนเอง	- สามารถค้นคว้าเพื่อเข้าถึงเนื้อหาความรู้ที่ต้องการได้อย่างเหมาะสมกับความรู้และทักษะการสืบ ความรู้เดิม
[illegible] เสวงหา การสืบค้นความรู้ทางวิชาการได้ด้วยตนเอง	3.75	0.78	เพิ่มสาระสำคัญในการส่งเสริมวิธีการเรียนเพื่อเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง	- ส่งเสริมวิธีการเรียนเพื่อเรียนรู้และทักษะ[illegible]ความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง
ราง 18 (ต่อ)				
ามารถค้นคว้าข้อมูลความรู้ต่างๆ สำหรับแก้ปัญหาในการเรียนได้	3.66	0.8	ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จะมีความสามารถในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง แต่ยังขาดทักษะในการสืบค้นในระดับอุดมศึกษาซึ่งเป็นลักษณะต้องใช้การรู้สารสนเทศเข้ามาช่วยในการเรียนรู้เป็นส่วนใหญ่	- ส่งเสริมวิธีการใช้การรู้สารสนเทศ เข้ามาช่วยในการเรียนรู้ (เน้นการเมือกรับและคัดกรอง) (ส่งเสริมให้เกิดทักษะในการรับรู้สารสนเทศ เพื่อสนับสนุนต่อการวิเคราะห์เพื่อเลือกรับและกลั่นกรอง
ามารถที่จะกำหนดการเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของ	3.55	0.84	ควรส่งเสริมทักษะการสืบค้น และแสวงหาความรู้ ได้	- กำหนดการเรียนรู้และวิธีเรียนรู้จากทักษะการสืบค้นและแสวงหาความรู้ได้อย่างสอดคล้อ
รียนเมทนเพอนรวมชนเดยเฉพาะเนสวนทเบนการเรยนจากการเช ทคโนโลยีสารสนเทศ	3.40	1.20	สงเสรมเหเกดทกษะเนการเชเทคเนเลยสารสนเทศ	
.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน	**3.57**	**0.7**	**ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน**	**3.5 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน**
ารเรียนการสอนส่งเสริมให้เกิดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ซึ่งได้รับ	3.77	0.84	เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ที่ได้รับ	- เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่

ลการวิเคราะห์การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาฯ	N 178 $\overline{X}$	S.D.	องค์ประกอบ	ร่างรูปแบบจากผลการวิจัย
าเฉลี่ยรายองค์ประกอบ จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย				
อบหมาย			มอบหมายให้มากขึ้น	
รรยากาศในการเรียนเป็นไปอย่างช่วยเหลือสนับสนุนให้มีความ ระตือรือร้นที่จะเรียนรู้	3.74	0.93	สร้างบรรยากาศแห่งความช่วยเหลือเพื่อกระตุ้นความตือรือร้นในการเรียนรู้ เน้นการมีส่วนร่วมและนำประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียนมาปรับใช้การจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่	- สร้างบรรยากาศแห่งความช่วยเหลือเพื่อกระตุ้นความตือรือร้นในการเรียนรู้
าประสบการณ์มาปรับใช้ในการเรียนได้ทั้งด้านวิชาการและการปฏิบัติ	3.67	0.79	เชื่อมโยงประสบการณ์ที่มีของผู้เรียนเพื่อให้สามารถสร้างเชื่อมต่อความรู้เชิงวิชาการและทักษะทางการปฏิบัติ	- เชื่อมโยงประสบการณ์ที่มีของผู้เรียน
ริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	3.49	0.98	ส่งเสริมทักษะในทางปฏิบัติเน้นการทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อจัดกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้	- กิจกรรมกลุ่มเพื่อจัดกลุ่มแลกเปลี่ยนเ
ารางที่ 18 (ต่อ)				
ส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการเรียน	3.42	0.95	การสนับสนุน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการทั้งนี้ในส่วน ที่เกี่ยวข้องกับด้านวิชาชีพควรเพิ่มทักษะด้านวิชาชีพ	- เพิ่มสัดส่วนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้
โอกาสในการแบ่งปัน หรือเล่าประสบการณ์ที่มีกับเพื่อนร่วมชั้น	3.34	1.01	การปฏิบัติให้หลากหลายเนื่องจากผู้เรียนกลุ่มนี้ค่อนข้างมีทักษะทางการปฏิบัติที่ดี จึงเน้นการนำประสบการณ์มาต่อยอดมากกว่า เน้นการถ่ายทอด	- แบ่งปันความรู้จากประสบการณ์ที่มีของผู้เรียน
. องคประกอบดานการวดและประเมนผล เหเอกาสเนการมสวนวมการออกแบบระบบการวัดและประเมินผลให้มีความหลากหลายละเหมาะสมกับศักยภาพในช่วงวัย และลักษณะของผู้เรียน	**3.72**	**0.54**	**การวดและประเมนผล เหเอกาสเนการมสวนรวมการออกแบบระบบการวัดและประเมินผลให้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับศักยภาพในช่วงวัย และลักษณะของผู้เรียนคำนึงถึงศักยภาพและการพัฒนาตามช่วงวัย**	**4. องคประกอบดานการวดและประเมนผล**
านเห็นด้วยว่า ควรมีการยืดหยุ่น หรืออนุญาตนำโครงการที่ผู้เรียนปฏิบัติ	4.03	0.73	อาจยืดหยุ่นโดยอนุญาตนำโครงการที่ผู้เรียนปฏิบัติอยู่	- ยืดหยุ่น

ลการวิเคราะห์การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาฯ	N 178 $\overline{X}$	S.D.	องค์ประกอบ	ร่างรูปแบบจากผลการวิจัย
าเฉลี่ยรายองค์ประกอบ จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย				
ยู่ในสถานที่ทำงานมาปรับใช้ในการให้คะแนนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนได้			ในสถานที่ทำงานมาปรับใช้ในการให้คะแนนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนได้	
ะบบร่วมพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้	4.01	0.78	อาจยืดหยุ่นให้โอกาสในการมีส่วนร่วมการออกแบบระบบการวัดและประเมินผล	- ส่วนร่วม
ารวัดและประเมินผลควรมีการทดสอบเพื่อเก็บคะแนนระหว่างเรียน	3.97	0.77	การวัดผลอาจทำเป็นย่อยๆ ค่อยๆ สะสมเพื่อลดความตึงเครียดของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่	- สะสมเพื่อลดความตึงเครียด
ธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ควรมีความหลากหลาย	3.96	0.78	ระบบการวัดและประเมินผลให้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับศักยภาพในช่วงวัย และลักษณะของผู้เรียน	- หลากหลายและเหมาะสมกับศักยภาพในช่วงวัย
ารประเมินผลการเรียนรู้ช่วยให้ท่านกำหนดแผนการเรียนรู้สาหรับตนเอง ล้	3.93	0.73	ประเมินอย่างต่อเนื่องในกระบวนการเรียนการสอน	- ประเมินอย่างต่อเนื่อง
ตาราง 18 (ต่อ) าให้ทราบถึงพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของตนเอง	3.75	0.83	คำนึงถึงศักยภาพและการพัฒนาตามช่วงวัย	
ราบหลกเกณฑและว่ธีการในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	3.56	0.82	ให้โอกาสในการมีส่วนร่วมการออกแบบระบบการวัดและประเมินผล	
สึกกังวล และตึงเครียดเป็นอย่างมากต่อระบบ การวัดและประเมินผลการยนรู้	3.52	1.18	การวัดผลอาจทำเป็นย่อยๆ ค่อยๆ สะสมเพื่อลดความตึงเครียดของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่	
. องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา	**3.68**	**0.54**	**สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษาต้องดาเนินการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับ**	**6. องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา**
			และสะดวกในโอกาสการเข้าถึง : Openness to Learning Opportunities	
.3 การบริการการศึกษา ควรดำเนินการในลักษณะการระชาสัมพันธ์ให้ผู้เรียนได้ทราบถึงบทบาท หน้าที่ในการให้คาแนะาเพื่อรับบริการทางการศึกษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	**3.87**	**0.78**	**การบริการการศึกษา** ควรดาเนินการในลักษณะการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เรียน ได้ทราบถึงบทบาท หน้าที่ในการให้คาแนะนาเพื่อรับบริการทางการศึกษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนอกจากนี้อาจดาเนินการเพื่อเอื้อ	6.1 **การบริการการศึกษา**

ลการวิเคราะห์การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาฯ	N 178 $\overline{X}$	S.D.	องค์ประกอบ	ร่างรูปแบบจากผลการวิจัย
าเฉลี่ยรายองค์ประกอบ จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย				
			ต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ซึ่งเป็นผู้มีภาระความรับผิดชอบมาก จึงอาจเกิดความตึงเครียดในการปรับบทบาทของตน โดยสร้างระบบการให้บริการที่เอื้อต่อธรรมชาติ และลักษณะเฉพาะของผู้เรียน	
านคิดว่าควรมีการยืดหยุ่นด้านเวลาเพื่อให้สามารถผ่อนชาระ าลงทะเบียนหรือจัดสรรค่าใช้จ่ายในการศึกษา	3.98	0.91	ระบบลงทะเบียนที่มีความยืดหยุ่นในด้านเวลา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถจัดสรรค่าใช้จ่ายในการศึกษาโดยระบบการเงินอาจจะยืดหยุ่น	- ยืดหยุ่นด้านเวลาเพื่อโอกาสในการจัดสรรค่าใช้จ่ายในการศึกษา
ช้ประโยชน์จากเครือข่ายสังคม (social network) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ต่อการเรียน	3.93	0.93	การนำ social network มาปรับใช้เพื่อแจ้ง หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลทั้งระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง	- ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จาก social network
ราง 18 (ต่อ) ษาเพื่อการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย	3.76	0.91	โปรแกรมให้คำปรึกษาที่ช่วยให้ผู้เรียนใหม่ปรับตัวจากการเปลี่ยนผ่าน	- ส่งเสริมความเข้าใจในประโยชน์จากการใช้บริการให้คำปรึกษาที่ช่วยให้ผู้เรียนปรับตัวจากการ ผ่านระบบการศึกษา
ะบบลงทะเบียนมีความสะดวก	3.74	0.87		
ารใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์ (website) รับรู้ข้อมูล หรือประกาศต่างๆ ที่ เป็นประโยชน์	3.72	0.91	จัดทำ website เพื่อให้ผู้เรียนที่เปลี่ยนผ่านได้รับรู้ข้อมูลหรือประกาศต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง	
ารจัดปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ช่วยให้ท่านเตรียมตัว และปรับตัวให้เข้ากับ ถานการณ์ใหม่ๆ ภายในมหาวิทยาลัยได้อย่างเหมาะสม	3.62	0.9	การจัดโปรแกรมปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ควรให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่เพื่อสร้างการ	
			ภายในมหาวิทยาลัยได้อย่างเหมาะสม	
ข้ารับคำแนะนำในการรับบริการทางการศึกษาจากทางมหาวิทยาลัย / ถาบัน	3.60	0.94	ประสบการณ์ในการใช้บริการ	
านเข้ารับบริการจากระบบการให้คำปรึกษา เช่น การให้คำปรึกษาทาง ชาการ	3.36	1.03	สร้างความไว้วางใจต่อระบบให้คำปรึกษาทั้งในส่วนของการให้คำปรึกษาทางวิชาการ การวางแผนชีวิตและการประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิตในมหาวิทยาลัย ซึ่งอาจจัดเป็นระบบพี่เลี้ยง	- สร้างความไว้วางใจต่อระบบให้คำปรึกษา

ลการวิเคราะห์การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนจากสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาฯ	N 178 $\overline{X}$	S.D.	องค์ประกอบ	ร่างรูปแบบจากผลการวิจัย
าเฉลี่ยรายองค์ประกอบ จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย				
หาวิทยาลัยหรือสถาบันมีการประชาสัมพันธ์แหล่งทุนการศึกษาเพื่อนับสนุนผู้เรียน	3.36	1.07	สร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงแหล่งทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนผู้เรียนส่งเสริมการเข้าถึง	- สร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงแหล่งทุนการศึกษา
.2 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนวัยใหญ่ ต้องสร้างความรู้สึกไม่เป็นทางการและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ัฒนาขีดความสามารถในการเรียนรู้	**3.64**	**0.65**	**สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ ต้องสร้างความรู้สึกไม่เป็นทางการและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถในการเรียนรู้**	**6.2 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่** สร้างความรู้สึกไม่เป็นท และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถในการเรียนรู้
านมีความรู้สึกผูกพันและเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน	3.75	0.86	สร้างความรู้สึก เป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน	- สร้างความรู้สึก เป็นส่วนหนึ่งของสถาบันเพื่อลดอัตราการออกกลางคัน
ภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนทัศนคติละการเรียนรู้ระหว่างกันของนักศึกษา	3.7	0.81	สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนทัศนคติ และการเรียนรู้ระหว่างกัน	- ส่งเสริมให้มีเกิดเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนความร ทัศนคติ และมุมมอง
รรยากาศในสถาบันของท่านมีความอบอุ่นและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้	3.64	0.94	บรรยากาศภายในสถาบัน	- บรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมทางกาย[illegible]ษณะช่วยให้ผู้ใหญ่รู้สึกถึงความไม่เป็นทางการ สะดวกสบาย
ารางที่ 18 (ต่อ)				
.1 สอและแหลงการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต้องประยุกต์ใช้อการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับประสบการณ์รือลักษณะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่	**3.53**	**0.72**	**สื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ ต้องประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ ที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับประสบการณ์หรือลักษณะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่**	**6.3 สื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่**
รงในการทำงาน			เปิดโอกาสในการทำงาน	เพื่อตอบสนองต่อสภาพการทำงาน และเพื่อลดข้อจำกัดในการใช้คอมพิวเตอร์
ช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ เช่น ห้องสมุด ศูนย์คอมพิวเตอร์ ฯลฯ จุดให้บริการอินเตอร์เน็ตภายในมหาวิทยาลัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้องตน	3.59	0.95	ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ เช่น ห้องสมุด ศูนย์คอมพิวเตอร์ ฯลฯ จุดให้บริการอินเตอร์เน็ตภายในมหาวิทยาลัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของตน	- เพิ่มทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสืบค้น[illegible]จะการใช้แหล่งค้นคว้าเช่น หอ หรือการใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลต่างๆ อย่างเหมาะสม หรืออาจ[illegible]ช้สื่อการเรียนรู้ มีความหลากห และประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนทางไกล
อการเรียนรู้ในชั้นเรียนมีความหลากหลายช่วยให้ท่านเข้าใจถึงเนื้อหายละเอียดของวิชา	3.24	1.07	สื่อการเรียนรู้ในชั้นเรียนมีความหลากหลายช่วยให้ท่านเข้าใจถึงเนื้อหารายละเอียดของวิชา	- ประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับประสบการณ์หรือลักษณะของผู้เรี ผู้ใหญ่ หรือนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อสร้างโอกาสในการแลกเ เรียนรู้ และแบ่งปันการเรียนรู้ (ความรู้ และประสบการณ์ระหว่างผู้เรียน) ซึ่งเป็นการนาเทคโนโลยีไปใช้ อย่างเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยเน้นให้มีความเข้าใจในวิธีคิด และการเรียนรู้ของผู้เรียน

ตาราง 19 สรุปรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

องค์ประกอบ	รูปแบบฯ เดิม	รูปแบบฯ ใหม่
องค์ประกอบที่ 1	1. ปรัชญา	1. หลักการ/วัตถุประสงค์
องค์ประกอบที่ 2	2. หลักการ/วัตถุประสงค์	2. ปรัชญา
องค์ประกอบที่ 3	3. การจัดการเรียนรู้	3. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน
องค์ประกอบที่ 4	4. สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา	4. การจัดการเรียนรู้
องค์ประกอบที่ 5	5. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน	5. การวัดและประเมินผล
องค์ประกอบที่ 6	6. การวัดและประเมินผล	6. สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา

ตาราง 22 แสดงการสรุปและรายละเอียดของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ โดยการเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยที่สูงและเป็นประเด็นที่มีความน่าสนใจ โดยลำดับจากมากไปน้อย ตามผลการวิจัยได้ดังนี้

1. องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวสู่สภาพแวดล้อมใหม่ๆ ผ่านการเอื้ออำนวยให้เกิดความยืดหยุ่นทางระเบียบปฏิบัติ : Flexible

1.1 เป้าหมายในการศึกษา พบว่ามี 2 ประเด็นที่น่าสนใจของนักศึกษาคือ

1) แรงจูงใจสำคัญที่มีผลต่อการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา เพื่อวุฒิทางการศึกษาที่สูงขึ้น เพื่อยกระดับการศึกษาให้สูงขึ้น เพื่อการพัฒนาตนเองด้านความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะทางการทำงาน เพื่อพัฒนาวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 1.1.5 เพื่อได้ปริญญาเพื่อความภาคภูมิใจของครอบครัว 1.1.6 เพื่อโอกาสทางการงานที่ดีขึ้น 1.1.7 เพื่อช่วยเหลือครอบครัวให้มากขึ้น 1.1.8 เพื่อความรู้ และทักษะในการสร้างอาชีพอิสระ 1.1.9 เพื่อใช้เวลาว่างที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุด 1.1.10 เพื่อโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น 1.1.11 เพื่อการยอมรับของคนรอบข้าง 1.1.12 เข้าศึกษาต่อตามที่เพื่อนหรือคนรู้จักชักชวน)

2) ผู้เรียนมีความต้องการนำความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์เพื่อสร้างความมั่นใจในการทำงานให้มากขึ้น ความรู้และทักษะที่ได้รับสร้างความมั่นใจในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในการทำงาน สามารถแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน เพื่อนำไปใช้คิดวิเคราะห์แก้ปัญหาในการทำงานและการดำเนินชีวิต เพื่อพัฒนาวิธีการทำงานในรูปแบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น

1.2 การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ ผู้เรียนต้องปรับตัวมากและรู้สึกว่า ตนมีภาระที่เพิ่มมากขึ้นในเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนต้องช่วยให้ผู้เรียนสามารถ

ปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบภายใต้สภาพแวดล้อมใหม่ๆ ที่ต่างไปจากระบบการศึกษารูปแบบเดิมของผู้เรียน

1.3 ลดความวิตกกังวลในการเรียนระดับอุดมศึกษา เนื่องจากผู้เรียนได้ระบุว่า ตนมีความวิตกกังวลค่อนข้างมากในการเข้าเรียนต่อระดับอุดมศึกษา

1.4 ยืดหยุ่น และส่งเสริมการปรับตัว และพัฒนาความเชื่อมั่นเพื่อปรับตัวเข้าสู่สิ่งแวดล้อมใหม่ๆ การเรียนควรมีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับลักษณะการดำเนินชีวิตของผู้เรียน และให้ความสำคัญต่อความแตกต่างทางความสามารถของผู้เรียน

1.5 การสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาวัยผู้ใหญ่ ซึ่งเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาโดยมุ่งขจัดความไม่พร้อมทางวิชาการของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนได้ระบุว่า ตนมีปัญหาและอุปสรรคทางการเรียนในประเด็นต่อไปนี้ (ตามลำดับมากไปน้อย) 1. พื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอต่อการเรียนระดับอุดมศึกษา 2. วิธีการสอบวัดผลการเรียนรู้ที่ต่างไปจากเดิม 3. ปัญหาด้านความรู้พื้นฐานและทักษะทางวิชาการในวิชาภาษาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์และการคำนวณ วิชาที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ และวิชาวิทยาศาสตร์ 4. การบริหารจัดการเวลา 5. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ 5. การขาดเรียนมาจากสาเหตุจากการประกอบอาชีพ 6. ปัญหาทางการเงิน 7. การเรียนไม่ทันเพื่อน 8. ความรู้สึกที่มีผู้เรียนมีต่อตนเองในเรื่องความเครียดจากการปรับตัว ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง และความกล้าแสดงออก 9. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และ 10. ขาดความมั่นใจในการซักถามเมื่อเกิดความสงสัย

อย่างไรก็ตามพบว่า จากข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีประเด็นที่สังเกตที่ต่างไปจากงานวิจัยอื่นๆ กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่า ความคิดเห็นว่า ตนไม่มีปัญหาในประเด็นต่อไปนี้ 1. การสนับสนุนจากที่ทำงาน 2. ระยะเวลาที่ต้องศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย 3. ปัญหาครอบครัวที่มีผลกระทบต่อการศึกษา และ 4. ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น

2. องค์ประกอบปรัชญา การวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อสร้างความเข้าใจและสภาพของผู้เรียนนอกระบบโดยคำนึงถึงลักษณะของ นักศึกษา กศน.ที่เปลี่ยนผ่านสู่การศึกษาในระบบ

2.1 พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน ส่งเสริมคุณลักษณะเชิงบวกของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

2.2 ให้ความสำคัญด้านทักษะในการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์

2.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนกำหนดและมีทักษะในการสร้างความรู้ที่เหมาะกับบริบทชีวิตของเพื่อนำไปใช้ได้อย่างต่อเนื่อง ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และสร้างทักษะในการวิธีการที่จะเรียนรู้และแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง และ มุ่งมั่นในการสร้างโอกาสที่ดีทางสังคมและการมีอาชีพการงานที่ดีด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.4 ส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เสริมศักยภาพและพัฒนาด้านการคิด การแสวงหาความรู้จากการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาโอกาส และความก้าวหน้าของผู้เรียน แสวงหาความรู้และสร้างความเข้าใจที่จำเป็นต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษา กำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากความเข้าใจต่อสิ่งที่จะได้รับจากการศึกษา

2.5 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทชีวิตของผู้เรียน ส่วนใหญ่มีวุฒิภาวะและประสบการณ์แต่ขาดความรู้พื้นฐานที่เพียงพอต่อการเรียนระดับอุดมศึกษาดังนั้นจึงต้องพัฒนาการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนปรับตัวเข้ากับความรู้และทักษะใหม่ๆ และควรเชื่อมต่อระหว่างโลกของการเรียน (การศึกษา) สู่โลกแห่งการทำงาน

2.6 สร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจทางทฤษฎีและส่งเสริมทักษะเชิงการปฏิบัติ (การนำความรู้และประสบการณ์ที่มีมาใช้) ส่งเสริมความรู้และทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ที่มีความเชื่อมโยงกับการทำงานและการศึกษา เช่น การใช้อินเตอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และพัฒนาความรู้และทักษะเชิงตัวเลขที่เป็นพื้นฐานสำคัญต่อการเรียนรู้

3. องค์ประกอบผู้สอนและผู้เรียน แต่ละฝ่ายต่างมีส่วนร่วมในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และมีบทบาทในการให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างกัน : Reciprocal

3.1 บทบาทของผู้เรียน : Capability เป็นการที่ผู้เรียนสามารถบูรณาการในเรื่องความรู้ ทักษะ การยอมรับนับถือในตนเอง และการมองคุณค่าต่างๆ

3.1.1 ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมในกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ ออกแบบและพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง เพิ่มมูลค่าจากการสร้างวิธีคิดจากการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน (สร้างแนวคิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเพื่อนร่วมชั้น) รับผิดชอบการเรียนรู้ตามบทบาทและหน้าที่ และวิเคราะห์และนำความสามารถในการนำตนเองมาประยุกต์ใช้เพิ่มมากขึ้น (ตามลักษณะความเป็นอิสระของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่)

3.1.2 ให้เหตุผลหรือระบุสิ่งต่างๆ เกี่ยวกับตนเอง ได้แก่ ออกแบบการเรียนรู้โดยนำประสบการณ์มาปรับประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับตน สามารถระบุสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้ และนำตนเองสู่การเรียนรู้ /- นำประสบการณ์ที่มีมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ

3.1.3 เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์ ได้แก่ นำความรู้และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ไปใช้ มีส่วนร่วมในการเรียนรู้โดยนำประสบการณ์ของผู้เรียนมาใช้เกิดประโยชน์และพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เพียงพอต่อการนำไปใช้ได้ในสถานการณ์จริงอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3.1.4 ใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยสู่การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ และนำความพร้อมทางการเรียนรู้มาพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.2 บทบาทของผู้สอน : Encourage ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง

3.2.1 มอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้ ได้แก่ เข้าใจและตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคลและนำศักยภาพที่ต่างกันของผู้เรียนมาใช้ประโยชน์ในกิจกรรมการเรียนรู้ เปิดโอกาสการส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

3.2.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ความต้องการเรียนรู้และแนะนำแนวทางเพื่อให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพในการเรียนรู้ของตน ได้แก่ ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ความต้องการและสามารถรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้ แนะนำแนวทางเพื่อสร้างวิธีคิดให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มี พยายามหลีกเลี่ยงไม่ป้อนความรู้เพียงอย่างเดียว และสนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมระบุสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้ (ไม่ชี้นำหรือบังคับ)

3.2.3 อำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยส่งเสริมให้รู้จักตนเองและนำศักยภาพที่มีมาใช้สร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตน ได้แก่ ส่งเสริม อำนวยความสะดวก และให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและนำศักยภาพที่มีมาใช้สร้างระบบ การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตน และอำนวยความสะดวกด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

4. องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ เน้นกระบวนการใช้ทักษะเชิงปฏิบัติและดึงประสบการณ์ของผู้เรียนมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างการเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสะดวกและเอื้ออานวยต่อระบบการเรียนรู้ของผู้เรียน : Facilitate

4.1 ส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ ได้แก่ การใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียนมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสมบนหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล การดึงศักยภาพในการเรียนรู้ และเชื่อมโยงการเรียนรู้ตามหลักพัฒนาการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการเน้นการฝึกปฏิบัติ และส่งเสริมให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายและไปให้ถึงเป้าหมายในการเรียนรู้ของตน

4.2 พัฒนาการเรียนรู้และสร้างศักยภาพทางการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ต้องสามารถเชื่อมโยงและพัฒนาการนำไปใช้จริง การจัดการเรียนรู้ควรมีความสัมพันธ์ในการนำทักษะต่างๆ ที่ไปใช้ในการทำงานในสถานการณ์จริง

4.3 ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถในการคิดและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง ได้แก่ พิจารณาความเหมาะสมในการใช้วิธีการสอนแบบบรรยายการจัดการเรียนการสอนควรเอื้อให้ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ได้ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และทักษะการคิดเพื่อวิเคราะห์และจับประเด็นในการเรียนรู้ การเน้นการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถในการคิด และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง การส่งเสริมการปฏิบัติ

เพื่อการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ต้องกระตุ้นความสามารถและทักษะในการแก้ปัญหาจากการประยุกต์ความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน

4.4 ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง ได้แก่ สามารถค้นคว้าเพื่อเข้าถึงเนื้อหาความรู้ที่ต้องการได้อย่างเหมาะสมกับความรู้และทักษะการสืบค้นพื้นความรู้เดิม ส่งเสริมวิธีการเรียนเพื่อเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง ส่งเสริมให้เกิดทักษะในการรับรู้สารสนเทศ เพื่อสนับสนุนต่อการวิเคราะห์เพื่อเลือกรับและกลั่นกรอง) และกำหนดการเรียนรู้และวิธีเรียนรู้จากทักษะการสืบค้นและแสวงหาความรู้ได้อย่างสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา

4.5 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน ได้แก่ เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ การสร้างบรรยากาศแห่งความช่วยเหลือเพื่อกระตุ้นความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ การเชื่อมโยงประสบการณ์ที่มีของผู้เรียน การจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อจัดกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเพิ่มสัดส่วนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และการแบ่งปันความรู้จากประสบการณ์ที่มีของผู้เรียน

5. องค์ประกอบการวัดและประเมินผล ให้โอกาสในการมีส่วนร่วมการออกแบบระบบการวัดและประเมินผลให้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับศักยภาพในช่วงวัย และลักษณะของผู้เรียน คำนึงถึงศักยภาพและการพัฒนาตามช่วงวัย โดยผู้เรียนให้ความคิดเห็นถึงระบบการวัดและประเมินผลควรดำเนินการด้วยความยืดหยุ่น เน้นการมีส่วนร่วม ดำเนินการวัดผลแบบสะสมเพื่อลดความตึงเครียด และใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายสอดรับกับพัฒนาการในช่วงวัยของผู้เรียน ตลอดจนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เรียนได้รับทราบถึงพัฒนาการทางการเรียนรู้ของตน

6. องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษาต้องดาเนินการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เปลี่ยนผ่านมาจากการศึกษานอกระบบ และสะดวกในโอกาสการเข้าถึง : Openness to Learning Opportunities

6.1 การบริการการศึกษา อาจดำเนินการเพื่อเอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ซึ่งเป็นผู้มีภาระความรับผิดชอบมาก จึงอาจเกิดความตึงเครียดในการปรับบทบาทของตน โดยสร้างระบบการให้บริการที่เอื้อต่อธรรมชาติ และลักษณะเฉพาะของผู้เรียน

6.2 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ควรเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ ต้องสร้างความรู้สึกไม่เป็นทางการและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถในการเรียนรู้

6.3 สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต้องประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ ที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับประสบการณ์หรือลักษณะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

ภาพประกอบ 8 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบจากผลการศึกษาสภาพ ปัญหาและความต้องการจากผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน.และเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา

ที่มา: http://www.freepik.com

2 การประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

เพื่อให้เกิดความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติจึงได้นำรูปแบบที่สร้างขึ้นมากทำการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ในทางปฏิบัติจริงจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีประสบการณ์ในด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้ใหญ่ และผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

ตาราง 20 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เชี่ยวชาญ

สถานภาพ		จำนวน N 11	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	7	63.64
	หญิง	4	36.36
	รวม	11	100.00
2. ตำแหน่งทางวิชาการ	อาจารย์	3	27.27
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	5	45.45
	รองศาสตราจารย์	1	9.09
	อื่นๆ	2	18.18
	รวม	11	100.00
3. คุณวุฒิทางการศึกษา	ปริญญาเอก	11	100.00
	รวม	11	100.00

ตาราง 20 แสดงสถานภาพของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 11 คนประกอบด้วยเพศชาย 7 คน (ร้อยละ 63.64) เพศหญิง 4 คน (ร้อยละ 36.36) ส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางวิชาการเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ 5 คน (45.45) และทั้ง 11 คนสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก (ร้อยละ 100)

2.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ในทางปฏิบัติจริงในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ โดยเป็นรายองค์ประกอบ

ที่	องค์ประกอบ	N 11		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1	องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้	4.61	0.38	มากที่สุด
2	องค์ประกอบบทบาทผู้สอนและผู้เรียน	4.56	0.42	มากที่สุด
3	องค์ประกอบหลักการ/วัตถุสงค์	4.53	0.42	มากที่สุด
4	องค์ประกอบปรัชญา	4.50	0.48	มากที่สุด
5	องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา	4.46	0.54	มาก
6	องค์ประกอบการวัดและประเมินผล	4.39	0.64	มาก
	รวม	**4.51**	**0.43**	**มากที่สุด**

ตาราง 21 แสดงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ โดยเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทั้งในองค์ประกอบโดยรวมและรายองค์ประกอบเกือบทุกองค์ประกอบเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.61, S.D.=0.38) องค์ประกอบผู้สอนและผู้เรียน ($\overline{X}$ =4.56, S.D.=0.42) องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์ ($\overline{X}$ =4.53, S.D.=0.42) องค์ประกอบปรัชญา ($\overline{X}$ =4.50, S.D.=0.48) ยกเว้นองค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา ($\overline{X}$ =4.46, S.D.=0.43) และองค์ประกอบการวัดและประเมินผล ($\overline{X}$ =4.39, S.D.=0.64) ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ โดยเป็นรายองค์ประกอบและรายด้าน

ที่	องค์ประกอบ	N 11		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1	**องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้**	**4.61**	**0.38**	**มากที่สุด**
1.1	ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง	4.73	0.42	มากที่สุด
1.2	ส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ	4.67	0.45	มากที่สุด
1.3	การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.64	0.50	มากที่สุด
1.4	ให้ความสำคัญในการฝึกทักษะเพื่อให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง	4.58	0.42	มากที่สุด
1.5	ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียน	4.43	0.54	มาก
2	**องค์ประกอบบทบาทผู้สอนและผู้เรียน**	**4.56**	**0.42**	**มากที่สุด**
2.1	**บทบาทของผู้เรียน**	**4.61**	**0.45**	**มากที่สุด**
2.1.1	ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.73	0.47	มากที่สุด
2.1.2	ผู้เรียนสามารถให้เหตุผลหรือระบุสิ่งต่างๆ	4.68	0.53	มากที่สุด
2.1.3	ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์	4.64	0.38	มากที่สุด
2.1.4	ในกระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีความเหมาะสม	4.39	0.61	มาก
2.2	**บทบาทของผู้สอน**	**4.52**	**0.45**	**มากที่สุด**
2.2.1	ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.61	0.44	มากที่สุด
2.2.2	สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนให้สามารถวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในการเรียนรู้□4.48□0.56□มาก□?2.2.3□ผู้สอนมอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้ 4.48	0.56	มาก	
2.2.3	ผู้สอนมอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้	4.45	0.56	มาก
3	**องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์**	**4.53**	**0.42**	**มากที่สุด**
3.1	เป้าหมายในการศึกษา	4.64	0.67	มากที่สุด
3.2	ลดความวิตกกังวลในการเรียน	4.55	0.52	มากที่สุด
3.3	ยืดหยุ่นและส่งเสริมความเชื่อมั่นภายใต้สิ่งแวดล้อมใหม่	4.55	0.69	มากที่สุด
3.4	การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ	4.45	0.52	มาก
3.5	การสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษานอกระบบ	4.45	0.69	มาก
4	**องค์ประกอบปรัชญา**	**4.50**	**0.48**	**มากที่สุด**
4.1	ส่งเสริมทักษะเพื่อการติดต่อสื่อสารและการทำงานเป็นทีม	4.64	0.67	มากที่สุด
4.2	พัฒนาผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้	4.64	0.67	มากที่สุด
4.3	การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต	4.64	0.55	มากที่สุด
4.4	ส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหาความรู้และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.57	0.58	มากที่สุด
4.5	พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน	4.36	0.81	มาก
4.6	พัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหา	4.18	0.40	มาก
5	**องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา**	**4.46**	**0.54**	**มาก**
5.1	สื่อและแหล่งการเรียนรู้	4.61	0.51	มากที่สุด
5.2	การบริการการศึกษา	4.44	0.61	มาก
5.3	สภาพแวดล้อมการเรียนรู้	4.33	0.60	มาก
6	**องค์ประกอบการวัดและประเมินผล**	**4.39**	**0.64**	**มาก**

รวม	4.51	0.43	มากที่สุด

ตาราง 22 แสดงความคิดเห็นถึงความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ พบว่า องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4. 61, S.D.=0.38) และรายด้านเกือบทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง ($\overline{X}$ =4. 73, S.D.=0.42) ส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ ($\overline{X}$ =4. 67, S.D.=0.45) การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ($\overline{X}$ =4.64, S.D.=0.50) ให้ความสำคัญในการฝึกทักษะเพื่อให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง ($\overline{X}$ =4.58, S.D.=0.42) ส่วนประเด็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียน ($\overline{X}$ =4.43 S.D.=0.54) อยู่ในระดับมาก

องค์ประกอบบทบาทผู้สอนและผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.56, S.D.=0.42) โดยให้ความคิดเห็นไปที่บทบาทของผู้เรียนมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.61 S.D.=0.45) และรายด้านเกือบทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\overline{X}$ =4.73, S.D.=0.47) ผู้เรียนสามารถให้เหตุผลหรือระบุสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.68, S.D.=0.53) ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์ ($\overline{X}$ =4.64, S.D.=0.38) เว้นแต่ในประเด็นของกระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีความเหมาะสม ($\overline{X}$ =4.39, S.D.=0.61) อยู่ในระดับมาก ในขณะที่บทบาทของผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.52, S.D.=0.45) และรายด้านพบว่าการส่งเสริมและอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.61, S.D.=0.44) ส่วนสร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนให้สามารถวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.48, S.D.=0.56) และการมอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.45, S.D.=0.56) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่าอยู่ในระดับมาก

องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งโดยรวมและรายด้านดังนี้ เป้าหมายในการศึกษา ($\overline{X}$ =4.64, S.D.=0.67) การลดความวิตกกังวลในการเรียน ($\overline{X}$ =4.55, S.D.=0.52) การยืดหยุ่นและส่งเสริมความเชื่อมั่นภายใต้สิ่งแวดล้อมใหม่ ($\overline{X}$ =4.55, S.D. 0.69) ยกเว้นการปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ ($\overline{X}$ =4.45, S.D.=0.52) และการสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษานอกระบบ ($\overline{X}$ =4.45, S.D.=0.69) ซึ่งอยู่ในระดับมาก

องค์ประกอบปรัชญาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.50, S.D.=0.48) และรายด้านเกือบทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ส่งเสริมทักษะเพื่อการติดต่อสื่อสารและการทำงานเป็นทีม ($\overline{X}$ =4.64, S.D.=0.67) พัฒนาผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.64, S.D.=0.67) การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบท

ชีวิต ($\overline{X}$ =4. ส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหาความรู้และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (=4.57, S.D.=0.58) ยกเว้นการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน (EMBED Equation.3 =4.36, S.D.=0.81) และการพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหา ($\overline{X}$ =4.18, S.D.=0.40) ซึ่งอยู่ในระดับมาก

องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษาโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.46, S.D.=0.54) ยกเว้นด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ =4.61, S.D.=0.51) สำหรับรายด้านที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าอยู่ในระดับมากได้แก่ การบริการทางการศึกษา ($\overline{X}$ =4.44, S.D.=0.61) และด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.33, S.D.=0.60) และองค์ประกอบการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.39, S.D.=0.64)

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ โดยเป็นรายองค์ประกอบ รายด้านและเป็นรายข้อ

ที่	องค์ประกอบ	N 11		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1	**องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้**	**4.61**	**0.38**	**มากที่สุด**
1.1	**ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง**	**4.73**	**0.42**	**มากที่สุด**
	ส่งเสริมทักษะในการรับรู้สารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์เพื่อเลือกรับและกลั่นกรองข้อมูลสารสนเทศต่างๆ	4.82	0.40	มากที่สุด
	จัดสรรสัดส่วนที่เพิ่มสาระสำคัญในการส่งเสริมวิธีการเรียนเพื่อแสวงหา สืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง	4.73	0.47	มากที่สุด
	การจัดการเรียนรู้อาจเน้นการเรียนรู้โดยเข้าถึงเนื้อหาด้วยตนเอง ภายใต้เงื่อนไขของการส่งเสริมความรู้และวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองที่เหมาะสมกับความรู้เดิมของผู้เรียน	4.64	0.50	มากที่สุด
1.2	**ส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ**	**4.67**	**0.45**	**มากที่สุด**
	เชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้ โดยให้ความสำคัญต่อพัฒนาการตามหลักธรรมชาติของช่วงวัยและมุ่งขจัดทัศนคติเชิงลบที่มีต่อการกลับเข้าศึกษาอีกครั้ง ดังนั้นกิจกรรมต้องนำศักยภาพของผู้เรียนมาใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด	4.73	0.47	มากที่สุด
	ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญในการฝึกปฏิบัติ	4.64	0.67	มากที่สุด
	ให้ความสำคัญและตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.64	0.50	มากที่สุด
1.3	**การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง**	**4.64**	**0.50**	**มากที่สุด**
	การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง : กิจกรรมการเรียนรู้ต้องมีความสัมพันธ์และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพต่อทักษะในการทำงาน เน้นการเชื่อมโยงการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาไปใช้ในสถานการณ์จริง	4.64	0.50	มากที่สุด
1.4	**ให้ความสำคัญในการฝึกทักษะเพื่อให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง**	**4.58**	**0.42**	**มากที่สุด**
	เพิ่มสัดส่วน/ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้เรียนได้ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาทักษะทางการคิดเพื่อวิเคราะห์และจับประเด็นในการเรียนรู้	4.73	0.47	มากที่สุด

ตาราง 23 (ต่อ)

ที่	องค์ประกอบ	N 11		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
	ยนรู้ที่ฝึก/พัฒนาทักษะขีดความสามารถในการคิดและประยุกต์ใช้ เช่น การนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้เพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง	4.73	0.47	มากที่สุด
	ลดสัดส่วนการจัดการเรียนที่เน้นการถ่ายทอดโดยวิธีการบรรยาย โดยพิจารณาตามลักษณะของเนื้อหาที่เรียน	4.27	0.65	มาก
	กิจกรรมการเรียนรู้ของสังเสริมให้ผู้เรียนจับกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อต่อยอดประสบการณ์ (เน้นมากกว่าการถ่ายทอดความรู้) โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการ เช่น ส่งเสริมโอกาสในการแบ่งปันความรู้หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียน	4.55	0.69	มากที่สุด
	เน้นการมีส่วนร่วมและนำประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียนมาปรับใช้เพื่อสร้างบรรยากาศให้มีความกระตือรือร้นของผู้เรียน	4.45	0.69	มาก
	พัฒนาให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมต่อความรู้เชิงวิชาการและทักษะทางการปฏิบัติจากประสบการณ์ที่มี	4.45	0.69	มาก
	ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ในการเรียนจากงานที่มอบหมาย	4.27	0.65	มาก
2	**องค์ประกอบบทบาทผู้สอนและผู้เรียน**	**4.56**	**0.42**	**มากที่สุด**
2.1	**บทบาทของผู้เรียน**	**4.61**	**0.45**	**มากที่สุด**
2.1.1	**ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ**	**4.73**	**0.47**	**มากที่สุด**
2.1.2	**ผู้เรียนสามารถให้เหตุผลหรือระบุสิ่งต่าง ๆ**	**4.68**	**0.53**	**มากที่สุด**
	นำประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์เพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะกับตนเอง โดยออกแบบจากประสบการณ์การเรียนรู้ในลักษณะของการเป็นผู้สร้างความรู้ไม่ใช้เป็นเพียงผู้รับความรู้	4.73	0.65	มากที่สุด
	นำตนเองสู่การเรียนรู้ และนำประสบการณ์ที่ตนมีมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ	4.73	0.47	มากที่สุด
	สามารถระบุ หรือกำหนดว่าอะไรเป็นสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้	4.64	0.67	มากที่สุด
	สามารถคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ วิเคราะห์ และแก้ปัญหาบนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลในกระบวนการเรียนรู้ได้	4.64	0.50	มากที่สุด
2.1.3	**ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์**	**4.64**	**0.38**	**มากที่สุด**
	นำความรู้ และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้และนำไปใช้ได้ในสถานการณ์จริง	4.73	0.47	มากที่สุด
	สามารถมีความรู้และทักษะเพียงพอต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต	4.73	0.47	มากที่สุด
	ประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มีในการเรียนรู้มากกว่าการรับการถ่ายทอดความรู้ ที่เป็นการมุ่งเน้นไปที่การให้ความสำคัญเพียงเทคนิคการสอนที่เป็นการส่งผ่านความรู้	4.45	0.69	มาก
2.1.4	**กระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีความเหมาะสม**	**4.39**	**0.61**	**มาก**
	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวิธีคิดที่เปิดกว้างจากการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ความคิดของตนเองได้	4.45	0.69	มาก
	ผู้เรียนต้องใช้ลักษณะความเป็นอิสระในการวิเคราะห์และนำความสามารถในการนำตนเองมาประยุกต์ใช้เพิ่มมากขึ้น	4.45	0.69	มาก
	รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนตามบทบาท หน้าที่ และความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นๆ	4.36	0.67	มาก
	กำหนดออกแบบและพัฒนาแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเองได้	4.27	0.65	มาก
2.2	**บทบาทของผู้สอน**	**4.52**	**0.45**	**มากที่สุด**
2.2.1	**ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง**	**4.61**	**0.44**	**มากที่สุด**

ตาราง 23 (ต่อ)

ที่	องค์ประกอบ	N 11		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
	สนับสนุนและเป็นกำลังใจในการเรียนรู้	4.64	0.50	มากที่สุด
	ให้คำแนะนำแนวทางในการเรียนรู้ (ให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและนำศักยภาพที่มีมาใช้สร้างระบบ การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้ที่ให้คำแนะนาแนวทางแก่ผู้เรียนในการสร้างแนวความคิดของตนโดยไม่มีการบังคับหรือป้อนความรู้ความคิดจากผู้อื่น)	4.64	0.50	มากที่สุด
2.2.2	**สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนให้สามารถวิเคราะห์ความต้องการเรียนรู้และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในการเรียนรู้**	**4.48**	**0.56**	**มาก**
	สร้างการมีส่วนร่วมให้ผู้เรียนระบุถึงสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้	4.55	0.69	มากที่สุด
	การให้รับคำแนะนำแนวทางเพื่อสร้างวิธีคิดโดยประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มีของตน	4.55	0.52	มากที่สุด
	ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ถึงความต้องการในการเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง	4.36	0.81	มาก
2.2.3	**มอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้**	**4.45**	**0.56**	**มาก**
	สร้างการมีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.45	0.69	มาก
	ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนในช่วงวัยต่างกัน	4.45	0.69	มาก
	ตระหนักในความแตกต่างและสร้างสมดุลจากการใช้ศักยภาพที่แตกต่างระหว่างบุคคลในกิจกรรมการเรียนรู้	4.45	0.52	มาก
3	**องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์**	**4.53**	**0.42**	**มากที่สุด**
3.1	เป้าหมายในการศึกษา	4.64	0.67	มากที่สุด
3.2	การลดความวิตกกังวลในการเรียน	4.55	0.52	มากที่สุด
3.3	ความยืดหยุ่นและส่งเสริมความเชื่อมั่นภายใต้สิ่งแวดล้อมใหม่	4.55	0.69	มากที่สุด
3.4	การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ	4.45	0.52	มาก
3.5	การสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษานอกระบบ	4.45	0.69	มาก
4	**องค์ประกอบปรัชญา**	**4.50**	**0.48**	**มากที่สุด**
4.1	**การส่งเสริมทักษะเพื่อการติดต่อสื่อสารและการทำงานเป็นทีม**	**4.64**	**0.67**	**มากที่สุด**
4.2	**พัฒนาผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้**	**4.64**	**0.67**	**มากที่สุด**
4.3	**การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต**	**4.64**	**0.55**	**มากที่สุด**
	สร้างการเชื่อมต่อระหว่างโลกของการเรียนสู่โลกแห่งการทำงาน	4.73	0.47	มากที่สุด
	พัฒนาความรู้และทักษะใหม่ๆ ที่ตรงกับความต้องการเพื่อปรับตัวสู่บริบทสังคมปัจจุบัน	4.55	0.69	มากที่สุด
4.4	**ส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหาความรู้และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง**	**4.57**	**0.58**	**มากที่สุด**
	การแสวงหาความรู้และสร้างความเข้าใจที่เอื้อต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษา	4.64	0.50	มากที่สุด
	การกำหนดและตัดสินใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.64	0.50	มากที่สุด
	การพัฒนาโอกาสและความก้าวหน้าภายหลังสำเร็จการศึกษา	4.55	0.52	มากที่สุด
	การสร้างสมดุลให้แก่ผู้เรียนที่มีทักษะเชิงปฏิบัติมากกว่าความรู้เชิงวิชาการ	4.45	1.04	มาก
4.5	**พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน**	**4.36**	**0.81**	**มาก**
4.6	**การพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหา**	**4.18**	**0.40**	**มาก**
	การสร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจทางทฤษฎีและทักษะเชิงปฏิบัติ	4.45	0.52	มาก
	การพัฒนาทักษะเชิงปฏิบัติที่จำเป็นเพื่อเชื่อมต่อการเรียนรู้ทางทฤษฎีสู่การปฏิบัติ	4.27	0.65	มาก
	การแก้ไขทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะทางภาษา ทักษะเชิงตัวเลข และทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์	3.82	0.60	มาก
5	**องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา**	**4.46**	**0.54**	**มาก**

ตาราง 23 (ต่อ)

	องค์ประกอบ	N 11		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
5.1	**สื่อและแหล่งการเรียนรู้**	4.61	0.51	**มากที่สุด**
	เพิ่มทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทั้งในลักษณะของการสืบค้นความรู้และพัฒนาทักษะในการใช้แหล่งค้นคว้าในรูปแบบต่างๆ	4.73	0.47	มากที่สุด
	การประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับประสบการณ์และ	4.73	0.47	มากที่สุด
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	ตอบสนองต่อสภาพการทำงาน และเพื่อลดข้อจำกัดทางทักษะการใช้คอมพิวเตอร์			
5.2	**การบริการการศึกษา**	4.44	0.61	**มาก**
	สร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงแหล่งทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาของผู้เรียน	4.64	0.50	มากที่สุด
	การนำเครือข่ายสังคมออนไลน์มาใช้ประโยชน์ในการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่สร้างสรรค์ในกลุ่มผู้เรียนและในระดับสถาบัน	4.45	0.69	มาก
	สร้างความไว้วางใจต่อระบบการให้คำปรึกษา	4.45	0.69	มาก
	การยืดหยุ่นด้านเวลาเพื่อการจัดสรรค่าใช้จ่ายในการศึกษา	4.36	0.81	มาก
	การใช้ประโยชน์อย่างสูงสุดจากกิจกรรมการปฐมนิเทศนักศึกษาเพื่อสร้างการเตรียมพร้อมเข้าสู่การปรับตัวในสถานการณ์ใหม่ที่ต่างไปจากเดิม	4.27	0.79	มาก
5.3	**สภาพแวดล้อมการเรียนรู้**	4.33	0.60	**มาก**
	การสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ	4.55	0.52	มากที่สุด
	สร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งเพื่อลดอัตราการออกกลางคัน	4.27	0.65	มาก
	ส่งเสริมให้เกิดแหล่งการแลกเปลี่ยนความรู้ ทัศนคติ และความเข้าใจในบทบาทที่เปลี่ยนไปเพื่อลดความตึงเครียดและความวิตกกังวลทางการเรียน	4.18	0.75	มาก
6	**องค์ประกอบการวัดและประเมินผล**	**4.39**	**0.64**	**มาก**
6.1	ยืดหยุ่นในวิธีการโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงผลงานหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียนมาปรับใช้ในการเรียนการสอน	4.45	0.82	มาก
6.2	เปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมออกแบบระบบการวัดและประเมินผล เช่น ระบบร่วมพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้	4.45	0.82	มาก
6.3	วิธีการวัดผลควรมีความหลากหลายและเหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่	4.45	0.52	มาก
6.4	การให้ข้อคิดเห็นทันทีเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงพัฒนาการทางการเรียนรู้ของตน	4.45	0.69	มาก
6.5	ความต่อเนื่องเพื่อปรับแผนในการเรียนรู้ให้พร้อมต่อการวัดและประเมินผลในครั้งต่อไป	4.36	0.67	มาก
6.6	การวัดและประเมินผลแบบสะสมเพื่อลดความตึงเครียดทางการเรียน	4.18	0.87	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	**4.51**	**0.43**	**มากที่สุด**

ตาราง 23 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญโดยการนำมาสร้างเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ ซึ่งผ่านการประเมินความคิดเห็นและความเหมาะสม โดยมีรายละเอียดโดยรวมดังนี้

1. องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4. 61, S.D.=0.38) ประกอบด้วยส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง ($\overline{X}$ =4.73, S.D.=0.42) ส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ ($\overline{X}$ =4.67, S.D.=0.45) 3) การพัฒนาและสร้างศักยภาพ

ในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ($\overline{X}$ =4.64, S.D.=0.50) 4) ให้ความสำคัญในการฝึกทักษะเพื่อให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง ($\overline{X}$ =4.58, S.D.=0.42) 5)ประเด็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียน($\overline{X}$ =4.43, S.D.=0.54)

2. องค์ประกอบผู้สอนและผู้เรียน ($\overline{X}$ =4.56, S.D.=0.42) ประกอบด้วย

2.1 บทบาทของผู้เรียน ($\overline{X}$ =4.61, S.D.=0.45) ได้แก่ ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\overline{X}$ =4.73, S.D.=0.47) ผู้เรียนสามารถให้เหตุผลหรือระบุสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.68, S.D.=0.53) ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์ ($\overline{X}$ =4.64, S.D.=0.38) กระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีความเหมาะสม ($\overline{X}$ =4.39, S.D.=0.61)

2.2 บทบาทของผู้สอน ($\overline{X}$ =4.52, S.D.=0.45) การส่งเสริมและอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\overline{X}$ =4.61, S.D.=0.44) สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนให้สามารถวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.48, S.D.=0.56) และการมอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.45, S.D.=0.56)

3. หลักการ/วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย เป้าหมายในการศึกษา ($\overline{X}$ =4.64, S.D.=0.67) การลดความวิตกกังวลในการเรียน ($\overline{X}$ =4.55, S.D.=0.52) การยืดหยุ่นและส่งเสริมความเชื่อมั่นภายใต้สิ่งแวดล้อมใหม่ ($\overline{X}$ =4.55, S.D.=0.69) การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ ($\overline{X}$ =4.45, S.D.=0.52) และการสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษานอกระบบ ($\overline{X}$ =4.45, S.D.=0.69)

4. ปรัชญา ประกอบด้วย ส่งเสริมทักษะเพื่อการติดต่อสื่อสารและการทำงานเป็นทีม ($\overline{X}$ =4.64, S.D.=0.67) พัฒนาผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.64, S.D.=0.67) การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต ($\overline{X}$ =4.64, S.D.=0.55) กล่าวคือ มุ่งสร้างและส่งเสริมการเชื่อมต่อระหว่างโลกของการเรียน (การศึกษา) สู่โลกแห่งการทำงานโดยนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ศึกษาไปใช้ในการดำเนินชีวิต ($\overline{X}$ =4.73, S.D.=0.47) และ พัฒนาความรู้และทักษะที่ตรงต่อความต้องการและความจำเป็นเพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับความรู้และทักษะใหม่ๆ ที่จำเป็นภายใต้บริบทสังคมปัจจุบัน ($\overline{X}$ =4.55, S.D.=0.69) 4) ส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหาความรู้และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\overline{X}$ =4.57, S.D.=0.58) โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ ความเข้าใจที่จำเป็นหรือเอื้อต่อการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.64, S.D.=0.52) สามารถกำหนดการเรียนรู้หรือการตัดสินใจเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\overline{X}$ =4.64, S.D.=0.50) พัฒนาโอกาสและความก้าวหน้าภายหลังสำเร็จการศึกษา ($\overline{X}$ =4.55, S.D.=0.52) และสร้างความสมดุลให้แก่ผู้เรียนที่มีทักษะเชิงปฏิบัติมากว่าเชิงวิชาการ ($\overline{X}$ =4.45 S.D.=1.04) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน ($\overline{X}$ =4.36, S.D.=0.81) และการพัฒนาความรู้

และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหา ($\overline{X}$ =4.18, S.D.=0.40) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

5. องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา ($\overline{X}$ =4.46, S.D.=0.54) ประกอบด้วย สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.61, S.D.=0.51) โดยการเพิ่มทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทั้งการสืบค้นความรู้และพัฒนาทักษะในการใช้แหล่งค้นคว้าในรูปแบบต่างๆ ($\overline{X}$ =4.73, S.D.=0.47) การประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับประสบการณ์และลักษณะเฉพาะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ ($\overline{X}$ =4.73, S.D.=0.47) การส่งเสริมทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ในลักษณะของการเชื่อมต่อเพื่อนำไปปฏิบัติจริงเพื่อตอบสนองต่อสภาพการทำงานและเพื่อลดข้อจำกัดทางทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ ($\overline{X}$ =4.36, S.D.=0.81) 2) การบริการทางการศึกษา ($\overline{X}$ =4.44, S.D.=0.61) โดยการสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงแหล่งทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาของผู้เรียน ($\overline{X}$ =4.64, S.D.=0.50) การนำเครือข่ายสังคมออนไลน์มาใช้ประโยชน์ในการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่สร้างสรรค์ในกลุ่มผู้เรียนและในระดับสถาบัน ($\overline{X}$ =4.45, S.D.=0.69) มุ่งสร้างความไว้วางใจต่อระบบการให้คำปรึกษา ($\overline{X}$ =4.45, S.D.=0.69) การยืดหยุ่นด้านเวลาเพื่อการจัดสรรค่าใช้จ่ายในการศึกษา ($\overline{X}$ =4.36, S.D.=0.81) และใช้ประโยชน์อย่างสูงสุดจากกิจกรรมการปฐมนิเทศนักศึกษาเพื่อสร้างการเตรียมพร้อมเข้าสู่การปรับตัวในสถานการณ์ใหม่ที่ต่างไปจากเดิม ($\overline{X}$ =4.27, S.D.=0.79) สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.33 S.D.=0.60) ได้แก่ การสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ ($\overline{X}$ =4.55, S.D.=0.52) ส่วนในการสร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งเพื่อลดอัตราการออกกลางคัน ($\overline{X}$ =4.27, S.D.=0.65) และการส่งเสริมให้เป็นแหล่งการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่มีลักษณะของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทัศนคติ มุมมองเพื่อสร้างความเข้าใจในบทบาทที่เปลี่ยนไปและลดความตึงเครียดจากการเรียน ($\overline{X}$ =4.18, S.D.=0.75)

6. องค์ประกอบการวัดและประเมินผล ($\overline{X}$ =4.39, S.D.=0.64) ประกอบด้วย ยืดหยุ่นในวิธีการโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงผลงานหรือภาระงานที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียนมาปรับใช้ในการเรียนการสอน ($\overline{X}$ =4.45, S.D.=0.82) เปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมออกแบบระบบการวัดและประเมินผลที่เป็นระบบร่วมพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.45, S.D.=0.82) วิธีการวัดผลควรมีความหลากหลายโดยให้ความสำคัญต่อลักษณะและช่วงวัยของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ ($\overline{X}$ =4.45, S.D.=0.52) 4) การให้ข้อคิดเห็นทันทีเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้และให้ทราบถึงพัฒนาการและลดความวิตกกังวล ($\overline{X}$ =4.45, S.D.=0.69) การวัดและประเมินผลควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ข้อย้อนกลับต่อผู้เรียนเพื่อประโยชน์ในการปรับแผนการเรียนรู้ที่เหมาะกับตนและเพื่อความพร้อมต่อการวัดและประเมินผลในครั้งต่อๆ ไป ($\overline{X}$ =4.36, S.D.=0.67) และลดความตึงเครียดของผู้เรียนโดยการวัดและประเมินผลแบบสะสม ($\overline{X}$ =4.18, S.D.=0.87)

ภาพประกอบ 9 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบตามผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ

ที่มา: www.freepik.com

ตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

สำหรับในขั้นตอนการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ ดำเนินการประเมินรูปแบบโดยกลุ่มอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษาซึ่งจัดการเรียนการสอนกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลการวิจัยในขั้นตอนการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ ซึ่งครอบคลุมสถาบันอุดมศึกษาประเภทต่างๆ ทั้งในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และระดับปริญญา อีกทั้งเป็นหน่วยงานการจัดการศึกษาโดยหน่วยงานภาครัฐ และสถาบันการศึกษาเอกชน สำหรับลำดับขั้นตอนในการนำเสนอข้อมูลจะครอบคลุมประเด็นต่างๆ ดังนี้ 1. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของอาจารย์ผู้สอนซึ่งได้ให้ข้อคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ 2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบดังมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของอาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

ตาราง 24 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เชี่ยวชาญอาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษา

สถานภาพ		จำนวน N=71	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	28	39.44
	หญิง	43	60.56
	รวม	**71**	**100.00**
2. อายุ	26 ถึง 33 ปี	15	21.13
	34 ถึง 40 ปี	28	39.44
	41 ถึง 47 ปี	10	14.08
	48 ถึง 54 ปี	5	7.04
	55 ปีขึ้นไป	13	18.31
	รวม	**71**	**100.00**
3. ประสบการณ์ในการสอน	1 ถึง 7 ปี	25	35.21
	8 ถึง 14 ปี	19	26.76
	15 ถึง 21 ปี	12	16.90
	22 ถึง 28 ปี	5	7.04
	29 ปีขึ้นไป	10	14.08
	รวม	**71**	**100.00**

ตาราง 24 (ต่อ)

สถานภาพ		จำนวน N=71	ร้อยละ
4. ประเภทสถาบันอุดมศึกษา	มหาวิทยาลัยรัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลและมหาวิทยาลัยเปิด	16	22.54
	มหาวิทยาลัยเอกชน	22	30.99
	วิทยาลัยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ระดับอนุปริญญา	33	46.48
	รวม	**71**	**100.00**

ตาราง 24 แสดงสถานภาพของอาจารย์ผู้สอนจำนวน 71 คนประกอบด้วย เพศชาย 28 คน (ร้อยละ 39.44) หญิง 43 คน (ร้อยละ 60.56) ส่วนใหญ่มีอายุตั้งแต่ 34 ปีถึง 40 ปี 28 คน (ร้อยละ 39.44) ประสบการณ์ในการสอนอยู่ระหว่าง 1 ปีถึง 7 ปี 25 คน (ร้อยละ 35.21) และษยู่ในสถาบันอุดมศึกษาประเภทวิทยาลัยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ระดับอนุปริญญา 33 คน (ร้อยละ 46.48)

3.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

3.2.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

ตาราง 25 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นอาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ โดยเป็นรายองค์ประกอบ

ที่	รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ	N=71		แปลผล
		$\bar{X}$	S.D.	
1	องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา	4.14	0.65	มาก
2	องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้	4.10	0.67	มาก
3	องค์ประกอบปรัชญา	4.10	0.70	มาก
4	องค์ประกอบบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน	4.08	0.66	มาก
5	องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์	4.04	0.68	มาก
6	องค์ประกอบการวัดและประเมินผล	4.04	0.70	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	**4.08**	**0.63**	**มาก**

ตาราง 25 แสดงความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาที่มีต่อองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ โดยเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า อาจารย์ผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งในองค์ประกอบโดยรวมและรายองค์ประกอบตามลำดับมากไปน้อยดังนี้ องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา ($\overline{X}$ =4.14, S.D.=0.65) องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.10, S.D.=0.67) องค์ประกอบปรัชญา ($\overline{X}$ =4.10, S.D.=0.70) องค์ประกอบผู้สอนและผู้เรียน ($\overline{X}$ =4.08, S.D.=0.66) องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์ ($\overline{X}$ =4.04, S.D.=0.68) และองค์ประกอบการวัดและประเมินผล ($\overline{X}$ =4.04, S.D.=0.70) ตามลำดับ

ตาราง 26 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นอาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ โดยเป็นรายองค์ประกอบและรายด้าน

ที่	รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ	N=71		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1	**องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา**	**4.14**	**0.65**	**มาก**
1.1	สภาพแวดล้อมการเรียนรู้	4.18	0.72	มาก
1.2	สื่อและแหล่งการเรียนรู้	4.16	0.72	มาก
1.3	การบริการการศึกษา	4.08	0.67	มาก
2	**องค์ประกอบปรัชญา**	**4.10**	**0.70**	**มาก**
2.1	พัฒนาผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้	4.23	0.87	มาก
2.2	การส่งเสริมทักษะเพื่อการติดต่อสื่อสารและการทำงานเป็นทีม	4.13	0.83	มาก
2.3	การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต	4.11	0.78	มาก
2.4	ส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหาความรู้และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.07	0.71	มาก
2.5	พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน	4.04	0.89	มาก
2.6	การพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหา	4.04	0.70	มาก
3	**องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้**	**4.10**	**0.67**	**มาก**
3.1	ส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ	4.15	0.72	มาก
3.2	ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียน	4.15	0.74	มาก
3.3	การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	4.11	0.82	มาก
3.4	ให้ความสำคัญในการฝึกทักษะเพื่อให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง	4.06	0.73	มาก
3.5	ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง	4.02	0.69	มาก
4	**องค์ประกอบผู้สอนและผู้เรียน**			
4.1	**บทบาทของผู้สอน**	**4.09**	**0.68**	**มาก**
4.1.1	ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.19	0.74	มาก
4.1.2	มอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้	4.05	0.69	มาก
4.1.3	สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนให้สามารถวิเคราะห์ความต้องการเรียนรู้และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในการเรียนรู้	4.02	0.75	มาก

ตาราง 26 (ต่อ)

ที่	รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ	N=71		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
4.2	**บทบาทของผู้เรียน**	**4.07**	**0.67**	**มาก**
4.2.1	ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์	4.13	0.75	มาก
4.2.2	กระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีความเหมาะสม	4.06	0.65	มาก
4.2.3	ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.04	0.78	มาก
4.2.4	ผู้เรียนสามารถให้เหตุผลหรือระบุสิ่งต่างๆ	4.04	0.79	มาก
5	**องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์**	**4.04**	**0.68**	**มาก**
5.1	เป้าหมายในการศึกษา	4.08	0.77	มาก
5.2	การลดความวิตกกังวลในการเรียน	4.07	0.83	มาก
5.3	ความยืดหยุ่นและส่งเสริมความเชื่อมั่นภายใต้สิ่งแวดล้อมใหม่	4.04	0.76	มาก
5.4	การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ	4.01	0.84	มาก
5.5	การสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษานอกระบบ	4.00	0.86	มาก
6	**องค์ประกอบการวัดและประเมินผล**	**4.04**	**0.70**	**มาก**
6.1	ความต่อเนื่องเพื่อปรับแผนในการเรียนรู้ให้พร้อมต่อการวัดและประเมินผลในครั้งต่อไป	4.10	0.78	มาก
6.2	วิธีการวัดผลควรมีความหลากหลายและเหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่	4.08	0.82	มาก
6.3	การให้ข้อคิดเห็นทันทีเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงพัฒนาการทางการเรียนรู้ของตน	4.06	0.83	มาก
6.4	การวัดและประเมินผลแบบสะสมเพื่อลดความตึงเครียดทางการเรียน	4.03	0.77	มาก
6.5	ยืดหยุ่นในวิธีการโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงผลงานหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียนมาปรับใช้ในการเรียนการสอน	3.99	0.78	มาก
6.6	เปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมออกแบบระบบการวัดและประเมินผล เช่น ระบบร่วมพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้	3.96	0.75	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	**4.08**	**0.63**	**มาก**

ตาราง 26 แสดงความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบในองค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา ($\overline{X}$ =4.14 S.D.=0.65) ในทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก โดยลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.18 S.D.=0.72) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.16 S.D.=0.72) และการบริการการศึกษา ($\overline{X}$ =4.08 S.D.=0.67)

องค์ประกอบปรัชญา ($\overline{X}$ =4.10 S.D.=0.70) ในทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก โดยลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ พัฒนาผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.23, S.D.=0.87) ส่งเสริมทักษะเพื่อการติดต่อสื่อสารและการทำงานเป็นทีม ($\overline{X}$ =4.13 S.D.=0.83) การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต ($\overline{X}$ =4.11 S.D.=0.78) ส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหาความรู้และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\overline{X}$ =4.07 S.D.=0.71) พัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหา ($\overline{X}$ =4.04 S.D.=0.70) และพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน ($\overline{X}$ =4.04 S.D.=0.89)

องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.10 S.D.=0.67) ในทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก โดยลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ ($\overline{X}$ =4.15 S.D.=0.72) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียน ($\overline{X}$ =4.15 S.D.=0.74) การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ($\overline{X}$ =4.11 S.D.=0.82) ให้ความสำคัญในการฝึกทักษะเพื่อให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง ($\overline{X}$ =4.06 S.D.=0.73) ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง ($\overline{X}$ =4.02 S.D.=0.69)

องค์ประกอบผู้สอนและผู้เรียน ($\overline{X}$ =4.08 S.D.=0.66) ในทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก โดยลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้

บทบาทของผู้สอน ($\overline{X}$ =4.09 S.D.=0.68) ประกอบด้วย ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\overline{X}$ =4.19 S.D.=0.74) ผู้สอนมอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดในการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.05 S.D.=0.69) และสร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนให้สามารถวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.02 S.D.=0.75)

บทบาทของผู้เรียน ($\overline{X}$ =4.07 S.D.=0.67) ประกอบด้วยผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์ ($\overline{X}$ =4.13 S.D.=0.75) ในกระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีความเหมาะสม ($\overline{X}$ =4.06 S.D.=0.65) ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\overline{X}$ =4.04 S.D.=0.78) และผู้เรียนสามารถให้เหตุผลหรือระบุสิ่งต่างๆ ($\overline{X}$ =4.04 S.D.=0.79)

องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์ ($\overline{X}$ =4.04 S.D.=0.68) โดยลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ เป้าหมายในการศึกษา ($\overline{X}$ =4.08 S.D.=0.77) การลดความวิตกกังวลในการเรียน ($\overline{X}$ =4.07 S.D.=0.83) ยืดหยุ่นและส่งเสริมความเชื่อมั่นภายใต้สิ่งแวดล้อมใหม่ ($\overline{X}$ =4.04 S.D.=0.76) การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ ($\overline{X}$ =4.01 S.D.=0.84) และการสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษานอกระบบ ($\overline{X}$ =4.00 S.D.=0.86)

องค์ประกอบการวัดและประเมินผล ในทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก โดยลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ การวัดและประเมินผลควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ข้อย้อนกลับต่อผู้เรียนเพื่อประโยชน์ในการปรับแผนการเรียนรู้ที่เหมาะกับตนและเพื่อความพร้อมต่อการวัดและประเมินผลในครั้งต่อๆ ไป ($\overline{X}$ =4.10 S.D.=0.78) วิธีการวัดผลควรมีหลากหลายโดยให้ความสำคัญต่อลักษณะและช่วงวัยของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ ($\overline{X}$ =4.08 S.D.=0.82) การให้ข้อคิดเห็นทันทีเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้และให้ทราบถึงพัฒนาการและลดความวิตกกังวล ($\overline{X}$ =4.06 S.D.=0.83) ลดความตึงเครียดของผู้เรียนโดยการวัดและประเมินผลแบบสะสม ($\overline{X}$ =4.03 S.D.=0.77) ยืดหยุ่นในวิธีการโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงผลงานหรือภาระงานที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียนมา

ปรับใช้ในการเรียนการสอน ($\overline{X}$ =3.99 S.D.=0.78) และเปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมออกแบบระบบการวัดและประเมินผลที่เป็นระบบร่วมพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.96 S.D.=0.75)

3.2.2 ผลการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

ตาราง 27 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นอาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย

ที่	รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ	N=71		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1	**องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา**	**4.14**	**0.65**	**มาก**
1.1	**สภาพแวดล้อมการเรียนรู้**	**4.18**	**0.72**	**มาก**
	การสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ	4.24	0.80	มาก
	ส่งเสริมให้เกิดแหล่งการแลกเปลี่ยนความรู้ ทัศนคติ และความเข้าใจในบทบาทที่เปลี่ยนไปเพื่อลดความตึงเครียดและความวิตกกังวลทางการเรียน	4.21	0.79	มาก
	สร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งเพื่อลดอัตราการออกกลางคัน	4.10	0.81	มาก
1.2	**สื่อและแหล่งการเรียนรู้**	**4.16**	**0.72**	**มาก**
	ส่งเสริมทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ในลักษณะของการเชื่อมต่อเพื่อนำไปปฏิบัติจริงเพื่อตอบสนองต่อสภาพการทำงาน และเพื่อลดข้อจำกัดทางทักษะการใช้คอมพิวเตอร์	4.18	0.74	มาก
	การประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับประสบการณ์และลักษณะเฉพาะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่	4.17	0.76	มาก
	เพิ่มทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทั้งในลักษณะของการสืบค้นความรู้และพัฒนาทักษะในการใช้แหล่งค้นคว้าในรูปแบบต่างๆ	4.14	0.80	มาก
1.3	การบริการการศึกษา	4.08	0.67	มาก
	การนำเครือข่ายสังคมออนไลน์มาใช้ประโยชน์ในการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่สร้างสรรค์ในกลุ่มผู้เรียนและในระดับสถาบัน	4.18	0.82	มาก
	สร้างความไว้วางใจต่อระบบการให้คำปรึกษา	4.14	0.83	มาก
	การยืดหยุ่นด้านเวลาเพื่อการจัดสรรค่าใช้จ่ายในการศึกษา	4.07	0.80	มาก
	สร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงแหล่งทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาของผู้เรียน	4.04	0.76	มาก
	การใช้ประโยชน์อย่างสูงสุดจากกิจกรรมการปฐมนิเทศนักศึกษาเพื่อสร้างการเตรียมพร้อมเข้าสู่การปรับตัวในสถานการณ์ใหม่ที่ต่างไปจากเดิม	3.99	0.78	มาก
2	**องค์ประกอบปรัชญา**	**4.10**	**0.70**	**มาก**
2.1	**พัฒนาผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้**	**4.23**	**0.87**	**มาก**
2.2	**การส่งเสริมทักษะเพื่อการติดต่อสื่อสารและการทำงานเป็นทีม**	**4.13**	**0.83**	**มาก**
2.3	**การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต**	**4.11**	**0.78**	**มาก**
	พัฒนาความรู้และทักษะใหม่ๆ ที่ตรงกับความต้องการเพื่อปรับตัวสู่บริบทสังคมปัจจุบัน	4.13	0.83	มาก
	สร้างการเชื่อมต่อระหว่างโลกของการเรียนสู่โลกแห่งการทำงาน	4.08	0.79	มาก
2.4	**ส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหาความรู้และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง**	**4.07**	**0.71**	**มาก**

ตาราง 27 (ต่อ)

ที่	รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ	N=71		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
	การพัฒนาโอกาสและความก้าวหน้าภายหลังสำเร็จการศึกษา	4.18	0.78	มาก
	การแสวงหาความรู้และสร้างความเข้าใจที่เอื้อต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษา	4.04	0.76	มาก
	การสร้างสมดุลให้แก่ผู้เรียนที่มีทักษะเชิงปฏิบัติมากกว่าความรู้เชิงวิชาการ	4.04	0.78	มาก
	การกำหนดและตัดสินใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.03	0.83	มาก
2.5	**การพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหา**	**4.04**	**0.70**	**มาก**
	การแก้ไขทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะทางภาษา ทักษะเชิงตัวเลข และทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์	4.07	0.82	มาก
	การพัฒนาทักษะเชิงปฏิบัติที่จำเป็นเพื่อเชื่อมต่อการเรียนรู้ทางทฤษฎีสู่การปฏิบัติ	4.04	0.80	มาก
	การสร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจทางทฤษฎีและทักษะเชิงปฏิบัติ	4.01	0.78	มาก
2.6	**พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน**	**4.04**	**0.89**	**มาก**
3	**องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้**	**4.10**	**0.67**	**มาก**
3.1	**ส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ**	**4.15**	**0.72**	**มาก**
	ให้ความสำคัญและตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.23	0.83	มาก
	เชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้ โดยให้ความสำคัญต่อพัฒนาการตามหลักธรรมชาติของช่วงวัยและมุ่งขจัดทัศนคติเชิงลบที่มีต่อการกลับเข้าศึกษาอีกครั้ง ดังนั้นกิจกรรมต้องนำศักยภาพของผู้เรียนมาใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด	4.21	0.77	มาก
	ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญในการฝึกปฏิบัติ	4.03	0.79	มาก
3.2	**ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียน**	**4.15**	**0.74**	**มาก**
	กิจกรรมการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนจับกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อต่อยอดประสบการณ์ (เน้นมากกว่าการถ่ายทอดความรู้) โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการ เช่น ส่งเสริมโอกาสในการแบ่งปันความรู้หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียน	4.25	0.84	มาก
	เน้นการมีส่วนร่วมและนำประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียนมาปรับใช้เพื่อสร้างบรรยากาศให้มีความกระตือรือร้นของผู้เรียน	4.17	0.83	มาก
	พัฒนาให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมต่อความรู้เชิงวิชาการและทักษะทางการปฏิบัติจากประสบการณ์ที่มี	4.11	0.84	มาก
	ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ในการเรียนจากงานที่มอบหมาย	4.08	0.77	มาก
3.3	**การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง**	**4.11**	**0.82**	**มาก**
	การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง : กิจกรรมการเรียนรู้ต้องมีความสัมพันธ์และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพต่อทักษะในการทำงาน เน้นการเชื่อมโยงการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาไปใช้ในสถานการณ์จริง	4.11	0.82	มาก
3.4	**ให้ความสำคัญในการฝึกทักษะเพื่อให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง**	**4.06**	**0.73**	**มาก**
	เน้นการเรียนรู้ที่ฝึก/พัฒนาทักษะขีดความสามารถในการคิดและประยุกต์ใช้ เช่น การนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้เพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง	4.13	0.79	มาก
	เพิ่มสัดส่วน/ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้เรียนได้ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาทักษะทางการคิดเพื่อวิเคราะห์และจับประเด็นในการเรียนรู้	4.04	0*82	มาก
	ลดสัดส่วนการจัดการเรียนที่เน้นการถ่ายทอดโดยวิธีการบรรยาย โดยพิจารณาตามลักษณะของเนื้อหาที่เรียน	4.01	0.78	มาก
3.5	**ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง**	**4.02**	**0.69**	**มาก**
	ส่งเสริมทักษะในการรับรู้สารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์เพื่อเลือกรับและ	4.06	0.75	มาก

ตาราง 27 (ต่อ)

ที่	รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ	N=71		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
	กลั่นกรองข้อมูลสารสนเทศต่างๆ			
	จัดสรรสัดส่วนที่เพิ่มสาระสำคัญในการส่งเสริมวิธีการเรียนเพื่อแสวงหา สืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง	4.03	0.74	มาก
	การจัดการเรียนรู้อาจเน้นการเรียนรู้โดยเข้าถึงเนื้อหาด้วยตนเอง ภายใต้เงื่อนไขของการส่งเสริมความรู้และวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองที่เหมาะสมกับความรู้เดิมของผู้เรียน	3.99	0.75	มาก
4	**องค์ประกอบบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน**	**4.08**	**0.66**	**มาก**
4.1	**บทบาทของผู้สอน**	**4.09**	**0.68**	**มาก**
4.1.1	**ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง**	**4.19**	**0.74**	**มาก**
	สนับสนุนและเป็นกำลังใจในการเรียนรู้	4.28	0.85	มาก
	ให้คำแนะนำแนวทางในการเรียนรู้ (ให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและนำศักยภาพที่มีมาใช้สร้างระบบ การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้ที่ให้คำแนะนาแนวทางแก่ผู้เรียนในการสร้างแนวความคิดของตนโดยไม่มีการบังคับหรือป้อนความรู้ความคิดจากผู้อื่น)	4.20	0.80	มาก
	จัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้	4.10	0.78	มาก
4.1.2	**มอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้**	**4.05**	**0.69**	**มาก**
	ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนในช่วงวัยต่างกัน	4.10	0.78	มาก
	ตระหนักในความแตกต่างและสร้างสมดุลจากการใช้ศักยภาพที่แตกต่างระหว่างบุคคลในกิจกรรมการเรียนรู้	4.07	0.78	มาก
	สร้างการมีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.99	0.78	มาก
4.1.3	**สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนให้สามารถวิเคราะห์ความต้องการเรียนรู้และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในการเรียนรู้**	**4.02**	**0.75**	**มาก**
	การให้รับคำแนะนำแนวทางเพื่อสร้างวิธีคิดโดยประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มีของตน	4.04	0.80	มาก
	สร้างการมีส่วนร่วมให้ผู้เรียนระบุถึงสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้	4.03	0.79	มาก
	ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ถึงความต้องการในการเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง	4.00	0.83	มาก
4.2	**บทบาทของผู้เรียน**	**4.07**	**0.67**	**มาก**
4.2.1	**ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์**	**4.13**	**0.75**	**มาก**
	นำความรู้ และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้และนำไปใช้ได้ในสถานการณ์จริง	4.18	0.85	มาก
	ประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มีในการเรียนรู้มากกว่าการรับการถ่ายทอดความรู้ ที่เป็นการมุ่งเน้นไปที่การให้ความสำคัญเพียงเทคนิคการสอนที่เป็นการส่งผ่านความรู้	4.13	0.77	มาก
	สามารถมีความรู้และทักษะเพียงพอต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต	4.07	0.83	มาก
4.2.2	**กระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีความเหมาะสม**	**4.06**	**0.65**	**มาก**
	กำหนดออกแบบและพัฒนาแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเองได้	4.11	0.73	มาก
	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวิธีคิดที่เปิดกว้างจากการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ความคิดของตนเองได้	4.07	0.74	มาก
	รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนตามบทบาท หน้าที่ และความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นๆ	4.07	0.78	มาก
	ผู้เรียนต้องใช้ลักษณะความเป็นอิสระในการวิเคราะห์และนำความสามารถในการนำตนเองมาประยุกต์ใช้เพิ่มมากขึ้น	4.00	0.79	มาก
4.2.3	**ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ**	**4.04**	**0.78**	**มาก**
4.2.4	**ผู้เรียนสามารถให้เหตุผลหรือระบุสิ่งต่าง ๆ**	**4.04**	**0.79**	**มาก**

ตาราง 27 (ต่อ)

ที่	รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ	N=71		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
	นำประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์เพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะกับตนเอง โดยออกแบบจากประสบการณ์การเรียนรู้ในลักษณะของการเป็นผู้สร้างความรู้ไม่ใช้เป็นเพียงผู้รับความรู้	4.08	0.82	มาก
	นำตนเองสู่การเรียนรู้ และนำประสบการณ์ที่ตนมีมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ	4.06	0.91	มาก
	สามารถคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ วิเคราะห์ และแก้ปัญหาบนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลในกระบวนการเรียนรู้ได้	4.01	0.87	มาก
	สามารถระบุ หรือกำหนดว่าอะไรเป็นสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้	3.99	0.85	มาก
5	**องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์**	**4.04**	**0.68**	**มาก**
5.1	เป้าหมายในการศึกษา	4.08	0.77	มาก
5.2	การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ	4.07	0.83	มาก
5.3	ความยืดหยุ่นและส่งเสริมความเชื่อมั่นภายใต้สิ่งแวดล้อมใหม่	4.04	0.76	มาก
5.4	การสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษานอกระบบ	4.01	0.84	มาก
5.5	การลดความวิตกกังวลในการเรียน	4.00	0.86	มาก
6	**องค์ประกอบการวัดและประเมินผล**	**4.04**	**0.70**	**มาก**
6.1	ความต่อเนื่องเพื่อปรับแผนในการเรียนรู้ให้พร้อมต่อการวัดและประเมินผลในครั้งต่อไป	4.10	0.78	มาก
6.2	วิธีการวัดผลควรมีความหลากหลายและเหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่	4.08	0.82	มาก
6.3	การให้ข้อคิดเห็นทันทีเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงพัฒนาการทางการเรียนรู้ของตน	4.06	0.83	มาก
6.4	การวัดและประเมินผลแบบสะสมเพื่อลดความตึงเครียดทางการเรียน	4.03	0.77	มาก
6.5	ยืดหยุ่นในวิธีการโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงผลงานหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียนมาปรับใช้ในการเรียนการสอน	3.99	0.78	มาก
6.6	เปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมออกแบบระบบการวัดและประเมินผล เช่น ระบบร่วมพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้	3.96	0.75	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	**4.08**	**0.63**	**มาก**

ตาราง 27 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นผู้สอนโดยการนำมาสร้างเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ ซึ่งผ่านการประเมินความคิดเห็นและความเหมาะสม โดยมีรายละเอียดโดยรวมดังนี้

1. องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา ($\overline{X}$ =4.14 S.D.=0.65) ประกอบด้วย 1) สภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.18 S.D.=0.72) การสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ ($\overline{X}$ =4.24 S.D.=0.80) การส่งเสริมให้เป็นแหล่งการเรียนรู้อีกรูปแบบหนึ่งที่มีลักษณะของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทัศนคติ มุมมองเพื่อสร้างความเข้าใจในบทบาทที่เปลี่ยนไปและลดความตึงเครียดจากการเรียน ($\overline{X}$ =4.21 S.D.=0.79) ส่วนในการสร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งเพื่อลดอัตราการออกกลางคัน ($\overline{X}$ =4.10 S.D.=0.81) และ 2) สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.16 S.D.=0.72) โดยการส่งเสริมทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ในลักษณะของการเชื่อมต่อเพื่อนำไปปฏิบัติจริงเพื่อตอบสนองต่อสภาพการทำงานและเพื่อลดข้อจำกัดทางทักษะการใช้คอมพิวเตอร์

($\overline{X}$ =4.18 S.D.=0.74) การประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับประสบการณ์และลักษณะเฉพาะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ ($\overline{X}$ =4.17 S.D.=0.76) และการเพิ่มทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทั้งการสืบค้นความรู้และพัฒนาทักษะในการใช้แหล่งค้นคว้าในรูปแบบต่างๆ ($\overline{X}$ =4.14 S.D.=0.80) และ 3) การบริการทางการศึกษา ($\overline{X}$ =4.08, S.D.=0.67) โดยการนำเครือข่ายสังคมออนไลน์มาใช้ประโยชน์ในการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่สร้างสรรค์ในกลุ่มผู้เรียนและในระดับสถาบัน ($\overline{X}$ =4.18, S.D.=0.82) มุ่งสร้างความไว้วางใจต่อระบบการให้คำปรึกษา ($\overline{X}$ =4.14, S.D.=0.83) การยืดหยุ่นด้านเวลาเพื่อการจัดสรรค่าใช้จ่ายในการศึกษา ($\overline{X}$ =4.07, S.D.=0.80) การสร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงแหล่งทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาของผู้เรียน ($\overline{X}$ =4.04, S.D.=0.76) และใช้ประโยชน์อย่างสูงสุดจากกิจกรรมการปฐมนิเทศนักศึกษาเพื่อสร้างการเตรียมพร้อมเข้าสู่การปรับตัวในสถานการณ์ใหม่ที่ต่างไปจากเดิม ($\overline{X}$ =3.99, S.D.=0.78)

2. ปรัชญา ประกอบด้วย 1) พัฒนาผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.23, S.D.=0.87) 2) ส่งเสริมทักษะเพื่อการติดต่อสื่อสารและการทำงานเป็นทีม ($\overline{X}$ =4.13, S.D.=083) 3) การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต ($\overline{X}$ =4.11, S.D.=0.78) กล่าวคือ พัฒนาความรู้และทักษะที่ตรงต่อความต้องการและความจำเป็นเพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับความรู้และทักษะใหม่ๆ ที่จำเป็นภายใต้บริบทสังคมปัจจุบัน ($\overline{X}$ =4.13, S.D.=0.83) และมุ่งสร้างและส่งเสริมการเชื่อมต่อระหว่างโลกของการเรียน (การศึกษา) สู่โลกแห่งการทำงานโดยนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ศึกษาไปใช้ในการดำเนินชีวิต ($\overline{X}$ =4.08, S.D.=0.79) และ 4) ส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหาความรู้และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\overline{X}$ =4.07, S.D.=0.71) โดยพัฒนาโอกาสและความก้าวหน้าภายหลังสำเร็จการศึกษา ($\overline{X}$ =4.18, S.D.=0.78) ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ ความเข้าใจที่จำเป็นหรือเอื้อต่อการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.04, S.D.=0.76) สร้างความสมดุลให้แก่ผู้เรียนที่มีทักษะเชิงปฏิบัติมากว่าเชิงวิชาการ ($\overline{X}$ =4.04, S.D.=0.78) และสามารถกำหนดการเรียนรู้หรือการตัดสินใจเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\overline{X}$ =4.03, S.D.=083) 5) การพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหา ($\overline{X}$ =4.04, S.D.=0.70) โดยแก้ไขทักษะที่จำเป็น ($\overline{X}$ =4.07, S.D.=0.82) การพัฒนาและแก้ไขทักษะที่จำเป็นซึ่งเป็นทักษะในเชิงปฏิบัติเพื่อการเชื่อมต่อการเรียนรู้ทางทฤษฎีสู่การปฏิบัติ ($\overline{X}$ =4.04, S.D.=0.80) และ การสร้างความสมดุลระหว่างส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจทางทฤษฎีและส่งเสริมทักษะในการปฏิบัติ (สมดุลระหว่างทฤษฎีกับปฏิบัติ) ($\overline{X}$ =4.01, S.D.=0.78) 6) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน ($\overline{X}$ =4.04, S.D.=0.89) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

3. องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.10, S.D.=0.67) ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ ($\overline{X}$ =4.15, S.D.=0.72) 2)ประเด็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียน ($\overline{X}$ =4.15, S.D.=0.74) 3) การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ($\overline{X}$ =4.11, S.D.=0.82) 4) ให้ความสำคัญในการฝึกทักษะเพื่อให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถทางการคิด และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง ($\overline{X}$ =4.06,

S.D.=0.73) และ 5) ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง ($\overline{X}$ =4.02, S.D.=0.69)

4. องค์ประกอบผู้สอนและผู้เรียน ($\overline{X}$ =4.08 S.D.=0.66) ประกอบด้วย

4.1 บทบาทของผู้สอน ($\overline{X}$ =4.09, S.D.=0.68) 1) การส่งเสริมและอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ($\overline{X}$ =4.19, S.D.=0.74) 2) การมอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.05, S.D.=0.69) และ 3) สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนให้สามารถวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.02, S.D.=0.75)

4.2 บทบาทของผู้เรียน ($\overline{X}$ =4.07, S.D.=0.67) 1) ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์ ($\overline{X}$ =4.13, S.D.=0.75) 2) กระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีความเหมาะสม ($\overline{X}$ =4.06, S.D.=0.65) 3) ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\overline{X}$ =4.04, S.D.=0.79) 4) ผู้เรียนสามารถให้เหตุผลหรือระบุสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =4.04, S.D.=0.79)

5. หลักการ/วัตถุประสงค์ ประกอบด้วย 1) เป้าหมายในการศึกษา ($\overline{X}$ =4.08, S.D.=0.77) 2) การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ ($\overline{X}$ =4.07, S.D.=0.83) 3) การยืดหยุ่นและส่งเสริมความเชื่อมั่นภายใต้สิ่งแวดล้อมใหม่ ($\overline{X}$ =4.04, S.D.=0.76) 4) การสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษานอกระบบ ($\overline{X}$ =4.01, S.D.=0.84) และ 5) การลดความวิตกกังวลในการเรียน ($\overline{X}$ =4.00, S.D.=0.86)

6. องค์ประกอบการวัดและประเมินผล ($\overline{X}$ =4.04, S.D.=0.70) 1) การวัดและประเมินผลควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ข้อย้อนกลับต่อผู้เรียนเพื่อประโยชน์ในการปรับแผนการเรียนรู้ที่เหมาะกับตนและเพื่อความพร้อมต่อการวัดและประเมินผลในครั้งต่อๆ ไป ($\overline{X}$ =4.10, S.D.=0.78) 2) วิธีการวัดผลควรมีความหลากหลายโดยให้ความสำคัญต่อลักษณะและช่วงวัยของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ ($\overline{X}$ =4.08, S.D.=0.82) 3) การให้ข้อคิดเห็นทันทีเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้และให้ทราบถึงพัฒนาการและลดความวิตกกังวล ($\overline{X}$ =4.06, S.D.=083) 4) ลดความตึงเครียดของผู้เรียนโดยการวัดและประเมินผลแบบสะสม ($\overline{X}$ =4.03, S.D.=0.77) 5) ยืดหยุ่นในวิธีการโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงผลงานหรือภาระงานที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียนมาปรับใช้ในการเรียนการสอน ($\overline{X}$ =3.99, S.D.=0.78) และ 6) เปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมออกแบบระบบการวัดและประเมินผลที่เป็นระบบร่วมพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ ($\overline{X}$ =3.96, S.D.=0.75)

ตอนที่ 3.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

3.3.1 การประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบโดยผู้เชี่ยวชาญและอาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษา

ตาราง 28 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบโดยผู้เชี่ยวชาญ

ที่	รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ	N=11		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1	**องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้**	**4.61**	**0.38**	**มากที่สุด**
1.1	**ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง**	**4.73**	**0.42**	**มากที่สุด**
	ส่งเสริมทักษะในการรับรู้สารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์เพื่อเลือกรับและกลั่นกรองข้อมูลสารสนเทศต่างๆ	4.82	0.40	มากที่สุด
	จัดสรรสัดส่วนที่เพิ่มสาระสำคัญในการส่งเสริมวิธีการเรียนเพื่อแสวงหา สืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง	4.73	0.47	มากที่สุด
	การจัดการเรียนรู้อาจเน้นการเรียนรู้โดยเข้าถึงเนื้อหาด้วยตนเอง ภายใต้เงื่อนไขของการส่งเสริมความรู้และวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองที่เหมาะสมกับความรู้เดิมของผู้เรียน	4.64	0.50	มากที่สุด
1.2	**ส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ**	**4.67**	**0.45**	**มากที่สุด**
	เชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้ โดยให้ความสำคัญต่อพัฒนาการตามหลักธรรมชาติของช่วงวัยและมุ่งขจัดทัศนคติเชิงลบที่มีต่อการกลับเข้าศึกษาอีกครั้ง ดังนั้นกิจกรรมต้องนำศักยภาพของผู้เรียนมาใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด	4.73	0.47	มากที่สุด
	ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญในการฝึกปฏิบัติ	4.64	0.67	มากที่สุด
	ให้ความสำคัญและตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.64	0.50	มากที่สุด
1.3	**การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง**	**4.64**	**0.50**	**มากที่สุด**
	การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง : กิจกรรมการเรียนรู้ต้องมีความสัมพันธ์และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพต่อทักษะในการทำงาน เน้นการเชื่อมโยงการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาไปใช้ในสถานการณ์จริง	4.64	0.50	มากที่สุด
1.4	**ให้ความสำคัญในการฝึกทักษะเพื่อให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง**	**4.58**	**0.42**	**มากที่สุด**
	เพิ่มสัดส่วน/ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้เรียนได้ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาทักษะทางการคิดเพื่อวิเคราะห์และจับประเด็นในการเรียนรู้	4.73	0.47	มากที่สุด
	เน้นการเรียนรู้ที่ฝึก/พัฒนาทักษะขีดความสามารถในการคิดและประยุกต์ใช้ เช่น การนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้เพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง	4.73	0.47	มากที่สุด
	ลดสัดส่วนการจัดการเรียนที่เน้นการถ่ายทอดโดยวิธีการบรรยาย โดยพิจารณาตามลักษณะของเนื้อหาที่เรียน	4.27	0.65	มาก
1.5	**ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียน**	**4.43**	**0.54**	**มาก**
	กิจกรรมการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนจับกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อต่อยอดประสบการณ์ (เน้นมากกว่าการถ่ายทอดความรู้) โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกัน	4.55	0.69	มากที่สุด

ตาราง 28 (ต่อ)

ที่	รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ	N=11		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
	ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการ เช่น ส่งเสริมโอกาสในการแบ่งปันความรู้หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียน			
	เน้นการมีส่วนร่วมและนำประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียนมาปรับใช้เพื่อสร้างบรรยากาศให้มีความกระตือรือร้นของผู้เรียน	4.45	0.69	มาก
	พัฒนาให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมต่อความรู้เชิงวิชาการและทักษะทางการปฏิบัติจากประสบการณ์ที่มี	4.45	0.69	มาก
	ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ในการเรียนจากงานที่มอบหมาย	4.27	0.65	มาก
2	**องค์ประกอบบทบาทผู้สอนและผู้เรียน**	**4.56**	**0.42**	**มากที่สุด**
2.1	**บทบาทของผู้เรียน**	**4.61**	**0.45**	**มากที่สุด**
2.1.1	**ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ**	**4.73**	**0.47**	**มากที่สุด**
2.1.2	**ผู้เรียนสามารถให้เหตุผลหรือระบุสิ่งต่าง ๆ**	**4.68**	**0.53**	**มากที่สุด**
	นำประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์เพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะกับตนเอง โดยออกแบบจากประสบการณ์การเรียนรู้ในลักษณะของการเป็นผู้สร้างความรู้ไม่ใช้เป็นเพียงผู้รับความรู้	4.73	0.65	มากที่สุด
	นำตนเองสู่การเรียนรู้ และนำประสบการณ์ที่ตนมีมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ	4.73	0.47	มากที่สุด
	สามารถระบุ หรือกำหนดว่าอะไรเป็นสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้	4.64	0.67	มากที่สุด
	สามารถคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ วิเคราะห์ และแก้ปัญหาบนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลในกระบวนการเรียนรู้ได้	4.64	0.50	มากที่สุด
2.1.3	**ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์**	**4.64**	**0.38**	**มากที่สุด**
	นำความรู้ และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้และนำไปใช้ได้ในสถานการณ์จริง	4.73	0.47	มากที่สุด
	สามารถมีความรู้และทักษะเพียงพอต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต	4.73	0.47	มากที่สุด
	ประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มีในการเรียนรู้มากกว่าการรับการถ่ายทอดความรู้ ที่เป็นการมุ่งเน้นไปที่การให้ความสำคัญเพียงเทคนิคการสอนที่เป็นการส่งผ่านความรู้	4.45	0.69	มาก
2.1.4	**กระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีความเหมาะสม**	**4.39**	**0.61**	**มาก**
	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวิธีคิดที่เปิดกว้างจากการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ความคิดของตนเองได้	4.45	0.69	มาก
	ผู้เรียนต้องใช้ลักษณะความเป็นอิสระในการวิเคราะห์และนำความสามารถในการนำตนเองมาประยุกต์ใช้เพิ่มมากขึ้น	4.45	0.69	มาก
	รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนตามบทบาท หน้าที่ และความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นๆ	4.36	0.67	มาก
	กำหนดออกแบบและพัฒนาแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเองได้	4.27	0.65	มาก
2.2	**บทบาทของผู้สอน**	**4.52**	**0.45**	**มากที่สุด**
2.2.1	**ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง**	**4.61**	**0.44**	**มากที่สุด**
	สนับสนุนและเป็นกำลังใจในการเรียนรู้	4.64	0.50	มากที่สุด
	ให้คำแนะนำแนวทางในการเรียนรู้ (ให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและนำศักยภาพที่มีมาใช้สร้างระบบ การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้ที่ให้คำแนะนาแนวทางแก่ผู้เรียนในการสร้างแนวความคิดของตนโดยไม่มีการบังคับหรือป้อนความรู้ความคิดจากผู้อื่น)	4.64	0.50	มากที่สุด
	จัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้	4.55	0.52	มากที่สุด
2.2.2	**สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนให้สามารถวิเคราะห์ความต้องการเรียนรู้และ**	**4.48**	**0.56**	**มาก**

ตาราง 28 (ต่อ)

ที่	รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ	N=11		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
	แนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในการเรียนรู้			
	สร้างการมีส่วนร่วมให้ผู้เรียนระบุถึงสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้	4.55	0.69	มากที่สุด
	การให้รับคำแนะนำแนวทางเพื่อสร้างวิธีคิดโดยประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มีของตน	4.55	0.52	มากที่สุด
	ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ถึงความต้องการในการเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง	4.36	0.81	มาก
2.2.3	**มอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้**	**4.45**	**0.56**	**มาก**
	สร้างการมีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.45	0.69	มาก
	ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนในช่วงวัยต่างกัน	4.45	0.69	มาก
	ตระหนักในความแตกต่างและสร้างสมดุลจากการใช้ศักยภาพที่แตกต่างระหว่างบุคคลในกิจกรรมการเรียนรู้	4.45	0.52	มาก
3	**องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์**	**4.53**	**0.42**	**มากที่สุด**
3.1	เป้าหมายในการศึกษา	4.64	0.67	มากที่สุด
3.2	การลดความวิตกกังวลในการเรียน	4.55	0.52	มากที่สุด
3.3	ความยืดหยุ่นและส่งเสริมความเชื่อมั่นภายใต้สิ่งแวดล้อมใหม่	4.55	0.69	มากที่สุด
3.4	การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ	4.45	0.52	มาก
3.5	การสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษานอกระบบ	4.45	0.69	มาก
4	**องค์ประกอบปรัชญา**	**4.50**	**0.48**	**มากที่สุด**
4.1	**การส่งเสริมทักษะเพื่อการติดต่อสื่อสารและการทำงานเป็นทีม**	**4.64**	**0.67**	**มากที่สุด**
4.2	**พัฒนาผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้**	**4.64**	**0.67**	**มากที่สุด**
4.3	**การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต**	**4.64**	**0.55**	**มากที่สุด**
	สร้างการเชื่อมต่อระหว่างโลกของการเรียนสู่โลกแห่งการทำงาน	4.73	0.47	มากที่สุด
	พัฒนาความรู้และทักษะใหม่ๆ ที่ตรงกับความต้องการเพื่อปรับตัวสู่บริบทสังคมปัจจุบัน	4.55	0.69	มากที่สุด
4.4	**ส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหาความรู้และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง**	**4.57**	**0.58**	**มากที่สุด**
	การแสวงหาความรู้และสร้างความเข้าใจที่เอื้อต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษา	4.64	0.50	มากที่สุด
	การกำหนดและตัดสินใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.64	0.50	มากที่สุด
	การพัฒนาโอกาสและความก้าวหน้าภายหลังสำเร็จการศึกษา	4.55	0.52	มากที่สุด
	การสร้างสมดุลให้แก่ผู้เรียนที่มีทักษะเชิงปฏิบัติมากกว่าความรู้เชิงวิชาการ	4.45	1.04	มาก
4.5	**พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน**	**4.36**	**0.81**	**มาก**
4.6	**การพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหา**	**4.18**	**0.40**	**มาก**
	การสร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจทางทฤษฎีและทักษะเชิงปฏิบัติ	4.45	0.52	มาก
	การพัฒนาทักษะเชิงปฏิบัติที่จำเป็นเพื่อเชื่อมต่อการเรียนรู้ทางทฤษฎีสู่การปฏิบัติ	4.27	0.65	มาก
	การแก้ไขทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะทางภาษา ทักษะเชิงตัวเลข และทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์	3.82	0.60	มาก
5	**องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา**	**4.46**	**0.54**	**มาก**
5.1	**สื่อและแหล่งการเรียนรู้**	4.61	0.51	**มากที่สุด**
	เพิ่มทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทั้งในลักษณะของการสืบค้นความรู้และพัฒนาทักษะในการใช้แหล่งค้นคว้าในรูปแบบต่างๆ	4.73	0.47	มากที่สุด
	การประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับประสบการณ์และลักษณะเฉพาะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่	4.73	0.47	มากที่สุด
	ส่งเสริมทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ในลักษณะของการเชื่อมต่อเพื่อนำไปปฏิบัติจริงเพื่อตอบสนองต่อสภาพการทำงาน และเพื่อลดข้อจำกัดทางทักษะการใช้คอมพิวเตอร์	4.36	0.81	มาก

ตาราง 28 (ต่อ)

ที่	รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ	N=11		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
5.2	**การบริการการศึกษา**	4.44	0.61	**มาก**
	สร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงแหล่งทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาของผู้เรียน	4.64	0.50	มากที่สุด
	การนำเครือข่ายสังคมออนไลน์มาใช้ประโยชน์ในการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่สร้างสรรค์ในกลุ่มผู้เรียนและในระดับสถาบัน	4.45	0.69	มาก
	สร้างความไว้วางใจต่อระบบการให้คำปรึกษา	4.45	0.69	มาก
	การยืดหยุ่นด้านเวลาเพื่อการจัดสรรค่าใช้จ่ายในการศึกษา	4.36	0.81	มาก
	การใช้ประโยชน์อย่างสูงสุดจากกิจกรรมการปฐมนิเทศนักศึกษาเพื่อสร้างการเตรียมพร้อมเข้าสู่การปรับตัวในสถานการณ์ใหม่ที่ต่างไปจากเดิม	4.27	0.79	มาก
5.3	**สภาพแวดล้อมการเรียนรู้**	4.33	0.60	**มาก**
	การสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ	4.55	0.52	มากที่สุด
	สร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งเพื่อลดอัตราการออกกลางคัน	4.27	0.65	มาก
	ส่งเสริมให้เกิดแหล่งการแลกเปลี่ยนความรู้ ทัศนคติ และความเข้าใจในบทบาทที่เปลี่ยนไปเพื่อลดความตึงเครียดและความวิตกกังวลทางการเรียน	4.18	0.75	มาก
6	**องค์ประกอบการวัดและประเมินผล**	**4.39**	**0.64**	**มาก**
6.1	ยืดหยุ่นในวิธีการโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงผลงานหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียนมาปรับใช้ในการเรียนการสอน	4.45	0.82	มาก
6.2	เปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมออกแบบระบบการวัดและประเมินผล เช่น ระบบร่วมพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้	4.45	0.82	มาก
6.3	วิธีการวัดผลควรมีความหลากหลายและเหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่	4.45	0.52	มาก
6.4	การให้ข้อคิดเห็นทันทีเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงพัฒนาการทางการเรียนรู้ของตน	4.45	0.69	มาก
6.5	ความต่อเนื่องเพื่อปรับแผนในการเรียนรู้ให้พร้อมต่อการวัดและประเมินผลในครั้งต่อไป	4.36	0.67	มาก
6.6	การวัดและประเมินผลแบบสะสมเพื่อลดความตึงเครียดทางการเรียน	4.18	0.87	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	**4.51**	**0.43**	**มากที่สุด**

ตาราง 28 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบไปปฏิบัติตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางจำนวน 11 ท่านประกอบด้วย 6 องค์ประกอบตามลำดับโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านระบบการศึกษาจะต้องมีลักษณะสำคัญตามลำดับได้แก่

1) การจัดการเรียนรู้ควรเน้นทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง โดยให้ความสำคัญในประเด็นต่อไปนี้ตามลำดับได้แก่ ทักษะในการเลือกรับและกลั่นกรองข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ การเพิ่มสัดส่วนวิธีการเรียนรู้ด้วยการแสวงหาหรือสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง และมุ่งเน้นวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองที่เหมาะสมกับความรู้เดิมของผู้เรียน

2) ส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาตนเองตามศักยภาพที่มีของผู้เรียน ได้แก่ การเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ได้ในสถานการณ์จริง ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติและตระหนักในความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคล

3) การพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ การจัดการเรียนรู้ต้องมีความสัมพันธ์และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพในการเชื่อมโยงการนำความรู้และทักษะไปใช้ในการทำงาน

4) มุ่งพัฒนาความสามารถและทักษะทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จริง ได้แก่ สร้างการมีส่วนร่วมในการคิดสร้างสรรค์พัฒนาทักษะการคิดเพื่อวิเคราะห์และจับประเด็นในการเรียนรู้ พัฒนาขีดความสามารถทางการคิดเพื่อการนำไปประยุกต์ใช้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการคิด

5) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียน ได้แก่ ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อต่อยอดจากประสบการณ์ระหว่างกลุ่มผู้เรียน เน้นการมีส่วนร่วมและปรับใช้ประโยชน์จากประสบการณ์เพื่อสร้างบรรยากาศเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น การเชื่อมต่อความรู้เชิงวิชาการและทักษะทางการปฏิบัติจากประสบการณ์ที่มีของผู้เรียน และส่งเสริมความรับผิดชอบต่อการเรียนจากงานที่ได้มอบหมาย

2. องค์ประกอบบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน หมายถึง การส่งเสริมบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนที่เอื้อต่อการผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านระบบการศึกษาจะต้องมีลักษณะสำคัญตามลำดับได้แก่

2.1 บทบาทของผู้เรียน ควรสร้างการมีส่วนร่วมให้แก่ผู้เรียนและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถดังนี้

1) สามารถใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) สามารถให้เหตุผลหรือระบุสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของตนเอง ได้แก่ การนำประสบการณ์ที่มีมาออกแบบวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง การนำตนเองสู่การเรียนรู้และใช้ประสบการณ์ที่มีให้เหมาะสมกับสถานการณ์ การระบุหรือกำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ ความสามารถในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์และวิเคราะห์แก้ปัญหาบนพื้นฐานความเป็นเหตุเป็นผลในการเรียนรู้

3) ความสามารถในการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์ ได้แก่ การนำความรู้และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง การนำความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต การประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มีในการเรียนรู้มากกว่าการรับการถ่ายทอดความรู้

4) การดำเนินบทบาทและปฏิบัติตนในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ การส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถต่อยอดทางความคิดจากการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ การใช้ลักษณะความเป็นอิสระในการวิเคราะห์และนำความสามารถทางการนำตนเองมาประยุกต์ใช้ ความรับผิดชอบต่อการ

เรียนรู้ตามบทบาทและหน้าที่ของตน และส่งเสริมความสามารถในการออกแบบและพัฒนาวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเอง

2.2 บทบาทของผู้สอน การส่งเสริมสมรรถนะและศักยภาพในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนมีความจำเป็นที่ผู้สอนควรให้ความสำคัญต่อบทบาทของตนในลักษณะดังนี้

1) การอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ การสนับสนุนและให้กำลังใจในการเรียนรู้ การให้คำแนะนำแนวทางในการเรียนรู้ และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2) สนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้และแนะนำให้ผู้เรียนตระหนักถึงศักยภาพทางการเรียนรู้ของตน ได้แก่ สร้างการมีส่วนร่วมให้ผู้เรียนระบุถึงสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้ การให้คำแนะนำแนวทางเพื่อสร้างวิธีคิดที่ประยุกต์จากประสบการณ์ของผู้เรียน และส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ถึงความต้องการในการเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง

3) มอบหมายและเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้ ได้แก่ สร้างการมีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนที่มีช่วงวัยต่างกัน และตระหนักในความแตกต่างและสร้างสมดุลจากการใช้ศักยภาพที่ต่างกันระหว่างบุคคลในกิจกรรมการเรียนรู้

3. องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เคยอยู่นอกระบบการศึกษาซึ่งเปลี่ยนผ่านระบบการศึกษา โดยควรให้ความสำคัญต่อความต้องการของผู้เรียนตามลำดับได้แก่

1) เป้าหมายในการศึกษา

2) การลดความวิตกกังวลในการเรียน

3) ความยืดหยุ่นและส่งเสริมความเชื่อมั่นภายใต้สิ่งแวดล้อมใหม่

4) การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ

5) การสร้างความเข้าใจในลักษณะของผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษานอกระบบ

4. องค์ประกอบปรัชญา ควรอยู่บนพื้นฐานที่สอดคล้องต่อมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ โดยให้ความสำคัญตามลำดับดังนี้

1) การส่งเสริมทักษะในการติดต่อสื่อสารและการทำงานเป็นทีม

2) การพัฒนาผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

3) การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต ได้แก่ สร้างการเชื่อมต่อระหว่างโลกของการเรียนสู่โลกแห่งการทำงาน และพัฒนาความรู้และทักษะใหม่ๆ ที่ตรงกับความต้องการเพื่อปรับตัวสู่บริบทสังคมปัจจุบัน

4) ส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้โดยการแสวงหาความรู้และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ การกำหนดและตัดสินใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง การแสวงหาความรู้และสร้างความ

เข้าใจที่เอื้อต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษา การพัฒนาโอกาสและความก้าวหน้าภายหลังสำเร็จการศึกษา และการสร้างสมดุลให้แก่ผู้เรียนที่มีทักษะเชิงปฏิบัติมากกว่าความรู้เชิงวิชาการ

5) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน

6) การพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหา ได้แก่ การสร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจทางทฤษฎี และทักษะเชิงปฏิบัติ การพัฒนาทักษะเชิงปฏิบัติที่จำเป็นเพื่อเชื่อมต่อการเรียนรู้ทางทฤษฎีสู่การปฏิบัติ และการแก้ไขทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะทางภาษา ทักษะเชิงตัวเลข และทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

5. องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา

5.1 สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต้องประยุกต์ใช้สื่อที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน โดยให้ความสำคัญต่อประเด็นตามลำดับต่อไปนี้

1) เพิ่มทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทั้งในลักษณะของการสืบค้นและการเลือกแหล่งค้นคว้าในรูปแบบต่างๆ

2) ประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

3) ส่งเสริมทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการนำไปปฏิบัติจริง

5.2 การบริการทางการศึกษา โดยให้ความสำคัญต่อประเด็นตามลำดับต่อไปนี้

1) สร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงแหล่งทุนการศึกษา

2) การใช้ประโยชน์จากเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

3) การสร้างความไว้วางใจต่อระบบการให้คำปรึกษา

4) การยืดหยุ่นด้านเวลาเพื่อจัดสรรค่าใช้จ่ายในการศึกษา

5) การใช้ประโยชน์จากกิจกรรมการปฐมนิเทศเพื่อสร้างการเตรียมพร้อมสู่การปรับตัว

5.3 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญต่อประเด็นตามลำดับต่อไปนี้

1) การสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ

2) สร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งเพื่อลดอัตราการออกกลางคัน

3) ส่งเสริมให้เกิดแหล่งการแลกเปลี่ยนความรู้ ทัศนคติ และความเข้าใจในบทบาทที่เปลี่ยนไปเพื่อลดความตึงเครียด และความวิตกกังวลทางการเรียน

6. องค์ประกอบการวัดและประเมินผล ที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ควรสอดคล้องเหมาะสมกับลักษณะและพัฒนาการตามช่วงวัยของผู้เรียน โดยให้ความสำคัญต่อประเด็นตามลำดับต่อไปนี้

1) ยืดหยุ่นในวิธีการโดยเชื่อมโยงผลงานหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียน

2) เปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมออกแบบการวัดและประเมินผล เช่น ระบบร่วมพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้

3) วิธีการวัดผลมีความหลากหลายและเหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

4) การให้ข้อคิดเห็นเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงลำดับพัฒนาการทางการเรียนรู้ของตน

5) ความต่อเนื่องเพื่อปรับแผนในการเรียนรู้ให้พร้อมต่อการวัดและประเมินผลในครั้งต่อไป

6) การวัดและประเมินผลแบบสะสมเพื่อลดความตึงเครียดทางการเรียน

ตาราง 29 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบโดยอาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษา

ลำดับ	รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ	N=71		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
1	**องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา**	**4.14**	**0.65**	**มาก**
1.1	**สภาพแวดล้อมการเรียนรู้**	**4.18**	**0.72**	**มาก**
	การสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ	4.24	0.80	มาก
	ส่งเสริมให้เกิดแหล่งการแลกเปลี่ยนความรู้ ทัศนคติ และความเข้าใจในบทบาทที่เปลี่ยนไปเพื่อลดความตึงเครียดและความวิตกกังวลทางการเรียน	4.21	0.79	มาก
	สร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งเพื่อลดอัตราการออกกลางคัน	4.10	0.81	มาก
1.2	**สื่อและแหล่งการเรียนรู้**	**4.16**	**0.72**	**มาก**
	ส่งเสริมทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ในลักษณะของการเชื่อมต่อเพื่อนำไปปฏิบัติจริงเพื่อตอบสนองต่อสภาพการทำงาน และเพื่อลดข้อจำกัดทางทักษะการใช้คอมพิวเตอร์	4.18	0.74	มาก
	การประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับประสบการณ์และลักษณะเฉพาะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่	4.17	0.76	มาก
	เพิ่มทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทั้งในลักษณะของการสืบค้นความรู้และพัฒนาทักษะในการใช้แหล่งค้นคว้าในรูปแบบต่างๆ	4.14	0.80	มาก
1.3	**การบริการการศึกษา**	**4.08**	**0.67**	**มาก**
	การนำเครือข่ายสังคมออนไลน์มาใช้ประโยชน์ในการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่สร้างสรรค์ในกลุ่มผู้เรียนและในระดับสถาบัน	4.18	0.82	มาก
	สร้างความไว้วางใจต่อระบบการให้คำปรึกษา	4.14	0.83	มาก
	การยืดหยุ่นด้านเวลาเพื่อการจัดสรรค่าใช้จ่ายในการศึกษา	4.07	0.80	มาก
	สร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงแหล่งทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาของผู้เรียน	4.04	0.76	มาก
	การใช้ประโยชน์อย่างสูงสุดจากกิจกรรมการปฐมนิเทศนักศึกษาเพื่อสร้างการเตรียมพร้อมเข้าสู่การปรับตัวในสถานการณ์ใหม่ที่ต่างไปจากเดิม	3.99	0.78	มาก
2	**องค์ประกอบปรัชญา**	**4.10**	**0.70**	**มาก**
2.1	**พัฒนาผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้**	**4.23**	**0.87**	**มาก**
2.2	**การส่งเสริมทักษะเพื่อการติดต่อสื่อสารและการทำงานเป็นทีม**	**4.13**	**0.83**	**มาก**
2.3	**การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต**	**4.11**	**0.78**	**มาก**
	พัฒนาความรู้และทักษะใหม่ๆ ที่ตรงกับความต้องการเพื่อปรับตัวสู่บริบทสังคมปัจจุบัน	4.13	0.83	มาก

ตาราง 29 (ต่อ)

ลำดับ	รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ	N=71		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
	สร้างการเชื่อมต่อระหว่างโลกของการเรียนสู่โลกแห่งการทำงาน	4.08	0.79	มาก
2.4	**ส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหาความรู้และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง**	**4.07**	**0.71**	**มาก**
	การพัฒนาโอกาสและความก้าวหน้าภายหลังสำเร็จการศึกษา	4.18	0.78	มาก
	การแสวงหาความรู้และสร้างความเข้าใจที่เอื้อต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษา	4.04	0.76	มาก
	การสร้างสมดุลให้แก่ผู้เรียนที่มีทักษะเชิงปฏิบัติมากกว่าความรู้เชิงวิชาการ	4.04	0.78	มาก
	การกำหนดและตัดสินใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.03	0.83	มาก
2.5	**การพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหา**	**4.04**	**0.70**	**มาก**
	การแก้ไขทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะทางภาษา ทักษะเชิงตัวเลข และทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์	4.07	0.82	มาก
	การพัฒนาทักษะเชิงปฏิบัติที่จำเป็นเพื่อเชื่อมต่อการเรียนรู้ทางทฤษฎีสู่การปฏิบัติ	4.04	0.80	มาก
	การสร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจทางทฤษฎีและทักษะเชิงปฏิบัติ	4.01	0.78	มาก
2.6	**พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน**	**4.04**	**0.89**	**มาก**
3	**องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้**	**4.10**	**0.67**	**มาก**
3.1	**ส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ**	**4.15**	**0.72**	**มาก**
	ให้ความสำคัญและตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.23	0.83	มาก
	เชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้ โดยให้ความสำคัญต่อพัฒนาการตามหลักธรรมชาติของช่วงวัยและมุ่งขจัดทัศนคติเชิงลบที่มีต่อการกลับเข้าศึกษาอีกครั้ง ดังนั้นกิจกรรมต้องนำศักยภาพของผู้เรียนมาใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด	4.21	0.77	มาก
	ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญในการฝึกปฏิบัติ	4.03	0.79	มาก
3.2	**ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียน**	**4.15**	**0.74**	**มาก**
	กิจกรรมการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนจับกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อต่อยอดประสบการณ์ (เน้นมากกว่าการถ่ายทอดความรู้) โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการ เช่น ส่งเสริมโอกาสในการแบ่งปันความรู้หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียน	4.25	0.84	มาก
	เน้นการมีส่วนร่วมและนำประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียนมาปรับใช้เพื่อสร้างบรรยากาศให้มีความกระตือรือร้นของผู้เรียน	4.17	0.83	มาก
	พัฒนาให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมต่อความรู้เชิงวิชาการและทักษะทางการปฏิบัติจากประสบการณ์ที่มี	4.11	0.84	มาก
	ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ในการเรียนจากงานที่มอบหมาย	4.08	0.77	มาก
3.3	**การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง**	**4.11**	**0.82**	**มาก**
	การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง : กิจกรรมการเรียนรู้ต้องมีความสัมพันธ์และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพต่อทักษะในการทำงาน เน้นการเชื่อมโยงการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาไปใช้ในสถานการณ์จริง	4.11	0.82	มาก
3.4	**ให้ความสำคัญในการฝึกทักษะเพื่อให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง**	**4.06**	**0.73**	**มาก**
	เน้นการเรียนรู้ที่ฝึก/พัฒนาทักษะขีดความสามารถในการคิดและประยุกต์ใช้ เช่น การนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้เพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง	4.13	0.79	มาก
	เพิ่มสัดส่วน/ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้เรียนได้ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาทักษะทางการคิดเพื่อวิเคราะห์และจับประเด็นในการเรียนรู้	4.04	0.82	มาก
	ลดสัดส่วนการจัดการเรียนที่เน้นการถ่ายทอดโดยวิธีการบรรยาย โดยพิจารณาตามลักษณะของเนื้อหาที่เรียน	4.01	0.78	มาก

ตาราง 29 (ต่อ)

ลำดับ	รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ	N=71		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
3.5	**ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง**	**4.02**	**0.69**	**มาก**
	ส่งเสริมทักษะในการรับรู้สารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์เพื่อเลือกรับและกลั่นกรองข้อมูลสารสนเทศต่างๆ	4.06	0.75	มาก
	จัดสรรสัดส่วนที่เพิ่มสาระสำคัญในการส่งเสริมวิธีการเรียนเพื่อแสวงหา สืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง	4.03	0.74	มาก
	การจัดการเรียนรู้อาจเน้นการเรียนรู้โดยเข้าถึงเนื้อหาด้วยตนเอง ภายใต้เงื่อนไขของการส่งเสริมความรู้และวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองที่เหมาะสมกับความรู้เดิมของผู้เรียน	3.99	0.75	มาก
4	**องค์ประกอบบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน**	**4.08**	**0.66**	**มาก**
4.1	**บทบาทของผู้สอน**	**4.09**	**0.68**	**มาก**
4.1.1	**ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง**	**4.19**	**0.74**	**มาก**
	สนับสนุนและเป็นกำลังใจในการเรียนรู้	4.28	0.85	มาก
	ให้คำแนะนำแนวทางในการเรียนรู้ (ให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและนำศักยภาพที่มีมาใช้สร้างระบบ การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้ที่ให้คำแนะนาแนวทางแก่ผู้เรียนในการสร้างแนวความคิดของตนโดยไม่มีการบังคับหรือป้อนความรู้ความคิดจากผู้อื่น)	4.20	0.80	มาก
	จัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้	4.10	0.78	มาก
4.1.2	**มอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้**	**4.05**	**0.69**	**มาก**
	ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนในช่วงวัยต่างกัน	4.10	0.78	มาก
	ตระหนักในความแตกต่างและสร้างสมดุลจากการใช้ศักยภาพที่แตกต่างระหว่างบุคคลในกิจกรรมการเรียนรู้	4.07	0.78	มาก
	สร้างการมีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.99	0.78	มาก
4.1.3	**สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนให้สามารถวิเคราะห์ความต้องการเรียนรู้และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในการเรียนรู้**	**4.02**	**0.75**	**มาก**
	การให้รับคำแนะนำแนวทางเพื่อสร้างวิธีคิดโดยประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มีของตน	4.04	0.80	มาก
	สร้างการมีส่วนร่วมให้ผู้เรียนระบุถึงสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้	4.03	0.79	มาก
	ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ถึงความต้องการในการเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง	4.00	0.83	มาก
4.2	**บทบาทของผู้เรียน**	**4.07**	**0.67**	**มาก**
4.2.1	**ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์**	**4.13**	**0.75**	**มาก**
	นำความรู้ และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้และนำไปใช้ได้ในสถานการณ์จริง	**4.18**	**0.85**	**มาก**
	ประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มีในการเรียนรู้มากกว่าการรับการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นการมุ่งเน้นไปที่การให้ความสำคัญเพียงเทคนิคการสอนที่เป็นการส่งผ่านความรู้	**4.13**	**0.77**	**มาก**
	สามารถมีความรู้และทักษะเพียงพอต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต	**4.07**	**0.83**	**มาก**
4.2.2	**กระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีความเหมาะสม**	**4.06**	**0.65**	**มาก**
	กำหนดออกแบบและพัฒนาแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเองได้	4.11	0.73	มาก
	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวิธีคิดที่เปิดกว้างจากการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ความคิดของตนเองได้	4.07	0.74	มาก

ตาราง 29 (ต่อ)

	รปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ	N=71		แปลผล
		$\overline{X}$	S.D.	
	รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนตามบทบาท หน้าที่ และความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นๆ	4.07	0.78	มาก
	ผู้เรียนต้องใช้ลักษณะความเป็นอิสระในการวิเคราะห์และนำความสามารถในการนำตนเองมาประยุกต์ใช้เพิ่มมากขึ้น	4.00	0.79	มาก
4.2.4	**ผู้เรียนสามารถให้เหตุผลหรือระบุสิ่งต่าง ๆ**	**4.04**	**0.79**	**มาก**
	นำประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์เพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะกับตนเอง โดยออกแบบจากประสบการณ์การเรียนรู้ในลักษณะของการเป็นผู้สร้างความรู้ไม่ใช้เป็นเพียงผู้รับความรู้	4.08	0.82	มาก
	นำตนเองสู่การเรียนรู้ และนำประสบการณ์ที่ตนมีมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ	4.06	0.91	มาก
	สามารถคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ วิเคราะห์ และแก้ปัญหาบนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลในกระบวนการเรียนรู้ได้	4.01	0.87	มาก
	สามารถระบุ หรือกำหนดว่าอะไรเป็นสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้	3.99	0.85	มาก
5	**องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์**	**4.04**	**0.68**	**มาก**
5.1	เป้าหมายในการศึกษา	4.08	0.77	มาก
5.2	การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ	4.07	0.83	มาก
5.3	ความยืดหยุ่นและส่งเสริมความเชื่อมั่นภายใต้สิ่งแวดล้อมใหม่	4.04	0.76	มาก
5.4	การสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษานอกระบบ	4.01	0.84	มาก
5.5	การลดความวิตกกังวลในการเรียน	4.00	0.86	มาก
6	**องค์ประกอบการวัดและประเมินผล**	**4.04**	**0.70**	**มาก**
6.1	ความต่อเนื่องเพื่อปรับแผนในการเรียนรู้ให้พร้อมต่อการวัดและประเมินผลในครั้งต่อไป	4.10	0.78	มาก
6.2	วิธีการวัดผลควรมีความหลากหลายและเหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่	4.08	0.82	มาก
6.3	การให้ข้อคิดเห็นทันทีเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงพัฒนาการทางการเรียนรู้ของตน	4.06	0.83	มาก
6.4	การวัดและประเมินผลแบบสะสมเพื่อลดความตึงเครียดทางการเรียน	4.03	0.77	มาก
6.5	ยืดหยุ่นในวิธีการโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงผลงานหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียนมาปรับใช้ในการเรียนการสอน	3.99	0.78	มาก
6.6	เปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมออกแบบระบบการวัดและประเมินผล เช่น ระบบร่วมพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้	3.96	0.75	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	**4.08**	**0.63**	**มาก**

ตาราง 29 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบไปปฏิบัติตามความคิดเห็นของผู้สอนระดับอุดมศึกษาจำนวน 71 ท่าน ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบตามลำดับโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา

1.1 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญต่อประเด็นตามลำดับต่อไปนี้

1) การสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ

2) ส่งเสริมให้เกิดแหล่งการแลกเปลี่ยนความรู้ ทัศนคติ และความเข้าใจในบทบาทที่เปลี่ยนไปเพื่อลดความตึงเครียด และความวิตกกังวลทางการเรียน

3) สร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งเพื่อลดอัตราการออกกลางคัน

1.2 สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต้องประยุกต์ใช้สื่อที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน โดยให้ความสำคัญต่อประเด็นตามลำดับต่อไปนี้

1) ส่งเสริมทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการนำไปปฏิบัติจริง

2) ประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

3) เพิ่มทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทั้งในลักษณะของการสืบค้นและการเลือกแหล่งค้นคว้าในรูปแบบต่าง ๆ

1.3 การบริการทางการศึกษา โดยให้ความสำคัญต่อประเด็นตามลำดับต่อไปนี้

1) การใช้ประโยชน์จากเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

2) การสร้างความไว้วางใจต่อระบบการให้คำปรึกษา

3) การยืดหยุ่นด้านเวลาเพื่อจัดสรรค่าใช้จ่ายในการศึกษา

4) สร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงแหล่งทุนการศึกษา

5) การใช้ประโยชน์จากกิจกรรมการปฐมนิเทศเพื่อสร้างการเตรียมพร้อมสู่การปรับตัว

2. องค์ประกอบปรัชญา ควรเป็นไปตามแนวคิด และอยู่บนพื้นฐานที่สอดคล้องต่อมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ โดยให้ความสำคัญตามลำดับดังนี้

1) การพัฒนาผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

2) การส่งเสริมทักษะในการติดต่อสื่อสารและการทำงานเป็นทีม

3) การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต ได้แก่ พัฒนาความรู้และทักษะใหม่ๆ ที่ตรงกับความต้องการเพื่อปรับตัวสู่บริบทสังคมปัจจุบัน และสร้างการเชื่อมต่อระหว่างโลกของการเรียนสู่โลกแห่งการทำงาน

4) ส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้โดยการแสวงหาความรู้และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ การพัฒนาโษกาสและความก้าวหน้าภายหลังสำเร็จการศึกษา การแสวงหาความรู้และสร้างความเข้าใจที่เอื้อต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษา การสร้างสมดุลให้แก่ผู้เรียนที่มีทักษะเชิงปฏิบัติมากกว่าความรู้เชิงวิชาการ และการกำหนดและตัดสินใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

5) การพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหา ได้แก่ การแก้ไขทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะทางภาษา ทักษะเชิงตัวเลข และทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ เป็นต้น การพัฒนาทักษะเชิงปฏิบัติที่จำเป็นเพื่อเชื่อมต่อการเรียนรู้ทางทฤษฎีสู่การปฏิบัติ และการสร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจทางทฤษฎีและทักษะเชิงปฏิบัติ

6) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน

3. องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านระบบการศึกษาจะต้องมีลักษณะสำคัญตามลำดับได้แก่

1) ส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาตนเองตามศักยภาพที่มีของผู้เรียน ได้แก่ ตระหนักในความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคล การเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ได้ในสถานการณ์จริง และส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ณี่เน้นการลงมือปฏิบัติ

2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียน ได้แก่ ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อต่อยอดจากประสบการณ์ระหว่างกลุ่มผู้เรียน เน้นการมีส่วนร่วมและปรับใช้ประโยชน์จากประสบการณ์เพื่อสร้างบรรยากาศเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น การเชื่อมต่อความรู้เชิงวิชาการและทักษะทางการปฏิบัติจากประสบการณ์ที่มีของผู้เรียน และส่งเสริมความรับผิดชอบต่อการเรียนจากงานที่ได้มอบหมาย

3) การพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ การจัดการเรียนรู้ต้องมีความสัมพันธ์และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพในการเชื่อมโยงการนำความรู้และทักษะไปใช้ในการทำงาน

4) มุ่งพัฒนาความสามารถและทักษะทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จริง ได้แก่ พัฒนาขีดความสามารถทางการคิดเพื่อการนำไปประยุกต์ใช้ สร้างการมีส่วนร่วมในการคิดสร้างสรรค์พัฒนาทักษะการคิดเพื่อวิเคราะห์และจับประเด็นในการเรียนรู้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการคิด

5) การจัดการเรียนรู้ควรเน้นทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง โดยให้ความสำคัญในประเด็นต่อไปนี้ตามลำดับได้แก่ ทักษะในการเลือกรับและกลั่นกรองข้อมูลสารสนเทศต่างๆ การเพิ่มสัดส่วนวิธีการเรียนรู้ด้วยการแสวงหาหรือสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง และมุ่งเน้นวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองที่เหมาะสมกับความรู้เดิมของผู้เรียน

4. องค์ประกอบบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน หมายถึง การส่งเสริมบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนที่เอื้อต่อการผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านระบบการศึกษาจะต้องมีลักษณะสำคัญตามลำดับได้แก่

4.1 บทบาทของผู้สอน การส่งเสริมสมรรถนะและศักยภาพในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนมีความจำเป็นที่ผู้สอนควรให้ความสำคัญต่อบทบาทของตนในลักษณะดังนี้

1) การอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ การสนับสนุนและให้กำลังใจในการเรียนรู้ การให้คำแนะนำแนวทางในการเรียนรู้ และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2) มอบหมายและเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้ ได้แก่ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนที่มีช่วงวัยต่างกัน ตระหนักในความแตกต่างและสร้างสมดุลจากการใช้ศักยภาพที่ต่างกันระหว่างบุคคลในกิจกรรมการเรียนรู้ และสร้างการมีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

3) สนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้และแนะนำให้ผู้เรียนตระหนักถึงศักยภาพทางการเรียนรู้ของตน ได้แก่ การให้คำแนะนำแนวทางเพื่อสร้างวิธีคิดที่ประยุกต์จากประสบการณ์ของผู้เรียน สร้างการมีส่วนร่วมให้ผู้เรียนระบุถึงสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้และส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ถึงความต้องการในการเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง

4.2 บทบาทของผู้เรียน ควรสร้างการมีส่วนร่วมให้แก่ผู้เรียนและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถดังนี้

1) ความสามารถในการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์ ได้แก่ การนำความรู้และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง การประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มีในการเรียนรู้มากกว่าการรับการถ่ายทอดความรู้ และการนำความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2) การดำเนินบทบาทและปฏิบัติตนในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบและพัฒนาวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเอง การส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถต่อยอดทางความคิดจากการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ตามบทบาทและหน้าที่ของตน และการใช้ลักษณะความเป็นอิสระในการวิเคราะห์และนำความสามารถทางการนำตนเองมาประยุกต์ใช้

3) สามารถใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) สามารถให้เหตุผลหรือระบุสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของตนเอง ได้แก่ การนำประสบการณ์ที่มีมาออกแบบวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง การนำตนเองสู่การเรียนรู้และใช้ประสบการณ์ที่มีให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ความสามารถในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์และวิเคราะห์แก้ปัญหาบนพื้นฐานความเป็นเหตุเป็นผลในการเรียนรู้ และการระบุหรือกำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนรู้

5. องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เคยอยู่นอกระบบการศึกษาซึ่งเปลี่ยนผ่านระบบการศึกษา โดยควรให้ความสำคัญต่อความต้องการของผู้เรียนตามลำดับได้แก่

1) เป้าหมายในการศึกษา

2) การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ

3) ความยืดหยุ่นและส่งเสริมความเชื่อมั่นภายใต้สิ่งแวดล้อมใหม่

4) การสร้างความเข้าใจในลักษณะของผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษานอกระบบ

5) การลดความวิตกกังวลในการเรียน

6. องค์ประกอบการวัดและประเมินผล ที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ควรสอดคล้องเหมาะสมกับลักษณะและพัฒนาการตามช่วงวัยของผู้เรียน โดยให้ความสำคัญต่อประเด็นตามลำดับต่อไปนี้

1) ความต่อเนื่องเพื่อปรับแผนในการเรียนรู้ให้พร้อมต่อการวัดและประเมินผลในครั้งต่อไป

2) วิธีการวัดผลมีความหลากหลายและเหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

3) การให้ข้อคิดเห็นเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงลำดับพัฒนาการทางการเรียนรู้ของตน

4) การวัดและประเมินผลแบบสะสมเพื่อลดความตึงเครียดทางการเรียน

5) ยืดหยุ่นในวิธีการโดยเชื่อมโยงผลงานหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียน

6) เปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมออกแบบการวัดและประเมินผล เช่น ระบบร่วมพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้

3.3.2 การเปรียบเทียบผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

ตาราง 30 เปรียบเทียบผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

ลำดับ	รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อ	N=11	แปลผล	ลำดับ	N=71	แปลผล

ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ (ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ)	รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ (ประเมินโดยอาจารย์		
	$\overline{X}$	S.D.	
			$\overline{X}$ S.D.

1	**องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้**	**4.61**	**0.38**	**มากที่สุด**	**1**	**องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา**	**4.14**	**0.65**	**มาก**
1.1	**ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง**	**4.73**	**0.42**	**มากที่สุด**	**1.1**	**สภาพแวดล้อมการเรียนรู้**	**4.18**	**0.72**	**มาก**
	ส่งเสริมทักษะในการรับรู้สารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์เพื่อเลือกรับและกลั่นกรองข้อมูลสารสนเทศต่างๆ	4.82	0.40	มากที่สุด		การสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ	4.24	0.80	มาก
	จัดสรรสัดส่วนที่เพิ่มสาระสำคัญในการส่งเสริมวิธีการเรียนเพื่อแสวงหา สืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง	4.73	0.47	มากที่สุด		ส่งเสริมให้เกิดแหล่งการแลกเปลี่ยนความรู้ ทัศนคติ และความเข้าใจในบทบาทที่เปลี่ยนไปเพื่อลดความตึงเครียดและความวิตกกังวลทางการเรียน	4.21	0.79	มาก
	การจัดการเรียนรู้อาจเน้นการเรียนรู้โดยเข้าถึงเนื้อหาด้วยตนเองภายใต้เงื่อนไขของการส่งเสริมความรู้และวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองที่เหมาะสมกับความรู้เดิมของผู้เรียน	4.64	0.50	มากที่สุด		สร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งเพื่อลดอัตราการออกกลางคัน	4.10	0.81	มาก
1.2	**ส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ**	**4.67**	**0.45**	**มากที่สุด**	**1.2**	**สื่อและแหล่งการเรียนรู้**	**4.16**	**0.72**	**มาก**
	เชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้ โดยให้	4.73	0.47	มากที่สุด		ส่งเสริมทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ในลักษณะของการเชื่อมต่อเพื่อนำไปปฏิบัติจริงเพื่อตอบสนองต่อสภาพการทำงาน และเพื่อลดข้อจำกัดทางทักษะการใช้คอมพิวเตอร์	4.18	0.7	
	ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญในการฝึกปฏิบัติ	4.64	0.67	มากที่สุด		การประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับประสบการณ์และลักษณะเฉพาะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่	4.17	0.76	มาก
	ให้ความสำคัญและตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.64	0.50	มากที่สุด		เพิ่มทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทั้งลักษณะการสืบค้นความรู้และพัฒนาทักษะในการใช้แหล่งค้นคว้าในรูปแบบต่างๆ	4.14	0.80	มาก
1.3	**การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง**	**4.64**	**0.50**	**มากที่สุด**	**1.3**	**การบริการการศึกษา**	**4.08**	**0.67**	**มาก**
	การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง : กิจกรรมการเรียนรู้ต้องมีความสัมพันธ์และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพต่อทักษะในการทำงาน เน้นการเชื่อมโยงการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาไปใช้ในสถานการณ์จริง	4.64	0.50	มากที่สุด		การนำเครือข่ายสังคมออนไลน์มาใช้ประโยชน์ในการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่สร้างสรรค์ในกลุ่มผู้เรียนและในระดับสถาบัน	4.18	0.8	
1.4	**ให้ความสำคัญในการฝึกทักษะเพื่อให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง**	**4.58**	**0.42**	**มากที่สุด**		สร้างความไว้วางใจต่อระบบการให้คำปรึกษา	4.14	0.83	มาก
	เพิ่มสัดส่วน/ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้เรียนได้ร่วมใช้	4.73	0.47	มากที่สุด		การยืดหยุ่นด้านเวลาเพื่อการจัดสรรค่าใช้จ่ายในการศึกษา	4.07	0.80	มาก

ตาราง 30 (ต่อ)

	ความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาทักษะทางการคิดเพื่อวิเคราะห์และจับประเด็นในการเรียนรู้									
	เน้นการเรียนรู้ที่ฝึก/พัฒนาทักษะขีดความสามารถในการคิดและประยุกต์ใช้ เช่น การนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้เพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง	4.73	0.47	มากที่สุด		สร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงแหล่งทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาของผู้เรียน	4.04	0.76	มาก
	ลดสัดส่วนการจัดการเรียนที่เน้นการถ่ายทอดโดยวิธีการบรรยายโดยพิจารณาตามลักษณะของเนื้อหาที่เรียน	4.27	0.65	มาก		การใช้ประโยชน์อย่างสูงสุดจากกิจกรรมการปฐมนิเทศนักศึกษาเพื่อสร้างการเตรียมพร้อมเข้าสู่การปรับตัวในสถานการณ์ใหม่ที่ต่างไปจากเดิม	3.99	0.78	มาก
1.5	**ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียน**	**4.43**	**0.54**	**มาก**	**2**	**องค์ประกอบปรัชญา**	**4.10**	**0.70**	**มาก**
ตาราง 30 (ต่อ)	ารเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนจับกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อต่อยอดประสบการณ์ (เน้นมากกว่าการถ่ายทอดความรู้) โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการ เช่น ส่งเสริมโอกาสในการแบ่งปันความรู้หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียน	4.55	0.69	มากที่สุด	**2.1**	**พัฒนาผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้**	**4.23**	**0.**	
	เน้นการมีส่วนร่วมและนำประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียนมาปรับใช้เพื่อสร้างบรรยากาศให้มีความกระตือรือร้นของผู้เรียน	4.45	0.69	มาก	**2.2**	**การส่งเสริมทักษะเพื่อการติดต่อสื่อสารและการทำงานเป็นทีม**	**4.13**	**0.83**	**มาก**
	พัฒนาให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมต่อความรู้เชิงวิชาการและทักษะทางการปฏิบัติจากประสบการณ์ที่มี	4.45	0.69	มาก	**2.3**	**การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต**	**4.11**	**0.78**	
	ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ในการเรียนจากงานที่มอบหมาย	4.27	0.65	มาก		พัฒนาความรู้และทักษะใหม่ๆ ที่ตรงกับความต้องการเพื่อปรับตัวสู่บริบทสังคมปัจจุบัน	4.13	0.83	.. ...
2	**องค์ประกอบบทบาทผู้สอนและผู้เรียน**	**4.56**	**0.42**	**มากที่สุด**		สร้างการเชื่อมต่อระหว่างโลกของการเรียนสู่โลกแห่งการทำงาน	4.08	0.79	มาก
2.1	**บทบาทของผู้เรียน**	**4.61**	**0.45**	**มากที่สุด**	**2.4**	**ส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหาความรู้และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง**	**4.07**	**0.71**	**มาก**
2.1.1	**ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ**	**4.73**	**0.47**	**มากที่สุด**		การพัฒนาโอกาสและความก้าวหน้าภายหลังสำเร็จการศึกษา	4.18	0.78	มาก
2.1.2	**ผู้เรียนสามารถให้เหตุผลหรือระบุสิ่งต่าง ๆ**	**4.68**	**0.53**	**มากที่สุด**		การแสวงหาความรู้และสร้างความเข้าใจที่เอื้อต่อการเรียนใน	4.04	0.76	มาก

ตาราง 30 (ต่อ)

						ระดับอุดมศึกษา				
	นำประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์เพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะกับตนเอง โดยออกแบบจากประสบการณ์การเรียนรู้ในลักษณะของการเป็นผู้สร้างความรู้ไม่ใช้เป็นเพียงผู้รับความรู้	4.73	0.65	มากที่สุด		การสร้างสมดุลให้แก่ผู้เรียนที่มีทักษะเชิงปฏิบัติมากกว่าความรู้เชิงวิชาการ	4.04	0.78	มาก
	นำตนเองสู่การเรียนรู้ และนำประสบการณ์ที่ตนมีมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ	4.73	0.47	มากที่สุด		การกำหนดและตัดสินใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.03	0.83	มาก
	สามารถระบุ หรือกำหนดว่าอะไรเป็นสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้	4.64	0.67	มากที่สุด	**2.5**	**การพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหา**	**4.04**	**(**	
	[illegible]ริเริ่ม สร้างสรรค์ วิเคราะห์ และแก้ปัญหาบนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลในกระบวนการเรียนรู้ได้	4.64	0.50	มากที่สุด		การแก้ไขทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะทางภาษา ทักษะเชิงตัวเลข และทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์	4.07	0.82	มาก
2.1.3	**ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์**	**4.64**	**0.38**	**มากที่สุด**		การพัฒนาทักษะเชิงปฏิบัติที่จำเป็นเพื่อเชื่อมต่อการเรียนรู้ทางทฤษฎีสู่การปฏิบัติ	4.04	0.80	มาก
	นำความรู้ และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้และนำไปใช้ได้ในสถานการณ์จริง	4.73	0.47	มากที่สุด		การสร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจทางทฤษฎี และทักษะเชิงปฏิบัติ	4.01	0.78	มาก
	สามารถมีความรู้และทักษะเพียงพอต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต	4.73	0.47	มากที่สุด	**2.6**	**พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน**	**4.04**	**0.89**	**มาก**
	ประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มีในการเรียนรู้มากกว่าการรับการถ่ายทอดความรู้ ที่เป็นการมุ่งเน้นไปที่การให้ความสำคัญเพียงเทคนิคการสอนที่เป็นการส่งผ่านความรู้	4.45	0.69	มาก	**3**	**องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้**	**4.10**	**0.67**	**มาก**
2.1.4	**กระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีความเหมาะสม**	**4.39**	**0.61**	**มาก**	**3.1**	**ส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ**	**4.15**	**0.72**	**มาก**
	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวิธีคิดที่เปิดกว้างจากการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ความคิดของตนเองได้	4.45	0.69	มาก		ให้ความสำคัญและตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.23	0.83	มาก
	ผู้เรียนต้องใช้ลักษณะความเป็นอิสระในการวิเคราะห์และนำความสามารถในการนำตนเองมาประยุกต์ใช้เพิ่มมากขึ้น	4.45	0.69	มาก		เชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้ โดยให้ความสำคัญต่อพัฒนาการตามหลักธรรมชาติของช่วงวัยและมุ่งขจัดทัศนคติเชิงลบที่มีต่อการกลับเข้าศึกษาอีกครั้ง ดังนั้น	4.21	0.77	มาก

						กิจกรรมต้องนำศักยภาพของผู้เรียนมาใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด			
	รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนตามบทบาท หน้าที่ และความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นๆ	4.36	0.67	มาก		ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญในการฝึกปฏิบัติ	4.03	0.79	มาก
	กำหนดออกแบบและพัฒนาแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเองได้	4.27	0.65	มาก	**3.2**	**ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียน**	**4.15**	**0.74**	**มาก**
ตาราง 30 (ต่อ)	**ผู้สอน**	**4.52**	**0.45**	**มากที่สุด**		กิจกรรมการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนจับกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อต่อยอดประสบการณ์ (เน้นมากกว่าการถ่ายทอดความรู้) โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการ เช่น ส่งเสริมโอกาสในการแบ่งปันความรู้หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียน	4.25	0.84	
2.2.1	**ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง**	**4.61**	**0.44**	**มากที่สุด**		เน้นการมีส่วนร่วมและนำประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียนมาปรับใช้เพื่อสร้างบรรยากาศให้มีความกระตือรือร้นของผู้เรียน	4.17	0.83	มาก
	สนับสนุนและเป็นกำลังใจในการเรียนรู้	4.64	0.50	มากที่สุด		พัฒนาให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมต่อความรู้เชิงวิชาการและทักษะทางการปฏิบัติจากประสบการณ์ที่มี	4.11	0.84	
	ให้คำแนะนำแนวทางในการเรียนรู้ (ให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและนำศักยภาพที่มีมาใช้สร้างระบบ การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตน ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้ที่ให้คำแนะนาแนวทางแก่ผู้เรียนในการสร้างแนวความคิดของตนโดยไม่มีการบังคับหรือป้อนความรู้ความคิดจากผู้อื่น)	4.64	0.50	มากที่สุด		ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ในการเรียนจากงานที่มอบหมาย	4.08	0.77	มาก
	จัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้	4.55	0.52	มากที่สุด	**3.3**	**การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง**	**4.11**	**0.82**	**มาก**
2.2.2	**สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนให้สามารถวิเคราะห์ความต้องการเรียนรู้และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในการเรียนรู้**	**4.48**	**0.56**	**มาก**	**3.3**	การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง : กิจกรรมการเรียนรู้ต้องมีความสัมพันธ์และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพต่อทักษะในการทำงาน เน้นการเชื่อมโยงการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาไปใช้ในสถานการณ์จริง	4.11	0.82	มาก
	สร้างการมีส่วนร่วมให้ผู้เรียนระบุถึงสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้	4.55	0.69	มากที่สุด	**3.4**	**ให้ความสำคัญในการฝึกทักษะเพื่อให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง**	**4.06**	**0.73**	**มาก**
	การให้รับคำแนะนำแนวทางเพื่อสร้างวิธีคิดโดยประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มีของตน	4.55	0.52	มากที่สุด		เน้นการเรียนรู้ที่ฝึก/พัฒนาทักษะขีดความสามารถในการคิดและประยุกต์ใช้ เช่น การนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้เพื่อแก้ปัญหาใน	4.13	0.79	มาก

ตาราง 30 (ต่อ)

	ารคิดวิเคราะห์ถึงความต้องการในการเรียนรู้เพื่อ ปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง	4.36	0.81	มาก		สถานการณ์จริง เพิ่มสัดส่วน/ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้เรียนได้ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาทักษะทางการคิดเพื่อวิเคราะห์และจับประเด็นในการเรียนรู้	4.04	0.82	
2.2.3	**มอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้**	**4.45**	**0.56**	**มาก**		ลดสัดส่วนการจัดการเรียนที่เน้นการถ่ายทอดโดยวิธีการบรรยายโดยพิจารณาตามลักษณะของเนื้อหาที่เรียน	4.01	0.78	มาก
	สร้างการมีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.45	0.69	มาก	**3.5**	**ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง**	**4.02**	**0.69**	**มาก**
	ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนในช่วงวัยต่างกัน	4.45	0.69	มาก		ส่งเสริมทักษะในการรับรู้สารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์เพื่อเลือกรับและกลั่นกรองข้อมูลสารสนเทศต่างๆ	4.06	0.75	มาก
	ตระหนักในความแตกต่างและสร้างสมดุลจากการใช้ศักยภาพที่แตกต่างระหว่างบุคคลในกิจกรรมการเรียนรู้	4.45	0.52	มาก		จัดสรรสัดส่วนที่เพิ่มสาระสำคัญในการส่งเสริมวิธีการเรียนเพื่อแสวงหา สืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง	4.03	0	
3	**องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์**	**4.53**	**0.42**	**มากที่สุด**		การจัดการเรียนรู้อาจเน้นการเรียนรู้โดยเข้าถึงเนื้อหาด้วยตนเองภายใต้เงื่อนไขของการส่งเสริมความรู้และวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองที่เหมาะสมกับความรู้เดิมของผู้เรียน	3.99	0.75	มาก
3.1	เป้าหมายในการศึกษา	4.64	0.67	มากที่สุด	**4**	**องค์ประกอบบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน**	**4.08**	**0.66**	**มาก**
3.2	การลดความวิตกกังวลในการเรียน	4.55	0.52	มากที่สุด	**4.1**	**บทบาทของผู้สอน**	**4.09**	**0.68**	**มาก**
3.3	ความยืดหยุ่นและส่งเสริมความเชื่อมั่นภายใต้สิ่งแวดล้อมใหม่	4.55	0.69	มากที่สุด	**4.1.1**	**ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง**	**4.19**	**0.74**	**มาก**
3.4	การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ	4.45	0.52	มาก		สนับสนุนและเป็นกำลังใจในการเรียนรู้	4.28	0.85	มาก
3.5	การสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษานอกระบบ	4.45	0.69	มาก		ให้คำแนะนำแนวทางในการเรียนรู้ (ให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและนำศักยภาพที่มีมาใช้สร้างระบบ การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้ที่ให้คำแนะนาแนวทางแก่ผู้เรียนในการสร้างแนวความคิดของตนโดยไม่มีการบังคับหรือป้อนความรู้ความคิดจากผู้อื่น)	4.20	0.80	มาก
4	**องค์ประกอบปรัชญา**	**4.50**	**0.48**	**มากที่สุด**		จัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้	4.10	0.78	มาก
4.1	**ส่งเสริมทักษะเพื่อการติดต่อสื่อสารและการทำงานเป็นทีม**	**4.64**	**0.67**	**มากที่สุด**	**4.1.2**	**ผู้สอนมอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้**	**4.05**	**0.69**	**มาก**
4.2	**พัฒนาผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้**	**4.64**	**0.67**	**มากที่สุด**		ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน	4.10	0.78	มาก

ตาราง 30 (ต่อ)

						ในช่วงวัยต่างกัน			
4.3	**การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต**	**4.64**	**0.55**	**มากที่สุด**		ตระหนักในความแตกต่างและสร้างสมดุลจากการใช้ศักยภาพที่แตกต่างระหว่างบุคคลในกิจกรรมการเรียนรู้	4.07	0.78	มาก
	สร้างการเชื่อมต่อระหว่างโลกของการเรียนสู่โลกแห่งการทำงาน	4.73	0.47	มากที่สุด		สร้างการมีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.99	0.78	มาก
	พัฒนาความรู้และทักษะใหม่ๆ ที่ตรงกับความต้องการเพื่อปรับตัวสู่บริบทสังคมปัจจุบัน	4.55	0.69	มากที่สุด	**4.1.3**	**สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนให้สามารถวิเคราะห์ความต้องการเรียนรู้และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในการเรียนรู้**	**4.02**	**0.75**	**มาก**
4.4	**ส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหาความรู้และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง**	**4.57**	**0.58**	**มากที่สุด**		การให้รับคำแนะนำแนวทางเพื่อสร้างวิธีคิดโดยประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มีของตน	4.04	0.8	
	การแสวงหาความรู้และสร้างความเข้าใจที่เอื้อต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษา	4.55	0.52	มากที่สุด		สร้างการมีส่วนร่วมให้ผู้เรียนระบุถึงสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้	4.03	0.79	มาก
	การกำหนดและตัดสินใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.64	0.50	มากที่สุด		ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ถึงความต้องการในการเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง	4.00	0.83	มาก
	การพัฒนาโอกาสและความก้าวหน้าภายหลังสำเร็จการศึกษา	4.64	0.50	มากที่สุด	**4.2**	**บทบาทของผู้เรียน**	**4.07**	**0.67**	**มาก**
	การสร้างสมดุลให้แก่ผู้เรียนที่มีทักษะเชิงปฏิบัติมากกว่าความรู้เชิงวิชาการ	4.45	1.04	มาก	**4.2.1**	**ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์**	**4.13**	**0.75**	**มาก**
4.5	**พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน**	**4.36**	**0.81**	**มาก**		นำความรู้ และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้และนำไปใช้ได้ในสถานการณ์จริง	4.18	0.85	มาก
4.6	**การพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหา**	**4.18**	**0.40**	**มาก**		ประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มีในการเรียนรู้มากกว่าการรับการถ่ายทอดความรู้ ที่เป็นการมุ่งเน้นไปที่การให้ความสำคัญเพียงเทคนิคการสอนที่เป็นการส่งผ่านความรู้	4.13	0.77	มาก
	การสร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจทางทฤษฎีและทักษะเชิงปฏิบัติ	4.45	0.52	มาก		สามารถมีความรู้และทักษะเพียงพอต่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต	4.07	0.83	มาก
	การพัฒนาทักษะเชิงปฏิบัติที่จำเป็นเพื่อเชื่อมต่อการเรียนรู้ทางทฤษฎีสู่การปฏิบัติ	4.27	0.65	มาก	**4.2.2**	**กระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีความเหมาะสม**	**4.06**	**0.65**	**มาก**
	การแก้ไขทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะทางภาษา ทักษะเชิงตัวเลข และทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์	3.82	0.60	มาก		กำหนดออกแบบและพัฒนาแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเอง	4.11	0.73	มาก

ตาราง 30 (ต่อ)

5	**องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา**	**4.46**	**0.54**	**มาก**		ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีวิธีคิดที่เปิดกว้างจากการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ความคิดของตนเองได้	4.07	0.74	มาก
5.1	**สื่อและแหล่งการเรียนรู้**	**4.61**	**0.51**	**มากที่สุด**		รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนตามบทบาท หน้าที่ และความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นๆ	4.07	0.78	มาก
	เพิ่มทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทั้งในลักษณะของการสืบค้นความรู้และพัฒนาทักษะในการใช้แหล่งค้นคว้าในรูปแบบต่างๆ	4.73	0.47	มากที่สุด		ผู้เรียนต้องใช้ลักษณะความเป็นอิสระในการวิเคราะห์และนำความสามารถในการนำตนเองมาประยุกต์ใช้เพิ่มมากขึ้น	4.00	0.79	
	การประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับประสบการณ์และลักษณะเฉพาะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่	4.73	0.47	มากที่สุด	**4.2.3**	**ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ**	**4.04**	**0.78**	**มาก**
	ส่งเสริมทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ในลักษณะของการเชื่อมต่อเพื่อนำไปปฏิบัติจริงเพื่อตอบสนองต่อสภาพการทำงาน และเพื่อลดข้อจำกัดทางทักษะการใช้คอมพิวเตอร์	4.36	0.81	มาก	**4.2.4**	**ผู้เรียนสามารถให้เหตุผลหรือระบุสิ่งต่าง ๆ**	**4.04**	**0.79**	**มาก**
5.2	**การบริการการศึกษา**	**4.44**	**0.61**	**มาก**		นำประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์เพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะกับตนเอง โดยออกแบบจากประสบการณ์การเรียนรู้ในลักษณะของการเป็นผู้สร้างความรู้ไม่ใช้เป็นเพียงผู้รับความรู้	4.08	0.82	มาก
	สร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงแหล่งทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาของผู้เรียน	4.64	0.50	มากที่สุด		นำตนเองสู่การเรียนรู้ และนำประสบการณ์ที่ตนมีมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ	4.06	0.91	มาก
	การนำเครือข่ายสังคมออนไลน์มาใช้ประโยชน์ในการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่สร้างสรรค์ในกลุ่มผู้เรียนและในระดับสถาบัน	4.45	0.69	มาก		สามารถคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ วิเคราะห์ และแก้ปัญหาบนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลในกระบวนการเรียนรู้ได้	4.01	0.87	มาก
	สร้างความไว้วางใจต่อระบบการให้คำปรึกษา	4.45	0.69	มาก		สามารถระบุ หรือกำหนดว่าอะไรเป็นสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้	3.99	(	
	นด้านเวลาเพื่อการจัดสรรค่าใช้จ่ายในการศึกษา	4.36	0.81	มาก	**5**	**องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์**	**4.04**	**(**	
	การเชบระโยชน์อย่างสูงสุดจากกิจกรรมการปฐมนิเทศนักศึกษาเพื่อสร้างการเตรียมพร้อมเข้าสู่การปรับตัวในสถานการณ์ใหม่ที่ต่างไปจากเดิม	4.27	0.79	มาก	**5.1**	เป้าหมายในการศึกษา	4.08	0.77	มาก
5.3	**สภาพแวดล้อมการเรียนรู้**	**4.33**	**0.60**	**มาก**	**5.2**	การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ	4.07	0.83	มาก
	การสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ	4.55	0.52	มากที่สุด	**5.3**	ความยืดหยุ่นและส่งเสริมความเชื่อมั่นภายใต้สิ่งแวดล้อมใหม่	4.04	0.76	มาก
	สร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งเพื่อลดอัตราการออกกลางคัน	4.27	0.65	มาก	**5.4**	การสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา	4.01	0.84	มาก

						นอกระบบ			
	ส่งเสริมให้เกิดแหล่งการแลกเปลี่ยนความรู้ ทัศนคติ และความเข้าใจในบทบาทที่เปลี่ยนไปเพื่อลดความตึงเครียดและความวิตกกังวลทางการเรียน	4.18	0.75	มาก	**5.5**	การลดความวิตกกังวลในการเรียน	4.00	0.86	มาก
6	**องค์ประกอบการวัดและประเมินผล**	**4.39**	**0.64**	**มาก**	**6**	**องค์ประกอบการวัดและประเมินผล**	**4.04**	**0.70**	**มาก**
6.1	ยืดหยุ่นในวิธีการโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงผลงานหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียนมาปรับใช้ในการเรียนการสอน	4.45	0.82	มาก	**6.1**	ความต่อเนื่องเพื่อปรับแผนในการเรียนรู้ให้พร้อมต่อการวัดและประเมินผลในครั้งต่อไป	4.10	0.78	มาก
6.2	เปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมออกแบบระบบการวัดและประเมินผล เช่น ระบบร่วมพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้	4.45	0.82	มาก	**6.2**	วิธีการวัดผลควรมีความหลากหลายและเหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่	4.08	0.82	มาก
6.3	วิธีการวัดผลควรมีความหลากหลายและเหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่	4.45	0.52	มาก	**6.3**	การให้ข้อคิดเห็นทันทีเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงพัฒนาการทางการเรียนรู้ของตน	4.06	0.83	มาก
6.4	การให้ข้อคิดเห็นทันทีเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงพัฒนาการทางการเรียนรู้ของตน	4.45	0.69	มาก	**6.4**	การวัดและประเมินผลแบบสะสมเพื่อลดความตึงเครียดทางการเรียน	4.03	0.77	มาก
6.5	ความต่อเนื่องเพื่อปรับแผนในการเรียนรู้ให้พร้อมต่อการวัดและประเมินผลในครั้งต่อไป	4.36	0.67	มาก	**6.5**	ยืดหยุ่นในวิธีการโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงผลงานหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียนมาปรับใช้ในการเรียนการสอน	3.99	0.78	มาก
6.6	การวัดและประเมินผลแบบสะสมเพื่อลดความตึงเครียดทางการเรียน	4.18	0.87	มาก	**6.6**	เปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมออกแบบระบบการวัดและประเมินผล เช่น ระบบร่วมพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้	3.96	0.75	มาก
	ค่าเฉลี่ยรวม	**4.51**	**0.43**	**มากที่สุด**		**ค่าเฉลี่ยรวม**	**4.08**	**0.63**	**มาก**

ตาราง 30 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบซึ่งได้จัดเรียงตามค่าเฉลี่ยที่สูงและเป็นประเด็นที่มีความน่าสนใจ โดยจัดเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยตามผลการประเมิน ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบในลักษณะของความเห็นด้วยว่า รูปแบบมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติได้จริงสรุปเป็นประกอบด้วย 6 องค์ประกอบมีรายละเอียด และแสดงในภาพประกอบที่ ดังนี้

1. องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษาต้องดำเนินการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เปลี่ยนผ่านมาจากการศึกษานอกระบบ และสะดวกในโอกาสการเข้าถึง

1.1 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญต่อประเด็นตามลำดับต่อไปนี้

1) การสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ

2) ส่งเสริมให้เกิดแหล่งการแลกเปลี่ยนความรู้ ทัศนคติ และความเข้าใจในบทบาทที่เปลี่ยนไปเพื่อลดความตึงเครียด และความวิตกกังวลทางการเรียน

3) สร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งเพื่อลดอัตราการออกกลางคัน

1.2 สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต้องประยุกต์ใช้สื่อที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน โดยให้ความสำคัญต่อประเด็นตามลำดับต่อไปนี้

1) ส่งเสริมทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการนำไปปฏิบัติจริง

2) ประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

3) เพิ่มทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทั้งในลักษณะของการสืบค้นและการเลือกแหล่งค้นคว้าในรูปแบบต่างๆ

1.3 การบริการทางการศึกษา โดยให้ความสำคัญต่อประเด็นตามลำดับต่อไปนี้

1) การใช้ประโยชน์จากเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

2) การสร้างความไว้วางใจต่อระบบการให้คำปรึกษา

3) การยืดหยุ่นด้านเวลาเพื่อจัดสรรค่าใช้จ่ายในการศึกษา

4) สร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงแหล่งทุนการศึกษา

5) การใช้ประโยชน์จากกิจกรรมการปฐมนิเทศเพื่อสร้างการเตรียมพร้อมสู่การปรับตัว

2. องค์ประกอบปรัชญา ควรอยู่บนพื้นฐานที่สอดคล้องต่อมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ แต่ควรให้ความสำคัญในการวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อสร้างความเข้าใจและลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้เรียนที่มาจากการศึกษานอกระบบที่เปลี่ยนผ่านสู่การศึกษาในระบบ โดยให้ความสำคัญตามลำดับดังนี้

1) การพัฒนาผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

2) ส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้โดยการแสวงหาความรู้และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ การพัฒนาโอกาสและความก้าวหน้าภายหลังสำเร็จการศึกษา การแสวงหาความรู้และสร้างความเข้าใจที่เอื้อต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษา การสร้างสมดุลให้แก่ผู้เรียนที่มีทักษะเชิงปฏิบัติมากกว่าความรู้เชิงวิชาการ และการกำหนดและตัดสินใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3) การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต ได้แก่ พัฒนาความรู้และทักษะใหม่ๆ ที่ตรงกับความต้องการเพื่อปรับตัวสู่บริบทสังคมปัจจุบัน และสร้างการเชื่อมต่อระหว่างโลกของการเรียนสู่โลกแห่งการทำงาน

4) การส่งเสริมทักษะในการติดต่อสื่อสารและการทำงานเป็นทีม

5) การพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหา ได้แก่ การแก้ไขทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะทางภาษา ทักษะเชิงตัวเลข และทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ เป็นต้น การพัฒนาทักษะเชิงปฏิบัติที่จำเป็นเพื่อเชื่อมต่อการเรียนรู้ทางทฤษฎีสู่การปฏิบัติ และการสร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจทางทฤษฎีและทักษะเชิงปฏิบัติ

6) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน

3. องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ เน้นกระบวนการใช้ทักษะเชิงปฏิบัติและดึงประสบการณ์ของผู้เรียนมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างการเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสะดวกและเอื้ออำนวยต่อระบบการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยให้ความสำคัญตามลำดับดังนี้

1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียน ได้แก่ ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อต่อยอดจากประสบการณ์ระหว่างกลุ่มผู้เรียน เน้นการมีส่วนร่วมและปรับใช้ประโยชน์จากประสบการณ์เพื่อสร้างบรรยากาศเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น การเชื่อมต่อความรู้เชิงวิชาการและทักษะทางการปฏิบัติจากประสบการณ์ที่มีของผู้เรียน และส่งเสริมความรับผิดชอบต่อการเรียนจากงานที่ได้มอบหมาย

2) ส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาตนเองตามศักยภาพที่มีของผู้เรียน ได้แก่ ตระหนักในความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคล การเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ได้ในสถานการณ์จริง และส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ

3) มุ่งพัฒนาความสามารถและทักษะทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จริง ได้แก่ พัฒนาขีดความสามารถทางการคิดเพื่อการนำไปประยุกต์ใช้ สร้างการมีส่วนร่วมในการคิดสร้างสรรค์พัฒนาทักษะการคิดเพื่อวิเคราะห์และจับประเด็นในการเรียนรู้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการคิด

4) การพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ การจัดการเรียนรู้ต้องมีความสัมพันธ์และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพในการเชื่อมโยงการนำความรู้และทักษะไปใช้ในการทำงาน

5) การจัดการเรียนรู้ควรเน้นทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง โดยให้ความสำคัญในประเด็นต่อไปนี้ตามลำดับได้แก่ ทักษะในการเลือกรับและกลั่นกรองข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ การเพิ่มสัดส่วนวิธีการเรียนรู้ด้วยการแสวงหาหรือสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง และมุ่งเน้นวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองที่เหมาะสมกับความรู้เดิมของผู้เรียน

4. องค์ประกอบบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน หมายถึง การส่งเสริมบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนที่เอื้อต่อการผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านระบบการศึกษา แต่ละฝ่ายต่างมีส่วนร่วมในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และมีบทบาทในการให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างกัน ควรมีลักษณะสำคัญตามลำดับดังนี้

4.1 บทบาทของผู้สอน การส่งเสริมสมรรถนะและศักยภาพในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนมีความจำเป็นที่ผู้สอนควรให้ความสำคัญต่อบทบาทของตนในลักษณะดังนี้

1) การอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ การสนับสนุนและให้กำลังใจในการเรียนรู้ การให้คำแนะนำแนวทางในการเรียนรู้ และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2) มอบหมายและเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้ ได้แก่ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนที่มีช่วงวัยต่างกัน ตระหนักในความแตกต่างและสร้างสมดุลจากการใช้ศักยภาพที่ต่างกันระหว่างบุคคลในกิจกรรมการเรียนรู้ และสร้างการมีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

3) สนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้และแนะนำให้ผู้เรียนตระหนักถึงศักยภาพทางการเรียนรู้ของตน ได้แก่ การให้คำแนะนำแนวทางเพื่อสร้างวิธีคิดที่ประยุกต์จากประสบการณ์ของผู้เรียน สร้างการมีส่วนร่วมให้ผู้เรียนระบุถึงสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้และส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ถึงความต้องการในการเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง

4.2 บทบาทของผู้เรียน ควรสร้างการมีส่วนร่วมให้แก่ผู้เรียนและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถดังนี้

1) ความสามารถในการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์ ได้แก่ การนำความรู้และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง การประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มีในการเรียนรู้มากกว่าการรับการถ่ายทอดความรู้ และการนำความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2) การดำเนินบทบาทและปฏิบัติตนในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบและพัฒนาวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเอง การส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถต่อยอดทางความคิดจากการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ตามบทบาทและหน้าที่ของตน และการใช้ลักษณะความเป็นอิสระในการวิเคราะห์และนำความสามารถทางการนำตนเองมาประยุกต์ใช้

3) สามารถใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) สามารถให้เหตุผลหรือระบุสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของตนเอง ได้แก่ การนำประสบการณ์ที่มีมาออกแบบวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง การนำตนเองสู่การเรียนรู้และใช้ประสบการณ์ที่มีให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ความสามารถในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์และวิเคราะห์แก้ปัญหาบนพื้นฐานความเป็นเหตุเป็นผลในการเรียนรู้ และการระบุหรือกำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนรู้

5. องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เคยอยู่นอกระบบการศึกษาซึ่งเปลี่ยนผ่านระบบการศึกษาให้สามารถปรับตัวสู่สภาพแวดล้อมใหม่ๆ ผ่านการเอื้ออำนวยให้เกิดความยืดหยุ่น โดยควรให้ความสำคัญต่อความต้องการของผู้เรียนตามลำดับได้แก่

1) เป้าหมายในการศึกษา

2) การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ

3) ความยืดหยุ่นและส่งเสริมความเชื่อมั่นภายใต้สิ่งแวดล้อมใหม่

4) การสร้างความเข้าใจในลักษณะของผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษานอกระบบ

5) การลดความวิตกกังวลในการเรียน

6. องค์ประกอบการวัดและประเมินผล ที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ควรสอดคล้องเหมาะสมกับลักษณะและพัฒนาการตามช่วงวัยของผู้เรียน โดยให้ความสำคัญต่อประเด็นตามลำดับต่อไปนี้

1) ความต่อเนื่องเพื่อปรับแผนในการเรียนรู้ให้พร้อมต่อการวัดและประเมินผลในครั้งต่อไป

2) วิธีการวัดผลมีความหลากหลายและเหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

3) การให้ข้อคิดเห็นเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงลำดับพัฒนาการทางการเรียนรู้ของตน

4) การวัดและประเมินผลแบบสะสมเพื่อลดความตึงเครียดทางการเรียน

5) ยืดหยุ่นในวิธีการโดยเชื่อมโยงผลงานหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียน

6) เปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมออกแบบการวัดและประเมินผล เช่น ระบบร่วมพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้

บทที่ 5
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ สรุปการวิจัยดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ 2. สร้าง และ 3. ประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบระดับอุดมศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง มีดังนี้

1) นักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากการศึกษานอกระบบ โดยการสนทนากลุ่ม 9 ครั้งจำนวน 92 คน และการใช้แบบสอบถามจำนวน 178 คน รวม 270 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และตามความสมัครใจ (Volunteer Sampling) 2) ผู้เชี่ยวชาญ 11 คนประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ และ 3) ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา 71 คนได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และตามความสมัครใจ (Volunteer Sampling) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปปฏิบัติจริง

วิธีดำเนินการวิจัยและเครื่องมือการวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบระดับอุดมศึกษา โดยการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสนทนากลุ่ม จากนั้นนำมาสร้างแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูล

ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ ซึ่งสร้างรูปแบบจากผลการวิจัยจาก 2 ที่มาคือ แบบสอบถาม และผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษานอกระบบ และการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ และผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ โดยให้ผู้สอนระดับอุดมศึกษาเป็นผู้ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ สรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบแบ่งเป็น 1.1 จากการสนทนากลุ่ม และ 1.2 จากแบบสอบถามดังนี้

1.1 จากการสนทนากลุ่ม จำนวน 9 ครั้ง ผู้เข้าร่วมสนทนาจำนวน 92 คน

1) ข้อมูลสถานภาพส่วนบุคคลของผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม

ผู้เข้าร่วมสนทนาจำนวน 92 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 57 คน (ร้อยละ 61.96) เป็นชาย 35 คน (ร้อยละ 38.04) ส่วนใหญ่เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและระดับอนุปริญญา 49 คน (ร้อยละ 53.26) ระดับปริญญาตรี 43 (ร้อยละ 46.74) ส่วนใหญ่ศึกษาในกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจ และกฎหมาย 70 (ร้อยละ 64.40) และมาจากประเภทสถาบันการศึกษา 6 ประเภทคือ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเปิด มหาวิทยาลัยเอกชน วิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษาของรัฐ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเอกชน และวิทยาลัยชุมชน

2) ผลการการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการตามแนวทฤษฎีการเปลี่ยนผ่านของ ชลอสเบิร์ก (Schlossberg's Transition Theory) โดยใช้การสนทนากลุ่มเพื่อทราบถึงทัศนคติและมุมมองของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาซึ่งมีต่อการเปลี่ยนผ่านบทบาทของตนจากการศึกษาในระบบหนึ่งเพื่อเข้าสู่การศึกษาในอีกระบบหนึ่ง ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการดำเนินบทบาทของการเป็นผู้เรียนในวัยผู้ใหญ่ที่กลับเข้าสู่การศึกษาในระบบระดับอุดมศึกษาตามองค์ประกอบ 4's ได้แก่ S1. Situation : สถานการณ์ S2. Self : ตัวตน S3. Support : การสนับสนุน และ S4. Strategy : การกำหนดกลยุทธ์ (Schlossberg Nancy. 1984; cited in Santiago, Cecilia.. 2004 : Online, Schlossberg Nancy. 1995; cited in Summers, Susan L.2002 : Online, Monica S. Powers. 2010 : online, Christina Marie Dunn Carpenter. 2011 : online) จำแนกคำถามออกได้เป็น 9 ประเด็นดังนี้ S1 ได้แก่ 1. เหตุผลในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา 2. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการศึกษาระดับอุดมศึกษา 3. การเรียนเป็นไปตามที่ตั้งใจหรือคาดหวังหรือไม่ 4. ปัญหาในการปรับตัว S2 ได้แก่ ข้อ 5. สภาพแวดล้อมทางการเรียน ข้อ 6. ปัญหาหรือความลำบากที่พบเมื่อเข้าศึกษาต่อ และ ข้อ 8. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา S3 ได้แก่ 7. ความต้องการหรือการได้รับความช่วยเหลือที่ส่งเสริมหรือเอื้อต่อการเรียนรู้ 8. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา และ S4 ได้แก่ 9. ประสบการณ์จากการเรียนรู้ต่างๆ มีผลต่อผู้เรียนโดยสรุปผลการศึกษาตามองค์ประกอบ 4'S ได้แก่

S1 คือ สถานการณ์ พบว่า ผู้เรียนรับรู้ถึงสถานการณ์ในชีวิตของตนที่เปลี่ยนแปลงไปสู่การเป็นผู้เรียน ซึ่งเป็นการตัดสินใจที่มีแรงจูงใจสำคัญมากจากความต้องการพัฒนาการประกอบอาชีพ โดยผู้เรียนส่วนใหญ่มีแรงจูงใจมากจากภายในตนเอง ความต้องการพัฒนาตนเองทางด้านความรู้

เพื่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การเข้าศึกษาต่อเพื่อชดเชยโอกาสที่หายไปในวัยเด็ก และเพื่อความภาคภูมิใจของครอบครัว ทั้งนี้แรงจูงใจส่วนใหญ่ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่เป็นแรงจูงใจที่มาจากแรงจูงใจภายในซึ่งมีผลอย่างมากต่อการสร้างความมุ่งมั่นและสร้างการเปลี่ยนผ่านไปในทิศทางที่ดีอย่างถาวร ในประเด็นเกี่ยวกับการกำหนดจุดมุ่งหมายในการศึกษา พบว่า กลุ่มผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีความคิดเชิงบวกต่อการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ดังนั้นจึงส่งผลต่อเนื่องในการกำหนดแผนการหรือวางเป้าหมายทางการศึกษาของตนว่า ภายหลังจากสำเร็จการศึกษาจาก กศน. แล้วต้องการที่จะเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา แม้ว่า ผู้เรียนบางกลุ่มอาจยังไม่แน่ใจว่าจะศึกษาต่อหรือไม่ แต่ก็ใช้ลักษณะความเป็นผู้ใหญ่ของตนในการรับมือต่อสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้นซึ่งอาจเป็นไปทั้งเชิงบวกคือ สามารถศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้แต่ไม่คาดหมายอะไรไว้มาก หรือกรณีที่เกิดผลเชิงลบคือ ต้องออกจากการศึกษากลางคันเพราะไม่สามารถรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ แต่ถ้าถึงเวลาที่มีความพร้อมผู้ใหญ่ก็จะกลับเข้าสู่การศึกษาอีกครั้ง ซึ่งสอดรับกับประเด็นคำถามเรื่องการเรียนเป็นไปตามที่คาดหวังหรือไม่ พบว่า กลุ่มผู้เรียนส่วนใหญ่เตรียมตัวเพื่อรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นอยู่แล้ว โดยสิ่งที่ผู้เรียนระบุ อย่างตรงกันคือ การยอมรับถึงข้อด้อยของตนซึ่งเห็นชัดเจนที่สุดเมื่อเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ในขณะที่กลุ่มที่มีความคิดเห็นว่า การเรียนเป็นไปตามที่คาดหวังหรือตั้งใจไว้ ส่วนใหญ่จะมีการเลือกศึกษาต่อโดยพิจารณาจากลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อข้อจำกัดของตน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเวลา และกำหนดแผนล่วงหน้าว่าจะศึกษาต่อในสาขาวิชาที่ตนมีความสนใจและสามารถนำไปใช้ได้ในการทำงานจริง ส่วนกลุ่มผู้เรียนที่ระบุว่า การเรียนไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ ส่วนใหญ่ผู้เรียนกลุ่มนี้จะไม่มีความรู้พื้นฐานหรือมีความเข้าใจต่อลักษณะการเรียนในสาขาวิชาที่เลือกเข้าศึกษาต่อ แต่เข้าศึกษาต่อจากอิทธิพลของคนรอบตัว และคิดว่า ตนน่าจะเรียนได้ ซึ่งผู้เรียนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการออกจากการศึกษากลางคันมากที่สุด

สำหรับในส่วนของปัจจัยกระตุ้นความเปลี่ยนแปลง ซึ่งประเด็นคำถามนี้มีผลต่อการตัดสินใจที่จะศึกษาต่อหรือออกจากการศึกษากลางคัน พบว่า ปัญหาในการปรับตัวที่มาจากปัญหาด้านเวลาเป็นปัญหาสำคัญที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องเจอ แต่ผู้เรียนเลือกที่จะรับมือในการแก้ปัญหาด้วยการบริหารจัดการและพยายามรักษาสมดุลในสถานภาพและบทบาทของตนให้ได้มากที่สุด ดังจะเห็นได้จากปัญหาในลำดับถัดมาซึ่งล้วนแต่เป็นปัญหาที่สร้างผลสืบเนื่องต่อกันทั้งปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับสังคม ปัญหาจากที่ทำงานซึ่งส่วนใหญ่มีมุมมองต่อการศึกษาต่อของผู้เรียนว่า มีผลต่อความทุ่มเทในการทำงานและประสิทธิภาพในการทำงานจะลดลง และคำถามสุดท้ายของประเด็นเกี่ยวกับปัจจัยที่กระตุ้นความเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนเป็นเรื่องปัญหาหรือความยากลำบากของผู้เรียนเมื่อเข้าศึกษาต่อ พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่ระบุถึงปัญหาความรู้พื้นฐานที่ยังไม่เพียงพอต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้ในวิชาภาษาอังกฤษ และคณิตศาสตร์หรือการคำนวณซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนเมื่อเทียบเคียงกับกลุ่มผู้เรียนกลุ่มอื่นๆ

S 2 คือ ตนเอง พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความสามารถในการรับรู้และแก้ไขสถานการณ์ของตนได้ ดังจะเห็นได้จากประเด็นคำถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่มีผลต่อการเรียนรู้ของ

กลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มากที่สุดคือ ผู้เรียนให้ความสำคัญไปที่ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน เพราะยอมรับว่า ด้วยข้อจำกัดหลายๆ อย่างของตนจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีผู้ที่ให้ข้อมูล ให้คำปรึกษา และแนะนำบางเรื่องที่ตนไม่เข้าใจและไม่เคยได้รู้มาก่อน

ในขณะประเด็นเกี่ยวกับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มผู้เรียนว่ามีผลต่อการเปลี่ยนผ่านด้านการศึกษาของผู้เรียนอย่างไรบ้าง พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของกลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จะให้ความสำคัญที่ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายเป็นอย่างมาก เพราะผู้เรียนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียนด้วยตนเอง และต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในครอบครัว สำหรับในประเด็นนี้พบกรณีตัวอย่างของผู้เรียนที่เคยเรียนมาแล้วหลายครั้ง แต่ต้องออกจากกลางคัน เพราะถ้าทางบ้านทราบว่าไปเรียนต่อจะบังคับให้เลิกเรียนทันที เพราะการเรียนส่งผลอย่างมากให้มีค่าใช้จ่ายมากขึ้นซึ่งจะกระทบต่อการส่งเงินกลับไปช่วยเหลือครอบครัว

S 3 คือ การสนับสนุน พบว่า สิ่งที่ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต้องการได้รับการสนับสนุนมากที่สุดคือการส่งเสริมหรือให้ความช่วยเหลือในการทำให้สิ่งที่เรียนรู้นำไปใช้ได้จริงในการทำงาน และต้องการให้มีการแนะนำแนวทางเพื่อการศึกษาให้มากขึ้น

S 4 คือ การวางกลยุทธ์ในการรับมือต่อความเครียดหรือความพยายามที่จะเข้าแก้ไขปัญหาที่กำลังเผชิญในการเปลี่ยนผ่านของบุคคล พบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ค่อนข้างมีลักษณะการรับมืออย่างสร้างสรรค์ด้วยมุมมองที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงในชีวิตของตนโดยให้ความสำคัญไปที่การปรับวิธีคิดของตน และพยายามดึงความเชื่อมั่นในตนเอง และเปิดใจยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงและอดทนให้มากที่สุดเพื่อให้สิ่งที่ทำมาทั้งหมดก่อนหน้านี้ไม่เสียเปล่า

สำหรับภาพรวมสิ่งที่จะช่วยเหลือหรือเอื้อให้กลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่สามารถเปลี่ยนผ่านไปได้ด้วยดีมีหลายประเด็นที่น่าให้ความสนใจ เช่น การจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้เรียนซึ่งมาจากการศึกษาถึงความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนกลุ่มนี้

1.2 ผลการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาโดยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามโดยจำแนกตาม 1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม และ 2. ข้อมูลทางด้านการศึกษา

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 58.4) เป็นเพศชาย (ร้อยละ 41.6) ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 23 ถึง 28 ปี (ร้อยละ 29.78) โดยสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นโสด (ร้อยละ 68.5) โดยสถานภาพการทำงานส่วนใหญ่พบว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ที่ทำงานไปด้วยเรียนไปด้วย (ร้อยละ 78.1) โดยส่วนใหญ่อยู่ในองค์กรที่เป็นหน่วยงานภาคเอกชน (ร้อยละ 66.90) ดังนั้นอาชีพส่วนใหญ่จึงเป็นพนักงานบริษัทเอกชน (ร้อยละ 38.83) และมีรายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่มากกว่า 10,000 บาทแต่ไม่เกิน 20,000 บาท (ร้อยละ 44.9)

2. ข้อมูลทางด้านการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2551 (ร้อยละ 93.3) โดยมีผลการศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ที่ 2.6 ถึง 3.00 (ร้อยละ 29.2) ลักษณะการสอบคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่เป็นการคัดเลือกในระบบสอบตรง (ร้อยละ 84.3) ผ่านวิธีการคัดเลือกในระบบสอบตรงด้วยการสัมภาษณ์อย่างเดียว (ร้อยละ 53.80) ทั้งนี้กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เคยผ่านการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติสำหรับการศึกษานอกระบบโรงเรียน หรือ N-NET (ร้อยละ 82.0) แต่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยทำการทดสอบวิชาความถนัดทั่วไป หรือ General Aptitude Test : GAT และการทดสอบวิชาความถนัดทางวิชาการและวิชาชีพ หรือ Professional and Academic Aptitude Test : PAT (ร้อยละ 92.1) สำหรับสาขาวิชาที่กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามกำลังศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจ และกฎหมาย (ร้อยละ 50.6) โดยส่วนใหญ่ศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาประเภทวิทยาลัยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือระดับอนุปริญญา (ร้อยละ 31.5) โดยสถานภาพของการเป็นนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาในภาคพิเศษ (ร้อยละ 71.9) ซึ่งส่วนใหญ่มีช่วงเวลาในการเข้าเรียนในเวลานอกราชการ โดยเฉพาะในวันเสาร์-วันอาทิตย์ (ร้อยละ 65.7) ทั้งนี้กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ส่งเสียตนเองในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา (ร้อยละ 66.90) และในส่วนของประสบการณ์ในการศึกษาระดับอุดมศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยศึกษาระดับอุดมศึกษามาก่อน (ร้อยละ 80.9) แต่ในกลุ่มของผู้ที่เคยมีประสบการณ์ในการศึกษาระดับอุดมศึกษามาก่อนส่วนใหญ่ศึกษาในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ บริหารธุรกิจและกฎหมาย (ร้อยละ 9.0) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถาบันอุดมศึกษาประเภทมหาวิทยาลัยเปิด (ร้อยละ 3.9) และประเภทวิทยาลัยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือระดับอนุปริญญา (ร้อยละ 3.9) เช่นกัน

ผลการศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการ

สำหรับสภาพของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีอายุตั้งแต่ 23 – 28 ปีซึ่งค่อนข้างสูงกว่าอายุเฉลี่ยของนักศึกษาในช่วงวัยอุดมศึกษา ดังนั้นผู้เรียนกลุ่มนี้จะค่อนข้างมีลักษณะเฉพาะที่ต่างไปจากกลุ่มผู้เรียนทั่วไปในระดับอุดมศึกษา โดยพบว่า แรงจูงใจในการศึกษาต่อของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ จำแนกโดยภาพรวมได้ 4 ลักษณะคือ เพื่อการศึกษา เช่น ต้องการมีวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้น 2. เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานให้ดีขึ้น 3. เพื่อครอบครัวและต้องการการยอมรับจากคนรอบข้าง และ 4. เหตุผลอื่นๆ เช่น ต้องการใช้เวลาที่มีให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด และความต้องการในการนำความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนระดับอุดมศึกษาไปใช้ประโยชน์เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการทำงานให้มากขึ้น และกล้าที่จะแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน และสามารถที่จะคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น ในขณะที่ปัญหาที่ผู้เรียนได้ระบุไว้ ผู้เรียนส่วนใหญ่ประเมินว่า ความรู้ของตนที่มีพื้นฐานมาจาก กศน. เพียงปานกลาง

ทำให้ต้องใช้ความพยายามอย่างมากต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษา ดังนั้นผู้เรียนจึงค่อนข้างวิตกกังวลอย่างงมากในการเข้าเรียนต่อระดับอุดมศึกษา เพราะผู้เรียนต้องปรับตัวมากเพราะสิ่งที่เพิ่มขึ้นมาเป็นภาระหน้าที่ซึ่งต้องสร้างสมดุลระหว่างบทบาทของผู้เรียนและการทำงาน และรักษาความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

สำหรับสภาพปัญหาของที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน. ซึ่งเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ผู้เรียนยอมรับว่า ตนมีปัญหาด้านความไม่พร้อมทางวิชาการ เนื่องจากอุปสรรคทางการเรียน ได้แก่ 1. พื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอต่อการเรียนระดับอุดมศึกษา วิธีการสอบวัดผลการเรียนรู้ที่ต่างไปจากเดิม ปัญหาด้านความรู้พื้นฐานและทักษะทางวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายวิชาเกี่ยวกับภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์และการคำนวณ ดังที่ผู้เรียนระบุว่าตนมีความรู้ด้านทักษะเชิงตัวเลขอยู่ในเพียงระดับปานกลาง โดยความรู้ที่มีมากไปน้อยจะครอบคลุมประเด็นดังนี้ ความสามารถในการใช้กราฟ แผนภูมิเพื่อนำเสนอข้อมูล ความสามารถในการใช้ความน่าจะเป็นในการช่วยตัดสินใจและแก้ปัญหา ความสามารถในการนำเสนอข้อมูลแบบตารางและการอ่านข้อมูลจากตารางเท่ากันที่ ความสามารถในการอ่านข้อมูลจากกราฟ แผนภูมิ ความสามารถในด้านระบบหน่วยวัดต่าง ๆ ความสามารถในการคิดทศนิยมและเศษส่วน ความสามารถในการคิดอัตราส่วน สัดส่วน ร้อยละ และการวิเคราะห์เชิงตัวเลขผู้เรียนจะมีความถนัดด้านนี้น้อยที่สุดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับด้านการพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา ซึ่งพบว่า ผู้เรียนมีทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ในลักษณะของการจัดเก็บข้อมูล ความสามารถในการใช้งานอุปกรณ์พื้นฐานมากกว่าลักษณะการใช้อินเตอร์เน็ตเพื่อการสืบค้น และรายวิชาด้านวิทยาศาสตร์ 2. การบริหารจัดการเวลาในการเรียนและการทำงาน ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของการขาดเรียน โดยผู้เรียนระบุว่า หากไม่มีความจำเป็นจะพยายามไม่ขาดเรียนเพราะคะแนนช่วยจากการเข้าชั้นเรียนมีความจำเป็นต่อผู้เรียนกลุ่มนี้มาก 3. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยผู้เรียนระบุว่า ปัญหาดังกล่าวจะชัดเจนมากในกรณีที่เจอการวัดผลด้วยข้อสอบแบบอัตนัยซึ่งจำเป็นต้องมีพื้นฐานในการตีความจากโจทย์ปัญหา 4. ปัญหาทางด้านการเงิน 5. ปัญหาจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ทั้งจากความเครียดจากการปรับตัว และความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบโดยผู้สอน ซึ่งได้จัดเรียงตามค่าเฉลี่ยที่สูงและเป็นประเด็นที่มีความน่าสนใจ โดยจัดเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยตามผลการประเมิน ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบในลักษณะของความเห็นด้วยว่า รูปแบบมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติได้จริง ทั้งนี้ในกรณีที่พบว่า ค่าเฉลี่ยรายประเด็นมีค่าสูงและเป็นประเด็นที่น่าสนใจ ตลอดจนสอดคล้องต่อความคิดเห็นถึงความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้

ในการนำไปปฏิบัติโดยผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ 11 ท่าน จึงสรุปเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบประกอบด้วย 6 องค์ประกอบมีรายละเอียด และแสดงในภาพประกอบที่ ดังนี้

1. องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษาต้องดาเนินการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เปลี่ยนผ่านมาจากการศึกษานอกระบบ และสะดวกในโอกาสการเข้าถึง

1.1 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญต่อประเด็นตามลำดับต่อไปนี้

1) การสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ

2) ส่งเสริมให้เกิดแหล่งการแลกเปลี่ยนความรู้ ทัศนคติ และความเข้าใจในบทบาทที่เปลี่ยนไปเพื่อลดความตึงเครียด และความวิตกกังวลทางการเรียน

3) สร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งเพื่อลดอัตราการออกกลางคัน

1.2 สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ที่เอื้อฑ่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต้องประยุกต์ใช้สื่อที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน โดยให้ความสำคัญต่อประเด็นตามลำดับต่อไปนี้

1) ส่งเสริมทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการนำไปปฏิบัติจริง

2) ประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

3) เพิ่มทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทั้งในลักษณะของการสืบค้นและการเลือกแหล่งค้นคว้าในรูปแบบต่างๆ

1.3 การบริการทางการศึกษา โดยให้ความสำคัญต่อประเด็นตามลำดับต่อไปนี้

1) การใช้ประโยชน์จากเครือข่ายสังคมออนไลน์ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

2) การสร้างความไว้วางใจต่อระบบการให้คำปรึกษา

3) การยืดหยุ่นด้านเวลาเพื่อจัดสรรค่าใช้จ่ายในการศึกษา

4) สร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงแหล่งทุนการศึกษา

5) การใช้ประโยชน์จากกิจกรรมการปฐมนิเทศเพื่อสร้างการเตรียมพร้อมสู่การปรับตัว

2. องค์ประกอบปรัชญา ควรอยู่บนพื้นฐานที่สอดคล้องต่อมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ แต่ควรให้ความสำคัญในการวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อสร้างความเข้าใจและลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้เรียนที่มาจากการศึกษานอกระบบที่เปลี่ยนผ่านสู่การศึกษาในระบบ โดยให้ความสำคัญตามลำดับดังนี้

1) การพัฒนาผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

2) ส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้โดยการแสวงหาความรู้และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ การพัฒนาโอกาสและความก้าวหน้าภายหลังสำเร็จการศึกษา การแสวงหาความรู้และ

สร้างความเข้าใจที่เอื้อต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษา การสร้างสมดุลให้แก่ผู้เรียนที่มีทักษะเชิงปฏิบัติมากกว่าความรู้เชิงวิชาการ และการกำหนดและตัดสินใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3) การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต ได้แก่ พัฒนาความรู้และทักษะใหม่ๆ ที่ตรงกับความต้องการเพื่อปรับตัวสู่บริบทสังคมปัจจุบัน และสร้างการเชื่อมต่อระหว่างโลกของการเรียนสู่โลกแห่งการทำงาน

4) การส่งเสริมทักษะในการติดต่อสื่อสารและการทำงานเป็นทีม

5) การพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหา ได้แก่ การแก้ไขทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะทางภาษา ทักษะเชิงตัวเลข และทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ เป็นต้น การพัฒนาทักษะเชิงปฏิบัติที่จำเป็นเพื่อเชื่อมต่อการเรียนรู้ทางทฤษฎีสู่การปฏิบัติ และการสร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจทางทฤษฎีและทักษะเชิงปฏิบัติ

6) การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน

3. องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ เน้นกระบวนการใช้ทักษะเชิงปฏิบัติและดึงประสบการณ์ของผู้เรียนมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างการเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสะดวกและเอื้ออำนวยต่อระบบการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยให้ความสำคัญตามลำดับดังนี้

1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียน ได้แก่ ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อต่อยอดจากประสบการณ์ระหว่างกลุ่มผู้เรียน เน้นการมีส่วนร่วมและปรับใช้ประโยชน์จากประสบการณ์เพื่อสร้างบรรยากาศเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น การเชื่อมต่อความรู้เชิงวิชาการและทักษะทางการปฏิบัติจากประสบการณ์ที่มีของผู้เรียน และส่งเสริมความรับผิดชอบต่อการเรียนจากงานที่ได้มอบหมาย

2) ส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาตนเองตามศักยภาพที่มีของผู้เรียน ได้แก่ ตระหนักในความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคล การเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ได้ในสถานการณ์จริง และส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ

3) มุ่งพัฒนาความสามารถและทักษะทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จริง ได้แก่ พัฒนาขีดความสามารถทางการคิดเพื่อการนำไปประยุกต์ใช้ สร้างการมีส่วนร่วมในการคิดสร้างสรรค์พัฒนาทักษะการคิดเพื่อวิเคราะห์และจับประเด็นในการเรียนรู้ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการคิด

4) การพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ การจัดการเรียนรู้ต้องมีความสัมพันธ์และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพในการเชื่อมโยงการนำความรู้และทักษะไปใช้ในการทำงาน

5) การจัดการเรียนรู้ควรเน้นทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง โดยให้ความสำคัญในประเด็นต่อไปนี้ตามลำดับได้แก่ ทักษะในการเลือกรับและกลั่นกรองข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ การเพิ่มสัดส่วนวิธีการเรียนรู้ด้วยการแสวงหาหรือสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง และมุ่งเน้นวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองที่เหมาะสมกับความรู้เดิมของผู้เรียน

4. องค์ประกอบบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน หมายถึง การส่งเสริมบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนที่เอื้อต่อการผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านระบบการศึกษา แต่ละฝ่ายต่างมีส่วนร่วมในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และมีบทบาทในการให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างกัน ควรมีลักษณะสำคัญตามลำดับดังนี้

4.1 บทบาทของผู้สอน การส่งเสริมสมรรถนะและศักยภาพในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนมีความจำเป็นที่ผู้สอนควรให้ความสำคัญต่อบทบาทของตนในลักษณะดังนี้

1) การอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ การสนับสนุนและให้กำลังใจในการเรียนรู้ การให้คำแนะนำแนวทางในการเรียนรู้ และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2) มอบหมายและเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้ ได้แก่ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนที่มีช่วงวัยต่างกัน ตระหนักในความแตกต่างและสร้างสมดุลจากการใช้ศักยภาพที่ต่างกันระหว่างบุคคลในกิจกรรมการเรียนรู้ และสร้างการมีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

3) สนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้และแนะนำให้ผู้เรียนตระหนักถึงศักยภาพทางการเรียนรู้ของตน ได้แก่ การให้คำแนะนำแนวทางเพื่อสร้างวิธีคิดที่ประยุกต์จากประสบการณ์ของผู้เรียน สร้างการมีส่วนร่วมให้ผู้เรียนระบุถึงสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้และส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ถึงความต้องการในการเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง

4.2 บทบาทของผู้เรียน ควรสร้างการมีส่วนร่วมให้แก่ผู้เรียนและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถดังนี้

1) ความสามารถในการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์ ได้แก่ การนำความรู้และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง การประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มีในการเรียนรู้มากกว่าการรับการถ่ายทอดความรู้ และการนำความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2) การดำเนินบทบาทและปฏิบัติตนในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบและพัฒนาวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเอง การส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถต่อยอดทางความคิดจากการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ตามบทบาทและหน้าที่ของตน และการใช้ลักษณะความเป็นอิสระในการวิเคราะห์และนำความสามารถทางการนำตนเองมาประยุกต์ใช้

3) สามารถใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) สามารถให้เหตุผลหรือระบุสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของตนเอง ได้แก่ การนำประสบการณ์ที่มีมาออกแบบวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง การนำตนเองสู่การเรียนรู้และใช้ประสบการณ์ที่มีให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ความสามารถในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์และวิเคราะห์แก้ปัญหาบนพื้นฐานความเป็นเหตุเป็นผลในการเรียนรู้ และการระบุหรือกำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนรู้

5. องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องและเหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เคยอยู่นอกระบบการศึกษาซึ่งเปลี่ยนผ่านระบบการศึกษาให้สามารถปรับตัวสู่สภาพแวดล้อมใหม่ๆ ผ่านการเอื้ออำนวยให้เกิดความยืดหยุ่น โดยควรให้ความสำคัญต่อความต้องการของผู้เรียนตามลำดับได้แก่

1) เป้าหมายในการศึกษา

2) การปรับตัวให้เข้ากรับกฎระเบียบ

3) ความยืดหยุ่นและส่งเสริมความเชื่อมั่นภายใต้สิ่งแวดล้อมใหม่

4) การสร้างความเข้าใจในลักษณะของผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษานอกระบบ

5) การลดความวิตกกังวลในการเรียน

6. องค์ประกอบการวัดและประเมินผล ที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ควรสอดคล้องเหมาะสมกับลักษณะและพัฒนาการตามช่วงวัยของผู้เรียน โดยให้ความสำคัญต่อประเด็นตามลำดับต่อไปนี้

1) ความต่อเนื่องเพื่อปรับแผนในการเรียนรู้ให้พร้อมต่อการวัดและประเมินผลในครั้งต่อไป

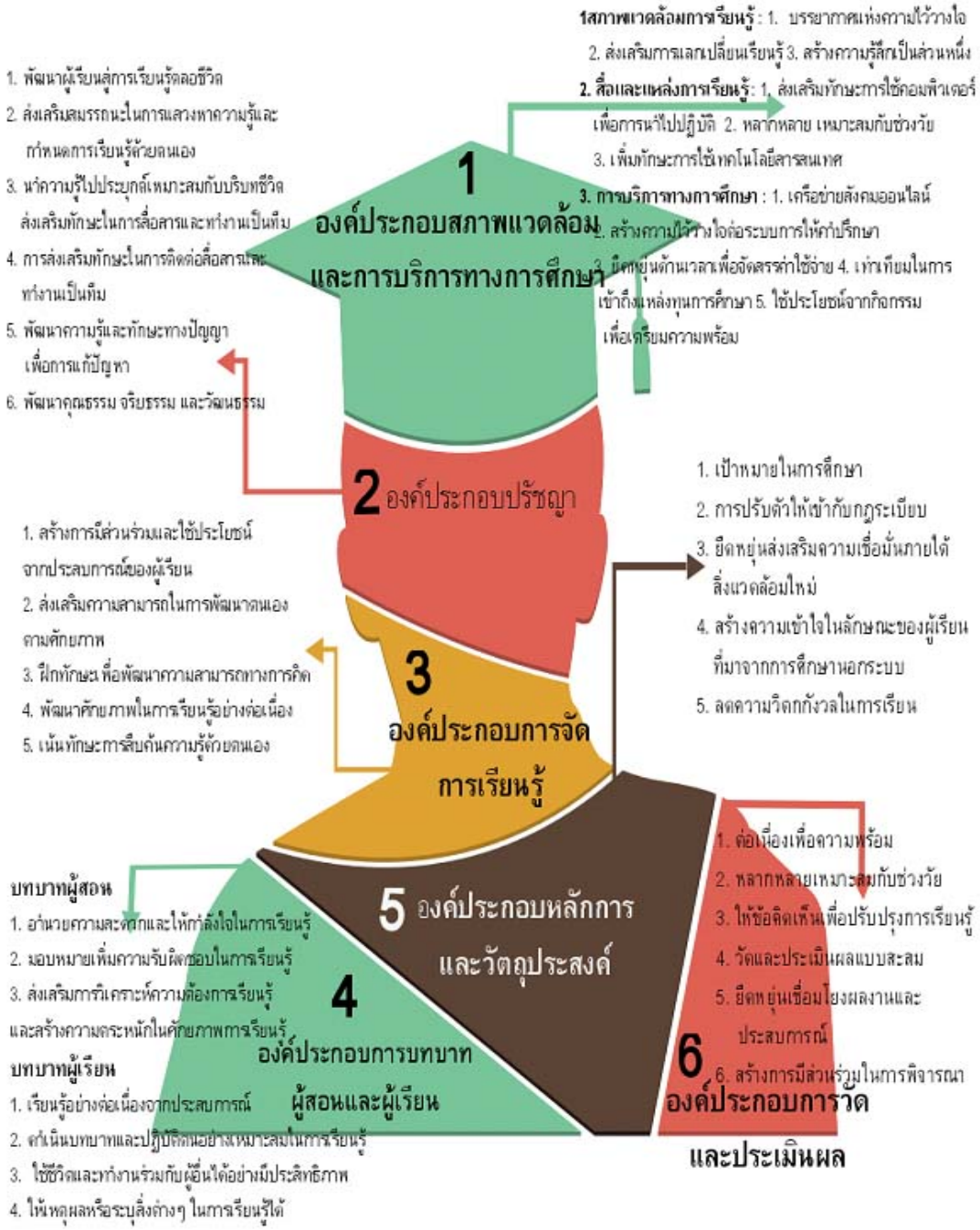
2) วิธีการวัดผลมีความหลากหลายและเหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

3) การให้ข้อคิดเห็นเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงลำดับพัฒนาการทางการเรียนรู้ของตน

4) การวัดและประเมินผลแบบสะสมเพื่อลดความตึงเครียดทางการเรียน

5) ยืดหยุ่นในวิธีการโดยเชื่อมโยงผลงานหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียน

6) เปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมออกแบบการวัดและประเมินผล เช่น ระบบร่วมพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้

ภาพประกอบ 10 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

ที่มา: http://www.freepik.com

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สภาพ ปัญหา และความต้องการตามแนวทฤษฎีการเปลี่ยนผ่านของชลอสเบิร์ก (Schlossberg's Transition Theory)

เพื่อทราบถึงทัศนคติ และมุมมองของผู้เรียนที่มีต่อการเปลี่ยนผ่านบทบาทของตนจากการศึกษาในระบบหนึ่งเพื่อเข้าสู่การศึกษาในอีกระบบหนึ่ง ตามองค์ประกอบที่มีผลต่อการความสามารถในการรับมือและการปรับตัวสู่การเปลี่ยนผ่านของชลอสเบิร์ก ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 4's ได้แก่ S1. Situation : สถานการณ์ S2. Self : ตัวตน S3. Support : การสนับสนุน และ S4. Strategy : การกำหนดกลยุทธ์ (Schlossberg Nancy.1984; cited in Santiago, Cecilia.. 2004 : Online , Schlossberg Nancy. 1995; cited in Summers, Susan L.2002 : Online , Monica S. Powers. 2010 : online , Christina Marie Dunn Carpenter. 2011 : online, The National Academic Advising Association (NACADA). 2013:Online, Nancy K. Schlossberg, Elinor B. Waters and Jane Goodman. 1995:Online, Janelle Papay. 2014: Online) ดังนี้

1. S ตัวที่หนึ่งคือ สถานการณ์ : Situation กำหนดประเด็นคำถามใน 4 ข้อประกอบด้วย ข้อ 1. เหตุผลในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ข้อ 2. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการศึกษา ข้อ 3. การเรียนเป็นไปตามที่ตั้งใจหรือคาดหวังหรือไม่ และข้อ 4. ปัญหาในการปรับตัว ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลที่มีรายละเอียดดังนี้

1. เหตุผลในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากการศึกษานอกระบบมีประเด็นสำคัญเพื่อการพัฒนาด้านการประกอบอาชีพซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในกลุ่มของผู้ใหญ่ซึ่งมีแรงจูงใจจากการทำงานเป็นหลักจำแนกลักษณะของแรงจูงใจ 2 ลักษณะคือ 1. แรงจูงใจภายในตนเองของนักศึกษา เกิดจากความต้องการในการนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนไปใช้เพื่อพัฒนาวิธีการทำงานให้ดีขึ้นหรือเพื่อนำวุฒิการศึกษาไปใช้พัฒนาตนเองในด้านการประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ เชฟเฟอร์ (Jane L. Schaefer. 2010 : online) และ เดวิด David W. Knutsen (2011 : Online) ซึ่งได้ทำการศึกษาแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่กลุ่มเบบี้บูมเมอร์ และกลุ่มนักศึกษาที่เรียกว่า "Non-traditional students" ซึ่งไม่ใช่ลักษณะของผู้เรียนที่มีช่วงวัยเรียนในระดับอุดมศึกษาทั่วไป โดยปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อแรงจูงใจทั้งภายในและภายนอกของนักศึกษาเข้าศึกษาต่อมาจากแรงจูงใจเพื่อต้องการเพิ่มโอกาสทางการงานและเป็นการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในการพัฒนาตนเองของนักศึกษา และในส่วนของแรงจูงใจภายนอกโดยภาพรวมเกิดจากแรงกดดันภายในที่ทำงานหรือหน้าที่การงาน เนื่องจาก นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานและได้ระบุว่า การศึกษาจะเป็นหนทางสำคัญที่ส่งผลการเคลื่อนย้ายฐานะทางสังคมเพื่อโอกาสทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้นของตน สอดคล้องกับงานวิจัยของฮาร์ดิน (Hardin, Carlette Jackson. 2008 : Online) ที่ระบุว่า เหตุผลที่กลับมาสู่ระบบการศึกษาอีกครั้ง

เพื่อที่จะบรรลุเป้าหมายในการแสวงหารายได้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นทัศนะเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษาเชิงบวกซึ่งมีผลสำคัญยิ่งต่อความรู้สึกที่มีต่อการเปลี่ยนผ่านของผู้เรียน

2. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการศึกษาระดับอุดมศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ระบุว่า ตนได้มีการวางแผนที่จะศึกษาต่อระดับอุดมศึกษามาก่อน ซึ่งกลุ่มนี้ความชัดเจนในการกำหนดเป้าหมายการศึกษาต่อโดยเชื่อว่าการศึกษาต่อจะเป็นการสร้างโอกาสให้แก่ตนเองในด้านความมั่นคงในชีวิต และกลุ่มที่เลือกเรียนต่อในสาขาที่เกี่ยวข้องกับงานที่ตนเองรับผิดชอบสำหรับกลุ่มนี้ค่อนข้างจะเป็นกลุ่มผู้ที่ต้องทำงานไปด้วยเรียนไปด้วยซึ่งเหตุผลสำคัญในการกำหนดเป้าหมายการศึกษาจะยึดหลักว่าสิ่งที่เรียนต้องสามารถนำมาปรับใช้ในการทำงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Public Agenda ที่ได้ทำการวิจัยความคิดเห็นของนักศึกษาวัยผู้ใหญ่โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นเกี่ยวกับการวางแผนการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาพบว่า นักศึกษาจะมีการกำหนดแผนการศึกษาต่อล่วงหน้าของตนอย่างน้อย 2 ปีภายหลังจากสำเร็จการศึกษาก่อนอุดมศึกษา (Public Agenda. 2013 : online) แต่อย่างไรก็ตามจากการวิจัยพบว่า ยังคงมีนักศึกษาบางส่วนที่ระบุว่า ตนไม่ได้วางแผนหรือกำหนดจุดมุ่งหมายในการเข้าศึกษาต่อ การเข้าศึกษาต่อส่วนใหญ่ไม่ได้เกิดขึ้นจากตนเองแต่จะผันแปรตามปัจจัยต่างๆ รอบตัวเช่น กลุ่มเพื่อนการบอกกล่าวถึงโอกาสในการสำเร็จการศึกษาโดยใช้เวลาไม่มากนักหรือผู้เรียนเลือกเรียนในสาขาวิชาที่ตนเองไม่มีพื้นฐานความรู้ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ ซึ่งกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะส่งผลต่อความไม่พร้อมทางวิชาการในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา

3. การเรียนเป็นไปตามที่ตั้งใจหรือคาดหวังหรือไม่

การเรียนเป็นไปตามที่ตั้งใจหรือคาดหวังหรือไม่ กำหนดประเด็นคำถามเพื่อต้องการพิจารณาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงบทบาทของบุคคลย่อมส่งผลต่อลักษณะการควบคุมผลกระทบต่างๆ ที่มีต่อการเปลี่ยนผ่าน และการเปลี่ยนแปลงบทบาทจะยุ่งยากมากหรือน้อยย่อมขึ้นอยู่กับบทบาทใหม่ที่เกิดขึ้นเป็นไปเชิงบวกหรือลบหรือเป็นไปตามความคาดหวังหรือไม่ ทั้งนี้จากข้อมูลสามารถจำแนกกลุ่มผู้ให้ความคิดเห็นเป็น 3 ประเภทได้แก่ 1. กลุ่มที่ไม่ได้คาดหวังหรือตั้งความหวังไว้ 2. กลุ่มที่เห็นว่าการเรียนเป็นไปตามที่ตั้งใจและ 3. กลุ่มที่เห็นว่าการเรียนไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ซึ่งแต่ละกลุ่มมีรายละเอียดดัง

1. กลุ่มที่ไม่ได้คาดหวังหรือตั้งความหวังไว้ กลุ่มที่ระบุว่าตนเองเตรียมใจเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงไว้ล่วงหน้าไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นก็พร้อมที่จะเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆและยอมรับกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นเช่นเวลาในการเรียนที่เปลี่ยนไปลักษณะการเรียนการสอนที่แตกต่างไปจากที่เคยรับรู้

2. กลุ่มที่เห็นว่าการเรียนเป็นไปตามที่ตั้งใจ ส่วนใหญ่จะเลือกเรียนในบรรยากาศคล้ายๆ กับการเรียนที่ กศน. และเบื้องต้นเชื่อว่าตนเองน่าจะเรียนได้

3. กลุ่มที่เห็นว่าการเรียนไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ กลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีปัญหาอย่างมากในการศึกษาต่อทั้งในเรื่องของความรู้พื้นฐานทางวิชาการ การเลือกเรียนในสาขาวิชาที่ตนเองไม่ได้มีความถนัดหรือรู้จักอย่างถ่องแท้ แต่ส่วนใหญ่จะเลือกเรียนเพราะความชอบหรือคิดว่าตนเองน่าจะเรียนได้ เช่น กรณีตัวอย่างที่นักศึกษาเลือกศึกษาต่อในสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ แต่นักศึกษามีข้อจำกัดในด้านความรู้ และทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ หรืออีกกรณีที่พบว่า นักศึกษาเลือกศึกษาต่อในสาขาด้านการท่องเที่ยวแต่ตนเองมีข้อจำกัดในด้านความรู้ และทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งถึงที่สุดแล้วนักศึกษาเลือกที่จะต้องออกจากการศึกษากลางคันและเข้าศึกษาใหม่ในสาขาอื่น

4. ปัญหาในการปรับตัว มาจากปัจจัย 1. ด้านเวลา 2. ปัญหาการปรับตัวเข้ากับสังคม 3. ปัญหาจากที่ทำงาน 4. ปัญหาด้านครอบครัว ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบตนเองในหลายๆ บทบาททั้งด้านการทำงาน ครอบครัว และบทบาทการเป็นนักศึกษา ดังนั้นปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ย่อมมีผลต่อการปรับตัว สอดคล้องกับงานวิจัยเบอร์ตันและคณะ (Burton,Karen ; et al. 2010 : Online) งานวิจัยของคิม (Schatzel,Kim ; et.al.2011) และ ฮาร์ดิน (Hardin, Carlette Jackson. 2008 : Online) ซึ่งต่างระบุอย่างสอดคล้องกันว่า อุปสรรคสำคัญที่มีผลต่อการปรับตัวของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มาจากสาเหตุสำคัญของนโยบายและกระบวนการจัดการเรียนการสอน เช่น ด้านเวลา อุปสรรคที่มาจากสถานการณ์ที่ผู้เรียนเผชิญ เช่น บทบาทที่ขัดกันของตัวผู้เรียน อุปสรรคเชิงจิตวิทยา เช่น ทักษะในการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลง และอุปสรรคทางด้านการศึกษา เป็นต้น

2. S ตัวที่สองคือ ตนเอง Self การกำหนดประเด็นคำถามใน 3 ข้อประกอบด้วย ข้อ 5. สภาพแวดล้อมทางการเรียน ข้อ 6. ปัญหาหรือความลำบากที่พบเมื่อเข้าศึกษาต่อ และ ข้อ 8. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นการให้ข้อมูลที่มีรายละเอียดดังนี้

5. สภาพแวดล้อมทางการเรียน ซึ่งลำดับประเด็นสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิภาพทางการเรียนรู้และเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความราบรื่นในการเรียนรู้มากที่สุดคือ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมสาขาวิชา สอดคล้องกับแนวทฤษฎีการเปลี่ยนผ่านตามแนวคิดของ ชลอสเบิร์ก (Schlossberg Nancy. 1984 ; cited in Santiago, Cecilia.. 2004 : Online , Schlossberg Nancy. 1995 ; cited in Summers, Susan L.2002 : Online) ซึ่งประเด็นสำคัญประการหนึ่งในหลักการ 4'S คือ การสนับสนุน (Support) ซึ่งเป็นการสนับสนุนจากสังคมรอบข้างตัวผู้เรียนซึ่งในที่นี้คือ เพื่อนร่วมชั้น โดยนักศึกษาระบุว่า การสื่อสารระหว่างเพื่อนช่วยให้นักศึกษาเข้าใจในสิ่งที่เรียนได้มากขึ้น เนื่องจากเป็นการสื่อสารในระดับเดียวกัน (Horizontal communication)

6. ปัญหาหรือความลำบากที่พบเมื่อเข้าศึกษาต่อ พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับความรู้ไม่เพียงพอต่อการเรียนระดับอุดมศึกษามากที่สุด ซึ่งจำแนกเป็นประเด็นย่อยได้ 3 ประเด็นได้แก่ 1. รายวิชาที่มีปัญหามากได้แก่ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ 2. ลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่นักศึกษาสำเร็จการศึกษามากบางครั้งไม่เอื้อต่อการเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นไป และ 3. นักศึกษา

ระบุว่า เมื่อเรียนร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นแล้วจะรู้สึกว่า ตนเรียนไม่รู้เรื่อง และพื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอ เมื่อเรียนร่วมกันจึงเรียนไม่ทันเพื่อนร่วมชั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของสนอง โลหิตวิเศษและพิศมัย จารุจิตติพันธ์. (2550 : บทคัดย่อ) ซึ่งระบุว่า ปัญหาจากความรู้ความสามารถโดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อต้องเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาสิ่งที่นักศึกษาต้องประสบปัญหามากที่สุดคือ พื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอและเมื่อต้องศึกษาร่วมกับผู้ที่มาจากการศึกษาในระบบค่อนข้างเห็นความแตกต่างอย่างชัดเจนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์

8. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา ซึ่งลำดับความคิดเห็นที่เข้าร่วมสนทนากลุ่มได้ระบุไว้ตามลำดับจากมากไปน้อยที่สุด พบว่า นักศึกษาระบุว่า ปัจจัยสำคัญที่สำคัญที่สุด คือ ค่าใช้จ่ายในการศึกษา ซึ่งระบุว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่สามารถไปศึกษาในระดับปริญญาตรีโดยตรงได้ทันที เพราะมีข้อจำกัดหลายประการ ดังนั้นการเลือกศึกษาต่อต้องมีค่าเล่าเรียนที่ไม่สูงมากเกินไป เพราะต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทางการศึกษาด้วยตนเองต้องสามารถที่จะจ่ายได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Public Agenda ที่สำรวจพบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่จะตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาจะประเมินเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายทางการศึกษาเป็นลำดับต้นๆ (Public Agenda. 2013 : online) 2. หลักสูตรตรงกับความต้องการของผู้เรียน ดังที่ผู้ตอบระบุว่า สาขาวิชาที่ศึกษาต้องสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการทำงานได้หรือสามารถพัฒนาความรู้ความสามารถ และทักษะสู่ตำแหน่งงานที่สูงขึ้นหรือเข้าสู่อาชีพอื่นที่มีความมั่นคง สอดคล้องกับงานวิจัยของโจนาธาน (Compton,Jonathan I; et al. 2006: Online) ระบุว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ส่วนมากจะเลือกเข้าศึกษาต่อในรูปแบบเพื่ออาชีพ ทั้งในหลักสูตรที่เป็นการให้ประกาศนียบัตร หรือได้รับวุฒิการศึกษาในระดับปริญญา เนื่องจากลักษณะของผู้ใหญ่ต้องการเรียนรู้ในสิ่งที่จะได้ใช้ประโยชน์ได้ทันที และมุ่งสู่เป้าหมายของการศึกษาในรูปแบบเพื่อเสริมสร้างทักษะ ในการทำงาน 3. ปัจจัยด้านเวลา เนื่องจากผู้ตอบส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ต้องทำงานไปด้วย ดังนั้นตัวเลือกแรกๆ จะเป็นหลักสูตรที่เรียนในช่วงวันหยุดราชการ หรือเป็นช่วงเวลาเย็นหลังเลิกจากการทำงานเป็นส่วนใหญ่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบลี่ย์ (Bailey,April E. 2009 : Online) ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ส่วนมากเลือกที่จะเข้าศึกษาในหลักสูตรนอกเวลาเนื่องจากต้องบริหารจัดการทั้งเวลาในการทำงานและเวลาสำหรับศึกษาเล่าเรียน

3.S ตัวที่สามคือ การสนับสนุน Support กำหนดประเด็นคำถามในข้อ 7. ความต้องการหรือการได้รับความช่วยเหลือที่ส่งเสริมหรือเอื้อต่อการเรียนรู้

7. ความต้องการหรือการได้รับความช่วยเหลือที่ส่งเสริมหรือเอื้อต่อการเรียนรู้ พบว่า ต้องการให้การเรียนการสอนเอื้อต่อการเรียนรู้ในลักษณะของการนำความรู้ไปใช้ได้จริงในการทำงาน เนื่องจากความคาดหวังสำคัญในการเข้าศึกษาต่อคือการพัฒนาตนเองด้านอาชีพ หรือโอกาสในการได้งานที่ดีขึ้นกว่าเดิม จึงส่งผลให้นักศึกษาให้ความสำคัญที่การนำความรู้ที่ได้รับไปปรับประยุกต์ใช้ได้จริงในสถานการณ์การทำงาน สอดคล้องกับศาสตร์การสอนผู้ใหญ่ ตามแนวคิดของ

Malcolm S. Knowles (Knowles, Holton, & Swanson. 2011 : 4, 63-67) ที่ระบุว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จะมีการปรับตัวเพื่อการเรียนรู้โดยใช้ประโยชน์จากความรู้สู่การนำไปใช้ปฏิบัติได้อย่างทันที

นอกจากนี้ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความต้องการได้รับการแนะนำแนวทางเพื่อการศึกษาต่อตลอดจนด้านค่าเล่าเรียน หรือการให้ความช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการศึกษาซึ่งจากข้อมูลพบว่า อัตราค่าใช้จ่ายในการศึกษามีอัตราที่แตกต่างกันค่อนข้างมาก นอกจากนี้ความต้องการได้รับการสนับสนุนด้านเวลาเป็นอีกปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้ที่ทำงานแล้วต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนในเวลาที่เหมาะสมและยืดหยุ่นเพื่อไม่ให้กระทบต่อเวลาในการทำงาน และเอื้อต่อโอกาสในการเข้าเรียนซึ่งเป็นประเด็นที่ผู้เรียนให้ความสำคัญเนื่องจากมีผลต่อผลการเรียนโดยตรง ตลอดจนรูปแบบการสนับสนุนของเครือข่ายเพื่อน การสนับสนุนจากที่ทำงาน และต้องการการยอมรับและเห็นคุณค่าในตนเองจากการสนับสนุนให้นำข้อได้เปรียบมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ ซึ่งความหลากหลายของความต้องการเป็นสิ่งที่ควรให้ความสนใจเนื่องจากผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความแตกต่างหลากหลายทางภูมิหลัง ดังที่งานวิจัยของซาแมนธา (DeVilbiss, Samantha Elizabeth. 2014:Online) ศึกษาการเปลี่ยนผ่านในกลุ่มผู้เรียนที่มาจากระบบการรับเข้าศึกษาต่อแบบยอมรับอย่างมีเงื่อนไขผ่านมุมมองของทฤษฎีการเปลี่ยนผ่านของชลอสเบิร์ก โดยผลการศึกษาพบว่า การสนับสนุนให้แก่ผู้เรียนในรูปแบบใหม่ๆ ทวีความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากความหลากหลายทั้งผู้คนและสภาพแวดล้อมภายในวิทยาลัยมีความหลากหลายมากขึ้น เช่น อาจารย์ผู้สอน เพื่อนใหม่ๆ ชั้นเรียนที่นักศึกษาได้เข้าศึกษาต่อ และกิจกรรมสัปดาห์แห่งการต้อนรับสู่สถานที่เรียนใหม่ ตลอดจนหน่วยงานต่างๆ ในวิทยาลัยซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการให้บริการเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ให้แก่นักศึกษา

4. S ตัวที่สี่ คือ การกำหนดกลยุทธ์ Strategy กำหนดประเด็นคำถามในข้อ 9. ประสบการณ์จากการเรียนรู้ต่างๆ ที่ได้รับจากการศึกษาในระดับอุดมศึกษาส่งผลอย่างไร ซึ่งจากข้อมูลพบว่า การวางกลยุทธ์ในการรับมือต่อความเครียดหรือความพยายามที่จะเข้าแก้ไขปัญหาที่กำลังเผชิญในการเปลี่ยนผ่านของบุคคล พบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ค่อนข้างมีลักษณะการรับมืออย่างสร้างสรรค์ด้วยมุมมองที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงในชีวิตของตนโดยให้ความสำคัญไปที่การปรับวิธีคิดของตน และพยายามดึงความเชื่อมั่นในตนเอง และเปิดใจยอมรับต่อการเปลี่ยนแปลงและอดทนให้มากที่สุดเพื่อให้สิ่งที่ทำมาทั้งหมดก่อนหน้านี้ไม่เสียเปล่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับเปลี่ยนวิธีคิดของตน ซึ่งเป็นรูปแบบในการรับมือต่อการเปลี่ยนผ่านในลักษณะที่เป็นการทำความเข้าใจในความหมายและลักษณะของปัญหาและเข้าควบคุมปัญหาที่กำลังเผชิญ โดยการสร้างกรอบแนวคิดใหม่ หรือการเปลี่ยนมุมมอง (Nancy K. Schlossberg, Elinor B. Waters and Jane Goodman. 1995:Online)

2. สร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษาต้องดำเนินการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เปลี่ยนผ่านมาจากการศึกษานอกระบบ และสะดวกในโอกาสการเข้าถึง โดยในส่วนของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ควรให้ความสำคัญต่อการสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ สร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันจะช่วยลดความวิตกกังวลและสร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งเพื่อลดอัตราการออกกลางคัน เนื่องด้วยความรู้สึกต่างๆ เหล่านี้มีมีผลโดยตรงต่อทั้งเชิงบวก และเชิงลบต่อแรงจูงใจของผู้เรียน เพราะบริบทการเรียนรู้แบบเป็นทางการหรือการเรียนรู้ในระบบย่อมมีผลต่อความเครียด ความกังวลให้แก่ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่เป็นอย่างมาก (Julie Willans and Karen Seary. 2011 : online) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Olusegun Agboola Sogunro. (2014: online) ที่ระบุว่า บรรยากาศในสถาบันการศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่กลับเข้าสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศที่มีความเป็นมิตรต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่สอดคล้องกับงานวิจัยเชฟเฟอร์ (Jane L. Schaefer. 2010 : online) ซึ่งพบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต้องการได้รับการสนับสนุนที่มีความซับซ้อนในขณะที่มีการเปลี่ยนผ่านสู่การศึกษาในวิทยาลัย ดังนั้นการนำหลักสูตรหรือการนำนโยบายต่างๆ ไปใช้เพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่กลับเข้าสู่การศึกษาในระดับอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมภายในสถาบันอุดมศึกษาที่มีความเป็นมิตรต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ และสร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งเพื่อลดอัตราการออกกลางคัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวิคตอเรีย Victoria I O'Donnell and Jane Tobbell. (2007:Online) และ Hans Vossensteyn et al. (2015: Online) ซึ่งระบุว่า ความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งมีความเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการลดอัตราการออกจากการศึกษากลางคัน ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการจัดกระบวนการเรียนการสอนสำหรับผู้ใหญ่ตามแนวคิดของโนลส์ (Malcolm S. Knowles) ที่ระบุว่า การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้ใหญ่ ซึ่งครอบคลุมทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น สถานที่ ความสะดวกสบาย และสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยา เช่น การสร้างบรรยากาศแห่งการยอมรับนับถือและสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การให้ความยอมรับ การสร้างความสบายใจ และการไม่รู้สึกเครียด ทั้งนี้บรรยากาศเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องดำเนินการซึ่งถือเป็น "บรรยากาศแห่งการเป็นมนุษย์" (A Climate of Humanness) (ชิดชงค์ ส.นันทนาเนตร. 2549: 96-98)

นอกจากนี้ในส่วนของสื่อและแหล่งการเรียนรู้ควรให้ความสำคัญต่อส่งเสริมทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการนำไปปฏิบัติจริง เนื่องด้วยเป็นทักษะพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ในปัจจุบัน เพราะความสามารถในการจัดการกับข้อมูลหรือการแก้ปัญหาต่างๆ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องใช้

ความรู้และทักษะของผู้เรียนในการใช้เครื่องมือทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในโลกดิจิตัลที่สร้างการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ กระทั่งเป็นการสร้างโอกาสในการทำงานจากการมีทักษะทางด้านการทำงานที่สูงขึ้น แต่ในสภาพความเป็นจริงต้องยอมรับว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่หลายๆ คนมีความกังวลใจในการใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ ดังนั้นการส่งเสริมทักษะการใช้คอมพิวเตอร์จึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่ควรดำเนินการโดยอาจเริ่มจากการสร้างความเข้าใจถึงความสำคัญและจุดมุ่งหมายของการใช้คอมพิวเตอร์ และการสร้างสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้เชิงบวกเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ว่า เทคโนโลยีมีผลต่อตนเองอย่างไรและจะควบคุมการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้เกิดประโยชน์ได้อย่างไร ดังงานวิจัยที่ระบุถึงขั้นตอนในการแก้ปัญหาความวิตกของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ในการใช้คอมพิวเตอร์ 3 ขั้นตอนคือ ทราบถึงจุดมุ่งหมายในการใช้ สร้างบรรยากาศการเรียนรู้เชิงบวก และให้การสนับสนุนแก่ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ (Thillainatarajan Sivakumaran, Allison C. Lux. 2011: online) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระบบเศรษฐกิจ 4.0 ซึ่งให้ความสำคัญต่อเทคโนโลยีดิจิตัล ความได้เปรียบเชิงทักษะแรงงานจะมาจากความสามารถในการใช้ประโยชน์จากสิ่งเหล่านี้ ดังนั้นจึงต้องสร้างทักษะการเรียนรู้เพื่อให้สามารถผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต ซึ่งประเด็นเหล่านี้ย่อมเชื่อมโยงไปถึงการใช้ประโยชน์จากเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่อเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ ซึ่งในรายงานผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ 4 ปีของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 11 ซึ่งระบุว่าแรงงานทักษะต่ำจะไม่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน เพราะจะถูกแทนที่ด้วยการใช้ระบบอัตโนมัติ แรงงานจึงต้องมีการปรับตัวพัฒนาศักยภาพของตนให้มีทักษะการใช้เทคโนโลยีระดับสูงมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2559: Online)

สำหรับการบริการทางการศึกษาถือได้ว่ามีความสำคัญ เนื่องจากโดยภาพรวมการบริการทางการศึกษาเป็นกลไกที่เตรียมความพร้อม และสนับสนุนสร้างความพร้อมในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ซึ่งต้องการการสนับสนุน และแนะนำแนวทางเพื่อสร้างความมั่นใจที่จะเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเบอร์ตันและคณะ (Burton, Karen; Lloyd, Mary Golding; Griffiths, Colin. 2010:Online) ซึ่งศึกษาถึงอุปสรรคที่ขัดขวางคุณลักษณะสำคัญในการเรียนรู้ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ในการศึกษาระดับอุดมศึกษาคือ การขาดความเตรียมพร้อมทางการเรียน และผู้เรียนต้องเผชิญกับความยากลำบากในการเรียนรู้ อันเนื่องมาจากการขาดความเข้าใจในการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา เพราะฉะนั้นการสนับสนุนและแนะนำแนวทางสำหรับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีความสำคัญอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนที่บ่อยครั้งอาจรู้สึกถึงคุณค่าในตนเองที่ต่ำ และขาดความมั่นใจเมื่อต้องเริ่มต้นศึกษาในแต่ละหลักสูตร ซึ่งถือว่าเป็นก้าวสำคัญในการเรียนรู้

องค์ประกอบปรัชญา พบว่า โดยให้ความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ และส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้โดยการแสวงหาความรู้และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต การส่งเสริมทักษะในการติดต่อสื่อสารและการทำงานเป็นทีม ซึ่งเป็นวิธีการที่สอดคล้องต่อบริบทสังคมที่เปลี่ยนไป และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ต้องมีความรู้ และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งได้ชื่อว่า เป็นช่วงเวลาแห่งข้อมูลข่าวสาร จึงทำให้เริ่มมองหาวิธีการใหม่ๆ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยการกำหนดด้วยตนเอง ดังที่เฮส และ เคนยอน (Hase, Stewart; & Kenyon, Chris. 2001 : Online) ผู้คิดค้นแนวคิดการเรียนรู้แบบ Heutagogy ได้ระบุวา ความก้าวหน้าในเชิงธรรมชาติจากเดิมที่ผู้เรียนต้องการได้รับการพัฒนาสมรรถนะในการเรียนรู้สู่การจัดเตรียมวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 โดยได้ระบุว่า โลกแห่งข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันมีความพร้อมมากและสะดวกเป็นอย่างยิ่งต่อการเข้าถึง เพราะฉะนั้นการเรียนรู้แบบเดิมๆ ที่เอาเนื้อหาวิชาเป็นตัวตั้งอาจไม่เพียงพอ และเหมาะสมกับการตระเตรียมให้ผู้เรียนเข้าสู่สังคมสมัยใหม่ หรือการเข้าสู่การทำงาน

องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ พบว่า ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียนสร้างการมีส่วนร่วมและเปิดโอกาสในการประยุกต์ใช้ประสบการณ์สู่สถานการณ์การเรียนรู้จริง เช่น การกำหนดความรับผิดชอบทางการเรียนรู้ ภายใต้การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ให้ความช่วยเหลือเพื่อกระตุ้นความกระตือรือร้นทางการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมที่มีกับความรู้ใหม่ที่ได้เรียนรู้ผ่านทางการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันและแบ่งปันความรู้จากประสบการณ์ที่ผู้เรียนแต่ละคนมี สอดคล้องกับแนวคิด Heutagogy ของ เฮส และ เคนยอน (Hase, Stewart; & Kenyon, Chris. 2001: Online) ซึ่งระบุว่า บทบาทของผู้สอนเป็นผู้ที่อำนวยความสะดวกในกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเตรียมความพร้อม และให้คำแนะนำแนวทาง และแหล่งการเรียนรู้ การส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาตนเองตามศักยภาพที่มีของผู้เรียน มุ่งพัฒนาความสามารถและทักษะทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้จริง การพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และ การจัดการเรียนรู้ควรเน้นทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง ซึ่งประเด็นต่างๆ เหล่านี้ย่อมต้องใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายแต่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม เช่น การส่งเสริมความสามารถในการเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่มีคุณภาพ การส่งเสริมความสามารถในการใช้สื่อการเรียนรู้หลากหลายและเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน การส่งเสริมทักษะในการสร้างแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน ซึ่งการเลือกใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียนมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ดังข้อมูลที่น่าสนใจจากการประชุมสุดยอดทางการศึกษาในภูมิภาคเอเชีย แปซิฟิก เพื่อหารือและวางนโยบายโรดแม็พพาเด็กนอกระบบ 18 ล้านคน คืนสู่ระบบการศึกษา ซึ่งระบุว่า สนับสนุนการใช้นวัตกรรมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น (Flexible Learning Strategies and Innovation) และเทคโนโลยีเพื่อส่งเสริม

โอกาสทางการเรียนรู้ที่มีคุณภาพแก่เด็กเยาวชนนอกระบบการศึกษา รวมทั้งการปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนให้มีความหลากหลาย (สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. 2559: online)

องค์ประกอบผู้สอนและผู้เรียน พบว่า

บทบาทของผู้สอน พบว่า ผู้สอนอาจต้องลดจากกรอบการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้สู่การเป็นผู้ที่ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองให้แก่ผู้เรียน ทั้งบทบาทของการเป็น 1) การอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ การสนับสนุนและให้กำลังใจในการเรียนรู้ การให้คำแนะนำแนวทางในการเรียนรู้ และการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ด้วยลักษณะสำคัญของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ซึ่งส่วนมากมีประสบการณ์และทักษะในการทำงานมาบ้างแล้ว การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับลักษณะดังกล่าวควรเป็นไปในลักษณะของการสร้างส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนหรือแบ่งปันประสบการณ์ระหว่างกัน โดยผู้สอนจะมีบทบาทสำคัญในการให้คำแนะนำแนวทางสำหรับการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง ดังที่ แคมป์เบลล์ ได้ระบุไว้ในข้อเขียนถึงลักษณะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ว่า แม้ว่าผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จะสามารถนำตนเองสู่การเรียนรู้ได้ แต่สิ่งที่สำคัญคือบทบาทของผู้สอนที่ต้องให้คำแนะนำแนวทางในการเรียนรู้ และคาดหวังให้ผู้สอนเข้าใจถึงลักษณะหรือข้อจำกัดตนซึ่งไม่ได้มีบทบาทเพียงการเป็นผู้เรียนอย่างเดียวหากแต่ต้องทำงาน และดูแลครอบครัว ดังนั้นการสร้างสมดุลในหลายๆ บทบาทของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งที่คาดหวังว่า ผู้สอนจะเข้าใจในข้อจำกัดดังกล่าว (Council for Adult and Experiential Learning. 2016: online) เพราะฉะนั้นการให้อำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถที่จะสร้างสมดุลระหว่างภาระหน้าที่ทางการงานและทางด้านการศึกษา ดังผลการวิจัยจของไรอัน Shawn W. Ryan et al. (2015: Online) ที่ระบุว่า ผู้สอนไม่ควรมองข้ามพลังของการเป็นผู้ฟังด้วยความสนใจให้แก่ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ เนื่องด้วยวิธีการง่ายๆ อย่างการรับฟังด้วยการให้ความสนใจเรื่องราวต่างๆ ของผู้เรียนสามารถสร้างความรู้สึกเชิงบวกให้แก่ผู้เรียนในฐานะที่ถูกยอมรับว่าเป็นส่วนหนึ่ง ดังพบว่า ผู้เรียนที่เป็นทหารผ่านศึกจะรู้สึกสุขใจและซาบซึ้งเมื่อตนได้รับความสนใจและผู้สอนได้ให้เวลาในการเปิดโอกาสรับฟังเรื่องราวต่างๆ ของตนซึ่งจะช่วยอย่างมากในการพัฒนาความสามารถในการรับมือต่อการเปลี่ยนผ่านของผู้เรียนที่เป็นทหารศึก

2) มอบหมายและเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้ ได้แก่ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนที่มีช่วงวัยต่างกัน ตระหนักในความแตกต่างและสร้างสมดุลจากการใช้ศักยภาพที่ต่างกันระหว่างบุคคลในกิจกรรมการเรียนรู้ และสร้างการมีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนต้องดึงศักยภาพหรือคุณลักษณะเชิงบวกของความเป็นผู้ใหญ่ของผู้เรียนโดยการมอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยต้องเข้าใจและตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนและวิเคราะห์เพื่อนำศักยภาพที่ต่างกันของผู้เรียนแต่ละบุคคลออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของคอมพ์ตันและคณะ

(Compton, Jonathan I; Cox, Elizabeth; & Laanan, Frankie Santos. 2006: Online) ที่ระบุว่า การเรียนในรายวิชาควรให้ความสำคัญต่อการฝึกปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่สามารถปรับประยุกต์ใช้ได้จริงในการทำงาน เนื่องจากเหตุผลสำคัญในการเข้าศึกษาต่อของผู้เรียนกลุ่มนี้ซึ่งให้ความสำคัญต่อเป้าหมายทางอาชีพ และผู้เรียนจะให้ความสำคัญต่อการได้รับมอบหมายงานที่เกี่ยวกับโดยตรงกับเป้าหมายของผู้เรียน

3) สนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้และแนะนำให้ผู้เรียนตระหนักถึงศักยภาพทางการเรียนรู้ของตน ได้แก่ การให้คำแนะนำแนวทางเพื่อสร้างวิธีคิดที่ประยุกต์จากประสบการณ์ของผู้เรียน สร้างการมีส่วนร่วมให้ผู้เรียนระบุถึงสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้และส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ถึงความต้องการในการเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ผลการวิจัยค่อนข้างสอดคล้องต่อแนวคิดของ Heutagogy ซึ่งหากพิจารณาจากลำดับความก้าวหน้าของผู้เรียนโดยเริ่มต้นที่ Pedagogy สู่ Andragogy และ Heutagogy ในที่สุด หากอธิบายถึงความหมายจะเป็นลักษณะที่มีความสอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียนที่มีความก้าวหน้าสู่การบรรลุวุฒิภาวะของตน และมีความเป็นอิสระมากขึ้น ดังนั้นผู้เรียนที่มีความเป็นผู้ใหญ่จะต้องการได้รับการควบคุมจากผู้สอน และรายวิชาในหลักสูตรการเรียนต่างๆ ต้องมีโครงสร้างที่น้อยลง ในขณะเดียวกันผู้สอนก็พยายามส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้นำความสามารถในการนำตนเองมาใช้เพิ่มมากขึ้นในการเรียนรู้ ในขณะเดียวกันผู้เรียนก็มีความต้องการได้รับการแนะนำแนวทาง และได้รับการส่งเสริมในส่วนที่เกี่ยวกับการช่วยเหลือทางการเรียนจากผู้สอนมากขึ้น (Canning ;&Callan, 2010 : Online; Blaschke, Lisa Marie.2012. Online)

สำหรับบทบาทของผู้เรียนในประเด็นเกี่ยวกับ 1) ความสามารถในการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์ ได้แก่ การนำความรู้และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง การประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มีในการเรียนรู้มากกว่าการรับการถ่ายทอดความรู้ และการนำความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องด้วยปัจจุบันความรู้เกิดขึ้นเร็วในขณะเดียวกันก็ล้าหลังเร็วเช่นเดียวกัน ดังนั้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองได้อย่างเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องต่อความต้องการของตน ดังที่ New Vision for Education: Fostering Social and Emotional Learning through Technology ได้ระบุถึงคุณลักษณะสำคัญของทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนคือ ทักษะในการปรับตัว

2) การดำเนินบทบาทและปฏิบัติตนในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบและพัฒนาวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเอง การส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถต่อยอดทางความคิดจากการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ตามบทบาทและหน้าที่ของตน และการใช้ลักษณะความเป็นอิสระในการวิเคราะห์และนำความสามารถทางการนำตนเองมาประยุกต์ใช้ สำหรับบทบาทเหล่านี้มีความสำคัญในลักษณะของการเป็นสมรรถนะที่ผู้เรียนต้องมีตามแนวคิดการเรียนรู้แบบ Heutagogy ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของแบรชเดร์ (Blaschke, Lisa Marie. . 2012. Online) ซึ่งได้ระบุถึง สมรรถนะของผู้เรียนในมุมมองของ

แนวคิด Heutagogy ว่าประกอบด้วย การรับรู้ในความสามารถของตนเองเป็นการรู้ถึงวิธีการที่จะเรียนรู้ที่มีความต่อเนื่อง และสามารถสะท้อนให้เห็นถึงการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นของผู้เรียน การมีทักษะในการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม ซึ่งเป็นทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และเปิดกว้างเพื่อการสื่อสารกับผู้อื่น ตลอดจนการมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับประยุกต์ใช้สมรรถนะของตนเมื่อต้องพบกับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่ไม่มีความคุ้นเคย โดยสามารถปรับตัว และมีความยืดหยุ่นในวิธีการเรียนรู้ของตนเอง

3) สามารถใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการนำความพร้อมทางการเรียนรู้มาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของตนเองภายใต้ประสบการณ์ในการใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Heutagogy ซึ่งให้ความสำคัญต่อสมรรถนะของผู้เรียนซึ่งมีแนวคิดมาจาก สตีเฟนสัน (Johnson, Stephenson. 1992 : Online) ที่ระบุถึงลักษณะสำคัญของผู้เรียนที่มีสมรรถนะประกอบด้วย 1) การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม 2) ความสามารถในการอธิบายเกี่ยวกับสิ่งที่เกี่ยวกับตนเอง 3) ใช้ชีวิต และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 4) เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์ของตน และสอดคล้องกับที่ เกล (Gail D. Caruth. 2014:Online) ได้ระบุว่า การใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสในการถกเถียงและอภิปรายถึงแนวทางต่างๆ ที่สามารถนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหา

4) สามารถให้เหตุผลหรือระบุสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของตนเอง ได้แก่ การนำประสบการณ์ที่มีมาออกแบบวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง การนำตนเองสู่การเรียนรู้และใช้ประสบการณ์ที่มีให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ความสามารถในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์และวิเคราะห์แก้ปัญหาบนพื้นฐานความเป็นเหตุเป็นผลในการเรียนรู้ และการระบุหรือกำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนรู้สะท้อนผ่านมาถึงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญต่อความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ สอดคล้องกับผลสำรวจของ Ruffalo Noel Levitz ที่ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่ตัดสินใจกลับเข้าศึกษาต่อ พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ตัดสินใจเข้าศึกษามาจากสาขาวิชาที่เรียนสามารถนำไปใช้ได้จริง หรือพร้อมใช้ได้กับสถานการณ์ของผู้เรียน (Ruffalo Noel Levitz. 2016 : online) นอกจากนี้แนวคิดของรูปแบบที่ให้ความสำคัญต่อการให้เหตุผลหรือระบุสิ่งต่างๆ เกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน พบว่า สอดคล้องและเป็นไปตามแนวคิด heutagogy ที่ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนในลักษณะของการเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าในตนเอง มีสมรรถนะทางการเรียนรู้ ดังที่เฮส และ เคนยอน (Hase, Stewart ;&Kenyon, Chris. 2001: Online) มีมุมมองต่อการจัดการเรียนการสอนในกระบวนทัศน์เดิมว่าเป็นการเรียนรู้เป็นการจัดขึ้นจากบุคคลอื่นที่เห็นสมควรว่า ผู้เรียนควรที่จะเรียนรู้อะไรผ่านการจัดเนื้อหาหลักสูตร หรือนำกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ เข้าสู่การเป็นส่วนหนึ่งของผู้เรียน และความสำเร็จของผู้เรียนจะพิจารณาจากความเข้าใจ การตอบสนองของผู้เรียน และความสามารถในการจดจำของผู้เรียนซึ่งปฏิกิริยาเหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นจากความเข้าใจ แม้กระทั่งผู้เรียนบางคนอาจไม่สามารถอธิบายซ้ำ

องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์ พบว่า การจัดการเรียนการสอนสำหรับกลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่สำเร็จการศึกษาจากการศึกษานอกระบบต้องให้ความสำคัญไปที่ปัจจัยเหล่านี้

1) เป้าหมายทางการศึกษาซึ่งพิจารณาจากแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อ ซึ่งส่วนใหญ่มาจากแรงจูงใจภายในตนเองของนักศึกษาซึ่งต้องการพัฒนาตนเองด้านการศึกษา ทั้งในลักษณะของการมีวุฒิการศึกษาที่สูงขึ้น หรือเพื่อยกระดับการศึกษาของตนเอง และต้องการพัฒนาตนเองด้านการทำงานซึ่งส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญไปที่การสร้างความมั่นใจในการนำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการเรียนระดับอุดมศึกษาไปใช้ประโยชน์ในสถานการณ์การทำงานจริง ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจความคิดเห็นของ Gallup-Lumina Foundation Study. เมื่อปี 2014 ที่พบว่า ผลสำรวจความคิดเห็นของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่กลับเข้าสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษาของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่เพื่อต้องการเข้าสู่การทำงานที่ดีขึ้นและสร้างชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิม (GALLUP-Lumina Foundation.2014 : online) และความร่วมมือระหว่าง New America และ Lumina Foundation เมื่อปี 2015 ซึ่งได้ทำการสำรวจเหตุผลในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ เช่นกัน โดยผลการสำรวจพบว่าสาเหตุสำคัญมาจากความต้องการในการพัฒนาสู่โอกาสในหน้าที่การงานที่ดีขึ้น (The New America Education Policy. 2015 : online)

2) ต้องช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับกฎ ระเบียบใหม่ๆ เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้สึกว่าตนมีภาระเพิ่มมากขึ้นจากบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปทั้งในด้านการทำงานและการเป็นนักศึกษา ดังนั้นการเรียนการสอนควรช่วยให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบที่ต่างไปจากระบบการศึกษาในรูปแบบเดิมที่ผู้เรียนสำเร็จการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎีการเปลี่ยนผ่านที่พบว่า ในระหว่างภายหลังจากการสิ้นสุดความคุ้นชินเดิมๆ และจะเริ่มเข้าสู่การเริ่มต้นใหม่ซึ่งเวลาจะช่วยทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนแนวทาง และสร้างรูปแบบการเรียนรู้ใหม่ๆ ในช่วงระยะเวลานี้เป็นโอกาสที่ดีที่จะบุคคล หรือองค์กรควรนำมาใช้เพื่อสร้างความคิดสร้างสรรค์ หรือนำความคิดสร้างสรรค์ต่างๆ มาใช้อย่างนอกกรอบที่เคยปฏิบัติแล้วๆ มา เพื่อช่วยให้บุคคลที่อยู่ในช่วงระยะเวลานี้ได้สร้างความเป็นจริงใหม่ๆ ซึ่งมาจากกระบวนการเปลี่ยนแปลง (Williams Bridge.1980 : 7 cited in Altenberg, Edward T. 2010 : Online)

3) ควรยืดหยุ่นและส่งเสริมการปรับตัวและพัฒนาความเชื่อมั่นเพื่อปรับตัวเข้าสู่สิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ทั้งนี้การสร้างสิ่งแวดล้อมใหม่ที่แตกต่างไปจากสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้แบบเดิมที่ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ตามประสบการณ์เดิม จำเป็นต้องสร้างสิ่งแวดล้อมให้เกิดความรู้สึกที่มีความไว้วางใจ และให้อิสระเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไป และ 4) การสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากการศึกษานอกระบบที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่ยอมรับว่า ตนเองมีความไม่พร้อมทางด้านวิชาการ เนื่องจากพื้นฐานความรู้ที่ไม่เพียงพอ เห็นได้ชัดเจนเมื่อเทียบเคียงกับนักศึกษาอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาทางด้านภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์หรือการคำนวณ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วินเซนต์ ที่ระบุว่า นักศึกษาวัยผู้ใหญ่จะมีข้อจำกัดจากความไม่พร้อมทางวิชาการ โดยเฉพาะในวิชา

ด้านการคำนวณ และภาษาอังกฤษ (Vincent Nix.J. 2012 : online) นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัดอื่นๆ เช่น การบริหารจัดการเวลาเพื่อการศึกษา ทักษะและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ปัญหาทางด้านการเงินซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่ระบุว่า ตนเองต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทางการศึกษาด้วยตนเอง ปัญหาจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง ซึ่งนักศึกษาระบุว่า ค่อนข้างชัดเจนเมื่อเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาซึ่งบ่อยครั้งจะเกิดความเครียดจากการปรับตัว ปัญหาในการแสดงออก และการขาดความมั่นใจหรือสงสัยในความสามารถของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจของ Organisation for Economic Co-Operation and Development หรือ OECD (. 2005 : Online) ได้ทำการสำรวจอุปสรรคที่มีต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่พบว่า เหตุผลสำคัญมาจากการไม่มีเวลาที่เพียงพอต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ขณะเดียวกันภาระงานที่ปฏิบัติมีมากกระทั่งไม่อาจเข้าร่วม นอกจากนี้ยังมีเหตุผลอื่นๆ เช่น เหตุผลทางการเงิน หรือไม่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน และ 5) ลดความวิตกกังวล สอดคล้องกับงานวิจัยของเบลีย์และมารช์ (Bailey,April E.;&Marsh, Michael T. 2010 : Online2010) ที่พบว่า ผู้เรียนมีความวิตกกังวลในการกลับเข้าสู่การศึกษาโดยมีทัศนคติต่อตนในลักษณะของการขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และความนับถือในตนเองลดลง

องค์ประกอบการวัดและประเมินผล ที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ควรสอดคล้องเหมาะสมกับลักษณะและพัฒนาการตามช่วงวัยของผู้เรียน โดยให้ความสำคัญต่อประเด็นตามลำดับต่อไปนี้

1) ความต่อเนื่องเพื่อปรับแผนในการเรียนรู้ให้พร้อมต่อการวัดและประเมินผลในครั้งต่อไป เนื่องจากผู้เรียนจะมีโอกาสในการเตรียมพร้อมเพื่อรับต่อการประเมินผลในครั้งต่อไป สอดคล้องต่อหลักความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่จะเรียนรู้ได้ดีขึ้นเมื่อตนมีความพร้อม 2) วิธีการวัดผลมีความหลากหลายและเหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นการตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีรูปแบบการเรียนรู้ที่ต่างกัน แต่การวัดผลที่ให้ความสำคัญที่ความหลากหลายจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 3) การให้ข้อคิดเห็นเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนทราบถึงลำดับพัฒนาการทางการเรียนรู้ของตน เนื่องจากการให้ข้อคิดเห็นเป็นการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนในทันทีว่าเข้าใจในสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปมากน้อยเพียงใดเพื่อพิจารณาถึงพัฒนาการทางการเรียนรู้ของผู้เรียนว่ามีความก้าวหน้าหรือยังขาดตกบกพร่องในเรื่องใด สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบเกอร์ (January Marie Baker. 2016 : online) ที่พบว่า ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่พึงพอใจต่อการให้ข้อคิดเห็นในชั้นเรียนทันทีนำมาใช้เพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ของตนได้ดีขึ้น 4) การวัดและประเมินผลแบบสะสมเพื่อลดความตึงเครียดทางการเรียน เนื่องจากเป็นอุปสรรคภายในที่สำคัญซึ่งขัดวางการเรียนรู้ของผู้ใหญ่คือความรู้สึกวิตกกังวลที่จะไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์ใหม่ ดังที่ฟาลาสคา (Falasca, Marina. 2011 : ออนไลน์) จากบทความเรื่อง Barriers to Adult Learning : Bridge the Gap ระบุว่า ถึงที่สุดหากผู้เรียนมีมุมมองเชิงลบกับตนเองมากขึ้น ยิ่งเพิ่มโอกาสในการหลีกหนีจากอุปสรรคที่พบจากการศึกษาโดยการเลิกเรียน หรือออกจากระบบการศึกษากลางคัน (Drop out) ดังที่ รายงานการตีพิมพ์เผยแพร่ของ National Center for Education Statistics หรือ NCES ซึ่ง

ระบุว่า มีความเป็นไปได้อย่างมากที่ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จะออกจากระบบการอุดมศึกษาโดยที่ไม่ได้รับวุฒิการศึกษาใดๆ เลย 5) ยืดหยุ่นในวิธีการโดยเชื่อมโยงผลงานหรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียน ซึ่งเป็นการจัดสถานการณ์การเรียนรู้ที่มาจากประสบการณ์ของผู้เรียน โดยผู้สอนสามารถใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียนซึ่งถือเป็นแหล่งการเรียนรู้ภายในตัวผู้เรียนที่จะสามารถเชื่อมโยงระหว่างความรู้เดิมและความรู้ใหม่เพื่อนำไปใช้ได้ในสถานการณ์จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด Prior Learning Assessment มาใช้กับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ เนื่องจากจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถถึงเป้าหมายในการเรียนรู้ได้ดีขึ้น (Council for Adult and Experiential Learning. 2016 : online) และ6) เปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมออกแบบการวัดและประเมินผล เช่น ระบบร่วมพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ ซึ่งจากการศึกษาสภาพปัญหา และความต้องการของผู้เรียน พบว่า ในสถานศึกษาบางแห่งมีความร่วมมือกับสถานประกอบการเพื่อร่วมกันกำหนดเนื้อหาที่จำเป็นสำหรับการเรียนเพื่อเชื่อมโยงมาสู่การปฏิบัติจริง ซึ่งรวมถึงการร่วมพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้จากผลการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญเพราะจะช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจต่อสถานการณ์การเรียนรู้ของตนเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและช่วยให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเองได้ และตระหนักว่าการเรียนรู้ไม่ได้จำกัดเพียงแค่เนื้อหาวิชาเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้มีการให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ดังที่ เกล (Gail D. Caruth. 2014: Online) ได้ระบุว่า การให้โอกาสในการประเมินการเรียนรู้ของตนเองแก่ผู้เรียน โดยถือเป็นการมอบหมายความรับผิดชอบในการประเมินผลผลการเรียนรู้ และร่วมกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนจะเป็นแนวทางสำคัญที่สร้างให้เป็นผู้เรียนที่นำตนเองสู่การเรียนรู้ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปปฏิบัติ

ควรสร้างความเข้าใจในลักษณะเฉพาะของผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน. ที่เข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีความแตกต่างจากผู้เรียนกลุ่มอื่น ทั้งในภูมิหลัง ประสบการณ์ อายุ ความต้องการโอกาสทางการศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้เรียนที่ขาด พลาด และด้อยโอกาสทางการศึกษา และในขณะที่ผู้เรียนในวัยอุดมศึกษาทั่วไปกำลังลดจำนวนลง กลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จะเป็นผู้เรียนกลุ่มใหญ่ที่จะเข้าไปเรียนในระดับอุดมศึกษา ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาควรให้ความสนใจและสร้างความเข้าใจต่อผู้เรียนกลุ่มนี้

1.1 การนำรูปแบบซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบไปใช้เพื่อการปฏิบัติจริงในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรี หรือระดับต่ำกว่าปริญญาตรี อาจนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละประเภทสถาบันซึ่งต่างมีระเบียบข้อบังคับที่ต่างกันไปตามอัตลักษณ์ของแต่ละสถาบัน

1.2 สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาอาจเพิ่มหรือลดองค์ประกอบให้เหมาะสมกับลักษณะผู้เรียน หรือกฎระเบียบของทางสถาบัน โดยต้องให้ความสำคัญในการวิเคราะห์ผู้เรียน และพิจารณาติดตามข้อมูลแนวโน้มของผู้เรียน

1.3 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ควรเปิดโอกาสและคำนึงถึงต่อลักษณะเฉพาะของผู้เรียนที่มีลักษณะความต้องการ และความแตกต่างหลากหลายตลอดจนมีข้อจำกัดในตนเองซึ่งต่างจากกลุ่มผู้เรียนที่มาจากสถาบันการศึกษาในระบบ ทั้งนี้อาจให้ความสำคัญต่อการนำศักยภาพที่ผู้เรียนมีมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับกลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

1.4 การจัดการเรียนการสอนควรให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์เพื่อสร้างความเข้าใจในลักษณะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ซึ่งต้องการนำความรู้และทักษะที่ได้รับการพัฒนามาใช้ได้ในการปฏิบัติงานจริง

1.5 สถานศึกษาภายใต้สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยควรนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อพิจารณาประกอบการกำหนดจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่เพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดจนปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ที่เหมาะสมและตอบสนองต่อความต้องการ และความจำเป็นในการเสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

1.6 กศน. ควรส่งเสริมและพัฒนาความรู้พื้นฐานเพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาให้แก่ผู้เรียนที่ต้องการที่จะศึกษาในระดับที่สูงขึ้นเพื่อปรับพื้นฐานและเสริมความเข้มแข็งทางวิชาการที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาที่มีเนื้อเกี่ยวกับการคำนวณ ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ให้เพิ่มมากขึ้น

1.7 กศน. ควรมีการคัดกรองผู้เรียนที่ต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยนำระบบการแนะแนวการศึกษาต่อที่เหมาะสมกับลักษณะการทำงานหรือการใช้ชีวิตของผู้เรียนเพื่อลดภาวะการศึกษาต่อที่ไม่ส่งผลเชิงบวกต่อการทำงาน หรือลดภาวะความรู้และทักษะไม่สอดคล้องกัน Skill mismatch

2. ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

2.1 สถาบันอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรและกลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จะเป็นกลุ่มสำคัญที่จะเข้ามาทดแทนกลุ่มผู้เรียนในวัยอุดมศึกษา

2.2 สถาบันอุดมศึกษาควรส่งเสริมให้การจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจต่อลักษณะการเรียนรู้ และจิตวิทยาในการเรียนรู้ของกลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่เพื่อเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.3 ควรให้ความสำคัญต่อการสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ และการสนับสนุนการเข้าถึงปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อกลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ และให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้จากประสบการณ์

2.4 ควรให้ความสำคัญกับการนำประสบการณ์ที่มีของผู้เรียนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ โดยอาจแทรกเป็นกิจกรรมหรือใช้วิธีการสอนที่มีความหลากหลายบนพื้นฐานของการให้ความสำคัญต่อประสบการณ์หรือความรู้และทักษะที่ติดตัวหรือมีในกลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ เพื่อเป็นการสร้างการมีส่วนร่วม และกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้สึกถึงความเป็นส่วนหนึ่ง หรือสอดคล้องต่อบริบทการดำเนินชีวิตของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ ตลอดจนเป็นการวางระบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

2.5 สถาบันอุดมศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพที่มีของตัวผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทักษะในการทำงานที่ต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนา Soft skill

2.6. กศน. ควรประสานงานกับสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ เพื่อเป็นการสร้างเครือข่ายในการประชาสัมพันธ์และเตรียมความพร้อมให้แก่นักศึกษาที่ประสงค์ศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาให้สามารถเลือกที่จะเข้าสถาบันที่เหมาะสมตรงกับความต้องการ

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาที่เจาะลึกถึงกลุ่มที่มีปัญหาเช่น กลุ่มที่ผ่านการศึกษาระดับอุดมศึกษามาแล้วแต่ไม่สำเร็จการศึกษา หรือกลุ่ม หรือกลุ่มผู้เรียนที่มีสภาวะการออกกลางคันจากเหตุปัจจัยอื่นๆ ตลอดจนกลุ่มผู้เรียนในระดับต่ำกว่าระดับอุดมศึกษาที่กลับเข้าสู่การศึกษาในระบบอีกครั้ง

3.2 ควรมีการศึกษากับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นวัยแรงงานซึ่งไม่ได้อยู่ในการศึกษาหรืออยู่ระหว่างการทำงาน (Not in Education Employment or Training)

3.3 ควรนำผลการปฏิบัติงานในการเปลี่ยนผ่านในต่างประเทศมาเปรียบเทียบกับลักษณะการดำเนินงานในประเทศไทย เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการกำหนดนโยบายเพื่อเปิดโอกาสทางการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

3.4 ควรศึกษาเพื่อหาเฉพาะเจาะลึกเพื่อศึกษา หรือเปรียบเทียบองค์ประกอบแต่ละด้านที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

3.5 ควรมีการศึกษาเพื่อเพิ่มเติมตัวบ่งชี้ต่างๆ ที่เหมาะสมหรือสอดรับกับองค์ประกอบแต่ละด้านให้มากขึ้น

3.6 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมจากการวิจัยโดยใช้เทคนิควิธีการวิจัยแบบเดลฟายเพื่อให้การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมจากการให้ข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

3.7 อาจมีการปรับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนที่อยู่นอกระบบในวัยอื่นๆ ที่กลับเข้าสู่การศึกษาในระบบอีกครั้ง

3.8 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

3.9 ควรมีการศึกษาถึงรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ในแต่ละช่วงอายุ และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ลักษณะในการประกอบอาชีพเพื่อศึกษาถึงลักษณะการนำความรู้ ทักษะที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาการประกอบอาชีพ

3.10 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับลักษณะการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ทราบถึงพื้นฐานความรู้ และความสามารถด้านทักษะการใช้ประโยชน์ของกลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่เพื่อพัฒนาและปรับปรุงให้สอดคล้องกับความต้องการและคุณลักษณะที่จำเป็นของการปรับใช้เพื่อสร้างการเรียนรู้ด้วยตนเอง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ (2553). **การส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเยาวชน: มาตรการสำคัญเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2.** กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

กฤษณพงศ์ กีรติกร. (2552). **วิกฤติกระบวนทัศน์มโนทัศน์เพื่อการปฏิรูปการศึกษา .**กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดวรรณกรรม.

ชนาธิป ศิริปัญญาวงศ์. (2547). **การศึกษานอกระบบโรงเรียนในมุมมองธุรกิจ.** ใน **การศึกษานอกระบบโรงเรียน : แนวทางการศึกษาและกิจกรรมที่หลากหลาย**. มนัสวาสน์ โกวิทยา. หน้า88-99. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชิดชงค์ ส.นันทนาเนตร. (2549). **ทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่**. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม.

เชียรศรี วิวิธศิริ. (2534). **จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่.** คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิชัย ตันศิริ. (2550**). อุดมการณ์ทางการศึกษา: ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยากร เชียงกูล. (2549). **การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ.** กรุงเทพฯ : สายธาร.

วิมล อยู่ไว. (ม.ป.ป.). **เอกสารประกอบการสอนวิชาพฤติกรรมมนุษย์และการพัฒนาตน.** ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.

สนอง โลหิตวิเศษ และพิศมัย จารุจิตติพันธ์ (2549). **การจัดการศึกษาเทียบเท่าเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต**. กรุงเทพฯ : สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ.

สนอง โลหิตวิเศษ. (2544). **เอกสารประกอบการสอนวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ กญ511: ปรัชญาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกระบบ.** ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

----------. (2548). **การศึกษาตลอดชีวิต.** ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยนครินทรวิโรฒ.

สมคิด อิสระวัฒน์. (2543). **การสอนผู้ใหญ่.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2550). **แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2551-2554).** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

----------. (2551). **กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปีฉบับที่ 2 (พ.ศ.2551-2565).** กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.

----------.(2552). **รายงานการประชุมสัมมนาปรัชญาการอุดมศึกษาไทย.** กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). **แนวทางการปฏิรูการศึกษาระดับอุดมศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542.** กรุงเทพฯ : คณะกรรมการจัดทำแนวทางการปฏิรูปอุดมศึกษา.

----------. (2545). **แผนการศึกษาแห่งชาติ.** กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด.

----------. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555).**แผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559).**สืบค้นเมื่อ 24 กุมภาพันธ์ 2555 จาก www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559). **.สรุปสาระสำคัญรายงานผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ 4 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11.** สืบค้นเมื่อ 4 สิงหาคม 2559 จาก http://www.nesdb.go.th/download/content/Yearend2016/Yearend2016-02.pdf

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552). **สรุปผลการดำเนินงาน9ปีของการปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ.2552-2551).** กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดวี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.

----------. (2550). **รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางการเทียบโอนวุฒิการศึกษาความรู้และประสบการณ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศนิวซีแลนด์**. กรุงเทพฯ: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.

----------. (2551). **กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่10 (พ.ศ.2550-2555) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) : ฉบับสรุป.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). **รายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้นอกระบบและตามอัธยาศัยปี2549-2550**. กรุงเทพฯ: บริษัทเพลินสตูดิโอจำกัด.

----------. (2552). **การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการเรียนรู้กับการทำงาน (Work-Intregrated Learning).** กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

----------. (2552). **ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561).** กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

----------. (2552). **ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยปี2550-2551.**กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

----------. (2552). **รายงานการวิจัยเรื่องภาพการศึกษาไทยในอนาคต 10-20 ปี**.กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดีการพิมพ์จำกัด

----------. (2552). **สถิติการศึกษาของประเทศไทยปี2551.** กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด

----------. (มปป.). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพ.ศ. 2550**.สืบค้นเมื่อ 19 กรกฎาคม 2554 จาก http://www.onec.go.th/

----------.(2551). **รายงานติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนรู้นอกระบบและตามอัธยาศัย.** กรุงเทพฯ : เพลินสตูดิโอ.

----------. (2548). **รายงานการติดตามและประเมินสถานภาพการปฏิรูปการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษา.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2551). **รายงานระดับชาติเรื่องสภาพและการพัฒนาการเรียนรู้และการศึกษาผู้ใหญ่.**กรุงเทพฯ: รังสีการพิมพ์.

----------.(2553). **หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551: แนวทางการจัดการเรียนรู้**. สืบค้นเมื่อ 4 กรกฎาคม 2554 จาก http://203.172.142.6/0405/Download/dud/ nentankanjankanreonrung.pdf

----------.(2551). **เอกสารสาระหลักการและแนวคิดประกอบการดำเนินงานกศน. : คัมภีร์กศน.** กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดเอ็น.เอ.รัตนะเทรดดิ้ง.

สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน. (2559). **ประชุมสุดยอดการศึกษาประเทศกลุ่มเอเชียแปซิฟิก เห็นชอบวาง6 มาตรการ ดึงเด็กกว่า 18 ล้านคน กลับสู่ระบบการศึกษา กาหนดให้กระทรวงศึกษาฯ แต่ละประเทศดูแล เฝ้าติดตาม**. http://www.isranews.org/isranews-news/item/45106-education_45106.html

สุธรรม อารีกุล.(2543).**รายงานเรื่องอุดมศึกษาสู่ปวงชน.** กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์วัฒนาพานิชจำกัด.

สุนทร สุนันท์ชัย. (2549). **เอกสารการสอนชุดวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษานอกระบบ.** นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุมาลี ศรีสังข์. (2549). **เอกสารการสอนชุดวิชาการศึกษาตลอดชีวิตและการศึกษานอกระบบ.** นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

----------. (2545). **การจัดการศึกษานอกระบบด้วยวิธีการศึกษาทางไกลเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต.** นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

----------. (2544).**รายงานการวิจัยการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อสังคมไทยในศตวรรษที่21.** กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแห่งชาติ.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. (2547). **จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่.**กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

----------. (2551). **รวมบทความแนวคิดทางอาชีวศึกษาและการศึกษาผู้ใหญ่.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรวิชช์ นาครทรรพ. (2552). **วิกฤตคุณภาพการศึกษาประชาชาติในความเสี่ยง.** กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดวี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.

อาคม เติมพิทยาไพสิฐ. (2554). **เศรษฐกิจสร้างสรรค์ของไทย.** สืบค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2554 จาก www.nesdb.go.th/

อาชัญญา รัตนอุบล.(2548). **ภาวะผู้นำและหลักการบริหารการศึกษายุคใหม่.** ภาควิชานโยบายการจัดการการเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุดม เชยกีวงศ์. (2544). **แนวทางการบริหารและการจัดการ: การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.**กรุงเทพฯ : บรรณกิจ 1991.

อุ่นตา นพคุณ. (2527). **การเรียนการสอนผู้ใหญ่เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.**กรุงเทพฯ : กรุงสยามการพิมพ์.

Altenberg, Edward T. (2010). **Managing Transitions: Making the Most of Change by Bridges, William.** Retrieved January 19, 2012, from http://santacruzmonterey. Edleadersfor equityandexcellence.com/

Bailey, April E. (2009). **Exploring Adult Business Students' Transition To College Through A First-Year Seminar Course: An Action Research Study** Retrieved March 10, 2012, from http://udini.proquest.com/

Bailey, April E. ;& Marsh, Michael T. (2010). **Transitioning Non-Traditional Students to an Undergraduate Business Program**. Retrieved March 10,2012, from http://journals.cluteOnline.com/

Blaschke, Lisa Marie. (2012). **Heutagogy and Lifelong Learning: A Review of Heutagogical Practice and Self-Determined Learning Heutagogical Practice and Self-Determined Learning**. Retrieved July 20, 2012, from www.irrodl.org/ index.php/irrodl/ article/.../1076/2113.

Bridges, William. (1980). **Managing Transitions By Bridges, William.** Retrieved from http://salvos.org.au/

Burton, Karen; Lloyd, Mary Golding; Griffiths, Colin. (2011). **Barriers to Learning for Mature Students Studying HE in an FE College**. Retrieved March 29, 2012, from http://eric.ed.gov/

Canning, Natalie ;& Callan, Sue. (2010). **Heutagogy : Spirals of Reflection to Empower learners in Higher Education**. Retrieved July 20,2012 from http://oro.open.ac.uk/ 20268/

Chickering, Arthur W. ;& Schlossberg, Nancy. (1995). **How to Get The Most Out of College**. United States of America : Allyn and Bacon.

Christina Marie Dunn Carpenter. (2011). **Transitions for success: A phenomenological study of non-traditional GED completers into the community college**. Retrieved May 19, 2015, from http://lib.dr.iastate.edu/etd/10439/

Christina Marie Dunn Carpenter. (2011). **Transitions for success: A phenomenological study of non-traditional GED completers into the community college**. Retrieved December 9, 2015 from http://lib.dr.iastate.edu/etd/10439/

Compton, Jonathan I; Cox, Elizabeth ;&Laanan, Frankie Santos. (2006). **Adult Learner in Transition**. Retrieved March 29, 2012, from www.eric.ed.gov/

Council for Adult and Experiential Learning. (2016) **Differences in Adult Learning and Motivation**. Retrieved March 12, 2016, http://www.cael.org/ alert-blog/differences-in-adult-learning-and-motivation

Council for Adult and Experiential Learning. (2016). **Improving Higher Ed for the Underserved**. Retrieved May 22, 2016, http://www.cael.org/ alert-blog/improving-higher-ed-for-the-underserved

Cynthia Zafft, Silja Kallenbach, and Jessica Spohn. (2006). **Transitioning Adults to College : Adult Basic Education Program Models.** Retrieved April 12, 2014, from http://www.collegetransition.org/docs/nctntransitionpaper.pdf

David W. Knutsen (2011). **Motivation to Pursue Higher Education.** . Retrieved March 9, 2016, from http://digitalcommons.olivet.edu/

DeVilbiss, Samantha Elizabeth. (2014). **The Transition Experience: Understanding The Transition From High School to College for Conditionally-Admitted Students Using The Lens Of Schlossberg's Transition Theory.** Retrieved June 4, 2016, from http://digitalcommons.unl.edu/cehsedaddiss/187

Falasca, Marina. (2011). **Barriers to Adult Learning : Bridge the Gap**. . Retrieved July 20,2012 from www.eric.ed.gov/

Gail D. Caruth. (2014). **Meeting the Needs of Older Students in Higher Education**. Retrieved March 12, 2016, http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED552755.pdf

Gallup-Lumina Foundation.(2014). **Postsecondary education Aspirations and barriers**. Retrieved 2 June 2015. From http://education.gallup.com.

Hans Vossensteyn et al. (2015). **Dropout and Completion in Higher Education in Europe.** Retrieved March 2, 2016, from http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/library/study/2015/dropout-completion-he_en.pdf

Hardin, Carlette Jackson. (2008). **Adult Students in Higher Education : A Portrait of Transitions.** Retrieved March 10, 2012, from Onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/he.325/pdf.

Hase, S. ;&Kenyon, Chris. (2007). **Heutagogy: A child of complexity theory.** Retrieved December 22, 2011, from http://jtp.ipgkti.edu.my/map/resource/ppismptesl/refer-edu-tech_htm_files/40028168-Heutagogy-A-Child-of-Complexity-Theory.pdf

Hase, Stewart ;&Kenyon, Chris. (2001).**From andragogy to heutagogy.** Retrieved December 22,2011,from http://ultibase.rmit.edu.au/Articles/dec00/hase2.htm.

Healy, Julia Overton. (2010). **First-Generation College Seniors: A Phenomenological Exploration Of The Transitional Experience Of The Final College Year**. Retrieved March 10,2012, from http://dspace.iup.edu/bitstream/handle/2069/249/Julia+Overton Healy.pdf;jsessionid=2706186B75DB87C996D2FB6814CE7D55?sequence=1

Hillainatarajan Sivakumaran, Allison C. Lux. (2011). **Overcoming Computer Anxiety: A Three-Step Process for Adult Learners.** Retrieved February 22, 2012, from http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED524800.pdf

Janelle Papay. (2014). **Schlossberg's Transition Theory**. Retrieved August 19, 2015, from http://www.ict-21.ch/com-ict/IMG/pdf/Schlossberg%E2%80%99s-Theory-for-Adult-Transition.pdf

January Marie Baker. (2016). **Adult Learners' and Millennials' Preferred Methods of Instruction in the College Classroom.** Retrieved June 4, 2016, from http://scholarworks.waldenu.edu/dissertations/2201/

Javis, Peter. (2004). **Adult Education and Lifelong Learning Theory and Practice.** London : Routledge Falmer.

Johnson, Stephenson. (1992). **Capability and Quality in Higher Education**. Retrieved March 5, 2012, from www.johnstephenson.net/qinlch1.pdf.

Julie Willans and Karen Seary. (2011). **I feel like I'm being hit from all directions: Enduring the bombardment as a mature-age learner returning to formal learning.** Retrieved February 22, 2012, from http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ951989.pdf

Knowles, Malcolm S, Holton, Elwood F. & Swanson, Richard A. (2011). **The Adult Learner The Definitive Classic in Adult Education and Human Resource Development.** MA : Elsevier Ltd.

Krejcie R.V. and Morgan, D.W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities. Journal of Education and Psychological Measurement** 30(March) : 607-610.

Lazarowicz, Tony A. (2015). **Understanding the Transition Experience of Community College Transfer Students to a 4-Year University : Incorporating Schlossberg's Transition Theory into Higher Education**. Retrieved August 19, 2015, from http://digitalcommons.unl.edu/cehsedaddiss/216

Lazarowicz, Tony A. (2015). **Understanding the Transition Experience of Community College Transfer Students to a 4-Year University : Incorporating Schlossberg's Transition Theory into Higher Education**. Retrieved December 15, 2015 from http://digitalcommons.unl.edu/cehsedaddiss/216

Mcauliffe, Marisha; et al. (2008**). Does pedagogy still rule?.** Retrieved July 10, 2012, from http://eprints.qut.edu.au/ 20502/

Monica S. Powers. (2010). **Applying Schlossberg's Transition Theory to Nontraditional Male Drop-outs.** Retrieved August 19, 2015, from http://digitalcommons.unl. edu/cehsedaddiss/19

Monica S. Powers. (2010). **Applying Schlossberg's Transition Theory to Nontraditional Male Drop-outs.** Retrieved December 15, 2015 from. http://digitalcommons.unl. edu/cehsedaddiss/19

Nancy K. Schlossberg, Elinor B. Waters and Jane Goodman. (1995). **Counseling Adults in Transition : Linking Practice with Theory**. Springer Publishing Company, Inc. : New York.

Organisation for Economic Co-Operation and Development. (2005). **Promoting Adult Learning.** Retrieved February 5, 2012 from www.oecd.org/dataoecd/14/54/ 35268366.pdf

Organisation for Economic Co-Operation and Development. (2010). **Recognising non-formal and informal learning : outcomes, policies and practices.** Retrieved February 5, 2012 from http://www.oecd.org/

Public Agenda. (2013). I**S COLLEGE WORTH IT FOR ME?** How Adults Without Degrees Think About Going (Back) to School. New York: Public Agenda.

Ruffalo Noel Levitz. (2016). **2015-16 National Adult Learners Satisfaction-Priorities Report With results from four-year and two-year institutions.** Retrieved June 27, 2016, https://www.ruffalonl.com/documents/gated/Papers_and_Research/2016 /2015-16_Adult_Learners_Report.pdf?code=262757758201659

Santiago, Cecilia. (2004). **An Overview of Nancy K. Schlossberg's Transition Theory**. Retrieved June 8, 2012, from http://www.ceciliasantiago.com/

Schaefer, Jane L. (2010). **Voices Of Older Baby Boomer Students : Supporting Their Transitions back into College.** Retrieved February 22, 2012, from www. tandfOnline.com/doi/abs/10.../174191609030579

Schatzel, Kim; Callahan, Thomas; Scott, Crystal J.; Davis, Timothy. (2011). **Reaching the Non-Traditional Stop out Population: A Segmentation Approach**. Retrieved March 29, 2012, from http://eric.ed.gov/

Shawn W. Ryan et al. (2015). **From Boots to Books: Applying Schlossberg's Model to Transitioning American Veterans.** Retrieved March 10,2012, from http://www. nacadajournal.org/doi/pdf/

Summers, Susan L. (2002). **A Summary and Critique of Nancy K. Schlossberg's Transition Theory**. Retrieved December 22, 2011, from http://www.uiowa.edu/

The National Academic Advising Association (NACADA)**.** (2013). **Schlossberg's 4 S's.** Retrieved May 19, 2015, from http://apps.nacada.ksu.edu/conferences/Proposals PHP/uploads/handouts/2013/C262-H03.pdf

The New America Education Policy. (2015). **2015 College Decisions Surveys : Part I Deciding to go to college.** Retrieved 2 June 2015. from http://www.new america.org/

Victoria l O'Donnell and Jane Tobbell. (2007)**. The Transition of Adult Students to Higher Education: Legitimate Peripheral Participation in a Community of Practice?**. Retrieved March 17, 2015, from http://journals.sagepub.com/doi/pdf/

Vincent Nix.J. (2012). **Start! The Successful Transitions and Retention Track Program : A Comprehensive Approach to Supporting GED Holders Entering College.** Retrieved April 24, 2016,from http://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ997576.pdf

Winter, Abigail ;et al. (2009) **The transition to academagogy**. Retrieved July 10, 2012, from http://eprints.qut.edu.au/

World Economic Forum. (2015) . **New Vision for Education Unlocking the Potential of Technology.** Retrieved April 24, 2016,from http://www3. weforum.org/docs/WE FUSA_NewVisionforEducation_Report2015.pdf

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

1. รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2. รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

1. รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบยืนยันแบบสอบถาม

ลำดับ	ตำแหน่ง	ชื่อ-สกุล	สถานที่ทำงาน
1	ผศ.ดร.	ชนกนารถ บุญวัฒนะกุล	สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2	ผศ.ดร.	อุบล เลี้ยววาริณ	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
3	อาจารย์ ดร.	จตุพล ยงศร	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
4	ดร.	คมกฤช จันทร์ขจร	สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
5	ดร.	วิรุพห์ นิลโมจน์	กระทรวงศึกษาธิการ

2. รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

ลำดับ	ตำแหน่ง	ชื่อ-สกุล	สถานที่ทำงาน
1	รศ.ดร.	ชูศักดิ์ เอกเพชร	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
2	ผศ.ดร.	จุฬาลักษณ์ วัฒนะ	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3	ผศ.ดร.	ชนกนารถ บุญวัฒนะกุล	สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
4	ผศ.ดร.	อมลวรรณ วีระธรรมโม	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ
5	ผศ.ดร.	อุบล เลี้ยววาริณ	คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
6	ผศ.ดร.	ศักรินทร์ ชนประชา	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
7	อาจารย์ ดร.	กัมปนาท บริบูรณ์	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
8	อาจารย์ ดร.	จตุพล ยงศร	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
9	อาจารย์ ดร.	ปิยะพงษ์ ไสยโสภณ	สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
10	ดร.	คมกฤช จันทร์ขจร	สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
11	ดร.	วิรุฬห์ นิลโมจน์	กระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก ข

หนังสือราชการที่เกี่ยวข้อง

1. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

2. หนังสือขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

3. ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

4. เอกสารขอความอนุเคราะห์พัฒนาเครื่องมือ (Tryout) / การสนทนากลุ่ม / การเก็บข้อมูลวิจัย

คำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ที่ 1345/2559
เรื่องแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ (เปลี่ยนแปลง)

ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 7/2559 ลงวันที่ 26 กรกฎาคม 2559 ทางหลักสูตรฯ ได้พิจารณาแล้ว และให้นิสิตดำเนินขอเปลี่ยนแปลงที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์หลัก ของ นางสาวสถิดาพร คำสด นั้น

เพื่อให้การทำปริญญานิพนธ์ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 29 และมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ.2559 และคำสั่งมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ 3457/2558 ลงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2558 เรื่อง การมอบอำนาจของอธิการบดีให้ผู้บริหารปฏิบัติการแทนอธิการบดี

เปลี่ยนแปลง และแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ดังนี้

รองศาสตราจารย์ ดร.องอาจ	นัยพัฒน์	เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง	โลหิตวิเศษ	เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย	จารุจิตติพันธ์	เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา	วัฒนาณรงค์	เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

โดยมีหน้าที่ให้คำปรึกษาและควบคุมดูแลการทำปริญญานิพนธ์ นางสาวสถิดาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก รหัสประจำตัว 52199150020 หลักสูตร การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา การศึกษาผู้ใหญ่

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ 1 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2559 เป็นต้นไปจนนิสิตสำเร็จการศึกษา

สั่ง ณ วันที่ 17 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2559

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 15664

ที่ ศธ 0519.12/ 4854 **วันที่** 20 ตุลาคม 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.กัมปนาท บริบูรณ์

เนื่องด้วย นางสาวสถิดาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โสหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสถิดาพร คำสด และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
รักษาราชการแทนรองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085-176-7671

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 15664

ที่ ศธ 0519.12/ 4865 **วันที่** 30 ตุลาคม 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.จตุพล ยงศร

เนื่องด้วย นางสาวสถิดาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสถิดาพร คำสด และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
รักษาราชการแทนรองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085-176-7671

ที่ ศธ 0519.12/ 4667

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

16 ตุลาคม 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฬารัตน์ วัฒนะ

เนื่องด้วย นางสาวสถิดาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสถิดาพร คำสด และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
รักษาราชการแทนรองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085-176-7671

ที่ ศธ 0519.12/ ๔๒๖๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๐ ตุลาคม 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ดร.วิรุฬห์ นิลโมจน์

เนื่องด้วย นางสาวสถิดาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสถิดาพร คำสด และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
รักษาราชการแทนรองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085-176-7671

ที่ ศธ 0519.12/ 4960

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

10 ตุลาคม 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนกนารถ บุญวัฒนะกุล

เนื่องด้วย นางสาวสถิดาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสถิดาพร คำสด และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
รักษาราชการแทนรองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085-176-7671

ที่ ศธ 0519.12/ ๔๕๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๑๐ ตุลาคม 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุบล เลี้ยววาริณ

เนื่องด้วย นางสาวสถิดาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสถิดาพร คำสด และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
รักษาราชการแทนรองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085-176-7671

ที่ ศธ 0519.12/ ๔๙๖๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๐ ตุลาคม 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เขตบางบอน

เนื่องด้วย นางสาวสถิดาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ดร.คมกฤช จันทร์ขจร เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสถิดาพร คำสด และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
รักษาราชการแทนรองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085-176-7671

ที่ ศธ 0519.12/ 4896

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

10 ตุลาคม 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.ปิยะพงษ์ ไสยโสภณ

เนื่องด้วย นางสาวสถิดาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสถิดาพร คำสด และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
รักษาราชการแทนรองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085-176-7671

ที่ ศธ 0519.12/ 4656

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

30 ตุลาคม 2558

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ ดร.ศักรินทร์ ชนประชา

เนื่องด้วย นางสาวสถิดาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสถิดาพร คำสด และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
รักษาราชการแทนรองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085-176-7671

ที่ ศธ 0519.12/1663

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

31 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม

เนื่องด้วย นางสาวสถิดาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสถิดาพร คำสด และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ดุษฎี โยเหลา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุษฎี โยเหลา)
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0 2649 5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085 176 7671

ที่ ศธ 0519.12/ 1664

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

31 มีนาคม 2559

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ชูศักดิ์ เอกเพชร

เนื่องด้วย นางสาวสถิดาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถาม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสถิดาพร คำสด และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดุษฎี โยเหลา)
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0 2649 5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085 176 7671

ที่ ศธ 0519.12/1827

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๐ มีนาคม 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษากรุงเทพธุรกิจ

เนื่องด้วย นางสาวสถิตาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่วิทยาลัยอาชีวศึกษากรุงเทพธุรกิจ เพื่อขอความอนุเคราะห์นักศึกษา ระดับ ปวส. ตอบแบบสอบถามเรื่อง สภาพ ปัญหา และความต้องการ เรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ ในระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2558

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085-176-7671

ที่ ศธ 0519.12/1128

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

10 มีนาคม 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์

เนื่องด้วย นางสาวสลิตาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่วิทยาลัยชุมชนบุรีรัมย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์นักศึกษา ระดับ ปวส. ตอบแบบสอบถามเรื่อง สภาพ ปัญหา และความต้องการ เรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ ในระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2558

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085-176-7671

ที่ ศธ 0519.12/ ๒๒๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

25 มีนาคม 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนสมุทรสาคร

เนื่องด้วย นางสาวสถิดาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย จึงขอใช้สถานที่ของท่าน โดยขอความอนุเคราะห์นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ตอบแบบสอบถาม เรื่อง ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหา และความต้องการของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน. ที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ในระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2558

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064

ที่ ศธ 0519.12/ ๒๖๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

25 มีนาคม 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยชุมชนสมุทรสาคร

เนื่องด้วย นางสาวสลิลาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เชื่อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย จึงขอใช้สถานที่ของท่าน โดยขอความอนุเคราะห์นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ตอบแบบสอบถาม เรื่อง ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหา และความต้องการของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน. ที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ในระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2558

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064

ที่ ศธ 0519.12/ 3303

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

16 มิถุนายน 2559

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน

เนื่องด้วย นางสาวสมิตาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยใช้แบบสอบถาม เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" กับอาจารย์ผู้สอนในหน่วยงานของท่าน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ในระหว่างเดือนมิถุนายน 2559 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรินทร์ ชัยวิสุทธางกูร)
คณบดีคณะวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
รักษาการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0 2649 5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085 176 7671

ที่ ศธ 0519.12/ 1213

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

27 กุมภาพันธ์ 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตคันนายาว

เนื่องด้วย นางสาวสถิตาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ตอบแบบสอบถาม เรื่อง ความคิดเห็นต่อสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน. ที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ในระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2558

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

วัยวุฒิ อยู่ในศิล

(อาจารย์ ดร.วัยวุฒิ อยู่ในศิล)
ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085-176-7671

ที่ ศธ 0519.12/ 1217

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

24 กุมภาพันธ์ 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางพลัด

เนื่องด้วย นางสาวสถิตาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ตอบแบบสอบถาม เรื่อง ความคิดเห็นต่อสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน. ที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ในระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2558

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.วัยวุฒน์ อยู่ในศิล)
ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085-176-7671

ที่ ศธ 0519.12/๑๑๑๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๗ กุมภาพันธ์ 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตบางรัก

เนื่องด้วย นางสาวสถิตาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ตอบแบบสอบถาม เรื่อง ความคิดเห็นต่อสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน. ที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ในระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2558

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

วัยวุฒิ อยู่ในศิล

(อาจารย์ ดร.วัยวุฒิ์ อยู่ในศิล)
ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085-176-7671

ที่ ศธ 0519.12/1350

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

27 กุมภาพันธ์ 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย

เนื่องด้วย นางสาวสถิตาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ตอบแบบสอบถาม เรื่อง ความคิดเห็นต่อสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน. ที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ในระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2558

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

วัยวุฒิ อยู่ในศิล

(อาจารย์ ดร.วัยวุฒิ์ อยู่ในศิล)
ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085-176-7671

ที่ ศธ 0519.12/1251

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

27 กุมภาพันธ์ 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตพญาไท

เนื่องด้วย นางสาวสถิตาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ตอบแบบสอบถามเรื่อง ความคิดเห็นต่อสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน. ที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ในระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2558

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

วัยวุฒิ อยู่ในศิล

(อาจารย์ ดร.วัยวุฒิ อยู่ในศิล)
ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085-176-7671

ที่ ศธ 0519.12/ 1952

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

27 กุมภาพันธ์ 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตยานนาวา

เนื่องด้วย นางสาวสถิดาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ตอบแบบสอบถามเรื่อง ความคิดเห็นต่อสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน. ที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ในระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2558

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

วัยวุฒิ อยู่ในศิล

(อาจารย์ ดร.วัยวุฒิ อยู่ในศิล)
ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085-176-7671

ที่ ศธ 0519.12/1265

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

9ว กุมภาพันธ์ 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตราชเทวี

เนื่องด้วย นางสาวสถิดาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ตอบแบบสอบถาม เรื่อง ความคิดเห็นต่อสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน. ที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ในระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2558

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

สมจิตต์ อยู่ในศิล

(อาจารย์ ดร.วัยวุฒน์ อยู่ในศิล)
ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085-176-7671

ที่ ศธ 0519.12/1954

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

27 กุมภาพันธ์ 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตราษฎร์บูรณะ

เนื่องด้วย นางสาวสถิดาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ตอบแบบสอบถาม เรื่อง ความคิดเห็นต่อสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน. ที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ในระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2558

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

วัยวุฒิ อยู่ในศิล

(อาจารย์ ดร.วัยวุฒิ์ อยู่ในศิล)
ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085-176-7671

ที่ ศธ 0519.12/ 1255

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

27 กุมภาพันธ์ 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตลาดกระบัง

เนื่องด้วย นางสาวสถิตาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ตอบแบบสอบถาม เรื่อง ความคิดเห็นต่อสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน. ที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ในระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2558

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

วัยวุฒน์ อยู่ในศิล

(อาจารย์ ดร.วัยวุฒน์ อยู่ในศิล)
ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085-176-7671

ที่ ศธ 0519.12/ 1957

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

27 กุมภาพันธ์ 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตวัฒนา

เนื่องด้วย นางสาวสถิตาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์.ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ตอบแบบสอบถาม เรื่อง ความคิดเห็นต่อสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน. ที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ในระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2558

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.วัยวุฒน์ อยู่ในศิล)
ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085-176-7671

ที่ ศธ 0519.12/ 1256

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

27 กุมภาพันธ์ 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตสาทร

เนื่องด้วย นางสาวสถิดาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ตอบแบบสอบถาม เรื่อง ความคิดเห็นต่อสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน. ที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ในระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2558

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

วัชรุทณ์ อยู่ในศิล

(อาจารย์ ดร.วัชรุทณ์ อยู่ในศิล)
ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085-176-7671

ที่ ศธ 0519.12/ 1260

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

27 กุมภาพันธ์ 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตหนองแขม

เนื่องด้วย นางสาวสถิดาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลนิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จาริจิตตัพน์ธ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ตอบแบบสอบถามเรื่อง ความคิดเห็นต่อสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน. ที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ในระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2558

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

วัยวุฒิ อยู่ในศิล

(อาจารย์ ดร.วัยวุฒิ อยู่ในศิล)
ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา
รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085-176-7671

ที่ ศธ 0519.12/๑๕๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

25 มีนาคม 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตหลักสี่

เนื่องด้วย นางสาวสถิดาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย จึงขอใช้สถานที่ของท่าน โดยขอความอนุเคราะห์นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ตอบแบบสอบถาม เรื่อง ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหา และความต้องการของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน. ที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ในระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2558

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085-176-7671

ที่ ศธ 0519.12/ ๒๘๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 มีนาคม 2558

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเขตพระนคร

เนื่องด้วย นางสาวสถิดาพร คำสด นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ" โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สนอง โลหิตวิเศษ รองศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย จารุจิตติพันธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนาณรงค์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย จึงขอใช้สถานที่ของท่าน โดยขอความอนุเคราะห์นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ตอบแบบสอบถาม เรื่อง ความคิดเห็นต่อสภาพปัญหา และความต้องการของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน. ที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ในระหว่างเดือนมีนาคม – เมษายน 2558

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
โทร. 0-2649-5064
หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 085-176-7671

ภาคผนวก ค

เครื่องมือการวิจัยที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินแบบสอบถามสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่เพื่อการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

2. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

3. ประเด็นสนทนากลุ่มประเด็นการสนทนากลุ่ม **(Focus Group)** เพื่อการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

แบบประเมินแบบสอบถามความคิดเห็น

เรื่องสภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่เพื่อการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

จัดทำโดย

นางสาวสถิดาพร คำสด
นิสิตหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาการศึกษาผู้ใหญ่
คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

สำหรับการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาเพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ ทั้งนี้จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยทำให้ได้ลักษณะที่สำคัญ 6 ประการ ได้แก่ 1) ปรัชญา / วัตถุประสงค์ 2) หลักการ 3) การจัดกระบวนการเรียนรู้ 4) ผู้สอนและผู้เรียนรู้ 5) สภาพแวดล้อม และการบริการทางการศึกษา และ 2) การวัดและประเมินผล ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดให้เป็นรูปแบบ **AFFORD Model** ซึ่งแต่ละประเด็นมีรายละเอียดดังนี้

การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา AFFORD Model	สาระ
1. ปรัชญา / วัตถุประสงค์Analysis	1.1 พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน
	1.2 การส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหา ความรู้ และกำหนด การเรียนรู้ด้วยตนเอง
	1.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนอย่างต่อเนื่องเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้
	1.4 การพัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา
	1.5 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต
	1.6 ส่งเสริมการให้ความสำคัญในทักษะเพื่อการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม
2. หลักการFlexibility	ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวสู่สภาพแวดล้อมใหม่ๆ ผ่านการเอื้ออำนวยให้เกิดความยืดหยุ่นในแนวปฏิบัติต่างๆ ระเบียบกฎเกณฑ์
3. การจัดกระบวนการเรียนรู้Facilitate	3.1 ส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ
	3.2 ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง
	3.3 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน
	3.4 การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
	3.5 ให้ความสำคัญในการฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง
4. สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา Openness to Learning Opportunities	**4.1 สื่อและแหล่งการเรียนรู้**ที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต้องประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับประสบการณ์หรือลักษณะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา AFFORD Model	สาระ
	4.2 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต้องสร้างความรู้สึกไม่เป็นทางการและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถในการเรียนรู้
	4.3 การบริการการศึกษาควรดำเนินการในลักษณะการประชาสัมพันธ์ให้ผู้เรียนได้ทราบถึงบทบาท หน้าที่ในการให้คำแนะนำเพื่อรับบริการทางการศึกษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
5. ผู้สอนและผู้เรียนReciprocal	
5.1 บทบาทของผู้สอน : Encourage	5.1.1 ส่งเสริม อำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง
	5.1.2 สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้ และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในกระบวนการเรียนรู้
	5.1.3มอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้
5.2 บทบาทของผู้เรียน : Capability	5.2.1ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติตนได้อย่างความเหมาะสมในกระบวนการเรียนรู้
	5.2.2 ผู้เรียนให้เหตุผลหรือระบุถึงสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวกับตนเองได้
	5.2.3 ใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
	5.2.4 เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์
6. การวัดและประเมินผล: **Deposit**	**คำนึงถึงศักยภาพและการพัฒนาตามช่วงวัย**ให้โอกาสในการมีส่วนร่วมการออกแบบระบบการวัดและประเมินผลให้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับศักยภาพในช่วงวัย และลักษณะของผู้เรียน

แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญ

ประเมินแบบสอบถามความคิดเห็นเรื่อง สภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษา เพื่อการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

คำชี้แจง

1. วัตถุประสงค์สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามฉบับนี้เพื่อผู้วิจัยจะได้รวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อการตรวจสอบยืนยันข้อคำถามที่ผู้วิจัยทำการรวบรวมมาจากการศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ขอให้ท่านโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน หรือหากมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กรุณาให้รายละเอียดของข้อเสนอแนะต่างๆ ลงในช่องข้อเสนอแนะบริเวณช่องด้านขวาของแบบสอบถาม

ข้อ	รายละเอียดข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
1.1	เพศ (ชาย / หญิง / นักบวช)				
1.2	อายุ (ปี)				
1.3	สถานภาพ (โสด / สมรส (จำนวนบุตร) / อื่นๆ (หม้าย / หย่าร้าง / แม่เลี้ยงเดี่ยว)				
1.4	สถานภาพครอบครัว (หัวหน้าครอบครัว / สมาชิกในครอบครัว)				
1.5	จำนวนสมาชิกในครอบครัว				
1.6	ลักษณะที่อยู่อาศัย (บ้านของตนเอง / บ้านเช่า /คอนโดมิเนียม / อื่นๆ)				
1.7	สถานภาพการทำงาน (ไม่เคยทำงาน / ทำงาน (ตำแหน่งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน) /เคยทำงานแต่ปัจจุบันไม่ได้ทำงาน				
1.8	อาชีพ (รับราชการ / พนักงานราชการ / ลูกจ้างประจำ / ลูกจ้างชั่วคราวของรัฐ / พนักงานบริษัท / รัฐวิสาหกิจ / อาชีพอิสระ / อื่นๆ)				

ข้อ	รายละเอียดข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
1.9	รายได้ต่อเดือน				
2. ข้อมูลทางด้านการศึกษา					
2.1	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจาก กศน.เขต...				
2.2	สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร (การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 / การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551)				
2.3	เกรดเฉลี่ยที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย				
2.4	การสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย (การคัดเลือกด้วยระบบกลาง / สอบตรงด้วยวิธีการสอบข้อเขียน สอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์อย่างเดียว)				
2.5	การสอบ O-NET หรือ N-NET				
2.6	การสอบ GAT / PAT				
2.7	เข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาเมื่อปีใด				
2.8	ปัจจุบันกำลังศึกษาชั้นปี คณะ และสาขาวิชา				
2.9	ผลการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย (เกรดเฉลี่ยภาคเรียนแรกที่เข้าศึกษา / เกรดเฉลี่ยสะสมถึงภาคเรียนปัจจุบัน)				
2.10	สถานภาพการเป็นนักศึกษา (ภาคปกติ / ภาคพิเศษ)				
2.11	เวลาในการเรียน (เรียนในเวลาราชการ / เรียนนอกเวลาราชการ (เสาร์ – อาทิตย์) / เรียนนอกเวลาราชการ (ช่วงตอนเย็นวันจันทร์ถึงวันศุกร์)				
2.12	แหล่งที่มาของค่าใช้จ่ายในการศึกษา (บิดา มารดา / ตนเอง / กองทุน กยศ. / อื่นๆ)				
2.13	เคยศึกษาในระดับอุดมศึกษามาก่อนหรือไม่				
2.14	เหตุผลหลักในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา				
2.15	ปัญหาที่พบในการศึกษาระดับอุดมศึกษา				

ตอนที่ 2 สภาพ ปัญหา และความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบระดับอุดมศึกษา

ก. ด้านปรัชญา /วัตถุประสงค์

ข้อ	รายละเอียดข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
1.	ท่านรู้และเข้าใจในปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำลังศึกษา				
2.	ท่านเข้าใจในรายละเอียดของหลักสูตรและประสบการณ์ทางวิชาการและวิชาชีพที่จะได้รับในหลักสูตรที่เข้าศึกษาต่อ				
3.	ท่านวางแผนในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา				
4.	การศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเป็นไปตามที่คิดและคาดหวังไว้ตั้งแต่ก่อนเข้าเรียน				
5.	ท่านมีความรู้พื้นฐานจาก กศน.ที่เพียงพอต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษา				
6.	ท่านเห็นโอกาสความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพภายหลังสำเร็จการศึกษา				
7.	การศึกษาระดับอุดมศึกษาส่งเสริมความเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น				
8.	ท่านสามารถวิเคราะห์ใช้ความรู้จากหลักการ ทฤษฎี กระบวนการต่างๆ ในสาขาวิชาที่ศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง				
9.	ท่านนำความรู้และประสบการณ์ที่เรียนไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้				
10.	ท่านสามารถกำหนดแผนการทำงานและร่วมรับผิดชอบการทำงานกลุ่มได้				
11.	ท่านมีความรู้ด้านทักษะเชิงตัวเลขต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด				
	11.1 การคิดอัตราส่วน สัดส่วน ร้อยละ				
	11.2 การคิดทศนิยมและเศษส่วน				
	11.3 ระบบหน่วยวัดต่างๆ เช่น ความยาว ระยะทาง น้ำหนัก พื้นที่ ความจุ				
	11.4 การใช้กราฟ แธนภูมิเพื่อนำเสนอข้อมูล				
	11.5 การอ่านข้อมูลจากกราฟ แผนภูมิ				
	11.6 การนำเสนอข้อมูลแบบตาราง				
	11.7 การอ่านข้อมูลจากตาราง				
	11.8 การวิเคราะห์ตัวเลข				
	11.9 การใช้ความน่าจะเป็นในการช่วยตัดสินใจและแก้ปัญหา				
12.	ท่านมีความรู้ และทักษะในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด				
	12.1 โปรแกรมนำเสนอ เช่น พาวเวอร์พอยต์				
	12.2 โปรแกรมตารางคำนวณเช่น excel				
	12.3 โปรแกรมการจัดทำเอกสารเช่น word				
	12.4 โปรแกรมการจัดทำฐานข้อมูล เช่น ms access				

ข้อ	รายละเอียดข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
	12.5 วิธีการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลออนไลน์ต่างๆ จากอินเตอร์เน็ต เช่น THAILIS				
	12.6 การจัดเก็บข้อมูลใน file folder				
	12.7 สามารถใช้งานในอุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเช่นการพิมพ์เอกสาร (print) การใช้อุปกรณ์สำรองข้อมูล				
	12.8 สามารถใช้งานจดหมายอิเล็กทรอนิกส์				
	12.9 การส่งข้อมูลผ่าน Social Network การดาวน์โหลด อัพโหลด				
ข.ด้านหลักการ					
13.	แรงจูงใจสำคัญในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในประเด็นต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด				
	13.1 ต้องการสร้างอนาคตจากการมีหน้าที่การงานที่ดีขึ้น				
	13.2 ต้องการหางานที่ดีขึ้น				
	13.3 เพื่อโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น				
	13.4 ต้องการพัฒนาตนเองด้านความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะทางการทำงาน				
	13.5 ต้องการมีความรู้ และทักษะเพื่อการสร้างอาชีพอิสระ				
	13.6 ต้องการพัฒนาวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น				
	13.7 ต้องการการยอมรับจากคนรอบข้าง				
	13.8 ต้องการช่วยเหลือครอบครัวให้มากขึ้น				
	13.9 ต้องการมีวุฒิทางการศึกษาที่สูงขึ้น				
	13.10 ต้องการได้ปริญญาเพื่อทำให้ครอบครัวภาคภูมิใจ				
	13.11 ต้องการใช้เวลาที่มีให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด				
	13.12 เข้าศึกษาต่อตามที่เพื่อนหรือคนรู้จักชักชวน				
	13.13 อื่นๆ (โปรดระบุ)				
14.	ท่านรู้สึกวิตกกังวลเป็นอย่างมากในการเรียนระดับอุดมศึกษา				
15.	ท่านต้องปรับตัวอย่างมากในการเรียนระดับอุดมศึกษา				
16.	ท่านรู้สึกว่ามีภาระเพิ่มมากขึ้นเมื่อศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา				
17.	การเรียนในระดับอุดมศึกษามีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับลักษณะการดำเนินชีวิต				

ข้อ	รายละเอียดข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
18.	ท่านคิดว่า การเรียนระดับอุดมศึกษาให้ความสำคัญต่อความแตกต่างทางความสามารถของนักศึกษา				
19.	ปัญหาและอุปสรรคต่อการเรียนของท่านในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด				
	19.1 ปัญหาจากความสามารถในการคิดวิเคราะห์				
	19.2 ปัญหาจากการบริหารจัดการเวลา				
	19.3 ปัญหาจากวิธีการสอบวัดผลการเรียน				
	19.4 ปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน				
	19.5 ปัญหาจากพื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอต่อการเรียนระดับอุดมศึกษา				
	19.6 ปัญหาจากการเรียนไม่ทันเพื่อน				
	19.7 ปัญหาความไม่มั่นใจที่จะซักถามเมื่อเกิดความสงสัยในสิ่งที่ได้เรียน				
	19.8 ปัญหาด้านพื้นฐานความรู้และทักษะทางด้านวิชาการในวิชาต่อไปนี้				
	19.8.1 วิชาภาษาอังกฤษ				
	19.8.2 วิชาวิทยาศาสตร์				
	19.8.3 วิชาที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ				
	19.8.4 วิชาคณิตศาสตร์และการคำนวณ				
	19.9 ปัญหาทางด้านการเงิน				
	19.10 ปัญหาจากการสนับสนุนจากที่ทำงาน				
	19.11 ปัญหาจากครอบครัว				
	19.12 ปัญหาด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น				
	19.13 ปัญหาจากระยะเวลาที่ต้องศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย				
	19.14 ปัญหาจากความรู้สึกที่มีต่อตนเองในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด				
	19.14.1 ความเครียดจากการปรับตัว				
	19.14.2ความเชื่อมั่นในความสามารถที่มีต่อตนเอง				
	19.14.3 ความนับถือในตนเอง				
	19.5 อื่นๆ (โปรดระบุ)				
20.	สาเหตุใดเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ท่านขาดเรียน				
	20.1 ความเบื่อหน่ายจากการไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน				

ข้อ	รายละเอียดข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
	20.2 การเรียนไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้แต่แรก				
	20.3 สิ่งที่ได้เรียนไม่ตรงและไม่ตอบสนองต่อความต้องการของท่าน				
	20.4 ปัจจัยด้านเวลา				
	20.5 เพื่อนสนิทไม่เข้าเรียน				
	20.6 อื่นๆ (โปรดระบุ)				
21.	ท่านนำความรู้ ทักษะที่ได้รับจากการเรียนระดับอุดมศึกษาในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด				
	21.1 นำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการทำงาน				
	21.2 นำไปพัฒนาวิธีการทำงานในรูปแบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม				
	21.3 สร้างความมั่นใจในการทำงานให้มากขึ้น				
	21.4 แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน				
	21.5 ความรู้และทักษะที่ได้รับทำให้มั่นใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในการทำงาน				
	21.6 ความรู้และทักษะที่ได้รับนำไปใช้เพื่อคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาทั้งในการทำงานและการดำเนินชีวิต				
	21.7 สามารถคิดและวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น				
ค. ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้					
1คส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ					
22.	ท่านเกิดการเรียนรู้จากการสอนในรูปแบบต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด				
	22.1 การบรรยาย				
	22.2 การสาธิต				
	22.3 การถามตอบ				
	22.4 การฝึกปฏิบัติ				
	22.5 การสอนแบบแก้ปัญหา				
	22.6 การอภิปราย				
	22.7 การระดมสมอง				
	22.8 การสัมมนา				
	22.9 การเรียนแบบร่วมมือ				

ข้อ	รายละเอียดข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
	22.10 การทำโครงงาน				
	22.11 การเรียนรู้จากการศึกษาดูงาน				
	22.12 การเรียนการสอนแบบสถานการณ์จำลอง				
23.	ท่านเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้				
24.	ท่านสามารถเรียนรู้ได้ตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่ตนเองได้กำหนดไว้				
25.	ท่านนำประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้				
2คส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง					
26.	การเรียนส่งเสริมการแสวงหา การสืบค้นความรู้ทางวิชาการได้ด้วยตนเอง				
27.	ท่านเรียนไม่ทันเพื่อนร่วมชั้นโดยเฉพาะในส่วนที่เป็นการเรียนจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ				
28.	ท่านต้องการให้มีการส่งเสริมความรู้ และวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการใช้ e-learning ที่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้เดิมของท่าน				
29.	ท่านสามารถค้นคว้าข้อมูลความรู้ต่างๆ สำหรับแก้ปัญหาในการเรียนได้				
30.	ท่านสามารถที่จะกำหนดการเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา				
3คส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน					
31.	ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการเรียน				
32.	ท่านนำประสบการณ์มาปรับใช้ในการเรียนได้ทั้งด้านวิชาการและการปฏิบัติ				
33.	ท่านมีโอกาสในการแบ่งปัน หรือเล่าประสบการณ์ที่มีกับเพื่อนร่วมชั้น				
34.	บรรยากาศในการเรียนเป็นไปอย่างช่วยเหลือสนับสนุนให้มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้				
35.	การเรียนการสอนส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมาย				
4คการพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง					
36.	ท่านสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้จากชั้นเรียนไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้				
37.	ท่านสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาไปสู่การปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง				
5คให้ความสำคัญในการฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง					
38.	การเรียนการสอนส่งเสริมให้ท่านมีความคิดสร้างสรรค์				
39.	การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นการถ่ายทอดความรู้โดยวิธีการบรรยายเป็นหลัก				

ข้อ	รายละเอียดข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
40.	ท่านนำประสบการณ์มาใช้ในการคิดวิเคราะห์				
41.	ท่านนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ในสถานการณ์จริง				
42.	ท่านสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่มีความซับซ้อนได้ดีขึ้น				
ง. สภาพแวดล้อมและการบริการการศึกษา					
1ง สื่อ และแหล่งการเรียนรู้					
43.	สื่อการเรียนรู้ในชั้นเรียนมีความหลากหลายช่วยให้ท่านเข้าใจถึงเนื้อหารายละเอียดของวิชา				
44.	ท่านใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ เช่น ห้องสมุด ศูนย์คอมพิวเตอร์ ฯลฯ จุดให้บริการอินเตอร์เน็ตภายในมหาวิทยาลัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของตน				
45.	ท่านนำความรู้ และทักษะจากการใช้คอมพิวเตอร์จากการเรียนไปใช้ปฏิบัติจริงในการทำงาน				
2ง สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่					
46.	บรรยากาศในสถาบันของท่านมีความอบอุ่นและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้				
47.	ท่านมีความรู้สึกผูกพันและเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน				
48.	สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนทัศนคติ และการเรียนรู้ระหว่างกันของนักศึกษา				
3ง การบริการการศึกษา					
49.	ท่านได้รับคำแนะนำในการรับบริการทางการศึกษาจากทางมหาวิทยาลัย / สถาบัน				
50.	ระบบลงทะเบียนมีความสะดวก				
51.	ท่านคิดว่าควรมีการยืดหยุ่นด้านเวลาเพื่อให้สามารถผ่อนชำระค่าลงทะเบียนหรือจัดสรรค่าใช้จ่ายในการศึกษา				
52.	ท่านเข้ารับบริการจากระบบการให้คำปรึกษา เช่น การให้คำปรึกษาทางวิชาการ				
53.	ท่านต้องการได้รับคำปรึกษาเพื่อการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย				
54.	การจัดปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ช่วยให้ท่านเตรียมตัว และปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ภายในมหาวิทยาลัยได้อย่างเหมาะสม				
55.	ท่านใช้ประโยชน์จาก website รับรู้ข้อมูล หรือประกาศต่างๆ ที่เป็นประโยชน์				
56.	ท่านใช้ประโยชน์จากเครือข่ายสังคม (social network) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียน				
57.	ท่านทราบถึงแหล่งทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนผู้เรียน				

ข้อ	รายละเอียดข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
จ. ผู้สอนและผู้เรียน					
1จ บทบาทของผู้สอน					
1.1จ ส่งเสริมอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง					
58.	อาจารย์จัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้				
59.	อาจารย์ให้คำแนะนำแนวทางในการเรียนรู้				
60.	อาจารย์ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจที่ในการเรียนรู้				
1.2จ สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้ และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในกระบวนการเรียนรู้					
61.	อาจารย์ส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ความต้องการ และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้ของท่านได้				
62.	อาจารย์สนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการระบุถึงความต้องการในการเรียนรู้				
63.	ท่านได้รับคำแนะนำแนวทางเพื่อสร้างวิธีการคิดของตนโดยประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มี				
1.3จ มอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้					
64.	อาจารย์ส่งเสริมให้ร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง				
65.	อาจารย์สนับสนุนให้ผู้เรียนมีการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน				
66.	อาจารย์ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคลมาใช้ประโยชน์ในกิจกรรมการเรียนรู้				
2จ บทบาทของผู้เรียน					
2.1จผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติตนได้อย่างความเหมาะสมในกระบวนการเรียนรู้					
67.	ท่านสามารถรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนตามบทบาท หน้าที่ และความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้				
68.	ท่านมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นเป็นอย่างดี				
69.	ท่านสามารถวิเคราะห์ และนำความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมาประยุกต์ใช้				
70.	ท่านสามารถกำหนดและพัฒนาแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเอง				
2.2จ ผู้เรียนให้เหตุผลหรือระบุถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตนเองได้					
71.	ท่านสามารถคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ วิเคราะห์ และแก้ปัญหาบนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลในกระบวนการเรียนรู้ได้				
72.	ท่านสามารถนำตนเองสู่การเรียนรู้ และนำประสบการณ์ที่ตนมีมาปรับใช้ได้อย่าง				

ข้อ	รายละเอียดข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	
	เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ				
73.	ท่านสามารถระบุได้ถึงสิ่งที่ต้องการเรียนรู้				
74.	ท่านสามารถออกแบบการเรียนรู้โดยนำประสบการณ์การเรียนรู้มาประยุกต์ใช้				
2.3จ ใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
75.	ประสบการณ์ต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยมีส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้ของท่าน				
76.	การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของท่าน				
77.	ท่านรู้สึกมั่นใจเมื่อต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในการเรียนในสถาบันอุดมศึกษา				
78.	ท่านมีความมั่นใจในการติดต่อสื่อสารทางการเรียนกับผู้อื่นในมหาวิทยาลัย				
2.4จ เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์					
79.	ท่านสามารถนำความรู้ และทักษะในการแสวงหาความรู้และนำไปใช้ได้ในสถานการณ์จริง				
80.	ท่านนำความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่อง				
81.	ท่านใช้ประสบการณ์ที่มีมากกว่าการได้รับความรู้เพียงการถ่ายทอดความรู้				
ฉ. การวัดและประเมินผล					
82.	ท่านรู้สึกกังวล และตึงเครียดเป็นอย่างมากต่อระบบการวัดและประเมินผล				
83.	ท่านทราบถึงรายละเอียดในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้				
84.	การประเมินผลการเรียนรู้ช่วยให้สามารถวางแผนการเรียนรู้ของตนเองได้				
85.	การวัดผลทำให้ท่านทราบถึงพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของตนเอง				
86.	วิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้มีความหลากหลาย				
87.	การวัดและประเมินผลควรมีการทดสอบเพื่อเก็บคะแนนระหว่างเรียน				
88.	ท่านเห็นด้วยว่า ควรมีการยืดหยุ่น หรืออนุญาตนำโครงการที่ผู้เรียนปฏิบัติอยู่ในสถานที่ทำงานมาปรับใช้ในการให้คะแนนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนได้				
89.	ท่านคิดว่า ควรมีระบบร่วมพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้				

กราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

นางสาวสถิดาพรคำสด
นิสิตหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.)
สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถามความคิดเห็นต่อสภาพ ปัญหา และความต้องการ
ของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน. ที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

คำชี้แจง

แบบสอบถามความคิดเห็นต่อสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน. ที่เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน. ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา (ในช่วงปีการศึกษา 2550-2554) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบให้ตอบสนองความต้องการของกลุ่มนักศึกษา

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อสภาพ ปัญหา และความต้องการในการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบแบ่งออกเป็น 6 ด้านได้แก่ 1. ด้านปรัชญา / วัตถุประสงค์ 2. ด้านหลักการ 3. ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ 4. ด้านสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา 5. ด้านผู้สอนและผู้เรียน และ 6. ด้านการวัดและประเมินผล

ท่านโปรดตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริง ทั้งนี้ขอรับรองว่าคำตอบของท่านจะไม่มีผลต่อท่านแต่ประการใด คำตอบของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวิจัยและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ ซึ่งผลการวิจัยจะมีประโยชน์ต่อนักศึกษา กศน. และการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาที่มีนักศึกษา กศน.เข้าศึกษา

ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือ

นางสาวสถิดาพร คำสด
นิสิตหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.)
สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจงขอให้ท่านใส่เครื่องหมาย ✓ลงใน ❑ ตรงกับข้อความที่ท่านเลือก

1. ข้อมูลส่วนบุคคล

1.1 เพศ

❑ ชาย

❑ หญิง

❑ นักบวช

1.2 อายุ (โปรดระบุ) ……..ปี

1.3 สถานภาพ

❑ โสด

❑ สมรสมีบุตรกี่คน.....คน

❑ หม้าย ❑ หย่าร้าง ❑ แม่เลี้ยงเดี่ยว (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

❑ อื่นๆ (โปรดระบุ)……..

1.4 สถานภาพครอบครัว

❑ หัวหน้าครอบครัว

❑ สมาชิกในครอบครัว

1.5 จำนวนสมาชิกในครอบครัว ..... คน

1.6ลักษณะที่อยู่อาศัย (สถานภาพที่อยู่อาศัย)

❑ บ้านของตัวเอง

❑ บ้านเช่า

❑ คอนโดมิเนียม

❑ อื่นๆ (โปรดระบุ)……..

1.7 สถานภาพการทำงาน

❑ ไม่เคยทำงาน

❑ทำงานตำแหน่ง ..... ❑หน่วยงานภาครัฐ ❑ หน่วยงานภาคเอกชน

❑เคยทำงานแต่ปัจจุบันไม่ได้ทำงาน

1.8 อาชีพ

- ❑ รับราชการ
- ❑ พนักงานราชการ
- ❑ ลูกจ้างประจำ
- ❑ ลูกจ้างชั่วคราวของรัฐ
- ❑ รัฐวิสาหกิจ
- ❑ พนักงานบริษัท
- ❑ อาชีพอิสระ
- ❑ อื่นๆ (โปรดระบุ).....

1.9 รายได้ต่อเดือนประมาณ..... บาท

2. ข้อมูลทางด้านการศึกษา

2.1. สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจาก กศน. เขต

กศน.เขต.....

จังหวัด.....

2.2สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร

- ❑ หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544
- ❑ หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

2.3 เกรดเฉลี่ยที่สำเร็จการศึกษา (ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย) .....

2.4 การสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย

- ❑การคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาด้วยระบบกลาง (Admissions)
- ❑สอบตรงด้วยวิธีการ
  - ❑ สอบข้อเขียน
  - ❑ สอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์
  - ❑ สัมภาษณ์อย่างเดียว

2.5 ท่านได้ทำการสอบ O-NET หรือ N-NET ตรงตามปีการศึกษาที่สำเร็จการศึกษา

- ❑ เคยได้ทำการสอบ
- ❑ ไม่เคยได้ทำการสอบ

2.6 ท่านได้ทำการสอบGAT / PAT

- ❑ เคยได้ทำการสอบ
- ❑ ไม่เคยได้ทำการสอบ

2.7 เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา (มหาวิทยาลัย) เมื่อปี .....

2.8 ปัจจุบันกำลังศึกษา

ชั้นปีที่ ..... คณะ ..... สาขาวิชา .....

2.9 ชื่อมหาวิทยาลัยที่เข้าศึกษาต่อ .....

2.10 ผลการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย

- เกรดเฉลี่ยของภาคเรียนแรกที่เข้าศึกษา .....
- เกรดเฉลี่ยสะสมถึงภาคเรียนปัจจุบัน .....

2.11 สถานภาพการเป็นนักศึกษา

❑ภาคปกติ ❑ภาคพิเศษ

2.12 เวลาในการเรียน

❑ เรียนในเวลาราชการ(จันทร์ถึงศุกร์)

❑ นอกเวลาราชการ(วันเสาร์–วันอาทิตย์)

❑ นอกเวลาราชการ (เวลาเย็นวันจันทร์ถึงวันศุกร์)

2.13 ค่าใช้จ่ายในการศึกษามาจาก(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

❑ บิดามารดา

❑ ตนเอง

❑ กองทุนกยศ.

❑ อื่นๆ (โปรดระบุ)……..

2.14 เคยศึกษาในระดับอุดมศึกษามาก่อนหรือไม่

❑ ไม่เคย

❑ เคย

สาขาวิชา..... คณะ.....

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา .....

ตอนที่ 2 สภาพ ปัญหาและความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบระดับอุดมศึกษา

แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบระดับอุดมศึกษา จำแนกออกเป็น 6 ด้าน

คำชี้แจง

โปรดตอบแบบสอบถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็น หรือตรงกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของท่านมากที่สุด ทั้งนี้ความหมายของแบบสอบถามมี 5 ระดับคือ ข้อความดังกล่าวตรงกับความคิดเห็น หรือข้อเท็จจริงของท่านตามลำดับดังนี้ (5 คือ มากที่สุด 4 คือ มาก 3 คือ ปานกลาง 2 คือ น้อย 1 คือ น้อยที่สุด)

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นด้วย				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ก. ด้านปรัชญา /วัตถุประสงค์						
1	ท่านรู้และเข้าใจในปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำลังศึกษา					
2	ท่านเข้าใจในรายละเอียดของหลักสูตรและประสบการณ์ทางวิชาการและวิชาชีพที่จะได้รับในหลักสูตรที่เข้าศึกษาต่อ					
3	ท่านวางแผนในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา					
4	การศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเป็นไปตามที่คิดและคาดหวังไว้ตั้งแต่ก่อนเข้าเรียน					
5	ท่านมีความรู้พื้นฐานจากกศน.ที่เพียงพอต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษา					
6	ท่านเห็นโอกาสความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพภายหลังสำเร็จการศึกษา					
7	การศึกษาระดับอุดมศึกษาส่งเสริมความเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น					
8	ท่านสามารถวิเคราะห์ใช้ความรู้จากหลักการทฤษฎี กระบวนการต่างๆ ในสาขาวิชาที่ศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง					
9	ท่านนำความรู้และประสบการณ์ที่เรียนไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้					
10	ท่านสามารถกำหนดแผนการทำงานและร่วมรับผิดชอบการทำงานกลุ่มได้					
11	ท่านมีความรู้ด้านทักษะเชิงตัวเลขต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
	11.1 การคิดอัตราส่วนสัดส่วนร้อยละ					
	11.2 การคิดทศนิยมและเศษส่วน					
	11.3 ระบบหน่วยวัดต่างๆ เช่นความยาวระยะทางน้ำหนัก พื้นที่ความจุ					
	11.4 การใช้กราฟแผนภูมิเพื่อนำเสนอข้อมูล					
	11.5 การอ่านข้อมูลจากกราฟแผนภูมิ					
	11.6 การนำเสนอข้อมูลแบบตาราง					
	11.7 การอ่านข้อมูลจากตาราง					
	11.8 การวิเคราะห์ตัวเลข					
	11.9 การใช้ความน่าจะเป็นในการช่วยตัดสินใจและแก้ปัญหา					
12	ท่านมีความรู้และทักษะในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
	12.1 โปรแกรมนำเสนอเช่น พาวเวอร์พอยต์					
	12.2 โปรแกรมตารางคำนวณเช่น excel					
	12.3 โปรแกรมการจัดทำเอกสารเช่น word					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นด้วย				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	12.4 โปรแกรมการจัดทำฐานข้อมูลเช่นms access					
	12.5 วิธีการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลออนไลน์ต่างๆ จากอินเตอร์เน็ตเช่น THAILIS					
	12.6 การจัดเก็บข้อมูลใน file folder					
	12.7 สามารถใช้งานในอุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเช่นการพิมพ์เอกสาร (print) การใช้อุปกรณ์สำรองข้อมูล					
	12.8 สามารถใช้งานจดหมายอิเล็กทรอนิกส์					
	12.9 การส่งข้อมูลผ่าน Social Network การดาวน์โหลดอัพโหลด					
ข. ด้านหลักการ						
13	แรงจูงใจสำคัญในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาในประเด็นต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
	13.1 ต้องการสร้างอนาคตจากการมีหน้าที่การงานที่ดีขึ้น					
	13.2 ต้องการหางานที่ดีขึ้น					
	13.3 เพื่อโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น					
	13.4 ต้องการพัฒนาตนเองด้านความรู้ความสามารถและสมรรถนะทางการทำงาน					
	13.5 ต้องการมีความรู้และทักษะเพื่อการสร้างอาชีพอิสระ					
	13.6 ต้องการพัฒนาวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น					
	13.7 ต้องการการยอมรับจากคนรอบข้าง					
	13.8 ต้องการช่วยเหลือครอบครัวให้มากขึ้น					
	13.9 ต้องการมีวุฒิทางการศึกษาที่สูงขึ้น					
	13.10 ต้องการได้ปริญญาเพื่อทำให้ครอบครัวภาคภูมิใจ					
	13.11 ต้องการใช้เวลาที่มีให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด					
	13.12 เข้าศึกษาต่อตามที่เพื่อนหรือคนรู้จักชักชวน					
	13.13 อื่นๆ (โปรดระบุ)					
14	ท่านรู้สึกวิตกกังวลเป็นอย่างมากในการเรียนระดับอุดมศึกษา					
15	ท่านต้องปรับตัวอย่างมากในการเรียนระดับอุดมศึกษา					
16	ท่านรู้สึกว่ามีภาระเพิ่มมากขึ้นเมื่อศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา					
17	การเรียนในระดับอุดมศึกษามีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับลักษณะการดำเนินชีวิต					
18	ท่านคิดว่าการเรียนระดับอุดมศึกษาให้ความสำคัญต่อความแตกต่างทางความสามารถของนักศึกษา					
19	ปัญหาและอุปสรรคต่อการเรียนของท่านในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
	19.1 ปัญหาจากความสามารถในการคิดวิเคราะห์					
	19.2 ปัญหาจากการบริหารจัดการเวลา					
	19.3 ปัญหาจากวิธีการสอบวัดผลการเรียน					
	19.4 ปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน					
	19.5 ปัญหาจากพื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอต่อการเรียนระดับอุดมศึกษา					
	19.6 ปัญหาจากการเรียนไม่ทันเพื่อน					
	19.7 ปัญหาความไม่มั่นใจที่จะซักถามเมื่อเกิดความสงสัยในสิ่งที่ได้เรียน					
	19.8 ปัญหาด้านพื้นฐานความรู้และทักษะทางด้านวิชาการในวิชาต่อไปนี้					
	19.8.1 วิชาภาษาอังกฤษ					
	19.8.2 วิชาวิทยาศาสตร์					
	19.8.3 วิชาที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ					
	19.8.4 วิชาคณิตศาสตร์และการคำนวณ					
	19.9 ปัญหาทางด้านการเงิน					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นด้วย				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	19.10 ปัญหาจากการสนับสนุนจากที่ทำงาน					
	19.11 ปัญหาจากครอบครัว					
	19.12 ปัญหาด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น					
	19.13 ปัญหาจากระยะเวลาที่ต้องศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย					
	19.14 ปัญหาจากความรู้สึกที่มีต่อตนเองในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
	19.14.1 ความเครียดจากการปรับตัว					
	19.14.2 ความเชื่อมั่นในความสามารถที่มีต่อตนเอง					
	19.14.3 ความนับถือในตนเอง					
	19.5 อื่นๆ (โปรดระบุ)					
20	สาเหตุใดเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ท่านขาดเรียน					
	20.1 ความเบื่อหน่ายจากการไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน					
	20.2 การเรียนไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้แต่แรก					
	20.3 สิ่งที่ได้เรียนไม่ตรงและไม่ตอบสนองต่อความต้องการของท่าน					
	20.4 ปัจจัยด้านเวลา					
	20.5 เพื่อนสนิทไม่เข้าเรียน					
	20.6 อื่นๆ (โปรดระบุ)					
21	ท่านนำความรู้ทักษะที่ได้รับจากการเรียนระดับอุดมศึกษาในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด					
	21.1 นำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการทำงาน					
	21.2 นำไปพัฒนาวิธีการทำงานในรูปแบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม					
	21.3 สร้างความมั่นใจในการทำงานให้มากขึ้น					
	21.4 แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน					
	21.5 ความรู้และทักษะที่ได้รับทำให้มั่นใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในการทำงาน					
	21.6 ความรู้และทักษะที่ได้รับนำไปใช้เพื่อคิดวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาทั้งในการทำงานและการดำเนินชีวิต					
	21.7 สามารถคิดและวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น					
ค.ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้						
1ส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ						
22	ท่านเกิดการเรียนรู้จากการสอนในรูปแบบต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด□□□□□□□?□22.1 การบรรยาย					
	22.1 การบรรยาย					
	22.2 การสาธิต					
	22.3 การถามตอบ					
	22.4 การฝึกปฏิบัติ					
	22.5 การสอนแบบแก้ปัญหา					
	22.6 การอภิปราย					
	22.7 การระดมสมอง					
	22.8 การสัมมนา					
	22.9 การเรียนแบบร่วมมือ					
	22.10 การทำโครงงาน					
	22.11 การเรียนรู้จากการศึกษาดูงาน					
	22.12 การเรียนการสอนแบบสถานการณ์จำลอง					
23	ท่านเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้					
24	ท่านสามารถเรียนรู้ได้ตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่ตนเองได้					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นด้วย				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	กำหนดไว้					
25	ท่านนำประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้					
2คส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง						
26	การเรียนส่งเสริมการแสวงหาการสืบค้นความรู้ทางวิชาการได้ด้วยตนเอง					
27	ท่านเรียนไม่ทันเพื่อนร่วมชั้นโดยเฉพาะในส่วนที่เป็นการเรียนจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
28	ท่านต้องการให้มีการส่งเสริมความรู้และวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการใช้ e-learning ที่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้เดิมของท่าน					
29	ท่านสามารถค้นคว้าข้อมูลความรู้ต่างๆ สำหรับแก้ปัญหาในการเรียนได้					
30	ท่านสามารถที่จะกำหนดการเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา					
3คส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน						
31	ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการเรียน					
32	ท่านนำประสบการณ์มาปรับใช้ในการเรียนได้ทั้งด้านวิชาการและการปฏิบัติ					
33	ท่านมีโอกาสในการแบ่งปันหรือเล่าประสบการณ์ที่มีกับเพื่อนร่วมชั้น					
34	บรรยากาศในการเรียนเป็นไปอย่างช่วยเหลือสนับสนุนให้มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้					
35	การเรียนการสอนส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมาย					
4คการพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง						
36	ท่านสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้จากชั้นเรียนไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้					
37	ท่านสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาไปสู่การปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง					
5คให้ความสำคัญในการฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง						
38	การเรียนการสอนส่งเสริมให้ท่านมีความคิดสร้างสรรค์					
39	การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นการถ่ายทอดความรู้โดยวิธีการบรรยายเป็นหลัก					
40	ท่านนำประสบการณ์มาใช้ในการคิดวิเคราะห์					
41	ท่านนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ในสถานการณ์จริง					
42	ท่านสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่มีความซับซ้อนได้ดีขึ้น					
ง. สภาพแวดล้อมและการบริการการศึกษา						
1งสื่อและแหล่งการเรียนรู้						
43	สื่อการเรียนรู้ในชั้นเรียนมีความหลากหลายช่วยให้ท่านเข้าใจถึงเนื้อหารายละเอียดของวิชา					
44	ท่านใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ เช่นห้องสมุด ศูนย์คอมพิวเตอร์ ฯลฯจุดให้บริการอินเตอร์เน็ตภายในมหาวิทยาลัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของตน					
45	ท่านนำความรู้และทักษะจากการใช้คอมพิวเตอร์จากการเรียนไปใช้ปฏิบัติจริงในการทำงาน					
2งสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่						
46	บรรยากาศในสถาบันของท่านมีความอบอุ่นและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้					
47	ท่านมีความรู้สึกผูกพันและเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน					
48	สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยส่งเสริมให้เกิดการ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นด้วย				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	แลกเปลี่ยนทัศนคติและการเรียนรู้ระหว่างกันของนักศึกษา					
3งการบริการการศึกษา						
49	ท่านได้รับคำแนะนำในการรับบริการทางการศึกษาจากทางมหาวิทยาลัย / สถาบัน					
50	ระบบลงทะเบียนมีความสะดวก					
51	ท่านคิดว่าควรมีการยืดหยุ่นด้านเวลาเพื่อให้สามารถผ่อนชำระค่าลงทะเบียนหรือจัดสรรค่าใช้จ่ายในการศึกษา					
52	ท่านเข้ารับบริการจากระบบการให้คำปรึกษาเช่น การให้คำปรึกษาทางวิชาการ					
53	ท่านต้องการได้รับคำปรึกษาเพื่อการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย					
54	การจัดปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ช่วยให้ท่านเตรียมตัวและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ภายในมหาวิทยาลัยได้อย่างเหมาะสม					
55	ท่านใช้ประโยชน์จาก website รับรู้ข้อมูล หรือประกาศต่างๆ ที่เป็นประโยชน์					
56	ท่านใช้ประโยชน์จากเครือข่ายสังคม (social network) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียน					
57	ท่านทราบถึงแหล่งทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนผู้เรียน					
จ.ผู้สอนและผู้เรียน						
1จบทบาทของผู้สอน						
1.1จส่งเสริมอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง						
58	อาจารย์จัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้					
59	อาจารย์ให้คำแนะนำแนวทางในการเรียนรู้					
60	อาจารย์ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจที่ในการเรียนรู้					
1.2จสร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในกระบวนการเรียนรู้						
61	อาจารย์ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ความต้องการและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้ของท่านได้					
62	อาจารย์สนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการระบุถึงความต้องการในการเรียนรู้					
63	ท่านได้รับคำแนะนำแนวทางเพื่อสร้างวิธีการคิดของตนโดยประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มี					
1.3จมอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้						
64	อาจารย์ส่งเสริมให้ร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง					
65	อาจารย์สนับสนุนให้ผู้เรียนมีการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน					
66	อาจารย์ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคลมาใช้ประโยชน์ในกิจกรรมการเรียนรู้					
2จบทบาทของผู้เรียน						
2.1จผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติตนได้อย่างความเหมาะสม						
67	ท่านสามารถรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนตามบทบาทหน้าที่และความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้					
68	ท่านมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นเป็นอย่างดี					
69	ท่านสามารถวิเคราะห์และนำความสามารถในการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองมาประยุกต์ใช้					
70	ท่านสามารถกำหนดและพัฒนาแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเอง					
2.2จผู้เรียนให้เหตุผลหรือระบุถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับตนเองได้						

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็นด้วย				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
71	ท่านสามารถคิดริเริ่ม สร้างสรรค์วิเคราะห์ และแก้ปัญหาบนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลในกระบวนการเรียนรู้ได้					
72	ท่านสามารถนำตนเองสู่การเรียนรู้และนำประสบการณ์ที่ตนมีมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ					
73	ท่านสามารถระบุได้ถึงสิ่งที่ต้องการเรียนรู้					
74	ท่านสามารถออกแบบการเรียนรู้โดยนำประสบการณ์การเรียนรู้มาประยุกต์ใช้					
2.3ใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ						
75	ประสบการณ์ต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยมีส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้ของท่าน					
76	การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของท่าน					
77	ท่านรู้สึกมั่นใจเมื่อต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในการเรียนในสถาบันอุดมศึกษา					
78	ท่านมีความมั่นใจในการติดต่อสื่อสารทางการเรียนกับผู้อื่นในมหาวิทยาลัย					
2.4จเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์						
79	ท่านสามารถนำความรู้และทักษะในการแสวงหาความรู้และนำไปใช้ได้ในสถานการณ์จริง					
80	ท่านนำความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่อง					
81	ท่านใช้ประสบการณ์ที่มีมากกว่าการได้รับความรู้เพียงการถ่ายทอดความรู้					
ฉ. การวัดและประเมินผล						
82	ท่านรู้สึกกังวลและตึงเครียดเป็นอย่างมากต่อระบบการวัดและประเมินผล					
83	การวัดและประเมินผลควรมีการทดสอบเพื่อเก็บคะแนนระหว่างเรียน					
84	ท่านเห็นด้วยว่า ควรมีการยืดหยุ่นหรืออนุญาตนำโครงการที่ผู้เรียนปฏิบัติอยู่ในสถานที่ทำงานมาปรับใช้ในการให้คะแนนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนได้					
85	ท่านคิดว่าควรมีระบบร่วมพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้ (การมีส่วนร่วมของสถานประกอบการ)					
86	ท่านทราบถึงรายละเอียดในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้					
87	การประเมินผลการเรียนรู้ช่วยให้สามารถวางแผนการเรียนรู้ของตนเองได้ (กำหนดแนวทาง)					
88	การวัดผลทำให้ท่านทราบถึงพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของตนเอง (สะท้อนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้)					
89	วิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้มีความหลากหลาย					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

……

……

ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือ

นางสาวสถิดาพร คำสด

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
เรื่อง
รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

MODEL OF LEARNING AND TEACHINGIN HIGHER EDUCATION TO FACILITATE ADULT LEARNERS TRANSITIONING FROM NONFORMAL EDUCATION TO FORMAL EDUCATION.

เสนอ

จัดทำโดย
นางสาวสถิดาพร คำสด
นิสิตหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาการศึกษาผู้ใหญ่
ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่ คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิตที่ต้องการให้ผู้เรียนสามารถที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องได้ตลอดชีวิต แต่รอยต่อระหว่างระบบการศึกษาแต่ละระบบก็ไม่อาจเชื่อมต่อได้อย่างเป็นกระบวนการตามเจตนารมณ์เบื้องต้นของหลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิต โดยแต่ละระบบแยกจากกันยังไม่มีการถ่ายโอนการเรียนรู้ระหว่างระบบ แม้ว่าเจตนารมณ์สำคัญที่ทางภาครัฐมุ่งมั่นให้การศึกษาตลอดชีวิตเป็นกระแสหลักในการจัดการศึกษาสำหรับประชากรเพื่อสร้างความสอดคล้องและต่อเนื่องของระบบการศึกษาแต่ละระบบ โดยข้อควรคำนึงถึงลักษณะของผู้เรียนที่มาจากการศึกษานอกระบบที่มีรูปแบบการเรียนรู้ที่ต่างออกไปจากกลุ่มผู้เรียนที่มาจากการศึกษาในระบบ ดังจะเห็นได้อย่างชัดเจนจากปัญหาที่ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต้องประสบเมื่อเข้าสู่การศึกษาระดับอุดมศึกษา เช่น ปัญหาจากการเรียนรู้ซึ่งผู้เรียนมาจากการศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะต่างกันออกไป ปัญหาจากการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ และความกระตือรือร้นไม่เพียงพอ และขาดความมั่นใจในตนเอง ปัญหาจากความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะข้อจำกัดจากความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาซึ่งเมื่อได้ศึกษาร่วมกับผู้ที่มาจากการศึกษาในระบบค่อนข้างเห็นความแตกต่างอย่างชัดเจนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ และทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ขาดทักษะในการสื่อสาร และตีความข้อมูลที่ไม่แตกฉาน และประการสุดท้ายปัญหาด้านค่าใช้จ่าย และการจัดสรรเวลาในการศึกษาซึ่งระบุว่า ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการศึกษาอยู่ในอัตราที่สูงในขณะเดียวกันต้องทำงานไปด้วยเรียนไปด้วยจึงทำให้เวลาในการเข้าศึกษาไม่เพียงพอ

หากการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนผ่านจากรูปแบบการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งสู่การเรียนรู้ในอีกรูปแบบ และเพื่อสร้างศักยภาพของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ซึ่งเป็นกลุ่มผู้เรียนซึ่งสามารถนำศักยภาพของวัยผู้ใหญ่ที่มีประสบการณ์ที่หลากหลายมีทักษะในการประยุกต์ใช้ประสบการณ์ให้เข้ากับลักษณะการเรียนรู้ และเมื่อมีความพร้อมผู้เรียนวัยผู้ใหญ่จะมีแรงจูงใจสูงต่อการเข้าสู่การเรียนรู้ โดยสามารถที่จะเผชิญกับปัญหาและสร้างรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมของตนได้ ดังนั้นหากระบบการอุดมศึกษาสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อให้กลุ่มผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาจากการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยได้มีโอกาสเข้าศึกษาต่อ โดยศักยภาพที่มีลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้เรียนมาเสริมสร้างเพื่อพัฒนาความรู้ และทักษะที่จำเป็นทั้งต่อการปฏิบัติงานหรือเพื่อให้มีวุฒิการศึกษาที่จะนำไปใช้สำหรับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเพื่อพัฒนาตนเองสู่โอกาสที่ดีขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ ซึ่งมีความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

2. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

3. เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

ความสำคัญของการวิจัย

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบที่มีลักษณะเฉพาะที่เหมาะสมกับความต้องการ และรูปแบบการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา อีกทั้งเพื่อเป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมเพื่อการส่งเสริม และขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่ผู้ที่พลาดโอกาสทางการศึกษาให้สามารถนำความรู้พื้นฐานสำหรับการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

สรุปรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ โดยการเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยที่สูงและเป็นประเด็นที่มีความน่าสนใจ โดยลำดับจากมากไปน้อยตามผลการวิจัยได้ดังนี้

1. องค์ประกอบหลักการ/วัตถุประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวสู่สภาพแวดล้อมใหม่ๆ ผ่านการเอื้ออำนวยให้เกิดความยืดหยุ่นทางระเบียบปฏิบัติ : Flexible

1.1 เป้าหมายในการศึกษา ค่าเฉลี่ย 4.00 S.D. 0.56 พบว่ามี 2 ประเด็นที่น่าสนใจของนักศึกษาคือ

1) **แรงจูงใจสำคัญที่มีผลต่อการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา** เพื่อวุฒิทางการศึกษาที่สูงขึ้น เพื่อยกระดับการศึกษาให้สูงขึ้น เพื่อการพัฒนาตนเองด้านความรู้ ความสามารถและสมรรถนะทางการทำงาน เพื่อพัฒนาวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (1.1.5 เพื่อได้ปริญญาเพื่อความภาคภูมิใจของครอบครัว 1.1.6 เพื่อโอกาสทางการงานที่ดีขึ้น 1.1.7 เพื่อช่วยเหลือครอบครัวให้มากขึ้น 1.1.8 เพื่อความรู้ และทักษะในการสร้างอาชีพอิสระ 1.1.9 เพื่อใช้เวลาว่างที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุด 1.1.10 เพื่อโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น 1.1.11 เพื่อการยอมรับของคนรอบข้าง 1.1.12 เข้าศึกษาต่อตามที่เพื่อนหรือคนรู้จักชักชวน)

2) ผู้เรียนมี**ความต้องการนำความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนไปใช้ประโยชน์เพื่อ**สร้างความมั่นใจในการทำงานให้มากขึ้น ความรู้และทักษะที่ได้รับสร้างความมั่นใจในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในการทำงาน สามารถแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน เพื่อนำไปใช้คิดวิเคราะห์แก้ปัญหาในการทำงานและการดำเนินชีวิต เพื่อพัฒนาวิธีการทำงานในรูปแบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น

1.2 การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ ผู้เรียนต้องปรับตัวมากและรู้สึกว่า ตนมีภาระที่เพิ่มมากขึ้นในเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนต้องช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบภายใต้สภาพแวดล้อมใหม่ๆ ที่ต่างไปจากระบบการศึกษารูปแบบเดิมของผู้เรียน (อธิบายโดยหลักการเปลี่ยนผ่าน)

1.3 ลดความวิตกกังวลในการเรียนระดับอุดมศึกษา เนื่องจากผู้เรียนได้ระบุว่า ตนมีความวิตกกังวลค่อนข้างมากในการเข้าเรียนต่อระดับอุดมศึกษา

1.4 ยืดหยุ่น และส่งเสริมการปรับตัว และพัฒนาความเชื่อมั่นเพื่อปรับตัวเข้าสู่สิ่งแวดล้อมใหม่ๆ การเรียนควรมีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับลักษณะการดำเนินชีวิตของผู้เรียน และให้ความสำคัญต่อความแตกต่างทางความสามารถของผู้เรียน

1.5 การสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาวัยผู้ใหญ่ ซึ่งเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาโดยมุ่งขจัดความไม่พร้อมทางวิชาการของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนได้ระบุว่า ตนมีปัญหาและอุปสรรคทางการเรียนในประเด็นต่อไปนี้ (ตามลำดับมากไปน้อย) 1. พื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอต่อการเรียนระดับอุดมศึกษา 2. วิธีการสอบวัดผลการเรียนรู้ที่ต่างไปจากเดิม 3. ปัญหาด้านความรู้

พื้นฐานและทักษะทางวิชาการในวิชาภาษาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์และการคำนวณ วิชาที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ และวิชาวิทยาศาสตร์ 4. การบริหารจัดการเวลา 5. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ 5. การขาดเรียนมาจากสาเหตุจากการประกอบอาชีพ 6. ปัญหาทางการเงิน 7. การเรียนไม่ทันเพื่อน 8. ความรู้สึกที่มีผู้เรียนมีต่อตนเองในเรื่องความเครียดจากการปรับตัว ความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง และความกล้าแสดงออก 9. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และ 10. ขาดความมั่นใจในการซักถามเมื่อเกิดความสงสัย

อย่างไรก็ตามพบว่า จากข้อมูลความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามมีประเด็นที่สังเกตที่ต่างไปจากงานวิจัยอื่นๆ กล่าวคือ ผู้ตอบแบบสอบถามระบุว่า ความคิดเห็นว่า ตนไม่มีปัญหาในประเด็นต่อไปนี้ 1. การสนับสนุนจากที่ทำงาน 2. ระยะเวลาที่ต้องศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย 3. ปัญหาครอบครัวที่มีผลกระทบต่อการศึกษา และ 4. ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น

2. องค์ประกอบปรัชญา การวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อสร้างความเข้าใจและสภาพของผู้เรียนนอกระบบโดยคำนึงถึงลักษณะของ นักศึกษา กศน.ที่เปลี่ยนผ่านสู่การศึกษาในระบบ

2.1 พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน ส่งเสริมคุณลักษณะเชิงบวกของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

2.2 ให้ความสำคัญด้านทักษะในการสื่อสารและการทำงานเป็นทีม ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์

2.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนกำหนดและมีทักษะในการสร้างความรู้ที่เหมาะกับบริบทชีวิตของเพื่อนำไปใช้ได้อย่างต่อเนื่อง ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และสร้างทักษะในการวิธีการที่จะเรียนรู้และแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง และ มุ่งมั่นในการสร้างโอกาสที่ดีทางสังคมและการมีอาชีพการงานที่ดีด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิต

2.4 ส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้ และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เสริมศักยภาพและพัฒนาด้านการคิด การแสวงหาความรู้จากการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อพัฒนาโอกาส และความก้าวหน้าของผู้เรียน แสวงหาความรู้และสร้างความเข้าใจที่จำเป็นต่อการเรียนในระดับอุดมศึกษา กำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากความเข้าใจต่อสิ่งที่จะได้รับจากการศึกษา

2.5 การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทชีวิตของผู้เรียน ส่วนใหญ่มีวุฒิภาวะและประสบการณ์แต่ขาดความรู้พื้นฐานที่เพียงพอต่อการเรียนระดับอุดมศึกษาดังนั้นจึงต้องพัฒนาการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนปรับตัวเข้ากับความรู้และทักษะใหม่ๆ และควรเชื่อมต่อระหว่างโลกของการเรียน (การศึกษา) สู่โลกแห่งการทำงาน

2.6 สร้างสมดุลระหว่างการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจทางทฤษฎีและส่งเสริมทักษะเชิงการปฏิบัติ (การนำความรู้และประสบการณ์ที่มีมาใช้) ส่งเสริมความรู้และทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ที่มีความเชื่อมโยงกับการทำงานและการศึกษา เช่น การใช้อินเตอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นข้อมูลจาก

ฐานข้อมูลออนไลน์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ และพัฒนาความรู้และทักษะเชิงตัวเลขที่เป็นพื้นฐานสำคัญต่อการเรียนรู้

3. องค์ประกอบผู้สอนและผู้เรียน แต่ละฝ่ายต่างมีส่วนร่วมในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และมีบทบาทในการให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างกัน : Reciprocal

3.1 บทบาทของผู้เรียน : Capability เป็นการที่ผู้เรียนสามารถบูรณาการในเรื่องความรู้ ทักษะ การยอมรับนับถือในตนเอง และการมองคุณค่าต่างๆ

3.1.1 ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมในกระบวนการเรียนรู้

- ออกแบบและพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง
- เพิ่มมูลค่าจากการสร้างวิธีคิดจากการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน (สร้างแนวคิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเพื่อนร่วมชั้น)
- รับผิดชอบการเรียนรู้ตามบทบาทและหน้าที่
- วิเคราะห์และนำความสามารถในการนำตนเองมาประยุกต์ใช้เพิ่มมากขึ้น (ตามลักษณะความเป็นอิสระของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่)

3.1.2 ให้เหตุผลหรือระบุสิ่งต่างๆ เกี่ยวกับตนเอง

- ออกแบบการเรียนรู้โดยนำประสบการณ์มาปรับประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมกับตน
- สามารถระบุสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้
- นำตนเองสู่การเรียนรู้ /- นำประสบการณ์ที่มีมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ

3.1.3 เรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์

- นำความรู้และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ไปใช้
- มีส่วนร่วมในการเรียนรู้โดยนำประสบการณ์ของผู้เรียนมาใช้เกิดประโยชน์
- พัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้เพียงพอต่อการนำไปใช้ได้ในสถานการณ์จริงอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

3.1.4 ใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

- ประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่ได้รับจากมหาวิทยาลัยสู่การเรียนรู้ของผู้ใหญ่
- นำความพร้อมทางการเรียนรู้มาพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

3.2 บทบาทของผู้สอน : Encourage ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกทางการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง

3.2.1 มอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้

- เข้าใจและตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคลและนำศักยภาพที่ต่างกันของผู้เรียนมาใช้ประโยชน์ในกิจกรรมการเรียนรู้
- เปิดโอกาสการส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้
- ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

3.2.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ความต้องการเรียนรู้และแนะนำแนวทางเพื่อให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพในการเรียนรู้ของตน

- ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ความต้องการและสามารถรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้

- แนะนำแนวทางเพื่อสร้างวิธีคิดให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มี พยายามหลีกเลี่ยงไม่ป้อนความรู้เพียงอย่างเดียว

- สนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมระบุสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้ (ไม่ชี้นำหรือบังคับ)

3.2.3 อำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยส่งเสริมให้รู้จักตนเองและนำศักยภาพที่มีมาใช้สร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตน

- ส่งเสริม อำนวยความสะดวก และให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง แก่ผู้เรียน

- ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและนำศักยภาพที่มีมาใช้สร้างระบบ การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตน

- อำนวยความสะดวกด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

4. องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ เน้นกระบวนการใช้ทักษะเชิงปฏิบัติและดึงประสบการณ์ของผู้เรียนมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างการเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสะดวกและเอื้ออำนวยต่อระบบการเรียนรู้ของผู้เรียน : Facilitate

4.1 ส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาตนเองตามศักยภาพ

- ใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียนมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสมบนหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล

- ดึงศักยภาพในการเรียนรู้ และเชื่อมโยงการเรียนรู้ตามหลักพัฒนาการของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

- ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการเน้นการฝึกปฏิบัติ

- ส่งเสริมให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายและไปให้ถึงเป้าหมายในการเรียนรู้ของตน

4.2 พัฒนาการเรียนรู้และสร้างศักยภาพทางการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

- กิจกรรมการเรียนรู้ต้องสามารถเชื่อมโยงและพัฒนาการนำไปใช้จริง

- การจัดการเรียนรู้ควรมีความสัมพันธ์ในการนำทักษะต่างๆ ที่ไปใช้ในการทำงานในสถานการณ์จริง

4.3 ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถในการคิดและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง

- พิจารณาความเหมาะสมในการใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย

- การจัดการเรียนการสอนควรเอื้อให้ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ได้ร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และทักษะการคิดเพื่อวิเคราะห์และจับประเด็นในการเรียนรู้

- เน้นการเรียนรู้ที่ฝึกทักษะให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถในการคิด และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง

- ส่งเสริมการปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้

- กิจกรรมการเรียนรู้ต้องกระตุ้นความสามารถและทักษะในการแก้ปัญหาจากการประยุกต์ความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน

4.4 ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง

- สามารถค้นคว้าเพื่อเข้าถึงเนื้อหาความรู้ที่ต้องการได้อย่างเหมาะสมกับความรู้และทักษะการสืบค้นพื้นความรู้เดิม

- ส่งเสริมวิธีการเรียนเพื่อเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง

- ส่งเสริมให้เกิดทักษะในการรับรู้สารสนเทศ เพื่อสนับสนุนต่อการวิเคราะห์เพื่อเลือกรับและกลั่นกรอง)

- กำหนดการเรียนรู้และวิธีเรียนรู้จากทักษะการสืบค้นและแสวงหาความรู้ได้อย่างสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา

4.5 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประสบการณ์ของผู้เรียน

- เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่

- สร้างบรรยากาศแห่งความช่วยเหลือเพื่อกระตุ้นความกระตือรือร้นในการเรียนรู้

- เชื่อมโยงประสบการณ์ที่มีของผู้เรียน

- กิจกรรมกลุ่มเพื่อจัดกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้

- เพิ่มสัดส่วนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

- แบ่งปันความรู้จากประสบการณ์ที่มีของผู้เรียน

5. องค์ประกอบการวัดและประเมินผล ให้โอกาสในการมีส่วนร่วมการออกแบบระบบการวัดและประเมินผลให้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับศักยภาพในช่วงวัย และลักษณะของผู้เรียน คำนึงถึงศักยภาพและการพัฒนาตามช่วงวัย โดยผู้เรียนให้ความคิดเห็นถึงระบบการวัดและประเมินผลควรดำเนินการด้วยความยืดหยุ่น เน้นการมีส่วนร่วม ดำเนินการวัดผลแบบสะสมเพื่อลดความตึงเครียด และใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายสอดรับกับพัฒนาการในช่วงวัยของผู้เรียน ตลอดจนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ผู้เรียนได้รับทราบถึงพัฒนาการทางการเรียนรู้ของตน

6. องค์ประกอบสภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษาต้องดาเนินการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เปลี่ยนผ่านมาจากการศึกษานอกระบบ และสะดวกในโอกาสการเข้าถึง : Openness to Learning Opportunities

6.1 การบริการการศึกษา อาจดำเนินการเพื่อเอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ซึ่งเป็นผู้มีภาระความรับผิดชอบมาก จึงอาจเกิดความตึงเครียดในการปรับบทบาทของตน โดยสร้างระบบการให้บริการที่เอื้อต่อธรรมชาติ และลักษณะเฉพาะของผู้เรียน

6.2 สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ควรเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ ต้องสร้างความรู้สึกไม่เป็นทางการและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถในการเรียนรู้

6.3 สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต้องประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ ที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับประสบการณ์หรือลักษณะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่

สรุปรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

องค์ประกอบ	รูปแบบฯ เดิม	รูปแบบฯ ใหม่
องค์ประกอบที่ 1	1. ปรัชญา	1. หลักการ/วัตถุประสงค์
องค์ประกอบที่ 2	2. หลักการ/วัตถุประสงค์	2. ปรัชญา
องค์ประกอบที่ 3	3. การจัดการเรียนรู้	3. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน
องค์ประกอบที่ 4	4. สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา	4. การจัดการเรียนรู้
องค์ประกอบที่ 5	5. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน	5. การวัดและประเมินผล
องค์ประกอบที่ 6	6. การวัดและประเมินผล	6. สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา

แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
เรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

คำชี้แจง

1. วัตถุประสงค์สาหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามฉบับนี้ เพื่อทำการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อการตรวจสอบยืนยันข้อคำถามจากองค์ประกอบและข้อบ่งชี้ของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

2. การตอบแบบประเมิน ผู้วิจัยของความกรุณาท่านผู้เชี่ยวชาญ โปรดแสดงความคิดเห็นโดยใส่เครื่องหมาย ✓ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน หรือหากมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมกรุณาให้รายละเอียดของข้อเสนอแนะต่างๆ ลงในช่องข้อเสนอแนะบริเวณช่องด้านขวาของแบบสอบถาม

5 คะแนน	หมายถึงมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ	ระดับมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึงมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ	ระดับมาก
3 คะแนน	หมายถึงมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ	ระดับปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึงมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ	ระดับน้อย
1 คะแนน	หมายถึงมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ	ระดับน้อยที่สุด

องค์ประกอบของรูปแบบ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ/ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
องค์ประกอบที่ 1 หลักการ/วัตถุประสงค์						
องค์ประกอบที่ 2 ปรัชญา						
องค์ประกอบที่ 3 ผู้สอนและผู้เรียน						
องค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนรู้						
องค์ประกอบที่ 5 การวัดและประเมินผล						
องค์ประกอบที่ 6 สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษา						

องค์ประกอบรายข้อ

องค์ประกอบของรูปแบบ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ/ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
องค์ประกอบที่ 1 : ด้านหลักการ/วัตถุประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวสู่สภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ผ่านการเอื้ออำนวยให้เกิดความยืดหยุ่นทางระเบียบปฏิบัติ : Flexible (สร้างแนวปฏิบัติทางการเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น)						
1.1 เป้าหมายในการศึกษา การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาที่สามารถเข้าถึงได้ เป้าหมายในการศึกษาผู้เรียนวัยผู้ใหญ่มีลักษณะเฉพาะที่ต่างจากลุ่มผู้เรียนในวัยอุดมศึกษาทั่วไป ดังนั้นการเรียนการสอนฯ จึงต้องมีความเข้าใจในลักษณะเฉพาะของกลุ่มผู้เรียนวัยผู้ใหญ่และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้เรียนถึงโอกาสที่จะบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาของตน						
1.2 การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ การเสริมศักยภาพทางการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ โดยยืดหยุ่นในการปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต้องปรับตัวอย่างมากในการเข้าสู่การศึกษาอีกครั้งหนึ่ง ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนต้องขจัดทัศนคติด้านลบที่มีต่อตนเองของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่						
1.3 ลดความวิตกกังวลในการเรียน การจัดการเรียนการสอนต้องสร้างความมั่นใจและลดความวิตกกังวลในการเรียนระดับอุดมศึกษา โดยพยายามลดรอยต่อระหว่างระบบที่ต่างกัน						
1.4 ยืดหยุ่นและส่งเสริมความเชื่อมั่นภายใต้สิ่งแวดล้อมใหม่ ยืดหยุ่นและส่งเสริมการปรับตัวและพัฒนาความเชื่อมั่นเพื่อปรับตัวเข้าสู่สิ่งแวดใหม่ๆ ผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ต้องปรับตัวอย่างมากในการเข้าสู่การศึกษาอีกครั้งหนึ่ง ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนต้องให้ความสำคัญไปที่ความยืดหยุ่น ความสอดคล้องต่อบริบทหรือลักษณะในการดำเนินชีวิตของผู้เรียน อีกทั้งให้ความสำคัญต่อความแตกต่างทางความสามารถของผู้เรียน						
1.5 การสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษานอกระบบ การขจัดความไม่พร้อมทางวิชาการซึ่งจะมีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ และการสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาวัยผู้ใหญ่ โดยการจัดการเรียนการสอนควรมีหลักการซึ่งอยู่พื้นฐานความความหลากหลายแต่ให้ความสำคัญต่อศักยภาพของผู้เรียนที่มาจากการศึกษานอกระบบ						
องค์ประกอบที่ 2 : ด้านปรัชญา การวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อสร้างความเข้าใจและสภาพของผู้เรียนนอกระบบโดยคำนึงถึงลักษณะของ นักศึกษา กศน.ที่เปลี่ยนผ่านสู่การศึกษาในระบบ						
1. พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน ส่งเสริมคุณลักษณะเชิงบวกของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่มีความเข้าใจในความเปลี่ยนแปลงทั้งในส่วนของสภาพแวดล้อม ผู้คนที่แปลกไปจากสิ่งที่เคยพบเจอ โดยพยายามดึงลักษณะเชิงบวกของผู้เรียนออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด						
2. ส่งเสริมทักษะเพื่อการติดต่อสื่อสารและการทำงานเป็นทีม พัฒนาความสามารถและทักษะในการสื่อสารผ่านการส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างกัน เช่น ผู้เรียนสามารถกำหนดแผนการทำงานและร่วมรับผิดชอบในการทำงานเป็นกลุ่ม						
3. พัฒนาผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนให้สามารถสร้างวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาตนเอง						
4. ส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหาความรู้และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง						
4.1 เพื่อพัฒนาโอกาสและความก้าวหน้าภายหลังสำเร็จการศึกษา						
4.2 การแสวงหาความรู้ความเข้าใจที่จำเป็นหรือเอื้อต่อการเรียน						
4.3 การกำหนดการเรียนรู้หรือการตัดสินใจเรียนรู้ด้วยตนเอง						
4.4 สร้างสมดุลระหว่างให้แก่ผู้เรียนที่มีทักษะเชิงปฏิบัติมากกว่าเชิงวิชาการ						
5. การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต						
5.1 สร้างและส่งเสริมการเชื่อมต่อระหว่างโลกของการเรียน (การศึกษา) สู่โลกแห่งการทำงานโดยนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ศึกษาไปใช้ในการดำเนินชีวิต						

องค์ประกอบของรูปแบบ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ/ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
5.2 พัฒนาความรู้และทักษะที่ตรงต่อความต้องการและความจำเป็นเพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับความรู้และทักษะใหม่ๆ ที่จำเป็นภายใต้บริบทสังคมปัจจุบัน						
6. พัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหา						
6.1 การสร้างความสมดุลระหว่างส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจทางทฤษฎี และส่งเสริมทักษะในการปฏิบัติ (สมดุลระหว่างทฤษฎีกับปฏิบัติ)						
6.2 การพัฒนาและแก้ไขทักษะที่จำเป็นซึ่งเป็นทักษะในเชิงปฏิบัติเพื่อการเชื่อมต่อการเรียนรู้ทางทฤษฎีสู่การปฏิบัติ						
6.3 แก้ไขทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะเชิงตัวเลข						
องค์ประกอบที่ 3 : ด้านผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งแต่ละฝ่ายต่างมีส่วนร่วมในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และมีบทบาทในการให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างกัน : Reciprocal						
1. บทบาทของผู้เรียน : Capability เป็นการที่ ผู้เรียนสามารถบูรณาการในเรื่องความรู้ ทักษะ การยอมรับนับถือในตนเอง และการมองคุณค่าต่าง ๆ						
1.1 ในกระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีความเหมาะสม						
1.1.1 กำหนดออกแบบและพัฒนาแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเองได้						
1. 1.2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำวิธีคิดที่เปิดกว้างจากการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ความคิดของตนเองได้ (สร้างมูลค่าทางความคิดผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้กับผู้อื่นในกระบวนการเรียนรู้)						
1.1.3 รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนตามบทบาท หน้าที่ และความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นๆ						
1.1.4 ผู้เรียนต้องใช้ลักษณะความเป็นอิสระในการวิเคราะห์และนาความสามารถในการนำตนเองมาประยุกต์ใช้เพิ่มมากขึ้น						
1. 2 ผู้เรียนสามารถให้เหตุผลหรือระบุถึงสิ่งต่าง ๆ						
1.2.1 นำประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์เพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะกับตนเองโดยออกแบบจากประสบการณ์การเรียนรู้ในลักษณะของการเป็นผู้สร้างความรู้ไม่ใช้เป็นเพียงผู้รับความรู้						
1.2.2 สามารถระบุ หรือกำหนดว่าอะไรเป็นสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้						
1.2.3 นำตนเองสู่การเรียนรู้ และนำประสบการณ์ที่ตนมีมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ						
1.2.4 สามารถคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ วิเคราะห์ และแก้ปัญหาบนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลในกระบวนการเรียนรู้ได้						
1.3 ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์						
1.3.1 นำความรู้ และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้และนำไปใช้ได้ในสถานการณ์จริง						
1.3.2 ประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มีในการเรียนรู้มากกว่าการรับการถ่ายทอดความรู้ ที่เป็นการมุ่งเน้นไปที่การให้ความสำคัญเพียงเทคนิคการสอนที่เป็นการส่งผ่านความรู้						
1.3.3 สามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อศึกษาแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ได้รับการพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาเพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต						
1.4. ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ						
2. บทบาทของผู้สอน : Encourage ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง						
2.1. ผู้สอนมอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้						
2.1.1 ส่งเสริมความเข้าใจและตระหนักในความแตกต่าง และสร้างสมดุลจากการใช้ศักยภาพที่แตกต่างระหว่างบุคคลในกิจกรรมการเรียนรู้						
2.1.2 ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง						
2.1.3 ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนในช่วงวัยต่างๆ						
2.2 สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนสามารถวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้และ						

องค์ประกอบของรูปแบบ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ/ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
แนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในการเรียนรู้						
2.2.1 ส่งเสริมในการคิดวิเคราะห์ความต้องการเพื่อปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้						
2.2.2 ให้รับคำแนะนาแนวทางเพื่อสร้างวิธีคิดโดยประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มีของตน						
2.2.3 สนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการระบุสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้ (ผู้สอนเป็นผู้แนะนำแนวทางให้ผู้เรียนสร้างแนวคิดของตนจากประสบการณ์ที่มีโดยปราศจากการบังคับหรือชี้นำ						
2. 3 ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง						
2.3.1 สนับสนุนและเป็นกำลังใจในการเรียนรู้						
2.3.2 ให้คำแนะนำแนวทางในการเรียนรู้ (ให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและนำศักยภาพที่มีมาใช้สร้างระบบ การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนผู้สอนทาหน้าที่เป็นผู้ที่ให้คาแนะนาแนวทางแก่ผู้เรียนในการสร้างแนวความคิดของตนโดยไม่มีการบังคับหรือป้อนความรู้ความคิดจากผู้อื่น)						
2.3.3 จัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้						
องค์ประกอบที่ 4 : ด้านการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นกระบวนการใช้ทักษะเชิงปฏิบัติและดึงประสบการณ์ของผู้เรียนมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างการเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสะดวกและเอื้ออาหวยต่อระบบการเรียนรู้ของผู้เรียน : Facilitate						
1 ส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ						
1.1 ให้ความสำคัญและตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคล						
1.2 เชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้ โดยให้ความสำคัญต่อพัฒนาการตามหลักธรรมชาติของช่วงวัยและมุ่งขจัดทัศนคติเชิงลบที่มีต่อการกลับเข้าศึกษาอีกครั้ง ดังนั้นกิจกรรมต้องนำศักยภาพของผู้เรียนมาใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด						
1.3 ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญในการฝึกปฏิบัติ						
2 การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง						
2.1 กิจกรรมการเรียนรู้ต้องมีความสัมพันธ์และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพต่อทักษะในการทำงาน เน้นการเชื่อมโยงการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาไปใช้ในสถานการณ์จริง						
3 ให้ความสำคัญในการฝึกทักษะเพื่อให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง (เน้นสองส่วนคือ "การคิด" และ "การลงมือปฏิบัติ"						
3.1 ลดสัดส่วนการจัดการเรียนที่เน้นการถ่ายทอดโดยวิธีการบรรยาย โดยพิจารณาตามลักษณะของเนื้อหาที่เรียน)						
3.2 เพิ่มสัดส่วน/ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้เรียนได้ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาทักษะทางการคิดเพื่อวิเคราะห์และจับประเด็นในการเรียนรู้						
3.3 เน้นการเรียนรู้ที่ฝึก/พัฒนาทักษะขีดความสามารถในการคิดและประยุกต์ใช้ เช่น การนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้เพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง						
4. ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง						
4.1 การจัดการเรียนรู้อาจเน้นการเรียนรู้โดยเข้าถึงเนื้อหาด้วยตนเอง ภายใต้เงื่อนไขของการส่งเสริมความรู้และวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองที่เหมาะสมกับความรู้เดิมของผู้เรียน						
4.2 จัดสรรสัดส่วนที่เพิ่มสาระสำคัญในการส่งเสริมวิธีการเรียนเพื่อแสวงหา สืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง						
4.3 ส่งเสริมทักษะในการรับรู้สารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์เพื่อเลือกรับและกลั่นกรองข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ						
5 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียน						
5.1 ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ในการเรียนจากงานที่มอบหมาย						
5.2 เน้นการมีส่วนร่วมและนำประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียนมาปรับใช้เพื่อสร้างบรรยากาศให้มีความกระตือรือร้นของผู้เรียน						
5.3 พัฒนาให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมต่อความรู้เชิงวิชาการและทักษะทางการปฏิบัติจากประสบการณ์ที่มี						
5.4 กิจกรรมการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนจับกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อต่อยอดประสบการณ์ (เน้นมากกว่าการถ่ายทอดความรู้) โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกัน						

องค์ประกอบของรูปแบบ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ/ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการ เช่น ส่งเสริมโอกาสในการแบ่งปันความรู้หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียน						
องค์ประกอบที่ 5 : ด้านการวัดและประเมินผล ให้โอกาสในการมีส่วนร่วมการออกแบบระบบการวัดและประเมินผลให้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับศักยภาพในช่วงวัย และลักษณะของผู้เรียนคำนึงถึงศักยภาพและการพัฒนาตามช่วงวัย						
1. ยืดหยุ่นในวิธีการโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงผลงานหรือภาระงานที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียนมาปรับใช้ในการเรียนการสอน						
2. เปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมออกแบบระบบการวัดและประเมินผลที่เป็นระบบร่วมพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้						
3. ลดความตึงเครียดของผู้เรียนโดยการวัดและประเมินผลแบบสะสม						
4. วิธีการวัดผลควรมีความหลากหลายโดยให้ความสำคัญต่อลักษณะและช่วงวัยของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่						
5. การวัดและประเมินผลควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ข้อย้อนกลับต่อผู้เรียนเพื่อประโยชน์ในการปรับแผนการเรียนรู้ที่เหมาะกับตนและเพื่อความพร้อมต่อการวัดและประเมินผลในครั้งต่อๆ ไป						
6. การให้ข้อคิดเห็นทันทีเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้และให้ทราบถึงพัฒนาการและลดความวิตกกังวล						
องค์ประกอบที่ 6 : สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษาต้องดำเนินการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เปลี่ยนผ่านมาจากการศึกษานอกระบบ และสะดวกในโอกาสการเข้าถึง : Openness to Learning Opportunities						
1. การบริการการศึกษา ควรดำเนินการในลักษณะเชิงรุกเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้เรียนได้ทราบถึงสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับเพื่อส่งเสริมให้สามารถเปลี่ยนผ่านสู่ระบบใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ						
1.1 การยืดหยุ่นด้านเวลาเพื่อการจัดสรรค่าใช้จ่ายในการศึกษา						
1.2 การนำเครือข่ายสังคมออนไลน์มาใช้ประโยชน์ในการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่สร้างสรรค์ในกลุ่มผู้เรียนและในระดับสถาบัน						
1.3 ใช้ประโยชน์อย่างสูงสุดจากกิจกรรมการปฐมนิเทศนักศึกษาเพื่อสร้างการเตรียมพร้อมเข้าสู่การปรับตัวในสถานการณ์ใหม่ที่ต่างไปจากเดิม						
1.4 มุ่งสร้างความไว้วางใจต่อระบบการให้คำปรึกษา						
1.5 สร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงแหล่งทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนโอกาสในการเข้าถึงของผู้เรียน						
2. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ควรสร้างความรู้สึกไม่เป็นทางการและส่งเสริให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถด้านการเรียนรู้ (ไม่มุ่งเน้นสภาพแวดล้อมทางกายภาพ)						
2.1 สร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งเพื่อลดอัตราการออกกลางคัน						
2.2 ส่งเสริมให้เป็นแหล่งการเรียนรู้อีกรูปแบบที่มีลักษณะของการแลกเปลี่ยนความรู้ ทัศนคติ มุมมองเพื่อสร้างความเข้าใจในบทบาทที่เปลี่ยนไปและลดความตึงเครียดจากการเรียน						
2.3 สร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ						
3. สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ต้องประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ ที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับประสบการณ์หรือลักษณะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่						
3.1 ส่งเสริมทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ในลักษณะของการเชื่อมต่อเพื่อนำไปปฏิบัติจริงเพื่อตอบสนองต่อสภาพการทำงาน และเพื่อลดข้อจำกัดทางทักษะการใช้คอมพิวเตอร์						
3.2 เพิ่มทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทั้งในลักษณะของการสืบค้นความรู้และพัฒนาทักษะในการใช้แหล่งค้นคว้าในรูปแบบต่างๆ						
3.3 การประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับประสบการณ์และลักษณะเฉพาะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่						

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กราบขอบพระคุณในความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

นางสาวสถิดาพร คำสด

นิสิตปริญญาเอกสาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่

คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อการวิจัย
เรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

(A MODEL OF LEARNING AND TEACHING TO FACILITATE FOR ADULTS LEARNERS TRANSITIONING FROM NONFORMAL EDUCATION TO FORMAL EDUCATION.)

คำชี้แจง

การสนทนากลุ่มครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลไปประกอบการพิจารณาแนวทางการจัดทำรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนซึ่งสำเร็จการศึกษาจาก กศน. ที่ประสงค์เข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้ผู้วิจัยขอรับรองว่า คำตอบของท่านไม่มีผลอย่างใดต่อผู้ให้ข้อมูล และขอให้ท่านตอบคำถามตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด

ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือ

นางสาวสถิดาพร คำสด
นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประเด็นการสนทนากลุ่ม (กลุ่มนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจาก กศน.ซึ่งเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ในช่วงปีการศึกษา 2550-2554)

1. เหตุผลที่ท่านเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

.....

.....

2.ท่านได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการศึกษาระดับอุดมศึกษาไว้อย่างไร

.....

.....

3. เมื่อท่านเข้ามาศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเป็นไปดังที่ได้ตั้งใจ หรือคาดหวังไว้ตั้งแต่แรกหรือไม่

.....

.....

4. การเปลี่ยนบทบาทของท่านได้แก่ให้เกิดปัญหาในการปรับตัวอย่างไร

.....

.....

5. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อสภาพแวดล้อมในการศึกษาระดับอุดมศึกษา

.....

.....

6. ท่านมีปัญหาหรือความลำบากที่พบเมื่อเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา

.....

.....

7. ให้ท่านระบุสิ่งที่อยากให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ของท่าน

.....

.....

8. ปัจจัยใดที่มีผลต่อการตัดสินใจของท่านในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา

.....

.....

9. ท่านคิดว่า ประสบการณ์จากการเรียนรู้ต่างๆ ที่ท่านได้รับจากการศึกษาในระดับอุดมศึกษาจะส่งผลต่อท่านอย่างไร

.....

.....

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

(MODEL OF LEARNING AND TEACHINGIN HIGHER EDUCATION TO FACILITATE ADULT LEARNERS TRANSITIONING FROM NONFORMAL EDUCATION TO FORMAL EDUCATION.)

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามความคิดเห็นฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทำการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากอาจารย์ผู้สอนในการตรวจสอบยืนยันข้อคำถามจากองค์ประกอบและข้อบ่งชี้ของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การมีผลเชิงรูปธรรมที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการ และส่งเสริมความสำเร็จทางการศึกษาให้แก่กลุ่มผู้เรียนที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

2. แบบสอบถามเพื่อการวิจัยนี้ แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

ตอนที่ 3 ข้อคำถามปลายเปิดเพื่อขอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. ขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดสละเวลาอันมีค่ายิ่ง พิจารณาประเมินตามความคิดเห็นของท่าน เพื่อผู้วิจัยจะนำข้อคิดเห็นจากผลการประเมิน และข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ของท่านเป็นแนวทางสำหรับการพัฒนาและวิเคราะห์เพื่อหารูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านต่อการสละเวลาเพื่อให้ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

นางสาวสถิดาพร คำสด
นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ขอให้ท่านใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ตรงกับข้อความที่ท่านเลือก

1. เพศ

   ❑ ชาย

   ❑ หญิง

2. อายุ …….. ปี
3. วุฒิทางการศึกษาสูงสุด …….. ปี
4. ประสบการณ์การทำงาน …….. ปี
5. สังกัดคณะวิชา ……..
6. ตำแหน่งทางวิชาการ ……..
7. ชื่อสถาบันอุดมศึกษาที่สังกัด ……..……

แบบสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนระดับอุดมศึกษา
เรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่
ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

คำชี้แจง

1. วัตถุประสงค์สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามฉบับนี้ เพื่อทำการรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากอาจารย์ผู้สอนเพื่อการตรวจสอบยืนยันข้อคำถามจากองค์ประกอบและข้อบ่งชี้ของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

2. การตอบแบบประเมินขอความกรุณาอาจารย์ผู้สอน โปรดแสดงความคิดเห็นโดยใส่เครื่องหมาย ✓ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน หรือหากมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม กรุณาให้รายละเอียดของข้อเสนอแนะต่างๆ ลงในช่องข้อเสนอแนะบริเวณช่องด้านขวาของแบบสอบถาม

5 คะแนน	หมายถึงมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ	ระดับมากที่สุด
4 คะแนน	หมายถึงมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ	ระดับมาก
3 คะแนน	หมายถึงมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ	ระดับปานกลาง
2 คะแนน	หมายถึงมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ	ระดับน้อย
1 คะแนน	หมายถึงมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ	ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาที่เอื้อต่อผู้เรียนวัยผู้ใหญ่ที่เปลี่ยนผ่านจากการศึกษานอกระบบสู่การศึกษาในระบบ

องค์ประกอบของรูปแบบ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ/ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
องค์ประกอบที่ 1 : หลักการ/วัตถุประสงค์						
1.1 เป้าหมายในการศึกษา					1	
1.2 การปรับตัวให้เข้ากับกฎระเบียบ						
1.3 ลดความวิตกกังวลในการเรียน					1	
1.4 ยืดหยุ่นและส่งเสริมความเชื่อมั่นภายใต้สิ่งแวดล้อมใหม่					1	
1.5 การสร้างความเข้าใจในลักษณะของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษานอกระบบ					1	
องค์ประกอบที่ 2 : ปรัชญา						
1. ส่งเสริมสมรรถนะในการเรียนรู้แสวงหาความรู้และกำหนดการเรียนรู้ด้วยตนเอง						
1.1 เพื่อพัฒนาโอกาสและความก้าวหน้าภายหลังสำเร็จการศึกษา				1		
1.2 การแสวงหาความรู้ความเข้าใจที่จำเป็นหรือเอื้อต่อการเรียน				1		

องค์ประกอบของรูปแบบ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ/ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
1.3 การกำหนดการเรียนรู้หรือการตัดสินใจเรียนรู้ด้วยตนเอง				1		
1.4 สร้างสมดุลระหว่างให้แก่ผู้เรียนที่มีทักษะเชิงปฏิบัติมากกว่าเชิงวิชาการ				1		
2. พัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกัน						
3. ส่งเสริม (ให้ความสำคัญ) ในทักษะเพื่อการติดต่อสื่อสารและการทำงานเป็นทีม						
4. พัฒนาผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตสู่สังคมแห่งการเรียนรู้						
5. การนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทชีวิต						
5.1 สร้างและส่งเสริมการเชื่อมต่อระหว่างโลกของการเรียน (การศึกษา) สู่โลกแห่งการทำงานโดยนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ศึกษาไปใช้ในการดำเนินชีวิต						
5.2 พัฒนาความรู้และทักษะที่ตรงต่อความต้องการและความจำเป็นเพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับความรู้และทักษะใหม่ๆ ที่จำเป็นภายใต้บริบทสังคมปัจจุบัน						
6. พัฒนาความรู้และทักษะทางปัญญาเพื่อนำมาพัฒนาการคิดวิเคราะห์และนำไปปฏิบัติเพื่อการแก้ปัญหา						
6.1 การสร้างความสมดุลระหว่างส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจทางทฤษฎี และส่งเสริมทักษะในการปฏิบัติ (สมดุลระหว่างทฤษฎีกับปฏิบัติ)						
6.2 การพัฒนาและแก้ไขทักษะที่จำเป็นซึ่งเป็นทักษะในเชิงปฏิบัติเพื่อการเชื่อมต่อการเรียนรู้ทางทฤษฎีสู่การปฏิบัติ						
6.3 แก้ไขทักษะที่จำเป็น เช่น ทักษะเชิงตัวเลข						
องค์ประกอบที่ 3 : ด้านผู้สอนและผู้เรียน ซึ่งแต่ละฝ่ายต่างมีส่วนร่วมในการสร้างกระบวนการเรียนรู้และมีบทบาทในการให้ข้อมูลย้อนกลับระหว่างกัน : Reciprocal						
1. บทบาทของผู้เรียน : Capability เป็นการที่ ผู้เรียนสามารถบูรณาการในเรื่องความรู้ ทักษะ การยอมรับนับถือในตนเอง และการมองคุณค่าต่าง ๆ						
1.1 ในกระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนสามารถดำเนินการและปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างมีความเหมาะสม						
1.1.1 กำหนดออกแบบและพัฒนาแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเองได้						
1. 1.2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำวิธีคิดที่เปิดกว้างจากการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ผ่านการปฏิสัมพันธ์เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่ความคิดของตนเองได้ (สร้างมูลค่าทางความคิดผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้กับผู้อื่นในกระบวนการเรียนรู้)						
1.1.3 รับผิดชอบการเรียนรู้ของตนตามบทบาท หน้าที่ และความสัมพันธ์กับปัจจัยอื่นๆ						
1.1.4 ผู้เรียนต้องใช้ลักษณะความเป็นอิสระในการวิเคราะห์และนาความสามารถในการนำตนเองมาประยุกต์ใช้เพิ่มมากขึ้น						
1. 2 ผู้เรียนสามารถให้เหตุผลหรือระบุถึงสิ่งต่าง ๆ						
1.2.1 นำประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์เพื่อออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะกับตนเองโดยออกแบบจากประสบการณ์การเรียนรู้ในลักษณะของการเป็นผู้สร้างความรู้ไม่ใช้เป็นเพียงผู้รับความรู้						
1.2.2 สามารถระบุ หรือกำหนดว่าอะไรเป็นสิ่งที่ตนต้องการเรียนรู้						
1.2.3 นำตนเองสู่การเรียนรู้ และนำประสบการณ์ที่ตนมีมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ						
1.2.4 สามารถคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ วิเคราะห์ และแก้ปัญหาบนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลในกระบวนการเรียนรู้ได้						
1.3 ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องจากประสบการณ์						
1.3.1 นำความรู้ และทักษะพื้นฐานในการแสวงหาความรู้และนำไปใช้ได้ในสถานการณ์จริง						

องค์ประกอบของรูปแบบ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ/ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
1.3.2 ประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มีในการเรียนรู้มากกว่าการรับการถ่ายทอดความรู้ ที่เป็นการมุ่งเน้นไปที่การให้ความสำคัญเพียงเทคนิคการสอนที่เป็นการส่งผ่านความรู้						
1.3.3 สามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อศึกษาแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ได้รับการพัฒนาความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาเพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต						
1.4. ผู้เรียนสามารถใช้ชีวิตและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ						
2. บทบาทของผู้สอน : Encourage ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ด้วยตนเองแก่ผู้เรียนอย่างแท้จริง						
2.1. ผู้สอนมอบหมายหรือเพิ่มความรับผิดชอบในการเรียนรู้						
2.1.1 ส่งเสริมความเข้าใจและตระหนักในความแตกต่าง และสร้างสมดุลจากการใช้ศักยภาพที่แตกต่างระหว่างบุคคลในกิจกรรมการเรียนรู้						
2.1.2 ส่งเสริมให้มีส่วนร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง						
2.1.3 ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนในช่วงวัยต่างๆ						
2.2 สร้างการมีส่วนร่วมของผู้เรียนสามารถวินิจฉัยความต้องการเรียนรู้และแนะนำแนวทางให้ผู้เรียนตระหนักในศักยภาพของตนในการเรียนรู้						
2.2.1 ส่งเสริมในการคิดวิเคราะห์ความต้องการเพื่อปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้						
2.2.2 ให้รับคำแนะนาแนวทางเพื่อสร้างวิธีคิดโดยประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มีของตน						
2.2.3 สนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการระบุสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้ (ผู้สอนเป็นผู้แนะนำแนวทางให้ผู้เรียนสร้างแนวคิดของตนจากประสบการณ์ที่มีโดยปราศจากการบังคับหรือชี้นำ						
2. 3 ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกและให้กำลังใจในการเรียนรู้ด้วยตนเอง						
2.3.1 สนับสนุนและเป็นกำลังใจในการเรียนรู้						
2.3.2 ให้คำแนะนำแนวทางในการเรียนรู้ (ให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและนำศักยภาพที่มีมาใช้สร้างระบบ การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนผู้สอนทาหน้าที่เป็นผู้ที่ให้คาแนะนาแนวทางแก่ผู้เรียนในการสร้างแนวความคิดของตนโดยไม่มีการบังคับหรือป้อนความรู้ความคิดจากผู้อื่น)						
2.3.3 จัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้						
องค์ประกอบที่ 4 : ด้านการจัดการเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการใช้ทักษะเชิงปฏิบัติและดึงประสบการณ์ของผู้เรียนมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างการเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสะดวกและเอื้ออำนวยต่อระบบการเรียนรู้ของผู้เรียน : Facilitate						
1 ส่งเสริมความสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ						
1.1 ให้ความสำคัญและตระหนักในความแตกต่างระหว่างบุคคล						
1.2 เชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้ โดยให้ความสำคัญต่อพัฒนาการตามหลักธรรมชาติของช่วงวัยและมุ่งขจัดทัศนคติเชิงลบที่มีต่อการกลับเข้าศึกษาอีกครั้ง ดังนั้นกิจกรรมต้องนำศักยภาพของผู้เรียนมาใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด						
1.3 ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญในการฝึกปฏิบัติ						
2 การพัฒนาและสร้างศักยภาพในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง						
2.1 กิจกรรมการเรียนรู้ต้องมีความสัมพันธ์และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาประสิทธิภาพต่อทักษะในการทำงาน เน้นการเชื่อมโยงการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาไปใช้ในสถานการณ์จริง						

องค์ประกอบของรูปแบบ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ/ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
3 ให้ความสำคัญในการฝึกทักษะเพื่อให้ผู้เรียนมีขีดความสามารถทางการคิดและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้จริง (เน้นสองส่วนคือ "การคิด" และ "การลงมือปฏิบัติ"						
3.1 ลดสัดส่วนการจัดการเรียนที่เน้นการถ่ายทอดโดยวิธีการบรรยาย โดยพิจารณาตามลักษณะของเนื้อหาที่เรียน						
3.2 เพิ่มสัดส่วน/ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้เรียนได้ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาทักษะทางการคิดเพื่อวิเคราะห์และจับประเด็นในการเรียนรู้						
3.3 เน้นการเรียนรู้ที่ฝึก/พัฒนาทักษะขีดความสามารถในการคิดและประยุกต์ใช้ เช่น การนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้เพื่อแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง						
4. ส่งเสริมวิธีการเรียนรู้และทักษะการสืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง						
4.1 การจัดการเรียนรู้อาจเน้นการเรียนรู้โดยเข้าถึงเนื้อหาด้วยตนเอง ภายใต้เงื่อนไขของการส่งเสริมความรู้และวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองที่เหมาะสมกับความรู้เดิมของผู้เรียน						
4.2 จัดสรรสัดส่วนที่เพิ่มสาระสำคัญในการส่งเสริมวิธีการเรียนเพื่อแสวงหา สืบค้นความรู้เชิงวิชาการด้วยตนเอง						
4.3 ส่งเสริมทักษะในการรับรู้สารสนเทศเพื่อสนับสนุนการวิเคราะห์เพื่อเลือกรับและกลั่นกรองข้อมูลสารสนเทศต่างๆ						
5 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียน						
5.1 ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ในการเรียนจากงานที่มอบหมาย						
5.2 เน้นการมีส่วนร่วมและนำประโยชน์จากประสบการณ์ของผู้เรียนมาปรับใช้เพื่อสร้างบรรยากาศให้มีความกระตือรือร้นของผู้เรียน						
5.3 พัฒนาให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมต่อความรู้เชิงวิชาการและทักษะทางการปฏิบัติจากประสบการณ์ที่มี						
5.4 กิจกรรมการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนจับกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อต่อยอดประสบการณ์ (เน้นมากกว่าการถ่ายทอดความรู้) โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการ เช่น ส่งเสริมโอกาสในการแบ่งปันความรู้หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่เรียน						
องค์ประกอบที่ 5 : ด้านการวัดและประเมินผล ให้โอกาสในการมีส่วนร่วมการออกแบบระบบการวัดและประเมินผลให้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับศักยภาพในช่วงวัย และลักษณะของผู้เรียนคำนึงถึงศักยภาพและการพัฒนาตามช่วงวัย						
1. ยืดหยุ่นในวิธีการโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงผลงานหรือภาระงานที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่เรียนมาปรับใช้ในการเรียนการสอน						
2. เปิดโอกาสในการมีส่วนร่วมออกแบบระบบการวัดและประเมินผลที่เป็นระบบร่วมพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้						
3. ลดความตึงเครียดของผู้เรียนโดยการวัดและประเมินผลแบบสะสม						
4. วิธีการวัดผลควรมีความหลากหลายโดยให้ความสำคัญต่อลักษณะและช่วงวัยของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่						
5. การวัดและประเมินผลควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ข้อย้อนกลับต่อผู้เรียนเพื่อประโยชน์ในการปรับแผนการเรียนรู้ที่เหมาะกับตนและเพื่อความพร้อมต่อการวัดและประเมินผลในครั้งต่อๆ ไป						
6. การให้ข้อคิดเห็นทันทีเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้และให้ทราบถึงพัฒนาการและลดความวิตกกังวล						
องค์ประกอบที่ 6 : สภาพแวดล้อมและการบริการทางการศึกษาต้องดำเนินการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เปลี่ยนผ่านมาจากการศึกษา						

องค์ประกอบของรูปแบบ	ระดับความคิดเห็น					เหตุผลประกอบ/ข้อเสนอแนะ
	5	4	3	2	1	
นอกระบบ และสะดวกในโอกาสการเข้าถึง : Openness to Learning Opportunities						
1. การบริการการศึกษา ควรดำเนินการในลักษณะเชิงรุกเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ผู้เรียนได้ทราบถึงสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับเพื่อส่งเสริมให้สามารถเปลี่ยนผ่านสู่ระบบใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ						
1.1 การยืดหยุ่นด้านเวลาเพื่อการจัดสรรค่าใช้จ่ายในการศึกษา						
1.2 การนำเครือข่ายสังคมออนไลน์มาใช้ประโยชน์ในการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารที่สร้างสรรค์ในกลุ่มผู้เรียนและในระดับสถาบัน						
1.3 ใช้ประโยชน์อย่างสูงสุดจากกิจกรรมการปฐมนิเทศนักศึกษาเพื่อสร้างการเตรียมพร้อมเข้าสู่การปรับตัวในสถานการณ์ใหม่ที่ต่างไปจากเดิม						
1.4 มุ่งสร้างความไว้วางใจต่อระบบการให้คำปรึกษา						
1.5 สร้างความเท่าเทียมในการเข้าถึงแหล่งทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนโอกาสในการเข้าถึงของผู้เรียน						
2. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ควรสร้างความรู้สึกไม่เป็นทางการและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถด้านการเรียนรู้						
2.1 สร้างความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งเพื่อลดอัตราการออกกลางคัน						
2.2 ส่งเสริมให้เป็นแหล่งการเรียนรู้อีกรูปแบบที่มีลักษณะของการแลกเปลี่ยนความรู้ ทัศนคติ มุมมองเพื่อสร้างความเข้าใจในบทบาทที่เปลี่ยนไปและลดความตึงเครียดจากการเรียน						
2.3 สร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ						
3. สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ต้องประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ ที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับประสบการณ์หรือลักษณะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่						
3.1 ส่งเสริมทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์ในลักษณะของการเชื่อมต่อเพื่อนำไปปฏิบัติจริงเพื่อตอบสนองต่อสภาพการทำงาน และเพื่อลดข้อจำกัดทางทักษะการใช้คอมพิวเตอร์						
3.2 เพิ่มทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทั้งในลักษณะของการสืบค้นความรู้และพัฒนาทักษะในการใช้แหล่งค้นคว้าในรูปแบบต่างๆ						
3.3 การประยุกต์ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับประสบการณ์และลักษณะเฉพาะของผู้เรียนวัยผู้ใหญ่						

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

……

……

กราบขอบพระคุณในความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

นางสาวสถิดาพร คำสด
นิสิตปริญญาเอกสาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก จ

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามจากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ	รายละเอียดข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น					IOC	แปลความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1.1	เพศ (ชาย / หญิง / นักบวช)	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
1.2	อายุ (ปี)	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
1.3	สถานภาพ (โสด / สมรส (จำนวนบุตร) / อื่นๆ (หม้าย / หย่าร้าง / แม่เลี้ยงเดี่ยว)	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
1.4	สถานภาพครอบครัว (หัวหน้าครอบครัว / สมาชิกในครอบครัว)	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
1.5	จำนวนสมาชิกในครอบครัว	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
1.6	ลักษณะที่อยู่อาศัย (บ้านของตนเอง / บ้านเช่า / คอนโดมิเนียม / อื่นๆ)	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
1.7	สถานภาพการทำงาน	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
	(ไม่เคยทำงาน/ทำงาน (ตำแหน่งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน)/เคยทำงานแต่ปัจจุบันไม่ได้ทำงาน	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
1.8	อาชีพ (รับราชการ/พนักงานราชการ/ลูกจ้างประจำ/ลูกจ้างชั่วคราวของรัฐ/พนักงานบริษัท/รัฐวิสาหกิจ/อาชีพอิสระ/อื่นๆ)	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
1.9	รายได้ต่อเดือน	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
2.1	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจาก กศน.เขต...	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
2.2	สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตร (การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 / การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551)	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
2.3	เกรดเฉลี่ยที่สำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
2.4	การสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย (การคัดเลือกด้วยระบบกลาง / สอบตรงด้วยวิธีการสอบข้อเขียน สอบข้อเขียนและสอบสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์อย่างเดียว)	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
2.5	การสอบ O-NET หรือ N-NET	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
2.6	การสอบ GAT / PAT	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
2.7	เข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาเมื่อปีใด	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
2.8	ปัจจุบันกำลังศึกษาชั้นปี คณะ และสาขาวิชา	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
2.9	ชื่อมหาวิทยาลัยที่เข้าศึกษาต่อ	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
2.1	ผลการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย (เกรดเฉลี่ยภาคเรียนแรกที่เข้าศึกษา / เกรดเฉลี่ยสะสมถึงภาคเรียนปัจจุบัน)	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
2.11	สถานภาพนักศึกษา (ภาคปกติ/ภาคพิเศษ)	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
2.12	เวลาในการเรียน (เรียนในเวลาราชการ / เรียนนอกเวลาราชการ (เสาร์-อาทิตย์) / เรียนนอกเวลาราชการ (ช่วงตอนเย็นวันจันทร์ถึงวันศุกร์)	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
2.13	แหล่งที่มาของค่าใช้จ่ายในการศึกษา (บิดามารดา / ตนเอง / กองทุน กยศ. / อื่นๆ)	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
2.14	เคยศึกษาในระดับอุดมศึกษามาก่อนหรือไม่	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
1	รู้และเข้าใจในปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่กำลังศึกษา	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
2	ความเข้าใจในรายละเอียดของหลักสูตรและประสบการณ์ทางวิชาการและวิชาชีพที่จะได้รับในหลักสูตรที่เข้าศึกษาต่อ	1	1	1	0	1	**1**	ใช้ได้
3	การวางแผนในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา	1	1	1	0	1	**1**	ใช้ได้
4	การศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเป็นไปตามที่คิดและคาดหวังไว้ตั้งแต่ก่อนเข้าเรียน	1	1	1	0	1	**1**	ใช้ได้
5	ความรู้พื้นฐานจาก กศน.ที่เพียงพอต่อการเรียน	1	1	1	0	1	**1**	ใช้ได้

ข้อ	รายละเอียดข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	IOC	แปลความหมาย
	ในระดับอุดมศึกษา							
6	การเห็นโอกาสความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพภายหลังสำเร็จการศึกษา	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
7	การศึกษาระดับอุดมศึกษาส่งเสริมความเข้าใจผู้อื่นมากขึ้น	1	1	0	1	1	**1**	ใช้ได้
8	ความสามารถวิเคราะห์ใช้ความรู้จากหลักการทฤษฎี กระบวนการต่างๆ ในสาขาวิชาที่ศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง	1	1	1	0	1	**1**	ใช้ได้
9	การนำความรู้และประสบการณ์ที่เรียนไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
10	ามารถกำหนดแผนการทำงานและร่วมรับผิดชอบการทำงานกลุ่มได้	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
11	ความรู้ด้านทักษะเชิงตัวเลขต่อไปนี้เพียงใด	1		1				ใช้ได้
11.1	การคิดอัตราส่วน สัดส่วน ร้อยละ	1	1	0	1	1	**1**	ใช้ได้
11.2	การคิดทศนิยมและเศษส่วน	1	1	0	1	1	**1**	ใช้ได้
11.3	ระบบหน่วยวัดต่างๆ เช่น ความยาว ระยะทาง น้ำหนัก พื้นที่ ความจุ	1	1	0	1	1	**1**	ใช้ได้
11.4	การใช้กราฟ แผนภูมิเพื่อนำเสนอข้อมูล	1	1	0	1	1	**1**	ใช้ได้
11.5	การอ่านข้อมูลจากกราฟ แผนภูมิ	1	1	0	1	1	**1**	ใช้ได้
11.6	การนำเสนอข้อมูลแบบตาราง	1	1	0	1	1	**1**	ใช้ได้
11.7	การอ่านข้อมูลจากตาราง	1	1	0	1	1	**1**	ใช้ได้
11.8	การวิเคราะห์ตัวเลข	1	1	0	0	1	**0.6**	ใช้ได้
11.9	การใช้ความน่าจะเป็นในการช่วยตัดสินใจและแก้ปัญหา	1	1	0	0	1	**0.6**	ใช้ได้
12	ความรู้ และทักษะในเรื่องต่อไปนี้เพียงใด							
12.1	โปรแกรมนำเสนอ เช่น พาวเวอร์พอยต์	1	1	0	1	1	**1**	ใช้ได้
12.2	โปรแกรมตารางคำนวณ เช่น excel	1	1	0	1	1	**1**	ใช้ได้
12.3	โปรแกรมการจัดทำเอกสาร เช่น word	1	1	0	1	1	**1**	ใช้ได้
12.4	โปรแกรมการจัดทำฐานข้อมูล เช่น ms access	1	1	0	1	1	**1**	ใช้ได้
12.5	วิธีการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลออนไลน์ต่างๆ จากอินเตอร์เน็ต เช่น THAILIS	1	1	0	1	1	**1**	ใช้ได้
12.6	การจัดเก็บข้อมูลใน file folder	1	1	0	1	1	**1**	ใช้ได้
12.7	สามารถใช้งานในอุปกรณ์ต่างๆ ทีเกี่ยวข้องเช่นการพิมพ์เอกสาร (print) การใช้อุปกรณ์สำรองข้อมูล	1	1	0	1	1	**1**	ใช้ได้
12.8	สามารถใช้งานจดหมายอิเล็กทรอนิกส์	1	1	0	1	1	**1**	ใช้ได้
12.9	การส่งข้อมูลผ่าน Social Network การดาวน์โหลด อัพโหลด	1	1	0	0	1	**0.6**	ใช้ได้
13	แรงจูงใจสำคัญในการเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา							
13.1	ต้องการสร้างอนาคตจากการมีหน้าที่การงานที่ดีขึ้น	1	0	1	1	0	**0.6**	ใช้ได้
13.2	ต้องการหางานที่ดีขึ้น	1	1	1	0	1	**0.8**	ใช้ได้
13.3	เพื่อโอกาสในการเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
13.4	ต้องการพัฒนาตนเองด้านความรู้ ความสามารถและสมรรถนะทางการทำงาน	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
13.5	ต้องการมีความรู้ และทักษะเพื่อสร้างอาชีพอิสระ	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
13.6	ต้องการพัฒนาวิธีการทำงานให้มีประสิทธิภาพขึ้น	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
13.7	ต้องการการยอมรับจากคนรอบข้าง	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
13.8	ต้องการช่วยเหลือครอบครัวให้มากขึ้น	1	1	1	0	1	**0.8**	ใช้ได้
13.9	ต้องการมีวุฒิทางการศึกษาที่สูงขึ้น	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
13.10	ต้องการได้ปริญญาเพื่อทำให้ครอบครัวภาคภูมิใจ	1	1	1	0	1	**0.8**	ใช้ได้
13.11	ต้องการใช้เวลาที่มีให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
13.12	เข้าศึกษาต่อตามที่เพื่อนหรือคนรู้จักชักชวน	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
13.13	อื่นๆ (โปรดระบุ)	1	1	1	0	1	**0.8**	ใช้ได้
14	รู้สึกวิตกกังวลเป็นอย่างมากในการเรียน	0	1	1	1	1	**0.8**	ใช้ได้

ข้อ	รายละเอียดข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น					IOC	แปลความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
	ระดับอุดมศึกษา							
15	ปรับตัวอย่างมากในการเรียนระดับอุดมศึกษา	0	1	1	1	1	**0.8**	ใช้ได้
16	ภาระเพิ่มมากขึ้นเมื่อศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา	0	1	1	1	1	**0.8**	ใช้ได้
17	การเรียนในระดับอุดมศึกษามีความยืดหยุ่นและเหมาะสมกับลักษณะการดำเนินชีวิต	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
18	การเรียนระดับอุดมศึกษาให้ความสำคัญต่อความแตกต่างทางความสามารถของนักศึกษา	1	1	1	0	1	**0.8**	ใช้ได้
19	ปัญหาและอุปสรรคต่อการเรียนในเรื่องต่อไปนี้เพียงใด							
19.1	ปัญหาจากความสามารถในการคิดวิเคราะห์	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
19.2	ปัญหาจากการบริหารจัดการเวลา	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
19.3	ปัญหาจากวิธีการสอบวัดผลการเรียน	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
19.4	ปัญหาด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
19.5	ปัญหาจากพื้นฐานความรู้ไม่เพียงพอต่อการเรียนระดับอุดมศึกษา	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
19.6	ปัญหาจากการเรียนไม่ทันเพื่อน	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
19.7	ปัญหาความไม่มั่นใจที่จะซักถามเมื่อเกิดความสงสัยในสิ่งที่ได้เรียน	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
19.8	ปัญหาด้านพื้นฐานความรู้และทักษะทางด้านวิชาการในวิชาต่อไปนี้	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
19.8.1	วิชาภาษาอังกฤษ	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
19.8.2	วิชาวิทยาศาสตร์	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
19.8.3	วิชาที่เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
19.8.4	วิชาคณิตศาสตร์และการคำนวณ	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
19.9	ปัญหาทางด้านการเงิน	1	1	1	0	1	**0.8**	ใช้ได้
19.10	ปัญหาจากการสนับสนุนจากที่ทำงาน	1	1	1	0	1	**0.8**	ใช้ได้
19.11	ปัญหาจากครอบครัว	1	1	1	0	1	**0.8**	ใช้ได้
19.12	ปัญหาด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้น	1	1	1	0	1	**0.8**	ใช้ได้
19.13	ปัญหาจากระยะเวลาที่ต้องศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย	1	1	1	0	1	**0.8**	ใช้ได้
19.14	ปัญหาจากความรู้สึกที่มีต่อตนเองในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด	0	1	1	0	1	**0.6**	ใช้ได้
19.14.1	ความเครียดจากการปรับตัว	0	1	1	0	1	**0.6**	ใช้ได้
19.14.2	ความเชื่อมั่นในความสามารถที่มีต่อตนเอง	0	1	1	0	1	**0.6**	ใช้ได้
19.14.3	ความนับถือในตนเอง	0	1	1	0	1	**0.6**	ใช้ได้
19.5	อื่นๆ (โปรดระบุ)	0	1	1	0	1	**0.6**	ใช้ได้
20	สาเหตุใดเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ท่านขาดเรียน							
20.1	เบื่อหน่ายจากการไม่เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
20.2	การเรียนไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้แต่แรก	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
20.3	สิ่งที่ได้เรียนไม่ตรงและไม่ตอบสนองต่อความต้องการของท่าน	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
20.4	ปัจจัยด้านเวลา	1	1	1	0	1	**0.8**	ใช้ได้
20.5	เพื่อนสนิทไม่เข้าเรียน	1	1	1	0	1	**0.8**	ใช้ได้
20.6	อื่นๆ (โปรดระบุ)	1	1	1	0	1	**0.8**	ใช้ได้
21	ความรู้ ทักษะที่ได้รับจากการเรียนระดับอุดมศึกษาในเรื่องต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด							
21.1	นำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการทำงาน	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
21.2	นำไปพัฒนาวิธีการทำงานในรูปแบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
21.3	สร้างความมั่นใจในการทำงานให้มากขึ้น	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
21.4	แสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
21.5	ความรู้และทักษะที่ได้รับทำให้มั่นใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในการทำงาน	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
21.6	ความรู้และทักษะที่ได้รับนำไปใช้เพื่อคิดวิเคราะห์	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้

ข้อ	รายละเอียดข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น					IOC	แปลความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
21.7	เพื่อแก้ปัญหาทั้งในการทำงานและการดำเนินชีวิต สามารถคิดและวิเคราะห์เพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบมากขึ้น	1	1	1	0	1	**0.8**	ใช้ได้
22	การเรียนรู้จากการสอนในรูปแบบต่อไปนี้เพียงใด							
22.1	การบรรยาย	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
22.2	การสาธิต	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
22.3	การถามตอบ	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
22.4	การฝึกปฏิบัติ	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
22.5	การสอนแบบแก้ปัญหา	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
22.6	การอภิปราย	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
22.7	การระดมสมอง	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
22.8	การสัมมนา	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
22.9	การเรียนแบบร่วมมือ	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
22.10	การทำโครงงาน	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
22.11	การเรียนรู้จากการศึกษาดูงาน	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
22.12	การเรียนการสอนแบบสถาน การณ์จำลอง	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
23	เชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
24	สามารถเรียนรู้ได้ตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่ตนเองได้กำหนดไว้	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
25	การนำประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
26	การเรียนส่งเสริมการแสวงหา การสืบค้นความรู้ทางวิชาการได้ด้วยตนเอง	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
27	การเรียนไม่ทันเพื่อนร่วมชั้นโดยเฉพาะในส่วนที่เป็นการเรียนจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	1	1	1	0	1	**0.8**	ใช้ได้
28	ความต้องการให้มีการส่งเสริมความรู้ และวิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการใช้ e-learning ที่เหมาะสมกับพื้นฐานความรู้เดิม	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
29	สามารถค้นคว้าข้อมูลความรู้ต่างๆ สำหรับแก้ปัญหาในการเรียนได้	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
30	สามารถที่จะกำหนดการเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา	1	1	1	0	1	**0.8**	ใช้ได้
31	การมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการเรียน	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
32	การนำประสบการณ์มาปรับใช้ในการเรียนได้ทั้งด้านวิชาการและการปฏิบัติ	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
33	โอกาสในการแบ่งปัน หรือเล่าประสบการณ์ที่มีกับเพื่อนร่วมชั้น	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
34	บรรยากาศในการเรียนเป็นไปอย่างช่วยเหลือสนับสนุนให้มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
35	การเรียนการสอนส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมาย	1	1	1	0	1	**0.8**	ใช้ได้
36	สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้จากชั้นเรียนไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
37	สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้ศึกษาไปสู่การปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
38	การเรียนการสอนส่งเสริมให้ท่านมีความคิดสร้างสรรค์	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
39	การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นการถ่ายทอดความรู้โดยวิธีการบรรยายเป็นหลัก	1	1	1	0	1	**0.8**	ใช้ได้
40	การนำประสบการณ์มาใช้ในการคิดวิเคราะห์	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
41	การนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ในสถานการณ์จริง	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
42	สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่มีความซับซ้อนได้ดีขึ้น	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
43	สื่อการเรียนรู้ในชั้นเรียนมีความหลากหลายช่วย	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้

ข้อ	รายละเอียดข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น					IOC	แปลความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
	ให้ท่านเข้าใจถึงเนื้อหารายละเอียดของวิชา							
44	การใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ เช่น ห้องสมุด ศูนย์คอมพิวเตอร์ ฯลฯ จุดให้บริการอินเตอร์เน็ตภายในมหาวิทยาลัย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของตน	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
45	นำความรู้ และทักษะจากการใช้คอมพิวเตอร์จากการเรียนไปใช้ปฏิบัติจริงในการทำงาน	1	1	0	0	1	**0.6**	ใช้ได้
46	บรรยากาศในสถาบันของท่านมีความอบอุ่นและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
47	ความรู้สึกผูกพันและเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
48	สภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัยส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนทัศนคติ และการเรียนรู้ระหว่างกันของนักศึกษา	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
49	การได้รับคำแนะนำในการรับบริการทางการศึกษาจากทางมหาวิทยาลัย / สถาบัน	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
50	ระบบลงทะเบียนมีความสะดวก	1	1	1	0	1	**0.8**	ใช้ได้
51	ควรมีการยืดหยุ่นด้านเวลาเพื่อให้สามารถผ่อนชำระค่าลงทะเบียนหรือจัดสรรค่าใช้จ่ายในการศึกษา	1	1	1	0	1	**0.8**	ใช้ได้
52	การเข้ารับบริการจากระบบการให้คำปรึกษา เช่น การให้คำปรึกษาทางวิชาการ	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
53	ต้องการได้รับคำปรึกษาเพื่อการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย	1	1	0	1	1	**0.8**	ใช้ได้
54	การจัดปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ช่วยให้เตรียมตัวและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ภายในมหาวิทยาลัยได้อย่างเหมาะสม	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
55	การใช้ประโยชน์จาก website รับรู้ข้อมูล หรือประกาศต่างๆ ที่เป็นประโยชน์	1	1	1	0	1	**0.8**	ใช้ได้
56	การใช้ประโยชน์จากเครือข่ายสังคม (social network) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียน	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
57	ทราบถึงแหล่งทุนการศึกษาเพื่อสนับสนุนผู้เรียน	1	1	1	0	1	**0.8**	ใช้ได้
58	อาจารย์จัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
59	อาจารย์ให้คำแนะนำแนวทางในการเรียนรู้	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
60	อาจารย์สนับสนุนและเป็นกำลังใจที่ในการเรียนรู้	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
61	อาจารย์ส่งเสริมการคิด วิเคราะห์ความต้องการและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการเรียนรู้ของท่านได้	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
62	อาจารย์สนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการระบุถึงความต้องการในการเรียนรู้	1	1	1	0	1	**0.8**	ใช้ได้
63	การได้รับคำแนะนำแนวทางเพื่อสร้างวิธีการคิดของตนโดยประยุกต์ใช้ประสบการณ์ที่มี	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
64	อาจารย์ส่งเสริมให้ร่วมออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
65	อาจารย์สนับสนุนให้ผู้เรียนมีการทำงานเป็นทีมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
66	อาจารย์ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคลมาใช้ประโยชน์ในกิจกรรมการเรียนรู้	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
67	สามารถรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนตามบทบาทหน้าที่ และความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
68	มีปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นเป็นอย่างดี	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
69	สามารถวิเคราะห์ และนำความสามารถในการ	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้

ข้อ	รายละเอียดข้อคำถาม	ระดับความคิดเห็น					IOC	แปลความหมาย
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
	เรียนรู้ด้วยการนำตนเองมาประยุกต์ใช้							
70	สามารถกำหนดและพัฒนาแผนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเอง	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
71	สามารถคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ วิเคราะห์ และแก้ปัญหาบนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลในกระบวนการเรียนรู้ได้	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
72	สามารถนำตนเองสู่การเรียนรู้ และนำประสบการณ์ที่ตนมีมาปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
73	สามารถระบุได้ถึงสิ่งที่ต้องการเรียนรู้	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
74	ความสามารถออกแบบการเรียนรู้โดยนำประสบการณ์การเรียนรู้มาประยุกต์ใช้	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
75	ประสบการณ์ต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยมีส่วนสำคัญต่อการเรียนรู้ของท่าน	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
76	การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
77	รู้สึกมั่นใจเมื่อต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในการเรียนในสถาบันอุดมศึกษา	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
78	มั่นใจในการติดต่อสื่อสารทางการเรียนกับผู้อื่นในมหาวิทยาลัย	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
79	สามารถนำความรู้ และทักษะในการแสวงหาความรู้และนำไปใช้ได้ในสถานการณ์จริง	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
80	นำความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
81	ใช้ประสบการณ์ที่มีมากกว่าการได้รับความรู้เพียงการถ่ายทอดความรู้	1	1	1	0	1	**0.8**	ใช้ได้
82	รู้สึกกังวล และตึงเครียดเป็นอย่างมากต่อระบบการวัดและประเมินผล	1	1	1	0	1	**0.8**	ใช้ได้
83	ทราบรายละเอียดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
84	การประเมินผลการเรียนรู้ช่วยให้สามารถวางแผนการเรียนรู้ของตนเองได้	1	1	1	0	1	**0.8**	ใช้ได้
85	การวัดผลทำให้ท่านทราบถึงพัฒนาการด้านการเรียนรู้ของตนเอง	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
86	วิธีการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้มีความหลากหลาย	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
87	การวัดและประเมินผลควรมีการทดสอบเพื่อเก็บคะแนนระหว่างเรียน	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
88	ควรมีการยืดหยุ่น หรืออนุญาตนำโครงการที่ผู้เรียนปฏิบัติในสถานที่ทำงานมาปรับใช้เพื่อวัดผลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้
89	ควรมีระบบร่วมพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนรู้	1	1	1	1	1	**1**	ใช้ได้

RELIABILITY ANALYSIS-SCALE (ALPHA)

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
A1	528.600	2010.300	0.519	0.985
A2	528.600	2017.800	0.331	0.985
A3	528.400	2031.300	0.000	0.986
A4	528.600	2019.300	0.294	0.985
A5	528.600	2046.800	-0.388	0.986
A6	528.600	2017.800	0.331	0.985
A7	528.600	2017.800	0.331	0.985
A8	529.000	2021.000	0.203	0.986
A9	528.800	2033.200	-0.045	0.986
A10	529.000	2021.000	0.203	0.986
A11.1	529.400	2031.300	0.000	0.986
A11.2	529.400	2031.300	0.000	0.986
A11.3	529.200	2016.200	0.371	0.985
A11.4	529.400	2031.300	0.000	0.986
A11.5	529.400	2031.300	0.000	0.986
A11.6	529.400	2031.300	0.000	0.986
A11.7	529.400	2031.300	0.000	0.986
A11.8	529.400	2031.300	0.000	0.986
A11.9	529.400	2031.300	0.000	0.986
A12.1	529.200	2018.200	0.165	0.986
A12.2	529.000	2030.000	0.020	0.986
A12.3	528.400	1951.800	0.888	0.985
A12.4	530.400	2068.300	-0.583	0.986
A12.5	528.400	2030.300	0.008	0.986
A12.6	528.600	2009.300	0.284	0.986
A12.7	528.400	2031.300	0.000	0.986
A12.8	528.600	2017.800	0.331	0.985
A12.9	528.800	1996.700	0.701	0.985
B13.1	528.800	2005.700	0.516	0.985
B13.2	528.800	1969.700	0.766	0.985
B13.3	529.200	2016.200	0.371	0.985
B13.4	529.200	1999.700	0.785	0.985
B13.5	529.000	1984.500	0.953	0.985
B13.6	529.200	1999.700	0.785	0.985
B13.7	529.000	1984.500	0.953	0.985
B13.8	529.200	1999.700	0.785	0.985
B13.9	529.000	1984.500	0.953	0.985
B13.10	529.400	2031.300	0.000	0.986
B13.11	529.000	1984.500	0.953	0.985
B13.12	529.200	1999.700	0.785	0.985
B13.13	529.000	1984.500	0.953	0.985
B14	529.000	1984.500	0.953	0.985
B15	529.200	1999.700	0.785	0.985
B16	529.200	2016.200	0.371	0.985
B17	529.000	1984.500	0.953	0.985
B18	529.000	1984.500	0.953	0.985
B19.1	529.000	2028.500	0.051	0.986
B19.2	529.000	2012.000	0.387	0.985
B19.3	529.200	2016.200	0.371	0.985
B19.4	529.200	2016.200	0.371	0.985
B19.5	528.600	2009.300	0.284	0.986

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
B19.6	529.000	1984.500	0.953	0.985
B19.7	529.200	1999.700	0.785	0.985
B19.8.1	529.000	1984.500	0.953	0.985
B19.8.2	529.000	1984.500	0.953	0.985
B19.8.3	528.800	1996.700	0.701	0.985
B19.8.4	529.200	1999.700	0.785	0.985
B19.9	529.200	1999.700	0.785	0.985
B19.10	529.000	1984.500	0.953	0.985
B19.11	529.200	2016.200	0.371	0.985
B19.12	529.000	1984.500	0.953	0.985
B19.13	529.200	1999.700	0.785	0.985
B19.14.1	529.000	1984.500	0.953	0.985
B19.14.2	529.200	1999.700	0.785	0.985
B19.14.3	529.000	1984.500	0.953	0.985
B19.15	529.200	2016.200	0.371	0.985
B20.1	528.800	1996.700	0.701	0.985
B20.2	529.200	1999.700	0.785	0.985
B20.3	529.000	1984.500	0.953	0.985
B20.4	529.200	1999.700	0.785	0.985
B20.5	529.000	1984.500	0.953	0.985
B20.6	529.200	1999.700	0.785	0.985
B21.1	529.000	1984.500	0.953	0.985
B21.2	529.000	1984.500	0.953	0.985
B21.3	529.000	1984.500	0.953	0.985
B21.4	529.000	1984.500	0.953	0.985
B21.5	529.000	1984.500	0.953	0.985
B21.6	529.000	1984.500	0.953	0.985
B21.7	529.000	1984.500	0.953	0.985
C22.1	528.800	1996.700	0.701	0.985
C22.2	529.000	1984.500	0.953	0.985
C22.3	529.000	1984.500	0.953	0.985
C22.4	529.000	1984.500	0.953	0.985
C22.5	528.800	1996.700	0.701	0.985
C22.6	529.000	2028.500	0.051	0.986
C22.7	529.000	1984.500	0.953	0.985
C22.8	529.200	2016.200	0.371	0.985
C22.9	528.800	1996.700	0.701	0.985
C22.10	528.800	1996.700	0.701	0.985
C22.11	529.000	1984.500	0.953	0.985
C22.12	529.000	1984.500	0.953	0.985
C23	529.000	1984.500	0.953	0.985
C24	529.000	2030.000	0.020	0.986
C25	529.000	2013.500	0.356	0.985
C26	529.200	2045.200	-0.349	0.986
C27	529.000	1984.500	0.953	0.985
C28	529.000	2012.000	0.387	0.985
C29	529.200	2016.200	0.371	0.985
C30	529.200	2045.200	-0.349	0.986
C31	529.000	1984.500	0.953	0.985
C32	529.200	1999.700	0.785	0.985
C33	528.800	1998.200	0.670	0.985
C34	529.200	1999.700	0.785	0.985
C35	528.800	2025.700	0.108	0.986
C36	529.000	1984.500	0.953	0.985

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
C37	529.200	1971.200	0.800	0.985
C38	529.000	2013.500	0.356	0.985
C39	529.000	2013.500	0.356	0.985
C40	529.000	1984.500	0.953	0.985
C41	528.800	1998.200	0.670	0.985
C42	528.800	2034.700	-0.075	0.986
C43	529.000	2012.000	0.387	0.985
D44	529.000	2021.000	0.203	0.986
D45	529.200	1999.700	0.785	0.985
D46	528.600	2019.300	0.294	0.985
D47	529.000	1984.500	0.953	0.985
D48	529.000	1984.500	0.953	0.985
D49	529.400	2015.300	0.244	0.986
D50	529.200	1999.700	0.785	0.985
D51	529.000	2013.500	0.356	0.985
D52	528.600	2010.300	0.519	0.985
D53	529.200	2029.200	0.019	0.986
D54	529.200	1999.700	0.785	0.985
D55	529.200	2016.200	0.371	0.985
D56	529.400	2031.300	0.000	0.986
D57	529.000	1984.500	0.953	0.985
D58	529.400	2015.300	0.244	0.986
E59	529.400	2031.300	0.000	0.986
E60	529.200	1999.700	0.785	0.985
E61	529.200	1999.700	0.785	0.985
E62	529.400	2015.300	0.244	0.986
E63	529.200	1999.700	0.785	0.985
E64	529.200	1999.700	0.785	0.985
E65	528.800	1996.700	0.701	0.985
E66	529.200	1999.700	0.785	0.985
E67	529.000	2012.000	0.387	0.985
E68	529.200	1999.700	0.785	0.985
E69	529.000	2012.000	0.387	0.985
E70	529.200	2016.200	0.371	0.985
E71	528.800	1998.200	0.670	0.985
E72	529.000	2013.500	0.356	0.985
E73	529.200	2016.200	0.371	0.985
E74	529.200	1999.700	0.785	0.985
E75	528.600	2010.300	0.519	0.985
E76	529.000	2013.500	0.356	0.985
E77	528.600	2010.300	0.519	0.985
E78	529.200	2045.200	-0.349	0.986
E79	529.000	2030.000	0.020	0.986
E80	529.200	2045.200	-0.349	0.986
E81	529.000	1984.500	0.953	0.985
F82	529.000	1984.500	0.953	0.985
F83	529.200	2045.200	-0.349	0.986
F84	529.000	1984.500	0.953	0.985
F85	529.200	2043.700	-0.312	0.986
F86	529.000	1984.500	0.953	0.985
F87	528.800	1996.700	0.701	0.985
F88	528.800	1998.200	0.670	0.985
F89	528.800	1998.200	0.670	0.985

Reliability Coefficients : N of Cases = 30 N of Items =158 Alpha= .9854

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นางสาวสถิดาพร คำสด
วันเดือนปีเกิด	19 สิงหาคม 2521
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2541	นิติศาสตรบัณฑิต (น.บ.) จาก มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม) สาขาวิชาการอุดมศึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2558	การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ